

■ Bölüm

Antalya

Sosyal, Ekonomik, Kültürel ve Tarihi Yapı

Antalya

Antalya

VII. SOSYAL, EKONOMİK, KÜLTÜREL VE TARİHİ YAPI (Kurumlar ve Faaliyetleri)

Antalya Adliyesi Hizmet Binası- Foto: (M.DÖNMEZER)-2009

1. ADALET

A. ANTALYA ADLİYESİ*

İlimizde yakın döneme kadar adliye hizmetleri, halen depreme dayanıklı olmadığı gerekçesiyle boşaltılan Cumhuriyet Caddesi'ndeki eski Özel İdare binasında yürütülmüş, nüfusun turizmle birlikte hızla artması ile 1993 yılında İdari Yargı dışındaki tüm adliye birimleri şu andaki Antalyaspor Tesisleri'nin kuzey bitişiğinde bulunan binaya taşınmıştır. Daha sonra 2004 yılında adı geçen Eski Özel İdare binasının tahliye edilmesi kararlaştırılınca binada hizmet veren, İl Özel İdare Müdürlüğü ve Meclisi, Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü ve Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü'nün de aralarında bulunduğu kurumlar bu binadan taşınmışlardır.

Bölge İdare, Aile ve Vergi Mahkemeleri de bu binadan taşınarak, Konyaaltı ilçesindeki "Turem-Turizm Eğitim Merkezi" binasında bir süre hizmet vermiş daha sonra, 2008 yılında Akdeniz Üniversitesinin doğu karşısındaki yeni yapılan modern adliye binasına taşınarak hizmet vermeye devam etmektedir.

Halen ilimiz Dumlupınar Bulvarı Adliye kavşağındaki eski hizmet binasının da zamanla fiziki olarak hizmete cevap vermekte zorlanması ile yine Dumlupınar Bulvarı üzeri Meltem Mahallesi'nde bulunan (Akdeniz Üniversitesinin doğu karşısı) Karayolları arsası üzerine yapımına 2006 yılında başlanılıp kısa sürede inşası tamamlanan, yeni adliye binasının 2008 yılında hizmete girmesi ile, eski binanın yaklaşık 4 katı büyüklüğünde olması sebebi ile Antalya'nın uzun bir süre bina ihtiyacına cevap vermesi beklenmektedir.

Antalya il hudutları içerisinde halen 3 adet Ağır Ceza Merkezi bulunmaktadır;

-Antalya Ağır Ceza Merkezine; Serik, Manavgat, Kemer ve Korkuteli ilçeleri,

-Alanya Ağır Ceza Merkezine; Akseki, İbradı, Gündoğmuş ilçeleri,

-Elmalı Ağır Ceza Merkezine ise Kumluca, Finike, Kaş ilçeleri bağlı olarak hizmet verilmektedir.

Antalya Ağır Ceza Merkezinde Cumhuriyet Başsavcılığı teşkilatında halen 1 Cumhuriyet Başsavcısı, 2 Cumhuriyet Başsavcı Vekili, 40 Cumhuriyet Savcısı görev yapmakta,

Antalya Adalet Komisyon Başkanlığı bünyesinde ise; 3 Ağır Ceza Mahkemesi, 9 Asliye Ceza Mahkemesi, 3 Sulh Ceza Mahkemesi, 2 Asliye Ticaret Mahkemesi, 3 Tüketici Mahkemesi, 8 Asliye Hukuk Mahkemesi, 3 Aile Mahkemesi, 3 Sulh Hukuk Mahkemesi, 4 İcra Mahkemesi, 2 İş Mahkemesi, 1 Kadastro Mahkemesi bulunmakta, bu mahkemelerde toplam olarak 58 Hâkim görev yapmaktadır.

Antalya Ağır Ceza Merkezinde 7 adet İcra Müdürlüğü, 1 adet Denetimli Serbestlik Şube Müdürlüğü yer almaktadır. Antalya Cumhuriyet Başsavcılığı'na bağlı olmak üzere; yakın tarihte ilimiz Muratpaşa ilçe sınırlarında Anafartalar (Güllük) Caddesi üzerinde şimdiki Büyükşehir Belediyesi Kapalı Otopark binasının olduğu yerde bulunan Cezaevi, daha sonra Kepez İlçe sınırları içerisinde Kepezaltı mevkiine nakledilerek Antalya E Tipi Kapalı Cezaevi ve Antalya Açık Cezaevi olarak hizmet vermeye devam etmekte, ayrıca Döşemealtı

İlçe sınırları içerisinde de yeni yapılan L Tipi Cezaevi 2007 yılı Eylül ayında hizmete girmiş bulunmaktadır.

Kepezaltı Cezaevi Tel: 0242 2210991

Döşemealtı L Tipi Cezaevi Tel: 0242 4232360-
Faks: 0242 4231344

Antalya Cumhuriyet Başsavcılığı bünyesinde 2006 yılında soruşturma konusu yapılan 69.150 adet başvuru yapıldığı, Antalya'nın sürekli göç alan ve hızla kentleşen yapısına turizm bölgesi olma özelliğinin de eklenmesi ile her sene suç oranlarında % 10'a yaklaşan bir artış meydana geldiği görülmektedir.

Adalet Bakanlığı'nın yurt çapında yargının hızlandırılması ve etkin hale getirilmesi için başlattığı Uyap Yargı Ağı Sistemi'ne Antalya merkez ve ilçe adliyelerinin de bağlanması ile adli işlemlerin dijital ortamda gerçekleştirilmesi sebebi ile işlemlerin ivme kazandığının müşahade edilmektedir.

Antalya Adliyesi'nin 2008 yılı başı itibari ile hakim ve savcı dışında 440 Adalet Bakanlığı personelinin katkısı ile adli işlemlerin hızlı, etkili ve verimli olarak yapılmasına gayret edilmektedir.

***Kaynak:** Antalya Cumhuriyet Başsavcılığı-2007

B. ANTALYA BAROSU

İlimizde serbest avukatların meslek birliği olan Antalya Barosu'suna kayıtlı 2014 avukat bulunduğu anlaşılmaktadır.

Tarihçe

Baronun tarihçesi ile ilgili olarak ilk araştırmalar, Av. Ali SANLI'nın Antalya Baro Başkanlığı yaptığı 1991 yılında yapılmıştır. Antalya Barosu arşivi ve Bakanlık arşivi taranmak suretiyle, Baronun ilk kuruluş tarihinin 1926 yılı Mayıs ayının ilk haftası olduğu tespit edilmiştir. Her yıl 4 Mayıs tarihinde, Antalya Barosu'nun kuruluş yıldönümünün geleneksel olarak kutlanması ilk kez 1991 yılında 65. yıl kutlaması olarak, Baro Başkanı Av. Ali SANLI tarafından başlatılmıştır. Yapılan araştırmalarda ilk baro başkanının Av. Halil Edip ŞAKRAK olduğu ve 1926-1938 yılları arasında görev yaptığı bilgisine de ulaşılmıştır.

Adres: Meltem Mahallesi 3822 Sokak Barohan
Kat : 2 07030/ ANTALYA

Tel: 0242 238 61 55-Dahili 129 - Faks: 0242 237 10 73

E-posta: info@antalyabarosu.org.tr

Web: www.antalyabarosu.org.tr

Kaynak: www.antalyabarosu.org.tr

C. NOTERLER

İlimizde halkımızın büyük çoğunluğunun belge tasdiki ve araç satışı gibi çeşitli vesilelerle uğramak zorunda olduğu noterler, toplumda adalet ve güven mekanizmasının değişik bir bölümünü temsil etmektedirler. İlimizde ilk noter olarak bilinen 1. Noter İ.Paşa Caddesi üzerindeki Kilit İşhanı'nda uzun yıllar halkımıza hizmet vermiştir.

Şu anda ilimizdeki noterler, kent merkezinde 16 olmak üzere, il genelinde toplam 37 sayısına ulaşmış bulunmaktadır. Bunlar aşağıda belirtilmiştir.

Antalya Adliyesi Eski Hizmet Binası- Foto: (A.Kerim ATILGAN)-2010

A D A L E T

NOTER ADI:	YETKİLİSİ/ADRESİ :	TELEFONU:
Antalya 1.Noteri	: Mustafa ENHOŞ Balbey Mah. İsmetpaşa Cad. İkizhan K:1 B/11-12 07040	242 248 33 18
Antalya 2.Noteri	: Nuh Naci KINALI Tuzcular Mah.Paşa Camii Sokak N:4	242 241 59 98
Antalya 3.Noteri	: Veli BAĞATIR Hükümet Arkası Elmalı Mh 18.Sk Şadiye Yörük İşhanı K:1 N:6/15 07040	242 241 83 77
Antalya 4.Noteri	: Ali OĞUZ Elmalı Mh.14.Sk.Hasan Subaşı Cd. İsmail Savcıhan N:26 K:1/10 07040	242 242 07 46
Antalya 5.Noteri	: Mehmet Fethi TEKİN Şarampol Cad.No:108 Karadeniz İşh. K:1 07040	242 242 53 80
Antalya 6.Noteri	: Mustafa Necat İNANIR Ali Çetinkaya Cad. 1343 Sk. Demirci Ap.	242 321 76 02
Antalya 7.Noteri	: Süleyman Sırrı BOLAY Atatürk Cad.Ticaret İşhanı 07100	242 247 34 68
Antalya 8.Noteri	: Salih DEMİRKİR Güvenlik Mh. Güllük Cd.277 Sok. Abıcioğlu Apt. N:144	242 334 17 27
Antalya 9.Noteri	: Şükrü BAŞKURT Ulus Mah.Gazi Bulvarı N:32 07100	242 334 58 80
Antalya 10.Noteri	: Işık ÖZKOL Yıldız Mah. Kazımkarabekir Cd.N:64 Defterdarlık Karşısı Merdenler İşhanı N:5	242 238 24 86
Antalya 11.Noteri	: Ceyhan SÖYLEMEZ Pınarbaşı Mh. Atatürk Bulvarı Taburlar Sitesi 60/2	242 228 37 52
Antalya 12.Noteri	: Gülser Türkeli YÜCE Teoman Paşa Mh. Gazi Bulvarı 345/2 Deniz Ap.	242 338 30 44
Antalya 13.Noteri	: Ahmet OSMANCIOĞLU Fener Mh. Bülent Ecevit Bulvarı Kurt Ap. N:70/A 07160	242 324 71 19
Antalya 14.Noteri	: Hasan GÜLRENK Yeşiltepe Mh. Ziya Gökalp Cd. Özkan Ap. N:25/B	242 346 12 99
Antalya 15.Noteri	: Yusuf İZCİOĞLU Yeşilbahçe Mah. 1480 Sok.8/3	242 316 65 20
Antalya 16.Noteri	: Süleyman Ersin HARMANDAR Molla Yusuf Mah. Uncalı Cad. 1421 Sokak 137/A Konyaaltı	242 227 22 44
Akseki Noteri	: 242 678 11 67	Kemer 1. Noteri : 242 814 48 03
Alanya 1. Noteri	: 242 512 71 14	Kemer 2. Noteri : 242 814 41 90
Alanya 2. Noteri	: 242 513 78 19	Korkuteli 1. Noteri : 242 643 28 68
Alanya 3. Noteri	: 242 511 51 31	Korkuteli 2. Noteri : 533 451 88 73
Alanya 4. Noteri	: 242 512 06 18	Kumluca Noteri : 242 887 12 04
Alanya 5. Noteri	: 242 512 03 89	Manavgat 1. Noteri : 242 887 12 04
Elmalı Noteri	: 242 618 52 80	Manavgat 2. Noteri : 242 746 54 97
Finike Noteri	: 242 855 15 63	Manavgat 3. Noteri : 242 743 00 11
Gazipaşa Noteri	: 242 855 15 63	Serik 1. Noteri : 242 722 53 33
Kale Noteri	: 242 871 51 44	Serik 2. Noteri : 242 722 41 01
Kaş Noteri	: 242 836 10 05	

Kaynaklar: www.tnb.org.tr/ACIK/NoterBul.aspx

www.antalyamuhasebe.com/component/option,com_joomlaboard/Itemid,152/func,view/catid,13/id,370/

Antalya Noter Odası Tel: 0242 2436265- Faks: 0242 2415355

2- GÜVENLİK

1. Güvenlik Birimleri

İlimizde güvenlik, eğitim ve istihbarat hizmetleri, ilgili mevzuatlar çerçevesinde ve yetki alanları dahilinde ;

- Garnizon ve Tugay Komutanlığı
- MİT Bölge Başkanlığı,
- İl Jandarma Komutanlığı,
- İl Emniyet Müdürlüğü ve
- Sahil Güvenlik Komutanlığı

Başta olmak üzere görevli kurum ve kuruluşlar işbirliğiyle yürütülmekte, yetki sınırları dahilinde bazı özel mekanlarda da valiliğin izin ve yetki verdiği özel güvenlik kuruluşları marifetiyle idame edilmektedir.

Biz burada, ilimizin güvenliğini temin eden tüm kurum ve kuruluş yetkili ve çalışanlarına yaptığı katkılardan dolayı teşekkür ediyor, İl Emniyet Müdürlüğü'nün bazı hizmetlerini sizlere aktarmak istiyoruz.

Ayrıca kısa olarak Askerlik Şubesinden de bahsedeceğiz.

2. İl Emniyet Müdürlüğü Faaliyetleri*

... "İçimde kaynayan bir mahşer var

Bu mahşer birde annelerinin kalbinde kaynar

Çünkü onlar yün örerken pencere önlerinde

Ya da çamaşır sererken bahçelerinde

Birden alıverirler kara haberini

Okul dönüşü bir trafik kazasında

Can veren oğullarının"...

Erdem BAYAZIT

(1939-05/07/2008)¹

Antalya İl Emniyet Müdürlüğü ilimizde; ismi ile özdeşleşen Güvenlik Mahallesi'ndeki Çallı Merkez Binası, Uncalı İdari ve Hizmet Birimleri, Meydan, Havaalanı, Eski Sanayi, Yeni Hal, Konuksever ve Kepezüstü semtlerindeki çeşitli idari ve hizmet birimleri ve 19 İlçe Emniyet Müdürlüğü ve Amirliği ile birlikte halkımızın güvenliğini sağlama ve diğer faaliyetlerini sürdürmektedir.

İl Emniyet Müdürlüğü

Tel: 0242 3454100- Fax: 0242 3454113

Müdürlük, başta Toplum Destekli Polislik Hizmetleri modelini geliştirirken, dünyada bu konuda çalışmalar olan deneyimli polis teşkilatlarının programlarından yararlanıldı. Biz inanıyoruz ki toplum destekli polislik için en alt düzeyde polis memurunun paradigması, yani bakış açısı çok önemlidir. Toplum Destekli Polislik sadece suçun önlenmesi değildir. Aynı zamanda;

-Sorunun tanımlanması,

-Suçun yeniden işlenmesinin engellenmesi,

-Meşruluk (Polislerin Toplumu Temsil Etmesi),

-Toplumun yeniden canlandırılması,

-Cadde ve sokaklara inilerek halka enerji verilmesi,

-Her okuldan sorumlu bir erkek ve bir bayan polis memuru görevlendirilerek "okul irtibat görevlileri" oluşturulması,

Hizmet sunduğumuz vatandaşa çok önem veriyoruz, hatta iyi bir iş yapmak ve bunu en iyi şekilde yapmak istiyoruz. Proaktif (Suç Öncesi) polislik çok önemlidir. Kaynaklarımızın çoğunu bu yönde çocuklara ve gençlere harcamalıyız. Bu felsefe İngiltere'ye dayanmaktadır. Daha sonra Amerika tarafından benimsenmiştir ve birçok ülkede de uygulanmaktadır. Polislikte bir zihin değişikliği demektir. Bunun için öğrenme haritaları geliştirilmeli, bu haritalarda Toplum Destekli Polislik kavramının ne anlama geldiğini anlatmaya çalışmalıyız, anlatmaya çalışırken de modelimizi oluşturmalıyız. Amacımızın vatandaşın memnuniyeti ve hayat kalitesini artırmak olduğu çok iyi anlatılmalı, polis bu bilinci oluşturmada itici güç ve şeffaf olmalıdır.

Amerika'da Emniyet Müdürü, August WOLLMER "**Hayatımı hukukun uygulanması uğrunda harcadım. Bu problemi çözmemiştir ve önleyici hizmetlere desteklenmediği sürece de çözmemiştir**" demiştir. Hukukun uygulanmasını sonuna kadar denemiş fakat kabul edelim ki işe yaramamıştır.

En başta bilinmesi ve ulaştırılması gereken temel hedef suçun önlenmesidir. Polisin bütün gayreti temel hedefe yönlendirilmelidir. Suçun yokluğu polisin tam verimliliğinin en önemli delili olarak değerlendirilecektir.

Vatandaşa bir hizmet tasarlıyorsak Demografik eğilimleri bilmek çok önemlidir. İyi bir analiz için toplumu tanıdıktan sonra problemle ilgili tüm bilgileri edinip, gerçek sorunun derinliklerine inmeliyiz. Yapılan analiz çalışması sonucunda da strateji çalışmamızı belirlemeliyiz.

Toplumun çeşitli kesimlerini soruna dahil etmeli, sorumluluğu paylaştırmalıyız. Bu ortaklıklar bize sorunu çözmede ekipmanlarımızı ve bilgilerimizi artırmamızı sağlar. Hangi ortaklıkların sorun çözmede bize yardımcı olacağını daha iyi öğrenmeliyiz. Toplumla ortaklık kurarken kendi meslektaşlarımızı ve liderlerimizi de unutmamalıyız. Aynı zamanda fertler, aile, mahalle komşuları, okul, dini kurumlar, gönüllü kuruluşlar, merkezi hükümet, belediyelerin de koordinesi ve gayretlerine ihtiyacımız açıktır.

Problemi çözmede belirlediğimiz stratejiler, bu stratejilerin de zamanla doğru olup olmadığının değerlendirilmesi ve yeni uygulamaya geçilmesi gerekir. Başarılar mutlaka ödüllendirilmelidir.

1- Kaynak: <http://www.siraze.net/antoloji/erdembeyazit/sanabana.htm>-(19/02/2009)

Modelimizi oluştururken analiz ile ilgili kısımda kim, nerede, ne zaman ve nasıl sorularına mantıklı cevaplar vermeliyiz. Vatandaş sorunlarımıza nasıl dahil ettiğimiz de çok önemlidir. Toplumun önüne birtakım zorluklar koymalı, sorumluluğu kabullenmelerini sağlamalıyız. Neden katıldıklarını iyi anlamalıdır.

Toplum Destekli Polislikte temel amaç problem çözmedir. Problem çözme olmadan yapılan çalışmalar sadece halkla ilişkiler olarak kalır. Vatandaşın sorunu çözmede kendini sorumlu hissetmesi için onları her zaman destekleyen, hesap veren, denetlenmeye açık ve şeffaflık içinde olmalıyız.

Polisin sorunun kaynağı olmadığını, çözüm içerisinde çalıştığını topluma iyi anlatmalıyız. Sorunların çözümü için halktan gönüllüler bulmalıyız, sokak temsilciliğindeki gibi gönüllü bulamadığımız durumlar da olabilir, bunu da yine halkın karşısına çıkıp anlatmalıyız.

Sorunlar ekonomik de olabilir. Elbetteki elimizde çantalarla para dağıtamayız. Burada bizim amacımız ilgilendiğimiz grupların kendileri ile gurur duymalarını sağlamaktır.

Bir teşkilatın iç kültürü çok büyük engeldir. Değiştirmek zordur. Yavaş yavaş ve akıllı davranmalıyız. Bu konuda üst yönetimin taahhüdü çok önemlidir. Amirlerimiz ve müdürlerimiz bizleri bu anlamda desteklemelidir. Kalitenin yükseltilmesi için her türlü kişisel gelişim eğitimini almalıyız.

Tarihinden ve geleneğinden gurur duyan ve geleceğe odaklanan Antalya polisi olarak, Asayiş korumayı, Kanunlara uymayı ve Antalyalı vatandaşlar ile ortaklık halinde çalışarak Toplum Destekli Polislik Hizmetleri kapsamında güvenli bir toplum sağlamayı taahhüt ediyoruz.

Bu çerçevede başarılı olmak için;

- 1) DÜDÜK Uygulaması
- 2) Şehrin Aydınlatılması
- 3) Gizli Kamera Çekimleri
- 4) Kamu Kurum Ve Kuruluşları İle İrtibata Geçilmesi

mesi

- 5) Ekip Sayısının Arttırılması
- 6) Radar Uygulaması
- 7) Şaka Makbuzu Uygulaması
- 8) Motosiklet Uygulaması
- 9) Semt Pazarları Uygulaması
- 10) Suç Haritası Ve Analitik Çalışmalar
- 11) Uv Duyarlı Kalem (Görünmez Kalem) Uygulaması

ması

- 12) Toplantılar, Broşür Ve Dokümanlarla Bilgilendirme

- 13) Komşu Kollama Sistemi
- 14) Ayak İzi Uygulaması
- 15) Kontrol Bende Uygulaması

- 16) Okul Polisi Uygulaması
- 17) Komşu Polis Uygulaması

a. Uyuşturucu Madde Kullanımı ile Mücadele

Madde kullanımı ve bağımlılıkla mücadelede sadece polisiye yöntemler kullanılması başarı sağlanma-

sında yeterli değildir. Kullanımın ve bağımlılığın önlenmesi ve başarının sağlanabilmesi için mücadelenin belli bir plan çerçevesinde ve toplumun her kesiminin mücadele içerisinde yer almasıyla sağlanabilir. Kampanyada hedef kitle olarak özellikle anne-babalar, öğretmenler, öğrenciler, gençlik ve toplumun tüm kesimleri belirlenmiş, kampanya süresince yürütülecek faaliyetlerle de kötü alışkanlıklardan korunma ve madde bağımlılığı ile mücadele konusunda "toplum bilinci oluşması" hedeflenmektedir.

b. Okul Hız Bölgesi İlköğretim Eğitim Çalışması

Bu Okul Hız Bölgesi Eğitim çalışması okul çevresinde yeni hız limitlerine uymayı desteklemek, yaygınlaştırmak ve okullarımızda trafik derslerinin daha verimli olmasını amaçlamaktadır.

Bu çalışma, yayaların faal olduğu alanlarda araç hız limitlerini azaltarak, okul bölgelerinin önemini vurgulamak maksadıyla Antalya Emniyet Müdürlüğü Trafik Denetleme Şubesi tarafından derlenerek Antalya ilköğretim okullarında uygulamaya konulmak üzere hazırlanmıştır.

Çocuklar yetişkinlere göre trafik kazalarında en savunmasız kişilerdir. Kazaların birçoğu öğrencilerin okula gelişi ve gidişi saatlerinde meydana gelmektedir. Bu kazalar genellikle okula yakın bölgelerde olmaktadır. Çocuk yayaların bir özelliği de hareketlerinin yetişkinler gibi tahmin edilememesidir. Çocuklar genellikle yetişkinler gibi yola çıkarken gelen trafiği kontrol etme eğilimi göstermemektedirler. Bununla birlikte trafikte gelen araçların hızını algılama ve görmede zorluk çekmektedirler. Trafik mühendisliğinin ilgi alanlarından birisi de çocukların yoğun olarak bulunduğu okul çevreleri, yoğun caddelerde karşıdan karşıya geçişler, öğrencilerin okula gidiş geliş güzergâhlarında önlemler almaya yönelik çalışmalarıdır.

b.1. Altı Yaş Grubundaki Çocukların En Çok Karıştığı Kaza Çeşitleri

- Aniden yola çıkma
- Kavşaklarda koşarak karşıdan karşıya geçmek
- Dönen aracın önünden karşıya geçmek
- Çoklu caddelerden karşıdan karşıya geçmek
- Kavşaklara girerken ve karşıdan karşıya geçerken yol üzerinde oyun oynamak
- Servisle okula giderken ve dönerken park etmiş araçların arasından çıkmak

b.2. Beş- Dokuz Gurubu Çocuklardaki Bazı Kısıtlamalar

- Çocuklar yetişkinlere göre daha kısadır. Görüş açılığı yerden yaklaşık 3 feettir ve görüş alanları farklıdır.
- Çocuklar yetişkinlere göre üçte bir daha dar bir görüş alanına sahiptir ve seslerin mesafesini daha az belirleyebilirler
- Çocuklar hareket eden araçların hızını ve mesafelerini tahmin etmekte zorluk çekerler.
- Çocuklar çok hızlı veya dikkatsiz bir sürücünün görrebilmesi için çok küçüktürler.
- Yetişkinlere göre hareketleri daha az tahmin edilebilirler
- Çocuklar daha kısa dikkatini toplarlar ve karşıya geçişlerde daha sabırsızdırlar.
- Diğer yol kullanıcılarına göre daha az deneyimlidirler ve tehlikelere karşı tam olarak duyarlı değildirler.

“Ölümlü çocuk kazalarının yarısından fazlası öğleden sonra okul çıkışları ve sabah erken saatlerde meydana gelmektedir.”

Okul çevrelerinde trafik kazalarını azaltmaya yönelik uygulamalardan birisi görevlilerin yaptığı hız denetimleridir. Geleneksel trafik denetimleri radar ile akan trafik içinde hız yapan sürücünün trafik denetim görevlisi tarafından tespit edilmesini amaçlarken, yenilikçi trafik denetimleri algılanan yakalanma riskinin otomatik denetim araçları ile artırılmasını ve sürücülere hız yaptıkları takdirde yakalanacakları inancını kazandırmayı amaçlamaktadır.

Yapılan çalışmalarda geleneksel hız denetimlerinin ölümlü kazaları %14 yaralamalı kazaları ise %6, hız ihlaline yönelik yenilikçi yol üzerinde yer alan sabit kameraların ise yaralamalı kazaları %17 azalttığı görülmüştür. Bu sebeple Antalya Emniyet Müdürlüğü Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'nün okul önlerinde hız limitini 50/kms'den okul çevrelerinde 40 hız limitine düşürerek çocuklarımızın güvenliğini sağlamayı hedeflediği görülmektedir.

***Kaynak: Antalya İl Emniyet Müdürlüğü-2007**

3. İldeki Emniyet Genel Müdürlüğü'ne Bağlı Diğer Birimler

a) EGM Teftiş Kurulu Bölge Başkanlığı

Doğrudan Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı kurum, ilde kendisine verilen Emniyet Genel Müdür-

lüğü ile ilgili teftiş ve incelemeleri yürütmektedir

Tel: 0242 3111211- Fax: 0242 3115656

b. EGM Merkez Emniyet Müdürleri Çalış. Merk. Başkanlığı

Doğrudan Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı kurumda, yükselbileceği üst kadroya yükselmiş, kadrosuzluktan bir birime atanamayan veya lüzum görülen Merkez Emniyet Müdürleri görev yapmaktadır.

Tel: 0242 3129209-Fax: 0242 3129209

c. EGM Polisevi Müdürlüğü

İlimiz Antalya Müzesi kuzeyi Teomanpaşa Caddesi üzerinde bulunan Antalya Polisevi, lüks otel kalitesinde Emniyet çalışanları başta olmak üzere diğer kurum personelleri ve halkımıza kontenjanı ölçüsünde hizmet vermektedir.

Tel: 0242 243 9503- Fax: 0242 248 54 50

4. Askerlik Şubesi

İlimiz Kışla Mahallesi Orduevi kuzeyi 53. sokak üzerinde mevcut bulunan Antalya Askerlik Şubesi Başkanlığı; İlimizde yaşayan veya bulunan askerlik çağına gelmiş, askerlik vazifesini yürütmekte olan ve askerliğini tamamlamış vatandaşlarımızın tüm askerlik işlemlerini yürütmektedir.

İldeki askerlikle ilgisi olan tüm bireylerin mutlaka uğradığı kurumda, çoğunluğu askeri personel olmakla birlikte sivil personel de görev yapmaktadır.

Tel: 0242 243 2706-Fax: 0242 2477481

3. EKONOMİ, TİCARET ve SANAYİ

İlimizde ekonomi sektöründe hizmet ve teknik destek sağlayan kurum ve kuruluşların başında;

*Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü

*ATSO-Antalya Ticaret ve Sanayi Odası-

Web: www.atso.org.tr

*AESOB-Antalya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği

Web: www.aesob.org.tr

*ATB-Antalya Ticaret Borsası-

Web: www.antalyaborsa.org.tr

*Antalya Organize Sanayi Bölgesi

Web: www.antalyaosb.org.tr/

*Antalya Serbest Bölgesi

Web: www.ant-free-zone.org.tr/

*Antalya İhracatçı ve İthalatçı Birlikleri

Web: www.aib.org.tr

*Resmi ve Özel Bankalar

*Kambiyo Müdürlüğü

*Diğer İlgili Dernek,Vakıf,Oda ve Birlikler gelmektedir.

Biz burada bazı ilgili kurum ve kuruluşların faaliyetlerini aktarmaya çalışacağız.

1-SANAYİ VE TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ

Uzun yıllar İlimiz Cumhuriyet Caddesi üzerindeki Vakıf İşhanında hizmet veren ilimiz Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü, bir süre Kışla Mahallesi 41.Sok. No: 12'de bulunan bir binada hizmet verdikten sonra halen Eski Otogar, şimdiki İş Merkezi inşaatı yapılan yerin güneydoğusunda Tahılpazarı Mah. 466. Sok. No: 18 adresindeki binada hizmetlerini yürütmektedir.

Tel: 243 47 77-243 47 78 Fax: 243 47 79

Müdürlüğün bazı faaliyetlerini aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

1163 Sayılı Kooperatifler Kanunundaki İş ve İşlemler

6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunundaki İş ve İşlemler

5174 Sayılı Odalar Ve Borsalar Kanunundaki İş ve İşlemler

4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Kanunundaki İş ve İşlemler

552 Sayılı Toptancı Haller Kanunundaki İş ve İşlemler

6948 Sanayi Sicil Kanundaki İş ve İşlemler

Küçük Sanayi Siteleriyle İlgili İş ve İşlemler

Organize Sanayi Bölgeleriyle İlgili İş ve İşlemler

Ölçü ve Ayar Hizmetleri

Standartlarla İlgili İş ve İşlemler

Akaryakıt ve Petrol Piyasası İş ve İşlemleri

Piyasa Denetimi ve Gözetimi

Ürün Güvenliği İle İlgili İş ve İşlemler

Kaynak: Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü
20/08/2008

2- ANTALYA TİCARET VE SANAYİ ODASI (ATSO)*

Türkiye'nin en eski ticaret ve sanayi odaları arasında dördüncü sırada (İstanbul, İzmir, Trabzon, Antalya) yer alan Antalya Ticaret ve Sanayi Odası (ATSO), Konya Valiliği'nin, Tekke Mutasarrıflığı'na gönderdiği, 8 Nisan tarihli ve (1046) Sayılı emirname üzerine, 23 Nisan 1886 tarihinde, "Ziraat ve Ticaret Komisyonu" adı altında kurulmuştur. 3 Mart 1910 tarihinde, Ticaret ve Ziraat Komisyonu ayrı kuruluşlar (Odalar) haline getirilmiştir.

Antalya Ticaret ve Sanayi Odası'nın ilk yıllarındaki çalışmalarını ve varlığını aydınlatarak, yeterli resmi belge yok gibidir. O günleri görmüş ve yaşamış olanlardan ve yakın tarih belgelerinden edinilen bilgilere göre, İdare Hey'eti Reisi Barutçuzade Abdi Efendi'nin, iskeledeki işyerinde, vapur acenteliği yaptığı; kendi gemileri ile deniz nakliyatı işleri ile uğraştığı bilinmektedir. Barutçuzade Abdi Efendi'nin damadı olan Morali Ali Efendi'nin, hem acentenin katipliğini, hem de Ticaret Odası'nın işlerini bu mağazadan yürüttüğü anlaşılmaktadır. 1893 tarihinde, Antalya Hükümet Konağı'nın yangına maruz kalması sebebiyle, Vilayete ait eşyalarla birlikte Tophane Parkı'ndaki mahzenlere taşınan Ticaret ve Sanayi Odası evrakları, yeni yapılan Hükümet Konağına taşınırken kullanılan "E" ki Evrakların Tetki-kiyle, İşe Yaramayanların İmhası Komisyonu'nda görev yapan, o günün Tahrirat Katibi tarafından, fazlaca tetkik edilmeden "Kadın Deresi"ne atılmıştır. Bunlardan kurtarılabilen belgeler, maalesef, uzun bir geçmişe, kapsamlı bir şekilde ışık tutabilecek seviyede değildir. Bütün bunlara rağmen, ATSO, son dönemdeki

Foto:Atso Hizmet Binası (M.DÖNMEZER)

çalışmalarla, tarih araştırmacılarını da desteklemiş ve son yüz yıllık tarihi belgeleri gün ışığına çıkarmak yönünde çaba göstermiştir.

Akdeniz Üniversitesi Öğretim Üyesi tarihçi Dr. Muhammet Güçlü'nün araştırmaları sonucu ortaya çıkan ve ATSO'nun, 1 Ağustos 338/1922 tarihinde yayımladığı, "Antalya Ahval'i Ticariyesini ve Tüccaranının Esamisini Havi Risale" ve "20. Yüzyılın İlk Yarısında Antalya" adlı kitaplar, ATSO'nun desteği ile yayınlanmıştır.

Antalya Ticaret ve Sanayi Odası'nın 31.01.2003 tarihi itibarıyla toplam aktif üye sayısı 27.930'dur. ATSO'nun Akseki, Kemer, Elmalı, Gazipaşa, Korkuteli ve Serik ilçelerinde Ajanlık Teşkilatı bulunmaktadır. Gündoğmuş ve İbradı'da da Akseki Ajanlığımıza bağlı irtibat büroları vardır.

Toplam üye sayısının;

- % 84.9'u Antalya Merkez İlçelerde,
- % 0.3'ü Akseki ilçesinde,
- % 7.5'i Kemer ilçesinde,
- % 0.8'i Elmalı ilçesinde,
- % 1.5'i Gazipaşa ilçesinde,
- % 1.0'ı Korkuteli ilçesinde,
- % 3.6'sı Serik ilçesinde,
- % 0.2'si Gündoğmuş ilçesinde,
- % 0.1'i de İbradı'da faaliyet göstermektedir.

Üyelerin hukuki statülerine göre dağılımı sayısal olarak şöyledir;

- Limited Şirket : 14.270 adet
- Anonim Şirket : 1.909 adet
- Kooperatif : 2.522 adet
- Banka : 100 adet
- Kolektif Şirket : 85 adet
- Adi Komandit Şirket : 2 adet
- İktisadi İşletme : 3 adet
- Gerçek Kişi : 9.039 adet.

35 Meslek grubu bulunan ATSO'da ,1922 yılında üye sayısı 100, bütçesi 2000 Dolar iken özellikle Cumhuriyet Dönemiyle birlikte, her alandaki atılımlara paralel bir gelişme göstererek 2003 yılı bütçesi 3 trilyon 800 milyar TL olmuştur.

ATSO;

- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
- Antalya Kepez Elektrik Santralleri T.A.Ş.
- Antalya Pamuklu Dokuma Sanayi T.A.Ş.
- Antalya Serbest Bölge İşletmecisi A.Ş.
- Antalya Organize Sanayi Bölgesi
- Antalya Entegre Et Sanayi A.Ş.
- Batı Akdeniz Liman İşletmeleri AŞ
- Antalya Güç Birliği Holding AŞ
- Antalya Fuarçılık AŞ
- Antalya Spor AŞ
- KOBİ Yatırım Ortaklığı AŞ
- Antalya Altyapı Danışmanlık AŞ gibi,

Antalya ekonomisinin gelişim çizgisinde önem-

li kilometre - taşları olan şirketleşme ve kurumlaşmalarda da kurucu ve ağırlıklı ortak sıfatıyla yer almıştır.

-ATSO, kendi adını taşıyan Kepez İlçesi Yeni Mahalle'de bulunan "ATSO Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi"ni kurarak, Türk Milli Eğitimine armağan etmiştir. Lise 1999 yılında eğitim ve öğretime açılmıştır.

*Kaynak: www.atso.org.tr.

- Uzun süre ilimiz Kazım Özalp Caddesi 2. Sokak No: 4'deki binasında hizmet veren ATSO, kentin doğu kesiminde Kepez İlçe sınırları içerisinde, Çevreyolu üzeri, Göksu Mahallesi, Gazi Bulvarı No: 531 adresindeki (AKEDAŞ -TEDAŞ-TEK yanı) inşaatı tamamlanan modern binasında 22/09/2008 tarihinden itibaren hizmet vermeye devam etmektedir.

Tel: 0242 314 37 37 (pbx)

Fax: 0242 314 37 38(3 Hat)

www.atso.org.tr_ e-posta:info@atso.org.tr.

3-ANTALYA ESNAF ve SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ (AESOB)

507 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanuna göre kurulan dernekler aralarında birlik ve dayanışma kurma ve kuruluşların gelişmesini sağlamak için 1966 yılında Antalya Esnaf ve Sanatkar Dernekleri Birliği'ni kurmuşlardır. 4 Ağustos 1964 tarihinde yürürlüğe giren 507 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar kanunu bu tarihten günümüze kadar geçen yaklaşık 40 yıllık uygulama süreci içerisinde yapılan düzenlemelerle günün şartlarına göre yenilenmiştir.

1991 yılında kanunda yapılan değişiklikle dernek sözcüğü oda olarak değiştirilmiştir. Buna göre Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri Esnaf ve Sanatkarlar Odası unvanını, Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri Birlikleri ise Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği unvanını almıştır. Birliğin ilk kurucu Başkanı İbrahim MUT'tur. Sırası ile Mürsel DEMİRTAŞ, Kemal KARASAÇ, Ömer M.F. MAZ-LUMOĞLU, Kemal KARAKAYA, Ahmet MUT, Mustafa ÜNAL, Nevzat TULGAR Birlik Başkanı olarak görev yapmışlardır. Birliğin 1996 yılından 01/05/2010 tarihine kadar başkanlığını yürüten Orhan TOLUNAY, bu tarihten itibaren başkanlık görevini Abdullah SEVİMÇOK'a devretmiş bulunmaktadır.

Antalya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği her zaman esnaf ve sanatkarın yanında olmuştur. Esnaf ve sanatkara bilgisayar donanımlı ve uzman kadrosuyla hizmet vermektedir. Avrupa Birliği'ne girme konusunda yoğun bir çalışmanın gösterildiği günümüzde mesleki eğitimin önemini bilen AESOB, esnaf ve sanatkarın mesleki eğitim için ihtiyaç duyulan programları uygulamak üzere, 450 kişi kapasiteli modern konferans salonu, 2 Başkan Vekili, Genel Sekreteri ve Birliğe bağlı 76 meslek odalarıyla birlikte, Kepez İlçe sınırlarında bulunan Fabrikalar Mah. Hasan Tahsin Cad. No:33 adresindeki binasında hizmet vermektedir.

4-ANTALYA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Antalya-Burdur Karayolu üzeri 26. km.de bulunmaktadır. Devlet karayolunun ikiye böldüğü 384 Hektarlık arazi üzerinde kurulan 1.kısım ve 2.kısım OSB alanları üzerinde, 1976 yılında Antalya Ticaret ve Sanayi Odası ile İl Özel İdaresi öncülüğünde başlatılan kuruluş çalışmaları sonucu Antalya'da Organize Sanayi Bölgesi "Kuruluş Kararı" Bakanlar Kurulunca alınmıştır. 1977 yılındaki Bakanlar Kurulu kararnamesi ile 370 ha.lık bir alan üzerinde ve şimdiki yerinde Bölgenin kurulmasına izin verilmiştir.1990-1992 yılları arasında Bölgenin I. kısım alanındaki altyapı çalışmaları bitirilmiş, Bölgenin gelişme alanı altyapıları kredi alınmadan Bölge imkânları ile tamamlanmıştır. 2005 yılında başlatılan genişleme çalışmaları ile Bölgenin batısında bulunan 84 ha.lık hazine arazileri satın alınan Bölgede Tevsi alanları ile birlikte Toplam: 6.610.610 m² - (662 ha.lık) alan bulunmaktadır.

a) Antalya Organize Sanayi Bölgesi'nin

Amacı:

Dünya ve Türk turizm sektörünün en önemli merkezlerinden biri olan Antalya'da turizm sektörünü destekleyecek sanayi yatırımlarının da bulunması kaçınılmaz bir gerekliliktir. Tarıma ve turizme uygun olmayan arazilerde sanayi oluşumu için, gerekli her türlü altyapının hazırlanması ve bakımı, çalışanlar için gerekli sosyal aktivite alan ve tesislerinin düzenlenmesi, tüm dönemlerde, hizmette kalite ve devamlılığın sağlanmasıdır.

Bu doğrultuda bölgedeki işletmelere "İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatları" da Bölge Müdürlüğü'nce verilmektedir. Bugün bölgede 1 Milyar USD'lik üretim, 200.000 USD'lik ihracat yapılmakta, 7.969 işi istihdam edilmektedir. Tevzi alanlarıyla birlikte bölgenin gelişimi tamamlandığı zaman 2,5 - 3 Milyar USD'lik üretim, 600.000 USD'lik ihracaat yapılacak, 16.000 kişilik istihdam sağlanması planlanmaktadır.

Bölgenin doğal gaz toplam kapasitesinin 20 yıllık süre zarfı göz önüne alınarak hesap edilmiş ve 100.000 m³/ h olarak belirlenmiş, ayrıca şu anda Bölgenin atıksu tesisi tam kapasitede çalışmakta ve tesiste 10.000 m³/gün atık su arıtıldığı anlaşılmaktadır.

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 2007 yılı için açıkladığı En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu içerisinde yer alan AOSB Sanayicileri;

-224. ADOPEN Plastik ve İnşaat Sanayi A.Ş.

-311. Ataç İnşaat Sanayi AŞ

-498. AGT Ağaç Sanayi Ltd. Şti

İkinci En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu içerisinde yer alan AOSB Sanayicileri de;

-23. Yörükoğlu Süt ve Ürünleri Sanayi ve Tic.AŞ

-239. Altinet Entegre Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

-243. Çağlar Plastik Sanayi AŞ

-385. Levent Kimya Sanayi ve Tic. AŞ olarak görülmektedir.

b) Sosyal Tesis Binaları

İdare binası, Garaj ve İtfaiye Binası, Personel Lojman binası, Cami, Terfi Merkezi Binası, PTT / Telefon santral Binası, Sağlık Merkezi Binası, Organize Sanayi Anadolu Meslek Lisesi inşaatı tamamlanarak 2007-2008 eğitim öğretim yılında hizmete açılmıştır.

c) Bölgede Kurulmasına İzin Verilen Sanayi Türleri:

(OSB Yönetmelikleri ve Bakanlar Kurulu Kararnamelerine göre)

*GIDA SEKTÖRÜ; Et, süt, un-unlu mamuller, makarna, bisküvi, meşrubat, reçel, konserve, paket ve donmuş gıda, bira-malt, şekerleme, çikolata vs.

*TEKSTİL SEKTÖRÜ; Dokuma, iplik, konfeksiyon, halı, kilim vs.

*KİMYA SEKTÖRÜ; Hammadde üretimi hariç, karışım ve ambalajlama, sıvı-toz temizlik ürünleri, şampuan, sabun, parfüm, sıvı-organik gübre, oto yağ/ya-kıt katkıları, renkli sıva, her türlü boya vs.

*PLASTİK SEKTÖRÜ; Ambalaj, enjeksiyon ürünleri, sera örtüsü, torba, poşet, yer karosu, muşamba, boru, hortum profil, kablo vs.

*ELEKTRİKSİZ MAKİNA/METAL SEKTÖRÜ; Metal eşya, tarım-inş.aletleri, kafes tel, çivi, cıvata, bisiklet, puset, kazan, boyler vs, elt elektronik ve elt'siz aletler, spor malzemeleri, asansör ve mlz. metal-plastik oto yedek parçaları vs.

*CAM SEKTÖRÜ, (Hammadde Üretimi hariç) Isı cam, oto camı, cam eşya, optik cam, optik ölçü aletleri

*ÇİMENTOLU GEREÇLER VE SERAMİK SEKTÖRÜ, Dekoratif seramik ve porselen, AG-OG izolatörleri, hazır ve mineral sıva vs.

*AHŞAP SEKTÖRÜ, Mobilya, dekorasyon malzemeleri, kapı, doğrama, parke, kontrplak, yonga levha, ambalaj

*DİĞER SEKTÖRLER;

-Kağıt-Mukavva-Plastik Ambalaj ve Baskı Sanayi,

-Kozmetik Sanayi

-Yapı Yalıtım Malzemeleri sanayi,

-Ayakkabı sanayi,

-İp, Sicim, Organ sanayi,

-Kırtasiye Malzemeleri sanayi,

-Ahşap-Fiberglas Yat-Tekne sanayi.

d) Antalya Organize Sanayi Bölgesi Üretimdeki Sanayicileri

Sıra No	Sanayicinin Adı	Üretim Konusu	Telefon No	Faks No
1	A.G.T.Ağaç San.Tic.Ltd.Şti.	Ahşap Elemanları İmalı	249 17 17	249 17 27
2	A.G.T.Ağaç San.Tic.Ltd.Şti.	Ahşap Elemanları İmalı	249 17 17	249 17 27
3	A.G.T.Ağaç San.Tic.Ltd.Şti.	Ahşap Elemanları İmalı	249 17 17	249 17 27
4	Adopen Plastik Ve İnş. San.A.Ş.	Pvc Penc.Profil İmal.	258 18 02	258 18 27
5	Adopen Plastik Ve İnş. San.A.Ş.	Pvc Penc.Profil İmal.	258 18 02	258 18 27
6	Ağ-Bor-San Boru San.İnş.Tur.Tic.Ltd.Şti.	Pls. Boru İmalatı	345 37 93	346 82 84
7	Akdeniz Ahşap End.San.Tic.A.Ş.	Ahşap Mobilya İm.	899 14 40	899 14 43
8	Ake Asansör Malz.Paz.Ltd.Şti.	Asansör Kabin Ve Kapı İma.	258 15 70	258 15 69
9	Akkaya Cam Paz.Ltd.Şti.	Isıcam İmalatı Ve Cam Kesimi	258 13 10	258 13 12
10	Aksu Boya San.İnş.Tic.Ltd.Şti.	Boya İmalatı	258 15 55	258 15 59
11	Alanyalı Ent.Ahş.Tic.A.Ş.	Ahşap İmalatı	258 14 54	346 39 39
12	Alanyalı Ent.Ahş.Tic.A.Ş.	Ahşap İmalatı	258 18 58	258 14 55
13	Alara Turizm Tic.A.Ş.	Dokuma -Konfeksiyon İmalatı	258 17 17	258 15 45
14	Al-Sun Alüminyum İma.San.Tic.Ltd.Şti.	Alimünyum Profil	258 11 53	258 10 72
15	Alternatif İnş. Tur.Pl. Amb.San.Tic.Ltd.Şti.	Plastik Boru İmal.	258 10 01	258 18 57
16	Altinet Entegre Tic.San.Ltd.Şti.	Et Ve Et Ürünleri İmalı	258 13 22	258 13 26
17	Anadolu Kartonpiyer A.Ş.	Polistren Kartonpiyer	258 16 80	258 10 49
18	Andaç Tavukçuluk San.Ltd.Şti.	Tavuk Ve Benz. Ürün. Paket.	258 14 41	258 14 45
19	Anet .A.Ş.	Et Ve Et Ürünleri İmalı	258 1149- 50	258 11 52
20	Ankutsan Kutu San Olk.Muk.Kag.Tic.Ltd.Şti.	Ambalaj Kutu İmalı	249 77 00	249 77 07
21	Ankutsan Kutu San.Olk.Muk.Kag.Tic.Ltd.Şti.	Ambalaj Kutu İmalı	258 16 00	258 16 07
22	Antalya Balık Tur.Gıda Taş.İnş.San.Tic.A.Ş.	Balık Pak.Kons.İmalatı	258 19 20	258 19 51
23	Antalya Enerji Üretim A.Ş.	Enerji Üretim Tesisi	258 19 30	258 19 33
24	Antalya Hasat Plastik San. Tic. Ltd.Şti.	Plastik İmalatı	258 00 20	258 00 21
25	Antalya Mermer San.Tic.Ltd.Şti.	Mermer Ve Mer. Ürün. İmalı	258 16 20	258 16 22
26	Antalya Ytong San.Tic.A.Ş.	Ytong Yapı Malzemeleri	258 14 20	258 14 30
27	Ant-Pen A.Ş.	Plas.Kapı Pencere İmalı	221 31 21	221 31 21
28	Arsan Tekstil San.Tic.Ltd.Şti.	İplik Büküm	258 11 60	258 13 37
29	Art-Mim Ltd.Şti.	Mobilya Üretimi	258 15 90	258 15 95
30	Aset A.Ş.	Et Ve Ürünleri İmalatı	258 10 50	258 12 13
31	As-Pak Oluklu Muk.Kutu Amb. San.Tic.Ltd.Şti.	Karton Amb.İmalatı	258 00 58	258 00 55
32	Ataç İnş.San.Tic.A.Ş.	İplik Fabrikası	258 10 10	258 10 29
33	Ataç İnş.San.Tic.A.Ş.	Dokuma Fabrikası	258 10 10	258 10 20
34	Atılğan Tekstil Ltd.Şti.	Konfeksiyon İmalatı	258 14 80	258 1 432
35	Ayan İnşaat Sanayi Tic.A.Ş.	Alimünyum,Pvc İmalatı	258 13 63	258 13 94
36	Ayma İstaş Yıldızlı Mob.A.Ş.	Ahşap,Pls. Doğrama	258 17 43	346 2178
37	Aymak End.Mut.San.Tic.A.Ş.	Endüstriyel Mutfak Ürün.	258 17 10	258 17 14
38	B.G.S.Burhanlar Gıda San.Tic.A.Ş.	Meyve Konsantre Reçel	258 14 66	258 14 68
39	Bah Etveet Ürün.Su Ürün.Dağ.San.Tic.Ltd.Şti.	Et Ve Tavuk Ürünleri İmalatı	258 02 02	258 02 01
40	Başergün İnşaat Turizm Tic.Ltd.Şti.	Boya İmalatı	258 16 30	258 16 09
41	Bereket Plastik Sanayi A.Ş.	Sera Plastik Örtüsü- Profil	258 13 64	258 13 70
42	Bora Mak.San.Tic.Ltd.Şti.	Plastik Boru	258 19 69	221 65 29
43	Bülbül Akü Ve Malz.San.Tic.Ltd.Şti.	Akü İmalı	258 10 67	258 10 68
44	Bülbül Akü Ve Malz.San.Tic.Ltd.Şti.	Plastik Malzemeler	258 10 67	258 10 68
45	Cam-Saş Cam Doğsan.Tic.Ltd.Şti.	Isıcam İmalatı Ve Cam Kesimi	258 19 55	258 19 54
46	Cantek Soğutma San.Tic.Ltd.Şti.	Soğutma Mak. İmalatı	258 17 00	258 17 09
47	Çağlar Plastik San.A.Ş.	Plastik Boru	258 17 27	258 17 40

48	Derinoğulları Mer.San.Ltd.Şti.	Mermer Ve Mer. Ürün. İmalı	258 10 92	258 14 48
49	Detay Mermer San.Tic.A.Ş.	Mermer Ve Mer. Ürün. İmalı	258 13 00	258 13 04
50	Doğal Kim.Mad.Zirai İlaç.San.Tic.A.Ş.	Zirai İlaçlar İmalı	258 16 62	258 16 64
51	Dr Tarsa Tar.San.Tic..A.,Ş.	Gübre Paketleme Ve İmalatı	258 16 16	258 16 10
52	Dr Tarsa Tar.San.Tic..A.,Ş.	Gübre Paketleme Ve İmalatı	258 16 16	258 16 10
53	Ekiciler Süt Gıda Tarım Hayv.San.Ve Tic.A.Ş.	Süt Ve Süt Ürünleri İmalı	258 13 97	258 13 95
54	Elit Tarım Ltd.Şti.	Gübre Paketleme Ve İmalatı	258 12 51-2	258 11 88
55	Erciyes Isı Sanayi	Kalo. Kazanı,Boylar İmalı	258 10 38	258 10 39
56	Erkosan Mak.Ltd.Şti.	Makina Metal İmalı	258 12 73-4	258 12 79
57	Faseltur San.Tic.A.Ş.	Pamuk İpliği Üretimi	258 13 45	258 13 54
58	Genbio En.San.Ü.Tic.Ltd.Şti.	Bitkisel Yağ Ü.-Biodizel	258 14 00	258 13 14
59	Gramer Mermer San.Tic.A.Ş.	Granit Mermer İmalatı	258 12 99	258 14 63
60	Gülbahar Plastik San.Tic.Ltd.Şti.	Plastik İmalatı	258 00 40	258 00 44
61	Gültekin Sümbüloğlu	İnş.Makinaları	258 18 90	258 18 92
62	Güney Gıda Taş.San.Tic.A.Ş.	Et Ürünleri	258 18 80	258 18 85
63	Günsu Ener.Sis.Kon. Tes.San.Tic.A.Ş.	Temizlik Malzemeleri	258 11 41	258 12 71
64	Gürtaş İnş.Tur.San.A.Ş.	Mabilya Üretimi	258 15 80	258 15 86
65	Halim Kırtız Tarım Ürn.İnş.San.Tic.Ltd.Şti.	Un İmalı	258 00 00	258 00 05
66	Itm Turhol Ltd.Şti.	Gübre Paketleme Ve İmalatı	258 13 81	258 13 84
67	İncebacak Kesici Bil.San.Tic.Ltd.Şti.	Kesici Takım İmal.	345 51 76	334 67 35
68	İstanbul Sera Pls.San.Tic.Ltd.Şti.	Plastik İmalatı	258 19 39	258 19 10
69	Kalfasan Ahş.Ürün.San.Tic.Ltd.Şti.	Ahşap Profil	258 00 10	258 00 14
70	Kamile Sav	Küp Şeker	258 16 60	238 26 56
71	Karsis İm.Elk.İnş.San.Tic.A.Ş.	Poliüretan Karton.P. İma.	258 17 58	258 17 59
72	Karteknik Soğ.Tic.Ltd.Şti.	Buzdolabı İmalatı	258 18 51	258 18 55
73	Kimta Kimya Tar.İlaç San.Tic..Aş.	Gübre Paketleme Ve İmalatı	321 66 37	321 66 38
74	Koppert Biyo.San.Tic.Ltd.Şti.	Arı İmalatı	258 19 70	258 19 74
75	Koraltürk Bilardo Tic.Ltd.Şti.	Bilardo Masası İmalatı	258 11 70	258 14 78
76	Lavanta Tur.Hiz.San.A.Ş.	Yem.Fab.Çam.Fab.Unlu Mam.	258 17 67	258 17 68
77	Levent Kimya San.Tic.Ltd.Şti.	Bebek Bezi Üretimi	258 10 60	258 13 32
78	Levent Kimya San.Tic.Ltd.Şti.	Temizlik Malz. Üretimi	258 10 60	258 13 32
79	Levent Kimya San.Tic.Ltd.Şti.	Temizlik Malz. Üretimi	258 10 60	258 13 32
80	Mass Kimya San.Tic.Ltd.Şti.	Zirai İlaçlar İmalı	258 13 33	258 13 35
81	Meltem Akü Sanayi	Akü İmalı	258 11 21	345 72 49
82	Model Mermer San.Tic.A.Ş.	Mermer Ve Mer. Ürün. İmalı	258 11 55	258 11 56
83	Mutlu Baharat İhr.Gıda San.Tic.Ltd.Şti.	Baharat Paketleme	322 23 27	322 96 43
84	Nihat Kaymak-Kaymak Boya	Hazır Renkli Sıva	258 10 78	346 41 14
85	Nobel Tarım Ür.San.Tic.Ltd.Şti.	Meyve Konsantresi	258 18 48	258 18 49
86	Oruçoğlu Mermer San.Tic.A.Ş.	Mermer Ve Mer.Ürün. İmalı	258 12 90	258 12 94
87	Öğün Ek.Unlu Mam.Gıda Yem.San.Tic.Ltd.Şti.	Ekmek Ve Unlu Mamüller	258 13 44	258 18 37
88	Özgemsan Ltd.Şti.	Konfeksiyon İmalatı	258 17 22	258 17 26
89	Özmet Plastik San.Tic.Ltd.Şti.	Plastik Ambalaj İmalı	258 12 85-6	258 12 84
90	Özteknik Torna	Makina İmalatı	258 15 88	258 15 87
91	Panelsan Tur.İnş.Tic.San.Ltd.Şti.	Elektrik Pano İmal.	258 19 07	258 19 03
92	Polkar Polyester Sanayi	Polyester Mamül İmalı	258 11 09	258 11 08
93	Promix Yapı Kim. San.Tic.A.Ş.	Yapı Kimyasalları	258 14 14	258 18 68
94	Ral Tekstil Ltd.Şti.	Konfeksiyon İmalatı	258 14 80	258 14 32
95	Reksan Metal San.Tic.A.Ş.	Reklam Panoları İmalı	258 10 95	335 41 59
96	Sarpet Ltd.Şti.	Gres,Madeni Yağ İmalı	258 15 00	258 16 85
97	Selçuklu Un San.Tic.Ltd.Şti.	Un Ve Hayvan Yemi İmalı	258 11 12	258 13 90

98	Sevay Oto.Sarf.Mlz.Tic.Ltd.Şti.	Oto Katkı Mad.Det.Mlz.İmali	258 12 77	258 12 78
99	Sheffer Transtürk Tarım A.Ş.	Sıvı Gübre İmali	258 12 55	258 11 29
100	Tan İtiryat Ticaret Ltd.Şti.	Plastik Enjeksiyon	258 12 12	258 11 22
101	Tekkanat San.Tic.Koll.Şti.	Fren Ve Hidrolik Hortumlar	258 15 50	258 15 07
102	Tolkar Çam.Mak.Mut. Cih.Hiz.San.Tic.Ltd.Şti.	Çamaşır Mak. İmalatı	258 16 15	258 16 17
103	Toros Üretim Ve Pazarlama A.Ş.	Gübre Paketleme	258 10 40	258 10 41
104	Trado Dış Tic.A.Ş.	Doğrama Aksesuvarı	258 16 96	258 18 27
105	Uğurlu Tarım Teks.Gıd.San.Tic.Ltd.Şti.	Gübre Paketleme Ve İmalatı	258 18 30	258 18 34
106	Wbt Tarım Ürün.San.Tic.A.Ş.	Harnup Ve Kekik Gıd.Ürün.İşl.	258 10 30	258 12 75
107	Yalım Yapı Mal.Tic.San.Ltd.Şti..	Duşakabin Ve Küvet İmal.	258 19 11	258 19 15
108	Yaman Cam San.Koll.Şti.	Bombeli Oto Camı	258 15 11	258 15 15
109	Yektaş Tekstil San.Tic.A.Ş.	Pamuk İpliği	258 13 06	258 13 07
110	Yetkin Cam San.Tic.A.Ş.	Tenperli Cam İma.	258 18 70	258 18 79
111	Yörükoğlu Süt San.Tic.Ltd.Şti.	Süt Ve Süt Ürünleri İmali	258 11 35	258 13 58
112	Yürüyen Konfeksiyon Ltd.Şti.	Konfeksiyon İmalatı	258 17 90	258 17 94

e) Antalya Organize Sanayi Bölgesi İnşaat Halindeki Sanayiciler

1	Ahk Ahşap Kompleksi San.Tic.Ltd.Şti.	Ahşap Mobilya İm.	221 10 84	221 10 86
2	Aksoylar İnş. Mak.Taah.Tic.San.Ltd.Şti.	Sondaj Mak.İnş.Mak.Dal.Pompa	311 40 06	311 41 05
3	Altinet Entegre San.Tic.Ltd.Şti.	Et Ve Et Ürünleri İmali	258 13 22	258 13 26
4	Anet .A.Ş.	Et Ve Et Ürünleri İmali	258 11 50	258 11 51
5	Art-Mim Ltd.Şti.	Mobilya Üretimi	258 15 90	258 15 95
6	Bakırcılar Çelik Kapı İnş.Tic.San.Ltd.Şti.	Çelik Kapı,Ahşap Doğ.Al.Kapı	424 83 27	424 83 29
7	Delta Tarım Kimya İhr.İth.Ltd.Şti.	Gübre Paketleme Tesisi	221 13 94	221 49 84
8	Delta Yapı Mal. Turz.San.Tic.Ltd.Şti.	Küvet Ve Duş Tek.İmali	340 07 35	340 05 96
9	Doğrusöyler Mob. Ltd. Şti.	Mobilya Üretimi	332 65 39	332 65 59
10	Ekolojik Tarım .Tic.Ltd.Şti.	Gübre Paketleme Ve İmal.	321 68 84	322 79 75
11	Ekso Süt Gıda Mam.San.Tic.Aş.	Peynir Altısuyu İşleme	258 13 97	258 13 95
12	Fipol Turizm Plastik Ve San.Tic..Aş.	Fiber Su Kayağı	258 11 40	258 12 71
13	Hitit Mim.Mob.İnş. Teks..Ltd.Şti.	Mobilya Üretimi	243 51 10	243 59 60
14	Isısan Müh.Hiz.Dış.Tic.Paz.Ltd.Şti.	Kat Kaloriferi Blör.	311 11 11	313 08 08
15	Isitek Yat.Danş.Müh.Elk.San.Tic.Ltd.Şti.	Soğutma Üniteleri	243 33 30	243 33 32
16	İmtaş Oto Yed. Par.Alım Tic.San.Ltd.Şti.	Plastik Yedek Parça	221 12 12	221 12 12
17	Kırmızıtaşlar Orm.Ürün.San.Ve Tic.Ltd.Şti.	Hazır Mutfak Ve Panel Kapı İm.	221 13 30	221 13 31
18	Kilit Doğrama İnş.San.Tic.Ltd.Şti.	Doğrama Aksesuvarı	243 24 43	243 24 45
19	Minerko Mineral Katkı San.A.Ş.	Yük. Muk. Bağlayıcı İmalatı	426 37 63	426 32 09
20	Özler Tekstil Ltd.Şti.	Konfeksiyon İmalatı	334 02 02	344 32 32
21	Uluçınar Tarım .San.Ltd.Şti.	Gübre Paketleme Ve İmalatı	322 90 66	322 24 75
22	Uzun Dokuma Teks.San.Ltd.Şti.	Karton Ambalaj İmalatı	258 00 35	258 00 30
23	Aker Kontraplak San.Tic.Ltd.Şti.	Kontraplak Kutu İmali	258 12 95	
24	Yıldırım Tel San. Tic. Ltd. Şti.	Çivi,Tel, Galvaniz Üretimi	346 53 56	344 16 66
25	Antalya Alkollü İçecekler A.Ş.	Alkollü İçecek, Gazlı Mey.İçe.	244 41 70	244 41 79
26	Ant-Cam Paz.A.Ş.	Isıcam Ve Cam Kesimi	340 20 37	340 20 84
27	Form Baskı San.Tic.Ltd.Şti.	Baskı	2432084	2431964
28	Olmuksa Amb.San. Tic. A.Ş.	Kağıt Ambalaj Üretimi	2122812151	2122813747
29	Öz Ecza Deposu A.Ş.	Kağıt Konf.	242 45 26	242 28 35

f) Antalya Organize Sanayi Bölgesi Proje Halindeki Tesisler

1	Antalya Balık Tur.Gıda Taş. İnş.San.Tic.Aş.	Su Ürünleri, İşt.Tütsülemesi, Konserv. Kurutulması	258 19 20	258 19 58
2	Adopen Plastik Ve İnş. San.A.Ş.	Ahşap Pvc Kompozit Profil Kapı	258 18 00	258 18 27
3	Köksal Totoş	Unlu Mamüller	229 10 74	229 10 74
4	Aspak Oluklu Muk.Kutu Amb. San. Tic. Ltd.Şti.	Kağıt Kutu Ambalaj	258 00 58	258 00 55

5	Kap 2000 Plastik Amb. San. Tic. Ltd.Şti.	Plastik Ambalaj İmalı	258 16 90	258 15 60
6	Enelsa End.Elektronik San. Tic.Ltd.Şti.	Dozaj Pompası, O.Kont.Cihaz	221 64 31	221 64 32
7	Ömür Cerrahi Alet Tıbbi Mlz.San.Tic.Ltd.Şti.	Cerrahi Alet Üretimi	322 52 63	321 90 16
8	Antalya Strafor Antpar İnş.Tur.Mlz.Paz.Tic.Ltd.Şti.	Expandet Polistren Sert Köpük Ür.	258 12 98	258 13 93
9	İmece Plastik Ta.İnş.Taah.Pe.Ür.Gıda San.Tic.A.Ş.	Plastik Sera Örtüleri	722 49 02	722 50 85
10	Setar Sebze Tohum Üre.Tarımsal Paz. A.Ş.	Gübre Paketleme Tesisi	322 66 45	322 66 47
11	Ana Değirmen Sis.Gıda San. Dış Tic.Ltd.Şti.	Un Yem Gıda Mak.Üretimi	332-239 00 75	332-239 00 79
12	Meytek Tesisleri San. Tic. Ltd.Şti.	Soğutma Cihaz Ve Ekip. Sandviç Panel Üretimi	244 08 56	244 08 72
13	Zaman Asansör İm.İnş.Tur.İth.İhr, A.Ş.	Asansör Parçaları Üretimi	241 00 75	241 00 74
14	Cemalettin Bayramoğlu	Plazma Kaplama Ve Metal Tozu	491782909728	
15	Topuz İmalat Ve Bil.San.Tic.Ltd. Şti	Ahşap Metal Kecisi Delici Tk.	345 36 47	346 09 10
16	Kayseri Stropor Amb.San.Ve Dış Tic.A.Ş.	Fide Viyolu, Isı Yalıtım Levh.Ambalaj	352-3213666	352-3213667
17	Kasa Plastik San. Tic.Ltd. Şti.	Plastik Kasa, Palet Üretimi	3398085	3398838
18	Soner Mim.Müh.Müş.Hiz.İnş. Mob.Teks.Tur.Tic. San.Ltd.Şti.	Ahşap İşl Eri, Mobilya Dekorasyon	3116737	3110370
19	Çimpa İnşaat Taahhüt Ticaret A.Ş.	Pvc Doğrama Ve Modüler Mutfak	2210870	2210871
20	Öztekni Mermer Torna Mak.İm.İnş.Tur.Nak.San. Tic.Ltd.Şti.	Mermer İşleme Kesme Makinaları	2581588	2581587
21	İntercam San. Tic.A.Ş.	Isıcam Temperleme Ve Cephe Camı	2216390	2216310
22	Gün-Las Ggüney Lastik Ve Mot.Araç.Tic.Serv.Hiz. Ltd.Şti.	Frigorik Kasa, Konteyner,Açık, Kapalı İzoleli/İzolesiz Saç Kasa	3403280	3403286
23	Tıkta Tarımsal İklimleme Ve Teknolojik Araştırma-lar A.Ş.	Tıbbi Ve Arometik Bitkilerden Uçucu Ve Kokulu Yağ Üretimi	4215149	4215189
24	Yektaş Tekstil San.Tic.A.Ş.	Pamuk İpliği Üretimi	2581306	2581307

5- ANTALYA SERBEST BÖLGESİ

İlimiz Konyaaltı İlçesi Büyük Liman yolunda daha çok ihracat, ithalat ve imalata yönelik çeşitli hizmetlerin yürütüldüğü bölge, İlimiz ekonomisinde belli bir yere sahip bulunmaktadır.

Bölge Müdürlüğü

Tel: 0242 259 09 35-Faks: 0242 259 09 34

6- ANTALYA İHRACATÇI BİRLİKLERİ*

a. Antalya İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

İhracatçı Birlikleri Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı'na bağlı kurumlardır. Temel amaçları ihracatı arttırmak, teşvik etmek ve ihracatçılara yol göstermektir. Türkiye'deki bütün ihracatçı firmalar İhracatçı Birliklerine üyedir. Türkiye'nin değişik bölgelerinde, 23 farklı sektörde faaliyet gösteren 13 adet İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği bulunmaktadır. Türkiye'deki bütün İhracatçı Birlikleri ve Genel Sekreterlikleri ulusal ve uluslararası düzeyde temsil eden Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM), ihracatçıların sorunlarını çözmek ve ihracatçıları arasında koordinasyonu sağlamak üzere bir üst çatı kuruluşu olarak kurulmuştur. TİM Yönetim Kurulu, tüm İhracatçı Birliklerinin yönetim kurulları üyelerinden seçilmektedir.

Genel Sekreterlik, 1968 yılında tüm ihracat sektör-

lerini kapsayan şekilde Antalya İhracatçıları Birliği adı altında Antalya'da kurulmuştur. Merkezi Antalya'da bulunan Genel Sekreterliğinde Isparta ilinde ve Muğla'nın Fethiye ilçesinde bulunan İrtibat Bürolarında ihracatçılarına hizmet verilmektedir.

Genel Sekreterlik bünyesinde bulunan İhracatçı Birlikleri aşağıdaki gibidir:

- Antalya Kesme Çiçek ihracatçıları Birliği
- Antalya Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği
- Antalya Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği
- Ayrıca;
- Antalya Liman Gümrük Müdürlüğü
- Antalya Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
- Antalya Havalimanı Gümrük Müdürlüğü'nde ihracat beyannamesi onayı yapılmaktadır.

b. Antalya İhracatçı Birlikleri Tarafından Verilen Hizmetler

· İhracata yönelik üretimin artırılması ve alıcı ülkeler tarafından talep edilen yeni çeşitlerin üretilebilmesi amacıyla çalışmalar yapmak, üretim bölgelerinde seminerler düzenlemek,

· Birliğin çalışma alanına giren konular çerçevesinde üretim, ihracat, dış piyasadaki rakipler ve fiyat durumunu izlemek ve duyurmak,

· Hedef ve rakip ülkelerle ilgili olarak ihracatçıların ihtiyaç duyacağı her türlü bilgiyi toplamak ve düzenli olarak duyurmak,

- Ülkemize yapılan yabancı heyet ziyaretlerinde heyetlerin üyelerle irtibat kurmaları sağlamak ve potansiyel alıcı ülkelerin temsilcilerini ülkemize davet etmek,

- Birliğin çalışma alanına giren konularla ilgili olarak toplantı, seminer ve panel gibi etkinlikler düzenlenerek sektörün bir araya gelmesini ve görüş alış verişinde bulunmasını sağlamak,

- İhracatçıların mevcut pazarlarını geliştirmek ve hedef pazarlara girebilmek için yurtdışında düzenlenen fuarlara ulusal katılım organizasyonu düzenlemek ve bireysel olarak katılabilecekleri diğer önemli fuarları duyurmak,

- Dış Ticaret Müsteşarlığı, Yurtdışı Ticaret Müşavirlikleri kanalıyla alınan ve Birliğe direkt olarak ulaşan ithal taleplerini duyurmak,

- İlgili mevzuatlar çerçevesinde Teşvik Uygulamaları ve Devlet Yardımları konularında üyelerimize bilgi verilmekte ve uygulamaları yapılmaktadır.

1. Antalya Kesme Çiçek İhracatçıları Birliği

Türkiye'den çiçek ihracatı 20 yıl önce başlamış ve başlangıcından beri düzenli gelişim göstermiştir. Antalya Kesme Çiçek İhracatçıları Birliği de 1999 yılında kurulmuştur. Birlik Türkiye'nin tüm süs bitkileri ihracatından sorumludur. İhracattaki ana ürün grupları kesme çiçekler, fideler, fidanlar, iç ve dış mekan bitkileri, çiçek soğanları, yosun ve çelenklerdir.

Kesme çiçekler Türkiye'de İzmir, Antalya, Yalova ve Isparta gibi değişik illerde üretilmektedir. İhracata yönelik yüksek kaliteli çiçekler genellikle çiçek üretimi için çok uygun çevresel koşulların bulunduğu Antalya bölgesinde yetiştirilmektedir. Son yıllarda yayla bölgesinde başlayan üretim yıl boyu yüksek kaliteli çiçek ihracatı yapılmasına olanak sağlamaktadır.

Türk ihracatçıları Türkiye'nin coğrafi konumu ve büyük tüketim merkezlerine yakınlığının avantajını kullanmaktadır. Türk çiçekleri dünya üzerinde 35'ten fazla ülkeye ihraç edilmektedir. Karanfil, gerbera, gypsophila, krizantem, solidago, Lilium, Lisianthus, Ranunculus ve değişik türlerde yeşilliklerden oluşan kesme çiçekler toplam süs bitkileri ihracatının %57'sini oluşturmaktadır. Son yıllarda süs bitkileri (perennials, herbs etc.) çelik ve köklü fideleri (rooted and unrooted cuttings) ile çelenk, yeşillik ve hazır buket üretim ve ihracatı da gelişmektedir.

Türkiye'deki süs bitkileri sektöründe yatırım kararı veren firmalar için modern, bilgisayar kontrollü ve her türlü donanımına sahip yüksek teknoloji seralarda üretim yapılabilecek bir ortam mevcuttur.

Türkiye'de süs bitkileri sektörü yüksek katma değer ve istihdam sağlamada önemli role sahiptir. Sektör ülkedeki sosyal yapıya da yeni iş alanlarının yaratıl-

ması ve istihdam edilen kesimlere barınma ve eğitim imkanları sağlanması ile katkı sağlamaktadır.

UPOV'a dayalı Islahçı Hakları mevzuatı ile yeni geliştirilen tür ve çeşitlerin korunması konusunda Türkiye'de önemli adımlar atılmıştır. Geniş ürün yelpazesinin varlığı, tüm Türkiye'deki süs bitkileri üreticileri ve ihracatçıları için başarının anahtarı olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle Türkiye'de özellikle yeni tür ve çeşitlere ait bitki çoğaltım materyalleri konusunda bir ihtiyaç söz konusudur. Türk süs bitkileri ihracatçıları bu bilinçle dikkatli bir planlama, lojistik ve iş organizasyonuna dayalı profesyonel bir üretim anlayışını desteklemektedir.

2. Antalya Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği

Antalya Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği 1986 yılında kurulmuştur. Birliğin faaliyet alanları yaş meyve ve sebzeler, narenciye, meyve sebze mamulleri (dondurulmuş, kurutulmuş ve konserve edilmiş meyve ve sebzeler; domates salçası; reçeller; meyve suları), keçiyoynuzu ve uçucu yağlardır (gül yağı dahil).

Türkiye, coğrafi konumu, geniş ve verimli tarım arazileri ve ekolojik çeşitliliği sayesinde meyve ve sebzelerin yüksek kalitede yetişebildiği ender ülkelerden biridir. Antalya'nın Finike bölgesinde yetişen, eşsiz lezzetini denizden gelen zengin minerallere borçlu olan "Finike Portakalı" ABD'de yapılan bir yarışmada dünya birincisi olmuştur.

Türkiye'de taze sebze üretimi toplam yaş meyve sebze üretiminin % 70'ini oluşturmaktadır. Toplam sebze üretiminin % 12'sini tedarik eden ve Türkiye'deki örtü altı üretim alanının % 35'ine sahip olan Antalya bir sebze üretim merkezidir.

Yaş sebze ihracatı toplam yaş meyve sebze ihracatının % 40'ını oluşturmaktadır. Domates ihracatı Türkiye'nin (toplam ihracatın % 22'si) ve Antalya'nın (toplam ihracatın % 40'ı) ihracatında en önemli sebzelerdir. Antalya'nın yaş meyve sebze ihracatında diğer önemli ürün grupları biber, kiraz, hıyar ve narenciyedir.

Antalya, Türkiye'nin tarım başkenti olarak 50'den fazla ülkeye yaş meyve sebze ihraç etmektedir. En önemli yaş meyve sebze ihracat hedefleri Avrupa Birliği, Orta doğu, Bağımsız Devletler Topluluğu ve Doğu Avrupa ülkeleridir.

İhracatçılarımız, tüketicilerin sağlık, fiyat ve kalite taleplerinin bilincindedir ve bu nedenle, pazar taleplerine ve yasal düzenlemelere uygun ürünler sunmaya özen göstermektedirler. İhracatçılarımız, alıcı ülkeler tarafından talep edilen GLOBAL-GAP, ISO 9000, ISO 14.000, HACCP, BRC gibi kalite standart belgelerinin alınması ve bu belgeler kapsamında üretim ve ihracat yapılmasına azami hassasiyet göstermektedir.

Antalya Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği olarak, gıda güvenliği kapsamında düzenlenen eğitim, bilgilendirme toplantıları, seminer ve paneller ile üretimde standartların oluşumu ve izlenebilirliğin yaygınlaştırılmasına katkıda bulunmaktadır. Bu kapsamda, farklı çeşitlerde kaliteli ve sağlıklı ürün ihracatını artırmak için sektör temsilcileri ile gerçekleştirilen çalışmalar önümüzdeki yıllarda devam edecektir.

Ayrıca, sektördeki tüm profesyonelleri bir araya getirmek için "Fresh Antalya - Yaş Meyve Sebze Lojistik ve Teknolojileri Fuarı" ilk olarak 2007 yılında Antalya'da organize edilmiştir. Bu fuarda, üretici ve ihracatçılara yeni ufuklar açmak ve uluslararası pazarlarda ürünlerimizin değerini artırmak için alım heyeti programı düzenlenmektedir.

Türkiye'de yaş meyve sebze sektörü ile ilgili gelişmelere ve tüm yaş meyve sebze ihracatçılarına Türkiye Yaş Meyve Sebze Portalı'ndan (www.ym.org.tr) ulaşılabilir.

3. Antalya Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği

Antalya Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği 1986 yılında tekstil malzemelerinin ihracatını artırma amacıyla kurulmuştur. Burdur, Isparta illerini de kapsayan Antalya Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği, Batı Akdeniz Bölgesinde merkezi bir pozisyona sahiptir. Birliğin, konfeksiyon, ev tekstili, iplik, kumaş, deri giyim, halı ve kilim ihracatçısı üyeleri bulunmaktadır. Özellikle Isparta, halıcılıkta dünyaca ünlü bir potansiyele sahiptir.

Türkiye'nin Batı Akdeniz bölgesindeki en büyük limanı olan Antalya Limanı, ihracatın kesintisiz ve büyük hacimde gerçekleştirilebilmesi için önemli bir olanak sunmaktadır. Bölge ihracatçıları, Antalya merkezinde yapılan pamuk üretimi ile hammadde ihtiyacını da karşılama olanağına sahiptir.

Türkiye'de tekstil ve hammaddeleri sektörü, ihracat açısından büyük gelişme göstermiştir ve günümüzde dünya tekstil endüstrisine hizmet etmektedir. Tekstil ürünleri ihracat miktarındaki artış, rofesyonel ihracatçı firmaların sayısındaki artışa paraleldir. Sektörün başlıca ihracat pazarları Avrupa Birliği ülkeleri ve Rusya Federasyonu'dur.

Tekstil ve Hazır Giyim sektörlerinde Avrupa Birliği pazarında ülkemiz en büyük tedarikçilerden biridir. Sektör moda üreten ülkelere yüksek katma değerli ve markalı mal ihracatı yapma başarısını kanıtlamıştır.

AB'de mevcut olan kısıtlamaların kaldırılması, moda ve kalite ile bütünleşmiş markalı ürün ihracatını zorunlu hale getirmiştir. Bu itibarla ülkemizde tüm tekstil ve hazır giyim ihracatçılarının yer aldığı "Yeni Nesil Rekabet Oyunları Projesi" çalışmalarına hız verilmiştir.

Sektörün ihrac potansiyelini arttırmak ve yeni pazarlara ulaşmak amacıyla Birliğimiz tarafından alım heyeti programları gerçekleştirilmekte, üyelerimizin hedefledikleri pazarlarda uluslararası nitelikteki fuarlara katılımları teşvik edilmektedir.

Birliğin en önemli amacı, kaliteli ürünlerle Türk tekstil ihracatının miktar ve değerini artırmak ve uluslararası ticarete üyelerini desteklemektir.

Türkiye Geneli İhracat Sektörleri

23 farklı başlık altında toplanmıştır;

1. Konfeksiyon
2. Tekstil
3. Deri
4. Halı
5. Yaş Meyve Sebze
6. Hububat
7. Canlı Hayvan
8. Ağaç
9. Maden
10. Elektrik-Elektronik
11. Demir Demir Dışı Metaller
12. Kimyevi Maddeler
13. Çimento
14. Zeytin – Zeytinyağı
15. Kuru Meyveler
16. Taşıt Araçları
17. Tütün
18. Fındık
19. Meyve Sebze Mamulleri
20. Kesme Çiçek
21. Makine Ve Aksamları
22. Değerli Maden Ve Mücevherat
23. Demir Çelik

Antalya İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

İletişim:

Atatürk Cad. Raşit Berberoğlu İş Hanı Kat:5-6
PK:137 07100 ANTALYA
Telefon: +90 (242) 244 01 20
Faks: +90 (242) 244 01 27
Web: www.aib.gov.tr E-mail: aib@aib.gov.tr

Antalya İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği İrtibat Büroları Antalya Liman İrtibat Bürosu

Adres :Antalya Büyük Liman Mevkii Tasiş Binası
Kat:1 ANTALYA
Telefon:(242) 259 37 72 Faks:(242) 259 37 73

Antalya Serbest Bölge İrtibat Bürosu

Adres :Antalya Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
Binası Kat:1 ANTALYA

Telefon:(242) 259 37 70 Faks:(242) 259 37 71

Antalya Havalimanı İrtibat Bürosu

Adres :Antalya Havalimanı Eski C Terminali Havalimanı Gümrük Müdürlüğü Binası Kat:1 ANTALYA

Telefon:(242) 330 33 23 Faks:(242) 330 34 13

Isparta İrtibat Bürosu

Adres :Pirim Mehmet Mah. 1738 Sk. Mürüvvet Töngre İşh. No:28-29 Kat:4 ISPARTA

Telefon:(246) 232 60 17 Faks:(246) 232 60 18

Fethiye İrtibat Bürosu

Adres :Atatürk Cad. Kaymakamlık Binası 2. Kat Fethiye/MUĞLA

Telefon:(252) 612 85 08 Faks:(252) 612 85 30

***Kaynak:**

-Web:www.aib.gov.tr

7-BANKALAR**a) Resmi Bankalar****a.1. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Antalya Şubesi**

Merkez Bankası Antalya Şubesi, açıldığı 1963 yılından beri kentin Doğu Garajı olarak adlandırılan bölgesinde, Ali Çetinkaya Caddesi üzerindeki binasında hizmet vermektedir. Arsasının bir kısmı 1946 yılında, üzerinde Antalya Halk Okuma Evi'nin bulunduğu diğer kısmı da 1953 yılında Okuma Evi kapandıktan sonra satın alınmış ve bina inşaatına başlanmıştır.

Kuruluş Kanunu ile ülkenin banknot ihracı imtiyazına tek elden sahip olan, özel hukuk tüzel kişisi statüsünde, anonim şirket olarak kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın, operasyonel birimleri olarak çalışan şubelerinde, piyasaya gerekli miktarlarda ve uygun nominal büyüklüklerde temiz banknot ve Darphane'den temin edilen madeni paranın arzı ve dolaşımının sağlanması, piyasadan toplanarak bankalar aracılığıyla getirilen paranın işlenmesi en önemli ve ağırlıklı faaliyeti oluşturmaktadır.

Bankaların ve mali ajanı olması sıfatıyla Hazine'nin, dolayısıyla tüm kamu kurum ve kuruluşlarının hesaplarının bulunduğu Merkez Bankası şubelerinde bu kurum ve kuruluşlar adına bankacılık işlemleri yapılmakta, ayrıca yurt dışında çalışma ve/veya oturma iznine sahip vatandaşlarımızın döviz hesapları işlemleri de başladığı 1970'li yıllardan beri şubeler tarafından yürütülmektedir.

Antalya Şubesi; Antalya, Isparta, Burdur illerinden oluşan reeskont bölgesine hizmet vermektedir. Bölgede, özellikle son yıllarda hızla büyüyen ekonomiye paralel olarak finans sektörü de genişlemiş, 1964 yılındaki toplam 11 banka ve 12 şube'ye karşın 2007 yılında sektörde 23 Banka, 10 Bölge Müdürlüğü ve 250'nin üstünde şube ile faaliyet göstermektedir. Tel: 0242 244 2276

a. 2. Ziraat Bankası

15 Ağustos 1888'de Menafi Sandıkları'nın yerine işlevlerini üstlenecek modern finans kuruluşu olarak Ziraat Bankası Ankara'da resmen kurulmuş, o tarihte faaliyette bulunan Menafi Sandıkları da Banka şubelerine dönüştürülerek faaliyete başlamıştır.

Türkiye Cumhuriyet
Merkez Bankası
Antalya Şubesi Açılışı
19 Nisan 1963

İlimizde de resmi finans hareketlerinin bir çoğunun yapıldığı, bilhassa tarım, sanayi, yatırım ve vb. mali kaynakların aktarıldığı Ziraat Bankası'nın Bölge Başkanlığı uhdesinde toplam 28 adet şubesi bulunmaktadır. Bu Şubeler;

- Merkez İlçelerde;
- Muratpaşa İlçesi Sınırları İçerisinde;
- Antalya Merkez Şb., -Özel İşlem Merkezi Şb., -Şarampol Şb., -Üçkapılar Şb.
- Sanayi Sitesi Şb., -Lara Şb., Ant.Tarımsal Bankacılık Şb.
- Kepez İlçesi Sınırları İçerisinde; -Kepez Bürosu,
- Konyaaltı İlçesi Sınırları İçerisinde; -Serbest Bölge Şb., -Konyaaltı Şb.,
- Döşemealtı İlçesi Sınırları İçerisinde; -Yeniköy Şb.
- Aksu İlçesi Sınırları İçerisinde; -Aksu Şb.

Diğer İlçelerde;

- *Alanya'da, -Alanya Şb. - Konaklı Şb.,
- *Akseki'de, -Akseki Şb.,
- *Elmalı'da, -Elmalı Şb.
- *Finike'de, -Finike Şb., - Turunçova Şb.,
- *Gazipaşa'da, -Gazipaşa Şb.,
- *Gündoğmuş'da, -Gündoğmuş Şb.,
- *İbradı'da, -İbradı Şb.,
- *Demre'de, -Demre Şb.,
- *Kaş'ta, -Kaş Şb.
- *Kemer'de, -Kemer Şb.,
- *Kumluca'da, -Kumluca Şb.,
- *Korkuteli'nde, -Korkuteli Şb.
- *Manavgat'ta, -Manavgat Şb.,
- *Serik'te, -Serik Şb. olarak teşkilatlanmıştır.

a.3. T.Halkbank

- *Antalya Şubesi : (0242) 243 44 83-Kızılsaray Mah. Kazım Özalp Cad. No.97 Şarampol/Ant
- *Antalya Ticari Şubesi : (0242) 244 85 74 Kazım Özalp Cad.No.97/1-Antalya
- *Sanayi Sitesi : (0242) 345 53 95 Sanayi Mah. 680 Sok. No:11-Antalya
- *Üçkapılar : (0242) 243 38 41 Haşim İşcan Mah. Atatürk Cad. No.7 -Antalya
- *Yeni Töptancı Hali : (0242) 237 75 37 Sütcüler Mah. Yeni Töptancı Hali B2/1 Blok No 3-6
- *Yüzüncüyıl : (0242)3380983 Varlık Mah. 100.yıl Bulvarı Cihangir Apt. No:105-Antalya

a.4. Vakıflar Bankası

- *Antalya : (242) 243 38 50 Ali Çetinkaya Cad.No:5/A
- *Gazipaşa : (242) 572 35 67 Milli Egemenlik Cad. No:103 (Güven Otel Yanı)
- *Konyaaltı Bürosu : 0242 229 30 01 Altınkum Mah. Atatürk Bulvarı Güçlü Ap.No:251/1
- *Teomanpaşa : (242) 243 36 50 Teomanpaşa Cad.Başak Sitesi C Blok No:39

- *Vakıfbank Dokuma : (242) 344 41 04 Özgürlük Mh. Mithat Pasa Cd. Avşaroğlu Ap.No:75
- *Yüzüncü Yıl Şubesi : (242) 310 45 00 Yener Ulusoy Blv. No:27

b) Özel Bankalar

b.1. Akbank

- * 100.Yıl Şubesi 0242 2489509 Altındağ Mah.100.Yıl Bulvarı Hocaoglu Apt. No:3-1/3/4-Ant
- * Akdeniz Bulvarı Şubesi 0242 2431556 Konya Altı Cad. Tanırlar Apt. No:52/A Ant.
- * Çallı Şubesi -Sedir Mah. Gazi Bulv. No:148 Ant.
- * Işıklar- Haşim İşcan Mh. Fevzi Paşa Cad. No:1 Ant.
- * Lara Şubesi 714 0242 3162982 Özgürlük Bulvarı No:45 Ant.
- * Antalya Merkez Şubesi 056 0242 2487640 Kazım Özalp Cad. No:37 Ant.

b.2. Anadolubank

- *Antalya Şube -0242 248 64 00 İsmetpaşa Cad. İkizhan NO: 12 Büro No: 1 ANT.
- *Antalya Ticari- 0242 3110666 Mehmetçik Mah. Aspendos Bul. Apsen. İş Merk. No:65 Ant
- *Aspendos Bulv.- 3112899 Mehmetçik Mah. Aspendos Bulv. Apsen. İş Merk. No:65 Antalya
- *Özel Bankacılık- 2434606 Konyaaltı Cad. Bahçelievler Mah. Akdeniz Apt. No:5/6 Antalya
- *Şarampol Şb.-2434356 Muratpaşa Mh. K. Özalp Cad. Hasan Bıçakçı İşhanı No:1/12 Antalya

b.3. Garanti Bankası

- *Üçkapılar- 0 242 247 71 55 Balbey Mah. İ.pasha Cad. Dölen İşhanı No.4/B -Antalya
- *Töptancılar Hali-0242 337 00 76yeni T. Hal Kompleksi B1/2 Blok No:9-10 Merkez Antalya
- *Antalya Özel Birikim-0242 244 79 85Konyaaltı Cd. Cem Ap. 38/A 07040 Merkez Antalya
- *Akdeniz-0242 243 11 51 Anafartalar Caddesi No:55 07050 Merkez Antalya
- *Çallı-0242 345 10 16ulus Mahallesi Gazi Bulvarı 2115 Sokak No:2/1 Merkez Antalya
- *Işıklar Cd.-0242 312 16 39Gençlik Mahallesi Tevfik Işık Cd. B.-Hilal Ap. No: 29 Kat: 1
- *Kalekapısı-0242 243 44 55 Tuzcular Mah. Atatürk Cad. No:28 07100 Merkez Antalya
- *Konyaaltı-0242 244 86 45 Konyaaltı Cad. Cem Apt. No:38/A-B 07040 Merkez Antalya
- *Lara-0242 323 95 50 Şirinyalı Mahallesi Özgürlük Bulvarı No: 114/2 Lara Antalya
- *Yüzüncüyıl-0242 248 23 29 Yener Ulusoy Bulvarı No: 7/1 07050 Yüzüncüyıl Antalya

*Antalya Ticari- 0242 310 28 00-20-Aspendos Bulvarı
No: 71 / 01 07300 Antalya

*Antalya Yatırım 0242 310 11 12 R. Peker Cd. Ant.
2000 Alışveriş Merk. No:1-Antalya

b.4. Albaraka Türk

*Antalya Şb: (0242) 247 46 12 M. Egemenlik Cd.
No:42/5 Murat Paşa Camii Karşısı-Antalya

Türkiye Finans Katılım Bankası

*Antalya Şb: 0242 244 53 57 Tahıl Pazarı Mh.
A.Menderes Cd. A Blok-7 Daire:2 Antalya

*Manavgat Şb.

b.5. Bank Asya

*Antalya Şubesi:(0242) 248 00 71 Adnan Menderes
Bulvarı Has İş Merkezi No:9 Antalya

*Kepez Şubesi : (0242) 345 94 45 Yükseliş Mah. Mithat
Paşa Cd. Görkem Apt. No:22/1

*Topçular Şb. : Aspendos Bulvarı

b.6. Fortis Bank (Dışbank)

*Antalya Şubesi : (0242) 243 49 50 Tahıl pazarı Mh. Şa-
ranpol Sk. Ö. Melli İş Merk..No: 1

*Antalya Sanayi Şb.:344 73 90 Muratpaşa Mah.Eski
San.Sit. Maden İşl. Böl. 680 Sk. No:37

*Batı Akdeniz Tic.Şb :311 33 55 Aspendos Bulvarı 985
Sokak Anda İş Merkezi No: 3/2

*Kalekapısı : (0242) 248 69 35 - 247 62 95 - 248 29 75
Cum. Caddesi No: 9 8-Antalya

*Lara : (0242) 313 18 40 - 41 - 42 M. Kasapoğlu Cd.
Metropol Çarşı A Blok No: 5-6-7-8

*Yeni Hal :(0242) 338 07 74 Pbx - 338 03 05 Yeni Top-
tancı Hali B2 Blok No: 1-Antalya

b.7. İş Bankası:

*Akdeniz Sanayi : 242-2213186 Akd. Küçük Sanayi Sit.
Şafak Mah. 5009 Sokak No: 97

*Akdeniz Üniversitesi : 242-2261392Olbia Çarşı Mer-
kezi, 10 No'lu Bölüm Antalya

*Anafartalar Caddesi : 242-2478161 Anafartalar Cad.
Saraçoğlu İş Merkezi No: 52

*Antalya : 242-2432572 Cumhuriyet Cad. No: 2 7148

*Antalya Serbest Bölge : 242-2592704 Antalya Ser-
best Bölgesi Yeni Liman/Antalya

*Konyaaltı: 242-2294200 Öğretmenevleri Mahallesi
Atatürk Bulvarı No:152/2

*Lara: 242-3167341 Şirinyalı Mahallesi Özgürlük Bul-
varı No:64 Lara 7148

*Sanayi : Tel: 242-3456910 Sanayi Sitesi 677 Sokak No:
71/A 7010

*Şarmpol : 242-2472828 A.Menderes Bulv. Yüce 3
Apt. No:33/4 -Ant.

*Dokuma Şb. Ulus Mh. M. Akif Ersoy Cd.

b.8. Kuveyt Türk Bankası

*Antalya Şubesi : (0242) 241 06 95 Adnan Menderes
Bulvarı No:25/1 Antalya

*Anafartalar Şb: 0242. 2474371-Güllük-Anafartalar
Cd. Saraçoğlu İş Merk.N:78-Ant.

b.9. Mng Bank

*Antalya : (242) 243 51 50 Ali Çetinkaya Cad. N:12-
Antalya

b.10. Ing Bank (Oyak Bank)

*Antalya Akdeniz Şb. : (242) 244 45 20 - 241 53 23 İs-
metpaşa Cad. No:3/A 07040 Antalya

*Antalya Şb. :(242) 243 20 60 -243 05 27 - Adnan Men-
deres Bul. No:11 Antalya 07040

*Aspendos Bulvarı Şb. :(242) 312 05 50-Mehmetçik
Mah. Aspendos Bul. No:67/A- Ant.

*Lara Şb.:(242) 316 25 45 Şirinyalı Mah.Özgürlük Bul.
Bölük Emni Sit. C-2 Blok No:3

b.11. Şeker Bank

*Akdeniz : 242-2483708 242-2434851 Cumhuriyet
Cad. No: 75/C

*Antalya : 242-2485950 242-2434855 Tahıl pazarı Mah.
Adnan Menderes Bulv. No:15/1

*Hal : 242 - 339 73 48 Yeni Toptancı Hal / Antalya

*Lara : 242-3163874 242- Şirinyalı Mah.Özgürlük Bulv.
İ. Gökşen Cad. No: 36/4

b.12. Türk Ekonomi Bankası (Teb)

*Antalya Şb :(242)248 48 01 Tahıl Pazarı Mah.
A.Menderes Bulv. Gazi Han 19/2-3

*Lara Şubesi:(242)312 11 51 Yeşilbahçe Mh. Metin Ka-
sapoğlu Cd. Armada Apt.44/4

b.13.a) Yapı Kredi Bankası

*100.Yıl Bulv.Şb.:(242)247 38 49 Anafartalar Cd.Ülkü
Kandemir Ap.No:73/5-Ant.

*Akdeniz: (242)247 40 30-Kazım Özalp Cad. No:126-
Antalya

*Aliçetinkaya:321 47 51 Kızıltoprak Mh. Ptt Kavşağı
Mevlana Cd. Hat. Uysal Ap.:1-2

*Antalya : (242)243 03 56 -Elmalı Mah. Kazım Özalp
Cad. No:3 - Antalya

*Antalya Serbest Bölge:(242)259 24 36 - Antalya Ser.
Bölg.3.Sk. B Blok 12 Parsel

*Dokuma –(242) 335 38 25 Özgürlük Mah. N. Kemal Bulv. Tenli 1 Apt. No:50- Ant.

*Kepez Uydu Şb: (242)221 39 20 - Şafak Mah. 5009 Sokak No:97-Antalya

*Sanayi Çarşısı: (0 242) 345 69 52 Sanayiçarşısı 678 Sokak No:9 - Antalya

*Teomanpaşa Caddesi: (0 242) 248 46 22 Teomanpaşa Cad.No:80 – Antalya

b.13.b)Yapı Kredi Bankası (Koçbank)

*Antalya : (242) 247 91 93 Haşim İşcan Mahallesi Atatürk Caddesi No. 33/Antalya

*Alanya-Avsallar Uydu Şb: 517 27 58-Merk. Mh. İncekum Cd.N.Bey İş Merk. Mavi Çarşı Altı- 22

*Güllük : (242) 248 58 91 Anafartalar Cad. 127. Sk. No:1 Güllük Antalya

*Lara : 0242 316 70 50 Şirinyalı Mahallesi, Özgürlük Bulvarı, No:354/4 Lara / Antalya

*Migros Şube : 0242 230 15 77 Migros AVM, Meltem Mahallesi, 100Yıl Bul.No:155-Ant.

*Muratpaşa : 0242 312 75 75 Aspendos Bul. No.35 Muratpaşa/Antalya

b.14. Alternatif Bank

*Antalya : 0 242 243 22 03 Balbey Mah. İsmet Paşa Cad. No:3-4- Antalya

b.15. HSBC Bankası

*Antalya : 0242-2438888 Ali Çetinkaya Cad. No:10 -

*Güllük : 0242-2449055 Kışla Mah. Güllük Cad. No.8 - Antalya

*Lara : 02423163404 Şirinyalı Mah. Özgürlük Bul. Sakarya Apt.No:16 Lara Antalya

8- KAMBIYO MÜDÜRLÜĞÜ

Müdürlük ilimiz Kalekapısı Saat Kulesi yanındaki Vakıf İşhanı'nda, kendisine kanun ve yönetmeliklerle verilen hizmetleri ve Döviz Büroları ile ilgili işlemleri yürütmektedir.

Tel/ Faks: 0242 2473873

9- TÜRK STANDARTLARI ENSTİTÜSÜ (TSE)

a) TSE Ürün Belgelendirme Müdürlüğü

Müdürlük ilimizde TSE ile ilgili kendisine kanun ve yönetmeliklerle verilen hizmetleri ve ilgili işlemleri yürütmektedir.

Tel: 0242 3466503 Faks: 0242 3341243

b) TSE Personel Sistemi Belgelendirme Müdürlüğü

Müdürlük ilimizde TSE ile ilgili, kendisine kanun ve yönetmeliklerle verilen hizmetleri ve ilgili işlemleri yürütmektedir.

Tel: 0242 2485005 Faks: 0242 2485006

10- DİĞER BAZI İKTİSADİ VE SANAYİ MESLEK BİRLİKLERİ

1. AGİD-AKDENİZ GİRİŞİMCİ İŞ ADAMLARI DERNEĞİ
2. ANTĞİAD-ANTALYA GENÇ İŞ ADAMLARI DERNEĞİ
3. ANTSİAD-ANTALYA SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ
4. MÜSİAD-MÜSTAKİL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ ANTALYA ŞUB.

11-EKONOMİK BAZI İSTATİSTİK TABLOLARI

Tablo 01:Yıllara Göre Banka Şube Sayısının Dağılımı ve Gelişimi

	İstanbul	Ankara	İzmir	Bursa	Adana	Antalya	Türkiye
1996	1,554	537	519	201	157	154	6,413
1997	1,740	578	550	209	165	168	6,832
1998	1,977	620	580	220	173	191	7,324
1999	2,127	652	607	230	182	195	7,633
2000	2,120	673	615	238	190	201	7,790
2001	1,881	612	524	217	169	181	6,876
2002	1,798	582	471	193	146	161	6,065
2003	1,737	581	461	187	137	162	5,966
2004	1,771	594	472	198	143	179	6,106
2005	1,823	611	478	193	149	193	6,200

Kaynak: Bankalar Birliği-ATSO-2007

Tablo 02: Antalya İli Gayri Safi Yurtiçi Hasılasının Yıllara Göre Değişimi

Yıllar	Cari Fiyatlarla (Milyon T.L.)			1987 Yılı Fiyatlarıyla		
	Antalya	Türkiye GSYİH	Türkiye Payı(%)	Antalya	Türkiye GSYİH	Türkiye Payı (%)
1987	1 546 719	74 721 925	2.07	1 546 719	74 721 925	2.07
1988	2 847 201	129 224 505	2.20	1 692 522	76 306 292	2.22
1989	5 187 180	227 324 008	2.28	1 835 536	76 498 311	2.40
1990	8 663 922	393 060 171	2.20	1 902 320	83 578 464	2.28
1991	13 797 815	630 116 961	2.19	1 911 547	84 352 830	2.27
1992	25 206 897	1 093 368 045	2.31	2 091 110	89 400 745	2.34
1993	47 588 520	1 981 867 096	2.40	2 213 629	96 590 370	2.29
1994	96 500 900	3 868 429 189	2.49	2 359 660	91 320 722	2.58
1995	196 016 082	7 762 456 071	2.53	2 552 511	97 887 800	2.61
1996	382 113 829	14 772 110 189	2.59	2 725 519	104 745 151	2.60
1997	776 787 211	26 838 883 135	2.60	2 945 645	112 631 203	2.60
1998	1 481 990 374	52 224 945 129	2.70	3 016 640	116 113 609	2.60
1999	2 010 527 625	77 415 272 308	2.60	2 814 530	110 645 883	2.50
2000	3 117 095 408	124 583 458 276	2.50	2 938 699	118 789 113	2.47
2001	4 705 303 036	178 412 438 499	2.64	2 956 989	109 885 336	2.69

Kaynak: DİE –ATSO-2007

Tablo 03: Yaş Meyve ve Sebze İhracatının Ülkelere göre Dağılımı, 2005

ÜLKE	DEĞER (U.S.\$)	PAYI (%)
ALMANYA	44.773.524	21,5
HOLLANDA	23.118.137	11,1
RUSYA FEDERASYONU	19.895.937	9,5
ROMANYA	15.610.463	7,5
AVRUPA SERBEST BÖLGESİ	11.746.627	5,6
YUNANİSTAN	9.777.502	4,7
FRANSA	9.429.382	4,5
AVUSTURYA	8.548.537	4,1
BİRLEŞİK KRALLIK	6.984.746	3,3
BOSNA-HERSEK	6.186.964	3,0
İTALYA	4.954.272	2,4
MOLDAVYA	4.791.268	2,3
SİRBİSTAN	4.786.575	2,3
SLOVENYA	4.342.728	2,1
MACARİSTAN	3.713.300	1,8
BEYAZ RUSYA	3.468.096	1,7
MAKEDONYA/ MACEDONIA	2.910.582	1,4
BULGARİSTAN/BULGARIA	2.791.610	1,3
POLONYA	2.671.712	1,3
UKRAYNA	2.272.252	1,1
HİRVATİSTAN	1.975.295	0,9
DİĞER ÜLKELER (32 ÜLKE)	13.880.812	6,6
TOPLAM	208.630.321	100,0

Kaynak: Antalya Meyve ve Sebze İhracatçıları Birliği- ATSO-2007

Tablo 04: 2005 Yılında Antalya Gümrüklerinden Yapılan İthalatın Ülkelere Göre

ÜLKELER	DEĞER (U.S.\$)	PAYI (%)
ALMANYA / GERMANY	98.296.304	19,5
RUSYA/RUSSIA	46.706.743	9,3
ROMANYA/ROMANIA	40.911.853	8,1
YUNANİSTAN/GRECEE	36.623.624	7,3
ÇİN/CHINA	24.267.388	4,8
HOLLANDA/HOLLAND	22.737.524	4,5
İSRAİL/ISRAEL	21.652.199	4,3
İSPANYA/SPAİN	19.884.682	4,0
ANTALYA SERBEST BÖLGE ANTALYA FREE ZONE	15.917.788	3,2
İTALYA / ITALY	15.456.291	3,1
FRANCE/FRANCE	14.925.153	3,0
MISIR/EGYPT	14.773.654	2,9
A.B.D/U.S.A	12.615.681	2,5
GÜNEY KORE/ SOUTH KOREA	9.142.090	1,8
TUNUS/TUNUSIA	9.113.211	1,8
DİĞERLERİ (55 ÜLKE) OTHERS (55 COUNTRIES)	100.597.790	19,9
TOPLAM	503.621.945	100,0

Kaynak: DİE- ATSO-2007

4. MALİYE

1. Kuruluş

İlimizde Maliye teşkilatı, son değişikliklerden önce "Defterdarlık" başkanlığında diğer alt birimlerden oluşmakta idi. Maliye Bakanlığı'nın Gelir ve Gideri ayrı birimler altında şekillendirmesi ile İlimizde de Maliye, özet olarak Gelirle ilgili olarak Vergi Dairesi Başkanlığı, Gider ve Hazine ilgili olarak da yine önceden bildiğimiz Defterdarlık adı ile yeniden teşkilatlanmış bulunmaktadır.

Önceki bilinen şekliyle, aynı zamanda Vali Yardımcısı Vekilliğine de haiz Defterdarlık ilimizde, yakın tarihte son yıkılan ve şu anda yerine Kent Parkı yapılan yerde bulunan Valilik binasında uzun yıllar hizmet verdikten sonra, şu anda kendisine ait Antalya Araştırma Hastanesi (Devlet Hastanesi) kuzeyindeki modern ve büyük binasına taşınmıştır.

2. Defterdarlık

İlimizde halen yukarıda belirtilen kuruma ait binasında hizmet veren Defterdarlık bünyesinde; Giderle ilgili Muhasebe Müdürlüğü ve diğer bağlı birimleri ile Hazineye ait iş ve işlemleri yürüten Doğu ve Batı Milli Emlak Müdürlükleri bulunmaktadır. İlçelerde de Mal Müdürlükleri hizmet vermektedir.

Tel: 0242 2378501- Faks: 0242 2378500

3. Vergi Dairesi Başkanlığı

İlimizde yeni teşkilatlanmış Vergi Dairesi Başkanlığı; bünyesinde merkezde Grup Müdürlükleri ve bağlı Vergi Dairesi Müdürlükleri ve Denetim Müdürlükleri ile İlçelerimizde de Vergi Dairesi Müdürlükleri ile halkımıza hizmet vermektedir.

Antalya Vergi Dairesi Başkanlığı'nda, iş hacmi ve personel bakımından Defterdarlık'tan daha fazla yoğunluk olduğu gözlenmektedir.

Tel: 0242 2370610

Faks: 0242 2370690

4. TASIŞ İşletme Müdürlüğü

İlimizde Maliye Bakanlığı'na doğrudan bağlı Şube Müdürlüğü olarak hizmet ve TASIŞ Antalya Şube Müdürlüğü, mahkeme kararları ve ilgili kanunlarla tasfiye edilmek üzere gümrükler ve değişik kurumlardan kendilerine gelen emtia, malzeme, araç vb. ürünlerin satış ve tasfiye işlemlerini yürütmektedir.

Müdürlük, Konyaaltı Büyük Limanda bulunan binada hizmet vermektedir.

Tel/ Faks: 0242 2591246

5. EĞİTİM

1. OKUL ÖNCESİ, İLKÖĞRETİM ve ORTAÖĞRETİM

İl Milli Eğitim Müdürlüğü

İlimiz İl Milli Eğitim Müdürlüğü, yakın tarihte Cumhuriyet Caddesi üzerindeki Vakıf İşhanı'nda hizmet vermiş, daha sonra şu anda "Şehir Meydanı" yapılan alanda bulunan Valilik Binası'nda uzun süre hizmet verdikten sonra halen Defterdarlık kuzeyinde bulunan hizmet binasına taşınmıştır. 19 İlçede İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü olarak teşkilatlanan Müdürlük bünyesinde idari olarak 8 İl Müdür Yardımcısı, 6 Şube Müdürü, İlköğretim Müfettişleri Başkanı ve 2 Yardımcısı bulunmaktadır.

Eğitim öğretim ile ilgili bazı veriler aşağıda özet olarak verilmiştir.

*İlköğretim

Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı : 26

Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı : 31

*Ortaöğretim

Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı : 17

Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı : 31

*Okullaşma Oranı (2006-2007 Öğretim Yılı)

Okul Öncesi : %23

İlköğretim : % 99,8

Ortaöğretim : % 80

Genel Lise : % 62

Mesleki ve Teknik Lise : % 38

a. Antalya İli Okul-Öğrenci-Öğretmen Tablosu

İLÇE ADI	ANAOKULU			İLKÖĞRETİM			ORTAÖĞRETİM		
	OKUL SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	OKUL SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	OKUL SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI
MURATPAŞA	4	3293	24	57	48.708	1.887	25	20.517	1.333
KEPEZ	4	2904	8	61	54.418	1.873	15	13.265	721
KONYAALTI	1	593	10	16	7.545	310	2	1.904	101
AKSU	.	441	.	29	8.335	295	2	1.155	66
DÖŞEMEALTI	.	341	.	16	4.861	208	5	1.673	87
AKSEKİ		74		6	1.230	63	3	533	45
ALANYA	1	1472	4	116	33.072	1.060	18	8.556	523
DEMRE		187		14	3.562	128	3	761	44
ELMALI		258		27	4.573	192	4	1.387	103
FİNİKE		403		19	5.905	251	3	1.882	105
GAZİPAŞA		352		38	6.764	305	5	2.028	112
GÜNDOĞMUŞ		34		16	1.068	56	1	104	5
İBRADI		32		3	251	14	1	123	8
KAŞ	2	390	0	24	6.513	321	5	773	77
KEMER	2	398	3	10	3.930	155	3	1.178	57
KORKUTELİ		395		28	6.117	270	5	1.838	108
KUMLUCA	1	449	0	23	9.820	368	4	2.298	123
MANAVGAT	1	1357	3	79	22.372	839	12	6.162	396
SERİK		636		51	14.259	501	10	4.300	293
TOPLAM	16	14.009	52	633	243.303	9.096	126	70.437	4.307

NOT: Anasınıfı Öğrenci Sayısı 11.695 Olup Anaokulu Öğrenci Sayısına Dahil Edilmemiştir. Öğretmen Sayıları İlköğretim Bünyesinde Gösterilmiştir. Kaynak: İl Milli Eğitim Müdürlüğü-Ağustos 2008

b. Antalya İli Yıllara Göre Üniversite Sınavına Giren ve Başarılı Olanların Aday Yüzdesine Göre Genel Sıralaması

Yıllar	Sınava Girenlerin Sayısı	Başarılı Olanların Sayısı	Başarı Sıralaması
2003 YILI	29.822	25.559	1.SIRA
2004 YILI	36.772	30.675	1.SIRA
2005 YILI	36.331	29.588	5.SIRA
2006 YILI	33.027	27.412	12.SIRA
2007 YILI	36.246	29.721	27.SIRA
2008 YILI	33.849	31.971	23.SIRA

Kaynak:İl Milli Eğitim Müdürlüğü- Ağustos 2008

c. Antalya İli OKS Başarı Sıralaması

Yılı	Sınava Giren Aday Sayısı	Türkçe Matematik Ortalaması	Tm Başarı Sırası	Matematik Fen Ortalaması	Mf Başarı Sırası
2003	15.829	610,767	18	610,013	19
2004	17.057	614,826	25	614,405	23
2005	20.330	315,329	26	312,41	28
2006	21.427	253,545	33	248,713	31
2007	22.067	252,963	31	248,272	29
2008	24.470	274.795	37	268.099	35

Kaynak:İl Milli Eğitim Müdürlüğü-Ağustos 2008

2. YÜKSEKÖĞRETİM

öğretim yılı itibarı ile öğretim elemanı sayısı 1.885, öğrenci sayısı da 20.146'dır.

a. Akdeniz Üniversitesi

İlimiz Konyaaltı İlçe sınırları içerisinde Dumlupınar Bulvarı üzerinde şehrin doğu kısmında geniş ve ekolojik bir alanda kurulmuş Akdeniz Üniversitesi, 1982 yılında Antalya, Burdur ve Isparta illerindeki yükseköğretim kurumlarını da kapsayacak şekilde kurulmuş; 1992 yılında Antalya dışındaki birimlerini Süleyman Demirel Üniversitesi'ne devretmiştir. Aynı yıl Akdeniz Üniversitesi'nde var olan 3 fakülteye 6 fakülte daha eklenerek fakülte sayısı 9'a yükseltilmiştir. Daha sonra farklı tarihlerde kurulan fakültelerle birlikte fakülte sayısı 13'e çıkan üniversitenin mevcut Rektörü Prof. Dr. İsrail KURTCEPHE, 06.08.2008 tarihinde görevine başlamıştır. Üniversite de 2007-2008 eğitim-

a.1. Üniversitenin Fakülteleri

Tıp Fakültesi,
Ziraat Fakültesi,
Fen-Edebiyat Fakültesi,
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Hukuk Fakültesi,
Güzel Sanatlar Fakültesi,
Mühendislik Fakültesi,
Eğitim Fakültesi,
İletişim Fakültesi,
Su Ürünleri Fakültesi,
Alanya İşletme Fakültesi,
İlahiyat Fakültesi (Henüz eğitim-öğretime başlamadı) dir.

Akdeniz Üniversitesi-2007

a.2. Üniversitenin Yüksekokulları ve Konservatuarı

Akdeniz Üniversitesi bünyesinde lisans düzeyinde 4 yüksekokul eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Lisans düzeyindeki yüksekokullar şunlardır:

- Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu,
- Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
- Antalya Sağlık Yüksekokulu,
- Akseki Sağlık Yüksekokulu,
- Üniversite bünyesinde,
- Akdeniz Üniversitesi Antalya Devlet Konservatuarı kurulmuş ve öğrenci kabul etme aşaması için çalışmalarını sürdürmektedir.

a.3. Üniversitenin Meslek Yüksekokulları

Antalya ili ve çevre ilçelerde kurulmuş bulunan ve iki yıllık ön lisans eğitimi veren 10 yüksekokul vardır. Bu yüksekokullar:

- *Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu,
- *Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu,
- *Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
- *Elmalı Meslek Yüksekokulu,
- *Kumluca Meslek Yüksekokulu,
- *Korkuteli Meslek Yüksekokulu,
- *Serik Meslek Yüksekokulu,
- *Akseki Meslek Yüksekokulu,
- *Manavgat Meslek Yüksekokulu,
- *Alanya Meslek Yüksekokulu'dur.

a.4. Üniversitenin Enstitüleri

Akdeniz Üniversitesi'nde yüksek lisans ve doktora eğitim-öğretimi veren 4 Enstitü bulunmaktadır. Bu birimler:

- Sağlık Bilimleri Enstitüsü,
- Fen Bilimleri Enstitüsü,
- Sosyal Bilimler Enstitüsü,
- Güzel Sanatlar Enstitüsü'dür.

a.5. Üniversitenin Araştırma ve Uygulama Merkezleri

Üniversitenin Araştırma ve Uygulama Merkezleri aşağıdadır.

- *Sağlık, Araştırma ve Uygulama Merkezi (Üniversite Hastanesi)
- *Sürekli Eğitim Merkezi (AKÜNSEM)
- *Bilgisayar Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi
- *Sosyal Hizmetler Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi (AKSUM)
- *Sağlık Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi
- *Avrupa Birliği Araştırma ve Uygulama Merkezi (AKVAM)
- *Likya Uygarlıkları Araştırma Merkezi (LAM)
- *Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi

zi (AKÇAM)

*Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi

*Turizm Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Merkezi (TAGUM)

*Organ Nakli Eğitim, Araştırma ve Uygulama Merkezi

*Tarımsal Biyoteknoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi (AKTABİM)

*Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezi (AK- BİYOM)

*Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi

*Spor Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi

*Sporcu Sağlığı Araştırma ve Uygulama Merkezi

*Akdeniz Dillerini ve Kültürlerini Araştırma ve Uygulama Merkezi (ADKAM)

*Eğitim Teknolojileri Araştırma ve Uygulama Merkezi

*Tohumculuk Araştırma ve Geliştirme Merkezi

*Sağlık Turizmi ve Talassoterapi Eğitim, Araştırma ve Uygulama Merkezi

*Uzaktan Algılama Araştırma ve Uygulama Merkezi (AKUZAL)

*Temiz Enerji Araştırma ve Uygulama Merkezi

*Özel Gereksinimli Bireyler İçin Araştırma, Uygulama ve Eğitim Merkezi

*İletişim Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

*Stratejik Araştırmalar Merkezi (AKSAM)

*Akdeniz Üniversitesi Kültür - Sanat Araştırma ve Uygulama Merkezi (KÜSAM)

*Endüstriyel ve Medikal Uygulamalar Mikrodalga Uygulama ve Araştırma Merk.

*Sualtı Uygulama ve Araştırma Merkezi

*Girişimcilik ve İş Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi

*Alkol ve Madde Bağımlılığı Araştırma ve Uygulama Merkezi

Kaynak: -www.akdeniz.edu.tr

a.6. Üniversitenin Tıp Fakültesi Hastanesi*

* (Bkz.)-Kitabımızın Sağlık Bölümünde Hastane ile ilgili geniş bilgi verilmiştir.

b. Diğer Üniversiteler

İlimizde, proje ve inşaat aşamasında olan;

1- Döşemealtı İlçesi Organize Sanayi Bölgesi yakınlarında, "Uluslararası Antalya Üniversitesi",

2- Serik İlçesi Belek Beldesinde de "Antalya Üniversitesi" adları iki adet vakıf üniversitesinin açılış çalışmalarının devam ettiği anlaşılmaktadır.

3. YÜKSEKÖĞRETİM BARINMA

a) Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Antalya Bölge Müdürlüğü

1961 yılından bu yana yüksek öğretim gençliği-ne hizmet veren Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu (YURTKUR) hizmetlerini toplam kalite anlayışı ile çağın gereksinimlerine uygun olarak yürütmektedir. Her geçen gün sayıları hızla artan üniversite gençlerinin barınma, beslenme, öğrenim ve katkı kredi ihtiyaçlarına cevap vermek için çaba sarf eden YURTKUR her il ve ilçeye modern bir yurt yapmak hedefi ile çalışmalarını sürdürmektedir.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'na bağlı 20 bölgeden biri olan ilimiz Bölge Müdürlüğü 1998 yılında kurulmuştur. Halen, Ali Çetinkaya Caddesi'nde bulunan 7 katlı bir bina ile hizmet vermektedir. Antalya Bölge Müdürlüğü'nün kendisine bağlı 3 il ve 4 ilçede olmak üzere 7 Yurt Müdürlüğü bulunmaktadır. Bu yurtlarda bulunan 9000'e yakın öğrencinin, barınmaları, beslenmeleri, serbest zamanlarının değerlendirilmesi, işlemlerini sevk ve idare etmektedir. Bölge olarak, Genel Müdürlüğün hedeflediği, öğrencilerin en fazla 2 veya 4 kişilik odalarda, otel standartlarında, ahşap mobilyalı karyola sistemi ve içinde banyosu, tuvaleti, buzdolabı, telefonu bulunan yurt ortamının oluşturulması için çalışılmaktadır. Yurtlarda barınan öğrencilerin beslenmelerine, her yıl artarak değişen oranlarda katkıda bulunmaktadır. (Örn:2008 yılı için sabah kahvaltılarında 1,30 YTL, akşam yemeklerinde 2,00 YTL olmak üzere günlük toplam 3.30 YTL) Sosyal, kültürel, fiziksel ve zihinsel yönde gelişmelerine destek olmak amacıyla da bir çok faaliyeti desteklemektedir. Bölge Müdürlüğü ve etkinlikleri konusunda daha fazla bilgi almak isteyenler www.yurtkurantalya.gov.tr Internet adresinden faydalanabilirler.

b) Akdeniz Öğrenci Yurdu

Antalya Bölge Müdürlüğü'ne bağlı olan Yurt Müdürlüğü Antalya'da ilk kez 1978 yılında Ali Çetinkaya

Caddesi'ndeki bir apartman kiralanarak ve karma yurt olarak hizmete açılmıştır. 1985-1986 öğretim yılı döneminde, Akdeniz Üniversitesi Kampüsü'nde, kurum tarafından inşa ettirilen 3 prefabrik binada, karma yurt olarak 1002 kapasite ile hizmet vermeye başlamıştır.

1998-2000 yılları arasında 780 kapasiteli 3 bloğun ilavesi ile 1650 kız 1191 erkek olmak üzere toplam (bugünkü kapasitesi) 2841 öğrenci kapasitesine ulaşılmıştır. Hizmet blokları olarak, kampus alanında 6, kampus dışında ücreti farklı 1 kız bloğu ile toplam 7 bloktan oluşmaktadır.

Yurtta 15 işletme yeri mevcuttur. Bunlar kantin-lokanta, internet, cep telefonu satış-tamiri, bilardo, kırtasiye, fotokopi, berber, kuaför, terzi, fotoğrafçı ve çamaşırhanedir. Bunların denetimleri Yurt ve Bölge Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. Öğrenciler serbest zamanlarını değerlendirmeye yönelik olarak, yurttaki gerçekleştirilen, sosyal faaliyetler (halk oyunları, tiyatro, el sanatları... v.b.), kültürel faaliyetler (doğa gezileri, konferanslar, sinema ve film sanatçılarıyla söyleşiler... v.b.) ve sportif etkinliklerden (basketbol, futbol, voleybol, masa tenisi, bilardo... v.b.) ücretsiz olarak yararlanabilmektedir.

Yurtlarda 24 saat nöbet hizmeti verilmekte olup, her gün 2 bayan ve bir erkek nöbetçi memur görev yapmaktadır. Yurt ve yurdun verdiği hizmetler hakkında detaylı bilgi almak isteyenler www.akdenizyurt.gov.tr internet adresinden de faydalanabilirler.

Kaynak:Yüksek Öğrenim Kredi Ve Yurtlar Kurumu Antalya Bölge Müdürlüğü

İlimizde Yurtkur Öğrenci Yurdu'nun dışında, üniversite öğrencilerinin barındığı bir çok özel yurt ve pansiyonlar da bulunmaktadır.

Akdeniz Öğrenci Yurdu-2007

Antalya-Havalimanı Kavşağı

6. İMAR ve ULAŞTIRMA-HABERLEŞME

1) İMAR

İlimizde İmar ve Altyapı ile ilgili işler;
-Büyükşehir Belediyesi,
-İller Bankası (Finans ve Teknik Destek),
-Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü
-İlgili diğer belediyeler ve bazı kurum ve kuruluşların katkı ve destekleriyle yürütülmektedir. Biz burada bazı kurum ve kuruluşların faaliyetlerine değineceğiz.

a) Büyükşehir Belediyesi

Büyükşehir Belediyesi'nin imar ve planlama konusundaki yetki ve sorumlulukları 5216 Sayılı Kanun'un 7. maddesinde şu şekilde yer almaktadır.

- Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, Büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; Büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak. (md.7/b)

- Kanunlarla Büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nda belediyelere verilen yetkileri kullanmak. (md.7/c)

- Büyükşehir Belediyesi'nin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve anayolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımını sağlamak, kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek. (md.7/g)

- Coğrafi ve kent bilgi sistemlerini kurmak. (md.7/h)

Ayrıca, Kanunun 11. maddesinde Büyükşehir Belediyesi'nin imar denetim yetkisi düzenlenmiştir.

- Büyükşehir Belediyesi, ilçe ve ilk kademe belediyelerinin imar uygulamalarını denetlemeye yetkilidir. Denetim yetkisi, konu ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi istemeyi, incelemeyi ve gerektiğinde bunların örneklerini almayı içerir. Bu amaçla istenecek her türlü bilgi ve belgeler en geç on beş gün içinde verilir. İmar uygulamalarının denetiminde kamu kurum ve kuruluşlarından, üniversiteler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından yararlanılabilir.

- Denetim sonucunda belirlenen eksiklik ve aykırılıkların giderilmesi için ilgili belediyeye üç ay geçmemek üzere süre verilir. Bu süre içinde eksiklik ve aykırılıklar giderilmediği takdirde, Büyükşehir Belediyesi eksiklik ve aykırılıkları gidermeye yetkilidir.

- Büyükşehir Belediyesi tarafından belirlenen ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapılar, gerekli işlem yapılmak üzere ilgili belediyeye bildirilir. Belirlenen imara aykırı uygulama, ilgili belediye tarafından üç ay içinde giderilmediği takdirde, Büyükşehir Belediyesi 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 32 ve 42. maddelerinde belirtilen yetkilerini kullanma hakkını haizdir. Ancak 3194 sayılı Kanunun 42. maddesinde kapsamındaki konulardan dolayı iki kez ceza verilemez.

Büyükşehir Belediyesi İmar İşleri Daire Başkanlığı'na bağlı olan İmar Şube Müdürlüğü, Nazım-Planlama Şube Müdürlüğü, Emlak İstimlak Müdürlüğü ve Harita Şube Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. İmar Müdürlüğü, dünyanın en güzel kentlerinden olan Antalya'nın tarihi dokusunu; yeni yapılaşmalar içinde korumak ve göç olgusunun getirdiği problemlerden arındırmak amacıyla yapı kontrol denetiminin artırılmasını sağlıyor. Müdürlüğün bu amaçlarla Büyükşehir Belediyesi diğer birimleri ve ilk kademe belediyelerinin ilgili birimleri ile koordineli çalışarak gerçekleştirilen bazı çalışmaları aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

a.1. Çalışmaları

1. Meydan-Mevlana Kavşağı-Yener Ulusoy-Yüzüncü Yıl Alt Geçit, Kavşak ve Yürüyen Yaya Üst Geçiti ve Atıksu Arıtma Altyapı Çalışmaları

Büyükşehir Belediyesi tarafından 2004-2009 yılları arasında yürütülen çalışmalar çerçevesinde, şehrin önemli, araç ve yaya trafiğinin yoğun olduğu bölgelere köprülülük kavşaklar ve yürüyen merdivenli modern yaya geçitleri inşa edilerek halkın hizmetine sunulmuştur.

Ayrıca altyapı çalışmaları çerçevesinde de Lara ve Konyaaltı-Hurma bölgelerine Atıksu Arıtma Tesisleri inşa edilerek çevre ve sağlık bakımından önemli adımlar atılmıştır.

2. Atatürk Parkı Revizyon Projesi

Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin sorumluluğunda bulunan Atatürk Parkı, yaklaşık 190.000 m² alana sahip bir kent parkıdır. Park, kuzeyde Konyaaltı Caddesi, batıda Konyaaltı Varyantı, doğuda Valilik Konutu, güneyde ise Akdeniz ile çevrilidir.

Atatürk Parkı Revizyon Projesi içeriğinde; temalı restaurantlar, kır kahveleri, büfeler, müze-sanat evi, kafeterya, yerel gündem 21, wc vs. gibi üniteler yer almaktadır.

Antalya Konyaaltı Hurma Arıtma Tesis Açılış Töreni-2007 **Fotoğraf-Soldan Sağa:**

Antalya Valisi Alaaddin YÜKSEL, Ant.Mv.Uzm.Dr.Osman AKMAN, Sağlık Bakanı Prof.Dr.Recep AKDAĞ, İçişleri Bakanı A.Kadir AKSU, B.Şehir Bld.Bşk.Menderes TÜREL, Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN, Çevre ve Orman Bakanı Osman PEPE, Ant.Mv.'leri Fikret BADAZLI ve Burhan KILIÇ

3. Karaalioğlu Parkı, Belediye Binası Ve Çevresi Kentsel Tasarım ve Koruma Projesi

Hıdırlık Kulesi, Eski Yeni Kapı Karakolu, Fevzi Çakmak Caddesi, 1312 sokakla ve güney ile batıda Akdeniz’le çevrili Karaalioğlu Parkı, Cumhuriyet dönemine ait çağdaş ilk çevre düzenlemesidir. Park içinde bulunan önce Halkevi daha sonra Belediye olarak kullanılan yapı şu anda Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası olarak kullanılmaktadır. Yine bu dönemin simgeleri haline gelen ancak günümüze ulaşmayan “Vatan Kahvesi” ve “Elhamra Sineması” park ile birlikte Antalya’nın geleneksel kimliğinin önemli öğeleri olmuştur. Karaalioğlu Parkı Peyzaj Projesi 1. etap inşaat uygulanması 2004 yılı başında tamamlanmıştır.

4. Belediye Hizmet Binası Projesi

Kapalı Spor Salonu çevresine Büyükşehir Ek Hizmet Binası yapılması düşünülmüş olup; “Antalya Tarihsel Karaalioğlu Parkı, Belediye Binası ve Çevresi Kentsel Tasarım ve Koruma Projesi” kapsamında Belediye Binası projesi de tasarlanmıştır.

Ancak; 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu; Büyükşehir Belediyesine bağlanan yeni yerlerle ilgili yeni birimlerin oluşturulması, ekip ve ekipmanın kurulması gereğini doğurmuş olup; yeni birimlerin kurulması, dolayısıyla da yeni mekanlara ve hacimlere ihtiyaç duyulduğundan, “Antalya Tarihsel Karaalioğlu Parkı, Belediye Binası ve Çevresi Kentsel Tasarım ve Koruma Projesi” kapsamında, mevcutta bulunan kapalı spor salonu yerine tasarlanan Belediye Binası yetersiz kalmıştır.

Bu sebeple mevcut kapalı spor salonu ve çevresinde düşünülen ve tasarlanan Belediye Hizmet Binası projesini yeni bir yerde tasarlama gereği doğmuştur. Yapılan değerlendirmeler sonucunda; İmar Planında Belediye Hizmet Alanı olarak görünen Antalya Merkez Yüksekalan Mahallesi 370 ada 228 parsel üzerinde; yeniden Belediye Hizmet Binası projesinin hazırlanması kararına varılmıştır.

5. Lara Kent Parkı

Antalya Şehir Merkezine 10 km. uzaklıkta, Lara plaj bölgesinde, Sera Otel’inden TRT Kampına, Doğu-Batı doğrultusunda 3.5 km. güney-kuzey doğrultusunda 1 km. uzanan, 350 hektar büyüklüğündeki Lara Kumul Ormanları’nın bulunduğu alanda yer alan Lara Kent Parkı, 1/25000 ölçekli planlarda orman alanı, 1/5000 ölçekli planlarda Kent Parkı olarak planlanmıştır.

6. Mini City- Minyatür Kent Parkı

Antepe Şirketince 2021 yılına kadar Yap İşlet Devret modeli ile Detay İnşaata verilmiştir. Toplam 1750 m² inşaat alanıdır. Proje içeriğinde; satış, sergi alan-

ları, restoran, revir, hediyelik eşya vb. üniteleri bulunmaktadır. Yaklaşık 85 adet tarihi ve doğal özel önemi olan yerlerin küçültülmüş maketi konulmuştur.

7. Balbey Mahallesi Koruma Amaçlı İmar Planı

27 Mart 2008 günü Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından “Balbey Mahallesi Koruma Amaçlı İmar Planı” kararlarına yönelik “Nasıl Bir Balbey” konulu Çalıştay düzenlendiği anlaşılmıştır.

<http://www.antalya.bel.tr/tr>

b) İller Bankası 5. Bölge Müdürlüğü

Kurtuluş Savaşı’ndan sonra başlatılan kalkınma hamlesi çerçevesinde, şehir ve kasabalarımızın yenisinden imar ve inşası konusunda önemli görev ve sorumluluklar üstlenen İller Bankası’nın temeli, büyük önderimiz Mustafa Kemal Atatürk’ün talimatlarıyla, belediyelerin imar faaliyetlerini finanse etmek üzere, 11 Haziran 1933 tarihinde 2301 sayılı kanunla, 15 Milyon sermaye ile “Belediyeler Bankası” adıyla kurulmuştur.

Bankanın Kuruluş Kanunu uyarınca yalnız belediyelere yönelik faaliyetlerde bulunması, kuruluş sermayesinin, hızlı nüfus artışı ve şehirleşmeye paralel olarak artan kredi ihtiyacını karşılayamaması ayrıca, mali kaynağa ve teknik yardıma muhtaç İl Özel İdareleri ile köylerin bu yardım dışında bırakılması ve faaliyet sahasının daha genişletilmesi gibi hususlar göz önünde bulundurularak, Belediyeler Bankası’nın değişik bir bünyeye sahip kılınması düşünülmüş ve bu düşünceyle kurulan Belediyeler Bankası’nın, “Mahalli İdareler İmar Bankasına dönüştürülmesi için 29.07.1944 tarihinde TBMM’ne sunulan kanun tasarısı hazırlanmıştır. Bu tasarının Bütçe Komisyonu’nda görüşülmesi sırasında bankanın adı ‘İller Bankası’ ” olarak değiştirilmiştir.

İl Özel İdareleri, belediyeler ve köyleri de içine alan İller Bankası’nın kurulması, 13.06.1945 tarihinde kabul edilen ve 23.06.1945 tarihinde de Resmi Gazete’de yayınlanan 4759 sayılı kanunun yürürlüğe girmesiyle Belediyeler Bankası’nın görevlerini üstlenerek resmen kurulmuştur.

Ülke genelinde banka halen 1405 teknik personel ve toplam 4058 uzman kadrosuyla, 3216 belediye, 81 adet il özel idaresi, 15 adet su ve kanalizasyon idaresi olmak üzere toplam 3314 adet mahalli idareye hizmet vermektedir. Ayrıca atıksu arıtma tesislerinin enerji giderlerinin bir kısmı İller Bankası tarafından sübvansedilebilecektir.

1955 yılında Burdur’da 4. Bölge Müdürlüğü olarak kurulmuştur. Burdur’da 9 ay görev yaptıktan sonra Isparta iline nakledilen Bölge Müdürlüğü, 1961 yılında Antalya iline nakledilmiştir.

5. Bölge (Antalya) Müdürlüğü; İlimiz Kültür Mahallesi, Akdeniz Üniversitesi'nin kuzeydoğusunda hizmet binası, sosyal tesisleri ve 24 adet lojmandan oluşan nezih bir mekanda hizmetini yürütmektedir. 5. Bölgenin hizmet alanı Antalya, Burdur ve Isparta illerini kapsamaktadır. Bu hizmet alanı içinde 2007 yılı itibarı ile 3 il, 35 ilçe ve 91 kasaba olmak üzere toplam 129 belediyeye hizmet götürmektedir.

c) Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü

17.06.1982 tarih ve 2680 sayılı Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan 180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve görevleri hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 209 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Değişik 9. maddesine göre Genel Bütçeye dahil kuruluşlara ait bina ve tesislere, kamu konutları ve afet ile ilgili daimi iskana ait yaptırılacak her türlü yapılara ve konutlara, İl Özel İdarelerinin bina ve tesislerine talep halinde her türlü kuruluş, gerçek ve tüzel kişilerce kamu yararına yaptırılacak bina ve tesislere teknik yardım ve kontrollük hizmeti vermek, inşaatlarıyla ilgili mevzuatlar çerçevesinde yaptırmak, 3194 ve 7269 sayılı yasalar çerçevesinde imar ve afet ile ilgili hizmetleri yürütmek; Bayındırlık ve İskan Mü-

dürlüğünün bazı görevleri arasındadır.

Bu görevler; Bayındırlık ve İskan İl Müdürü, 3 Müdür Yardımcısı ile 5 Şube Müdürlüğünün idare ve koordinasyonu ile yerine getirilmektedir.

Kaynak: <http://www.bayindirlik.gov.tr/iller/Antalya>

d) Tapu ve Kadastro 6. Bölge Müdürlüğü

İlimizde halkın yakından tanıdığı ve işlem hacminin en yoğun olduğu kurumların başında gelen Tapu ve Kadastro Bölge Müdürlüğü, yakın tarihte halen depreme dayanıklı olmadığı gerekçesiyle boşaltılan Cumhuriyet Caddesi'ndeki Eski Özel İdare Binası'nda hizmetini yürütmüş, sonra Dokuma semtindeki "Pil Fabrikası"na ait binada hizmet verdikten sonra halen şu andaki Adliye Binası'nın doğusundaki binasında hizmetine devam etmektedir.

Bölge Müdürlüğüne bağlı Merkezde; Tapu Kadastro Müdürlüğü, İlçelerde 19 İlçe Tapu Sicil Müdürlüğü bulunmaktadır.

Tapu ve Kadastro Bölge Müdürlüğü ile ilgili bazı veriler aşağıda belirtilmiştir.

Antalya Tapu Ve Kadastro 6. Bölge Müdürlüğü
Yevmiye Sayıları Çizelgesi (Mart 2010)

MÜDÜRLÜK ADI	2008 YEVMIYE	2009 YEVMIYE
Konyaaltı	4330	15604
Kepez	10045	32318
Muratpaşa	10654	35056
Ant/Aksu	3355	8250
Döşemealtı	3553	9813
Akseki	1592	1914
Alanya	30011	30262
Elmalı	7530	6947
Finike	5163	5302
Gazipaşa	4873	6390
Gündoğmuş	1213	1420
İbradı	664	815
Demre	2965	3329
Kaş	5642	6580
Antalya/Kemer	6711	5619
Korkuteli	8851	10460
Kumluca	7160	8930
Manavgat	16297	17389
Serik	12675	13481

Antalya Tapu ve Kadastro 6. Bölge Müdürlüğü

2007 YILI ANTALYA İLİ KADASTRO DURUMU													
İLÇELER	YETKİLİ KADASTRO MÜDÜRLÜĞÜ	TOPLAM BİRİM SAYISI		BİTEN BİRİM SAYISI		DEVAM EDEN BİRİM SAYISI				KALAN BİRİM SAYISI		SORUNLU BİRİM SAYISI	
		Mahalle	Köy	Mahalle	Köy	İHALELİ		MÜDÜRLÜKÇE		Mahalle	Köy	Mahalle	Köy
						Mahalle	Köy	Mahalle	Köy				
AKSEKİ	MANAVGAT	17	41	15	28	2	12	0	0	0	0	0	1
ALANYA	ALANYA	63	69	63	61	0	8	0	0	0	0	0	0
ANTALYA MERKEZ	ANTALYA	178	58	178	58	0	0	0	0	0	0	0	0
DEMRE	FİNİKE	11	9	11	8	0	1	0	0	0	0	0	0
ELMALI	ELMALI	16	50	16	50	0	0	0	0	0	0	0	0
FİNİKE	FİNİKE	23	13	23	13	0	0	0	0	0	0	0	0
GAZİPAŞA	ALANYA	11	41	11	41	0	0	0	0	0	0	0	0
GÜNDOĞMUŞ	ALANYA	8	23	3	9	5	14	0	0	0	0	0	0
İBRADI	MANAVGAT	6	3	0	2	6	0	0	0	0	0	0	1
KAŞ	FİNİKE	10	47	10	27	0	19	0	1	0	0	0	0
KEMER	ANTALYA	12	5	12	5	0	0	0	0	0	0	0	0
KORKUTELİ	ELMALI	24	56	24	51	0	3	0	1	0	0	0	1
KUMLUCA	FİNİKE	20	24	20	22	0	2	0	0	0	0	0	0
MANAVGAT	MANAVGAT	40	77	40	66	0	7	0	0	0	0	0	4
SERİK	ANTALYA	23	57	23	57	0	0	0	0	0	0	0	0
İL TOPLAMI		462	573	449	498	13	66	0	2	0	0	0	7

Kaynak:Antalya Tapu ve Kadastro Bölge Müdürlüğü-2007

5757 Sayılı Kanunla İlimizde yeni kurulan Muratpaşa, Kepez, Konyaaltı, Döşemealtı ve Aksu İlçelerinde, 2008 yılından itibaren Tapu Sicil Müdürlükleri oluşturularak halen İlimizde toplam 19 adet Tapu Sicil Müdürlüğü hizmet vermektedir.

2) ULAŞTIRMA

Bu bölümümüzde, ilimizde "Ulaştırma" faaliyetleri; Kara, Hava, Deniz ve Diğer ana başlıkları ile incelenmiştir.

1. KARA

a. Antalya Karayolları 13. Bölge Müdürlüğü

a.1. 13. Antalya Bölge Sınırları

İlimiz Kepez İlçe sınırları içerisinde Fabrikalar Mahallesi'nde, ismiyle müsemma semtte, geniş bir mekanda değişik idari ve hizmet birimleri ile görev sahası içerisindeki yollarımızın yapım, bakım, onarım, trafik işaret ve levhalandırmaları ve sanat yapılarının inşasını yürüten Karayolları 13. Bölge Müdürlüğü; Bölge'ye bağlı il ve ilçelerde, en iyi şekilde faaliyetlerine devam etmektedir.

Kurumun Antalya'da yaptığı çalışmaların en sonuncusunun, 17/04/2010 günü Başbakan R.Tayyip ERDOĞAN'ın açılışını yaptığı Antalya-Kemer-Tekirova arasındaki toplam 2.402 metre uzunluğundaki üç ayrı tünel ve bölünmüş yolun İlin batı ilçeleri ve Muğla karayolu trafiğini büyük ölçüde rahatlattığı gözlemlenmektedir.

Bölge Sınırları İçindeki İller	Şube No	Şube Adı	Telefon No	Bakımevi Sayısı
Afyon Antalya Burdur Isparta Muğla	131	Fethiye	0252 - 614 10 53	1
	132	Antalya	0242 - 346 57 00	1
	133	Alanya	0242 - 513 10 00	4
	134	Burdur	0248 - 233 28 80	4
	135	Isparta	0246 - 218 31 33	3
	136	Finike	0242 - 855 12 97	2
		<i>Bölge Toplamı</i>		15

a.2. Satış Cinsine Göre Sorumlu Olduğu Yol Ağı (km)							31.03.2010
	Asfalt Beton	Sathi Kaplama	Stabilize	Parke	Toprak	Geçit vermez	Toplam
Otoyol	--	--	--	--	--	--	--
Devlet Yolları	150	1798	0	3	31	21	2003
İl Yolları	16	1374	0	2	0	33	1425
Toplam	166	3172	0	5	31	54	3428

b) Büyükşehir Belediyesi

Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın ulaşım alanındaki yetki ve sorumlulukları, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 7.maddesine göre şunlardır:

-Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek. (Md. 7/f)

-Yolcu ve yük terminalleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işletmek veya ruhsat vermek. (Md. 7/l)

-Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işletmek, Büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. (Md. 7/p)

b.1. Ulaşım Koordinasyon Merkezi-UKOME

5216 Sayılı Kanunun 9. maddesi ile Büyükşehir içindeki kara, deniz, su, göl ve demiryolu üzerinde her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla, Büyükşehir Belediye Başkanı ya da görevlendirdiği kişinin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılacağı ulaşım koordinasyon merkezi kurulması hükmü altına alınmıştır.

Bu kanun ile Büyükşehir Belediyesi'ne verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile Büyükşehir sınırları dahilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılacaktır. Ulaşım koordinasyon merkezi kararları, Büyükşehir belediye başkanının onayı ile yürürlüğe girecek ve toplu taşıma ile ilgili alınan kararlar, belediyeler ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcı olacaktır.

Antalya Büyükşehir Belediyesi bünyesinde ulaşım konusundaki çalışmalar, Ulaşım Hizmetleri Daire Başkanlığı'na bağlı olan üç ayrı müdürlük tarafından yürütülmektedir. Planlama ve koordinasyon hizmetleri UKOME Şube Müdürlüğü, uygulamalar ise Trafik Şube Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Kavşak, yol, kaldırım, yol kenarı otoparkı konularında 50 adet proje üretilmiş; özellikle kent merkezinde trafikte yaşanan sıkıntıları en aza indirmek amacıyla kent merkezinde araç yoğunluğu fazla olan kavşaklarda etüt çalışmaları yapılarak ilimizde, Büyükşehir Belediyesi sorumluluğunda bulunan 9 noktada katlı kavşak yapılması önerildi ve 4 kavşağın yapımı 2005 yılında tamamlandı.

Ayrıca, 23.07.2004 tarih ve 5216 sayılı kanun ile, 3030 sayılı kanun yürürlükten kalkmış, 38.200 hektar olan Büyükşehir alanı 141.000 hektara ve 603.000 olan Büyükşehir nüfusu 700.000'e yükselmiş; bu kapsamda Ulaşım Ana Planında revizyon yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Sinyalli kavşakların bulunduğu yol kesimlerinde, kesintisiz akım koşullarını sağlayarak, trafikte kaybedilen zamanı ve yaşanan sıkıntıları en aza indirmek amacıyla "Yeşil Dalga Projeleri" hazırlanarak üçü tamamlanmıştır.

Diğer yandan Büyükşehir Belediyesi, ilimizin 100. Yıl gibi ana arter yollarına, özörlü, yaşlı, hamile ve diğer yayanların sağlık ve sıhhatini göz önünde bulundurarak, 2008 yılı itibarı ile 7 adet modern ve estetik "Asansörlü Yürüyen Merdiven" inşasını temin ederek halkın tevecühünü kazanmayı başarmıştır.

Büyükşehir Belediyesi'nin 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca yaptığı çalışmalar ise şunlardır:

-Trafik İşaret Levhaları, Işıklı ve Sesli Trafik İşaretlemeleri.

-Yer işaretlemelerinin uygulanması ve devamlılığının sağlanması.

-Belediye sınırları içinde karayolları kenarında yapılacak ve açılacak tesisler için Karayolları

Trafik Kanununa bağlı yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak Geçiş Yolu İzin Belgesi verilmesi.

Kaynak:<http://www.antalya.bel.tr>.

İlimizde Büyükşehir Belediyesi'nin yanı sıra, Muratpaşa, Kepez ve Konyaaltı Belediyeleri başta olmak üzere, tüm 19 İlçe ve 50 Belde Belediyelerinin de ulaşım, altyapı, peyzaj, park, kaldırım v.b. çalışmaları gibi başarılı faaliyetleri de göze çarpmaktadır.

c) İl Özel İdaresi

Kuruluş, Misyon ve Faaliyetleri, kitabımızın VI.(Antalya İdari Birimleri) bölümünde daha geniş açıklanan İl Özel İdaresi;

Karayolları ve Belediye sorumluluğu dışındaki ilimiz merkez ve ilçelerindeki daha çok köy ve beldelerdeki halkın Yol, Köprü v.b. ulaşımına ait ihtiyaçlarını gidermekte, Mülga Köy Hizmetleri Bölge Müdürlüğü ve Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü faaliyet alanına giren ulaşım ihtiyaçlarını karşılamakta ve destek vermektedir.

Adres: Bayındır Mahallesi Gazi Bulvarı (Eski Köy Hizmetleri Bölge Müdürlüğü Binası)

Tel.:0242.238 05 41-Fax: 0242 238 05 44

d) Ulaştırma Bölge Müdürlüğü

İlimiz Konyaaltı İlçesi Serbest Bölge girişinde deniz kenarında bulunan binada hizmet vermekte olan

Müdürlük, Karayolları ile ilgili bir kısım belgelerin düzenlenmesi, denetimi ve diğer kurumla ilgili görevlerini yürütmektedir.

Tel: 0242 259 12 11-Faks: 0242 259 09 95

2- HAVA

İlimiz merkezinde Muratpaşa İlçe sınırları içerisinde bulunan Havalimanı idari yönden, Mülki İdare Amirliği (Vali Yardımcısı) tarafından yönetilmekte ve yine idari yönden DHMİ-Devlet Hava Meydanları Başmüdürlüğü tarafından iş ve işlemleri yürütülmektedir.

DHMİ Başmüdürlüğü Tel: 0242 3303301

Faks: 0242 3303302

Ayrıca terminaller, ticari yönden ilgili şirketler tarafından işletilmektedir.

İlimiz 4 Nisan 2005 tarihi itibarıyla yepyeni bir havaalanı dış hat terminaline sahip olmuştur. Antalya Uluslararası Havalimanı II.Dış Hat Terminali 10 milyon yolcu kapasitesi ile beklmeleri ortadan kaldırmayı hedeflemiştir. Turizm transferlerini rahatlatması beklenen "AYTerminal2" Çelebi Hava Servisi AŞ ve İC İçtaş İnşaat Sanayi ve Ticaret AŞ ortaklığı ile inşa edi-

Antalya-Havalimanı

len terminal bu kuruluşlar tarafından 55 ay süre ile işletilecektir.

Sadece 11 ay gibi bir sürede yapılan terminal, Türkiye'nin ikinci büyük terminali unvanına sahiptir. Toplam alanı 185 bin metrekare, ana binasının büyüklüğü 77 bin metrekare, otopark büyüklüğü 73 bin metrekare olan terminal, 60 adet bilet ve bagaj işlemi bankosuna, 60 pasaport kontrolü bankosuna, 12 köprüge ve 15 x-ray cihazına sahip bulunmaktadır.

Ayrıca Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN'ın katılımıyla, Antalya Havalimanı'nın yeni iç hatlar terminali, işletmeci ICF Airports tarafından 100 milyon euro yatırım yapılarak 11 ayda yeniden inşa edilerek 17/04/2010 günü açılmıştır.

Bunların yanı sıra Türkiye'de ilk defa uygulanan EDS sistemi de mevcuttur. EDS sistemi, tomografi cihazlarının bagaj sistemine entegre edilerek, bagajların içerisinde yer alan malzemelerin otomatik olarak görüntülenmesini sağlıyor.

İlimizde merkez havaalanı terminalleri dışında, Gazipaşa İlçemizde hava trafiğine kapalı, ancak işletmeye açılış çalışmaları devam eden "Gazipaşa Havaalanı" da mevcuttur.

3-DENİZ

"Denizciliği, Türk'ün büyük milli ülküsü olarak düşünmeli ve onu az zamanda başarmalıyız"

M.K. ATATÜRK

a) Limanlar

1) Antalya Limanı

1.1. Tarihçesi

Antalya limanı, İzmir ve Mersin limanları arasında yaklaşık 700 deniz mili uzunluğundaki kıyıda yer alan tek önemli yük ve yolcu limanıdır. 1977 yılında inşaatı bitmiş ve işletilmek üzere o zaman ki adı ile Denizcilik Bankası TAO (TDİ)'ye verilmiştir.

Özelleştirme Yüksek Kurulunun 15.07.1998 tarihli kararı ile özelleştirilerek 31.08.1998 tarihinde 30 yıl süre ile Ortadoğu Antalya Liman İşletmeleri AŞ'ye işletilmek üzere devredilmiştir. Liman 07.12.2001 tarihinde TMSF kontrolüne geçmiştir. TMSF tarafından satışa çıkarılan Antalya yük limanı, 31.10.2006 tarihinde Global-Çelebi-Antmarin ortaklığının sahip olduğu Akdeniz Liman İşletmeleri AŞ'ye 22 yıllığına (07.09.2028 yılına kadar) hisse devri yapılmıştır.

13 adet rıhtım mevcuttur. Ayrıca Deniz Komutanlığı'na ait askeri rıhtım bulunmaktadır. 13 No'lu rıhtım balıkçı bağlama yeri olarak kullanılmaktadır.

Antalya şehir merkezinin 13 km batısında yer alan Antalya limanı, karayolu ile Batıda Kemer-Kumluca-Finike-Kaş, Kuzey batısında Korkuteli-Denizli-Nazilli, Kuzeyde ise Burdur-Bucak- Isparta-Afyon-Eğirdir, Kuzey Doğuda ise Akşehir- Konya ve Beyşehir-Seydişehir, Doğuda ise Serik-Side-Manavgat-Alanya-Gazipaşa-Mersin'e bağlanmıştır.

1.2. Limanın Coğrafi Konumu

Enlem (Lat) : 36° 52' N; Boylam (Long) : 30° 46' E.

Antalya limanı coğrafi olarak Orta ve Güney Avrupa, Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülke ve limanlarına yakın konumdadır. Ayrıca potansiyel olarak turistik açıdan Akdeniz'in önemli uğrak limanlarından.

Kitab-ı Bahriye-Piri Reis

Bu Bölüm Antalya Bu Fasil Andaliyye Sahillerini Anlatır Kenarların Beyân Eder

Antalya'nın nişanı, doğu tarafındaki dağlardır. Gelirken güneybatısı tarafında bu dağlar bölünürler. İrili ufaklı tepelere ayrıldığı bu kısımda sivri bir dağ vardır. Dağın güneybatısı alçaktır. O alçak kısımlara doğru yaklaşıncı kalenin burç ve bârûsu görünür. Kale önünde bir liman vardır. Bu küçük limana giren gemiler önden ve arkadan kuvvetli bağlayıp yatarlar. Liman ağzının iki tarafında birer burgaz vardır. İkisinin arasına zincir gerilmiştir. Yabancı gemi giremez.

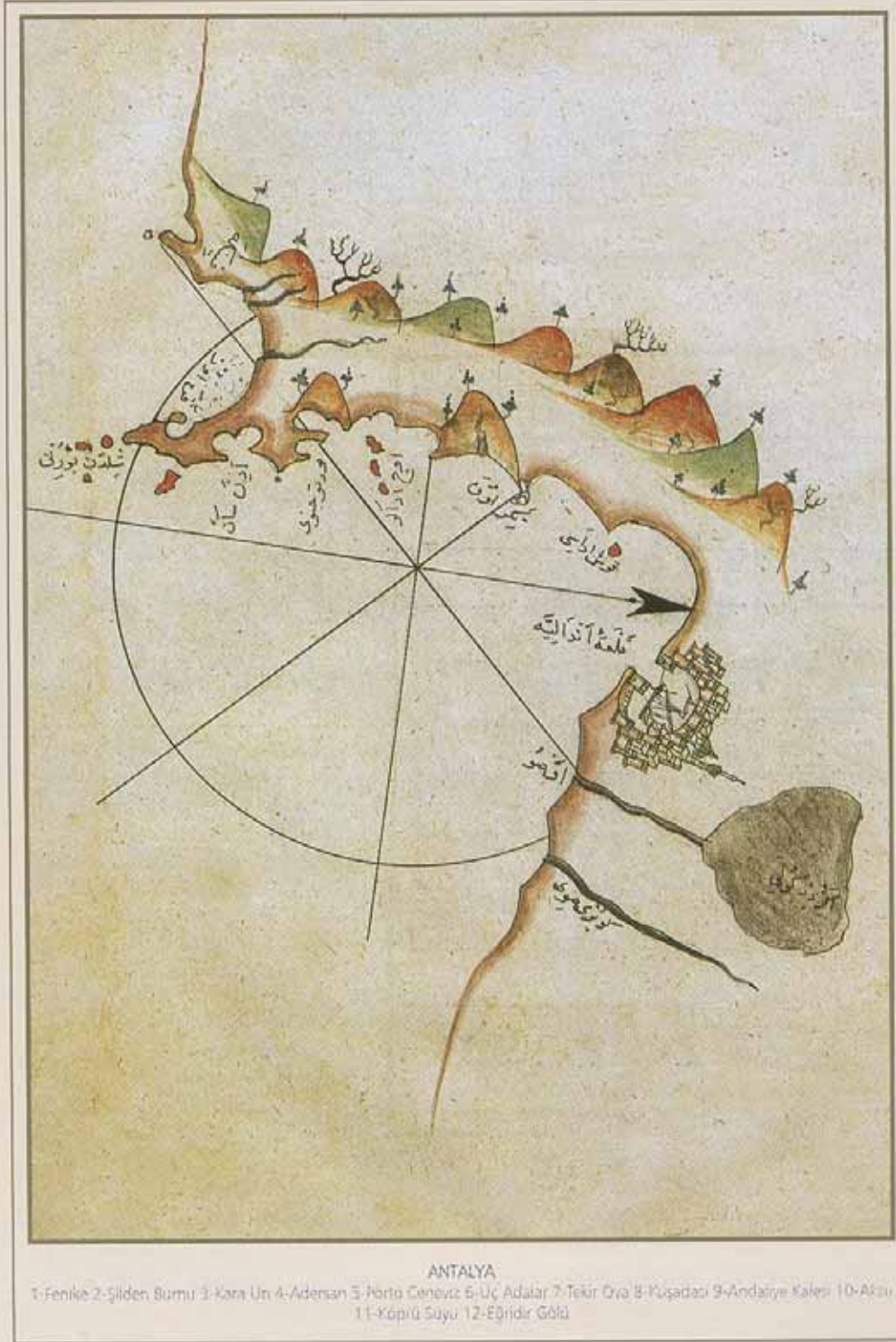
Bu limandan Güvercin adası on iki mil, Şilden burnu kible-kerte lodos yönüne altmış mildir. Bu Şilden burnu ile Antalya arasında bazı limanlar vardır. Bunları Şilden burnu bölümünde anlatalım. Şimdi Kıbrıs adasını anlatalım ki, geri kalmayın.

Mezkûr Andaliyye'nin denizden varurken nişanı budur ki, onun doğusu tarafında dağlar vardır. Ol dağlar gelir, gün batısı tarafında dökünür. Ol dökünüşü yerde bir parçesi dağ vardır. Mezkûr dağın güneybatısı tarafı alçaktır. Ol alçak yere dağın varurur, yahut varuruk, mezkûr kağanın burcu barûsu aydın olur. Ve mezkûr kağanın önünde bir limanı vardır. Mezkûr liman küçük limandır. Ol sebebleren zikr olan limana varan gemiler başdan ve içden berh bağlarlar, yatarlar. Hem ol liman ağzının iki tarafında birer burgaz vardır. Ol burgazların birinden birine zincir gerilmiştir. Yabancı gemi giremez.

Ve bu deha mezkûr limandan Güvercin adası on iki mildir. Ve Şilden burnu altmış mildir, keblemin karte lodos üzerine. Anma bu şilden burnunda Andaliyye arasında bazı limanlar vardır. Her birin Şilden burnu faslında beyân edelim. Ve illâ bu mahalde zevce Kıbrıs adasını şehri edelim ki, geri kalmayın.

570

1.3. Liman Faaliyet Alanı

-Kılavuzluk-Römorkaj, barınma, atık alım, su-elektrik, yükleme/boşaltma, şifting, limbo, konteynır terminal ve ardiye, geçici antrepo hizmetleri,

a. Antalya Limanına Gelen/Giden Yüklerin Cinsi

Tablo:1

Gelen Yük Cinsleri(İthalat Yükleri)	Gelen Yük Cinsleri(İhracat Yükleri)
General kargo: torba çimento, mermer, alüminyum, kireç, sunta, yaş sebze meyve- meyve, araba, krom, ytong, külçe alüminyum vs. Dökme Yükler:dökme çimento, klinger, krom madeni, harnup, alimuma vs.	General kargo:Gübre, torf, orman ürünleri, alüminyum, balık, canlı ağaç palmiye, demir, araba, muhtelif malzeme Dökme Yük:gübre, klinger, kömür petro kok, dökme asfalt

b. Antalya Limanının Hinterlandı

Tablo:2

İÇ HİTERLAND	DIŞ HİTERLAND
Antalya, Burdur, Isparta, Denizli, Konya ve Muğla illerine ait yükler ve deniz yolu ile Mersin, İzmir, İskenderun, İstanbul Limanlarına gelen kabotaj hattı yüklerine hizmet vermektedir.	Doğu Akdeniz limanı başta olmak üzere İspanya, İtalya, Yunanistan, Cezayir, Mısır ve Fas limanları ile Uzak Doğu ve Amerika ile Kontinant hattı limanlarını ağırlıklı kapsamaktadır.

Antalya Limanı, 2974 gemi/yıl gemi kabul ve toplam 3.001.600 ton/yıl elleçleme kapasitelidir. Liman 4.666.666 ton/yıl açık, 46.666 ton/yıl kapalı, 7777 ton/yıl yanıcı, 10 milyon ton/yıl soğuk hava deposu depolama kapasitesine sahiptir. Limanın geri alanı ile birlikte 500 bin metrekarelik kara ve 1.250.000 metrekare su alanı vardır.

Antalya Serbest Bölge Müdürlüğü ve TMO rıhtımları dahil, toplam uzunluğu 1900 metre olan 12 adet rıhtımdan, üç adedi Ro-Ro rıhtımıdır. Rıhtımların ortalama draftı 9.5 metredir. Bu kapasite ile kurumsal olarak Türkiye’de gemi kabul kapasitesi bakımından 4. ve elleçleme kapasitesi bakımından 5. sıradadır.

Antalya-Kaleiçi Yat Limanı

2) Kaleiçi Yat Limanı**Tablo:3**

İşletici Kuruluş/Diğer Bilgiler	Bağlama Kapasitesi	Derinlik ve Yanaşabilecek En Büyük Yat
Antalya Büyükşehir Belediyesi	65 yat(kıştan kara)	-2 ve -4 mt. Arasında olup, maksimum 40 mt boyunda yat

Eski liman olarak bilinen ve 1986 yılında yat limanı olarak hizmete giren Kaleiçi Yat Limanı'nın geri sahasında çekek yeri yoktur. Limanda elektrik, su ve akaryakıt hizmetleri verilmektedir. Balıkçı barınağı olmaması nedeniyle balıkçıların bir bölümü burada barınmaktadır. Kaleiçi Yat Limanı'nda daha çok kısa mesafe günübirlik tur yapan tekneler bağlama yapmaktadır.

3) Alanya Yat Limanı

Alanya Yat Limanı, Alıdaş AŞ tarafından işletilmektedir.

Adres: Çarşı Mah.İskele Cd.N:65-Tel: 0242 513 39 96-Fax:0242 511 35 98

e-posta: info@alanyalimani.com

4) Antalya Çelebi Marina

TDİ Genel Md.lüğünce işletilen Antalya limanı içe-

risinde yer alan "Motor Baseni" olarak adlandırılan kısım yat limanına dönüştürülmüştür. Bu yerin yat limanına dönüştürülme talebi Ulaştırma Bakanlığı'nın 30.04.1991 gün ve L.1.54.2/1370-7525 sayılı yazısı ile uygun görülmüştür.

Ticari yük limanı mendirekleri içerisinde bulunan ve Çelebi grubu tarafından işletilen marina, 1991 yılında hizmete girmiştir. 60 tonluk ve 200 tonluk olmak üzere 2 adet Travel Lift mevcut olup, 1 adet karaya çekme tertibatı olan kızak (350 deplasman tona kadar teknelerin karaya alınabileceği) mevcuttur. Elektrik, su ve akaryakıt hizmetlerinin yanında bakım ve onarım hizmetleri de verilmektedir. Bu marında daha çok yabancı yatlar ile charter diye tabir edilen Türk Bayraklı yatlar ile özel yatlara hizmet verilmektedir. Marina dış iskele yaz aylarında maksimum 40-45 metre boylarında mega yat yanaşma imkanı bulunmaktadır. Yat limanı geri sahasındaki çekek yeri yeterli değildir.

Alanya Limanı Foto: M. DÖNMEZER-2007

Tablo:4

İşletici Kuruluş/Diğer Bilgiler	Bağlama Kapasitesi		Derinlik ve Yanaşabilecek En Büyük Yat
	Dz.de	Karada	
Çelebi Marina ve Yat İşl. A.Ş tarafından işletilmektedir.	Yaz:235 Kış:200	150	-2 ve -4 mt. Arasında olup, maksimum 40-45 mt boyunda yat
	Toplam:385 yat bağlama kapasitesi mevcuttur		

5) Finike Yat Limanı

5.1. Geçmişte Finike'nin Deniz Ulaşımı

1950-1980 yılları arasında Zonguldak maden ocaklarının açılmasında kullanılan maden direk-

ri bey dağlarından kesilen ağaçlardan yapılmakta olup, Finike limanından Zonguldak iline deniz yolu ile götürülmekte idi. Ayrıca 1997-2001 yılları arasında Finike'den Yunan adalarına deniz otobüsü ile sefer yapılmaktaydı.

Antalya Finike Limanı

Antalya Kaş - Kalkan Yat Limanı

5.2. Günümüzde Finike'nin Deniz Ulaşımı

Finike limanında mevcut bulunan iskele turizm yat limanı yapılmasının ardından zaman içerisinde limanın dolması sonucu sığlaşmış ve gemi yanaşamaz duruma gelmiştir. Finike iskelesi gayri faal olup, anılan iskeleye sadece yat cinsi deniz araçları yanaşabilmektedir.

Finike turizm yat limanı Setur Servis Turistik AŞ tarafından işletilmekte olup, deniz alanındaki mevcut iskele ve rıhtımlarda aynı anda 350 adet yat cinsi deniz aracı barınabilmektedir. Ayrıca marinanın geri sahasında mevcut çekek yerine ise aynı anda 150 adet yat cinsi deniz aracı alınabilmektedir.

6) Kemer Yat Limanı

Kemer Liman Başkanlığı 1986 yılında hizmete başlamıştır. Denizcilik Müsteşarlığı'nın 09.04.1997 tarihli Liman Talimatı Onayı ile sınırları belirlenmiş olup, Azmak Burnu ile Çavuş Burnu arasında yer almaktadır.

7) Kaş Yat Limanı

Kaş Yat Limanı; 315 metre uzunluğunda ana mendirek ve 450 metrelik yanaşma ve bağlama rıhtımına sahip olup, Liman içerisinde Elektrik, Su ve akaryakıt hizmetleri verilmektedir. Bu barınma limanından Ticari Yatlar, Özel Yatlar, Yolcu Motorları ve Balıkçı Motorları faydalanmaktadır. Ayrıca balıkçı motorlarına tahsis edilmiş balıkçı barınağı bulunmamaktadır Kaş Yat Yanaşma Yeri Kaş Belediye Başkanlığı tarafından işletilmektedir.

Yat yanaşma yeri yeterli değildir. Kaş limanı Bucak Mevkiine yeni yapılan yat limanı inşaatı 2006 yılı Mayıs ayı içerisinde YİD modeli ile ihaleye çıkarılmış olup yüklenici firmanın 2007 yılı içerisinde üst yapı inşaat faaliyetlerine başlayacağı bilinmektedir. Bölgedeki yat turizmi sosyal ve konaklama tesislerinin azlığı nedeni ile üç ay içerisinde sıkışmış bulunmaktadır. Kaş Yat Limanı projesinin en kısa sürede hayata geçirilmesi, bölgedeki yat turizminin canlanmasına vesile olacağı gibi Kaş halkına istihdam oluşturacaktır.

Kaş İlçesi mavi yolculuğun önemli konaklama ve barınma noktalarından biridir. Bu nedenle Kaş Limanı'na turizm sezonu içerisinde bir çok sayıda, Ticari Yat, Özel Yat ve Yolcu Gemisi ziyaret etmektedir. 2006 yılı Kaş Limanına 1602 adet TC Bayraklı, 121 adet yabancı Bayraklı yat giriş yapmıştır.

Kaş Limanı, Yunanistan'ın Meis Adasına yaklaşık 3,5 deniz mili mesafede bulunmakta olup Meis Adasından Kaş Limanı'na küçük tonajlı yolcu gemileri ile günübirlik seferler yapılmaktadır. Aynı şekilde Kaş limanımızdan da Meis Adasına Ticari Yatlarla günübirlik seferler yapılmaktadır.

Kaş Limanı merkez iskelesinden, Derme İlçesi Kekova (Üçağz) Köyü'ne ve Kalkan gibi turizm alanlarına

yolcu motorları ile günübirlik turlar düzenlenmektedir.

Kaş'ın sahil uzunluğu 70 km civarındadır.

Kaş İlçe sınırları içerisinde yükleme boşaltmaya esas iskele bulunmamaktadır.

8) Kalkan Yat Limanı

186 metre uzunluğunda ve 150 metrelik yanaşma ve bağlama rıhtımı bulunmakta olup, Liman içerisinde elektrik, su ve akaryakıt hizmetleri verilmektedir. Bu barınma limanından; ticari yatlar, özel yatlar, yolcu motorları ve balıkçı motorları faydalanmaktadır. Ayrıca balıkçı motorlarına tahsis edilmiş Balıkçı Barınağı bulunmamakta ve Kalkan Belediye Başkanlığı tarafından işletilmektedir.

Bu limanların dışında ilimizde;

-Kekova- Kekova (Üçağz) Köyü'nde; köy halkının kendi imkanları ile yapmış olduğu ahşap iskelelerde ücretsiz olarak barınma hizmeti verilmekte olup su derinlikleri 0,50-3,00 metre arasında değişmektedir. Gelen gemi ve yatlar elektrik ve su gibi hizmetler verilememektedir.

-Demre / Çayağzında; 150 metre rıhtım uzunluğu ve 50 metre genişliğinde, 40 tekne kapasiteli olup günübirlik tur yapan yolcu motorlarına hizmet vermektedir. İhtiyaca cevap vermekte zorlanmaktadır. Rıhtım kötü hava şartlarında can ve mal emniyeti açısından barınmaya elverişli değildir.

b) Antalya'da Bulunan Deniz Petrol Şamandra Tesisleri

b.1. Petrol Ofisi Deniz Şamandra Tesisleri

Aynı anda 2 adet geminin tahmil tahliyesine imkan verecek gemi bağlama şamandra ve deniz dibi boru hattı mevcuttur.

b.2. Nato Deniz Şamandra Tesisleri

Bir adet geminin tahmil tahliyesine imkan verecek gemi bağlama şamandra ve 3 adet deniz dibi boru hattı mevcuttur.

b.3. Çekisan (Shel-Mobil) Deniz Şamandra Tesisleri

Bir adet geminin tahmil tahliyesine imkan verecek gemi bağlama şamandra ve deniz dibi boru hattı mevcuttur.

b.4. Moil (Bölünmez) Deniz Şamandra Tesisleri

Bir adet geminin tahmil tahliyesine imkan verecek gemi bağlama şamandra ve deniz dibi boru hattı mevcuttur.

c) Antalya Serbest Bölge İçerisinde Tekne İmal-Bakım/Onarım Yerleri ve İstatistik Bilgileri Tablo-5

Yat İmalatçı Sayısı	Yat Bakım-Onarımcı Firma Sayısı	Tekne Alım/Satımcı Firma Sayısı	İstihdam Kapasite	1999-2006 arasında		Toplam Yat Üretim hacmi(teorik)
				İhraç edilen yat sayısı	İhraç Ciro USD.	
31	1	5	795-800 kişi	73 adet Yurt dışı:70 Yurt içi :3	68.886.858	75 adet

Kaynak: Antalya Denizcilik Bölge Müdürlüğü-2007

Adres: Büyük Liman Yolu 07070 Konyaaltı/ANT. Telefon: 0 242 259 0990-91-Fax: 0 242 259 0989

4-DEMİRYOLU

İlimizde Türkiye demiryolu hattı ve işletmesi bulunmamakla birlikte, demiryolunun coğrafi yönden zor olsa da ilimize gelmesi gerektiği ve bu konu ile ilgili önceki tarihlerde yapılan bazı çalışmaların olduğunu biliyoruz.

(Bkz) Konu ile ilgili kitabımızın 1.Cildi "V.-6. Cumhuriyet Dönemi Antalya'sı"- Bölümünde yer alan "Afyon-Antalya Demiryolu Hattı Projesi" araştırma yazısı incelenebilir.

5-HABERLEŞME

Ülkemizde ve ilimizde daha önceleri "PTT" (Posta Telefon Telgraf) adı ile hizmet veren kurumun, 24/04/1995 tarihinden itibaren ikiye ayrılarak son hali ile aşağıdaki şekilde yeniden yapılandırıldığı anlaşılmaktadır.

a- Türk Telekom A.Ş. Güney 1 (Antalya) Bölge Müdürlüğü

İlimiz Telekom Müdürlüğü faaliyetleri, Temmuz-2007 tarihi itibari ile İl Müdürlüğü olarak hizmet vermekte iken aşağıdaki şekildedir. Antalya İl Telekom Müdürlüğü Merkez Teşkilatı; Metropolitan sahadan oluşan Güllük ve Kızıltoprak ile Alanya, Manavgat ve Kumluca İlçelerinde Teşkilatlanmış 5 adet Telekom Müdürlüğü ve bunlara bağlı 5 ilçede (Serik, Gazipaşa, Kemer, Korkuteli, Elmalı) faaliyet gösteren Telekom İşletme Şeflikleri ve Ankesörlü Telefon Müdürlüğünden oluşmaktadır.

Antalya İl Telekom Müdürlüğü'nde; 1 İl Müdürü, 2 İl Müdür Yardımcısı (1 Teknik, 1 İdari), 239 Kapsam Dışı ve 803 Kapsam İçeri olmak üzere 1.045 personelle hizmet verilmektedir. İşletme Kapasitesi Haziran 2007 sonu itibari ile 647.836 sayısına ulaşmıştır. Bu sayının % 86,74 ü olan 561.909' u çalışan abone durumundadır. 275.949 abone Metropolitan sahadadır.

10 adet multimedya, 57 adet VVi-Fi, 4338 adet smart kartlı ankesör olmak üzere toplam 4.405 adet ankesör hizmettedir.

İlimizde sözleşmesi yapılan 1.829 adet Kiralık Data devresi, 26 adet metroethemet, 177 adet ISDN PA, 346 adet ISDN BA, 114.099 adet ADSL, 732 adet G.SHDSL, 464 adet Frame Relay, 7 adet Web barındırma, 6 adet E-mail barındırma abonesi mevcuttur.

Ücretsiz Aranır abone sayısı 61, Teleks abone sayısı 56 adettir.

İlimizde 65 adet Türk Telekom Bayisi mevcut olup, 65 Bayiden 41 adedi tahsilât işlemleri yapmaktadır.

İl Müdürlüğü dahilinde 71 adet şirket malı, 13 adet R/L binası ve 339 adet kiralık bina bulunmaktadır.

Şebeke hizmetleri yönünden toplam prensibal 1.127.000, toplam lokal 2.029.060 m' ye ulaşmıştır. Transmisyon yönünden F/O kablo uzunluğu 2.656 km, çıplak devre hat uzunluğu 83,80 km.dir.

Müdürlüğün 30/08/2009 tarihinden itibaren Bölge Müdürlüğü'ne dönüştürülerek, Afyon, Antalya, Burdur, Isparta, Karaman ve Konya illerindeki kendi kurumsal birimlerinin Antalya Bölge Müdürlüğüne bağlı olarak hizmet vermeye devam ettiği görülmektedir.

Kaynaklar:

-Türk Telekom Güney 1 (Antalya) Bölge Müdürlüğü-(11/03/2010)

-Antalya İl Telekom Müdürlüğü-(2007)

b-PTT Başmüdürlüğü

"Telgrafın tellerini kurşunlamalı"

Öyle değildi bu türkü bilirim

Bir de içime

Her istasyonda duran sonra tekrar yürüyen

Bir posta katarı gibi simsiyah dumanlar dökerek

Bazen gelmesi beklenen bazan ansızın çıkagelen

Haberler bilirim mektuplar bilirim...

Erdem BAYAZIT

(1939-05/07/2008)^{2*}

2- Kaynak: <http://www.siraze.net/antoloji/erdembeyazit/sanabana.htm>-(19/02/2009)

Haberleşme, insanların en önemli ve önde gelen ihtiyaçlarından biri olup, insanlığın var oluşu ile birlikte başlamıştır. Dünya kurulumundan beri insanlık çeşitli yol ve vasıtalarla bu ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmış, *ateş yakarak, duman çıkararak, davul ve borazan çalarak, kuş uçurarak (güvercin), özel ulaklar kullanarak* yaşamının devamını düzenlemede gerekli olan haberi karşı tarafta iletme yolunda uğraş vermiştir. Toplumlar ekonomik ve sosyal düzeyleri oranında bu hizmetlerde gelişme sağlayarak bugünkü düzeye gelebilmişlerdir.

Ülkemiz açısından postanın tarihine baktığımızda ise; Yüzyıllar boyunca dev bir imparatorluğu yöneten Türkler haberleşmeyi teknolojik ve sosyal kalkınmanın önemli bir alt yapısı olarak görmüşler ve o çağlarda ULAK, TATAR, ÇAPAR ve BERİD adı altında özel olarak yetiştirilmiş insanlardan oluşturdukları etkili bir haberleşme düzeni kurmuşlardır. İlk Posta Teşkilatı Tanzimat Fermanı ile yaşanan gelişmelerin sonucu olarak Osmanlı Devleti'nin tüm halkının ve yabancıların posta ihtiyaçlarına cevap vermek amacıyla Nezaret olarak 23 Ekim 1840 tarihinde kurulmuştur. İlk Postahane ise İstanbul'da Yeni Camii avlusunda Postahane-i Amire adı ile açılmış ilk memurlar Süleyman Ağa, tahsildar Sofyalı Ağyazar Türkçe dışında yazılmış gönderilerin adreslerini tercüme etmek üzere mütercim olarak atanmışlardır.

1843 yılında telgrafın icadını müteakip 11 yıl sonra ülkemizde de telgraf hizmeti başlamış, bu hizmeti disipline etmek üzere 1855 yılında ayrı bir Telgraf Müdürlüğü kurulmuştur. 1871 yılında ise Posta Nazırlığı ile Telgraf Müdürlüğü birleştirilerek Posta ve Telgraf Nezaretine dönüştürülmüştür. 1876 yılında milletlerarası posta nakli şebekesi kurulmuş, 1901 yılında ise koli ve havale işleminin kabulüne başlanmıştır. 23 Mayıs 1909 tarihinde ilk manuel telefon santralının İstanbul'da hizmete verilmesinden sonra Posta ve Telgraf Nezareti, 1909 yılında Posta, Telgraf ve Telefon Nezareti haline dönüştürülmüş, 1913 yılında da Posta, Telgraf ve Telefon Umum Müdürlüğü adını almıştır. Cumhuriyetimizin ilk yıllarında İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak görev yapan PTT Genel Müdürlüğü 1933 yılında katma bütçeli bir idare olarak Bayındırlık Bakanlığı'na, 1939'da ise Ulaştırma Bakanlığı'na bağlanarak hizmetine devam etmektedir. 1954 yılında Kamu İktisadi Teşebbüsü (KİT) olan PTT Genel Müdürlüğü, 1984 yılında Kamu İktisadi Devlet Teşebbüsleri'nin yeniden düzenlenmesi ile ilgili olarak çıkarılan 233 sayılı KHK ile Kamu İktisadi Kuruluşu (KİK) statüsüne geçirilmiştir. 18.06.1994 tarih ve 4000 sayılı Kanun ile PTT İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün, T.C. Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü ve Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi şeklinde yeniden yapılanması öngörülmüş olup, 24.04.1995 tarihinden itibaren T.C. Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü müstakilen çalışmaya başlamıştır.

29.01.2000 tarih ve 23948 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4502 sayılı kanunun 24. maddesi ile "T.C. Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü" olan kuruluşumuzun adı "T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü" (PTT) olarak değiştirilmiştir.

Antalya PTT Başmüdürlüğü de 1987 yılına kadar Isparta PTT Bölge Başmüdürlüğü'ne bağlı olarak hizmet vermekte iken bölge başmüdürlüklerinin kaldırılması üzerine, Isparta Bölgesi'nden ayrılarak 03.08.1987 tarihinde bağımsız bir Başmüdürlük olarak kurulmuş ve Antalya PTT Başmüdürlüğü adını almıştır.

b.1. Görevleri ve Verilen Hizmetler

Ünite bünyesinde Haziran-2007 itibarıyla, 1 adet Posta İşleme Merkezi Müdürlüğü, 24 adet PTT Merkez Müdürlüğü, 68 adet daimi PTT Şubesi, 6 adet mevsimlik PTT Şubesi, 9 adet PTT Acentesi olmak üzere toplam 108 işyeri bulunmaktadır.

Merkez ve Şubelerde, PTT-Kargo hizmetleri, Posta Kanunu ve Posta Tüzüğü'nde belirtilen her türlü açık ve kapalı mektuplar, kartlar, gazeteler, dergiler, kitaplar, her türlü basılmış kitap, körlere özgü yazılar, küçük paketler ve değer konulmuş mektuplar, değer konulmuş ve konulmamış koliler, adli, kazai ve vergi tebligatlarının kabul edilmesi, varış yerlerine sevk edilmesi ve alıcılarına teslimi sağlanmaktadır.

Ayrıca, bankalara ait kredi kartı tahsilatı, Avea, Vodafone, Turkcell GSM şirketlerine ait faturalar ile Türk Telekom'a ait telefon faturaları tahsilatı, TEDAŞ'a ait elektrik, ASAT'a ait su faturaları tahsilatı, Sosyal Sigortalar Kurumu, Emekli Sandığı ve BAĞKUR emeklilerine ait emekli maaş ödemeleri, Global Hayat, Sağlık ve Hayat, Başak Sigorta, HDİ Sigorta ile Işık Sigorta ve İsviçre Sigorta Trafik ve DASK sigortaları,

- e-kolay, net fıstık ve işnet erişim paketleri satışı,
- Telekom şirketlerine ait arama kartları satışı,
- Kapıdan Kapıya Teslim Servisi Hizmeti (ALO POST),
- Yurtiçi ve yurtdışı havale kabul ve ödeme,
- Western Union kabul ve ödeme işlemleri, yapılmaktadır.

b.2. İlimize Ait Posta Pulu Örnekleri

Kaynak:

- Antalya PTT Başmüdürlüğü

6- BASIN-YAYIN**a- Anadolu Ajansı Bölge Müdürlüğü**

Kurum ilimizde Anafartalar Caddesi Saraçoğlu İş Merkezinde bulunan dairede, kendisine kanun ve yönetmeliklerle verilen hizmetleri yürütmektedir.

Tel: 0242 2425085- Faks: 0242 2488109

b- Basın Yayın ve Enformasyon İl Müdürlüğü

Basın-Yayın ve Enformasyon İl Müdürlüğü'nün görev ve faaliyetleri aşağıda belirtilmiştir.

1. Basınla ilgili münasebetlerin düzenlenmesi, yerli ve yabancı basın-yayın organlarının ve mensuplarının çalışmalarını kolaylaştırmaya yönelik tedbirleri alma, yerli ve yabancı basın-yayın organları çalışanlarının sorunlarını çözüp taleplerini karşılama, bu hususta gerekli düzenlemeleri yapma, yabancı basına mihmandarlık hizmeti verme, gerektiğinde basın merkezleri, akreditasyon ve basın masaları kurma ve yönetme.

2. Türk ve yabancı basın yayın organları mensuplarına (sağladığı prestij ve kolaylıkla özellikle Anadolu basınının yararlandığı bir kimlik kartı olarak kullanılmakta olan) basın kartlarını ve basın trafik kartlarını düzenleme, işlemlerini takip etme, şahıs dosyalarını muhafaza etme.

3. Anadolu basınına haber kaynağı oluşturma ve bölgelerarası haber ve bilgi akışını sağlama, (kullanıcı adı ve şifre verilmek suretiyle internet üzerinden Anka Haber Ajansı'nın haberlerini anında ve ücretsiz olarak izleme ve kullanma fırsatı sunulmakta, yerli haber ajanslarından derlenen bültenler internet sitemizde yayınlanmaktadır. Ayrıca, Anadolu basınına ait künye bilgileri ve link bağlantılarına da yer verilerek, birbirleriyle iletişimleri sağlanmaktadır.)

Genel Müdürlük bünyesinde hazırlanan aylık, haftalık (Yurdun Sesi Bülteni, Anadolu'nun Sesi Gazetesi vb.) neşriyata Antalya ile ilgili kupür ve haber derleme ve basın-yayın alanındaki gelişmeleri izleme.

Müdürlüğün İletişim Bilgileri: Güllük Cad. Dolaplıdere Sok. Namlı Apt Kat:1 07310 ANTALYA Tel: 0242 248 33 13 - 248 80 48 Faks: 248 93 33 e-posta: antal-yay@byegm.gov.tr Elektronik Ağ: www.byegm.gov.tr

Kaynak:Antalya Basın-Yayın ve Enformasyon İl Müdürlüğü-09/09/2008

c- TRT**c.1. TRT Antalya Müdürlüğü**

İlimizde Türkiye Radyo Kurumuna bağlı; TRT Antalya Bölge Müdürlüğü, Bölge Müdürlüğü'ne bağlı da, TRT Antalya Radyosu, Vericiler Md.ğü ve Haber Müdürlüğü birimleri ile doğrudan TRT Genel Müdürlüğü'ne bağlı ilimiz turizmine yönelik yayın yapan Turizm Radyosu hizmet vermekte idi.

TRT Genel Müdürlüğü'nün, 11/06/2008 tarihinde kabul edilen 5767 Sayılı Kanun değişikliği ile son dönem yapılanmasına göre; ilimiz TRT Antalya Bölge Müdürlüğü, TRT Antalya Müdürlüğü adı ile yeniden teşkilatlanmış ve TRT Antalya Radyosu ile aynı yerde faaliyetini sürdürmektedir. Ayrıca TRT'nin Antalya-Serik Karayolu üzeri Belek Mevkiinde ve Hisarçandır Köyü'nde Sarıçınar Verici İstasyonları mevcuttur.

TRT Antalya Müdürlüğü ve Radyosu, ilimizde tüm yerli halk tarafından "TRT" adı ile anılan semtte ve TRT Caddesi üzerinde bulunan binada hizmet vermektedir.

c.2. TRT Antalya Radyosu'nun Tarihçesi

27 Haziran 1962 yılında 2 kvv'lık vericisiyle yayın hayatına başlayan Antalya İl Radyosu'nun gücü, TRT'nin kurulmasından sonra 1973 yılının Nisan ayında 600 kw'a çıkarılarak Akdeniz'in en güçlü yayını haline getirilmiştir. 01 Ocak 1993 tarihinden itibaren bölgesel yayına başlayan Antalya Radyosu, Orta Dalga'dan yayın yapmasının yanında 27 Nisan 1998 tarihinde, 1 kw gücündeki FM vericisine kavuşmuştur. 21 Nisan 2003 tarihinde ise FM verici gücü 1 KVV'tan 5 KVV'a çıkarılmış, 92.1 MHz olan verici frekansı 100.6 MHz'e aktarılmıştır. Isparta - Tekketepe vericisi ise 25 Haziran 2004 tarihinde hizmete girmiş, frekansı 102.4 MHz

olarak belirlenmiştir. Orta Dalga 891 KHz, Antalya'da FM 100.6, Burdur ve Isparta'da FM 102.4 MHz'den yayınlarını sürdüren Antalya Radyosu'nun yayın alanına Antalya, Burdur, Isparta ve Afyon illeri girmektedir. 29 Ocak 2001 tarihinden itibaren tamamen canlı ve bölgesel olarak on iki saat yayın yapan Antalya Bölge Radyosu'nda yayınlanan canlı-kuşak programlar Akdeniz'den ve *Gündönümü* saat 06.00'dan 18.00'e kadar hemen her konuda, bölge dinleyicisiyle bütünleşmektedir. Yayın alanına giren bölgede yaşayan dinleyicilere bölgenin ihtiyaç ve özelliklerine uygun konu, olay ve gelişmeleri aktarmak, çeşitli etkinlikleri duyurmak, karşılaşılan sorunlara çözüm ve öneriler getirmek; devlet-vatandaş işbirliğinin, birlik-beraberlik, yardımlaşma, dayanışma duygularının gelişip güçlenmesine katkıda bulunmak ve dinleyicilerin müzik-eğlence ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla haftada her gün 06.00-1200 saatleri arasında 360 dakika ve canlı olarak yayınlanan Akdeniz'den programının hazırlanmasında Prodüktör, Yapım-Yayın Elemanı ve İşçi Sayılmayan Geçici Personel görev almaktadır. Yine aynı amaçlarla haftada her gün 12.00-18.00 saatleri arasında 360 dakika ve canlı olarak yayınlanan *Gündönümü* programının hazırlanmasında Prodüktör, Yapım-Yayın Elemanı ve İşçi Sayılmayan Geçici Personel görev almaktadır.

Hergün 12 saatini canlı yayınlarda dinleyicisiyle paylaşan Antalya Radyosu, saat 18.00'den itibaren günün diğer bölümünde TRT'mizin müzik kanalı (TSM ve THM) Radyo 4'e bağlanmaktadır.

Yine 29 Ocak 2001 tarihinden itibaren bilgisayar destekli yayına geçen Antalya Radyosu, TRT Kurumu tarafından Ekim 2004'te Antalya, Burdur ve Isparta illerinde yapılan Kamuoyu Araştırması sonucunda Bölgesel yayın yapan radyolar arasında en çok dinlenen radyo olmuştur. TRT Antalya Radyosu, genel olarak toplam 78 radyo arasında ise % 6.3 dinlenme oranıyla 4. sırada yer almıştır. Bu sonuç, Kamuoyu Araştırması'nı yürüten üniversiteler tarafından başarılı bulunmuştur.

Kaynak:TRT Antalya Radyo Müdürlüğü-2007

d-Basin İlan Kurumu Antalya Şube Müdürlüğü

Müdürlük ilimizde kendisine kanun ve yönetmeliklerle verilen hizmetleri yürütmektedir.

Tel/ Faks: 0242 2432465

e-Yerel Basın-Yayın Kuruluşları

e.1. Televizyonlar

e.1.1. art TV

İlimizde ilk yerel televizyonlarından olan ART; ilk önce Cumhuriyet Cad. Kendiroğlu İşhanı Kat:7/702 adresinde faaliyet göstermiş, daha sonra Tahlılpazarı Ma-

hallesi 469 Sokak Şahin İş Merkezi Kat:6/30'da yayınına devam ettikten sonra halen Gençlik Mahallesi Işıklar Caddesi 1330. Sokak Güneş Apt. No: 13/1 adresinde Antalya'mıza hizmet vermeye devam etmektedir.

Tel: 0242 311 83 82

e.1. 2. etv TV

İlimizde kablolu yayın ve yerel yayın yapan ETV; Atatürk Caddesi Kültür Sitesi N:60 adresinde FM Radyosu ve Kültür Sineması olan kompleks bir binada hizmet vermektedir.

Tel: 0242 244 03 00 e-posta: haber@etv.com.tr.

e.1. 3. V TV (VİP TV)

İlimizde Kadihmetoğulları AŞ Grubuna ait, VİP TV olarak yayınına başlayan ve bilinen V TV; ilk önce Güvenlik Mh.282 Sk.N:14 adresinde uzun süre faaliyette bulunduktan sonra halen Ulus Mahallesi Orhan Veli Caddesi No:44/1 adresinde ilimiz merkez ve bazı ilçeleri olmak üzere Burdur İli Bucak İlçesi'ne yaptığı yayınlarla hizmetine devam etmektedir. Tel: 0242 345 80 89

e.1. 4. Alanya A TV

Adres: Sugözü Mahallesi, Kütürüp Mevkii, Atv Binası Kat: 4 No: 4/ALANYA
Tel: 0242.522 18 51

e.1. 5. Alanya Kanal A Televizyonu

Adres: Cumhuriyet Mahallesi, Denizkent Sitesi, I Blok, Kat:1/ ALANYA
Tel: 0242.514 09 84

e.1. 6. Manavgat Klas TV

Adres: Demokrasi Bulvarı, Çilek Mobilya Arkası Klas Apt. Kat:1/ MANAVGAT
Tel: 0242 742 55 00

e.1.7. Manavgat MRT TV- (Manavgat Radyo Televizyonu)

Adres: Yukarıhisar Mahallesi Şelale Caddesi Avcılar İşhanı, No: 7-8 / MANAVGAT
Tel: 0242 746 92 94

e.1. 8. Kumluca Alican TV

Adres: Meydan Mahallesi Bosna Sokak No:8/ KUMLUCA
Tel: 0242 887 12 94

e.1. 9. 07 TV

(En son Kesim Medya Şirketi tarafından İlimiz Muratpaşa İlçesi Balbey Mahallesi 442. Sokak No:7 adresinde işletilen kuruluş tasfiye olmuştur)

e.2. Radyolar**ANTALYA'NIN YEREL RADYOLARI**

KURULUŞ ADI	FREKANS	İLETİŞİM	İLETİŞİM	YAYIN
1 RADYO BOX	92.50	312 28 33	0 532 262 97 00	VAR
2 RADYO TOROS	96.00	238 05 11 - 12 - 13		VAR
3 RADYO MERCAN	89.00	248 26 34 - 248 77 83	242 48 86 F	VAR
4 TULU FM	104.50	346 78 78	344 28 28 F	VAR
5 KUMSAL RADYO	103.10	242 94 66 - 243 03 47	243 02 47 F	VAR
6 DİLARA FM	98.70	248 97 66	242 66 62	' VAR
7 MARTI FM	98.00	238 23 20 - 21	238 23 202	VAR
8 SONİKS RADYO	106.40	345 46 56 - 241 31 00		VAR
9 AKDENİZ FM	95.00	244 94 66	244 - 94 77 F	VAR
10 E FM	107.10	244 03 13		VAR
11 OLAY RADYO	93.50	326 75 50	326 79 78	VAR
12 MUBA RADYO	96,50	248 87 97	248 88 98 F	VAR
13 UMUT RADYO	107.60	248 6510	247 38 88 F	VAR
14 VOİCE FM	92.20	248 66 84	248 5219	VAR
15 GÜNEY RADYO	88.00		0 542 636 50 82	YOK
16 NEŞTER RADYO	100.90	332 02 60 - 332 54 31		YOK
17 RADYO 07	101.70	247 36 8810 Hat		YOK
18 PORTAKAL RADYO	90,80	243 26-43, 243 68 23		YOK
19 ANTALYA FM	105,00	248 63 24		YOK
20 RADYO GOLD	92,00	243 68 49		YOK

e.3. Gazeteler

İlimizde gerçekleştirilecek kültürel, idari, sosyal, ekonomik vb. faaliyetler; Valilik Basın ve Halkla İlişkiler İl Müdürlüğü koordinesinde, tüm basın yayın kurum ve kuruluşları marifetiyle ilgililere ve halkımıza duyurulmaktadır.

ANTALYA İLİ BASIN LİSTESİ			
KURULUŞUN ADI	YETKİLİNİN ADI	TELEFON	FAKS
İL BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜDÜRÜ	MAHMUT DENİZ	2439558	2439799
ULUSAL GAZETELER			
ZAMAN GAZETESİ BÖLGE TEMSİLCİSİ	TUNCER ÇETİNKAYA	2445500	2446141
HÜRRİYETGAZETESİ BÖLGE TEMSİLCİSİ	DURSUN GÜNDOĞDU	3403838	3403524
MİLLİYET GAZETESİ BÖLGE TEMSİLCİSİ	OKTAY PİRİM	3403838/4	3405494
SABAH GAZETESİ BÖLGE TEMSİLCİSİ	MEVLÜT YENİ	3224477	3124666
TÜRKİYE GAZETESİ BÖLGE TEMSİLCİSİ	YUSUF YALÇIN	2483575	2489655
CUMHURİYET GAZETESİ BÖLGE TEMSİLCİSİ	AHMET ORUÇOĞLU	2480057	2430509
AKŞAM GAZETESİ BÖLGE TEMSİLCİSİ	MUSTAFA KOZAK	2434222	2432822
DÜNYA GAZETESİ BATI AKDENİZ BÖL.KOOR.	ERDOĞAN KAHYA	2293400	2293400
DÜNYA GAZETESİ ANTALYA TEMSİLCİSİ	SEDA TUZLU	2293400	2293400
REFERANS GAZETESİ ANTALYA TEMSİLCİSİ	MEHMET ALİ KANTARCI	3403838	3403880
HABERTÜRK GAZETESİ BÜRO ŞEFİ	YUSUF DALAMAN	2488818-17	2488777
YENİ ASYA GAZETESİ ANTALYA TEMSİLCİSİ	MÜŞERREF AKSOY	2489496	2489496
YENİÇAĞ GAZETESİ ANTALYA TEMSİLCİSİ	CENGİZ SAVAŞERİ	2483836	2481514
ANAYURT GAZETESİ	YUSUF DEMİR	05324057028	2444232
GÜNLÜK YEREL GAZETELER			
ANTALYA EKSPRES (www.antalyaekspres.com)	HAŞMET ÖYKEN	2433000	2433002
ANTALYA SON HABER	ORHAN TOLUNAY	2444210	2444211
ANTALYA EKONOMİ	SAFİNAZ ÖZGÜNSÜR	2444213	2444213
ANTALYA (www.antalyagazetesi.com.tr)	EKREM ŞEN	2441998	2444232
HÜRSES	Ö.NACİ UĞURAL	2444265	2444266

İLERİ	SERÇİN İNCİ TÜREL	2444262	2444261
ANTALYA GÜNDEM	OSMAN GÜLEŞİR	2430067	2430067
GAZETE BİR	RAMAZAN BOZCA	2432344	2486631
AKDENİZ MANŞET (www.akdenizmanset.com)	DERYA ÇİÇEK	2480099	2486631
AKDENİZ BEYAZ (www.beyazakdeniz.com)	AHMET DÖKDÖK	2487222	2448088
AKDENİZ MEYDAN	HÜSNÜ KÖKSAL	2433533	2433587
ANTALYA KÖRFEZ	RASİM GÜNDÜZ	2443045	2440682
AKDENİZ GERÇEK (www.akdenizgercek.com.tr)	AHMET BAŞKAYA	3444029	3456018
TOROS	SAFİNAZ ÖZGÜNSÜR	2444213	2444213
ANTALYA HİLAL (www.antalyahilal.com)	GALİP AKIN	2442044	2443844
AKDENİZ GÜNCEL	SAFİNAZ ÖZGÜNSÜR	2477863	2477863
AKDENİZ'DE YENİ YÜZYIL	GALİP AKIN	2442044	2443844
YENİGÜN	ZÜLFİKAR ŞENDERİN	2479703-05	2470433
ANTALYA HİLAL	FATMANA TOSUN	2442044	2443844
AKDENİZ GÜNCEL	ERKİN ÖZGÜNSÜR	2477863	2477863
AKDENİZ SÖZ	SEDAT ÇOLAK	3244324	3237289
YÜZYIL	KAMER DURDU	2479407	2446196
KALEİÇİ	SERDAR ÖZKESKİN	2443939	2446739
HAFTALIK YEREL GAZETELER			
ANTALYA GÜNCEL	ALİ CEM ÇON-H.HÜSEYİN BAYIR	3227049	
KONYAALTI (www.konyaaltigazetesi.com)	AYHAN ABAY	2299299	2299922
DENGE	CANAN KÜÇÜK	2480800	2480800
GÜNEY HABERCİ (www.guneyhaberci.com)	ERGİN ÇEVİK	2441985	2441985
BİZİM ANTALYA (www.bizimantalya.com)	M.FATİH YILMAZ-ÜMİT ZİYA ALTI	2432721	2432721
ANTALYA HAYAT (www.antalyadahayat.com)	AYNUR ERYILMAZ	2482638	2481514
İNTERNET GAZETESİ			
www.antalyabugun.com	ERDOĞAN KAHYA	2293400	2293400
www.antalyaguncel.com	FATİH GÜRBÜZ	3120070	3110777
www.haberantalya.com	ELİF DEMİR	2476848	2476848
www.myantalya.net	ERKİN ÖZGÜNSÜR	2444213	2477863
www.akdenizhaberci.com	BİRGÜL YÜKSEL	2473394	2473394
TELEVİZYONLAR			
TRT ANTALYA MÜDÜRÜ	HÜSEYİN ASLANGİRAY	3454204	3454202
TRT ANTALYA MÜDÜR YARDIMCISI (HABER)	ERKAN ERMAN	3454203	3454206
AKDENİZ TV-ART	NUH TEKİN	3118382	3119752
BEST TV	CELAL VECİ	2478039	2485745
VTV	NAİM ÜNAL	3452714	3454544
NTV TEMSİLCİSİ (HABER)	BÜLENT ECEVİT 0549 414 22 22	2263270	
NTV TEMSİLCİSİ (GÖRÜNTÜ)	TANJU İYİDOĞAN 0 532 463 02 65		3444921
SHOW TV TEMSİLCİSİ	ÇETİN SADAĞ	0537 296 48 66	
ATV TEMSİLCİSİ	SİBEL ATASOY	542 2578336	
RADYOLAR			
TRT ANTALYA RADYOSU	MUSTAFA TAŞ	3454203	3454206
RADYO BOX	OĞUZHAN PAMUKCU	2476858	2476858
RADYO TOROS	HÜSEYİN AYDOĞAN	2380511	2380511
RADYO MERCAN	NAZMİ YILMAZ	3262999	3262940
TULU FM	ALİ KÖK	3442828	3442828
KUMSAL RADYO	MUSA ALAN	2430347	2430247
RADYO DİLARA	ALİ YURDAKUL	2489766	
RADYO MARTI	ERSİN BEKLER	2382320	2382322

RADYO AKDENİZ	FARUK DEMİREL	2449466	2449477
RADYO MUBA	MUZAFFER BALİN	2488898	2488898
RADYO UMUT	ÜSTÜN ÇELİK	2302723	2302724
RADYO ESKPRES	HAŞMET ÖYKEN	2433000	2433002
NEŞTER RADYO	GÜLER CAN	3325431	3325431
OLAY RADYO	SATILMIŞ ASLAN	2434319	2434319
SONİKS RADYO	DİDEM BEKTAŞ	2449441	2474948
AJANSLAR			
ANADOLU AJANSI ANTALYA BÖLGE MÜD.	ŞENNUR ERDOĞAN	2430091	2488109
İHLAS HABER AJANSI ANTALYA BÖLGE TEM.	CAFER ESER	2442205	2442205
ÇİHAN HABER AJANSI BÖLGE YAYIN TEM.	TUNCER ÇETİNKAYA	2445500	2446141
İLGİLİ KURULUŞLAR			
ANTALYA GAZETECİLER CEMİYETİ BAŞKANI	MEVLÜT YENİ	2489404	2427245
BASIN YAYIN VE ENFERMASYON İL MÜDÜRÜ	NALAN KAZAZOĞLU	2483313	2489333
BASIN İLAN KURUMU ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ	M. EMRE SERHATLI	2432465	2432465
TÜRKİYE FOTO MUH. DER. AKDENİZ TEM.	EMİN DEMİR	05322318523	2488109
ÇAĞDAŞ GAZETECİLER DER. AKDENİZ ŞB.BŞK.	BÜNYAMİN TOKMAK	2430091	2488109
AKD. MAGAZİNCİLER DERNEĞİ	TEMEL TACAL	3243058	3232027
AKBAV (Ak.Bas.Vak.)	BÜLENT ECEVİT	05494142222	
TSYD ANTALYA TEMSİLCİLİĞİ	İBRAHİM OKUMAMIŞ	05323341470	2433002

(Bkz.)-Konu ile ilgili olarak, kitabımızın 1. Cildinin, “V.CUMHURİYET DÖNEMİ ANTALYASI-5- BASIN HAYATI A- GAZETELER” bölümünden de farklı açıdan bilgi edinilebilir.

7- GÜMRÜKLER

Antalya Gümrükleri Başmüdürlüğü ve Antalya Gümrükler Muhafaza Başmüdürlüğü olmak üzere 1989 yılında iki ayrı Başmüdürlük olarak kuruluş, 29/07/2003 tarihli 25183 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2003/5932 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Antalya Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüğü çatısı altında birleştirilmiştir.

Başmüdürlük halen ilimiz Konyaaltı İlçe sınırları içerisinde Serbest Bölge girişindeki binasında hizmetini yürütmektedir.

Başmüdürlüğe bağlı olarak faaliyet gösteren ve Antalya, Isparta ve Muğla ilinde Gümrük ve Gümrük Muhafaza Müdürlükleri bulunmakla birlikte;

Antalya İli sınırları içerisindeki Gümrük ve Gümrük Muhafaza İdareleri aşağıda belirtilmiştir.

a- Gümrük İdareleri

- Antalya Gümrük Müdürlüğü
- Antalya Havalimanı Gümrük Müdürlüğü
- Alanya Gümrük Müdürlüğü
- Finike Gümrük Müdürlüğü
- Kaş Gümrük Müdürlüğü
- Antalya Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
- Kemer Gümrük İdare Memurluğu

Bu İdarelerden Antalya, Antalya Havalimanı ve Antalya Serbest Bölge Gümrük Müdürlükleri her türlü ithalat, ihracat, transit işlemlerini görmeye yetkili

Gümrük İdareleridir.

Alanya, Finike, Kaş Gümrük Müdürlükleri ile Kemer Gümrük İdare Memurluğu yalnız yolcu ve yolcu beraberinde gelen eşya ile Bakanlıkça tespit edilen eşyanın ithalat, ihracat, transit işlemlerini görmeye yetkili gümrük idareleridir.

b- Gümrük Muhafaza İdareleri

- *Antalya Gümrük Muhafaza Müdürlüğü
- *Antalya Havalimanı Gümrük Muhafaza Müdürlüğü
- *Antalya Serbest Bölge Gümrük Muhafaza Müdürlüğü
- *Alanya Gümrük Muhafaza Müdürlüğü
- *Kemer Gümrük Muhafaza Kısım Amirliği
- *Kaş Gümrük Muhafaza Kısım Amirliği
- *Finike Gümrük Muhafaza Kısım Amirliği
- *Antalya Kaçak İstihbarat Narkotik Gümrük Muhafaza Müdürlüğü

Kaynak: Antalya Gümrük Ve Muhafaza Başmüdürlüğü-Temmuz 2007

7. SU VE ATIKSU

1- DSİ XIII. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

İlimizde DSİ XIII. Bölge Müdürlüğü, Kepez İlçesinde ismiyle müsemma “Su İşleri” semtinde, içerisinde Kanalat Fabrikası’nın da yer aldığı kompleks bir mekanda hizmetini yürütmektedir.

Faaliyetleri

a. Barajlar ve Su Tesisleri

a.1. İşletmedeki Barajlar ve Hidroelektrik Santraller

Sıra No	Baraj ve HES Tesisinin Adı	İli	Amacı
1	<u>Oymapınar HES</u>	Antalya	E-S
4	<u>Korkuteli</u>	Antalya	S
5	<u>Alakır</u>	Antalya	S
6	<u>Çayboğazı</u>	Antalya	S

Manavgat Oymapınar Barajı. Foto: A. Kerim ATILGAN

Oymapınar Barajı

Barajın Yeri	Manavgat
Akarsuyu	Manavgat Irmağı
Amacı	Enerji
İnşaatın (başlama-bitiş) yılı	1977 - 1984
Gövde dolgu tipi	Beton
Gövde hacmi	0,575 hm ³
Yükseklik (talvegden)	155 m
Normal su kotunda göl hacmi	235,996 hm ³
Normal su kotunda göl alanı	4 km ²
Sulama alanı	- ha
Güç	540 MW
Yıllık Üretim	1620 GWh

a.2. İşletmedeki Göletleri

Tesisin Adı	İli	Fayda (ha)		İşletmeye Açıldığı Yıl
		Brüt	Net	
Kozağacı Göleti ve Sulaması	ANTALYA	755	550	1989
Dikenli Göleti Sulaması	ANTALYA	300	300	1989
Ekşili Göleti Sulaması	ANTALYA	127	120	1991
Yelten Göleti Pompaj Sulaması	ANTALYA	160	140	1994
Cevizli Göleti ve Sulaması	ANTALYA	300	300	1979
Hatıpler Göleti ve Sulaması	ANTALYA	148	120	2003
İslamlar Doğal Göleti ve Sulaması	ANTALYA	500	500	1976
Doyran Göleti ve Sulaması	ANTALYA	170	170	2004
DSİ XIII. BÖLGE SULAMALARI TOPLAMI		2260	2200	

a.3. İçmesuyu Tesisleri

İlimizdeki su durumu aşağıdaki gibidir.

-Antalya 27 000 000 m³ / yıl

-Manavgat Su Temini Projesi 183 000 000 m³ / yıl

b. İnşa Halindeki Barajlar ve Hidroelektrik Santralleri

Dim Barajı ve HES

Barajın Yeri	Alanya - Antalya
Akarsuyu	Dim Çayı
Amacı	Enerji, Sulama, Taşkın Koruma, İçmesuyu
İnşaatin (başlama-bitiş) yılı	1996 - 2007
Gövde dolgu tipi	Onyüzü beton kaplı kaya dolgu
Gövde hacmi	4,95 hm ³
Yükseklik (talvegden)	123,5 m
Normal su kotunda göl hacmi	253 hm ³
Normal su kotunda göl alanı	 km ²
Sulama alanı	5312 ha
Güç	38,25 MW
Yıllık Üretim	122,89GWh

Kaynak: DSİ XIII. Bölge Müdürlüğü

Kanunu hükümlerine tabidir.

Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı ASAT Genel Müdürlüğü yönetim kurulu başkanıdır. ASAT Genel Müdürlüğü ile Genel Müdür Yardımcıları yönetim kurulunun tabi üyesidirler. Yönetim kurulunun diğer 3 üyesi Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı'nın teklifi ve İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile atanır. Yönetim kuruluna atanan üyelerin hizmet süresi 3 yıldır. Süresi do-lanlar yeniden atanabilirler.

b. Misyon

Sorumluluğu altındaki kent sınırları içinde yaşayan Antalya halkına, modern bir hizmet anlayışıyla, hijyenik koşullarda ve kaynakları optimum düzeyde kullanarak kesintisiz su temin etmek ve etkin, sürekli atıksu hizmeti vermektir.

Asat Hizmet Binası-22/10/2008

2- ASAT**a. Kuruluş**

Antalya Elektrik TAŞ 1928 yılında kurulmuş ve 1941 yılına kadar Elektrik İdaresi olarak hizmet vermiştir. Şubat 1941 tarihinde Belediye Elektrik İdaresi-ne dönüşmüş, 21 Haziran 1944 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Antalya, Trabzon ve Malatya elektrik imti-yazlarının feshi hakkında kanun mucibinde Antalya Elektrik TAŞ'nin feshini müteakip bütün hak ve vecibe-lerinin ve imtiyazlarının belediyeye bağlanmasından sonra teşekkül eden ve ayrıca 1580 sayılı Belediye Ka-nunu 19/1-A maddesi hükmü uyarınca hukuki ve fiili varlığını sürdüren Belediye Başkanlığına bağlı mülhak bütçe ile idare edilen Elektrik Su Otobüs (**E.S.O**) adın-da kurum haline gelmiştir. 1312 sayılı TEK Kanunu'nun 2705 sayılı kanunun, değişik geçici 1.maddesi ge-reğince belediyelerin elektrik işletmelerinin Türkiye Elektrik Kurumuna bağlanması 1. maddesi gereğince belediyelerin elektrik işletmelerinin Türkiye Elekt-rik Kurumuna bağlanması 01.11.1982 tarihinde ka-rarlaştırılmıştır. Elektrik İşletmesi bünyesinden ayrılan ve bu tarihe kadar ESO olan işletme, Belediye Başkan-lık Makamı'nın 21.04.1983 tarih ve 121 sayılı kararı-yla **ASO** (Antalya Su ve Otobüs) İşletmeler Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir.

Bakanlar Kurulu'nun 94/6516 sayılı Kararı ile su ve atıksu hizmetleri ayrı bir kurumsal yapı olarak Antalya Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı, kamu tüzel kişiliğinde ASAT Genel Müdürlüğü (Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğü) kurulmuş ve karar 18.02.1995 ta-rih ve 22206 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yü-rürlüğe girmiştir. 2560 sayılı yasa gereği kurulan ASAT (Antalya Su ve Atıksu İdaresi) Genel Müdürlüğü, An-talya Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı, müstakil bütçe-li ve kamu tüzel kişiliğine haiz bir kuruluştur. ASAT Ge-nel Müdürlüğü personeli 657 sayılı Devlet Memurları

c. Genel Müdürler

Mehmet KILDIRAN	1995-1999
Arif Fatih ÜNAL	1999-2004
Faruk KARAÇAY	2004-2009
Fethi YALÇIN(v.)	2009-...

d. Yağmur Suyu

İlimizde yağmursuyu taşkınlarını önlemek için yapılan çalışmalar aşağıda belirtilmiştir.

-Metin Kasapoğlu Cad. Havaalanı Caddesi arası yağmur suyu inşaatı

-Dünden Parkı içinde dere ıslahı

-Kültür, Ahatlı ve Çamlıbel Mahalleleri yağmur suyu drenajı inşaatı

-Uluç, Gürsu ve Arapsuyu Mahallelerinde yağmur suyu inşaatı

-Arık, 19 Mayıs Caddesi ve kolları yağmur suyu inşaatı

-Tonguç Caddesi yağmur suyu inşaatı yapılmıştır.

e. İçme Suyu**e.1. Duraliler Pompa İstasyonu**

Duraliler Pompa İstasyonu; Kepez İlçesi Duraliler Mahallesi mevkiinde 2500 dönüm 49 yıllığına Orman Genel Müdürlüğü'nden kiralanmış olan orman arazi-

si üzerinde 37 adet derin kuyu, 2 adet tesis ve toplam deposundan oluşmaktadır. Şehrin %88 su ihtiyacını karşılamaktadır. Pompa istasyonundan Antalya'ya saniyede 2700 Lt/sn su verilmektedir.

e. 2. Boğaçay Pompa İstasyonu

Boğaçay Pompa İstasyonu; Konyaaltı İlçesi Gürsu Mahallesi 100. Yıl Bulvarı üzerinde bulunmakta olup, 3 keson kuyu ve 2 adet derin kuyu toplama deposu ve 1 adet tesisten 4 adet yatay pompadan oluşmaktadır. Şehre saniye de 420 litre/sn su verilmektedir.

e. 3. Termasos Pompa İstasyonu

Termasos Pompa İstasyonu; Döşemealtı İlçesi sınırlarında, 5000 m² alan 49 yıllığına Orman Genel Müdürlüğü'nden kiralanmıştır. 13 adet derin kuyu, 1 adet 2500 m3 toplama deposu ve bir adet 7500 m3 toplama deposunda su üretimi yapılmaktadır. Döşemealtı İlçesi, Yeşilbayır ve Düzlerçamı Beldelerine (5757 Sayılı Kanundan önceki statüleri) saniyede 320 lt su verilmektedir.

e.4. Gürkavak Kaynağı

Gürkavak kaynağı; Antalya'nın ilk içme suyu kaynağıdır. Toros Dağları eteğinde Güver Uçurumu mevkiinde 280 kotundan cazibe ile şehre gelen doğal içme suyu kaynağıdır. Ortalama debisi saniyede 120 litredir.

Bu kaynaktan cezaevi yakınlarındaki 5000 m³'lük depoya dökülerek buradan da Gülveren, Ünsal, Şafak, Yeni Sanayi'nin bir bölümü, Ahatlı, Yeni Doğan ve zaman zaman da Meltem Mahallesi civarı bu kaynaktan beslenmektedir.

e. 5. Yemişpınarı Kaynağı

Antalya Hacısekiler Köyü mevkiinde, Hisarçandır Köyü yolu üzerinde ortalama debisi 60 lt/sn olan doğal bir kaynaktır. Bu kaynaktan cazibe ile Hacısekiler Köyü ve Çakırlar Mahallesi beslenir. Gürkavak kaynağı ile beraber tamamen herhangi bir enerji masrafı olmaksızın şehrimizi besleyen doğal kaynaktır. Her iki kaynağın sertliği ortalama 16 Fransız sertliğindedir.

e. 6. 2004 Yılı İmalatları

-Şebeke borusu olmayan sokaklara ASAT tarafından yapılan içmesuyu imalatları

-Yamansaz mevkii otellere içme suyu sağlamak amacıyla doğrudan temin yolu ile hdpe 100 içme suyu hattı döşenmesi işi

-900 mm çelik boru deplasmanı.

e. 7. 2005 Yılı İmalatları

-Şebeke borusu olmayan sokaklara ASAT tarafından yapılan içmesuyu imalatları

-Akdamlar Köyü içme suyu isale hattı yapım işi,

-Göçerler Mah., Ali Çetinkaya Cad., Fikri Erten Cad., içmesuyu inşaatı, Hisarçandır, Kepez ve Kabaca içmesuyu inşaatı, Beşkonak-Sütçüler-Habibler-Havaalanı mevkii ve Antalya Büyükşehir Mücavir Alanı içerisinde hdpe 100 içme suyu şebekesi döşenmesi işi.

e. 8. 2006 Yılı İmalatları

-Şebeke borusu olmayan sokaklara ASAT tarafından yapılan içmesuyu imalatları

-Mücavir alan sınırları içerisinde 100 hdpe boru içmesuyu şebekesi yapım işi

-Yeşilbayır Duacı depo bağlantısı ve Duacı Köyü içmesuyu şebekesi yapım işi

-İçmesuyu deplasmanı yapım işi.

f. Scada

Son yıllarda üretimden daha çok, kaynakların en ekonomik ve etkin şekilde kullanılması daha önem arz etmektedir. Bu amaçla, geniş alana dayalı dağıtım sistemlerinin, işletilmesi ve kontrol edilmesi için SCADA projeleri ön plana çıkmaktadır. ASAT Genel Müdürlüğü 45 derin kuyu, 9 pompa istasyonu, 13 depo ve 2000 km.lik iletim hattı ve su şebekesi ile Antalya ilinin içme suyunu karşılamaktadır. Haziran-2008 sonunda devreye alınması planlanan SCADA projesi ile; işletmeye yönelik tüm problemlerin ortadan kaldırılması, üretim ve iletim kayıplarının minimum seviyeye çekilmesi, enerji tüketiminin, 0.8 kw/m³'ten 0.6 kw/m³'e çekilmesi, personelden et etkin bir şekilde verim alınabilmesi, %60 oranında olan kayıp suyun, %20'lere çekilmesi hedeflenmektedir.

g. Yapımı Devam Eden İşler:

-Eski Hizmet Binası Ofis Tadilatı
-Bitümlü Sıcak Karışım Asfalt Temini ve Serilmesi
-İller Bankası Finansmanlı Antalya Merkez Kanalizasyon Yapımı
-Kanalizasyon Menhol Kapaklarının Yükseltilmesi ve Kanalizasyon Şebeke Hattı Yapımı

Konyaaltı-Hurma Arıtma Tesisi

h. Atıksu

Antalya Atıksu sistemi kanalizasyon ve arıtma tesislerini kapsar. Antalya'nın toplanan atıksuları Hurma Arıtma tesisi ve Lara Arıtma Tesisleri'nde işlendikten sonra denize temizlenmiş olarak dökülür.

Antalya Su ve Atıksu İdaresi (ASAT) Genel Müdürlüğü 30 Eylül 1996 tarihinde ön arıtma tesisinin temelini atmış ve 17 Şubat 1999 yılında yapımını tamamlamıştır. Ön arıtma sisteminde organik madde arıtımı yapılmadığı için denize verilen çıkış suyunun kirlilik yaratma tehlikesine karşı biyolojik atıksu arıtma ünitesi yapılması kararlaştırılmıştır. Hurma biyolojik atıksu arıtma tesisi 1 milyon nüfusa göre projelendirilmiş olup, her hat 250 bin nüfusa göre tasarlanmıştır. Tesisin 250 bin nüfusluk bölümünün temeli 17 Nisan 2001 tarihinde atılmıştır. I. kademe olarak inşa edilen bu kısım aynı yıl içerisinde tamamlanarak 29 Aralık 2001 tarihinde hizmete açılmıştır. II. kademenin 12.07.2006 tarihinde tevzii inşaatına başlanmış olup Ocak 2005 tarihinde ünite devreye alınmıştır. Böylece şu anda 75.000 m³ atıksu arıtma kapasiteli tesis 500 bin nüfusa hizmet vermektedir.

ı. Antalya Lara Atıksu Arıtma Tesis

Antalya Muratpaşa İlçesi Güzeloba Köyü hudutlarında, Lara turizm yolu güneyinde TRT tesisleri bitişiğindeki alan tesis yeri olarak belirlenmiştir. Kent merkezine 17 km mesafede yer alan tesisi Lara Plajı'nın 250 m kuzeyinde bulunmaktadır.

ASAT Genel Müdürlüğü tarafından planlanan Doğu Bölgesi projesi Lara Atıksu Arıtma Tesis ve derin deniz deşarjı projesinden ibarettir. Söz konusu proje ile Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde Batı Bölgesi'nin dışında kalan nüfus ile bölgede bulunan turistik tesislerin atıksuları arıtılacaktır. Bölgedeki atıksular kanalizasyon şebekesi ile toplanıp arıtma sonrasında Derin Deniz Deşarjı ile bertaraf edilecektir.

Arıtma tesisi 4 etap olarak tasarlanmıştır. 1. etap yatırım programı kapsamında ön arıtmanın tamamı (1.000.000 eşdeğer nüfusa), biyolojik arıtmanın ise deşarj standartlarında tanımlı deşarj kriterlerine uygun kalitede arıtılmış suyu sağlayabilecek 350.000 eşdeğer nüfus kapasitesine sahip olarak yatırımı gerçekleştirilmiş ve işletmeye alınmıştır.

Adres: Fabrikalar Mah. Dumlupınar Bulvarı No:3
ANTALYA

Tel:Santral : 0242 310 12 00- Faks: 0242 310 12 01-
E-posta: info@asat.gov.tr

Kaynak:<http://www.asat.gov.tr> - (22/08/2008)

3. ANTALYA'DA AKARSU İSTİKŞAF SEFERBERLİĞİ VE GENÇ CUMHURİYET'İN MÜHENDİSLERİ

(Bkz.)- Kitabımızın 5. BÖLÜMÜ "V.CUMHURİYET DÖNEMİ ANTALYASI-4.BAYINDIRLIK ÇALIŞMALARI-SU-A.ANTALYA'DA AKARSU İSTİKŞAF SEFERBERLİĞİ GENÇ CUMHURİYET'İN MÜHENDİSLERİ" konulu derlenmiş araştırma ve inceleme yazısını inceleyebilirsiniz.

8. ENERJİ

1-ELEKTRİK

a. Kurumsal Yapı

İlimizde elektrik sektörü ile ilgili üç kurum ve kuruluş dikkat çekmektedir. Bunlar;

- 1- EÜAŞ- Elektrik Üretim Anonim Şirketi
- 2- TEİAŞ-Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi
- 3- AKEDAŞ- Akdeniz Elektik Dağıtım Anonim Şirketi

Bunlardan;

-EÜAŞ; elektriğin üretimi ile ilgili iş ve işlemlerden görevli ve sorumlu,

-TEİAŞ, üretilen elektriğin dağıtım ünitelerine kadar iletimi ile ilgili iş ve işlemlerden görevli ve sorumlu,

-AKEDAŞ'ta, elektriğin iletim ünitelerinden alınarak nihai tüketiciler olan mesken, sanayi, aydınlatma vb. yerlere dağıtım ve satışı ile ilgili iş ve işlemlerden sorumlu ve görevli bulunmaktadır. Bu şirketlerden;

-EÜAŞ, İlimiz Kepez ilçe sınırları içerisinde Kepezaltı mevkiinde eski Kepez Elektrik AŞ'nin olduğu yerde bulunan binasında faaliyetini sürdürmektedir.

Tel: 0242 2211400- Faks: 0242 2215347.

-TEİAŞ halen yeni yapılan Fabrikalar Mahallesi eski Pil Fabrikası batısındaki kendi binasında hizmet vermektedir.

Tel:0242 3466999-Faks: 0242 3454900

-AKEDAŞ da;

Daha önceki bilinen ismi TEK (Türkiye Elektrik Kurumu) ile yakın tarihlerde ilimiz Güllük Caddesi üzerindeki halen Aydın Kanza Kültür Parkı'nın olduğu yerde bulunan ve şu anda yıkılmış olan, eski tarihte bir süre İl Jandarma Komutanlığı'nın da hizmet verdiği binada hizmet vermiş, sonra bir süre Antalya Lisesi'nin doğusundaki cadde üzerinde bulunan bir apartmanda faaliyetini sürdürmüştü, daha sonra yine aynı cadde'nin devamındaki Eski Halk Pazarı'nın bitişiğinde inşa edilen Tankerler İşhanı'nda bir süre hizmet verdikten sonra, halen TEDAŞ ismi ile de hizmet verdiği, ilimiz Antalya-Alanya Çevre Yolu Gazi Bulvarı bitişiğindeki kavşak yanında bulunan kendisine ait binasında halkımıza hizmet vermektedir.

Tel:0242 3399923- Faks: 0242 3383166

Biz burada, EÜAŞ ve TEİAŞ'ın ilimizdeki başarılı çalışmalarının idrakinde olarak, halkın daha çok bildiği ve hizmet aldığı eski TEK ve TEDAŞ isimleri ile bilinen AKEDAŞ-Akdeniz Elektik Dağıtım Anonim Şirketi'nin kısaca kuruluş ve çalışmalarından bahsetmeye çalışacağız.

Tabiki burada şu hususu da göz ardı etmemek gerekiyor. Halkın en çok muzdarip olduğu abonelik işlemlerinde, Kurum'un 2003 yılından bu yana ciddi önlemler alarak aracı kişilerin yanlış iş yapmalarının önlenmesi amacı ile abone sahiplerinin bizzat kendi işle-

rini takip etmelerinin teşvik edildiği, bu konuda olumlu mesafeler alındığı ve halkın takdirinin kazanıldığı görülmektedir. Biz de kurumun başarısının, taşra birimleri olan Şefliklerinde de görülmesi dileği ile, konu ile ilgili emeği geçen idareci ve çalışanlarına İlimiz adına takdir ve şükranlarımızı arz ediyoruz.

b. Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş. (AKEDAŞ)

b.1. Kuruluş

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 02.04.2004 tarihli ve 2004/22 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınan Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi'nin hissedarı olan Akdeniz Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi 01.02.2005 tarihi itibarıyla tescil edilmiş olup Antalya, Burdur ve Isparta İl sınırları dahilinde elektrik enerjisinin dağıtım ve perakende satış hizmeti vermektedir. Şirketin Merkezi Antalya'dır.

b.2. Amaç

Şirketin amacı, 03.03.2001 tarih ve 24335 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na uygun olarak Antalya, Burdur ve Isparta İl sınırları içinde elektrik enerjisinin dağıtım, perakende satışı ve perakende satış hizmeti faaliyetlerini karlılık ve verimlilik ilkesi çerçevesinde ticari ekonomik ve sosyal gereklere uygun biçimde yürütmektir.

b.3. Faaliyetler

-Elektrik enerjisi dağıtım, ve perakende satış hizmeti yapmak.

-Faaliyet konuları ile ilgili etüd, planlama ve proje yapmak buna bağlı olarak gerekli tesislerin ve sistemlerin kurulmasını sağlamak.

-Elektrik dağıtım tesislerini kurmak işletmek.

-Faaliyet konularını gerçekleştirmek üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerle işbirliği yapmak.

-Faaliyet konuları ile ilgili her türlü mal ve hizmetleri yurtiçinden ve yurtdışından tedarik etmek.

-Kredi yapım bakım ve onarım ihtiyacı için gerekli tesis ve makineleri bulundurmak bu maksatla kurulmuş tesis ve makineler ile insan gücü kapasitelerini değerlendirmek.

-Faaliyet konuları ile ilgili olarak gerekli sistem ve makine teçhizat konularında araştırma geliştirme çalışmaları yapmak, yurtiçi imkanlarını göz önüne alarak gerektiğinde bunları imal etmek veya ettirmek.

-Faaliyet konuları ile ilgili menkul ve gayri menkuller ile her türlü ayni ve fikri haklara tasarruf etmek menkul ve gayrimenkul kiralamak ve kiraya vermek kamulaştırma işlemlerini gerçekleştirmek.

-Faaliyetlerin gerçekleştirirken hizmet alımı yapmak.

-4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuatı ile verilen diğer görevleri yapmak ve yükümlülükleri yerine getirmek.

-Faaliyetlerinin gerektirdiği diğer mevzuattan kaynaklanan işleri yapmak.

2-DOĞALGAZ

İlimizde, 2007 yılında Döşemealtı İlçesi'ndeki Organize Sanayi Bölgesi'ne gelen ve sanayinin kullanımına sunulan Doğalgaz enerji sisteminde, şehir içine ana hat borularının inşaatı devam etmekte, bu ana hatların ve dağıtım birimlerinin tamamlanmasından sonra şehir içerisinde halkın kullanımına sunulması beklenmektedir.

Antalya - Döşemealtı, Doğalgazdan Elektrik Üretim Santrali

9. SAĞLIK

1. İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

İlimiz İl Sağlık Müdürlüğü, yakın tarihte Ali Çetinkaya Caddesi üzerinde (Eski Doğmevi Hastanesi-yıkılan Vakıf Hastanesi karşısı) hizmet vermekte iken, Meltem Mahallesi'ne taşınmış, bir süre sonra da halen mevcut bulunduğu Konyaaltı ilçe sınırları içerisinde modern binasında hizmetini yürütmektedir.

İlimizde sağlık hizmetleri; 1 Eğitim Araştırma Hastanesi 13 Devlet Hastanesi, 2 Üniversite Hastanesi (Akdeniz Üniv.Tıp Fakültesi Hastanesi, Alanya Başkent

Üniversitesi Hastanesi), 16 Özel Hastane, 37 Poliklinik (4'ü Sağlık Bakanlığına bağlı, 33'ü özel), 18 Tıp Merkezi, 12 Dal Merkezi, 165 Sağlık Ocağı , 75 Sağlık evi, 14 Sağlık Birimi, 3 A.Ç.S./A.P. Merkezi, 1 Organ Nakil Merkezi, 1 Acil Yardım Kurtarma (112) Komuta Kontrol Merkezi, 7 Dispanser, 2 Halk Sağlığı Laboratuvarı, 1 Hıfzısıhha Bölge Enstitüsü, 1 Ağız-Diş Sağlığı Merkezi, 1 KETEM olmak üzere toplam 366 sağlık kurumunda yürütülmektedir.

Sağlık hizmetlerinde Antalya'da 2008 Nisan ayı sonu itibarıyla; 1.882 uzman hekim, 1.130 pratisyen hekim, 346 asistan hekim, 815 diş hekimi, 929 eczacı, 2.622 hemşire, 1.502 ebe, 1.793 sağlık teknisyeni ve 2.478 diğer personel olmak üzere toplam 13.493 sağlık personeli görev yapmaktadır.

Sağlık Bakanlığı'na bağlı personel sayısı 7.175 olup, bu sayı ilimizdeki tüm sağlık personelinin %53,2'sini oluşturmaktadır.

İlimizde genel olarak toplam hekim başına 505, uzman hekim başına 901, pratisyen hekim başına 1.148, hemşire başına 646, ebe başına 1.128 kişi düşmektedir.

İlimizde 4.225 yatak mevcuttur. Bu hastanelerimizde yatak işgal oranları %58,7 ve yatak başına düşen kişi sayısı 401'dir.

a. Sağlık Personelinin Dağılımı (*)

	UZMAN HEKİM	PRATİSYEN VE ASİST. HEKİM	DİŞ HEKİMİ	ECZACI	HEMŞİRE	EBE	SAĞLIK TEKN.	DİĞER PERSONEL	TOPLAM
SAĞLIK BAKANLIĞI	633	810	120	22	1.795	1.416	1.237	1.142	7.175
AKDENİZ ÜN. TIP FAK. HAS.	290	346	2	9	306	0	125	151	1.229
BAŞKENT ÜN. HAS.	44	6	5	1	86	12	51	179	384
SERBEST ÇALIŞANLAR	644	229	676	879	-	-	-	-	2.428
ÖZEL HASTANELER	271	85	12	14	435	74	380	1.006	2.277
TOPLAM	1.882	1.476	815	925	2.622	1.502	1.793	2.478	13.493

(*) Milli Savunma Bakanlığına bağlı hastaneler dahil değildir.

b. Çeşitli Göstergeler

	SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ	İL GENELİ
UZMAN HEKİM BAŞINA DÜŞEN NÜFUS	2.676	901
PRATİSYEN HEKİM BAŞINA DÜŞEN NÜFUS	2.092	1.148
HEMŞİRE BAŞINA DÜŞEN NÜFUS	944	646
EBE BAŞINA DÜŞEN NÜFUS	1.197	1.128
YATAK BAŞINA DÜŞEN NÜFUS	647	401
YATAK İŞGAL ORANI (%)	61,40	58,7

c. 112 Sayısı Ve Personeli*

A TİPİ 112 İSTASYON SAYISI	17
B TİPİ 112 İSTASYON SAYISI	11
SADECE 112'DE ÇALIŞAN HEKİM SAYISI	86
SADECE 112'DE ÇALIŞAN HEKİM DIŞI SAĞLIK PERSONELİ SAYISI	215

*Tüm ilçelerde 112 İstasyonu mevcuttur.

d. Sağlık Kurumları

SAĞLIK BAKANLIĞINA BAĞLI HASTANELER	14
POLİKLİNİK	37
TIP MERKEZİ	18
DAL MERKEZİ	12
SAĞLIK OCAKLARI	165
SAĞLIK EVLERİ	75
AÇS/AP MERKEZLERİ	3
VEREM SAVAŞ DİSPANSER	4
VEREM SAVAŞ DERNEĞİ DİSPANSERİ	1
112 KOMUTA KONTROL MERKEZİ	1
- A TİPİ İSTASYON	17
- B TİPİ İSTASYON	11
KETEM (KANSER ERKEN TEŞHİS VE TARAMA MERKEZİ)	1
HALK SAĞLIĞI LABORATUARI	2
HIFZISSİHHA BÖLGE ENSTİTÜSÜ	1
AĞIZ-DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ	1
ÜNİVERSİTE HASTANELERİ	2
ÖZEL HASTANELER	16
SITMA SAVAŞ DİSPANSERİ	1
DERİ TENASÜL HASTALIKLARI DİSPANSERİ	1

-Not: Kızamık aşısı takviminden çıkarılmış olup; uygulama K.K.K (Kızamık, Kızamıkçık, Kabakulak)olarak devam edecektir.

-Not:DBT 3'e yeni aşı takvimi gereği yapılan 5'li karma aşılarında dahil edilmiştir.

e. Sağlık İstatistikleri

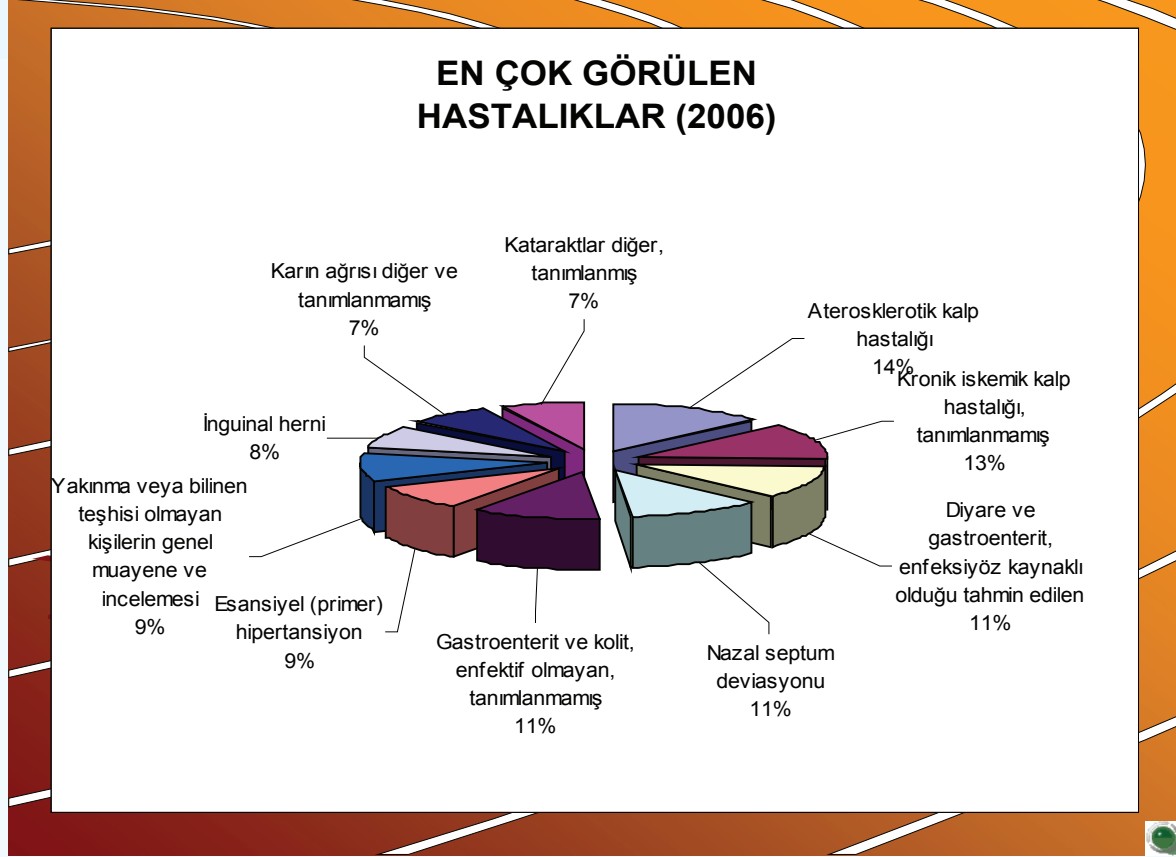
GÖSTERGELER	ANTALYA 2005	ANTALYA 2006	ANTALYA 2007	TÜRKİYE 2005 TNSA
BEBEK ÖLÜM HIZI (%0)	12,02	11,29-	9,24	26,2
ANNE ÖLÜM ORANI (YÜZ BİNDE)	36,7	45,14	30,79	38,3
KABA DOĞUM HIZI (%0)	13,5	14,51	15,33	19,0
HASTANEDE YAPILAN DOĞUM ORANI (%)	98,3	98,88	99,34	90,7
SAĞLIK PERSONELİ YARDIMI İLE YAPILAN DOĞUM OARANI (%)	99,5	99,56	99,69	95,8

f. Yıllara Göre Diyaliz Cihaz Sayıları

	2004	2005	2006	2007	2008
KAMU HASTANELERİ	45	51	79	83	105
ÜNİVERSİTE HASTANELERİ	50	52	52	52	52
ÖZEL HASTANELER	67	78	89	164	206

g. Yoğun Bakım Yatak Sayıları

	2006	2007	2008
KAMU HASTANELERİ	106	172	172
ÖZEL HASTANELER	-	80	117

h. En Çok Görülen Hastalıklar**2. BAŞLICA RESMİ VE ÖZEL HASTANELER**

Bu bölümde, halkın yoğun olarak uğradığı il merkezinde bulunan hastanelerden bazılarını bahsedeceğiz. Özel Hastane, Tıp Merkezi, Poliklinikler, ve ilçelerde bulunan devlet hastaneleri ile ilgili yukarıda “Sağlık (1.) Bölümde” bilgi verildiğinden burada ayrıca zikredilmeyecektir.

2.1. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi

Kurulduğu günden itibaren tıbbın her dalında en kaliteli sağlık hizmeti sunmayı amaç edinen Akdeniz Üniversitesi Hastanesi toplam 128.432 m²'lik hizmet servis alanına sahip bir sağlık kompleksidir. Toplam üç bloktan oluşan Akdeniz Üniversitesi Hastanesi, 67 poliklinik ve 727 yatak kapasitesiyle bölgenin referans hastanesi konumundadır. Sağlık hizmetlerinde mükemmelle ulaşma hedefiyle, 3 Temmuz 2003 tarihi itibarıyla ISO 9001:2000 Kalite Sistem Belgesini almıştır.

Böbrek, karaciğer, pankreas ve kalp gibi organ nakillerinde ülkemizin en önde gelen merkezlerinden olan Akdeniz Üniversitesi Hastanesi;

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi-2007

Antalya Araştırma ve Eğitim Hastanesi-2010

Onkoloji, kardiyovasküler cerrahi, acil yardım ve travmatoloji, reanimasyon, yoğun bakım ve diğer tıbbi alanlarda da etkin, verimli ve kaliteli sağlık hizmeti veren hastanede, Antalya, Burdur, Isparta illeri ile Muğla ve Mersin'in bazı ilçelerindeki vatandaşlarımızı da sağlık hizmeti verilmektedir.

Hastanede toplam 727 hasta yatağı bulunmakta olup 2007 yılı içinde 716'i akademik personel olmak üzere 2.634 personel ile hizmetlerini yürütmektedir.

Tel: 0242 249 60 00 -Fax: 0242 227 44 43

2.2. Eğitim ve Araştırma Hastanesi (Eski Devlet Hastanesi)

...“Nice akşamlar bilirim ki
Karanlığını

Bir millet hastanesinde

Dokuz kişilik kadınlar koğuşu koridorunda

Başını kalorifer borularına gömmüş

Beyaz giysilerinden uykular dökülen tabiplerden

Haber sormaya korkan

Genç kızların yüreğinden almıştır”...

Erdem BAYAZIT (1939-05/07/2008)

İlimizde “Millet veya Devlet Hastanesi” olarak bilinen hastane, ilk olarak ilimiz Güllük Caddesi'nin deniz tarafındaki başlangıcı ile Konyaaltı Caddesi'nin kesiştiği kavşağın güneyinde bulunan, şu andaki Yavuz Öz-

can Parkı'nın olduğu yerde yıkılmış olan binalarda, denize nazır uzun yıllar Antalya'da bulunan halka hizmet vermiş, daha sonra Falez Otel'in karşısındaki şu anda hizmet verdiği binanın güney kısmında bulunan eski binaya taşınmıştır. Yine uzun yıllar ilimizde bulunan yerli ve yabancı halka hizmet veren Eğitim ve Araştırma Hastanesi, hızlı nüfus artışı karşısında yetersiz kaldığı için boşaltılarak 2008 yılında yeni yapılan modern binasına taşınmıştır.

Zamanın siyasetçileri, mülki ve mahalli idarecileri ve bürokratlarının titiz takip ve çalışmaları ve katkıları ile kısa bir zamanda inşaatı tamamlanıp hizmete açılan ve isteyen tüm sosyal güvenlik kurumuna tabi hastaların tedavi olabildiği hastanenin, uzun yıllar sağlığta büyük bir boşluğu doldurması beklenmektedir.

Artık şair Erdem BAYAZIT'ın yukarıdaki mısralarında belirtilen “dokuz kişilik koğuşların” geride kaldığı, modern ve bakımlı tek ve iki kişilik odalarda hizmet verildiği görülmektedir.

Tel: 0242 238 53 53 Fax: 0242 248 18 93

2.3. Atatürk Devlet Hastanesi (Eski SSK Hastanesi)

İlimiz Üçgen Mahallesi Güllük Caddesi üzerinde bulunan, halkın uzun muayene ve ilaç alma sıraları ile

Atatürk Devlet Hastanesi (SSK Hastanesi) Foto: A. Kerim ATILGAN

hatırladığı ve “SSK-Sigorta Hastanesi” olarak bildiği hastane, ilgili kanun gereği kamu hastanelerinin birleşmesi ile “Atatürk Devlet Hastanesi” adını almış ve hastanede isteyen tüm sosyal güvenlik kurumuna tabi hastalar öncekine göre daha rahat tedavi olabilmektedir.

Tel: 0242 345 45 50 -Fax: 334 33 73

2.4. Kepez Aşir Aksu Devlet Hastanesi

İlk açıldığında Akdeniz Üniversitesine bağlı olarak bir süre hizmet veren hastane, daha sonra Sağlık Bakanlığı'na devredildikten sonra, Aşir AKSU adlı hayırseverin katkıları ile onarılmış ve halen ilimiz Kepezüstü mevkiinde Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesine bağlı olarak hizmet vermektedir.

Tel: 0242 251 04 56

2.5. Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi

İlimizde diş tedavisi sahasında büyük bir boşluğu dolduran hastane, daha önce Devlet Hastanesinin alt kısmında Poliklinik olarak hizmet vermekte idi. Meltem Mahallesi civarında olan hastanede ilimizin sürekli göç alması ile artan nüfusu karşısında büyük yoğunluk yaşandığı ve zaman zaman sıkıntıların yaşandığı görülmektedir.

Tel: 0242 237 55 00 -Fax: 0242 237 54 40

2.6. Vakıf Hastanesi (Yıkılan)-(Eski Doğumevi Hastanesi)

Antalya halkının önceden “Doğumevi” olarak bildiği ilimiz Aliçetinkaya Caddesi üzeri, Eski (Yıkılan) Kız Meslek Lisesi bitişiğinde, Doğu Garajı semtinde bulunan hastane, bir vakıf tarafından işletilmekte iken, Kalekapısı Projesi çerçevesinde Eylül 2008’de yıkılarak Gebizli Mahallesi’nde yapılmakta olan yeni binasına taşınmak üzere faaliyetini geçici olarak durdurmuş bulunmaktadır.

Yıkılan Vakıf Hastanesi (Eski Doğumevi Hastanesi)

3. ECZANE ve MEDİKAL

İlimizde sağlık sektöründe önemli bir görevi de aynı zamanda iktisadi bir kuruluş olan ecza depoları, eczaneler, dolayısıyla eczacılar, gözlükçüler ve medikalcular üstlenmektedir. Bizim burada bu sektör temsilcilerinin tümünden bahsetme imkanımız bulunmamaktadır. Sağlığımıza katkısı olan tüm ilgili meslek birlik ve temsilcilerine teşekkür ediyor ve sektör yetkililerine, sağlık için işyerlerine gelen halkımıza daha hoşgörülü ve toleranslı davranmalarını tavsiye ediyoruz.

Halen ilimiz kent merkezinde Antalya Eczacılar Odası verilerine göre, yaklaşık 450, ilçelerle birlikte il genelinde toplam yaklaşık 980 eczane bulunduğu anlaşılmaktadır.

Eczacılar Odası

Tel: 0242.2374995 -Fax: 0242.2375150

Foto:Tigem-(2009)

10. TARIM

A-TARIM İL MÜDÜRLÜĞÜ*

- Tarım ve Turizm Kenti olan Antalya; büyüklük itibariyle Türkiye’de 7. sırada,
- Milli ekonomiye sağladığı gelir itibariyle ise 8. sırada yer almaktadır.
- Tarımın GSYİH’daki payı Türkiye genelinde %13,9 iken, bu oran Antalya’da %20,7 düzeyindedir.
- İlin DGD alan çiftçi sayısı 42.269’dur. Ortalama işletme büyüklüğü 35 dekadır.

2-Tarımsal Yapı

a) İşlenen Tarım Alanlarının Dağılımı

Kullanılış Şekli	Alan (ha)	Tarım Alanları İçindeki Oranı (%)
Tarla Arazisi	233.909	56,46
Nadas	47.321	11,42
Bağ Arazisi	2.358	0,57
Sebze Arazisi	39.806	9,60
Meyvelik Arazi	51.578	12,45
TOPLAM	414.325	100

1-Önemli Ürünler

Önemli kültür bitkilerinin üretiminde Antalya İlinin Türkiye Üretimindeki Payı;

-Yenidünya	% 47	- Biber	% 10,7
- Avokado	% 64	- Domates	% 17,95
- Muz	% 36	- Limon	% 9
- Portakal	% 27	- Patlıcan	% 22,45
- Hıyar	% 29,27	- Süs Bitkisi	% 22,45
- Biber	% 10,7		

b) Antalya'daki Sera Alanının Türkiye Karşılaştırması

Örtü altı (Sera) Alanı (Dekar)

	Cam Sera	Plastik Sera	Yüksek Tünel	Alçak Tünel	TOPLAM
TÜRKİYE	73.983	199.771	65.464	167.903	507.121
ANTALYA	61.770	81.883	17.472	14.764	175.889
Antalya/TR					
% Oranı	%83	%41	%27	%9	%35

3-Sulama Durumu

Antalya ilinde, 414.325 hektar sulanabilir tarım alanının 212.918 hektarı sulanmaktadır. Sulanan alanın, sulanabilir tarım alanı içindeki oranı % 51'dir.

4-Tarımsal Sanayi

Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayi			
Konusu	Sayısı	Konusu	Sayısı
Süt ve Süt Ürünleri	67	Makarna	-
Et ve Et Ürünleri	73	Dondurulmuş Gıda	-
Un ve Unlu Mamuller	747	Gıda Katkı ve Yardımcı Maddeleri	3
Meyve-Sebze, Konserve ve Salça	30	Gıda ile Temas Eden Maddeler	3
Su Ürünleri	232	Baharatlar	15
Bitkisel Yağ	-	Gazlı İçecekler ve Meyve Suyu	7
Zeytinyağı	13	Alkollü İçecekler	2
Şekerli Mamuller	40	Hazır Yemek	271
Nişasta ve Nişasta Bazlı Şekerler	-	Yem	530
Bisküvi	-	Diğer	2.033

Kırmızı Biber(Foto:Kumluca Belediyesi Arşivi)

5-Bitkisel Üretim (2006 yılı)**a) Tarla Ürünleri Üretimi**

Sıra No	Ürün Adı	Ekilen Alan (ha)	Üretim (Ton)	Ortalama Verim (kg/ha)
1	Buğday	130.590	410.621	3.145
2	Arpa	58.635	204.743	3.492
3	Nohut	21.258	16.432,7	773
4	Mısır (Dane)	11.045	92.074	8.336
5	Susam	7.910	6.067	767
6	Pamuk	4.209	21.421	5.089
7	Mısır (Hasıl)	3.375	158.625	47.000

b) Meyve - Bağ Üretimi

Sıra No	Ürün Adı	Alan (ha)	Üretim (Ton)	Ortalama Verim (Kg/Ağaç-omca)
1	Elma	12.627	278.897	100
2	Portakal	12.311	370.197	100
3	Zeytin	11.141	47.251	30
4	Üzüm	2.358	28.157	12.500Kg/Ha
5	Nar	2.164	36.387	40
6	Muz	1.963	65.615	33.425 Kg/Ha
7	Armut	1.932	42.016	70

Üzüm, Portakal ve Erik Çiçeği Aksu - Karaöz - 2010 (Foto:A.Kerim ATILGAN)

c) Sebze Üretimi

Sıra No	Ürün Adı	Ekilen Alan (ha)	Üretim (Ton)	Ortalama Verim (kg/ha)
1	Domates	16.425	1.666.826	101.481
2	Karpuz	6.067	243.770	40.180
3	Fasulye	2.715	82.434	30.362
4	Kavun	3.159	49.596	15.700
5	Hıyar	4.412	523.049	118.551
6	Biber	3.141	191.868	61.085
7	Patlıcan	2.629	189.924	72.242

d) Hayvan Varlığı ve Hayvani Ürünlerin Üretimi (2005 yılı)

Cinsi		Sayısı	Ürünün Adı	Üretim Miktarı
Büyükbaş	Yerli	24.950	Kırmızı Et (ton)	11.678
	Melez	99.414	Beyaz Et (ton)	567
	Kültür	11.591	Yumurta (adet)	68.643.832
Büyükbaş Toplam		135.955	Süt (ton)	235.297
Küçükbaş	Koyun	215.803	Bal (kg)	2.389.000
	Keçi	547.105	Yapağı (ton)	645
Küçükbaş Toplam		762.908	Deri (adet)	230.184
Tek Tırnaklı		10.787	Tatlı Su Balıkçılığı (ton)	123
Kanatlı		731.599	Kültür Balıkçılığı (ton)	2.889
Arı Kovanı		141.760	Deniz Balıkçılığı (ton)	2.468
			İpekböceği	29

Koyunlar. Foto-Kaynak:Tigem

İnekler Foto-Kaynak:Tigem

e) Hayvan Varlığı (Yıllara Göre)

CİNSİ	2003	2004	2005	2006
BÜYÜKBAŞ	124.836	127.000	125.159	129.050
KÜÇÜKBAŞ	801.245	780.322	763.250	721.332
TEK TIRNAKLI	9.914	9.651	9.531	8.980
KEDİ-KÖPEK	16.897	16.234	15.334	18.477
TOPLAM	952.892	933.207	913.274	877.839

6-Tarımsal Desteklemeler (2006 Yılı)

Desteğin Adı	Destekleme Miktarı (YTL)
Doğrudan Gelir Desteği	16.714.646
Prim Destekleri	6.304.906
Hayvancılık Destekleri	4.818.324
Yem Bitkileri Desteği	2.124.589
Diğer Desteklemeler	344.637
TOPLAM	30.307.097

7-Faaliyetler**a) Mera Çalışmaları**

2006 yılına kadar 256 köyde tespit, 35 köyde tahdit çalışması tamamlandı. 51.259,78 ha mera tespit edildi. Islah ve amenajman çalışması devam eden 4 merada ihata ve sulama sistemi çalışmaları tamamlandı. 371 ha merada üstten tohumlama ve gübreleme yapıldı. Yenidumanlar Köyü merasının açılışı yapıldı. 2007 yılında bu mera otlatmaya açılacaktır.

b) Bitki Koruma Çalışmaları

Antalya ilinde, bitkilerde ekonomik düzeyde zarar yapan çeşitli hastalık, zararlı ve yabancı otlara karşı 2.363.120 da sahada, 10.885.360 adet ağaçta ve 13.040 ton tohumda zirai mücadele çalışması yürütülmüştür. 2006 yılı itibarıyla Antalya ilinde 682 adet zirai ilaç bayi faaliyet göstermiş olup, yıl içerisinde yapılan bayi kontrol ve denetimlerde, yönetmelik hükümlerine aykırı davrandığı belirlenen 166 adet bayiye cezası verilmiştir. İlde 15 adet Erken Tahmin ve Uyarı istasyonu/sistemi bulunmaktadır.

c) Hayvan Sağlığı Çalışmaları

2006 yılında, 205.892 adet büyükbaş, 170.177 adet küçükbaş hayvan aşılanmıştır, toplam 1.467.723 adet hayvan sağlık taramasından geçirilmiştir. 2006 yılında 49.674 adet suni tohumlama yapılmış olup, bir önceki yıla göre suni tohumlama % 13 artmıştır.

d) Gıda Denetim Çalışmaları

Antalya ilinde 1.271 adet gıda üretim yeri, 11.781 adet gıda satış noktası bulunmaktadır. 2006 yılında 93 gıda denetçisi ile 13.366 adet denetim yapılmıştır.

e) Fidan ve Tohum Dağıtım

2006 yılında, 356.170 adet fidan ve 449.000 kg tohum dağıtılmıştır.

f) Kooperatif Çalışmaları

Antalya ilinde toplam tarımsal kooperatif sayısı 297 adet olup, bu kooperatiflerin toplam ortak sayısı 36.364 adettir.

g) Üretici Birlikleri Çalışmaları

Antalya ilinde, 2006 yılı sonu itibariyle bal, örtüaltı sebze, süt, çiçek ve kesme çiçek, mantar, turuncgil, meyve, tıbbi ve aromatik bitkiler, nar, muz konularında toplam 28 adet üretici birliği kurulmuştur.

8- İlin Tarımsal Sorunları**a) Genel Sorunlar**

-Arazilerin miras yoluyla bölünmesi üretim alanlarını küçültmekte bu da verimliliği olumsuz etkilemektedir.

-Sera ürünlerinin girdileri genel olarak yurt dışından ithal edildiğinden girdi fiyatları yüksektir.

Isıtma maliyetlerinin çok yüksek olması pazardaki sürekliliği azaltmaktadır. Bu nedenle ucuz enerjinin seralara götürülmesi, doğal gaz ile ısıtma sisteminin bir an önce devreye girmesi gerekmektedir.

-Tarım sigorta sisteminin yaygınlaştırılması gerekmektedir.

-Ülkemizde ekolojik koşulların oldukça elverişli olmasına karşın dış mekan bitkilerinde ithalat oldukça yoğun yapılmaktadır. İlde büyük otellerin peyzaj çalışmalarında ithalat yoluyla temin ettikleri ve ekolojimizde de yetişebilen palmiye gibi tropik bitkilerin üretim alanları arttırılmalıdır.

-Örtüaltı sebze üreticilerinin alanlarının küçüklüğü, kayıt tutmamaları danışman ile çalışmamaları ve depolarının yetersizliği gibi nedenlerle son yıllarda gündemde olan İyi Tarım uygulamalarına uygun üretim yapamamaktadırlar.

b) Hayvani Ürünlerin Üretiminde Karşılaşılan Sorunlar

-Hayvancılık işletmeleri, ülkemizde genel olarak çok küçük işletmelerdir. Ülkenin genel ekonomik yapısı göz önüne alındığında, yapı, üretim, pazarlama, destekleme işletme kredileri ve tüketim alanlarında problemler yaşanmaktadır.

-Tarımsal işletmelerde hayvan sayısı azdır. Yem Bitkileri üretim alanları bitkisel üretimde kullanılmaktadır.

-Acilen hayvan pazarı kurulmalıdır. (Döşemealtı ilçe sınırları içerisinde kurulma çalışmaları yapılmaktadır.)

9-Tarımda İlimizin Zayıf ve Güçlü Yönleri**a) Tarımla İlgili İlin Güçlü Yönleri**

- Örtüaltı Üretim Alanları
- Sebze Üretiminin çok fazla olması
- Mantar ve meyve yetiştiriciliğinin fazla olması
- Süs Bitkilerinin çeşitlilik arz etmesi

b) Tarımla İlgili İlin Zayıf Yönleri

-Zeytin alanlarının bir kısmının hiç değerlendirilmiyor olması, bir kısmının etkin kullanılmaması nedeniyle önümüzdeki yıllarda tahrip olmasına sebep olmaktadır.

-Tarımsal ürün pazarlamasında örgütlülük oranı azdır.

10- İlimizde, Tarımda Yürütülen Bazı Proje ve Eylem Planları

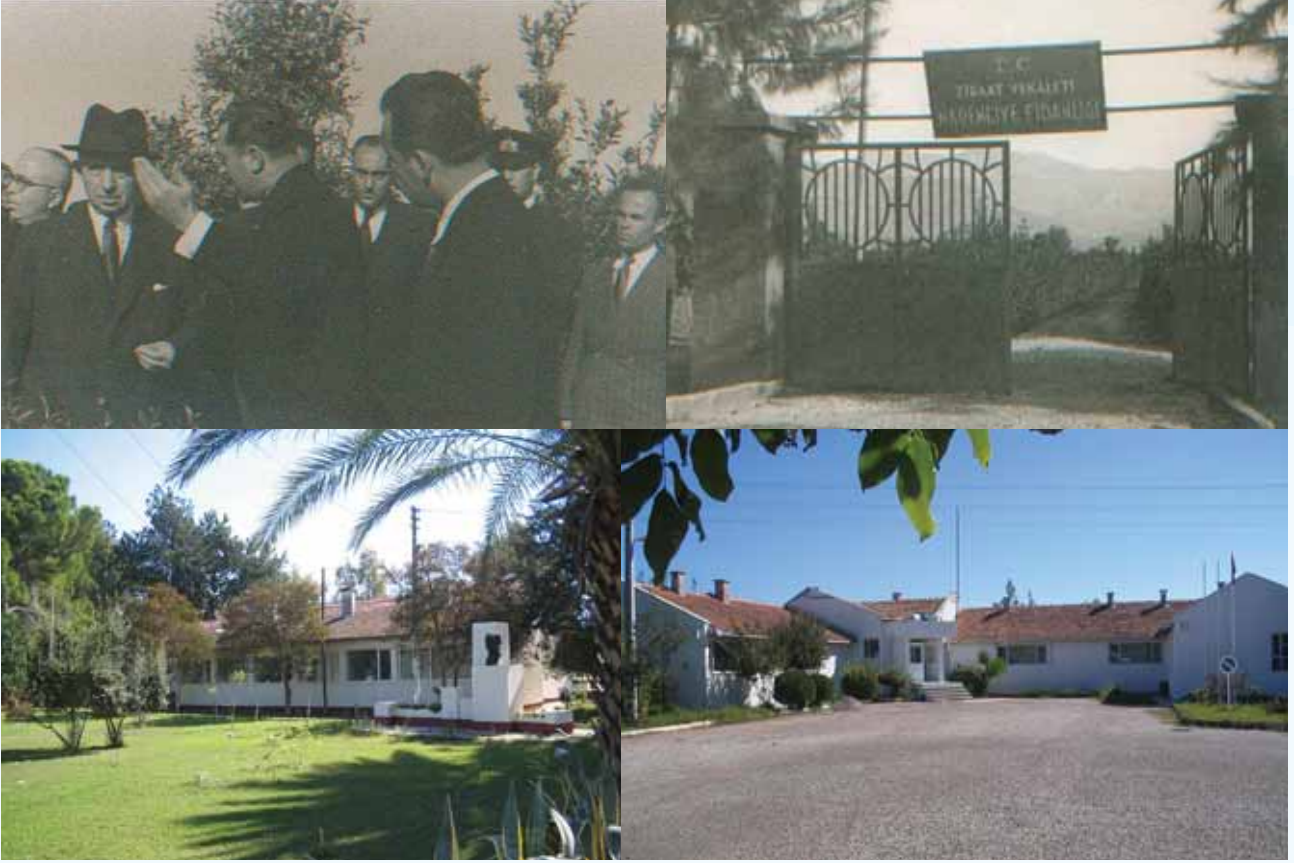
- 1-Gıda Güvenliği Eylem Planı
- 2-İl Balıkçılık ve Su Ürünleri Koordinasyon Kurulu
- 3-Antalya İli Master Planı
- 4-Gıda Güvenliği Eylem Kurulu
- 5-Kalıntısız Üretim İçin Kurumsal Altyapının Güç. Prj.
- 6-Kontrollü Örtü Altı Üretimi
- 7-Metil Bromit Sonlandırma Projesi
- 8-Pestisit Kalıntılarını İzleme Programı
- 9-Su Eylem Planı
- 10-Eurogap Protokolü ve Haccp Eylem Planı
- 11-Bal Eylem Planı

***Kaynak:** Antalya Tarım İl Müdürlüğü

Adres: Çallı İl Emniyet Müdürlüğü karşısı

Tel: 0242 3452721-Fax: 0242 3466780

Muratpaşa/ANTALYA

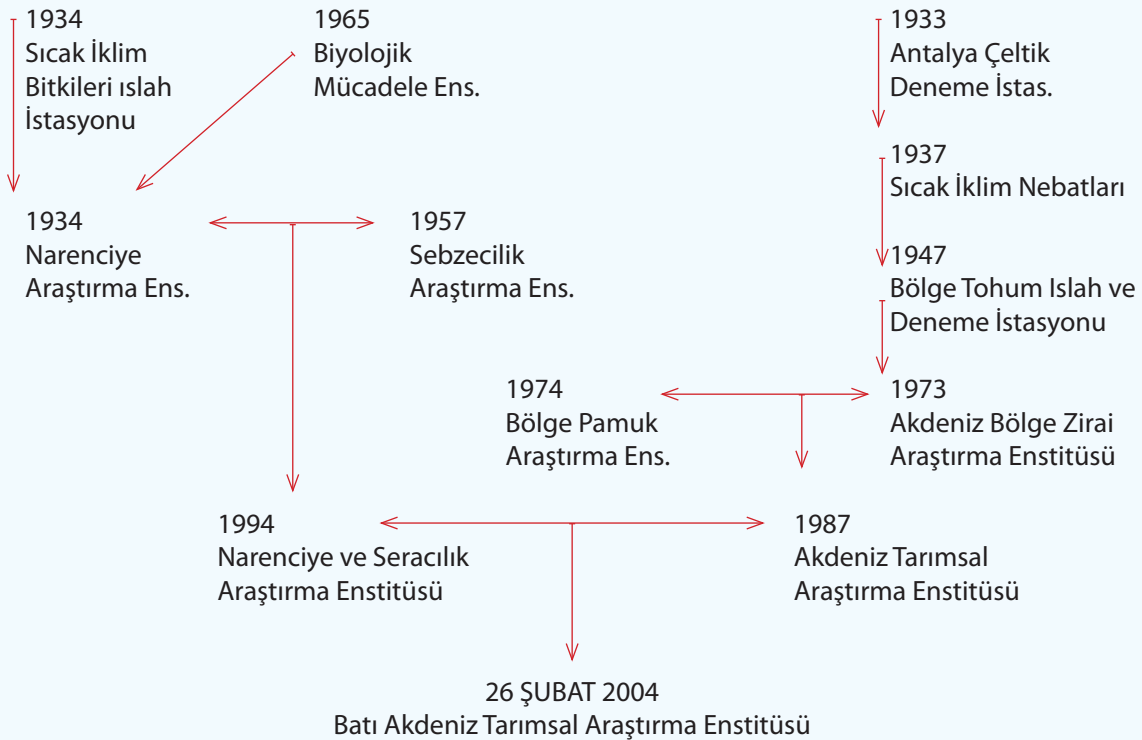

B-BATI AKDENİZ TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ (BATEM)*

1-Kuruluşun Tarihçesi

Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nün (BATEM) tarihçesi Cumhuriyet'in ilk

kuruluş yıllarına dayanmaktadır. Enstitü, farklı konularda çalışan 5 araştırma kuruluşunun (Narenciye Araştırma Enstitüsü, Seracılık Araştırma Enstitüsü, Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü, Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ve Bölge Pamuk Araştırma Enstitüsü) değişik zamanlarda birleşmesiyle 26 Şubat 2004 tarihinde bu günkü şeklini almıştır.

Enstitüdeki muz plantasyonu

2-Yapılan Çalışmalar

Ülkeye muzun girmesi sağlandı; Narenciye Araştırma Enstitüsü, kurulduğu tarihten itibaren hurma, kahve gibi sıcak iklim bitkileri üzerinde çalışma yaparken, dışardan getirilen muz klonları ile çalışmaların bir bölümü bu yöne kaydırılmış ve muz'un Türkiye'de tanınması ve yaygınlaştırılması sağlanmıştır.

Türkiye'ye Yeni Narenciye Çeşitleri Tanıtıldı; Turunçgillerde 1930'lu yıllardan itibaren yeni çeşitlerin kazandırılması ve yaygınlaştırılması için büyük çaba sarf eden enstitü, değişik ülkelere getirdiği narenciye tür ve çeşitlerini geliştirip, yaygınlaştırarak Türkiye'nin turunçgil ithal eden bir ülke konumundan turunçgil ihraç eden bir duruma gelmesinde çok önemli bir paya sahiptir.

Türkiye'de ilk defa virüs ve virüs benzeri hastalıklardan temiz turunçgil aşı gözü ve sertifikalı fidan üretimi gerçekleştirildi; 1987 yılında FAO'nun desteği ile başlatılan projede, ilk virüsten ari aşı gözü fidan üretimi 1992 yılında gerçekleştirilmiş olup, 2006 yılına kadar yaklaşık 400.000 fidan ve 1.200.000 adet aşı gözü üretilerek çiftçimize ulaştırılmıştır. Böylece Hatay'dan İzmir'e kadar tüm Akdeniz ve Ege Bölgesi turunçgil bahçelerinin temiz fidanlarla kurulmasına imkan sağlanmış, gelecek yıllarda ortaya çıkacak ekonomik kayıpların önüne daha tesis aşamasında geçilmiştir.

Avokado ve Pikan Cevizi'nin İlimizde Tanınması ve Yayılması Sağlandı:

Bileşiminde inanılmayacak kadar fazla sayıda vitamin ve mineral bulunması nedeniyle insan beslenmesinde çok önemli bir yer tutan, ancak ülkemizde tanınmayan avokado ile ilgili ilk çalışmalar 1970'li yıllarda enstitüde FAO desteği ile başlanmıştır. Kuruluşa üretilen fidanlarla 1980'li yıllardan itibaren ticari bahçeler kurulmaya başlanmıştır. Bugün, enstitüce geliştirilerek tescil ettirilen 11 çeşit, Türkiye avokado üretiminin % 90'ını oluşturmaktadır.

cevizi konusunda 1970'li yılların sonunda çalışmalara başlanmış, bölgemize uygun çeşitlerin fidanları elde edilerek bir alternatif ürün olarak çiftçimizin kullanımına sunulmuştur.

Nar'ın Ticari Anlamda Gelişmesi Temin Edildi : Daha önceler çit bitkisi olarak kullanılan nar'ın son yıllarda aranan bir ürün haline gelmesi, enstitüde yapılan yoğun çalışmaların neticesidir. İslah çalışmaları sonucu elde edilen ve enstitü adına tescil ettirilen Hicaz Nar, günümüzde Türkiye ticari nar üretiminin % 70'ini oluşturmakta ve ihracatı yapılan en önemli çeşit durumundadır.

Yeni Nar Çeşitleri Geliyor: Enstitüde yürütülen ısılah çalışmaları sonucu, üstün özellik gösteren, 4 adet yumuşak çekirdekli, tatlı, koyu kırmızı taneli ve kabuklu, bol sulu ve iri taneli nar çeşit adayları belirlenip; BATEM-ESİN NAR, BATEM-HİCRAN NAR, BATEM-CANER NAR, BATEM-ONUR NAR isimleri verilerek tescil işlemleri başlatılmıştır.

Ürün Yelpazesi Genişletildi: Avokado, nar, yeni dünya, zeytin, pikan cevizi, frenk üzümü, ahududu, böğürtlen, karayemiş, kivi, kayısı, Trabzon hurması, erik, üzüm ve incir gibi meyve türleri üzerinde yapılan çeşitli çalışmalarda ürün yelpazesi genişletilmiş, çiftçimizin kazancındaki risk oranı bu tür alternatif ürünlerle azaltılmıştır.

T. C.
Ziraat Vekâleti
Ziraat U. Müdürlüğü
U. No. 3.6
H. No. 3308

Hükme: 4-7
Çözümlen tahsisat ve müessese unvanı H.

23274

Antalya sıcak iklimler ziraati
deneme istasyonu müteahhaslığına

1.- Bu yıl tahsisatının 10.000 lirasıdır. buna ait 823/1 tertibinden 25.6.936 T.ve 645 S.11 tediye emri gönderilmiştir. işlerinizi ona göre tahsis ve malî yıl sonuna kadar verilen tahsisatla idareyi temin ediniz ve her ne sebeple olursa olsun yeniden tahsisat istemeyiniz.

2.- Mesainizi daha ziyade narenciye üzerinde taksif edeceğinizi müessesenizin unvanı (Antalya Narenciye istasyonu) na çevrilmiştir. bu yıl Narenciye esas olmak üzere alınan tertibata göre tecrübeler devan ediniz. Bugünkü yıllarda da Muz, Kahve ve Hurma gibi tecrübeleri idama ettirmekle beraber Narenciye'yi esas tutmağı göz önünde bulundurunuz.

Ziraat Vekili V.H.
A. Bayraktar

Zamanın Tarım Bakanı Celal Bayar'ın Enstitü adının değiştirilmesine dair yazısı.

Sebze, Meyve ve Tarla Bitkilerinde Çalışılan Çeşitler Tescil Ettirildi:

Enstitünün üzerinde çalıştığı bitkilerin tüm çeşitleri, tescil ettirilerek Türkiye’de bir ilk gerçekleştirilmiş ve bir yabancının ülkemizdeki çeşide sahiplenmesinin önüne geçilmiştir. Meyvede 48, sebzede 26, tarla bitkilerinde 36 çeşidin tescilleri yapılarak, söz konusu ürünler enstitünün tescilli malı olmuşlardır.

Geleneksel Reçel Üretimi Canlandırılarak, Özel Sektörümüze Yeni Bir İş Kolu Kapısı Açıldı:

Gıda teknolojisi alanında geleneksel Antalya turunçgil kabuk reçelleri geliştirilerek bu teknoloji özel sektörün kullanımına sunulmuştur. Ayrıca son yıllarda popülaritesi artan nar ve avokado meyvelerinin alternatif değerlendirme şekilleri üzerindeki çalışmalarla sektöre öncülük yapılmaktadır.

Yaprak ve Toprak Analizine Göre Gübre Tavsiyesi;

Enstitü bünyesinde bulunan Yaprak ve Toprak Analiz laboratuvarlarında bölgemiz çiftçisinin yaprak ve toprağı tahlil edilerek, gerekli gübreleme tavsiyelerinde bulunulmakta, böylece çiftçimizin lüzumsuz ve zamansız gübre kullanımının önüne geçilerek, girdi masrafları belirli ölçüde düşürülmektedir.

Sebzecilik alanında, ıslah, yetiştirme teknikleri, sera teknolojileri ve gen kaynaklarının muhafazası konusunda önemli araştırma çalışmaları yürütülmüş olup çok sayıda yenilik ve teknolojiler üreticilerimize intikal ettirilmiştir. Enstitünün kuruluşundan 1968 yılına kadar yapılan çalışmalar sonucunda tespit edile-

rek pratiğe aktarılan ve üreticiler tarafından benimsenen domates (süpermarmande, Marglobe), patlıcan (Kemer), biber (çarliston-52, incisivri-39, doru dolmalık-16), hıyar (dere), karpuz (sugar baby), Washington (black sweet), kavun (ananas) çeşitleri, uzun yıllar bölge için en uygun çeşitler olarak üretimleri yapılmıştır. Bu çeşitlerin tohum üretimleri de enstitü tarafından yapılarak bir kısım üreticilerin tohum ihtiyacı karşılandığı gibi özel sektör tohum üretim firmalarının sertifikalı tohum talepleri de temin edilmiştir.

Seracılık Araştırma Enstitüsü’nün ekonomiye katkı yönünde yaptığı bazı çalışmalar;

1- Alternatif Ürün Çalışmalarıyla Örtüaltı’na Birçok Ürün Girdi:

1970’li yılların başına kadar seralarda sadece domates, çok az sayıda biber ve ilkbahar döneminde hıyar yetiştiriciliği yapılırken, seralarda yıl boyu hıyar, patlıcan, kabak, kavun ve çilek yetiştiriciliği kuruluş çalışmalarıyla pratiğe intikal ettirilmiştir.

2- Uygun Sera Yapısı Çalışmalarıyla Verim ve Kalite Arttırıldı:

Kalite ve yüksek verim için önemli şartların başında uygun sera yapısı gelmektedir. Seralara yetiştiricilik yönünden uygun yapı kazandırmak, kredi veren kuruluşlara ve sera imalatı ile uğraşanlara yol göstermek enstitünün ana görevleri arasında yer almaktadır. Yapılan çalışmalar sonucu kuruluşça geliştirilen modern sera tipleri, bu tür taleplerin karşılanmasında önemli rol oynamış ve yeni kurulan seraların tekniğe uygun olarak tesisine katkı sağlamıştır.

3- Seraların Isıtılması ve Seralarda Jeotermal Enerjinin Kullanımına Yönelik Çalışmalar Türkiye’de İlk Olarak Enstitü’de Başlatıldı:

Akdeniz sahilindeki seracılıkta verim ve kaliteyi etkileyen en önemli faktörlerden biri de düşük toprak ve gece hava sıcaklığıdır. Isıtma sadece dondan veya düşük sıcaklık zararlarından korumak amacıyla yapılmaktadır. Bu nedenle, Enstitü’de yapılan çalışmalar sonucu; güneş kolektörleri, şeffaf plastik malçlama, polietilen perde, su şilteleri, serada alçak tünel uygulamaları gibi güneş enerjisinden yararlanılan bütün aktif ve pasif metotların meyve kalitesi, erkencilik ve toplam verim üzerinde önemli katkıları olduğu gözlemlenmiş ve bu sistemler tanıtılarak yaygınlaştırılmasına çalışılmıştır.

Jeotermal enerjinin seraların ısıtılması amacıyla kullanılması 1970’li yılların başında yine enstitü önderliğinde Denizli’de başlatılmıştır. Son yıllarda kuruluş teknik elemanlarının teşviki, rehberliği ve eğitim programları ile jeotermal enerjiyle ısıtılan seracılığa Türkiye genelinde eğilim oluşmuştur.

4- Damla Sulama Sistemiyle Sulamada Yeni Bir Devir Başlatıldı :

İthal edilerek yurda giren ve ilk denemeleri 1980’li yılların başında enstitü’de gerçekleştirilen damla sulama sistemleri ile, bitki beslemede sulama ve gübrelemenin aynı anda yapıldığı, bu uygulamanın verim ve kalite artışlara neden olduğu üreticilere gösterilmiştir. Önceleri ileri teknoloji uygulayan çiçekçilik sektöründe uygulamaya konan bu sistemler kısa zamanda sebzeçilik sektöründe de kullanılmaya başlanmış ve bugün serada sebze yetiştiriciliğinde olmazsa olmaz bir unsur haline gelmiştir.

Türkiye’de İlk Topraksız Kültür Çalışmaları:

Verimi arttırmaya yönelik çalışmalar kapsamında, Türkiye’de ilk topraksız kültür uygulamaları enstitü’de başlatılmıştır. Şu anda 1200 dekara ulaşmış olan bu üretim tekniğinin öncülüğü yapılmıştır.

Türkiye’de Sebzelerde İlk Hibrit Geliştirme Çalışmaları:

Sebzecilik çalışmaları kapsamında; tohumculuk piyasasında yerli F1 hibrit sebze çeşitlerinin de yer alması amacıyla 1970’li yıllarda enstitü’de başlatılan ıslah çalışmalarının semeresi alınmış ve Türkiye’nin ilk yerli F1 hibrit sebze çeşitleri (domates, biber, hıyar, patlıcan, kavun ve fasulye olmak üzere 6 sebze türünde 26 adet hibrit çeşit) ortaya çıkarılmıştır. Elde edilen kaliteli, verimli ve bazı hastalıklara dayanıklı F1 hibrit tohumların tescilleri yapılmış, üretim izinleri alınmıştır. Bunlardan 12 adedi özel firmalara satılmıştır. Enstitü ıslah çalışmaları sonucunda geliştirilen standart çeşitlerden Sera Demre 8 biber çeşidi ve Özyayşe fasulye çeşidinin piyasaya kazandırılmasıyla ülke ekonomisine her yıl 2,5 milyon dolarlık katkı sağlanmıştır. Enstitünün ıslah ettiği SeraDemre-8 sivri biber çeşidi bugün Türkiye sivri biber üretiminin % 70-80’ine hakim durumdadır.

Kamu-Özel Sektör İşbirliği Sağlandı : Sebze tohumculuk piyasasında ithalata bağımlılığı azaltmak ve yerli hibrit çeşit oranının yükseltilmesi amacıyla son yıllarda, uygulamaya konulan “Türkiye F1 Hibrit Sebze Çeşitlerinin Geliştirilmesi ve Tohumluk Üretiminde Kamu-Özel Sektör İşbirliği Projesi” ile de konu pekiştirilmiş, 5 bakanlık araştırma enstitüsü, 5 üniversite ve sayısı 32’ye ulaşan özel tohumculuk firmaları’nın yer aldığı projede, özel tohum firmalarıyla ortak çalışmalara girilmiştir.

Bir protokol karşılığı, projedeki enstitülerin bazı imkanlarından faydalanan firmalar, ucuza elde edecekleri ıslah materyali ile piyasaya girerek diğer yabancı firmalarla rekabet şansı bulmaktadırlar. Bu şekilde, hem kamu, hem de özel sektör iyi oldukları alanda faaliyette bulunacak, kaynak israf etmeden ve birbirlerinin eksikliğini tamamlayarak çalışacaklardır. Dolayısıyla yerli tohum firmaları desteklenmekte, yerli hibritlerin tohumculuk piyasasındaki oranı artmakta (2007 itibarıyla % 10’dan az olan yerli hibrit sebze tohum üretimi 2017’de % 60’a çıkarılması hedeflenmiştir.) bu şekilde Türkiye ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır. 2006 yılında miktarı düşük olsa da özel sektör tarafından 1 milyon dolarlık sebze tohumu ihracatı yapılmıştır. Gelecek yıllarda bu miktarın katlanarak artacağı ve proje ile Türkiye’de her yıl 20 milyon dolarlık döviz tasarrufu sağlanacağı beklenmektedir.

Enstitü Bünyesinde Kurulan Gen Havuzu Büyümeye Devam Ediyor; Dünyanın ve Türkiye’nin birçok yöresinden toplanan veya getirilen genetik kaynaklarla gen havuzumuz hızla genişlemektedir. Muhafaza altına alınan bu kıymetli materyal özel sektör araştırma kuruluşlarının hizmetine sunulmuştur.

Çiçekçilik Sektörüne Destek ; Sektörde çeşit sınırtısının giderilmesi, bölgeye adapte olabilecek türlerin tespiti, biyolojik çeşitliliğin korunması ve çiftçilere yeni ürün yelpazesinin sunulması yönünde değişik çalışmalar yapılmaktadır.

Enstitünün bir diğer çalışma alanı bitki koruma araştırmalarıdır. Bu konudaki çalışmalar Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü'nde yapılmakta idi. Antalya'da yetiştirilmekte olan turuncgillerde zarar yapan unlubit'in mücadelesinde kullanılmak üzere predatörü *cryptolaemus montrouzieri* Muls'nin üretimi amacıyla Adana Bölge Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü'nün kontrolünde bir üretim ünitesi olarak 1965 yılında, şimdiki Zirai Karantina Müdürlüğü'nün bulunduğu binada kurulmuştur.

Laboratuar imkanlarının genişlemesi ve faaliyetlerinin yayılma eğilimi göstermesi üzerine 1968 yılında bağımsız bir kuruluş haline getirilerek "Biyolojik Mücadele Araştırma İstasyonu" adını almıştır.

1982 yılında müessesenin adı "Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü" şeklinde değişmiştir.

Kuruluş, 1987 yılında "Turuncgiller Araştırma Enstitüsü" ile birleşerek "Narenciye Araştırma Enstitüsü"ne dönüşmüş ve aynı yılın mayıs ayında da Antalya Tarım İl Müdürlüğü kampusu içerisindeki şimdiki binasına yerleşmiştir. Söz konusu binada modern bir in-sektaryum tesis edilmiştir. Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü'nün bütün yetki ve sorumlulukları, yeni isimle kurulan enstitüye devredilmiş ve çalışmalarını bu enstitünün bünyesinde Bitki Koruma Bölümü olarak devam ettirmiştir.

Narenciye Araştırma Enstitüsü, 1994 yılında "Seracılık Araştırma Enstitüsü" ile birleşerek "Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü" adını almış ve Bitki Koruma bölümü görevlerini burada da devam ettirmeyi sürdürmüştür.

Bölüm bünyesinde Kasım 2000 tarihinden itibaren "Bitki Koruma Klinik ve Araştırma laboratuvarları" kurularak Zirai Karantina ve üretici örneklerinin analizleri yapılmaya başlanmış olup, halen bu hizmetlere Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde devam edilmektedir.

Bu çalışmalar sonucu:

Kimyasal İlaç Kullanılmadan da Bitki Hastalık ve Zararlılarının Önlenebileceği Gösterildi:

Hastalık ve zararlılardan kurtulmanın yolunun kimyasal ilaç kullanımından ziyade, biyolojik mücadele veya çevreye ve insan sağlığına daha az zarar veren biyolojik preparatlar olduğu çiftçilere anlatılmış, enstitü laboratuvarlarında üretilen ve ilaca göre çok daha ucuz olan faydalı böceklerle turuncgil bahçelerinde unlubite karşı biyolojik mücadele uygulamasının yaygınlaştırılmasında önemli katkı sağlanmıştır.

Ayrıca, örtüaltı sebze yetiştiriciliğinde, toprak dezenfeksiyonunda solarizasyon uygulamaları, Akdeniz sahil kuşağında % 98'in üzerine çıkarılmış ve kimyasal ilaç kullanımında çok önemli miktarlarda düşüşler sağlanmıştır.

Metil Bromür'ün Tarım Sahalarında Kullanımı Yasaklandı.

Yurtdışında Yapılan Analizler Artık Enstitüde Yapılmaktadır. Bunlar;

İslah çalışmaları için yurt dışında yaptırılan birçok hastalık, nematod, zararlı, abiyotik stres ve moleküler analizler, 2004 yılında kurulan laboratuvarında rutin olarak yapılmaya başlanmıştır. Bu sayede özel sektör tohumculuk çalışmaları hem hızlanmış, hem de yurt dışına analizler için ödenen önemli miktardaki döviz ülkemizde kalmıştır.

Tarla bitkileri ile ilgili çalışmalar, mülga Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nce gerçekleştirilmiştir. 1933 yılında "Çeltik Deneme İstasyonu" adıyla kurulan ve çeltik, kauçuk, guayyul, köksakız, rami, kahve gibi bitkiler üzerinde çalışmalara başlayan müdürlük, daha sonraki yıllarda çalışma konularını geliştirerek pamuk, hububat, yem bitkileri, hayvancılık, diğer endüstri bitkileri ve 2.ürün üzerinde araştırmalar, ıslah ve üretim çalışmalarına ağırlık vermiştir. Bu çalışmalar sonucu;

Yerli Hibrit Mısır Kullanımı 20 Kat Arttı:

Enstitüde geliştirilerek tescil ettirilen ve üretim izni alınan 9 çeşit ve çeşit adayı, yapılan 1 yıllık veya 5 yıllık protokoller ile 7 özel firmaya üretim hakları devredilmiştir. Enstitünün geliştirdiği çeşitlerin piyasaya sürülmesi sonucunda, yerli hibrit mısır tohumu kullanımı 4 yıl öncesine göre yaklaşık 20 kat artmıştır.

Çevreci Mısır Geliştirildi;

Enstitüde geliştirilip tescil ettirilen 2 silajlık mısır çeşidi, hem verim, hem de Mısır kurtlarına dayanıklılık yönünden Türkiye'deki diğer silajlık mısır çeşitlerine

göre çok daha üstün performans göstermektedir. Geliştirilen bu çeşitler Türkiye silajlık mısır ortalamasının (2.5 ton/da) yaklaşık 3-4 kat fazla verim performansına (7-10 ton/da) sahiptir. Ayrıca ana ürün veya ikinci ürün olarak ekildiğinde yaklaşık 1200 Kg/da. dane verimi elde edilmektedir. Bu çeşitler mısır sap ve koçan kurduna dayanıklı olup, genetiği değiştirilmiş organizma (GDO) kullanılmadan geliştirilmiştir. Bu yönüyle Türkiye'de bir ilktir.

Türkiye'de İkinci Ürün Projesi, Enstitümüz Koordinatörlüğü'nde Başlatıldı :

Enstitü, 1978-1987 yılları arasında Akdeniz ve Ege Bölgesinde uygulanan "İkinci Ürün Tarımı Araştırma-Yayım" projesinin koordinatörü olarak görev yapmıştır. Aynı yerde, bir yılda iki ürün alınması hedeflenen bu proje ile, hububattan sonra ekilecek ikinci bir ürün'ün (mısır, soya, susam, yer fıstığı v.b) tanıtılarak, yaygınlaştırılması için çaba sarf edilmiştir. Söz konusu çalışmalar sonucunda bölgemizde başta ikinci ürün mısır olmak üzere diğer ürünlerin de ekimi çok yoğun bir şekilde yapılmakta ve yöre çiftçisine artı kazanç sağlamaktadır.

Yağlı Tohumlu Bitkilerde Enstitümüz Adına Tescilli Çeşitler, Piyasanın %70-80'ine Hakim Durumdalar:

Yağlı Tohumlu Bitkiler olarak adlandırılan yer fıstığı, susam, soya vb bitkilerin üzerinde yapılan araştırma çalışmaları Enstitüde yoğun bir şekilde devam etmektedir. Yapılan çalışmalar sonucu şu ana kadar 5 adet fıstık çeşidi tescil ettirilmiş olup, bunlardan NC-7 çeşidi toplam sertifikalı fıstık üretiminin %70-80'ini oluşturmaktadır. Yine günümüze kadar 4 adet susam çeşidi enstitü adına tescil ettirilmiş olup, bunlardan Muganlı-57, Antalya üreticiler tarafından en fazla tercih edilen çeşitlerin başında gelmektedir ve piyasanın % 70-80'ini oluşturmaktadır. Soya'da da 4 adet tescilli çeşit mevcuttur.

Pamuk Üretimi

Bir zamanlar beyaz altın olarak bahsedilen pamuk ile ilgili çalışmalar, Bölge Pamuk Araştırma Enstitüsü'nce yürütülmüştür. Bölge Zirai Araştırma Enstitüsü bünyesinde bir şube olarak kurulmuş, 1974

yılında bağımsızlığını kazanarak müdürlük haline gelmiştir. Kurulmuşta yapılan pamuk adaptasyon, seleksiyon ve çeşit verim denemelerinde muhtelif pamuk varyeteleri ele alınmış ve bölge için en verimli çeşitler geliştirilmiş ve belirlenmiştir. (Deltapine 15/21, Çukurova 1518, Nazilli 84 gibi) Dolayısıyla enstitü, zamanında bölgede pamuk tarımının gelişmesinde büyük rol oynamıştır. Birim sahadan elde edilecek kütlü miktarda artış konusunda ve pamuk lif kalitesiyle ilgili çalışmalar büyük bir başarı ile sürdürülmüştür.

Bölge Pamuk Araştırma Enstitüsü, Tarım Bakanlığı'nın reorganizasyonu sonucu, Akdeniz Zirai Araştırma Enstitüsü ile 1987 yılında birleşerek "Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü" ismini almıştır. Bu defa aynı yerde pamukla ilgili çalışmaların sürdürülmesi için "Pamuk Üretme İstasyonu" adıyla yeni bir müdürlük kurulmuştur. Bu arada istasyonda pamukla ilgili çalışmaların yanında, bölge çiftçisine hitap eden çırçır fabrikasının da faaliyetleri devam etmiştir.

Kuruluş 1995 yılının başında lağvedilerek, tekrar Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'ne bağlanmıştır. Bugün ise pamukla ilgili çalışmalar BATEM'in çatısı altında bir bölüm olarak sürdürülmektedir.

Bölge Pamuk Araştırma Enstitüsü'nün çalışmalarıyla;

Pamuk Çiftçisi, 1960-1980'li yıllarda Antalya'da Altın Yıllarını Yaşadı:

Enstitü, geliştirdiği veya adapte ettiği bölgeye uygun verimli ve kaliteli çeşitlerle, bölge pamuk çiftçisine bol kazançlı yıllar yaşatmıştır. Bölgede pamuk tarımı hızlı bir şekilde gelişmiş ve yayılmıştır. Kuruluş bünyesinde bulunan çırçır fabrikası ile de Antbirlik'e yardımcı olmuş ve yöre çiftçisinin pamuğu çırçırlaşmıştır.

Enstitü'de Eğitim:

Enstitüde yıl boyunca düzenlenen toplantı, seminer, hizmetiçi eğitim, bilgi alış veriş toplantıları vb. etkinliklerde, toplam 3-4 bin civarında teknik eleman veya çiftçi eğitimden geçirilmektedir. Ayrıca, üniversite öğrencilerine kuruluşta staj yapma olanağı sağlanmaktadır. Her yıl değişik üniversitelerden müracaat eden yaklaşık 100'e yakın öğrenci yaz aylarında

stajlarını enstitüde tamamlamaktadırlar. Enstitü, tüm imkânlarını özel sektör temsilcilerine, teknik elemanlara ve üreticilere açarak, yapılacak ortak çalışmalarla özelde Antalya tarımına, genelde Türk tarımının daha da ilerlemesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Sonuçta; Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nü oluşturan bölgedeki tüm araştırma enstitüleri, görev yaptıkları süre içerisinde Antalya tarımına ve ekonomisine büyük katkılar sağlamışlar, en son teknolojinin bölgeye girmesini ve kullanımını temin ederek Antalya'nın Turizm başkenti olduğu gibi tarımda da Türkiye'nin tarım başkenti olması yolunu açmışlardır.

Enstitünün (Narenciye Müdürlüğü) iletişim bilgileri:

Posta Adresi : Demircikara Mah. Paşa Kavakları Cad.
No: 7 P.K :35 /A

Web : <http://www.batem.gov.tr>.

e-mail : batem@batem.gov.tr

Tel-Santral : (0 242) 321 67 97- Fax: (0 242) 321 15 12

***Kaynak: Antalya Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü**

C- BOZTEPE TARIM İŞLETMESİ MÜDÜRLÜĞÜ (TİGEM)

1-TİGEM'in Vizyonu

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı politikaları, ülkemiz tarımsal kalkınma programları ve çiftçi talepleri doğrultusunda yapacağı tarımsal faaliyetlerle Türk çiftçisinin gelirine ve mutluluklarına katkı sağlamaktır.

2-TİGEM'in Misyonu

Yurt sathına yayılmış işletmelerinde, ileri teknolojileri kullanarak ürettiği, kaliteli sertifikalı tohumluk ve damızlık hayvanları uygun fiyatlarla ülke yetiştiricisinin hizmetine sunmak ve etkin çalışmaları ile tarım sektörüne yol göstermektir.

Ülkemizde kullanılan sertifikalı tohumlukların, hububatta % 80'ini, korungada % 47'sini, fiğ'de ise % 72'sini üreten ve özel sektöre arazilerinde hibrit tohum üretim imkanı sunan TİGEM, tohumculuk alt yapısı ve bilgi birikimi, kaliteli damızlık hayvan varlığı ve gen kaynakları muhafazası ile stratejik bir tarım kuruluşudur. Bu anlamda; TİGEM arazilerinin bütünlüğü, temizliği ve alt yapısı ile Türk tohumculuk sektörünün güvencesidir.

Foto:Tigem-2009

3-Antalya Boztepe Tarım İşletmesi Müdürlüğü

3.a. Kuruluş ve Tarihçesi

1942 yılında Güney Anadolu siğir ırkının ıslah edilip çevredeki yetiştiricilere intikalini sağlamak ve süt siğirciliğinin geliştirilmesine katkıda bulunmak amacı ile Boztepe İnekhanesi adı altında kurulmasına karar verilmiş ve 1949 yılında çalışmalarına başlamıştır. 1983 yılına kadar çalışmalarına aynı statüde devam etmiştir. 20.06.1983 gün ve 60 sayılı KHK ile DÜÇ Genel Müdürlüğü'ne bağlı işletmelerle Hara ve İnekhaneler birleştirilerek TİGEM kurulmuş ve 233 sayılı KHK ile yeniden düzenlenerek Boztepe Tarım İşletmesi Müdürlüğü adı altında faaliyetlerine devam etmektedir.

3.b. Coğrafi Konumu

İşletme arazisi Merkez ve Karakaş arazileri olma üzere iki parçadan meydana gelmekte olup, toplam 5.463 dekadır. Bu arazilerin 3.474,09 dekarı Aksu çayı çevresindeki Merkez mevkiinde, 1988,91 dekarı ise Merkeze 5 km. mesafedeki TRT vericileri civarında Karakaş mevkiinde bulunmaktadır. Karakaş mevkiindeki arazi 2005 yılında 30 yıllığına özel bir firmaya kiraya verilmiştir.

İlimiz Boztepe Tarım İşletmesi, Akdeniz Bölgesi'nde ilimizin Aksu ilçesi sınırları içinde yer almakta olup, 36 -54 / 36 - 56 Kuzey enlemleriyle 30 - 52 / 30 - 56 Doğu boylamları arasında yer almaktadır. Antalya-Alanya yolu üzerinde Antalya'nın 20 km. doğusunda bulunmakta olup, ortalama rakım 20 m.dir.

3.c. Arazi Varlığı

KÜLTÜRALTI ARAZİ	5.134,91 da
Tarla Arazisi	1.606,00 da
Bahçe Arazisi	1.540,00 da
Uzun Yıllığına Kiraya Verilen Arazi	1.988,91 da
KÜLTÜR DIŞI ARAZİ	328,09 da
TOPLAM ARAZİ	5.463,00 da
Sulanan Arazi	3.146 da
Sulanabilir Arazi	3.146 da

3.d. Bölge ve Ülke Ekonomisine Katkısı

İlimiz Boztepe Tarım İşletmesi Müdürlüğü, direkt ve dolaylı olarak bölge ve Türkiye ekonomisine büyük katkılar sağlamaktadır.

İşletme; yüksek verimli, sertifikalı bölgeye iyi adapte olmuş buğday çeşitlerini ve virüsten ârî narenciye fidanı ile nar fidanı yetiştirerek bölge çiftçisinin hizmetine sunmaktadır. Her yıl ortalama 500 ton sertifikalı buğday tohumu ve ortalama 40.000 adet virüsten ârî narenciye fidanı ve 50.000 adet nar fidanı üreterek bölge üreticilerinin hizmetine sunmaktadır.

Ayrıca yılda yaklaşık 2.500 ton narenciye, 200 ton kütlü pamuk ve 1.200 ton dane mısır üretimi yapılmaktadır. Yetiştirilen meyveler kaliteli ve ihracata uygun standartlardadır.

D-AKDENİZ SU ÜRÜNLERİ ARAŞTIRMA, ÜRETİM VE EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

1-Kuruluş

Kurumun ilk oluşumu "Antalya Su Ürünleri İl Müdürlüğü" şeklinde gerçekleşmiştir 1981'de Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Su Ürünleri Genel Müdürlüğü'nce hazırlanan "Türkiye İçsularını Balıklandırma Projesi" kapsamında "Kepez Su Ürünleri Üretim ve Araştırma Projesi" uygulamaya geçirilmiştir. 1988'de "Beymelek Lagünü Kültür Balıkçılığı Projesi" ile Antalya-Kale-Beymelek mevkiinde deniz ürünlerini hedefleyen araştırma ve üretim faaliyetine başlanılmıştır. Söz konusu proje 1992 yılına kadar Kepez Su Ürünleri Üretim İstasyon

Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Beymelek ve Kepez Birimi

Müdürlüğü'nün bir alt birimi şeklinde sürdürülmüş ve izleyen dönemde proje gereklerinin yerine getirilmesiyle birlikte Bakanlıkça "Beymelek Su Ürünleri Üretim ve Geliştirme Merkez Müdürlüğü" olarak bağımsız bir Müdürlük haline dönüştürülmüştür.

Antalya'daki bu iki kuruluş tatlı su ve deniz ortamlarında üretim çalışmaları yapmıştır.

Resmi Gazete'nin 4 Aralık 2004 tarihli nüshasında yayınlanan ve Bakanlar Kurulu'nun 2004/8130 kararı gereğince; Bodrum Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Antalya Beymelek Su Ürünleri Üretim ve Geliştirme Merkezi ve Kepez Su Ürünleri Üretim İstasyonu Müdürlüklerinin kaldırılarak yerlerine; Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretim ve Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü kurulmuştur. Enstitüsünün ilimiz Kepez üstü mevkiindeki hizmet birimi ile birlikte, ilimiz Demre İlçesi Beymelek Beldesindeki binasında da ilimiz ve Ülkemiz adına su ürünleri sektöründeki takdire şayan hizmetlerinin artarak devam ettiği görülmektedir.

2-Amaç

• Deniz ve tatlısu ürünleri yetiştiriciliğini yaparak su ürünleri sektörünün yavru balık ihtiyacını karşılamak,

• Mevcut gölet ve baraj göllerini ekonomik değeri yüksek balık türleri ile balıklandırarak doğal stokların korunması ve takviyesini sağlamak,

• Ekonomik değeri yüksek olan su ürünleri türlerinin yetiştiriciliği ile yetiştiricilik teknolojilerini ülke çapında yaygınlaştırmak,

• Lagün gölü işletmeciliğini geliştirmek,

• Su ürünleri alanında üretici, öğrenci, Bakanlık ve uluslararası personelin eğitimini sağlamak,

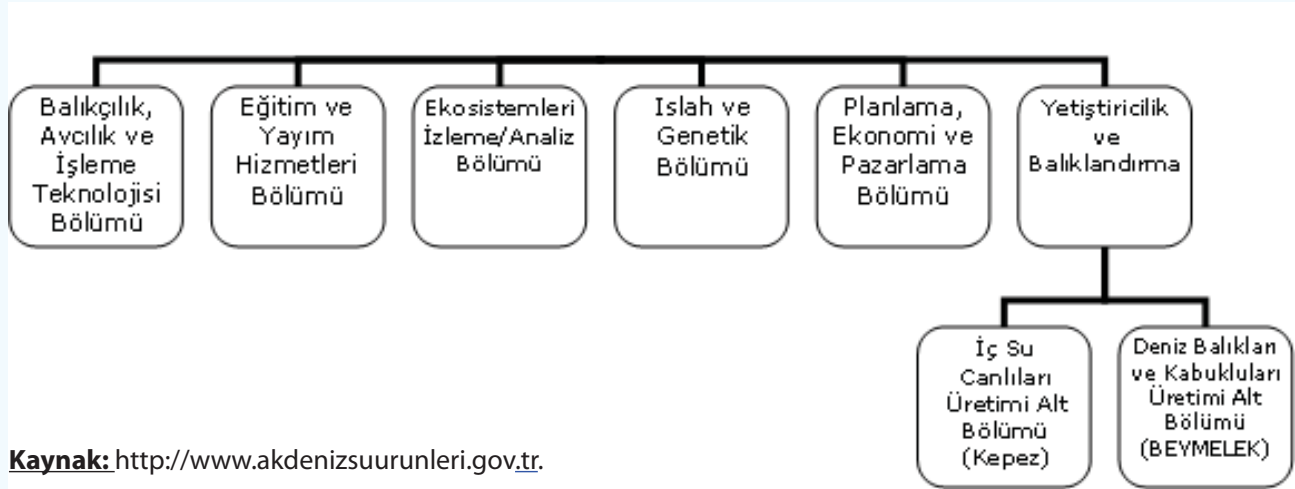
• Araştırma ve Geliştirme çalışmaları yapmak.

• Enstitümüzün belirlenen faaliyet alanlarına giren deniz, acısu ve tatlısu ortamlarında oşinografik, limnolojik ve ekolojik çalışmalar yapmak,

• Enstitü bünyesinde balık hastalıkları, su kimyası ve çevre, yem analizi, limnoloji vs. laboratuvarların kurulması ile Akdeniz Bölgesi'ndeki sektörel sorunların tanımı ve takibi yapılacaktır.

3-Bölümler

Ayrıca, Denizcilik Bölge Müdürlüğü sorumluluğunda Antalya Beldibi'nde 1 adet 800 ton/yıl kapasiteli orkinos, balık üretim tesisi bulunmaktadır.

Kaynak: <http://www.akdenizsuurunleri.gov.tr>.

E-ÇİÇEKÇİLİK

a.Üretim

Türkiye, süs bitkileri yetiştiriciliğinde uygun iklimsel ve coğrafi koşulları, pazar ülkelere yakınlığı ve ucuz işgücüne sahip olması gibi nedenlerle önemli avantajlara sahiptir.

Türkiye’de ticari anlamda kesme çiçek üretimi, 1940’lı yıllarda İstanbul ve çevresinde başlamış, daha sonra Yalova da önemli bir üretim merkezi konumuna gelmiştir. 1985 yılından itibaren uluslararası havalimanı ve düzenli kargo uçuşlarına sahip olması nedeni ile Antalya kesme çiçek ihracatında önemli bir bölge haline gelmiştir. Bu nedenle çiçek üretim alanları bu bölgede hızla artırmıştır. İhracata yönelik üretimin dolaylı yollarla teşvik edilmesi ve bitki materyali ithaline getirilen kolaylıklar, kesme çiçek üretim alanı ve miktarında önemli artışların ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Türkiye’de 2005 yılında toplam 3.930 ha. alanda süs bitkileri üretimi yapılmaktadır. Üretim alanlarının yıllara göre değişimi aşağıdaki tabloda verilmiştir. 2000-2001 sezonunda toplam 1.392 ha olan süs bitkileri üretim alanı, 2004-2005 sezonunda 3.930 hektara yükselmiştir.

Türkiye süs bitkileri üretimi itibarıyla dünya üretiminde yaklaşık binde 7’lik bir paya sahiptir.

Tablo 1: Türkiye Süs Bitkileri Üretim Alanları (ha)

	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005
KESME ÇİÇEKLER	758	1.036	1.145	1.198	1.200
İÇ MEKAN BİTKİLERİ	38	79	57	73	167
DIŞ MEKAN BİTKİLERİ	584	723	918	1.193	2.337
SOĞANLI-RİZOMLU BİTKİLER	11	19	51	54	226
TOPLAM	1.392	1.858	2.172	2.519	3.930

Kaynak: T.C. Tarım ve Köyşleri Bakanlığı

2005 yılı verilerine göre Türkiye süs bitkileri üretiminin % 59’unu dış mekan bitkileri, % 31’ini kesme çiçekler, % 6’sını doğal çiçek soğanları, % 4’ünü ise iç mekan bitkileri oluşturmaktadır. Toplam üretimin % 28’i seralarda, % 72’si ise açık alanda yapılmaktadır.

Türkiye’de 28 ilde süs bitkileri üretimi yapılmaktadır. Üretimin en fazla yapıldığı iller sırasıyla İzmir, Antalya, Yalova ve İstanbul’dur. Marmara ve Ege Bölgesinde (İstanbul, Yalova, İzmir, Aydın) yapılan kesme çiçek üretimi genellikle iç pazara yöneliktir. Antalya bölgesinde ise çoğunluğu seralarda olmak üzere yüksek kaliteli ve ihracata yönelik üretim yapılmaktadır. Ayrıca kıyı bölgelerinden içerde yayla kesimlerinde yaz aylarında yüksek kaliteli karanfil ağırlıklı üretim de yapılmaktadır. Bu sayede yılın 10 ayı kesme çiçek üretilmektedir. Örtüaltı alan üretim alanının üçte ikisini oluşturmaktadır.

Kesme çiçek üretiminde, türler itibarıyla karanfil, gül ve gerbera önde gelmektedir. Bunların toplam kesme çiçek üretim alanlarından aldığı pay sırasıyla % 63, % 15 ve % 10’dur.

Kesme çiçek üretimi yapısal özellikleri açısından, işçilik yoğun bir tarımsal üretim biçimidir ve az yatırımla çok istihdam yaratan bir alandır. Özellikle iç tüketime yönelik üretim yapan işletmeler büyük ölçüde aile işletmeleri olup, aile bireylerine iş yaratmaktadır.

Foto:A.Kerim ATILGAN-2009

b. İhracat

Süs bitkileri sektörü küçük bir sektör olmasına rağmen dış ticaret potansiyeli büyüktür. Ülkemizde henüz 20 yıllık bir geçmişi olan süs bitkileri sektörünün ihracatı bugün başladığı çizgiden oldukça ileri seviyelere ulaşmıştır.

Türkiye'nin süs bitkileri ihracatının yıllar itibariyle gelişimi aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 2: Türkiye Süs Bitkileri İhracatı

YILLAR	DEĞER (1.000 Dolar)
2000	12.956
2001	14.282
2002	22.299
2003	31.485
2004	37.748
2005	36.229
2006	40.522
2007	46.447

Kaynak: DTM

Türkiye'nin süs bitkileri ihracatı 2007 yılında 47 milyon dolara ulaşmıştır. Türkiye'nin süs bitkileri ihracatında görülen düzenli artışın nedenleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

-Sprey karanfilinin güney Akdeniz sahil şeridinde

Tablo 3: İllere Göre Türkiye Kesme Çiçek ve Süs Bitkileri İhracatı

İLLER	KESME ÇİÇEK İHRACATI (\$)	PAY (%)	SÜS BİTKİLERİ İHRACATI (\$)	PAY (%)
ANTALYA	22.921.802	86	30.037.089	65
İZMİR	2.884.384	11	5.015.674	11
YALOVA	250.723	1	2.233.642	5
İSTANBUL	56.710	0	3.340.856	7
ADANA	2.985	0	1.373.947	3
ANKARA	190	0	1.027.101	2
DİĞER İLLER	471.287	2	3.419.656	7
TOPLAM	26.588.081	100	46.447.965	100

Kaynak: DTM

ek ışıklandırma ve ek ısıtma ihtiyacı olmaksızın kış boyunca üretilebilmesi

-İhracatçı firmalarının çoğunun yatırım yapmaya niyetli güçlü firmalardan oluşması

-1990-1995 yılları arasında sera yatırımlarına verilen % 25'lik KKDF teşviki

-Sektörde sözleşmeli üretici modelinin yaygınlaşması

-Hedef pazarlara yakınlık

Süs bitkileri ihracatında 2000 yılında bir duraklama dönemine girilmiştir. Bunun nedenleri arasında sektördeki firmaların mevcut pazarlarını genişletmeden ve yeni pazarlar oluşturmada üretimlerini arttırmaları, satışta karanfilin dışında sinerji yaratacak yeni tür ve çeşitlere yönelinmemesi ve nakliyyede maliyeti azaltmak için kullanılan TIR taşımacılığının çiçeğin vazo ömrünü azaltması sayılabilir. Pazarlama kanallarında oluşan arz fazlalığı fiyatları olumsuz etkilemiştir. Hedef pazarımız olan Avrupa'da karanfil fiyatlarında meydana gelen dramatik düşüş de üretici-ihracatçıları yeni pazarlar aramaya sevk etmiştir. Bu bağlamda Rusya, Ukrayna ve Balkan ülkeleri yeni pazarlar olarak ortaya çıkmıştır. Bu arada bu yeni pazarların talebini dikkate alan bazı firmalar karanfilin yanısıra yeni tür ve çeşitlere yönelmeye başlamışlardır. Antalya'da gelişen süs bitkileri ihracatı diğer bölgelerde de artış göstermeye başlamıştır. Yayla şartlarında yaz üretimine geçilmesi ile yıl boyu kesintisiz ihracat yapılmaya başlanmıştır.

2007 yılı istatistiklerine göre Türkiye'nin süs bitkileri ihracatının % 65'i Antalya'dan yapılmaktadır. Antalya'dan sonra sırasıyla İzmir (% 11), İstanbul (% 7) ve Yalova (% 5) süs bitkileri ihracatında önemli illerimizdir. Isparta, Burdur, Korkuteli ve İbradı bölgelerinde yapılan yayla üretimi nedeniyle ihracat sezonu 7 aydan 10 aya çıkmıştır.

Türkiye'den bugün yaklaşık 35 ülkeye süs bitkileri ihracatı yapılmaktadır. Süs bitkileri ihracatında en önemli pazarlarımız Hollanda, İngiltere, Almanya, Rusya Federasyonu ve Ukrayna'dır. Kesme çiçek ihracatında Hollanda, İngiltere, Almanya, Rusya ve Ukrayna, canlı bitkiler ihracatında da Türkmenistan, K.K.T.C. ve Macaristan önemli pazarlardır.

İbradı-Kesme Çiçek Üretimi-Foto:Atay USLU

Tablo 4: Ülkelere Göre Türkiye Süs Bitkileri İhracatı

	ÜLKE ADI	DEĞER (Dolar)		DEĞİŞİM (%)
		2006	2007	2006-2007
1	HOLLANDA	9.455.493	9.937.119	5,1
2	İNGİLTERE	10.891.380	9.211.043	-15,4
3	ALMANYA	4.275.504	5.822.535	36,2
4	RUSYA FED.	3.157.559	3.464.315	9,7
5	UKRAYNA	2.486.604	3.354.923	34,9
6	ROMANYA	1.007.338	3.054.719	203,2
7	TÜRKMENİSTAN	2.177.139	1.515.277	-30,4
8	K.K.T.C.	1.040.341	1.393.262	33,9
9	MACARİSTAN	816.561	1.335.743	63,6
10	BULGARİSTAN	576.857	1.331.114	130,8
11	IRAK	412.455	1.082.841	162,5
12	YUNANİSTAN	701.274	972.481	38,7
13	JAPONYA	596.537	785.160	31,6
14	A.B.D.	1.021.735	702.244	-31,3
15	BELÇİKA	370.071	530.187	43,3
	TOPLAM	40.522.792	46.447.965	14,6

Kaynak: Dış Ticaret Müsteşarlığı

Toplam süs bitkileri ihracatının % 57'sini kesme çiçekler, % 24'ünü canlı bitkiler (iç ve dış mekan bitkileri), % 13'ünü çelenk ve yosunlar ve % 6'sını çiçek soğanları oluşturmaktadır.

Tablo 5: Mal Gruplarına Göre Türkiye Süs Bitkileri İhracatı

MAL GRUBU	DEĞER (1.000 ABD Doları)			
	2004	2005	2006	2007
ÇİÇEK SOĞANLARI	2.837	2.747	2.645	2.917
CANLI BİTKİLER	6.329	5.671	7.941	10.871
KESME ÇİÇEKLER	20.170	20.397	23.482	26.588
YOSUNLAR VE AĞAÇ DALLARI	8.410	7.412	6.453	6.071
TOPLAM	37.748	36.229	40.522	46.447

Kaynak: Dış Ticaret Müsteşarlığı

Süs bitkileri ihracatımızda en önemli mal grubu kesme çiçeklerdir. 2007 yılında 27 milyon dolar olan kesme çiçek ihracatımızda en önemli ürün karanfildir ve kesme çiçek ihracatının % 90'ını, toplam süs bitkileri ihracatının ise % 50'sini oluşturmaktadır. Karanfil dışında ihraç edilen diğer kesme çiçekler arasında gerbera, gypsophilla, lilium önemli olup, yeni türlerden ranunculus, lisianthus gibi türlerin de ihracatı önem kazanmaya başlamıştır. Kesme çiçek ihracatında çeşitlilik sağlanamaması en önemli sorunlarımızdandır.

Türkiye'nin kesme çiçek ihracatında görülen artışın en önemli nedeni dış pazarda yapılan tanıtım faaliyetleridir. Son dönemde fuar katılımları, alım heyetleri ve çeşitli diğer etkinliklerle Türk çiçeği tanınmaya ve yeni alıcılara ulaşmaya başlamıştır.

Dünya istatistiklerine bakıldığında Türkiye, 2003 yılında dünya süs bitkileri ihracatında 24. sırada yer almaktadır.

Canlı bitkiler ihracatımızda önemli pazarlar Almanya, Hollanda ve Türkmenistan'dır. Hedef pazarlar, Uzak Doğudan (Japonya) Avrupa'ya doğru yön değiştirmiştir. Bunun nedeni Çin'in daha ucuz üretim yaparak, Uzak Doğu pazarına mal tedarik etmesidir.

Son yıllarda yosunlar ve ağaç dalları grubunda yer alan çelenklerin ihracatında da artış görülmektedir. Noel dönemlerine yönelik yeşilliklerden oluşan çelenk yapımı yeni bir tür olarak üretilmeye ve ihraç edilmeye başlanmıştır. Çelenk ihracatında önemli pazarlarımız Hollanda ve Almanya'dır.

(Bkz.) Kitabımızın 2.Cildi "VII-3. EKONOMİ, TİCARET VE SANAYİ- 6-ANTALYA İHRACATÇI BİRLİKLERİ" bölümünden ilgili meslek birlikleri incelenebilir.

F-TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİ

Antalya Bölge Birliği

1975 yılında kurulan Bölge Birliği Antalya'da 44, Burdur'da 28 ve Isparta'da 21 olmak üzere toplam 93 Tarım Kredi Kooperatifi aracılığıyla 80.225 ortağın tarımsal üretimlerine katkıda bulunmak amacıyla her türlü tarımsal girdi ihtiyacını karşılamaktadır.

Antalya'da bulunan kendisine ait hizmet binasında faaliyetlerini sürdüren Bölge Birliği, merkezde 59, kooperatiflerde ise 229 olmak üzere toplam 288 personel ile çiftçi ortaklarına en iyi hizmeti verme gayreti içerisinde. İlimizde hizmet veren Tarım Kredi Kooperatiflerine ait iletişim bilgileri aşağıda belirtilmiştir.

ADI	İLÇESİ	MAİL ADRESİ	TELEFON (242)	FAKS (242)	AVEA TELEFON
ELMALI	ELMALI	274elmali@tarnet.net.tr	618 68 81	618 68 71	
CUMALI	SERİK	377cumali@tarnet.net.tr	722 29 76	712 60 42	0505 796 93 39
ÇANDIR	SERİK	379candir@tarnet.net.tr	726 20 24	726 23 45	0505 840 03 05
ABDURRAHMANLAR	SERİK	380abdurrahmanlar@tarnet.net.tr	732 30 12	732 35 76	0505 840 03 06
MANAVGAT	MANAVGAT	387manavgat@tarnet.net.tr	746 10 26	742 53 18	0505 796 95 59
ALANYA	ALANYA	439alanya@tarnet.net.tr	522 59 29	522 59 28	0505 825 73 25
AKÇAY	ELMALI	972akcay@tarnet.net.tr	629 20 03	629 25 57	
ESKİHİSAR	ELMALI	973eskihisar@tarnet.net.tr	611 70 13	611 70 13	
GÖLOVA	ELMALI	974golova@tarnet.net.tr	626 20 03	626 20 03	

BOZOVA	KORKUTELİ	994bozova@tarnet.net.tr	661 20 04	661 20 04	
KINIK	KAŞ	999kinik@tarnet.net.tr	845 49 23	845 49 20	0505 840 08 79
KALE	DEMRE	1014kale@tarnet.net.tr	871 50 35	871 30 65	0505 840 08 76
AKSU	AKSU	1045aksu@tarnet.net.tr	426 30 43	426 24 68	0505 840 11 45
GAZİPAŞA	GAZİPAŞA	1074gazipasa@tarnet.net.tr	572 11 42	572 51 53	0505 755 79 41
TAŞAĞIL	MANAVGAT	1134tasagil@tarnet.net.tr	762 20 08	762 28 91	0505 840 11 46
YENİKÖY	DÖŞEMEALTI	1140yenikoy@tarnet.net.tr	421 35 07	421 30 13	0505 796 93 33
KUMLUCA	KUMLUCA	1255kumluca@tarnet.net.tr	887 29 52	887 15 03	0505 840 08 73
GÜNDOĞMUŞ	GÜNDOĞMUŞ	1417gundogmus@tarnet.net.tr	781 20 56	781 20 56	0505 443 64 01
İBRADI	İBRADI	1504ibradi@tarnet.net.tr	691 20 11	691 20 11	0505 443 61 55
KIZILOLOT	MANAVGAT	1628kizilot@tarnet.net.tr	748 20 07	748 20 07	0505 840 11 26
KASABA	KAŞ	1710kasaba@tarnet.net.tr	833 30 18	833 30 58	0505 840 08 78
HAFIZBEY	DÖŞEMEALTI	1779hafizbey@tarnet.net.tr	438 22 26	438 20 07	0505 634 46 10
ÇAKIRLAR	KONYAALTI	1838cakirlar@tarnet.net.tr	439 40 03	439 40 27	0505 630 83 30
GEBİZ	SERİK	1857gebiz@tarnet.net.tr	736 70 03	736 76 67	
KIZILCADAĞ	KORKUTELİ	1920kizilcadag@tarnet.net.tr	655 80 02	655 80 56	
KORKUTELİ	KORKUTELİ	1966korkuteli@tarnet.net.tr	643 61 31	643 37 81	0505 634 46 14
KÜÇÜKKÖY	KORKUTELİ	1967kucukkoy@tarnet.net.tr	646 50 16	646 51 23	
GÖMBE	KAŞ	2012gombe@tarnet.net.tr	831 40 12	831 48 35	
AKSEKİ	AKSEKİ	2122akseki@tarnet.net.tr	691 20 11	691 20 11	0505 827 28 80
YEŞİLKÖY	ALANYA	2151yesilkoy@tarnet.net.tr	532 14 87	532 14 86	
BEŞKONAK	MANAVGAT	2157beskonak@tarnet.net.tr	765 30 94	765 30 94	0505 634 47 26
HASYURT	FİNİKE	2171hasyurt@tarnet.net.tr	865 60 64	865 64 62	0505 840 08 74
TURUNÇOVA	FİNİKE	2172turuncova@tarnet.net.tr	852 41 06	852 41 05	0505 840 08 75
DENİZTEPESİ	SERİK	2248deniztepesi@tarnet.net.tr	737 20 42	737 20 43	0505 840 11 19
YUVA	ELMALI	2264yuva@tarnet.net.tr	633 10 02	633 15 53	
KÖSELER	AKSU	2289koseler@tarnet.net.tr	436 30 28	436 30 29	0505 834 84 08
DEMİRTAŞ	ALANYA	2319demirtas@tarnet.net.tr	516 10 32	516 10 32	0505 755 79 40
YANKÖY	SERİK	2480yankoy@tarnet.net.tr	716 80 32	716 80 33	0505 537 12 32
ÇAVUŞ	KUMLUCA	2523cavus@tarnet.net.tr	883 52 46	883 52 94	0505 840 08 71
MAVİKENT	KUMLUCA	2717mavikent@tarnet.net.tr	884 41 48	884 34 16	0505 840 08 72
ANTALYA	MERKEZ	2744antalya@tarnet.net.tr	338 26 24	339 47 56	0505 443 63 73
YUKARIKOCAYATAK	SERİK	2909yukarikocayatak@tarnet.net.tr	729 72 82	729 72 83	0505 840 11 28
KARATAŞ	DÖŞEMEALTI	2949karatas@tarnet.net.tr	412 50 91	412 50 92	0505 638 22 23
YURTPINAR	AKSU	2960yurtpinar@tarnet.net.tr	428 65 31	428 65 32	0505 818 81 19

Bölge Birliği Adres:Aliçetinkaya Caddesi No: 104- e-mail: antalya@tarimkredi.org.tr

Telefon: 0242 311 99 00 (6hat)- Faks: 0242 311 99 17

Kaynak: [http://antalya.tarimkredi.org.tr-\(22/08/2008\)](http://antalya.tarimkredi.org.tr-(22/08/2008))

G- ANTALYA PAMUK VE NARENCİYE TARIM SATIŞ KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ (ANTBİRLİK)

1. Genel Bakış

İlimizde önemli bir tarım iktisadi kuruluşu olan Antbirlik, ilimizde pamuk üretiminin yoğun olduğu 1970-1980'li yıllarda ilin tarım, ekonomi ve hatta siyasetinde önemli derecede söz sahibi idi. Genel ve mahalli seçimlerin kulislerinin yapıldığı bir mekan hüviyeti taşıyordu. Hatta o yılları bilenler, kütlü pamuğun alımının yapıldığı il merkezindeki Topçular Antbirlik depolarının önünden itibaren uzayan römorklu traktör sıralarının kilometrelerce uzayarak, Topçular-Tedaş Kavşağı-Kızıllık-Düden Şelalesi Kaşığına ulaştığı ve çiftçilerin bir iki hafta yollarda nöbet tuttuğu bilinmektedir. Şu anda, yağ ve hayvanlar için küspe imalatı ve satışı da yapılan Birliğin Topçular'daki binalarının yıkılarak yap-işlet-devret modeli ile yeni binalar yapılmakta olduğu anlaşılmaktadır.

Tekstilde ülkede yaşanan dalgalanmalar, ihracatın azalması, ilaç, işçilik, yakıt vb. maliyetlerin artması ile 1980'li yıllardan sonra pamuk üretimi giderek azalmış ve günümüzde çok az miktarda ekilir hale gelmiştir. Pamuk arazilerinin yerini mısır başta olmak üzere, karpuz, narenciye ve nar bahçeleri almıştır. Birlik, yönetim kurulu ve genel müdürlük idari kadroları ile ilimizin çeşitli ilçe ve beldelerinde bulunan kooperatifler aracılığıyla yönetilmektedir. Antbirlik Genel Müdürlüğü, daha önce mülkiyeti kendisine ait olan ve şu anda yıkılmış bulunan İlimiz Işıklar semtinde Tal-ya Otel'i'nin yanındaki denize nazır binasında hizmet vermekte iken, oradan taşınarak halen Aksu İlçesi'nde yine kendisine ait Aksu İplik Fabrikası'nın içerisine taşınarak burada faaliyetine devam etmektedir.

2. Tarihçe

Antalya Topçular mevkiinde basit bir çırçır tezgahı ile faaliyete başlayan ANTBİRLİK, geçtiğimiz 48 yıl içinde önemli değişim ve gelişmeler göstermiştir. 1968 yılında Alanya Kooperatifi'nin Birlik bünyesinden ayrılması ile Antbirlik uzun yıllar sadece pamuk üreticilerinin Birliği olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. 1968 yılında Finike, 1969 yılında Kumluca ve 1975 yılında da Yeniköy ve Kınık Kooperatifleri'nin kurulması ile Birliğe bağlı Kooperatif sayısı 7'ye yükselmiştir.

Ancak; Finike ve Kumluca yörelerinde pamuk ekiminin tamamen kalkması ile 1992 yılında bu iki kooperatif kapatılmış kooperatif ortakları Kınık ve Yeniköy Kooperatifleri'ne aktarılmıştır. 1993 yılında T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın kararı ile Antbirlik Antalya Birlik ile birleşmiş ve böylece Antbirlik Narenciye ürünlerini tekrar bünyesine almıştır.

Bugünün Antbirliği 16.06.2000 tarihinde yürürlüğe giren 4572 Sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Hakkında Kanun ile Özerkleştirme kapsamına girmiş ve Birlikte, yeniden yapılandırma süreci başlamıştır. Birliğin önemli çalışma konuları; ortak üreticilerinin ürünlerini daha iyi değerlendirilmesini sağlamak, bu konuda gerekli her türlü tedbiri almak, ortakların ve ortak olmayan üreticilerin tarımsal üretim faaliyetleri ile ilgili ihtiyaçlarını karşılamaktır.

2005 yılına girildikten sonra, şu günlerde Antbirlik, teknolojinin, ekonomi ve pazarlamaya getirdiği imkanları kullanmaya başlamakta ve çok daha verimli bir şekilde çalışmanın temellerini atmaktadır.

3. Kooperatif ve Ortakları

Birliğe bağlı 6 adet kooperatif vardır. Bunlar Serik, Manavgat, Antalya, Yeniköy, Kınık ve Alanya Kooperatifleri'dir. Antbirlik'e bağlı olan şu an için toplam 22.635 ortak bulunmaktadır.

Bölgedeki pamuk üreticilerinin hemen hemen tamamı birliğin ortağıdır. Kooperatifler, ortak üreticilerimizin pamuk ekiminden hasadına kadar ihtiyaç duydukları bütün üretim girdileri, zamanında ve yeteri kadar temin edilerek bunların uygun şekilde kullanılmasına özen gösterir. Özellikle zirai mücadele ilaçlarının seçiminde gerekli çalışmalar yapılarak, etkililiği en fazla olan ilaçların en ekonomik şekilde temin edilmeleri sağlanır. Birlik, ortaklarına pamuk tohumluğu ve gübre tedariki, şimdilik konsinye olarak da mısır tohumu ve kanola tohumu sağlar. Ortaklarının verilen hizmetten daha etkin yararlanabilmeleri için kredi kartı ile satış hizmetinden yararlanmaları sağlanmıştır.

*Kaynak: <http://www.antbirlik.com.tr>

Genel Müdürlük Adres: Aksu İplik Fabrikası Macun Köyü / AKSU- Tel: 242.426 21 43

Web: www.antbirlik.com.tr - E-posta : info@antbirlik.com.tr Fax: 242 426 21 47

11. SPOR

1. GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ

İlimizde birçok spor faaliyetleri, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü himaye ve koordinesinde yürütülmektedir. Adı geçen Müdürlük, zaman zaman Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak hizmet vermiş olmakla birlikte, halen Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak hizmet vermektedir. Müdürlük hizmet binası yakın tarihte Atatürk Caddesi üzerindeki Atatürk Evi bitişiği Atatürk Kapalı Spor Salonu girişinde iken Antalya Araştırma ve Eğitim Hastanesi (Eski Devlet Hastanesi) batı karşısına taşınmış, 2008 yılından itibaren de halen hizmet verdiği Perge Caddesi'ne taşınmıştır.

a. Bazı Spor Faaliyetleri

Müdürlük koordinesinde ilimizde gerçekleştirilen bazı spor faaliyetleri şunlardır:

Atletizm	Atıcılık ve Avcılık
Banminton	Basketbol
Binicilik	Bedensel Engelliler
Bilardo	BİSİLET
Bocce-Bowling-Dart	Boks
Briç	Jimnastik
Çim Hokeyi	Dağcılık
Eskrim	

b. Geleneksel Spor Dalları

Binicilik	Güreş
Golf Turnuvası	Halk Oyunları
Halter	Herkes İçin Spor
Hentbol	İşitme Engelliler
İzcilik	Judo-Kurash
Kano-Rafting	Karate
Kayak	Masa Tenisi
Motosiklet	Mücadele Sporları
Okçuluk	Otomobil Sporları
Oryantiring	Satranç
Su Altı Can Kurtarma	Triatlon

Tekvando
Üniversite Sporları
Voleybol
Yüzme-Atlama

Tenis
Vücut Geliştirme
Yelken
Zihinsel Engelliler

c. İlimizi Deplasmanlı Liglerde Temsil Eden Kulüpler

c.1. Basketbol

1-Kepez Belediye Spor Klb.	1. Lig Erkekler
2-B.Şehir Belediye Spor Klb	1. Lig Erkekler
3-Palmye Spor Klb.	Bölgesel Lig Erkekler
4-Antalya Koleji Spor Klb	Bayanlar Bölgesel Lig
5-Manavgat Bel.Spor Klb.	2. Lig Bayanlar
6-Alanya Belediye Spor Klb.	Bayanlar Bölgesel Lig

c.2. Voleybol

Manavgat Spor Klb
1.Lig Erkekler

c.3. Hentbol

Akdeniz Üniversitesi Spor Klb.	1.Lig Erkekler
Karatay Lisesi Spor Klb.	1.Lig Erkekler
Akdeniz Gençlik Spor Klb.	1.Lig Erkekler

c.4. Masa Tenisi

Antalya Spor Klb.	1.Lig Bayanlar
Antalya Spor Klb.	Süper Lig Erkekler

c.5. Güreş

B.Şehir Belediye Spdr Klb.	Bölgesel Lig
Konyaaltı Belediye Spor	Bölgesel Lig

c.6. Bedensel Engelliler

B.Şehir Belediye Spor Klb.	1. Lig Tekerlekli Sandalye Bas.
Antalya Engelliler Spor Klb.	2. Lig Tekerlekli Sandalye Bas.
Akdenizengelliler Spor Klb.	2. Lig Tekerlekli Sandalye Bas

c.7. İşitme Engelliler

B.Şehir Belediye İşitme Eng. Spor Klb.	1.Lig Bayanlar Voleybol
B.Şehir Belediye İşitme Eng. Spor Klb.	1. Lig Erkekler Voleybol
B.Şehir Belediye İşitme Eng. Spor Klb.	1.Lig Erkekler Futbol

c.8. Satranç

Halk Eğitim Spor Klb	1.Lig
Sağlık Spor Klb.	Süper Lig
Çallı Spor Klb.	Süper Lig
Deniz Gençlik Ve Spor Klb.	Süper Lig

c.9. Futbol

Antalya Spor	Süper Lig
(Bkz. Bu bölümün sonunda 2.Bölümde verilmiştir.)	
Alanya Spor	2. Lig B Kategorisi
Side Spor	3. Lig

c.10. Badminton

Antalya Gençlik Spor Kulübü	2. Lig

d. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Mevcut Spor Salonları:

TESİSİN ADI	SEYİRCİ KAP.	SPOR SALONLARI
e.1. Dilek Sabancı Spor Salonu Voleybol, Basketbol, Hentbol, Badminton, Güreş, Judo, Eskrim, Jimnastik vb. müsabakalara uygun zemin. Toplantı Odaları, Basın ve VIP Tribünü, Kafeterya, Otopark, Aikido Antren. Salonu, Eskrim Antren. Salonu, Halter Antren. Salonu, Ulusal ve Uluslararası Standartlara uygun Halter Antrenman Salonu için ısıtma, soğutma sistemi, Soyunma odaları her branş için ayrı ayrı mevcuttur.	2500 Seyirci Kapasiteli	
e.2. Atatürk Spor Salonu Voleybol, Basketbol, Badminton, Güreş, Judo, Eskrim, Jimnastik, Taekwondo, Karate vb. müsabakalara uygun zemin Jimnastik Antr. Salonu Güreş Antr. Salonu Basketbol Sekt. Sahaları Sauna Otopark Ulusal ve Uluslararası Standartlara uygun Güreş ve Jimnastik Antrenman salonlarında ısıtma, soğutma sistemi	1700 Seyirci Kapasiteli	

Alanya Atatürk Spor Salonu
Serik Spor Salonu
Akseki Ömer Duruk Spor Salonu
Manavgat 100 Yıl Spor Salonu
Elmalı 100.Yıl Atatürk Spor Salonu
Kemer Spor Salonu
Elmalı Güreş Eğitim Merkezi
Kumluca Spor Salonu
Alanya Avsallar Spor Salonu
İbradı Spor Salonu

1500 Seyirci
500 Seyirci
500 Seyirci
500 Seyirci
500 Seyirci
500 Seyirci
2500 Seyirci
400 Seyirci
500 Seyirci

e. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Mevcut Açık Spor Tesisleri

e.1. Atatürk Stadyumu	13.000 Seyirci
e.2. Okçuluk Tesisleri	500 Seyirci
e.3. Atletizm Sahası	
e.4. Süleyman Erol Yüzme Havuzu	500 Seyirci Bakım Onarım Yapılamadığı İçin Hizmet Dışı
e.5. Duacı Kamp Merkezi	Bakım Onarım Yapılamadığı İçin Hizmet Dışı
e.6. Korkuteli 100 Yıl Atatürk Stadı	1.000 Seyirci
e.7. Alanya Milli Egemenlik Stadı	2.500 Seyirci
e.8. Alanya Stadı	15.000 Seyirci
e.9. Finike Stadı	2.000 Seyirci
e.10. Kaş Stadı	1.000 Seyirci
e.11. Kumluca Stadı	1.500 Seyirci
e.12. Demre Futbol Sahası	600 Seyirci
e.13. Elmalı Stadı	10.500 Seyirci
e.14. Akseki Stadı	2.500 Seyirci
e.15. Serik Stadı	3.500 Seyirci.
e.16. Antalya Merkez Gençlik Merkezi	

2. ANTALYASPOR (Süper Lig)

Antalya Beden Terbiyesi Bölge Başkanlığı Bölge İstişare Kurulu'nun 5.6.1966 tarih ve 1 sayılı kararı ile, zamanın 3512 - 5927 / 4919 sayılı Cemiyetler Kanunu, 2596 sayılı bazı kisvelerin giyilmeyeceğine dair olan Kanun, 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunun mevzuatı çerçevesinde Antalya Spor Profesyonel takımının teşekkülünde hiç bir mahsur görülmediğine ittifakla karar verilerek, İleri gazetesinde yayınlanan nizamnamenin 2. maddesinde belirtilen Kurucu (Antalya Spor Kulübü Müteşebbis Heyeti) üyelerince kurulmuştur.

Antalya sporu oluşturan kulüpler şunlardır:

- Yenikapı Su spor
- İlk Işık spor
- Ferrokrom spor

Cemiyetler Kanunu'na göre kurulan Antalyaspor Kulübü Beden Terbiyesi'nin Kanuna intibakı ile birlikte 02 Temmuz 1966 tarihinde Genel Müdürlük tarafından

tescil edilerek resmen kurulmuştur. Antalyaspor Kulübü Derneği'nin bu gün yürürlükte olan tüzüğü "Antalya Ekspres Gazetesi'nde" 7 Temmuz 1987 tarihinde yayınlanmıştır. 9 Aralık 1992 tarihinde "Çimturspor Kulübü Derneği" ile "Antalyaspor Kulübü Derneği"nin ayrı ayrı yaptıkları olağanüstü Genel Kurul toplantılarında Çimtur Kulübü Derneği kendisini fesh ederek Antalyaspor Kulübü ile birleşme kararı almış Antalyaspor Kulübü Genel Kurulu bu birleşmeyi onaylamıştır. Antalyasporun Türkiye liglerindeki yıllara göre durumunu şöyle özetleyebiliriz;

Antalyaspor, ilk olarak profesyonel liglere 1966-1967 sezonunda 2. Lig'den katıldı. 1981-1982 sezonunda 2. Lig'de şampiyon olarak 1. Lig'e yükseldi. 1. Lig'de 3 sezon oynadıktan sonra ligden düştü. Ertesi yıl tekrar 1. Lig'e çıkmasına karşın 1987 yılında bir kez daha 2. Lig'e düştü. Bu tarihten sonra toplam 7 sezon boyunca 2. Lig'de oynayan Kırmızı-Beyazlı ekibimiz 1993-1994 sezonunda play-offlarla yeniden 1. Lig'e adını yazdırdı. 1. Lig'de 8 yıl aralıksız olarak oynayan Antalyaspor, 2002-2003 sezonu sonunda küme düştü. Antalyaspor 2005-2006 sezonunda Lig A'yı ikinci olarak tamamlayarak 2006-2007 sezonunda Turkcell Süper Lig'de oynamaya hak kazandı. Turkcell Süper Lig'de 2006-2007 sezonunun son haftasında kaybettiği puanlar nedeniyle tekrar küme düştü. Ekip 2007-2008 sezonuna geldiğinde ise ligi ikinci sırada tamamlayarak yeniden "Turkcell Süper Lig'e" çıktı. Takımın en önemli başarılarından biri "Türkiye Kupası" ikinciliğidir. Kırmızı-Beyazlı ekip ülkemizi İntertoto Kupası'nda 2 kez, UEFA Kupası'nda da 1 kez temsil etti. Antalyaspor'un 1. Lig tarihindeki 500. golünü, 3 Aralık 2006 tarihinde oynanan Kayseri Erciyesspor maçında Pavel Straka atmıştır.

Antalyaspor 2009-2010 Futbol Takımı

12. ÇEVRE VE HAVA

1. ÇEVRE

a-Çevre ve Orman İl Müdürlüğü

İlimiz Çevre ve Orman İl Müdürlüğü; Çevre İl Müdürlüğü ile Orman Bakanlığı'nın çevre ile ilgili ildeki bazı birimlerinin birleşmesiyle yeniden teşkilatlanmıştır. Çevre İl Müdürlüğü, ilk önce halen depreme dayanıklı olmadığı gerekçesiyle boşaltılan Cumhuriyet Caddesi'ndeki Eski Özel İdare binasında bir süre faaliyetini devam ettirdikten sonra, Kızıltoprak Mahallesi Aliçetinkaya Cad. No.177 adresindeki Tarım Bakanlığına ait binanın modern bir şekilde restore edilmesiyle bu binaya taşınmış, daha sonra Çevre ve Orman İl Müdürlüğü adını aldıktan sonra yukarıda belirtilen adreste ve Orman Bölge Müdürlüğü'nün yanındaki binada olmak üzere her iki binada da hizmetini sürdürmektedir.

Bazı Faaliyet Sahaları

a.1. Güllük Dağı (Termessos) Milli Parkı

Güllük dağı (Termessos) milli parkı, ilimizin 30 km. kuzeybatısında, doğal ve kültürel kaynak değerleri; Termessos antik kenti, zengin biyolojik çeşitlilik, epik ve jeomorfolojik oluşum (mecene kanyonu) ile birlikte, 1970 yılında, 6702 hektarlık alan milli park alanı olarak ilan edilmiştir.

250-1665 m yükselti farklılığı ve zengin biyolojik

çeşitliliğe sahip milli parkta, akdeniz iklim tipinin bitki topluluklarını sergileyen orman ve maki örtüsü içerisinde sakız ağacı (pistacia terebinthus), yabani zeytin (olea oleaster), sandal (arbutus andrache), keçiboynuzu (ceretonia ciliqua), defne (laurus nobilis), tespih (styrax officinalis) gibi 680 bitki türü tespit edilmiş olup, 80 (%11.76) adedi Türkiye endemiği olarak tanımlanmıştır (alçitepe, 1998).

Milli parkta, alageyik (cervus dama), yaban keçisi (capra aegagrus), şah kartal (aquila heliaca) ve vaşak (felis lynx) gibi sayıları her geçen gün azalan önemli türler barınmakta ve üremektedirler. Türkiye'de bulunan 456 kuş türünün 113'ü milli parkta görülmektedir (sert, 2000).

Milli parkta; Güllük Dağı'nın sarp kayalıkları, duvarları 600 m.ye kadar yükselen Mecine Kanyonu ve Yenice Vadisi gibi jeomorfolojik özellikler görülmeye değer oluşumlardır.

a.2. Güver Kanyonu Tabiat Parkı

Antalya ilinin kuzey-batı yönünde ve 15 km mesafede, eski Düzlerçamı Beldesi, yeni Döşemealtı İlçe sınırlarında kalmaktadır. Tabiat parkının alanı 4044 ha'dır. Çevre ve Orman Bakanlığı'nın, 28.03.2007 tarih, 104 sayılı olurları ile, güver kanyonu ve çevresi, halen yaban hayatı geliştirme sahası içinde olup, bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenme ve eğlenmesine uygun bir tabiat parçası niteliği taşıdığından, güver kanyonu tabiat parkı olarak ilan edilmiştir.

a.3. Düzlerçamı Yaban Hayatı Geliştirme Sahası

Düzlerçamı, 1966 yılında Orman Yüksek Mühendisi Nihat TURAN tarafından bölgede 7 adet alageyik yaşadığının saptanması ile 1750 ha.lık alan alageyik koruma sahası olarak ilan edilmiştir. Alageyiklerin koruma alanının dışına çıkmaları üzerine 1967 yılında alan 11432 ha.a çıkartılmış ve adı "Alageyik ve Yaban Keçisi Koruma Alanı" olarak değiştirilmiştir. Daha sonraları 1970 yılında 14.300 ha, 1987 yılında 34.000 ha.a çıkarılmıştır. Düzlerçamı bölgesi 4915 sayılı yasa çerçevesinde tekrar değerlendirilerek, 16.10.2005 tarihinde, 22.500 ha alan "yaban hayatı geliştirme sahası" olarak tescil edilmiştir. Antalya ili, Döşemealı ve Korkuteli ilçe sınırlarında kalmaktadır. Alanda özellikle korunan türler; alageyik ve yabankeçisidir. Alageyik; endemik bir türdür. 15. yüzyılda Rodos Şövalyeleri'nce İngiltere ve Hollanda'ya taşınan alageyik bugün Avrupa genelinde onbinlerle ifade edilmekte iken, ülkemizde yalnızca Düzlerçamı bölgesinde kalmış ve yaşama alanları oldukça daralmıştır. Yaban keçisi; 1980'li yıllardan bu yana av turizmi kapsamında yabancı turistlere avlattırılmakta iken, sayıları azaldığı için son yıllarda sadece avlanma planı çerçevesinde yılda 3-5 adet avlattırılmaktadır.

a.4. Düzlerçamı Eşenadası Alageyik (Dama Dama) Üretim Yeri

Ülkemize özgü ve son yıllarda nesli tükenme tehlikesi altında bulunan alageyiklerin doğal yaşama ortamları olan Antalya-Düzlerçamı bölgesinde 1966 yılında yapılan sayımlarda yalnızca 7 adet bireyin yaşadığı tespit edilmiştir. Nesli tükenme tehlikesi altındaki bu türümüzün neslinin devam ettirilmesi ve sayısının artırılması amacı ile yaşama ortamlarının hemen bitişiğinde Düzlerçamı alageyik üretim istasyonu tesis edilmiştir. 1970 yılında yapımı tamamlanan 25 ha. büyüklüğündeki istasyona 1975 yılında doğal ortamından 1 adet erkek, 2 adet dişi ve 3 adet yavrudan oluşan 6 adet birey yakalanarak üretim istasyonuna yerleştirilmiştir. 1999-2000 yıllarında alageyik popülasyonunun istasyonda artması ve besin bitkilerinin azalması ile birlikte, stres, kolay hastalanma ve üreme kabiliyetlerinde gerilemeler olduğu gözlenmiştir. Baş gösteren sorunların çözümü için; Çevre ve Orman Bakanlığı'nca "alageyik üretim ve yerleştirme teknikleri" projesi kapsamında Düzlerçamı-Eşenadası bölgesi, daha geniş, besin bitkileri açısından çok daha zengin ve 521 ha'lık bir alan, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nce Eşenadası alageyik üretim yeri olarak 15.07.2002 tarihinde kurulmuştur. Kurulan istasyon alanının 430 ha.lık bölümü kafesli tel ile çevrilmiş ve alageyiklerin 06.11.2003 tarihinde yeni istasyona taşınmaları ile birlikte üretim faaliyetleri devam etmektedir. Alageyik; erkeklerin boynuzu yaba biçimindedir. Boynundan kuyruk kısmına kadar uzanan

siyah sırt çizgisi olup karın kısmı açık renklidir. Erkekler boynuzlarını Mart-Nisan aylarında atarlar. Haziran-Ağustos döneminde, çiftleşme dönemine kadar yeni boynuzları oluşur. Dişileri boynuzsuzdur. 0-800 m. rakımlarda, alt tabakası maki olan, tarım alanları ile karışık, kızılçam ormanlarını tercih eder. Çiftleşme ekim ayıdır. Boğalar yalak kazıp, kesik kesik böğürerek dişileri yanına çağırır. Haziran ayında tek yavru doğururlar, çeşitli ot, bitki yaprakları, taze sürgünleri ve olgunlaşmış meyveleri yerler. 12-18 yıl yaşarlar. Akdeniz sahilleri anavatanıdır. Düzlerçamı ormanlarında doğal olarak yayılan tür tamamen koruma altındadır.

a.5. Düzlerçamı Yaban Keçisi (Capra Aegagrus) Üretim Yeri

Üretime 1982 yılında 2 dişi, 1 erkek olarak başlanmıştır. İstasyonun büyüklüğü 6 parselden oluşur ve 34 ha'dır. Amacı, doğal popülasyonu desteklemektir. Besin, ezme arpa, yulaf ve samandır. Yaban keçisi tekelerin çene altında siyah ve uzun sakallar vardır. Her yıl büyüyen boynuz kabartıyla ayrılır. İyi gelişen erkeklerde boynuz 150 cm kadar çıkar. Dişilerin boynuzu 25-30 cm.dir. 0-3000 m yükseltilerde, sarp kayalık, bodur çalı ve ormanla kaplı arazilerde yaşarlar. Gündüz yayılırlar. Kasım-Aralık aylarında çiftleşirler. Çiftleşmeden yavru lamaya kadar, dişi ve erkekler bir arada gezerler. Sürü lideri her zaman yaşlı bir dişidir. Mayıs ayında genelde ikiz doğururlar. Ot, yaprak ve taze sürgün yerler. 15-18 yıl yaşarlar. Yurdumuzda Akdeniz Toros sıradağları, güney ve doğu Anadolu ile, bazı Ege Adaları, Kafkasya, İran ve Irak'ta yaşarlar.

a.6. Düzlerçamı Mesire Yeri

Alanı 15.05 ha'dır. Antalya-Korkuteli karayolu'nun 20 km.sinde Düzlerçamı bölgesindedir. Düzlerçamı mesire yeri ağaç türleri, kızılçam ve Akdeniz maki elemanlarından oluşur. Mesire yeri günü birlik piknik yapmaya uygun olup, serbest olarak spor yapılabilir. Mesire yerinin devamında bulunan Güver Uçurumu kanyonu görülmeye değerdir. Düzlerçamı mesire yeri, aralık 2005 tarihinde ihale ile müstecire kiralanmıştır. Mesire yerinde büfe, fırın ve kır gazinosu (restoran) vardır. Aynı zamanda alanda 2 yağmur barınağı, 1 çocuk oyun alanı, 3 wc, yeteri kadar çeşme, piknik masası, piknik ocağı, bulaşık yıkama yeri ve çöp bidonu vardır.

a.7. Köprülü Kanyon Milli Parkı

Köprülü Kanyon Milli Parkı; ilimiz Manavgat ilçesi'nin 63 km kuzey batısında, Antalya ilinin 85 km kuzeydoğusundadır. Manavgat ilçesi sınırları içerisinde bulunan Köprü ırmağı ve tarihi Selge kentinin bulunduğu yerde 36.614 hektarlık bir alanı kapsayan bu yöre 1973 yılında Milli Park olarak ayrılmış ve ilan edilmiştir. Sayısız kaynaklarla beslenen Köprü ırmağı Türkiye'nin en güzel tabii rekreasyon sahalarından birini teşkil etmektedir.

Elmalı-Avran Gölü

a.7.1. Köprülü Kanyon Milli Parkı Kaynak Değerleri:

Dik duvarlı kanyonlar içinde sayısız kaynaklarla beslenen, yaz kış yüksek bir debiye sahip olması nedeniyle rafting ve su sporlarına elverişli Köprü ırmağı, M.Ö.5.yy.da kurulmuş olan antik Selge kentinin tiyatrosu,agorası, Zeus ve Artemis tapınakları, sarnıçlar, su kemerleri, Köprü ırmağı ve Koca Çay üzerinde bulunan Oluk ve Büğrüm köprüleri ile Selge'yi Pamfilya'nın sahil şehirlerine bağlayan taş kaplamalı tarihi vb. bu gibi sayısız arkeolojik eserler,

-Akdeniz'in 391 ha.lık alanı kaplayan en büyük saf servi ormanı,

-Çok ilginç jeomorfolojik özellikli Adam kayaları,

-Kapladığı alan içinde 150 ila 2500 metre yükseltide bulunan nadir ve tehlike altında 48 türü (44'ü endemik), küresel ölçekte tehlike altındaki 5 türü, Avrupa ölçeğinde tehlike altındaki 39 türü, ulusal ölçekte tehlike altındaki 4 türü barındıran zengin florası,

-Dağ keçisi, Anadolu'nun tek endemik kuş türü Anadolu sıvacı, nesli tükenmekte olan Kızıl Akbaba, sadece bu yörede yaşayan Kara Semenderi türlerini barındıran zengin faunası,

Köprülü Kanyon Milli Parkı kaynak değerlerini oluşturmaktadır.

a.7.2. Sosyo-Kültürel Yapısı:

Milli park içerisinde ve çevresinde bulunan 11 adet köyde yaşayan yöre insanının yaşam biçimi ve zengin kültürel değerleri park alanında yapılacak ekoturizm uygulamaları açısından büyük öneme sahiptir.

a.8. Çığlıkara Tabiat Parkı

Elmalı İlçesi sınırlarında, 15889 ha.lık alan, 05.07.1991 tarihinde "Tabiatı Koruma" alanı olarak ilan edilmiştir.Elmalı-Çığlıkara önemli bir orman ağacı olan Sedir'in optimum yayılış alanıdır. Alanda aralarında endemik türlerinde bulunduğu 400'e yakın bitki türü vardır. İçerisinde 7 adet tescil edilmiş Anıt ağaç oluşu ve eşsiz bir orman ekosistemi özelliği göstermesiyle önem kazanmaktadır. Elmalı-Çığlıkara Tabiatı Koruma alanı Elmalı-Finike karayolunun 20 km.sindedir. Çığlıkara Tabiatı Koruma alanında; 2873 sayılı Milli Parklar yasasının 2/d maddesine göre yalnızca bilimsel ve eğitim amacıyla yapılacak çalışmalara izin verilebilir.

a.9. Saklıkent Milli Parkı

Saklıkent Milli Parkı 06.06.1996 tarihinde, Antalya (8.160,00 ha.) ve Muğla (4.230,00 ha.) illeri sınırında bulunan Saklıkent Kanyonu Ana Kaynak değeri olarak mütalaa edilerek toplam 12.390,00 ha.lık alanında tesis ve ilan edilmiş olup, Antalya ili sınırları içerisinde Aklar kısmen, Çamlıköy ve Yayla Palamut Köyleri tamamen ve Muğla ili sınırlarında Arsa Köyü tamamen, Bağlağaç ve Kayadibi Köyleri de kısmen Milli Park sınırları içerisinde kalmaktadır.

Milli Park vejetasyonu Kızılçam, Sedir ve Ardıç ile Maki'nin tüm elemanlarını bünyesinde barındırmaktadır.

Fauna ise; yaban keçisi, karakulak, vaşak, şahin, doğan, atmaca, yılan kartalı vb. türler oluşturmaktadır.

Kaynak: Çevre ve Orman İl Müdürlüğü-2007

Çevre ve Orman İl Müdürlüğü Adres: Kızıltoprak Mah. Aliçetinkaya Cad. No.177 /Muratpaşa/ ANT.

Tel:(0242) 321.80.06 (pbx) Faks:(0242) 321.78.32
e-posta:info@antalya-cevreorman.gov.tr.

(Bkz.) Kurumun Diğer Faaliyetleri ile ilgili ayrıca Kitabımızın 2.Cildi "VII.13.7.(Bu Bölüm)" Bölümünü de inceleyebilirsiniz.

b-Antalya Özel Çevre Koruma Müdürlüğü

İlimizde yeni teşkilatlanan Müdürlük, daha önce yıkılan Valilik binasında hizmet verdikten sonra Sedir Mahallesi Vatan Bulvarı Orman Bölge Müdürlüğü binasına taşınarak faaliyetine burada devam etmektedir. Bakanlar Kurulu tarafından ilan edilen özel çevre koruma bölgelerinden 3 adeti ilimizde bulunmaktadır:

b.1. Belek Özel Çevre Koruma Bölgesi

Antalya ili sınırları içinde toplam 135 km²'lik alana sahip olan Belek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin bir bölümü Serik, bir bölümü de Manavgat İlçe sınırları içerisinde yer almaktadır.

Belek Özel Çevre Koruma Bölgesi 22/10/1990 gün ve 90/1117 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edilerek 21/11/1990 gün ve 20702 sayılı Resmi Gazete'de ilan edilmiştir. 1/25000 Ölçekli Belek ÖÇKB Çevre Düzeni Planı 12/08/1993 tarihinde onaylanmıştır.

Kıyıda 238 hektarlık alan Ö.Ç.K dışı bırakılmıştır. Toplam 800 hektar yerleşme alanı ve 1097 hektar turizm + İl.konut alanı imara açılmıştır. Bu planda koruma amacıyla sahilde Kontrollü Hassas Zon (yaklaşık 344 ha.), Sit Alanı (161 ha.), Kaplumbağa Koruma Bölgesi (746 ha.), Doğal Karakteri Korunacak alan gibi planlama kararları verilmiş ve plan notlarında bu alanlara ilişkin kullanım kararları getirilerek bölgenin doğal özellikleri koruma altına alınmıştır.

Türkiye'nin Akdeniz kıyı sahillerinde, deniz kaplumbağalarının 17 yumurtlama ve üreme sahalarının

dan biri olan Belek kumsalı, I. derecede önemli yumurtlama ve üreme alanıdır. Serik İlçesi'ne bağlı Karadayı ve Boğazkent Belediyeleri ile Belek Belediyesi'nin küçük bir kısmı; Manavgat İlçesi'ne bağlı; Gündoğdu, Çolaklı, Evrenseki Belediyeleri ile Büklüce, Denizyaka, Denizkent, Perakende, Yavrudoğan, Kısalar Köyleri Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde kalmaktadır.

Karadayı ve Boğazkent Beldelerinin 1/1000'lik Uygulama İmar Planları Kurum tarafından yaptırılarak onaylanmıştır. Boğazkent Beldesi sahil kesimi turizm alanı olarak planlanmış ve şuan mevcutta 6 adet turistik tesis bulunmaktadır. Turistik tesislerin ve ikinci konutların atık sularını bertaraf eden Biyolojik Arıtma Tesisi mevcuttur. Boğazkent Beldesi ekolojik açıdan önemli alanlardan biridir. Beldede bulunan Kocagöl, göç kuşlarının göç yolu üzerinde bulunmakta ve bu kuşlar burada mutlaka bir gün konaklamaktadır. Bölgede Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde Türk-Alman işbirliği ile Twinnig (Eşleştirme) Biyotop haritalaması yapılmış ve revizyon çalışmalarında kullanılmak üzere haritalanmıştır.

Belek sahilleri 1. derece deniz kaplumbağaları üreme alanlarıdır. Kurumca her yıl üniversitemize bu konuyla ilgili araştırma projeleri yaptırılmaktadır. Bu kapsamda 2006 yılında da bu bölgede deniz kaplumbağaları popülasyonlarını araştırma, izleme ve koruma projesi yaptırılmıştır. Nesli tehlikede olan kaplumbağa türlerinden Deniz Kaplumbağaları (Caretta caretta ve Chelonia mydas) ve Nil Kaplumbağası (Trionyx triunguis)'na yönelik araştırma, izleme ve koruma çalışmaları gerçekleştirilmiştir

Özel Çevre Koruma Bölgelerinde her ölçekteki planların onama mercii Kurum'umuzdur. Belediyelerden gelen İmar Planları ve plan tadilatı teklifleri müdürlüğümüzce incelenip, Kurum Başkanlığımızca onaylanmaktadır. Bölgedeki turistik tesislerin projeleri onay ve kontrollükleri Müdürlüğümüz tarafından takip edilmektedir.

Köprüçay ile Sarısu Deresi arasında kalan Manavgat ilçesine bağlı Denizyaka, Büklüce, Denizkent, Perakende, Kısalar Köyleri içerisinde barındırdığı flora ve fauna açısından Antalya'nın en önemli alanlarından biridir. Bu bölgeler kesinlikle hiçbir faaliyete ve yapılaşmaya konu edilmeyen alanlar olup bölgenin akciğerleri durumundadır. Gelecek nesillere güvenle aktarabileceğimiz alanlardır. Köylerin sosyal aktivitelerinin yükseltilmesi, geleceğimizin teminatı çocuklarımızın bilinçlendirilmesinin yanında, şehirlerimizde olup köylerimizde de olmasını istedikleri çocuk parkları Kurum'ca kurulmuştur. Köylerimizin çöplerinin atılması için çöp konteynerleri yaptırılmış her köylere dağıtılarak düzenli olarak çöpleri toplanmaktadır. Köy meydanlarına, yollarına oturma bankları konulmuştur.

Manavgat İlçesine bağlı Gündoğdu, Çolaklı, Evrenseki Beldelerinin 1/1000'lik Uygulama İmar Planları yaptırılarak onaylanmıştır. Bu beldelerimizin sahil kısımları turizm tesis alanı olarak planlanmış, Bölgedeki yatak kapasitesi yaklaşık 35.000'dir. turizm tesislerinin atık suları Çolaklı Belediyesi tarafından Kurum'un da maddi katkıları ile yaptırılan Çolaklı Biyolojik Arıtma Tesisinde ve Boğazkent Atıksu Arıtma Tesisinde bertaraf edilmektedir. Bölgedeki turizm faaliyetlerinde doluluk oranı her dönem diğer bölgelerin üstünde gerçekleşmektedir. Bölgenin katı atıkları Manavgat Düzenli Katı Atık Depolama Tesisinde bertaraf edilmektedir.

Bölgede bulunan Yavrudoğan Köyü'nün kıyı kesimi turizm tesis alanı olarak planlanmış ancak Özel Çevre Koruma Bölgesi ilanından önce arka parsellerde ikinci konut evler çok sayıda mevcuttur.

Kurumca Su Kirliliği İzleme Projesi kapsamında her ay dere ve plajlardan, Arıtma tesislerinden numuneler alınarak incelenmektedir.

b.2. Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi

18.1.1990-90/77 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilmiş, 8.11.2006 tarih ve 2006/11266 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi sınırları genişletilmiş ve ismi "Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak değiştirilmiştir.

Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi, Akdeniz Bölgesi'nde ilimiz, Kale ve Kaş İlçeleri sınırları içinde doğal güzellikleri ve tarihsel nitelikleri bakımından değer taşıyan adaları ve koylarıyla, yapılaşmanın az olduğu bir bölgedir. Yaklaşık 260 km²'lik bir alanı kapsayan bölgenin kıyısında yer alan Üçağız-Kale yerleşimi yanında, iç kesimlerde Çevreli ve Kapaklı Köyleri, Bayındır, Belenli, Boğazcık, Kılıçlı Köylerinin sahil kesimleri bulunmaktadır. Ayrıca Kaş ilçesi idari sınırları içinde bulunan İnceburun'dan başlayarak Sulu Ada (Heybeli Ada), Kovan Ada, Kovanlı Ada, Resmi Adası, Başak ve Sarıat Adaları'nı içine alarak Uluburun'dan Kekova

Özel Çevre Koruma Bölgesi'ne bağlanmıştır.

Su altında rahatça gözlenebilen batık kent kalıntılarının etkileyici, çarpıcı görünümü ve diğer tarihi eserlerin yanı sıra el değmemiş doğal güzellikleri ile I.Derece Arkeolojik ve doğal sit alanlarının yer aldığı bölge, 1991 yılında "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak tespit ve ilan edilmiştir. Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde bulunan Üçağız Köyü'nün 1/1000'lik Koruma Amaçlı İmar Planları, Kurum'ca ihale edilerek yaptırılmış, Koruma Kurulu'nda görüşülmüştür. Halen Kurul'un görüşü doğrultusunda çalışmalar devam etmektedir.

Bölgenin en büyük sorunu iskele sorunudur. Bu sorunun Valilik ile ilgili kurumlarca en kısa zamanda çözülmesi beklenmektedir.

Bölge içerisinde bulunan köylerin katı atıkları Müdürlük tarafından yapılan proje kapsamında, Demre Kaymakamlığı'na gerekli maddi kaynak aktararak, toplattırılıp taşıtırılmaya başlanacaktır. Bu amaçla tüm köylere çöp konteynerleri yaptırılıp dağıtılmıştır. Demre Köyleri Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı adına bulunan ve Üçağız Köyü Muhtarlığı'na tahsis edilen vidanjör işine mali katkı sağlanmıştır. Bölgedeki köylere çocuk parkları yaptırılmaya başlanmıştır.

b.3. Patara Özel Çevre Koruma Bölgesi

18.1.1990-90/77 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit ve ilan edilen Patara Özel Çevre Koruma Bölgesi, 21.05.2007 tarih ve 2007/12212 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile sınırları genişletilmiştir.

Patara Özel Çevre Koruma Bölgesinin büyük bir kısmı Antalya İli Kaş İlçesi, diğer bir kısmı ise Muğla İli sınırları içinde kalmaktadır. Alan olarak 190 km²'yi kapayan bölgenin kıyı uzunluğu 18 km'dir. Bölge tarihi ve kültürel eserlere, eşsiz doğal zenginliğe ve güzelliğe sahiptir. Bu değerlerin korunması, geliştirilmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması amacıyla bölge, 1990 yılında "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak tespit ve ilan edilmiştir. 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı 17.05.1991 tarihinde onaylanmıştır. Bölge doğal sit alanı, deniz kaplumbağası yuvalama alanı, önemli bitki alanı ve Akdeniz Foku yaşam alanı (Patara-Finike arası) dır.

Patara Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde Kaş ilçesine bağlı Ova, Kınık, Yeşilköy Beldeleri ile Gelemiş (Patara), Çayköy, Üzümlü Köyleri; Fethiye ilçesine bağlı Kumluova, Karadere Beldeleri ile Karaköy Köyü bulunmaktadır. Patara Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde 2000 yılı itibarıyla toplam 20.849 kişi yaşamaktadır. Bölge içerisinde bulunan tüm beldelerin 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planları Kurumca yaptırılarak onaylanmıştır. Gelemiş (Patara) Köyü İmar Planları Valilik tarafından yaptırılmış Kurum'ca onaylanmıştır. Askı itirazları değerlendirilmekte olup kısa zamanda yürürlüğe girecektir.

Bölgenin en büyük sorunu olan katı atık problemi Kurum'ca yaptırılıp Antalya'nın ilk düzenli Katı Atık Depolama Tesisini olan Patara Düzenli Katı Atık Depolama Tesisini 2002 yılında faaliyete geçmiştir. 2006 yılı Temmuz ayında da Kurum katkılarıyla Patara Düzenli Katı Atık Depolama Tesisine giden stabilize yol düzeltilmiştir.

Bölgedeki köylerin çöp problemi, Müdürlüğün başlattığı proje kapsamında öncelikle köylere çöp konteynerleri yaptırılarak dağıtılmıştır. Yine proje kapsamında köylerin çöpleri Ağustos ayından itibaren Kurumca maddi kaynak, Kaş Kaymakamlığı'na aktarılmış ve köylerin çöpleri toplanarak depolama tesisine taşıtılmaya başlanılmıştır. Örnek olması gereken bir projedir.

"Şehirlerimizde Ne Varsa Köylerimizdeki Çocuklarımızda da Olsun" projesi kapsamında, Bölgedeki üç Köye Çocuk oyun Parkı kurulmuştur. Kumsalın kullanılmasında, koruyarak kullanma esasına dayanarak Çevre Düzeni Planında Gelecek ve Karadere kumsalında 2 adet nokta günübirlik işaretlenmiştir. Günübirlik tesislerin kontrolleri aylık periyotlar halinde yapılmaktadır.

Kurum tarafından her yıl deniz kaplumbağalarının popülasyonlarının araştırma projesi yaptırılmaktadır. Bu kapsamda 2006 yılında da bu bölgede deniz kaplumbağaları popülasyonlarını araştırma, izleme ve koruma projesi yaptırılmıştır. Nesli tehlikede olan kaplumbağa türlerinden Deniz Kaplumbağaları (*Caretta caretta* ve *Chelonia mydas*) ve Nil Kaplumbağası (*Trionyx triunguis*)'na yönelik araştırma, izleme ve koruma çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Patara Özel Çevre Koruma Bölgesinin tarihi ,kültürel ve doğal değerleri açısından önemli yerlerden biri olması nedeniyle 01 Mayıs-30 Eylül tarihleri arasında deniz kaplumbağalarının üreme sezonunda kumsalda gerekli koruma tedbirleri uygulanmaktadır. Bu dönemde bölgede görev yapan 3 adet çevre koruma görevlisi tarafından kumsala motorlu taşıt girişi, kumsalda gece ateş ve ışık yakılması, saat 20.00'den sonra da kumsala insan girişi engellenmektedir. Ayrıca şemsiye şezlong kullanımına sınırlama getirilmektedir.

Bölgede su kirliliğini izleme projesi başlatılmış, dere ve plajlardan her ay su numuneleri alınarak incelenmektedir. Bölgedeki susuz köy ve beldelerin sorunlarının çözümü yönünde proje başlatılarak uygulamaya sokulmuştur. Bölgedeki beldelerin yol ve park düzenlemelerine proje kapsamında maddi kaynaklar aktarılmaya başlanılmıştır. Ayrıca tüm bölgelerimizde ilköğretim okullarına Müdürlük Uzmanlarınca "Çevre Eğitimi" verilmektedir. Tüm yöre halkını ve çocuklarımızı bilinçlendirmek adına belirli günlerde (Dünya Çevre Günü vb.) plajlarda Müdürlük tarafından temizlik kampanyası düzenlenmektedir. Müdürlüğün İletişim Bilgileri:

Tel. : 0242 345 82 82 Fax : 0242 344 01 98 E-Posta: ockantalyamd@ockkb.gov.tr

Kaynak:Antalya Özel Çevre Koruma Müdürlüğü-2007

2. HAVA

a. İklim Özellikleri

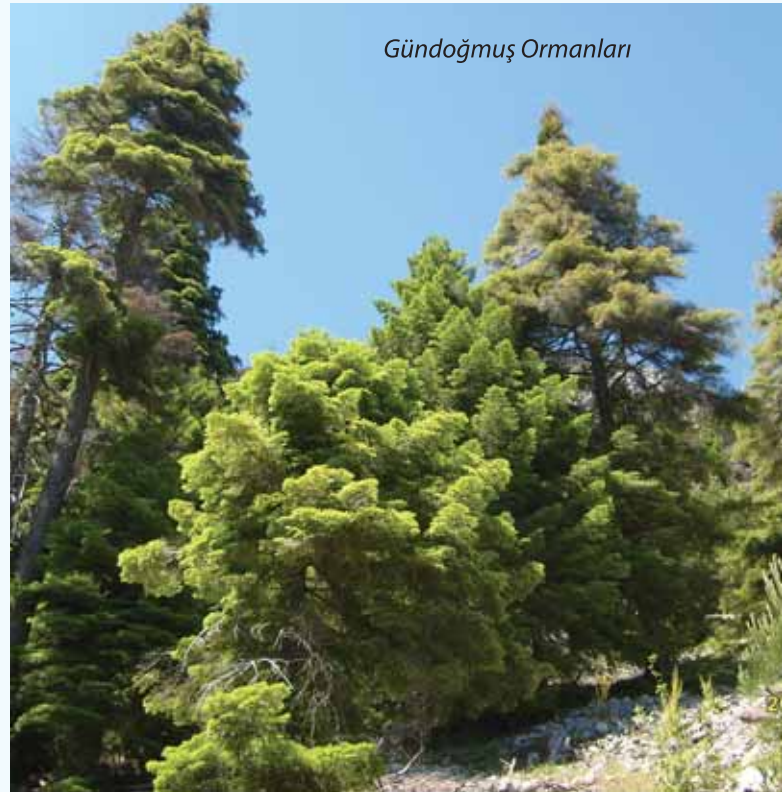
Antalya, Akdeniz iklim özelliklerini taşır. Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır. Kıyı kuşağında kar yağışı ve don olayları nadir olarak görülür. Yüksek kesimlerde başta Saklıkent olmak üzere Korkute- li, Elmalı, Akseki ilçelerinde kışlar karlı ve soğuk geçer. Antalya'nın doğal bitkisini, sıcaklık ve ışık isteği yüksek ve kuraklığa dayanıklı olan kızıl çam ve bunların tahrip edildiği yerlerde her zaman yeşil olan makiler oluşur. Yüksek yerlerde ise iğne yapraklı karaçam, sedir ve köknar ormanları hakimdir. Soğuk olan ocak ayı ortalama sıcaklığı (1974-2006) 9,5 C, sıcak ay olan Temmuz ayı ortalama sıcaklığı (1974-2006) 28,4 C, yıllık ortalama sıcaklık (1974-2006) 18.2 C dir. Ortalama yıllık toplam yağış (1974-2006) 1132,9 mm.dir. Yağışların çoğu sonbahar, kış ve ilkbahar aylarındadır. Yaz yağışlarının yıllık toplam içindeki payı düşüktür. Yıllık ortalama nisbi nem (1974-2006) %63'tür.

b. Meteoroloji Bölge Müdürlüğü

İlimizde Meteoroloji Bölge Müdürlüğü, Konyaaltı Caddesi Antalya Müzesi doğusundaki binasında hizmet vermekte olup; İlimiz ve sorumlu olduğu bölgenin yağış, rüzgar,nem vb. hava durumunu, gelişmiş modern cihazlarla tespit,tahmin ve rapor eden ve ilgililere yayınlayan bir kurumdur. Daha önce Devlet Bakanlığı'na bağlı olan kurum, son kanun değişikliği ile Çevre ve Orman Bakanlığı'na bağlı olarak teşkilatlanmış bulunmaktadır.

Tel: 0242 2473488- Faks: 0242 2489274

Gündoğmuş Ormanları

13. ORMAN

1. ANTALYA'DA ORMAN MÜESSESESİ, ORMANLAR VE ORMANCILIK

Dr. Mehmet Ali BAŞARAN³ Yusuf CENGİZ⁴

a) Genel Bakış

Tanzimat Fermanı 1839 yılında yayınlandıktan sonra Osmanlı Devleti'nin idari yapısına birçok önemli yenilikler getirmiştir. Örneğin, orman yangınlarıyla mücadele (1851), ormancılıkta teknik eğitim (1857), Arazi Kanunnamesi (1858), Orman Nizamnamesi (1861) ve bir Orman Umum Müdürlüğü kurulması (1869) gibi çalışmalar, Tanzimat Fermanından sonra gerçekleştirilen bazı önemli gelişmelerdir. Osmanlı döneminde ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında "Cibali Mübaha" olarak görülen ormanlar, Antalya yöresinde de bilinçsizce tahrip edilmiştir. Antalya ormanları 20. yüzyıl başlarında Alaiye, Aksu Çayı havzası ve garbi Antalya olarak üç bölüme ayrılıyordu. O dönemki verilere göre bu ormanlar 1.558.000 hektarlık bir alan kaplamaktaydı. Antalya Orman Müdürlüğü 1 Aralık 1943, Antalya Orman Baş Müdürlüğü de 27 Şubat 1951 tarihinde (Antalya Orman Baş Müdürlüğü daha önce 8 Nisan 1924 tarihinde kurulmuş ancak daha sonra kapatılmıştır) kurulmuştur. Kuruluş yıllarında, yedi adet işletme müdürlüğü (Alanya, Antalya, Burdur, Eğirdir, Elmalı, Kaş ve Manavgat) ve 56 bölge şefliği bulunmaktaydı. Bölgede ilk ağaçlandırma çalışması, 1937'de Antalya'nın Çirkinova mevkiinde okaliptüs fidanlığı kurulması ile başlamıştır. Bu arada, 1956 yılı sonuna kadar sivrisineklere karşı mücadele ve bataklıkları kurutma amacıyla 400 hektarlık bataklık alanda, okaliptüs ağaçlandırması yapılmıştır. Günümüzde Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'nün çalışma alanı, genel olarak Antalya ili idari sınırlarına çekilmiştir. Bölge Müdürlüğü'nün toplam görev alanı 2.056.427 hektar olup, bunun 1.118.917 hektarı ormanlarla kaplıdır. Bölgede 13 adet orman işletme müdürlüğü ve 68 adet orman işletme şefliği bulunmaktadır. Ormancılıkla ilgili diğer kuruluşlar Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü, Orköl, Doğa Koruma ve Milli Park'lardır.

b) Giriş

Ülkemiz alanının %26'lık kısmını oluşturan, oksijen ve sağlık kaynağı olan ormanların yasal tanımını "Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır" (Anonim 1998) şeklindeyken: bilimsel tanımı ise biraz daha farklı bir açıdan bakılarak "çok sayıda bitki ve hayvan popülasyonlarından oluşan bir yaşama ortaklığı, yaşam birliği, hatta büyük bir canlı, bir organizmadır" (Kalıpsız 1982) şeklinde yapılmıştır. Anadolu uygarlıkları, binlerce yıldır üzerinde yaşadığı toprakları ve onun üzerinde bulunan ormanları hiçbir yasal düzenleme olmaksızın yoğun bir şekilde kullanmıştır

3-Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü-Antalya

4-Yusuf CENGİZ- Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürü (Emekli)- Antalya

(Keskin 2007). Fenikeliler sediri tapınak ve sarayların taşıyıcı kirişlerinde, ev ve gemi inşaatında, kapı, sandık, ağaç oymacılığı ve çeşitli ev eşyası yapımında kullanılmışlardır (Yeşilkaya 1994). Ayrıca sedir odunundan elde edilen beyaz reçine, ölülerin mumyalanmasında kullanılmıştır (Yeşilkaya 1994).

Alanya'nın doğusundaki sahil bölgesini ünlü coğrafyacı Strabon şöyle anlatmaktadır: "...gemi inşaat kerestesinin elde edildiği bir tepede kurulmuş ve bir limanı olan Hamaksia'ya gelinmiştir. Bu kerestenin çoğu sedir ağacıdır ve öyle görülüyor ki bu bölge gemiler için gerekli olan sedir ağacı konusunda diğerlerinden çok fazla verimlidir. Antonius (Roma İmparatoru, MÖ 82-30) bu nedenle, filosofunun yapımı için uygun olduğundan, bu bölgeyi Mısır Kraliçesi Kleopatra'ya vermiştir". Bir iddiaya göre ise, Mısır'a gönderilmek üzere hazırlanan sedir tomrukları, Akdeniz'e dökülen Dim Çayı, Alara Çayı, Köprü Çayı ve Kargı Çayı su yollarından yararlanılarak iskeleye indirilmiştir (Bean 1979, Dingil 1990, Yeşilkaya 1994). Antonius'un bu havalıyı Kleopatra'ya hediye etmesinden sonra, Kleopatra'nın da burayı sedir ağacı ihraç ederek işlettiği bildirilmiştir (Göka 1966). Kleopatra'nın ayrıca Antalya ormanlarından temin ettiği kerestelerle kuvvetli bir harp filosu yaptığı belirtilmektedir (Çimrin 1974).

Orta Çağ'da Akdeniz havzası ve Orta Avrupa insanı o kadar çok orman kullanmış ve sonuçta o kadar çok orman tahrip etmiştir ki bu çağa "ağaç-odun kullanma çağı" da denilmektedir (Diker 1946). "Torosların yüksek kaliteli sedir ormanlarından Orta ve Doğu Akdeniz'in ileri uygarlıklarını temsil eden Kartacalılar, Fenikeliler, Mısırlılar, Helenler ve Romalılar asırlar boyunca başta gemi yapımı olmak üzere, sarayların inşasında, kral vb. soyluların mezarlarının yapımında tabut ve mezar odaları olarak büyük ölçüde yararlanmışlardır. Sedir odununa olan ilgi tarihin hiçbir döneminde azalmamış, zamanla ormanların kendisini toparlaması için üretim, bir süre için durdurulmuş, idare süresi (ağaçların ekonomik açıdan kesim çağına gelmesi) uzatılmış olsa da, bu ilginin günümüzde de devam ettiği görülmektedir (Günay 2003).

14. yüzyılda ülkemizi ziyaret eden İbn-i Batuta, Alanya'nın kerestesinin pek bol olduğunu, buradan Suriyeli ve Mısırlı tüccarlara ait gemilerin yüklenecek İskenderiye, Dimyat ve öteki Mısır limanlarına kereste götürdüklerini anlatmaktadır (Tomaschek 1891, Hafner ve Özgen 1965, Göka 1966). Yine 1420 yılında Antalya'nın gemi inşa odunu açısından güvenli bir ihraç limanı olduğu söylenmektedir (Tomaschek 1891, Hafner ve Özgen 1965). 19. yüzyıl ortalarında ülkemizi ziyaret eden Fransız gezgin Charles Texier, Tahtalı dağı eteklerinde oturan Yörüklerin yegane sanatının, dağları örten çam ağaçlarından elde ettikleri keresteyi ihraç etmek olduğunu ve buralarda kereste işiyle ilgili sanayiden başka sanayi olmadığını belirtmiştir. Yine Alanya

limanının gemiler için müsait olduğunu, burasının bir zamanlar sedir ağacı ticaretiyle meşhur olduğu bildirilmektedir (Tomaschek 1891, Hafner ve Özgen 1965, Göka 1966). Bey dağları (Massicytes M.) mıntıkasında da o dönemler sal sürüldüğünü belirten İngiliz araştırmacı Spratt, Alagır çayında, bir ormanın bütün ağaçlarını devrilmiş olarak bulduğunu, bunların, karın erimesi sonucu nehrin kabarmasından yararlanarak su ile aşağı taşınması için kesildiğini belirtmektedir (Tomaschek 1891, Hafner ve Özgen 1965). 19. yüzyılın ikinci yarısında yaşayan Şemşettin Sami'de: "Teke'nin ormanı çoktur. Buradan kesilen büyük keresteler, nehirler vasıtası ile sahile indirilerek, başlıca İskenderiye'ye naklolunur" demiştir (Göka 1966).

Uysal (1986)'ın Atabeyoğlu'ndan aktardığına göre "bir zamanlar dünyanın en güzel gemilerinin Antalya'da yapıldığı ve bu gemileri yapan ellerin ustalığı kadar, yapıldığı ağaçların kerestesinin de bütün dünyada dillere destan olduğu belirtilmektedir (Uysal 1986). Süveyş Kanalı açılırken, Antalya ormanlarından kesilen ağaçların keresteleri buradan Mısır'a gönderilmiştir. Süveyş Kanalı bu ormanların on binlerce, yüz binlerce ton kerestesini yutmuştur. Mısır'a demiryolu yapılırken on binlerce ton travers odunu gitmiş ve bu zümrüt ormanlardan Suriye ve Afrika'ya kereste çekilmiştir. Ege adaları Antalya ormanlarından gelen kerestelerle yüzyıllar boyunca ihya olmuştur (Uysal 1986).

Antalya ormanlarının sedir ağaçlarının kerestesinin pek kıymetli olduğu, tarihte bu ağaçların kerestelerinden türlü şekilde faydalandığı belirtilmektedir. Bilhassa, ticaret ve harp gemileri inşaatında kullanıldığından, bu çevrede yerleşen milletler denizcilikte çok ileri gitmişlerdir. İkinci Bayazıt'ın oğlu Şehzade Korkut, Antalya'da vali iken, o zamanki adı Hızır Reis olan Barbaros'la dost olmuştur. Barbaros'a burada, Antalya ormanlarının kerestesinden 18 oturaklı gemi yaptırmış, Barbaros da bu gemilerle Akdeniz'e açılmıştır (Çimrin 1974).

Selçuklu devrinde, Alanya Tersanesi'nde yapılan gemilerde de hep bu ormanların kerestesi kullanılmıştır. Selçuklu ve Osmanlı eseri olarak Antalya ve çevresinde, hala sağlamlığını koruyan binaların hatırları da buradan sağlanmıştır (Çimrin 1974).

Binlerce yıldır yoğun bir kullanıma maruz kalan ormanlar konusunda ilk yasal düzenlemeler Osmanlı'nın neredeyse son dönemlerinde yapılabilmektedir. Ormanlar Osmanlı döneminde ev, cami, köprü gibi yapıların inşaatında gereksinim duyulan kerestenin ve halkın yakacak ihtiyacının karşılandığı bir kaynak olarak algılanmıştır. Devletin kara hâkimiyetini sürdürdüğü dönemde etkin olan bu anlayış, denizlerin kontrol altına alınmaya başlamasıyla değişikliğe uğramış ve askerî kurumların ihtiyacı olan orman ürünlerinin temini öncelik kazanmıştır. Bu değişimin bir sonucu olarak özellikle sahil şeridinde bulunan ormanlık bölgeler

tersâne ihtiyaçlarına tahsis edilmiştir (Keskin 2007). Nitekim Osmanlı Devleti'nin 1857'den önce ormanlarla tersâne, tophâne ve saray ihtiyaçları çerçevesinde ilgilenmesinden ve geri kalan ormanların Cibâl-ı Mubaha adı altında halkın sınırsız kullanımına açık olmasından dolayı bu dönem "*Mutlak Başı Boş Devre*" olarak adlandırılmıştır (Diker, 1947). XIX. yüzyıl ortalarına doğru orman ürünlerinin ticari meta olarak görülmeye başlanması ve vergilendirilmesi halinde ormanlardan ciddi gelir sağlanacağı fikrinin giderek yerleşmesi, devletin ormanlara olan bakışına da farklı bir boyut katmıştır. Başka bir ifade ile ormanlar, Tanzimat Fermanı'nda bahsedilen ve devletin daha verimli kullanılacağına yönelik vaatlerde bulunduğu gelir kaynaklarından biri olarak kabul edilmiştir (Koç 1999). Ormanlık bilinci, Tanzimat'la başlamıştır. Değişen dünya koşulları, toplumların ekonomik ve kültürel düzeylerini de değiştirmiş; sonuçta devletler de, ormanların bir "milli servet" olduğu düşüncesine sahip olmuştur. Bu olgu batı ülkelerinin yanı sıra, Osmanlı'yı da önemli düzeyde etkilemiş ve Tanzimat Fermanı'nda bu konuya değinilmiştir. 1920 yılında orman nizamnamesinin 5. maddesi ile devlet ormanlarından köylülere tanınan faydalanma hakları, baltalık kanunu ile kaldırılmış ve öteden beri odunculuk, kömürcülük ve kerestecilikle uğraşan köylüler ile büyük ormanlara en çok 20 km uzaklıkta bulunan köylere hane başına ikişer hektar hesabı ile baltalık verilmesi esası kabul edilmiştir. Böylece orman nizamnamesini bütün köylere tanımış olduğu zati yapacak ve yakacak odun faydalanma hakkı, baltalık kanunu ile önemli düzeyde sınırlandırılmıştır (Özdönmez 1973, Anonim 1920). Cumhuriyet dönemiyle birlikte ormanlar yasal kimliğine kavuşmuş ve özellikle 1937 yılından sonra ciddi anlamda koruma başlatılmıştır. Bu bağlamda bölgesel bazda ormancılık teşkilatı örgütlemelerine gidilmiştir. Günümüzde bu örgütlenme ülkenin en uç noktasına kadar ulaşmış bulunmaktadır.

Orman koruma hizmetleri 1937-1945 yılları arasında Orman Koruma Komutanlığı bünyesinde görevli askeri birliklerce yürütülmüştür. 1945'den itibaren bu hizmetler yeniden Orman Genel Müdürlüğü'ne devredilmiştir (Anonim 1998).

Ülke ormanları, 1954'den 1982 yılına kadar bölüm-ayrım sistemi ile korunmuştur. Söz konusu her bölüm, orman muhafaza memuru tarafından korunmuş, 1965 yılına kadar orman muhafaza memurları atlı olarak görev yaparken bu atların yem bedelleri devlet tarafından ödenmiştir. Görevliler bölüm merkezlerinde devletin hizmet evlerinde ikamet etmişlerdir. Her bölüm merkezi telefonla bölge merkezine, Bölge merkezleri de işletme merkezine bağlanmıştır. 1982 yılında, orman korumada bölüm sistemi bırakılarak, 3-7 memurun bir arada görev yaptığı "Toplu Koruma Sistemi" ne geçilmiştir. Bu sistemde koruma ekiplerine motosiklet ve pikap verilerek motorize olmaları sağlanmıştır (Anonim 1998).

c) Türkiye’de Ormancılıkta Cumhuriyet Öncesi Dönem (1839-1923)

XIX. yüzyıl ortalarına kadar Osmanlı Devleti’nin ormanlara olan ilgisinde tersâne ve tophâne gibi askerî kurumların ihtiyaçları belirleyici olmuştur. Bu doğrultuda donanmanın kullanabileceği nitelikte ve miktarda kerestenin temini için sahile yakın yerlerdeki ormanlık alanlar koruma altına alınarak tersâneye tahsis edilmiştir. Geri kalan ormanlar yüzyıllarca tahrip edildikten sonra ilk defa 1839 Tanzimat Fermanı’nın ilanından sonra düzenlemeye tâbi tutulmuştur. Ancak ormanları yeni gelir kaynaklarından biri olarak kabul eden bu girişimin ömrü uzun olmamıştır (Anonim 1998).

1839 Tanzimat Fermanı, Osmanlı Devleti idari yapısına birçok önemli yenilikler getirmiştir. Bu ferman Türk idari yaşamında bir reform ve bir dönüm noktası olarak görülmüştür (Günay 2003). 1840 yılı Türkiye ormancılığında ilk resmi birimin kurulduğu bir yıl olması itibarıyla, Ormancılık Teşkilatı ve dolayısıyla Orman Genel Müdürlüğü’nün kuruluş tarihi olarak kabul edilmektedir (Günay 2003). 1851 yılında ormanların korunması ve yabancılara ağaç kestirilmemesi; ayrıca orman yangınları ile mücadelede yakın köy ve belde sakinlerine mükellefiyet (yükümlülük) getiren ve suçlulara da ceza öngören iki önemli genel emrin yayınlanmış ve konunun yakından takibi görevinin mahalli yöneticilere verilmiş olması (Kutluk 1948) ormancılık açısından önemli bir dönüm noktası olarak görülebilir.

Osmanlı ormanlarının bilimsel kurallara dayalı olarak idaresi amacıyla ilk ciddi adım Kırım Savaşı’ndan sonra atılmıştır. 1857’den itibaren Fransa’dan farklı tarihlerde üç grup halinde getirilen orman mühendislerinin çalışmalarıyla Türkiye ormancılığının temelleri atılmıştır. Fransız orman mühendisleri, ülkedeki orman varlığının tespitine yönelik yaptıkları arazi çalışmalarının yanı sıra, bir Orman Mektebi’nin kurulmasına da öncülük etmişlerdir (Anonim 1998). 1857’de “ormanların bir usul-i cedide ve muntazamaya rabti” için Fransa’dan davet edilen uzmanların ormanların korunması, idaresi, keşfedilmesi ve İstanbul’da bir orman mektebi açılması konularında yapılan öneriler doğrultusunda, ülkemizde ilk ormancılık uygulamaları ve eğitimi başlamıştır (Yiğitoğlu 1936). Açılan orman mektebi İ.Ü. Orman Fakültesi’nin çekirdeğini oluşturmuştur (Günay 2003). 1858 yılında Arazi Kanunnamesi yayınlanmış ve arazi ile ilgili tüm işlem ve tanımlamalar ilk kez bu yasada yer almıştır (Bingöl 1990). Daha sonra 1861 yılında devlete ait ormanların idaresine ilişkin 68 maddelik Orman Nizamnamesi yürürlüğe girmiş, bir yıl sonra 52 madde haline getirilmiş ve ülke ormancılığında ilk çekiç, dikili ağaç zaptı ve nakliye tezkeresi gibi uygulamalar bu nizamnameyle uygulanmaya başlamıştır (Günay 2003).

Fransa’dan getirilen orman mühendisleri, hazırladıkları lâyiha ve nizamnâme ile Osmanlı ormanlarının

hukukî altyapıya kavuşturulmasında da etkin rol almışlardır. Louis Tassy’nin hazırladığı 1862 Orman Lâyihası, bazı eksiklerine rağmen ormanları ele alan ilk ciddi düzenleme olmasından dolayı, Türk Ormancılığı’nın önemli gelişmelerinden biri olarak görülmektedir. Lâyihadan elde edilen deneyimle ve Fransız uzmanların önerileri doğrultusunda ilk Orman Nizamnamesi 1870’de uygulamaya konulmuştur. Ormanların tasnifi, ağaç kesim zamanları ve kuralları, izinsiz ağaç kesimine ve suiistimallere verilecek cezalar, ormanlarda hayvan otlatılması gibi pek çok nokta bu nizamnamede dile getirilmiştir (Anonim 1998).

Cumhuriyet öncesi ormancılığı özetle 4 döneme ayırmak olanaklıdır;

1. Devre: 1857-1868 yasal ilkeler doğrultusunda iş ve işlemler yürütebilecek eleman hazırlama, ormanları inceleme gibi işler yapılmıştır.

2. Devre: 1868-1893 Orman Nizamnamesi’nde yer alan iş ve işlemlerin, aynı yıl M. Steme tarafından Maliye Bakanlığı bünyesinde kurulan OGM tarafından koordine edildiği, Genel Müdürlük görevine de Aristidi Baltacı’nın atandığı görülmektedir. Nizamnamenin uygulanmasına cesaret edilememiştir.

3. Devre: 1893-1908 Orman ve Maadin Nezareti kurulmuş, orman ve maden işlerini yasalara bağlayan çalışmalara başlanmıştır. Fakat halkın pekişmiş alışkanlıkları nedeniyle, kayıtsız koşulsuz orman kullanımına engel olunamamış, ancak ticaret amacıyla orman işletecek tüccarlarla köylülere orman içinde hızarlar açtırılmasıyla, ormanda iltizam suretiyle satış yapılmasıyla yetinilmiştir.

4. Devre 1908-1920 ormancılık alanındaki uygulamaların yarattığı feci sonuçların anlaşılmasına başlandığı ve yeni önlemler alınması için gerekli gayretlerin gösterildiği bir devredir (Anonim 1998).

Özet olarak bu döneme ormancılıkta mutlak başıboş devre denmektedir (Diker 1947, Çağlar 1979). Bu dönemden sonra düzenli ve teknik bir ormancılığa yönelmenin çabaları görülmektedir. Ancak hiçbir konuda beklenen amaca ulaşamamıştır. Devlet ve idare, uygulamalarda, hazineye gelirden öteye fazla bir şey düşünmemiştir. Birçok iyi şeyler yapılmaya çalışılmış, ancak günlük ve perakende işler dışında kalıcı ve köklü önemli hizmet üretilenmemiştir. Öyle ki çam ağaçlarından yapılmakta olan kabuk soyma (vereme iyi geldiği ve şifalı olduğu için) tahribatı alışkanlığını önlemek için 1800’lü yılların sonlarına doğru ülke genelinde bir süre 2000 kadar geçici “çam korucuları” dahi istihdam edilmiştir (Günay 2003). 1908-1923 arasında savaşımlara rağmen bilimsel ve teknik anlamda birçok çalışmaların yapılmaya çalışıldığı dönemdir. Fransız ormancıların etkisinin kaybolup yerine Avusturya ve Alman ormancılığının ön plana çıktığı bir dönemdir. Bu döneme şirket ve müteahhit ormancılığı hakim olmuş, hatta ormanlarda pek çok özel hızar tesisleri

kolayca kurulabilmiş, ancak birçok yıkımlara karşın, bu müessesenin ıslah ve kontrolüne çalışılmıştır. Bu dönemde ormanların amenajman planlarına göre işletilmesi prensibinin getirilmesi de büyük bir teknik aşama olmuştur (Bingöl 1990)

Arazi Kanunnamesi'nde 5 tür arazi tanımlaması yapılmıştır: 1. Arazi-i Memluke, 2. Arazi-i Miriye, 3. Arazi-i Mevkufe, 4. Arazi-i Metruke ve 5. Arazi-i Mevat

Arazi Kanunnamesi'nin 19. maddesi esas gösterilerek büyük bir orman kıyımı başlamıştır.

Tarihsel akış içerisinde çıkarılan kanunnameler, fetvalar, fermanlar, talimatnameler vb sık sık değiştirilmiş; sonuçta ormancılık hizmetlerinde bir zorunluluk sayılagelen devamlılık ilkesi zedelenmiş; ilkelerden çok günün koşullarıyla, gereksinimleriyle örtüşen davranışlar benimsenmiştir (Anonim 1998).

Yine bu dönemde, devletin Osmanlı uyruğuna, kereste, yakacak, ve mimari ihtiyaçları karşılamak için ayırdığı ve adına Cibali Mübaha denen ormanlar vardı ki; bu alanların, tamamen başıboş bırakıldığını söylemek, en azından devlet politikası açısından olanaksız gibidir. Devlet bu ormanları halkının zorunlu ihtiyaçları için ayırmış, halk da bu görece serbestliği özellikle her devirde iyi para getiren kereste ticaretine yönelip bunu fazlasıyla sömürmüştür. Devlet yerleşim yerlerine uzak olan bu tür ormanların ürünlerinden halkın, "emek verenindir" anlayışına uygun olarak yararlanmasına kısmen göz yummuş ya da kesilmesine ve ticarileştirilmesine uzanamadığı için müdahale edememiştir (Anonim 1998).

Dünya ormancılığında olduğu gibi Türkiye Ormancılığı da bugünkü duruma gelinceye kadar çeşitli

aşamalardan geçmiştir. Ormancılığın geçirdiği evreleri kronolojik açıdan özetlemek olanaklıdır;

c.1. Saltanat İdaresi Dönemi

Maliye Nezareti: 1869-1872

Orman ve Maadin Nezareti: 04.09.1872-29.10.1972

Maliye Nezareti: 1873-1877

Orman ve Maadin Nezareti: 1878

Ticaret ve Ziraat Nezareti: 1879-1886

Maliye Nezareti: 1887-1892

Orman ve Maadin Ziraat Nezareti: 1892-1903

c.2. Meşrutiyet Dönemi

Orman ve Maadin Ziraat Nezareti: 1908

Ticaret ve Ziraat Nezareti: 1909-1920

c.3. Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti Dönemi

İktisat Vekaleti: 1920-1923

Orman idaresinin bağlı bulunduğu bakanlığın sürekli değiştiği görülmektedir. Bu da ormancılıkta kararlı bir yapının oluşmasını engelleyen bir unsur olmuştur. Ulaşılan kaynakların bir kısmında Orman Genel Müdürlüğü (OGM)'nin 1869 yılında kurulduğu belirtilmektedir. Ancak OGM'nin güncel internet sitesinde ve bazı kaynaklarda Ticaret Nezareti'ne bağlı olarak bir Orman Müdürlüğü kurulduğu ve bunun başına da 4000 kuruş maaşla Ahmet Şükrü Bey'in getirildiği ve bu görevi 1839-1840 yılları arasında yaptığı belirtilmektedir (Anonim 1998). 1840 ile 1869 yılları arasında bu konuda herhangi birinin çalışmadığı anlaşılmaktadır. Cumhuriyet dönemi öncesi Orman Genel Müdürlüğü yapan kişilerin isimleri ve görev süreleri Çizelge 1'de verilmiştir (Anonim 2007a).

Çizelge 1. Cumhuriyet dönemi öncesi OGM'lüğü yapan kişilerin isimleri ve görev süreleri

Sıra	Orman Genel Müdürü'nün Adı	Göreve Başlama Tarihi	Görevden Ayrılış Tarihi
1	Ahmet Şükrü	1839	1840
2	Aristidi Baltacı	1869	1869
3	Bedros Kuyumciyan	1869	1873
4	Artin Datyan Paşa	1873	1873
5	Yusuf Ziya Paşa	1873	1874
6	Ahmet Münir Paşa	1877	1878
7	Bedros Kuyumciyan	1878	1893
8	Mehmet Nazif Bey	1893	23.07.1908
9	Hoca Ali Rıza	25.08.1908	30.08.1913
10	Nesip Karacay	10.09.1913	15.10.1913
11	Tevfik Ortaç	13.08.1914	22.02.1919
12	Ahmet Nazım	22.02.1919	15.03.1919
13	Avadis Remzi Özarıslan	15.03.1919	19.04.1920
14	Bekir Şaşa	01.05.1920	30.10.1922
15	Tahsin Ersan	25.04.1920	18.03.1922

d) Türkiye’de Ormancılıkta Cumhuriyet Dönemi (1923-...)

Cumhuriyet, orman ve ormancılık anlayışının geliştiği; bu anlayış doğrultusunda kararlar alınıp uygulandığı bir dönem olmuştur (Anonim 1998).

1924-1937 arasında 13 yıl süren dönem, inceleme, araştırma, karar verme devresi olarak adlandırılmaktadır. Çünkü bu devrede, bir taraftan ormanlardan yararlanma sürerken, diğer taraftan ormancılık çalışmalarının bilimsel ve teknik gerekler doğrultusunda planlanması konusundaki araştırmalar da sürdürülmüştür (Anonim 1998).

1937 yılında çıkartılan 3116 sayılı yasa ile ormancılık alanında ilk kez teknik gereklerle ve yurt gerçeklerine uygun düşen bir ormancılık yöntemi ve teşkilatlanma aşamasına ulaşılmıştır. Bu kanunla il merkezlerinde Orman Çevre Müdürlükleri; işletmeye açılan ormanlık alanlarda Orman Revir Amirlikleri ve Bölge Şeflikleri kurulmuş; Orman Umum Müdürlüğü, Ziraat Vekaletine bağlı bir genel müdürlük haline konularak, bünyesinde yeni ormancılık rejiminin gereksindiği kimi değişiklikler yapılmıştır. Yasanın 31. maddesi “devlet ormanları devlet tarafından işletilir” ilkesini getirdikten sonra bu işleri Orman Umum Müdürlüğü’nün yürütmesini olanaklı kılmıştır. Sonuçta ormancılığımızda “Devlet Orman İşletmeleri” kavramı yerleşmiştir (Anonim 1998).

Ormanlar, çok yönlü yararları nedeniyle, vazgeçilemeyen doğal kaynakların başında gelmektedir. Ne var ki, ülkemizdeki orman alanı oranı %26 olarak belirlenirken, gerçek orman sayılabilecek ve kendinden beklenen görevi yerine getirebilen iyi nitelikli orman alanları, bu miktarın ancak yarısı kadardır. Bu nedenle orman varlığımız, ormandan beklenen hizmetleri ve nüfusumuzun artan orman ürünleri gereksinimini karşılamaktan uzak durumdadır. Bu yüzden do-

ğal ormanlarımızın biyotik ve abiyotik zararlılara karşı korunması, bakım ve gençleştirmeler yoluyla geliştirilmesi, bozuk ormanların iyileştirilmesi, ağaçlandırılma yoluyla yeni orman alanlarının kurulması, erozyonla savaş, mera ıslahı, orman endüstrilerinin teknolojik sorunları, orman ürünlerinin akılcı kullanımı gibi sorunlar büyük önem taşımaktadır.

Yoğunlaşmış ve karmaşıklaşmış bu sorunlara, bilim ve tekniğin ışığında çözümler getirilmesi, kaçınılmaz bir zorunluluk olarak görülmektedir. Bu ise, ormancılıkta uygulamanın, araştırma sonuçlarına dayalı olarak yürütülmesini gerektirmektedir. Bugün ülkemizde bilimsel araştırmalara ayrılan pay ulusal gelirin %0.4’ü düzeyindeyken, gelişmiş ülkelerde bu oran %3 gibi oldukça yüksektir.

Cumhuriyet döneminde ormancılık çalışmalarının Cumhuriyet öncesi dönemde olduğu gibi belirli periyotlarla değiştiği anlaşılmaktadır. Ormancılık çalışmalarının hangi yıllarda hangi bakanlıklar altında yürütüldüğü aşağıya çıkartılmıştır:

e) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Dönemi

İktisat Bakanlığı: 1923-1924

Tarım Bakanlığı: 1924-1928

İktisat Bakanlığı: 1928-1931

Tarım Bakanlığı: 1931-1969

Orman Bakanlığı: 1969-1980

Tarım ve Orman Bakanlığı: 1980-1983

Tarım-Orman ve Köyişleri Bakanlığı: 1983-1991

Orman Bakanlığı: 1991-2003

Çevre ve Orman Bakanlığı: 2003-günümüze kadar

Ormancılık örgütünü üst düzeyde temsil eden ve bu görevi yapan Orman Genel Müdürleri’nin isimleri ve görev süreleri Çizelge 2’de verilmiştir (Anonim 2007a).

Çizelge 2. Cumhuriyet Dönemi OGM Görevi Yapanlar ve Görev Süreleri

Sıra	Orman Genel Müdürü’nün Adı	Göreve Başlama	Görevden Ayrılış
1	Razi Bey	10.04.1922	14.04.1924
2	Mithat Dağdemir	16.04.1925	16.09.1927
3	Cafer Bey	17.09.1927	26.10.1929
4	Bekir Şaşa	27.10.1929	29.03.1937
5	Fahri Bük	12.04.1937	02.06.1938
6	Hüsnü Yaman	25.07.1938	01.04.1939
7	Fahri Bük	03.04.1939	20.02.1944
8	Nazım Batur	27.10.1944	18.08.1946
9	Mazhar Diker	21.08.1946	14.08.1948
10	Faruk Şeker	10.09.1948	06.06.1950
11	Fuat Adalı	09.08.1950	21.01.1952

12	Vehbi Güniz	22.01.1952	29.06.1953
13	Şevket Taşkan	30.06.1953	13.11.1953
14	Vehbi Güniz	14.11.1953	21.02.1955
15	Hilmi Akyamaç	22.02.1955	13.04.1957
16	Fuat Adalı	23.05.1957	25.07.1958
17	Mustafa Salkaya	26.07.1958	22.09.1959
18	Faik Atayurt	22.09.1959	06.09.1960
19	Ali Karaağaç	06.09.1960	24.12.1962
20	Arif Sanver	21.02.1963	03.09.1963
21	Şehabettin Ertem	12.09.1963	11.03.1964
22	Mehmet Niyazioğlu	14.03.1964	23.02.1966
23	İzzet Arseven	22.06.1966	07.12.1966
24	H.Süha Karamızrak	21.12.1966	22.07.1969
25	Hüsametdin Peker	22.07.1969	04.09.1969
26	Ömer Özen	05.09.1969	01.12.1969
27	Şehabettin Ertem	04.12.1969	10.07.1972
28	Ömer Özen	10.07.1972	05.04.1974
29	İsmail Hakkı Karakan	06.04.1974	23.05.1975
30	Cavit Dinçel	25.05.1975	27.10.1977
31	Yasin Bozkurt	07.11.1977	09.03.1978
32	Burhanettin Korkmaz	09.03.1978	13.12.1979
33	Musa Kesici	14.12.1979	01.03.1982
34	Ömer Özen	01.03.1982	10.02.1984
35	M.Ali Karadeniz	10.02.1984	17.09.1987
36	Nevşat Özer	24.12.1987	1991
37	Mehmet Yılmaz	17.10.1991	12.01.1992
38	Vahit Altınsoy	13.01.1992	02.08.1993
39	Mustafa Yılmaz	16.08.1993	01.08.1996
40	Abdurrahman Sağkaya	1996	1997
41	Hasan Basri Canlı	04.08.1997	15.05.2002
42	Necati Uyar	15.05.2002	15.08.2002
43	Cahit Nasırlı	16.08.2002	15.02.2003
44	Osman Kahveci	16.02.2003	-

f) Antalya'da Orman İşletmeciliğinde Tarihsel Süreç

Osmanlı ve Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında "cibali mübaha" olarak görülen ormanlar, Antalya yöresinde de bilinçsiz bir şekilde tahrip edilmiştir (Gökçe 1992, Güçlü 1997). Antalya ormanları 1892 yılı itibarıyla Konya vilayetine bağlı ve Teke (Antalya) Sancağı olarak yönetilmekteydi (Kutluk 1967). Antalya orman teşkilatında o yıllarda 24 kişinin görev yaptığı belirlenmiştir. Görevler ve isimler ise şu şekildedir: Vilayet Orman Sermüfettişi: İstoraki Efendi, Muavini: Has-

bi Efendi, Başkatip: Kadri Efendi, Katib-i Sanisi: Yorgaki Efendi, Mülazım: Bahri Efendi, Mülazım: Hristoni Efendi, Aksu Tezkere muharriri: Mehmet Emin Efendi, Müfettiş: Mehmet Rüşdi Efendi, Kordon Süvari Memuru: Arif Efendi, Antalya ve Çandır Süvarisi: Mehmet Efendi, Melli ve Aksu Süvarisi: Musa Kazım Efendi, Ağva Süvarisi: Abdülkadir Efendi, Antalya tezkere muharriri: Arif Hikmet Efendi, Ağva tezkere muharriri: Mustafa Rüsdü Efendi, Antalya orman ondalık memuru: Lion Efendi, Çandır piyadesi: Hacı Kadir Efendi, Arabsu piyadesi: Mehmet Ağa, Girme-Dive piyadesi: Neş'et Ağa,

Karaöz-Kargı piyadesi: Mehmet Ağa, Behin? (Beydin?) piyadesi: Abdurrahman Ağa, Elsazı piyadesi: Mehmet Efendi, Elmalı beli piyadesi: Süleyman Ağa, Maa Hacı Beşkonak piyadesi: Osman Ağa, Aksu piyadesi: Hasan Çavuş (Anonim 1899). Daha sonraki yıllarda Saffet Kunter, Antalya Orman Direktörlüğü görevini yapmıştır. Ayrıca Antalya Merkez Orman İşleri kadrosunun ise; 1 Orman Mühendisi (2. sınıf), 1 Orman Mühendisi Muavini (2. sınıf), 1 Orman Mühendisi (2. sınıf), 1 Orman Mühendisi (3. sınıf), 1 Orman Mühendisi Muavini (4. sınıf), 1 Başkatip (2. sınıf), 7 Katip (2., 3., 4. sınıf), 6 Mesaha Memuru (2. ve 3. sınıf), 1 Muhasib-i Mesul ve 2 Muhasebe Katibi şeklinde olduğu belirlenmiştir (Anonim 1938).

20. yüzyıl başlarında Antalya ormanları; Alaiye, Aksu çayı havzası ve garbi Antalya olarak üç bölüme ayrılmaktaydı (Güçlü 1997). O zamanki verilere göre bu ormanlar 1.558.000 hektarlık bir alan kaplamakta ve korunması için 47 korucu görevli bulunmaktaydı (Güçlü 1997). Daha sonra çıkarılan (1937 yılında 3116, 1945 yılında 4785 sayılı) orman kanunlarına göre ormanlar devlet güvencesi altına alınmış ve 1950 yılına kadar, genel anlamda ilk orman tahtidi çalışmaları yapılmıştır. 8 Nisan 1924 tarihinde Antalya'ya, Burdur ve Isparta illeri de bağlanarak orman başmüdürlüğü kurulmuştur (Kutluk 1967). 1924 yılında, daha önce de denenmiş olan ancak uygulanma olanağı bulunamayan Orman Jandarma Mektebi denemesi bir başka şekilde denenmeye çalışılmıştır. Bunun için devlet ormanlarının korunmasında işlendirilmek üzere, köy halkından 1903 doğumlu, çevik, uyanık ve okur-yazar olanlardan 500 askerin, askerlik şubelerince seçilerek Tarım Bakanlığı adına görevlendirilmesi uygulaması başlatılmıştır. Göreve başlayan 500 kişiden 200'ünün Antalya Orman teşkilatında göreve başladığı görülmektedir. Silahlı ancak, ormancılıkla ilgili bir eğitimleri olmadığı için bu askerlerden de orman koruma çalışmalarında yararlanılamamış ve 2-2.5 ay sonra bu uygulamadan vazgeçilmek zorunda kalınmıştır (Kutluk 1967, Bingöl 1990 ve Günay 2003). Başmüdürlük teşkilat unvanları 1929 yılı sonunda kaldırılmıştır (Anonim 1973).

1938 yılında Antalya Garnizonu'nda 3. Orman Koruma Alayı'nın kurulduğu, komutanının Piyade Albay İzzet Kocasinan olduğu, 34. Topçu Alayı Edremit'e intikal edince Orman Koruma Alayı'nın onun bina ve kıışlasına yerleştiği, daha sonra bu alayın da lağvedildiği belirlenmiştir (Akıncıoğlu 1998).

Türkiye ormanlarının birçok yerinde olduğu gibi bilhassa Kaş, Finike, Elmalı ve Antalya merkez ormanları, mahkemeden alınan ihtiyati tedbir kararlarıyla büyük ölçüde tahrip edilmiştir (Anonim 2002). Bazı kimselerin, ormanla hiç ilgisi olmayan tarla tapularını, bilirkişi tedarik ederek ibraz ettikleri ve böylece bazı verimli orman parçalarına sahip oldukları bilinmektedir. Bu kişilerin, sahip oldukları bu özel ormanlardan

kendilerinin yapmak istedikleri kesimlere orman teşkilatının engel olduğu iddiasıyla, mahalli mahkemelerden tapulu saha içerisindeki ağaçların kesilmesine, kalas halinde imal edilmesine ve gereken yerlere nakledilmesine dair ihtiyati tedbir kararları aldığı ve böylece ormanların geniş ölçülerde tahrip edilmiş olduğu anlaşılmıştır (Anonim 2002).

Bu şekilde yapılan orman tahribinin, her yıl geçtikçe, yurdun diğer bölgelerine doğru yayılmaya başlaması, ormancılık camiasında büyük endişeyle takip edilmiştir. Kaş ilçesi bu yönden, orman tahribinin öncüsü durumundadır. O dönemdeki söylenenlere göre, yurdun diğer yerlerine Kaş ilçesindeki mahkeme kararları örnek olarak gösterilip, oralarda da aynı uygulamaların yapıldığı görülmüştür. Bu işlerle uğraşan büyük kereste tüccarları tarafından Kaş ve Finike mahkemelerinden alınan ihtiyati tedbir kararlarıyla o tarihlerde devlet ormanlarından on binlerce metreküp sedir ağacı kalasları Suriye'ye, Mısır ve Lübnan'a gemilerle ihraç edilmiştir. O tarihlerde, ender de olsa, mahkeme kararlarını yerine getirmek için, icra memurları ile birlikte görevlendirilen Jandarma Teşkilatı ile orman koruma teşkilatını silahlı olarak karşı karşıya getiren olaylar meydana gelmekteydi (Anonim 2002). 1945 yılında yürürlüğe giren 4785 sayılı orman kanununa ilişkin haberin Kaş'a geldiği günün ormancılar tarafından bir kurtuluş günü gibi kutlanmasının orman yağmasının ortadan kalkmasına gösterilen bir sevinç göstergisi olarak anlaşılması gerekmektedir (Anonim 2002).

Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında Antalya ormanları, yoğun bir şekilde tahrip edilmiştir. Bu dönemde izinsiz ve düzensiz ormanı tahrip eden Ahmet Besim Efendi, Hacı Ali Efendi, Danail oğlu Yordan Ağa ve Koca Mustafa oğlu Mustafa adlı kereste tüccarları cezalandırılmıştır (Güçlü 1997).

1928 yılında Antalya-Köprüçay ormanlarını işletmek üzere Azakzade Şevki ile 10 yıl süreli (29 Ekim), 1933 yılında Antalya-Kızıllan ormanlarını işletmek üzere İstiklal şirketi ile 5 yıl süreli (31 Mayıs) anlaşmalar yapılmıştır (Bingöl 1990).

1935 yılında Elmalı Çıglıkara ormanları, bugün de olduğu gibi Türkiye'nin en değerli sedir ormanlarıdır. Bu ormanlar Mehmet Bey isminde Finikeli bir kişiye verilmiştir. Ormanlar dikili ağaç olarak satılıyordu. O yıllarda çıkan 444 sayılı orman kanunu ile orman kadastro olmadığı için yalancı şahitlerin kullanılması sonucunda çok sayıda orman alanı tahribatının yaşandığı görülmektedir (Anonim 2002).

Elmalı'da bulunan Sedir Araştırma Ormanı devletleştirilmeden önce, yörede yaşayan ve Osmanlı ordusuna at yetiştirmekle görevli bulunan Subaşı ailesinin mülkiyetinde kalmıştır. O dönemde sedir ormanlarında ve orman sınırları üstündeki yaylalarda hayvanlarını otlatan Yörükler, günümüzde de bu geleneklerini

sürdürmektedir.

Sedir ormanlarına yapılan en büyük tahribat, “kolostar” adlı el bıçkısı ile 1927-1936 yılları arasında yapılan müteahhit kesimi esnasında yaşanmıştır. Bulgar baltası denilen baltalarla, düzgün lifi olan ağaçlar tespit edilerek ağacın 1.5-2.0 m yüksekliğine kurulan iskele yardımıyla ağaçlar kesilerek katırların taşıyabileceği uzunluktakiler alınmıştır. Yüksek kesilen binlerce gövde ve düzgün lifi olmayan latalar ormana terk edilmiştir. Katırlarla taşınan latalar, karların erimesiyle suyu çoğalan Aykırçay deresi yardımıyla Finike limanına taşınmış ve oradan Mısır ve diğer ülkelere ihraç edilmiştir (Kaçar 2002). Sonraki dönemlerde de sahadan anıt ağaç niteliğindeki bir çok sedir ağacının kesildiği anlaşılmaktadır (Resim 1).

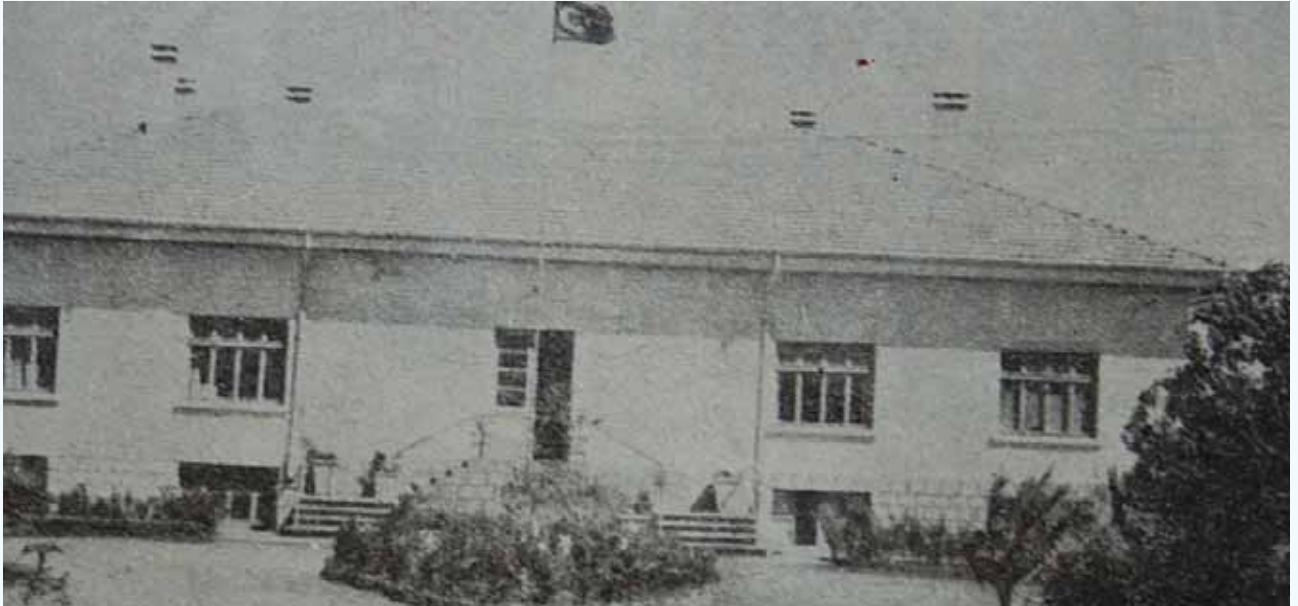

Antalya Orman Müdürlüğü 1 Aralık 1943, Antalya Orman Baş Müdürlüğü de 27 şubat 1951’de kurulmuştur (Resim 2). Başmüdürlüğün kuruluşunda görev alanı toplam 2.716.602 ha olup, bunun 1.404.036 hektarlık kısmın orman olduğu ve Antalya, Isparta ve Burdur illerinin tamamının sınırlar içerisinde bulunduğu (Resim 3) belirlenmiştir (Anonim 1953). O yıllarda Orman Bölge Müdürlüğü bünyesinde 2 bölge mü-

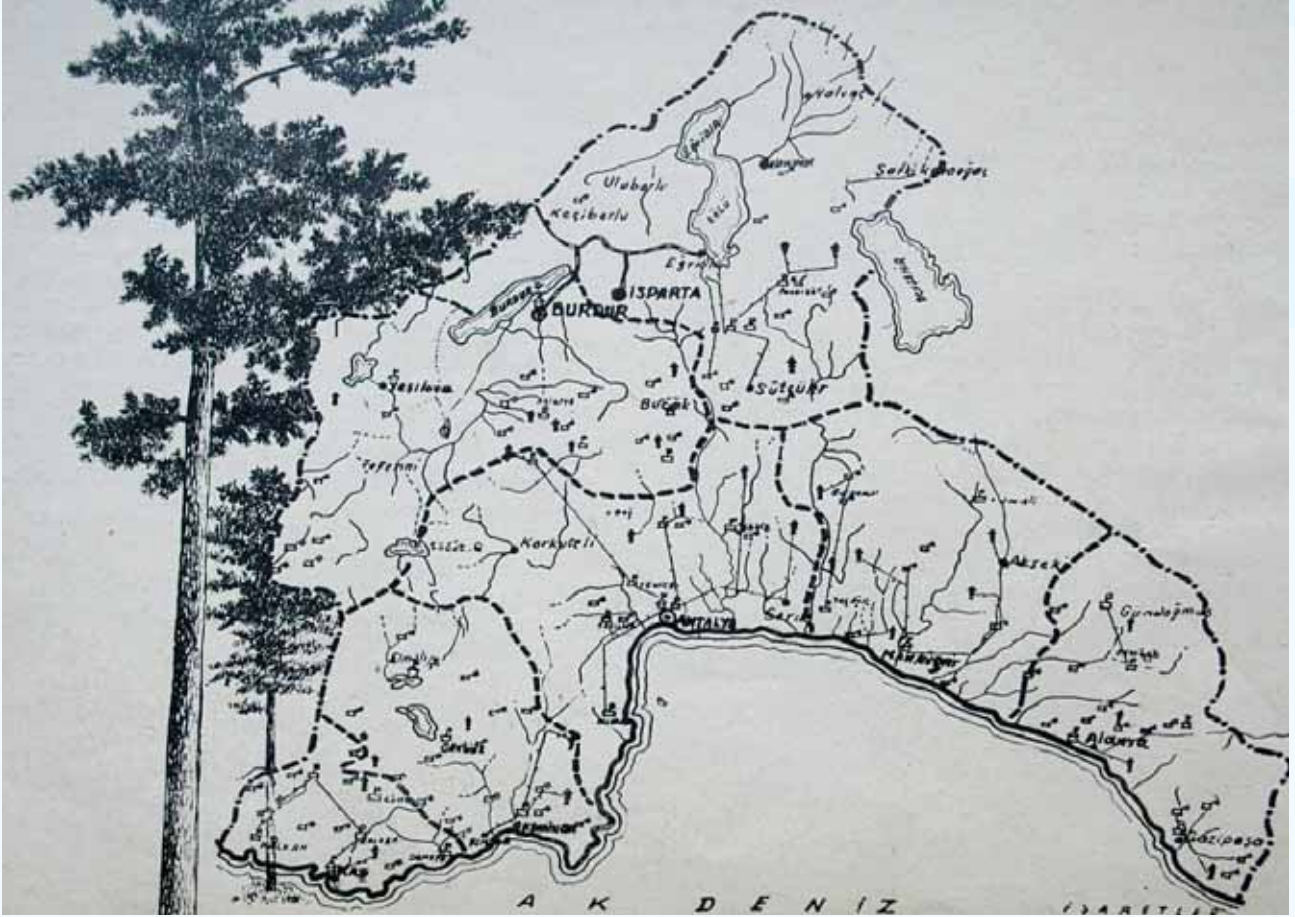

Resim 1. Elmalı Sedir Araştırma Ormanı’nda Kesilen Anıt Niteliğindeki Ağaçlar

dür yardımcılığı, 9 şube müdürlüğü, 7 işletme müdürlüğü (Alanya, Antalya, Burdur, Eğirdir, Elmalı, Kaş ve Manavgat), 56 bölge şefliği ile ormanların planlanması konusunda çalışan bir amenajman heyeti görev yapmıştır. Bölge ormanları 240 bölüme ayrılmış ve yangınların gözlenmesi için 33 adet yangın kulesi inşa edilmiştir (Anonim 1953).

Resim 2. Antalya Orman Baş Müdürlüğü Binası (1951)

Resim 3. Antalya Orman Baş Müdürlüğü Sınırları (Anonim 1953)

2. ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

1951 yılında kuruluşundan bugüne kadar Antalya'da 25 orman bölge müdürünün görev yaptığı, bunların ortalama görev sürelerinin 2.2 yıl olduğu, ayrıca bu görevi en uzun süre yapan bölge müdürünün Mehmet Yalçiner (iki dönem toplam 7.5 yıl) olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bazı bölge müdürleri sonradan üst düzey görevlerde de bulunmuşlardır. Antalya Orman Bölge Müdürlüğü görevini yapan kişilerin isimleri ve görev süreleri Çizelge 3'de verilmiştir (Anonim 1953, Anonim 1977, Anonim 1980, Anonim 1982, Anonim 1983, Anonim 1984, Anonim 1985, Anonim 1986, Anonim 1988, Anonim 1990, Anonim 1996, Anonim 1997a, Anonim 1999, Anonim 2001).

Çizelge 3. Kuruluşundan Bugüne Orman Bölge Müdürleri (Parantez içindeki bilgi, adı geçen bölge müdürünün, teşkilatta daha sonra bulunduğu üst düzey görevi belirtmektedir).

Orman Bölge Müdürü	Göreve Başlama	Görevden Ayrılış
Şevket Taşkan (OGM)	02.04.1951	25.05.1953
Mehmet Galip Üntürk	10.06.1953	24.10.1956
Musa Kasım Acar (Tarım Bak. Müst. Yrd.)	25.10.1956	06.09.1958
Saffet Gözen	07.09.1958	01.12.1958
Fahri Özdemir	02.12.1958	31.10.1960
Orhan Sağınaklar	01.11.1960	20.05.1962
Davut Gazi İyigün	21.05.1962	30.05.1963
Mehmet Yalçiner	30.05.1963	27.08.1964
Mahir Sipahiler	28.08.1964	20.05.1966
Mehmet Yalçiner	21.05.1966	15.08.1972

Musa Kesici (OGM)	15.08.1972	18.07.1975
Kemal Saatçi (OGM Yrd)	11.08.1975	06.04.1978
Fahrettin Akarsu	07.04.1978	10.12.1979
Kadir Balcı	13.12.1979	04.02.1981
Vahit Altınsoy (OGM)	04.02.1981	16.11.1982
Mehmet Aydın	16.11.1982	14.11.1983
Suphi Koparal	14.11.1983	05.04.1988
Şahin Çavuldak (ORKÖY GM)	05.04.1988	23.02.1992
Şaban Kılıç	24.02.1992	1997
Ali Karaman	1997	1998
Ali Onur	1998	1999
Gürel Şirin (OGM Müfettiş)	1999	10.01.2002
Mehmet Emin Kütük(OGM Müfettiş)	05.12.2001	15.09.2003
Mustafa Kurtulmuşlu (O.Gn.Md.Yrd)	13.07.2003	26.01.2005
Ahmet Gedikağaoğlu(OGM Müfettiş)	26.01.2005	18.04.2008
Recep Kaşan	21.04.2008	Devam ediyor

Orman Bölge Müdürlüğü İletişim Bilgileri:

Adres:Sedir Mahallesi Vatan Bulvarı Üçgen Kavşağı Tel: 0242 345 14 62- Faks: 0242 345 14 56

Ülkemiz, üç tarafının denizlerle kaplı olması, içerisinde yüksek dağ silsileleri ile değişik ekolojik ve iklimsel faktörleri barındırmasından dolayı yedi coğrafi bölgeye ayrılmıştır. Uzun yaz kuraklığı gibi iklimin etkilerinin en yoğun görüldüğü bölgelerden birisi olan Akdeniz Bölgesi, ülkenin güneyinde ve Akdeniz kıyı şeridinde olup denizin ılıman etkisi altındadır. Bölgede bulunan Toros sıradağları, bir yandan bölgeye zengin bitki çeşitliliği yapısını kazandırırken, öte yandan Akdeniz'in ılıman havasının iç bölgelere girmesini engelleyen bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Bölge ormanlarını oluşturan ve yaz kuraklığına neredeyse en dayanıklı türlerden olan kızılçam, bölgenin hakim türü olmakla birlikte ormanlık alanların %56'sını oluşturmaktadır. Sahil bandından 1000 metre yükseltiye kadar olan bölümde maki örtüsü yoğun bir şekilde görülürken, yörede sedir, göknar, karaçam, meşe, servi, ardıç ve fıstıkçamı ağaçlarının, orman kuran önemli ağaç türleri olduğu belirlenmiştir.

Akdeniz bölgesinin en batısında yer alan ve doğu-batı yönünde 640 km.lik Akdeniz kıyı şeridine sahip olan Antalya, günümüzde 2063493 ha genel alanı ve 1125699 ha orman alanı (Çizelge 4) ile ülkenin ormanlık alan yüzdesi en fazla (%54.6) olan illerinden biri durumundadır (Başaran ve ark. 2007). Bu rakamlara il sınırları içerisinde bulunan 5 adet milli parka ait 75.847

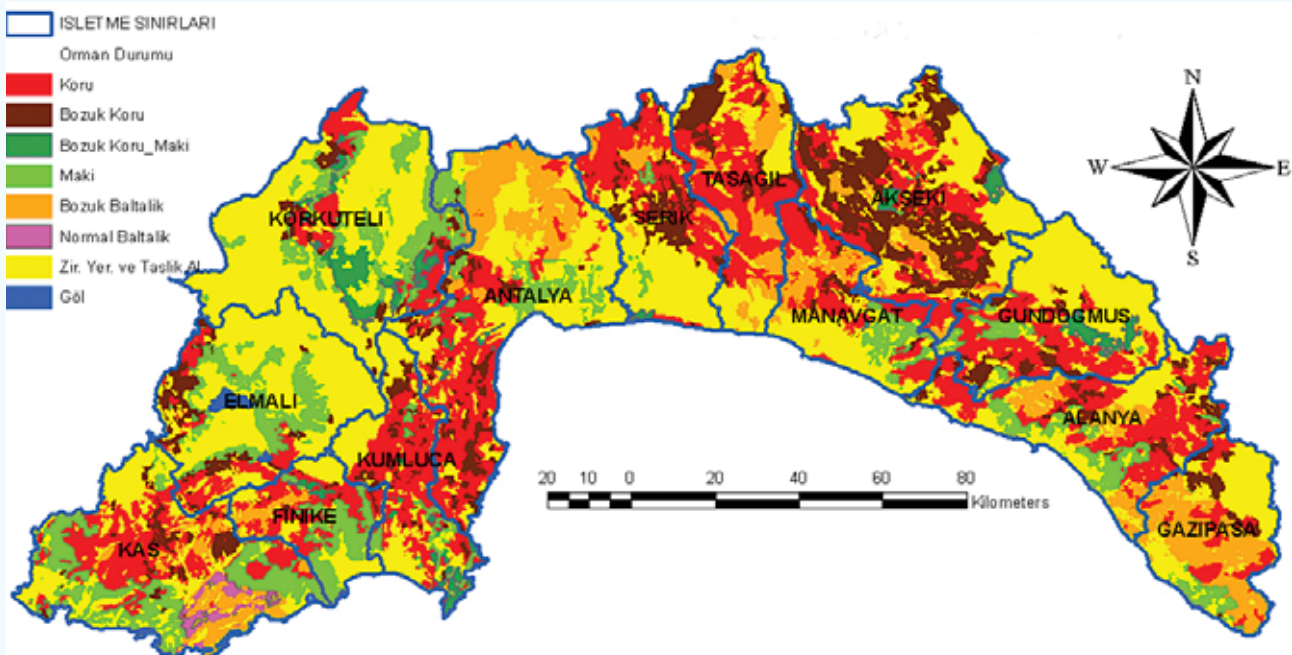
hektarlık alan da dahildir. Bu alanlar düşüldüğünde 1.987.646 ha genel alan içerisinde 1.062.550 hektarlık orman vardır ki bu ormanlar Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'nün işletme ormanlarıdır (Anonim 2006a).

Oldukça köklü bir kuruluş olan Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'nün çalışma alanı sınırlarının bugün Antalya ili sınırlarıyla bire bir örtüştüğü, ayrıca 15 ilçe, 103 belediye ve 546 köyü (orman içi:326, orman kenarı:151 ve orman dışı:66) kapsadığı belirlenmiştir (Anonim 2006b). Bölge müdürlüğünde 2 bölge müdür yardımcılığı ve 8 şube müdürlüğü olup bunlardan altısı ana hizmet birimi (plan proje, koruma, silvikültür, orman zararlıları ile mücadele, kadaströ mülkiyet ve işletme ve pazarlama), ikisi de yardımcı hizmet birimi (idari ve mali işler ile makine ve ikmal) olarak hizmet vermektedir. Ayrıca 3 adet orman amenajman denetim başmühendisliği, 3 adet orman amenajman başmühendisliği, 14 adet orman kadaströ komisyon başkanlığı ve 1 adet kadaströ komisyon koordinatörlüğü bulunmaktadır (Anonim 2006a). Geçmiş yıllarda bölge müdürlüğünde (işletme müdürlükleri dahil) çalışan personel sayısına bakıldığında 1991 yılında 241'i teknik eleman olmak üzere toplam 1.500 personelin çalıştığı (Anonim 1991a), 2006 yılında ise 259 teknik elemana karşılık toplamda 1159 personelin çalıştığı görülmektedir (Anonim 2006a).

Çizelge 4. Antalya İli Sınırlarında Bulunan Ormanlık Alanlar ve Nitelikleri

İşletme Müd. Adı	Ormanlık Alanlar							Ormanlık Alanlar Toplamı			Açıklık Alanlar		Toplam İşletme Alanı	
	Verimli Koru	Bozuk Koru		Verimli Baltalık		Bozuk Baltalık								
	(Ha.)	%	(Ha.)	%	(Ha.)	%	(Ha.)	%	(Ha.)	%	(Ha.)	%	(Ha.)	
Akseki	68,590.0	43.3	88,351.5	55.8	663.0	0.4	775.0	0.5	158,379.5	71	64,955.5	29	223,335.0	
Alanya	61,562.5	58.0	32,871.5	31.0	257.0	0.2	11,400.5	10.7	106,091.5	59	72,880.0	41	178,971.5	
Antalya	56,854.0	52.1	51,670.5	47.3			603.0	0.6	109,127.5	52	102,293.5	48	211,421.0	
Elmalı	41,289.4	81.1	9,637.8	18.9					50,927.2	28	130,295.2	72	181,222.4	
Finike	28,365.0	55.9	22,114.0	43.6	252.0	0.5			50,731.0	65	27,584.5	35	78,315.5	
Gazipaşa	32,674.5	53.2	28,707.5	46.8					61,382.0	55	49,229.5	45	110,611.5	
Gündoğmuş	24,155.5	49.1	25,056.5	50.9					49,212.0	41	71,596.5	59	120,808.5	
Kaş	57,569.0	41.4	80,668.5	58.0			763.5	0.5	139,001.0	68	64,276.5	32	203,277.5	
Korkuteli	28,411.8	31.3	62,255.4	68.7					90,667.2	37	154,094.0	63	244,761.2	
Kumluca	39,028.5	67.7	18,557.0	32.2			44.5	0.1	57,630.0	56	45,082.0	44	102,712.0	
Manavgat	30,029.0	62.4	18,130.0	37.6					48,159.0	53	42,643.5	47	90,802.5	
Serik	44,444.0	70.4	17,010.0	27.0			1,634.0	2.6	63,088.0	51	61,766.5	49	124,854.5	
Taşağöl	52,842.5	67.6	24,130.0	30.9			1,182.0	1.5	78,154.5	67	38,398.0	33	116,552.5	
Or. Böl. Müd. Top.	565,815.7	53.3	479,160.2	45.1	1,172.0	0.1	16,402.5	1.5	1,062,550.4	53	925,095.2	47	1,987,645.6	
Termessos Mp.	1,988.7	34.9	1,807.1	31.8			1,895.7	33.3	5,691.5	84	1,044.5	16	6,736.0	
Olimpos Mp.	13,470.5	55.3	9,971.0	41.0			899.5	3.7	24,341.0	86	3,822.0	14	28,163.0	
Köprüölü K. Mp.	11,229.0	45.1	11,827.5	47.5			1,827.0	7.3	24,883.5	79	6,748.5	21	31,632.0	
Altınbeşik Mp.		0.0	1,089.0	100.0				0.0	1,089.0	94	67.0	6	1,156.0	
Saklıkent Mp.	4,259.5	59.6	2,884.0	40.4				0.0	7,143.5	88	1,016.5	12	8,160.0	
Milli Parklar Top.	30,947.7	49.0	27,578.6	43.7			4,622.2	7.3	63,148.5	83	12,698.5	17	75,847.0	
Genel Toplam	596,763.4	53.0	506,738.8	54.0	1,172.0	0.1	21,024.7	1.9	1,125,698.9	55	937,793.7	45	2,063,492.6	

Bölgede 13 adet orman işletme müdürlüğü bulunmakta olup ArcGIS 9.0 yazılımı kullanılarak oluşturulan alanların işletme müdürlüklerine göre niteliksel dağılımı Resim 4'de verilmiştir.

Resim 4. Antalya'da Ormanlık Alanların İşletme Müdürlüklerine Dağılımı Haritası

Resim 5. 1970'li yıllarda yapılan amenajman ve silvikültür tatbikatlarından görüntüler

Ormancılığın en önemli konularından birisi olan silvikültürle ilgili birim, ülke ormanlarının amenajman planlarının yapılmasından sonra 10.05.1971 tarihinde kurulmuştur. O yıllarda Antalya'da İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi öğretim üyelerinin katılımıyla amenajman ve silvikültürle ilgili uygulamacılarla çok sayıda tatbikat yapılmıştır (Resim 5).

Silvikültür bilimi ormanların gençleştirilmesi, yenilenmesi, genç ormanların bakımlarının yapılması ve kalitesinin artırılması görevini üstlenmiştir. Amenajman planlarının ön gördüğü yaş sınıfları metoduna göre, Antalya ormanlarında her yıl belirli bir bölümü gençleştirilerek, idare müddeti sonunda optimal kuruluşa kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Ormanlardan sürekli ürün alınabilmesi için gençleştirilmesi gerekmekte olup bunun için doğal ve yapay olmak üzere iki türlü gençleştirme yöntemi bulunmaktadır. 2006 yılında 578 ha alanda yapay gençleştirme yapılırken, bu alanlara 685.044 adet kızılçam, 4.900 adet fıstıkçami, 185.443 adet sedir, 87.650 adet servi ve 2450 adet diğer yapraklı olmak üzere toplam 965.487 adet fidanın dikildiği belirlenmiştir. 2000 yılı ve önceki yıllarda toplam 49.890 ha yapay gençleştirme yapılırken 2001 yılında 1.668 ha, 2002 yılında 990 ha, 2003 yılında 706 ha, 2004 yılında 658 ha ve 2005 yılında da 592 ha yapay gençleştirme çalışmaları yapılmıştır. Doğal gençleştirme çalışmalarında ise 2000 yılı ve önceki yıllarda toplam 56.822 ha doğal gençleştirme çalışması yapılırken, 2001 yılında 2.424 ha, 2002 yılında 740 ha, 2003 yılında 1.094 ha, 2004 yılında 1.185 ha, 2005 yılında 954 ha ve 2006 yılında da 1.010 ha doğal gençleştirmenin yapıldığı anlaşılmıştır. Ayrıca genç ormanlarda biyotik ve abiyotik zararlardan korunması için yapılan gençlik ve sıklık bakımı çalışmaları konusunda 2006 yılında 16.550 ha alanda gençlik ve sıklık bakımı çalışmaları yapılırken, 2006 yılından önce 178.913 hektarlık alanda gençlik bakımı, 101.316 hektarlık alanda da sıklık bakımı çalışmalarının yapıldığı anlaşılmıştır (Anonim 2006a ve Anonim 2006b).

Bölge Müdürlüğü dahilindeki verimli ormanların üretime açılabilmesi, orman yangınlarına en seri bir

şekilde ulaşılabilmesi, orman köylülerinin iş alanına ve diğer yerleşim yerlerine ulaşımalarının sağlanması için yol şebeke planı çalışmaları seri bazında 1964 yılında başlamıştır (Anonim 1991a). Yapılan çalışmalar sonucu Antalya'da 14.867 km yol yapımı programlanmış ve yol şebeke planı çalışmaları 1979 yılında tamamlanmıştır. Yol şebeke ağının yetersiz olduğu yerlerde revizyon ve yenileme çalışmaları yapılmıştır (Resim 6). 1967 yılı sonu itibarıyla 2479 km (Anonim 1968) yolun yapıldığı Antalya'da, 2005 yılı sonunda yapılan yol uzunluğunun 7956 km'ye ulaştığı belirlenmiştir (Anonim 2006a).

Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'nde bulunan ormanlar, ağaç serveti bakımından incelendiğinde 1968 yılı verilerine göre yaklaşık 53.000.000 m³ olan ağaç servetinin (Anonim 1968), günümüzde yapılan son hesaplamalarla yaklaşık 80.000.000 m³ civarında olduğu tespit edilmiştir (Anonim 2006a). Antalya'da ormanların yaptığı yıllık artım 2006 yılında yaklaşık 2.000.000 m³, buna karşılık üretim miktarının ise yaklaşık 600.000 m³ olduğu, bu üretimden orman bölge müdürlüğünün 46.000.000 YTL satış geliri elde ettiği belirlenmiştir (Anonim 2006a).

Antalya Orman Bölge Müdürlüğü bünyesinde yapılan bir diğer çalışma da orman zararlıları ile mücadele çalışmalarıdır. Geçmişten günümüze ormanlara önemli düzeyde zararlar veren böcek ve hastalıklara karşı mücadele çalışmalarının sürdürüldüğü görülmektedir. Bu kapsamda, teknik (mekanik ve kimyasal), biyolojik veya her ikisinin de birlikte kullanıldığı entegre yöntemler kullanılmaktadır. Ormancılıkta geçmiş yıllarda teknik mücadele kullanılırken, bu mücadelenin bir parçası olan kimyasal mücadele de yoğun bir şekilde kullanılmıştır. Bunun zararları görülmeye başladıktan sonra artık bu tür kimyasal mücadele yerine daha çok biyolojik mücadelenin kullanıldığı görülmektedir. Antalya'da 1996 yılından bugüne kadar yapılan teknik mücadele 341.190 ha.lık alanda gerçekleştirilmiştir. Bunun 284.640 ha.lık kısmı çam kese böceği ile mücadele olmuştur. Biyolojik mücadele ile ilgili olarak ormanlara 97.000 adet kuş yuvası asılmıştır

Resim 6. Orman İdaresinin Yaptığı Yol ve Köprülerden Bir Görüntü

(Anonim 2006a). Ayrıca kırmızı orman karıncası (*Formica rufa*) ve kalasoma (*Calasoma sycophanta*) gibi faydalı yırtıcı böcekler ile biyolojik mücadele çalışmalarının sürdürüldüğü görülmektedir. Entegre yöntemlerle mücadelede feromon tuzaklarının, birçok zararlı böceğe (Akdeniz çam kabuk böceği, orman bahçivani, vb) karşı başarı ile kullanıldığı görülmektedir.

Antalya ormanlarını işletmek ve yönetmek üzere merkez ve taşrada kurulan, Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'ne bağlı 13 adet orman işletme müdürlüğü bulunmaktadır. Bu işletme müdürlüklerinden ilkinin 01.12.1943 tarihinde kurulan Antalya Orman İşletmesi (Anonim 1953), sonuncusunun da 2000 yılında kurulan Taşağıl Orman İşletmesi olduğu belirlenmiştir (Anonim 2001). Antalya'da bulunan bütün orman işletme müdürlüklerinin kronolojik sıraya göre kuruluşlarına ilişkin ayrıntılı bilgi aşağıda verilmiştir.

1-Antalya Merkez Orman İşletmesi: 01.12.1943 tarihinde kurulmuş ve ilk işletme müdürü Şefik Özara olmuştur. Kuruluşunda 8 bölgesi mevcut olup bunlar, Antalya, Asar, Yenice, Çakırlar, Kemer, Korkuteli, Serik ve Gebiz'dir. 1961 yılında 5.000 ha büyüklüğünde olan Düzlerçamı kızılçam ormanında, müstakil ve örnek bir bölge şefliği kurulmuş, 07.03.1963 tarihinde alan 20.000 ha.a çıkartılmıştır. 1968 yılında Serik ve Korkuteli'nde orman işletmelerinin kuruluşunun gerçekleştirilmesiyle bu bölgeler Antalya İşletmesi'nden ayrılmıştır (Anonim 1953).

2-Alanya Orman İşletmesi: 07.12.1943 tarihinde

kurulmuştur. 1963 yılına kadar Kargı, Gökdere, Sivastı, Gündoğmuş, Gazipaşa ve Eskibağ bölgeleriyle hizmet vermiştir. Daha sonra 10.04.1963 tarihinde Gündoğmuş, 01.08.1968 tarihinde Gazipaşa ayrılarak ayrı birer işletme olmuştur. İşletmenin ilk müdürlüğünü Suphi Erte yapmıştır (Anonim 1953).

3-Finike Orman İşletmesi: 23.08.1943 tarihinde kurulmuş olup Finike, Kumluca, Gödene, Aykırıçay, Elmalı ve Tekke işletmeyi oluşturan bölgeler olmuştur. Daha sonra işletme merkezi Elmalı'ya alınmıştır. 1963 yılında işletmenin merkezi tekrar Finike'ye alınmıştır. İlk müdürü Hayri Akyel daha sonra Yüksek Fen Heyeti Başkanlığı yapmıştır (Anonim 1953).

4-Elmalı Orman İşletmesi: Bu işletme Elmalı ve Finike ilçeleri ile o zaman nahiye olan Kumluca'yı mülki hudutlarını içerisine almakla birlikte genel alanı 342.400 ha, ormanlık alanı ise 107.000 ha'dır. Kumluca, Gödene, Elmalı, Finike, Gökbük ve Tekke olmak üzere 6 bölgesi, 24 bölümü ve 4 yangın kulübesi mevcuttur (Anonim 1953). İlk işletme müdürü Mehmet Yalçiner'dir. 1957 yılında sadece sedir ormanlarını kapsayacak şekilde 5000 hektarlık bir alanda Çiğlıkara Örnek Bölge Şefliği kurulmuş, 1961 yılında Çiğlıkara, Sevindik, Tekke, Avlan ve Koçova olmak üzere 20.000 hektarlık alana genişletilmiş ve işletme merkezi Elmalı'ya taşınmıştır. 1972 yılında Elmalı İşletmesi kapatılmıştır. 1962 yılında Antalya Araştırma İstasyon Müdürlüğü'ne bağlanan Sedir Araştırma Ormanı, 1974 yılında tekrar açılan Elmalı İşletmesi hudutları içerisine alınmıştır.

5-Manavgat Orman İşletmesi: İşletme 1943 yılında kurulmuş ve ilk işletme müdürlüğünü Halil Gökmen yapmıştır. 1960 yılına kadar Akseki ve Manavgat ilçe hudutlarını kapsayan işletme sınırları içerisinde Manavgat, Avason, Taşağıl, Burmahan, Karabük, Akseki, İbradı ve Cevizli olmak üzere 8 bölge mevcuttur. 1960 yılından itibaren Akseki, İbradı ve Cevizli bölgeleri ayrılmış ve işletme 5 bölge bir yapıya dönüşmüştür (Anonim 1953). 2000 yılında Taşağıl'ın da ayrılmasıyla işletme alanı biraz daha küçülmüştür (Anonim 2001).

6-Kaş Orman İşletmesi: 205.000 ha büyüklüğündeki işletme 1943 yılında kurulmuş olup ilk işletme müdürü daha sonra Orman Genel Müdürlüğü ve Bakanlık Müsteşarlığı görevlerini de yapan Vehbi Güniz olmuştur. İşletmenin bölgeleri Kaş, Kasaba, Gürsu, Demre ve Kalkan'dır. İşletme hudutları içerisinde bir de Kalkan-Ovagelemiş'de kurulan Ökalyptus Fidanlık Şefliği mevcuttur. Kaş işletmesi ileriki yıllarda kısa bir süre kapatılmasına rağmen gerekli olduğu düşünüerek 1953 yılında tekrar kurulmuş ve işletme müdürü, daha sonra orman genel müdür yardımcılığı yapan Fevzi Kılınçarslan olmuştur (Anonim 1953).

7-Akseki Orman İşletmesi: 1960 yılına kadar Manavgat İşletmesi'nin bölgesi olarak devam ederken 1960 yılında merkezi Akseki olan ve Akseki ilçesi hudutlarını kapsayan bir işletme olarak kurulmuştur. İşletmenin 5 bölgesi olup bunlar Akseki, İbradı, Cevizli, Kuyucak ve Murtiçi'dir. İlk işletme müdürü Tevfik Ergönen'dir (Anonim 1977).

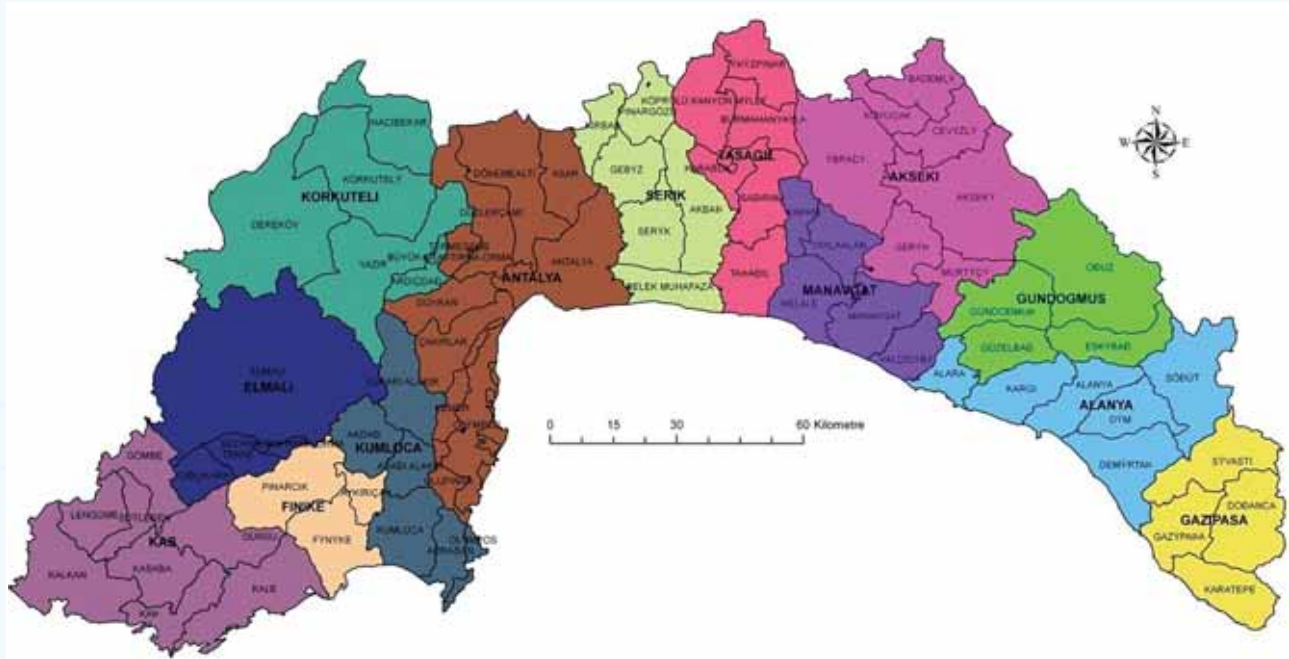
8-Gündoğmuş Orman İşletmesi: 1963 yılına kadar Alanya İşletmesi'nin bölgesi olan Gündoğmuş, 1963 yılında Alanya'dan ayrılarak Gündoğmuş, Eskişehir, Güzelbağ ve Oğuz olmak üzere 4 bölge bir işlet-

me olmuştur. İşletmenin kurucusu mühendis muavini Hüseyin Fahrettin Basmacı olup, ilk işletme müdürü Tacettin Pakyürek olmuştur (Anonim 1977).

9-Gazipaşa Orman İşletmesi: 1968 yılına kadar Alanya İşletmesi'nin bir bölgesi halinde devam ederken Isparta Orman Başmüdürlüğü'nün kurulup Antalya'dan ayrılmasıyla 01.08.1968 tarihinde Gazipaşa ilçe merkezi ve ilçe hudutlarını kapsayan ve bünyesinde Gazipaşa, Karatepe, Doğanca ve Sivastı olan 4 bölge bir işletme olarak kurulmuştur. İlk işletme müdürü daha sonra Antalya Orman Bölge Müdürlüğü görevini de yapan Kadir Balcı olmuştur (Anonim 1977).

10-Korkuteli Orman İşletmesi: 1968 yılına kadar Antalya İşletmesi'nin bir bölgesi olan Korkuteli, Isparta Orman Başmüdürlüğü'nün kurulup Antalya'dan ayrılmasıyla 01.08.1968 tarihinde Korkuteli ilçe merkezi ve ilçe hudutlarını kapsayan ve bünyesinde Korkuteli, Hacibekar, Dereköy, Yazır ve Ardicdağı bölgeleri olan 5 bölge bir işletme olarak kurulmuştur. İlk işletme müdürlüğünü daha sonra Antalya Orman Bölge Müdürlüğü görevini de yapan Fahrettin Akarsu yapmıştır (Anonim 1977). Daha sonra 14.2.1973 yılında Düzlerçamı Örnek İşletmesi'nin kapatılmasıyla o tarihe kadar örnek işletmeye bağlı olan Bük Araştırma Ormanı da işletmecilik açısından Korkuteli işletmesine bağlanmıştır.

11-Serik Orman İşletmesi: 1968 yılına kadar Antalya İşletmesi'nin bir bölgesi olan Serik, 01.08.1968 tarihinde Serik ilçe merkezi ve ilçe hudutlarını kapsayan ve bünyesinde Serik, Akbaş, Gebiz, Kırbaş ve Pınargözü bölgeleri bulunan 5 bölge bir işletme olarak kurulmuştur. İlk işletme müdürlüğünü Hüsnü Esen yapmıştır (Anonim 1977).

Resim 7. Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'nde Görev Yapan Şefliklerin Haritası

12-Kumluca Orman İşletmesi: 1970 yılına kadar Finike İşletmesi'nin bir bölgesi iken 1970 yılında merkezi Kumluca ilçesinde olmak üzere, Kumluca, Adrasan, Akdağ, Alakır ve Gödene olmak üzere 5 bölgesi bir işletme olarak kurulmuştur. İlk işletme müdürü Ahmet Çağan'dır (Anonim 1977).

13-Cevizli Orman İşletmesi: Akseki İşletmesi'ne bağlı bölge iken 1978 yılında Konya Orman Başmüdürlüğü'ne bağlı Cevizli, Kuyucak, Yarpuz ve Bademli bölgelerinden oluşan 4 bölgesi bir işletme olarak kurulmuştur. 1982 yılında Antalya Orman Başmüdürlüğü'ne bağlanmıştır. İlk işletme müdürlüğünü Yılmaz Pirlar yapmıştır. 2003 yılında işletme müdürlüğü kapatılarak bölgeler Akseki Orman İşletme Müdürlüğü'ne bağlanmıştır (Anonim 1980 ve Anonim 1982).

14-Taşağıl Orman İşletmesi: Manavgat İşletmesi'ne bağlı bölge iken 2000 yılında Taşağıl, Burmahan, Kapan, İkizpınar, Sağırin ve Karabük bölgelerinin yer aldığı 6 bölgesi bir işletme olarak kurulmuştur (Anonim 2001). Müdürlüğü ilk olarak vekaleten İbrahim Doğulu, daha sonra yine vekaleten Bilal Çalimli yaptıktan sonra asaleten atanan Hüseyin Çinko Taşağıl Orman İşletme'sinin kurucu müdürlüğünü yapmıştır.

Antalya ilinde bulunan 13 orman işletme müdürlüğü içerisinde görev yapan 68 adet orman işletme şefi, 4 milli park şefi ve araştırma müdürlüğü içerisinde görev yapan 2 araştırma ormanı şefi ile toplam 74 şef görev yapmaktadır. Orman İşletme Şeflikleri'nin ArcGIS 9.0 yazılımında hazırlanmış, sınır ve konumlarını gösteren harita Resim 7'de verilmiş (Anonim 2005), bu şefliklerin alansal bilgileri de Çizelge 5'de verilmiştir (Anonim 2006a).

Çizelge 5. Antalya'da Bulunan Şefliklerinin Alansal Bilgileri

İşletme Müd.	İşletme Şef. Adı	Ormanlık Alan Ha	Ormansız Alan Ha	Toplam Alan Ha
Akseki	Akseki	36053.5	28948.5	65002.0
	Bademli	17155	4636.5	21791.5
	Cevizli	17597.5	5072.0	22669.5
	Geriş	19399.0	4454.5	23853.5
	İbradı	46051.0	15325.5	61376.5
	Kuyucak	10071.0	2205.0	12276.0
	Murtiçi	13141.5	4380.5	17522.0
Akseki Toplam		159468.5	65022.5	224491.0
Alanya	Alanya	15532.0	7432.0	22964.0
	Alara	7462.5	5186.5	12649.0
	Demirtaş	19402	14741.0	34143.0
	Dim	15714.5	5141.0	20855.5
	Güzelbağ	15984.0	5857.0	21841.0
	Kargı	12330.0	11874.0	24204.0
	Söğüt	19666.5	22648.5	42315.0
Alanya Toplam		106091.5	72880.0	178971.5
Antalya	Antalya	7044.5	43085.5	50130.0
	Asar	12974.0	8041.5	21015.5
	Çakırlar	14958.0	8996.5	23954.5
	Döşemealtı	25495.5	17763.0	43258.5
	Doyran	12543.5	7757.0	20300.5
	Düzlerçamı	18825.0	10534.0	29359.0
	Kemer	9792.0	3518.0	13310.0
	Olimpos MP	24341.0	3822.0	28163.0
	Termessos MP	5691.5	1044.5	6736.0
	Ulupınar	7495	2598.0	10093.0

YEDİNCİ BÖLÜM

Antalya Toplam		139160.0	107160.0	246320.0
Elmalı	Çiğlıkara	9279.5	3786.0	13065.5
	Elmalı	32021.5	121868.5	153890.0
	Sedir Arş. Orm.	1924.7	692.2	2616.9
	Tekke	7701.5	3948.5	11650.0
Elmalı Toplam		50927.2	130295.2	181222.4
Finike	Aykırıçay	7632.0	2019.0	9651.0
	Finike	20894.5	9545.0	30439.5
	Pınarcık	22204.5	16020.5	38225.0
Finike Toplam		50731.0	27584.5	78315.5
Gazipaşa	Doğanca	17689.5	15084.5	32774.0
	Gazipaşa	14530.0	9145.0	23675.0
	Karatepe	16113.5	8106.5	24220.0
	Sivastı	13049.0	16893.5	29942.5
Gazipaşa Toplam		61382.0	49229.5	110611.5
Gündoğmuş	Eskibağ	14024.0	9249.0	23273.0
	Gündoğmuş	21501.0	6375.5	27876.5
	Oğuz	13687.0	55972.0	69659.0
Gündoğmuş Toplam		49212.0	71596.5	120808.5
İşletme Müd.	İşletme Şef. Adı	Ormanlık Alan Ha	Ormansız Alan Ha	Toplam Alan Ha
Kaş	Gömbe	8205.5	14418.0	22623.5
	Gürsu	21842.5	8067.0	29909.5
	Kale	31354.5	8125.5	39480.0
	Kalkan	28040.0	15695	43735.0
	Kaş	15416.0	4059.0	19475.0
	Kasaba	20000.0	5293.0	25293.0
	Lengüme	13369.0	5259.5	18628.5
	Sütleğen	7917.0	4376.0	12293.0
Kaş Toplam		146144.5	65293.0	211437.5
Korkuteli	Ardıçdağ	5940.5	2278.0	8218.5
	Bük LBY Arş. Orm.	1809.7	13.0	1822.7
	Dereköy	16617.5	71261.0	87878.5
	Hacıbekar	13292.5	20269.5	33562.0
	Korkuteli	20689	34571.5	55260.5
	Yazır	32318	25701.0	58019.0
Korkuteli Toplam		90667.2	154094.0	244761.2
Kumluca	Adrasan	9150.0	4196.0	13346.0
	Akdağ	8809.0	11268.5	20077.5
	Aşağı Alakır	10729.0	2530.0	13259.0
	Kumluca	14827.0	12460.0	27287.0
	Yukarı Alakır	14115.0	14627.5	28742.5
Kumluca Toplam		57630.0	45082.0	102712.0

Manavgat	Manavgat	11885.0	18915.5	30800.5
	Şelale	12307.0	13351.0	25658.0
	Yalçıdibi	9610.0	6620.0	16230.0
	Yaylaalan	14357.0	3757.0	18114.0
Manavgat Toplam		48159.0	42643.5	90802.5
Serik	Akbaş	19366.5	11925.0	31291.5
	Belek Muh.Orm.	2210.5	16982.0	19192.5
	Gebiz	12729.0	8212.0	20941.0
	Kırbaş	10879.5	1970.0	12849.5
	Pınargözü	11659.5	2423.5	14083.0
	Serik	6243.0	20254.0	26497.0
Serik Toplam		63088.0	61766.5	124854.5
Taşağıl	Burmahan	11445.5	9280.0	20725.5
	İkizpınar	13910.5	7105.5	21016.0
	Kapan	10939.5	1123.5	12063.0
	Karabük	12205	1624.5	13829.5
	Köprülü Kanyon MP	24883.5	6748.5	31632.0
	Sağırın	19621.0	3505.0	23126.0
	Taşağıl	10033.0	15759.5	25792.5
Taşağıl Toplam		103038.0	45146.5	148184.5
Genel Toplam		1125698.9	937793.7	2063492.6

Bölge müdürlüğü bünyesinde yürütülmekte olan orman amenajmanı, orman yangınları ve mülkiyet-kadastro konuları tarihsel süreç içerisinde ele alınarak ayrı başlıklar altında değerlendirilmiştir.

3. ANTALYA'DA ORMAN AMENAJMAN PLANI ÇALIŞMALARI

Ormanların haritasının alınması ve mevcut servetin tayini, yıllık verimlerinin hesabı, istikballeri ile ilgili teknik müdahalelerin tespiti için yapılan çalışmalara amenajman (yönetim) planı çalışmaları denmektedir (Anonim 1953).

Amenajman çalışmaları ülkemizde ilk kez 1924 yılında başlatılmış ve ilk yıl 3 bölgede amenajman planı çalışmaları yapılmıştır. Bu yerlerin 3'ünün de Antalya'da olması oldukça dikkat çekicidir. Birincisi Teke-Bayat (4195 ha), ikincisi Bozburun (6911 ha) ve üçüncüsü de 3685 ha büyüklüğündeki Ahmetler Kapuzu'dur (Yiğitoğlu 1952). Sonraki yıllarda ülke genelinde çalışmalar sürdürülürken Antalya'da, 1926 yılında Kaş-Aklar, Kaş-Bezircan ve Gebiz-Durhasanlar, 1927 yılında Gazipaşa-Sazak-Çulluca, 1929 yılında Gebiz-Kaştanlar, 1930 yılında Kaş-Kapaklı, Alanya-Kargı Çiftliği ve Gündoğmuş-Karadere-Kapuz, 1931 yılında Finike-Arkutça, Akseki-Geriş-Çayırılı ve Elmalı Koçova-Kızılalan, 1932 yılında Elmalı-Gacık ve Manavgat-Köprüçay bölgelerinde amenajman planı çalışmalarının tamamlandığı anlaşılmaktadır (Yiğitoğlu 1952). Ayrıca Hacıbekar bölgesinin-Samas, Eğirdir Orman İşletmesi'nin-Yaka, Barak, Karacahisar, Tota, Elmalı Orman İşletmesi'nin Çığlıkara, Dokuzgöl, Kızıl-

lan, Manavgat Orman İşletmesi'nin Köprüçayı, Alanya Orman İşletmesi'nin Karadere, Karpuz, Tesbil, Hacıbelen ve Karabelen gibi kıymetli ormanlarının 10 yıl süreli amenajman planı çalışmalarının tamamlandığı tespit edilmiştir. Bunların dışında 1929 yılında Kemal Savaş başkanlığında bir ekip Düzlerçamı, Kargalıkçayı ve bazı serilerde 1. Devre Orman Amenajman Revizyon raporlarını yapmıştır (Yiğitoğlu 1952).

Amenajman işleri 1952 yılına kadar Orman Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak yapılmaktayken, 1952 yılından sonra Baş Müdürlüklere bağlanmıştır. Antalya Orman Başmüdürlüğü'nde 5 sene devir süreli birinci devre amenajman planı çalışmaları tamamlanmıştır (Anonim 1953). Günümüzde amenajman heyetlerinin büyük bir kısmı bölge müdürlüklerinde yerleşmiş durumdadır. Antalya'da da bu anlamda 3 adet denetim başmühendisliği ile 3 adet amenajman başmühendisliği bulunmaktadır. Bölge müdürlüğünün amenajman planı işlerini bu birimler, bilgisayar destekli coğrafi bilgi sistemi tekniğini kullanarak yürütmektedir.

4. ORMAN YANGINLARI

A. ANTALYA'DA ORMAN YANGINLARI

Orman yangını, serbest yayılma eğiliminde olan ve ormanda yaşama birliği içerisinde bulunan canlı,

cansız, bitki ve hayvan topluluklarını yakarak yok eden yangın şeklidir (Çanakçıoğlu 1981, Anonim 1995, Sarıbaşak 2000).

Ülkemizde ormanların korunmasıyla ilgili ilk esaslar 3116 Sayılı Orman Kanunu'nda belirlenmiştir. Bu kanunla, hem ormanların işletilmesi, hem de korunması ile ilgili esaslar açıklanmıştır. Ancak 3116 Sayılı Kanun'da ormanların korunması ile ilgili hükümlerin yeterli olmaması nedeniyle 1937 yılında 3157 Sayılı Kanunla yeni bir Orman Koruma Teşkilatı kurulmuştur. Bu kanunla Ziraat Bakanlığı'na bağlı tümen çapında "Orman Genel Komutanlığı" kurulmuştur. Koruma birlikleri alay, tabur ve bölükler halinde düzenlenmiştir. Koruma Şubesi, devlet ormanlarının korunmasına müteallik olarak Orman Muhafaza Komutanlığı ile ceyran edecek muamele ve muhaberele idare ve devlete ait olmayan ormanlarda koruma işlerini tanzim ve mürakabe ve yangınlara karşı lüzumlu tedbirleri itti-haz ve orman suçlarına müteallik hukuk davalarını takip eder şeklinde belirlenmiştir.

3204 sayılı Orman Genel Müdürlüğü teşkilat kanunuyla 1942 yılından itibaren İl merkezlerinde Vilayet Teşkilatı olarak Çevre Müdürlükleri kurulmuş, bilahare 12.1.1945 tarihine kadar isimleri Revir Amirlikleri olarak değiştirilmiştir. 3.7.1945 tarihinde 4767 sayılı Kanunun kabulü ile bu günkü koruma teşkilatının temelleri atılmıştır. Mezkur kanunla 3157 sayılı kanunla teşkil edilen Orman Koruma Komutanlığı lağvedilmiş, bu kuruluşa ait görev ve yetkiler ormanların işletilmesinde görevli orman işletme müdürlüklerine, bölge şefliklerine ve bakım memurlarına verilmiştir. 4767 sayılı kanunla revir amirliği adı orman işletme müdürlüğü olarak değişirken ormanların korunması da tamamen orman teşkilatına geçmiştir. Bunun sonucunda merkezde koruma şubesinin etkinliği artmış, genişleyen hizmetlere paralel olarak yeni teşkilatlanmaya gidilmiştir.

3116 Sayılı Kanunun getirdiği "Ormanların Devlet Eliyle İşletilme Prensibi" 1945 yılında çıkarılan 4785 Sayılı Kanunla daha fazla güç kazanmıştır. Bütün ormanlar devletleştirilmiş ve aynı yıl orman işletmeleri kurulmuştur. 4767 Sayılı Kanun'la askeri teşkilat kaldırılmış ve yerine Orman Bakım Memurları adı verilen görevlilerden oluşan yeni bir orman koruma teşkilatı kurulmuştur. İlk zamanlar orman bakım memurları 35 yaşından küçük, Türk vatandaşları arasından seçilmiş ve kısa süreler halinde kursa tabi tutulmuştur. Daha sonraları Orman Muhafaza Memuru Okulları açılmıştır. 1998 yılına kadar orman koruma teşkilatının elemanları bu okullardan mezun olmuştur. 1998 yılından sonra Kamu Personeli Seçme Sınavı ile orman muhafaza memurları alınmaya başlamıştır. Ülke ormanları 1923-1937 yılları arasında sayıları 2000 kadar olan Orman Muhafaza Memurları tarafından korunmuş, 1937-1945 yılları arasında bu görev Orman Askerleri'ne verilmiş, 1945 yılından bu yana ise yeniden Orman Mu-

hafaza Memurları eliyle korunmaya başlamıştır.

1945-1982 yılları arasında Bölüm (Ayrım) sistemiyle yürütülen koruma çalışmaları, 1982-1993 arasında Toplu Koruma sistemiyle yürütülmüş, 1993 yılından itibaren karma sisteme geçilmiştir. 2006 yılı ağustos ayından itibaren sabit ve seyyar koruma ekipleri kaldırılmış olup yerlerine hassas alanlar koruma ekipleri ve acil müdahale ekipleri kurulmuştur. Ormanların korunması Orman Genel Müdürlüğü ve ona bağlı taşıra teşkilatları eliyle yerine getirilmektedir. Ormanların korunmasında Orman Mühendisleri ile Orman Teknikerleri de fiilen görev almışlardır.

Ülkemizde yangın istatistikleri 1937'den itibaren tutulmaya başlanmıştır. Ancak o döneme ait bilgilerin iller bazında dökümüne ulaşılamamakla birlikte 1951 yılından itibaren bu bilgilere ulaşılmıştır.

Orman yangınları, Akdeniz iklim kuşağında her yıl binlerce hektar orman alanının yanmasıyla sonuçlanan bir olgudur. Akdeniz iklim kuşağında yer alan Antalya yöresinde de yangınlarla, yörenin topoğrafik yapısı, iklim özellikleri, yörede yaşayan insanların yoğunluğu, sosyo-ekonomik durumları ve kültürel yapıları arasında yakın ilişki vardır. Örneğin turizm aktivitelerinin yoğunlaştığı orman alanlarında, insan-orman ilişkilerinin artışına paralel olarak, orman yangını riskinin de arttığı, yangın kayıtlarından anlaşılmaktadır (Sarıbaşak 2000). Akdeniz yöresinde yaşayan insanların, 5000 yıldan bugüne gittikleri veya yerleştikleri her yere yangını da beraberinde götürdükleri, bu nedenle yörede yapılan ormancılık planlamalarında yangının mutlaka göz önüne alınması gerektiği belirtilmektedir (Küçükosmanoğlu 1993).

1951 yılında Antalya'da 77 orman yangını çıkar-ken 1400 ha ormanın yandığı, 1952 yılında 152 yangında 2940 ha, 1953 yılında 156 yangında 3125 ha, 1954 yılında ise 186 yangında 3392 ha orman alanının yandığı tespit edilmiştir. 1954 yılında Manavgat Orman İşletme Müdürü olarak görev yapan ve daha sonra Antalya Orman Araştırma'nın kurucu müdürlüğünü yapan Lütfi Büyükyıldırım Manavgat'ın Beşkonak bucağında 13 Ekim 1954 tarihinde çıkan bir yangını şu şekilde kayıtlara geçirmiştir; "Gece geç saatlerde 16 farklı yerden kasıtlı olarak çıkartılan yangının rüzgarın da etkisiyle cehennemi bir faciaya dönüştüğü ve bu yangının o yıl Manavgat işletmesinde çıkan 38. yangın olduğu ve bu yangında 300 ha ormanın yandığını, köylerde kapı kapı dolaşılmasına rağmen "evde kocam yok" veya "evde erkek yok" sözleriyle karşılaşıldığını" belirtmektedir. Ayrıca kayıtlara geçen şu yazısı da oldukça ilginçtir; "Yanan orman yerinden 1-2 sene ot çıkacak sonra bu sarp yerler haşin kayalar halinde kavru-lan yakıcı ölüm vadileri, sel vadileri olacak. Vatandaşım kardeşim, arkadaşım orman değil vatan yanıyor. İçimizde, altıncı kol düşmanlarımız var. Feryat ediyoruz. Vatan için kapınızı açıyoruz. Evlerinizde misiniz?"

Resim 8. Antalya'da Yangın Söndürme Ekiplerinin Çalışmalarından Görüntüler

(Anonim 1953). Yine o yıllarda mıntika ormanlarını bölüm bölüm görüş sahası içerisine alan 33 hakim tepe üzerinde kurulan yangın gözetleme kulübeleri inşa edilmiştir. Bu kulübelerde 2 kişi görev yaparken kulelerin, dürbün, gözetleme aleti ve telefonla donatılmış olduğu ve yangınla ilgili 154 kişilik bir ekibin çalıştırıldığı belirtilmektedir. Ayrıca alınan 13 adet jeep, yangınların durumuna göre işletmelere dağıtılmıştır. Olası bir yangın durumunda, mükelleflerin 6-15 kişilik gruplara ayrıldığı ve her grubu bir teknik elemanın idare ettiği belirlenmiştir. Yangın gruplarının ise, yangının etrafını çevirerek, eldeki tırmık, tahta, kazma, kürek ve balta gibi malzemelerle, yangının yayılmasını engellemek için şerit açtıkları ve tutuşan ağaçları söndürmeye başladıkları, ayrıca alevlerin üzerine sırtta taşınan madeni veya torbalı söndürme cihazları ile ıslatıcı bir karışım attıkları belirtilmektedir (Anonim 1953) (Resim 8).

Antalya'da 1978 yılından itibaren yangın kayıtlarının çok daha sağlıklı bir şekilde tutulduğu görülmektedir. Sarıbaşak'ın Antalya'da 1978-1999 yılları arasında çıkan orman yangınlarını değerlendirdiği çalışmada, o dönemde çıkan 4293 yangından 4117 adedinin (%96) insan etkisi sonucu, ayrıca yangınların %65'inin de kızılçam ormanlarında ortaya çıktığı belirlenmiştir (Sarıbaşak 2000). 1978-2006 yılları arasında ise çıkan yangın sayısının 5304, yanan alanın 39.503 ha, yıllık ortalama yanan alanın 1463 ha ve yangın başına düşen alanın 7.4 ha olduğu tespit edilmiştir (Başaran ve ark. 2007) (Çizelge 6).

Günümüzde Antalya'da 71 toplu koruma ve 3 bölüm koruma merkezi bulunmaktadır. Yine bölge müdürlüğü sınırları içerisinde toplam 56 adet yangın kulesi bulunmakta olup bu kulelerin ormanların

%85'ini görebilecek düzeyde tasarlandığı, görülemeyen %15'lik alanın ise bozuk yapıdaki ormanlar ile alpin bölgede yer alan ormansız sahalar olduğu anlaşılmıştır (Anonim 2006a). Yangınlarda araçların sevk ve idaresinin kolay yapılabilmesi için bugün 73 arazöz, 12 dozer, 4 treyler ve 9 adet greyderin tamamının GPS cihazıyla donatıldığı tespit edilmiştir (Anonim 2006a). Ayrıca 50 adet yangın havuzunun bulunduğu bölgede, 2 adet C-130 askeri uçağı, 2 adet personel taşıyan ve su atan kiralık helikopter ile 1 adet OGM'ye ait personel taşıyıcı keşif helikopterinin bulunduğu belirlenmiştir (Anonim 2006b).

Son yıllarda ülkemizde olduğu gibi Antalya'da da yangın sayılarında önemli düzeyde bir artış görülürken yanan alan miktarında belirgin bir azalma dikkat çekmektedir. Yangınların nedenlerine bakıldığında ise %96 gibi bir oranın insan etkisi sonucu ortaya çıktığı rahatlıkla görülebilmektedir. Ayrıca çıkan yangınların daha çok sahile yakın, rant değeri yüksek olan yerlerde çıkması da dikkat çekmektedir.

Türkiye'de bugüne kadar 91 kişi orman yangınlarını söndürme çalışmaları sırasında hayatını kaybetmiştir. Antalya'da ise 1977'deki 'Duraliler Yangını'nda Hüseyin Özcan, 1992'deki 'Çamyuva Yangını'nda Mustafa Oğuz, 1996'daki Kumluca 'Belen Yangını'nda Yusuf Uzunkaya, 21.07.1997 tarihinde Düzlerçamı'nda çıkan ve 1715 ha orman alanının kül olduğu orman yangınında Orman Yüksek Mühendisi Osman Çolpak ile Traktör Operatörü Ahmet Özcan, 26.08.2004 tarihinde Gündoğmuş ilçesi Ortakonuş-Kızıldere mevkiinde çıkan yangında Orman Bölge Şefi Abdullah Aydın, orman muhafaza memurları Mesut Aranlı ile Mehmet Ali Güzelce, orman işçileri Feridun Kaya, Mevlüt Kaplan ve Hasan Dağhan şehit olmuştur.

Çizelge 6. 1978-2006 Yılları Arasında Çıkan Yangınların İşletmelere Dağılımı

İşletme Müdürlüğü	Yangın Adedi	Yanan Alan (Ha)	Yıllık Ort. Yanan Alan (Ha)	Yangın Başına Düşen Alan (Ha)	Orman Alanı (Ha)
Akseki	273	667	24.7	2.4	159468.5
Alanya	542	2696	99.9	5.0	106091.5
Antalya	954	6072	224.9	6.4	139160
Elmalı	26	138	5.1	5.3	50927.2
Finike	118	1017	37.7	8.6	50731
Gazipaşa	324	1628	60.3	5.0	61382
Gündoğmuş	322	1975	73.1	6.1	49212
Kaş	457	1976	73.2	4.3	146144.5
Korkuteli	62	101	3.7	1.6	90667.2
Kumluca	330	2405	89.1	7.3	57630
Manavgat	618	3410	126.3	5.5	48159
Serik	796	8526	315.8	10.7	63088
Taşağıl	482	8892	329.3	18.4	103038
Toplam	5304	39503	1463.1	7.4	1125698.9

B. İLİMİZDE 2008 YILINDA ÇIKAN BÜYÜK YANGIN

a. Genel Bilgi

Recep KAŞAN⁵

31 Temmuz 2008 Tarihinde Manavgat İlçesi Taşağıl Beldesi Karabük Köyü civarında çıkan orman yangını olumsuz hava ve arazi şartları nedeniyle kısa sürede büyüyerek geniş bir alana yayılmıştır. Antalya Orman Bölge Müdürlüğü ve civar bölge müdürlüklerinden gelen hava araçları, arazöz, teknik eleman ve orman işçilerinin gece-gündüz demeden aralıksız çalışmaları ile 5 gün devam ederek 5 Ağustos 2008 günü kontrol altına alınmıştır.

5- Antalya Orman Bölge Müdürü

Fotoğraflar: Ön Sıra-Soldan Sağa: Orman Gn.Md.Osman KAHVECİ- Çevre ve Orman Bakanı Prof. Dr. Veysel EROĞLU- Antalya Valisi Alâaddin YÜKSEL ve Orman Bölge Md.Recep KAŞAN

b. Yapılan Çalışmalar

b.1. Ağaçlandırma Seferberliği*

Türkiye'nin en büyük yangınının olduğu Serik ve Manavgat alanları yeşillendirmek amacıyla ilk fidan, Çevre ve Orman Bakanı Prof. Dr. Veysel EROĞLU ve Antalya Valisi Alâaddin YÜKSEL'in de iştirak ettiği bir törenle dikilmiştir. Bu suretle yanan sahaya, 7 milyon fidan dikilip, 50 ton tohum atılması gerçekleştirilecektir.

Alanda 4 bin 12 hektarlık alana tohum serpilecek, 5 bin 618 hektarlık alana ise fidan dikilerek ağaçlandırma çalışması yapılacaktır. Bu alanda biner hektar servi ile harnup, 500'er hektar meşe ve fıstık çamı, 600 hektara ise karışık türlerden oluşan fidan dikilecek. Bölgeye toplam 7 milyon fidan dikilip, 50 ton kızılçam tohumu serpilecek. Servi, harnup, fıstıkçamı ağaçları yılda 10-12 milyon TL'lik gelir getiren meyve verecek. Bölge halkı bundan yararlanacak.

Orman Genel Müdürü Osman KAHVECİ'nin törendeki anlatımıyla "Bazı musibetler bize nasihat da verdi. Buradan bir proje doğdu. YARDOP eğitim merkezi..." Yanan Orman Alanlarının Rehabilitasyonu ve Yangına Dirençli Ormanlar Tesis Projesi'nin uygulamaya konulduğu anlaşılmaktadır.

Antalya Valisi Alâaddin YÜKSEL tarafından bu törende, kampanya kapsamında turizmcilerin de desteğiyle toplanan 1 milyon TL'lik çeki Çevre ve Orman Bakanı Prof. Dr. Veysel EROĞLU'na verilmiştir.

*Kaynak:

-<http://www.antalya.gov.tr/gundem.asp?procid=126-> (11/02/2009)

b.2. Planlama Çalışmaları

Yangın kontrol altına alındıktan hemen sonra 6 Ağustos'tan itibaren yanan alanın boşaltılması ve yeniden ağaçlandırılması ile ilgili çalışmalara başlanmıştır. İlk olarak; yangından etkilenen alanın tespiti için ekipler oluşturulmuştur. Ekipler coğrafi bilgi sistemleri yazılımları kullanarak helikopter yardımı ile sahanın genel durumunu ortaya koyup, yersel ölçümler ve uydu görüntüleri yardımıyla kısa sürede çalışmalar tamamlanmıştır. Yangın neticesinde, 15795 hektar ormanlık alan zarar görmüştür. Bu alanın 12401 hektarı verimli, 3394 hektarı bozuk alandan oluşmaktadır. Yanan alanda plan verilerine göre 1.673.614 m³ ağaç servetinin zarar gördüğü tespit edilmiştir.

b.3. İnşaat İkmal Çalışmaları

Yangın esnasında görevli kurumlara ve kuruma ait dozer ve greyderler ile hemen yol yapımına başlanmıştır. 2008 yılı sonu itibarıyla İl Özel İdaresine ait 2 dozer, Karayolları Bölge Müdürlüğüne ait 2 dozer ve Orman Bölge Müdürlüğüne ait 13 dozer ve 4 greyder ile yol çalışmalarına devam edilmiştir. Şu ana kadar 120 km traktör yolu niteliğinde orman yolu, 100 km sürütme amaçlı yol yapılmış, aşırı yağışlar neticesinde bozulan yolların tamir bakım işleri de mevcut iş makineleri ile yapılmaktadır. Serik ve Taşağıl Orman İşletme Müdürlüklerinde toplam 62+000 km yeni yol etüdü yapılmış olup, 40+000 km yol ihale edilerek, yolların yapımı tamamlanmıştır.

Bu arada Serik-Taşağıl YARDOP (Yanan Alanların Rehabilitasyonu ve Yangına Dayanıklı Ormanlar Tesisi Projesi) Yönetim Merkezini oluşturmak üzere 3 adet

prefabrik binanın yapımı tamamlanmış ve hizmete sunulmuştur. Taşağıl YARDOP merkezinde proje ve çalışmaların tanıtımının yapılacağı bir tanıtım merkezi oluşturulmaktadır.

b.4. Üretim Pazarlama Çalışmaları

Yanan alanlardaki emvalin değer kaybetmemesi için çalışmalara hemen başlanmış olup, Serik ve Taşağıl Orman İşletme Müdürlüklerinde 1.362.000 m³ emvalin tespiti yapılarak 2008 sonu itibariyle 1.049.431 m³'ü üretime verilmiştir. Üretime verilen bu miktarın 674.635 m³'ü dikili olarak satılmış, 374.796 m³'ü or-

man kooperatifleri ve yöredeki köylüler tarafından üretilmektedir. 2008 yılı sonuçlarına göre üretime verilen 1.049.431 m³ emvalin %60'ı kesilmiş olup, 2009 yılı içerisinde üretim tamamlanacaktır.

b.5. Orman Zararlıları İle Mücadele

Yanan saha içerisinde özellikle Akdeniz Çam Kabuk Böceğine karşı Biyoteknik ve Biyolojik mücadele edilmektedir. Bu maksatla yanan alanın çevresine feromon tuzakları asılmış GPS ile koordinatları alınmıştır. Biyolojik mücadele kapsamında ise kuş yuvaları asılmıştır.

b.6. Sivil Kültür Çalışmaları

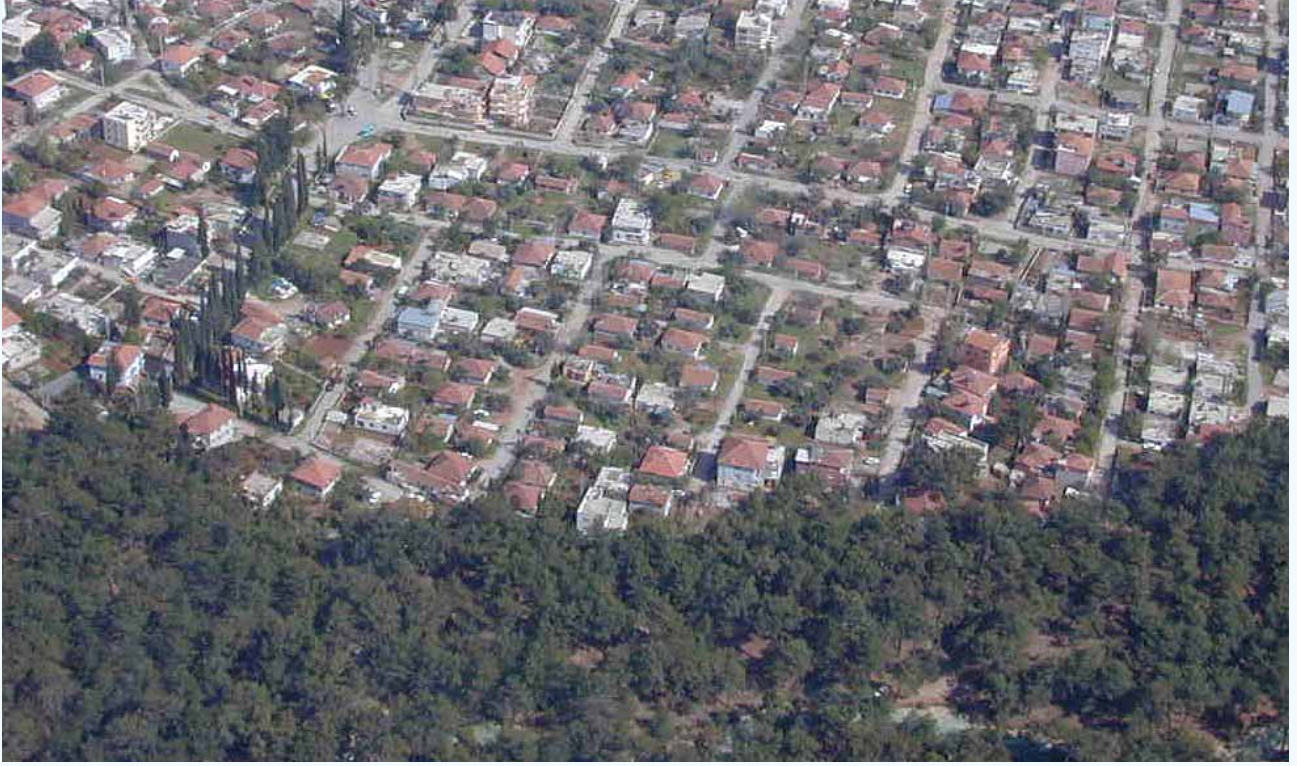
Yanan alanların tekrar ormanlaştırılmasına yönelik çalışmalara da yangının sönüşünden birkaç gün sonra başlanmıştır. İlk olarak arazi etütleri yapılarak nerede ne gibi teknik çalışmalar yapılacağı belirlenmiş, 25 Ağustos 2009 itibarıyla bu çalışmalar tamamlanmıştır. Orman Genel Müdürlüğü olarak, yenilenen stratejisi gereği, yangın geçiren orman alanlarının yeniden orman örtüsüne kavuşturulması ve muhtemel yangınların en az hasarla atlatılması için kısa adı **YAR-**

DOP olan “**Yanan Orman Alanlarının Rehabilitasyonu Ve Yangına Dirençli Ormanlar Tesis Projesi**” ile orman yangınları ile mücadelede farklı bir yol izlemeyi hedeflemiştir

15795 hektar alan YARDOP mantığı çerçevesinde planlandığında; bu alanın 4012 hektarı doğal olarak, 5618 hektarı da yapay olarak gençleştirilecektir. 6165 hektar alan ise teknik nedenler ve yol imkânsızlığından tabiatı korumaya bırakılmıştır. Yol yapıldıkça bu alanın belli bir bölümü de doğal olarak gençleştirilecektir.

Üretim çalışmaları neticesinde sahalar boşaldıkça gençleştirme çalışmalarına hız verilmiştir. 2008 yılı sonuna kadar; 1860 hektar alanda doğal gençleştirme çalışmaları tamamlanmış, 2390 hektar alan da toprak işleme yapılarak dikime hazır hale getirilmiştir. Yapay olarak gençleştirilecek alanlarda 41 adet ekskavatör ile toprak işleme çalışmaları devam etmektedir. Ekim ve dikim çalışmalarına başlanmış olup, 600 hektar alan da dikim, 150 hektar alanda da ekim gerçekleştirilmiştir. 2009 yılı içerisinde çalışmaların tamamlanması hedeflenmiştir.

5. ANTALYA'DA ORMAN KADASTRO ÇALIŞMALARI

Ormanlıkta en önemli konuların başında mülkiyet ve ihtilafları yer almakta olup, ülkemizde her türlü ormanlık hizmetlerinin görülebileceği ve çalışmaların yapılacağı sahalara ait sınırlarının bilinmesi, vasis tayini ve tespitin yapılması zorunludur. Bu da ancak orman kadastro çalışmalarıyla olanaklıdır. Orman kadastrosu, orman alanlarının hukuki ve geometrik durumunu tayin ve tespit için yapılan bir çalışmadır (Anonim 2006a). Antalya'da orman kadastro komisyonu ilk kez 05.08.1938 tarihinde kurulmuş ve 1937 yılında çıkartılan 3116 Sayılı Orman Kanunu'na göre 1941 yılına kadar birçok köyün kadastrosu bu komisyon tarafından tamamlanmıştır (Anonim 1991a). 1948 yılına kadar 1.908 km uzunluğunda bir sınırlama yapılmış ve toplam 88.000 ha orman alanının kadastro (tahdit) çalışmaları tamamlanmıştır (Yiğitoğlu 1952) Antalya Merkez ilçeye ait birçok köy ve Serik ilçesinin bazı köylerinde Orman Tahdit (kadastro) çalışmaları sürdürülmüştür (Anonim 1991a). Ayrıca Kaş Orman İşletmesi'nde de 3116 sayılı Orman Kanunu'na göre tahdit çalışmaları yapılmış olmakla birlikte bu kanunun muvakkat 1. maddesi uyarınca istimlak edilen ormanlar bulunmaktadır.

6831 Sayılı Orman Kanunu'na göre 1970-1972 yıllarında Manavgat ilçesinde orman amenajman planları bazında seri esasına göre orman kadastro çalışmaları yapılmış olup, diğer ilçelerde herhangi bir çalışma yapılmamıştır (Anonim 1991a).

Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'nde 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun bazı maddelerini değiştiren 1744

sayılı kanunun 2. madde uygulamasına ve orman sınırlamasına, 1974 yılında köy hudutları esas alınarak başlanmış, 1982 yılı sonuna kadar Antalya Merkez ilçede 43, Alanya 1, Manavgat 13, Serik 3 olmak üzere toplam 60 köyde 111.719 ha devlet ormanının sınırlaması tamamlanmıştır. Bu arada yasanın ilgili maddesi uyarınca devlet ormanı içerisinde daha önce orman olmasına rağmen kanunda belirtilen şartlara uygun olduğu tespit edilen 9.253 ha alan hazine ve şahıslar adına orman sınırları dışına çıkartılmıştır (Anonim 1991a) (Resim 9).

Antalya genelinde 1938 yılından 1987 yılı sonuna kadar toplam 231 köyde orman kadastro çalışmaları yapılırken 214.504 hektarlık orman alanının sınırlama çalışmalarının tamamlandığı belirlenmiştir. Yine bu süre içerisinde 15.047 ha orman alanı 6831 sayılı orman kanununun 2B maddesi uyarınca orman sınırları dışına çıkartılmıştır. 1988, 1989 ve 1990 yıllarında ise orman kadastro komisyonlarının sayısında yapılan artışla çalışmalar hız kazanmış ve 3 yıllık süre içerisinde 132 köyde orman kadastro çalışmaları tamamlanırken 174.547 hektarlık orman alanının sınırlama çalışmaları ile 2B maddesine göre 8.409 ha orman alanının orman sınırları dışına çıkarma işlemi tamamlanmıştır (Anonim 1991a).

Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'nde 2005 yılı sonu itibarıyla 497 adet köyde orman kadastro çalışmaları bitirilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda toplam 889.319 ha devlet ormanının sınırlama çalışmaları tamamlanmıştır. Ayrıca 38.730 ha saha 6831 sayılı orman kanununun 2B maddesi uyarınca orman sınırları dışına çıkartılmış (Anonim 2006a) ve bu sahaların 2158 hektarının satıldığı tespit edilmiştir.

Resim 9. Antalya'da 2B ile Orman Dışına Çıkarılan Alanlardan Görüntüler

Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'nde 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesine göre 2006 yılı sonuna kadar 1833 adet kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektöre orman alanından maden ocağı, taş ocağı, mermer ocağı, kömür ocağı veya başka bir isim adı altında bedelli ya da bedelsiz olarak izin verilmiştir (Resim 10). Bu izinler 1996 yılında 129, 1997 yılında 127 olurken son olarak 2006 yılı içerisinde 111 olarak gerçekleşmiştir. Bu konuda en fazla izin Antalya Orman İşletme Müdürlüğü'nde 490 adetken, ikinci sırada ise 385 ile Kaş Orman İşletme Müdürlüğü'nün olduğu gö-

rülmektedir. Verilen izinlerde en büyük payı kum çakıl ocağı 350 adet ile ilk sırayı alırken, 320 adet ile taş ocağının ikinci sırayı aldığı görülmektedir.

2006 yılında kamu kurum ve kuruluşlarına 1.454.489 m²'lik ormanlık alanda 45 adet bedelsiz izin verilirken, özel kişi ve kuruluşlara ise 1.217.362 m²'lik ormanlık alanda 111 adet bedelli izin verildiği tespit edilmiştir (Anonim 2006b).

Antalya'da turizm amaçlı ormandan yapılan tahsislerin de oldukça fazla olduğu dikkat çekmektedir.

Resim 10. Orman Alanında Taş Ocağı İzni Verilen İşletmelerden Birisi

Resim 11. Kemer'de Sahil Boyunca Uzayıp Giden Turizm Tesislerinden Bir Görüntü

1982-1999 yılları arasında 196 farklı kuruluşa oldukça büyük alanların tahsis edildiği, bunların en fazla Kemer (82), Manavgat (61) ve Serik (37) ilçelerinde yapıldığı tespit edilmiştir. Alan konusunda sağlıklı bir bilgiye ulaşılamamakla beraber tahsislerin büyük bir kısmının 1988-1992 yılları arasında yapıldığı belirlenmiştir (Resim 11).

Antalya'da son yıllarda, gerek turizm, gerek mermer, gerekse taş, kum ve kireç ocakları konularında ilgili yasalar dayanak gösterilerek büyük orman alanlarının, niteliğine bakılmaksızın tahsis edildiği görülmektedir. Bu tahsislerin bir çoğunda Çevresel Etki Değerlendirmesi uygulamasının yasadan gelen nedenlerden dolayı yapılmadığı görülmektedir. En büyük gelir kaynağı turizm olan ve ülkenin vitrini olma gibi önemli bir özelliği de taşıyan Antalya'da doğal yapının bozulmasıyla peyzaj açısından önemli sorunların ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Yine bu tahsislerin sonucu yapılacak faaliyetler ile yöre insanının sağlık açısından zarar göreceği, doğal dengenin bozulacağı ve biyolojik çeşitliliğe önemli düzeyde zarar vereceği tahmin edilmektedir.

6. ANTALYA'DA ORÜS ÇALIŞMALARI

Ormancılık çalışmalarıyla yakından ilişkili olan ve orman ürünlerinin sanayide kullanılmasının en büyük önderlerinden birisi de ORÜS (Orman Ürünleri Sanayi)tür. Ülkemizde Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın ön gördüğü iki ambalaj tesisinden (ORÜS) bi-

risinin Antalya'da kurulması kararlaştırılmış ve tesisin proje çalışmaları 1965 yılı sonlarında başlamıştır. Hazırlanan yatırım projesine göre toplam 8.404.000 TL harcama yapılarak 1970 yılında işleme faaliyetlerine başlayan tesiste 90 kişinin çalıştığı, yılda çeşitli tipte üç milyon ahşap ambalaj sandığı imal ettiği (Anonim 1973), 1990 yılı sonunda ise tesiste 166 kişinin çalıştığı, 99.000 m² işletme sahasının 10.990 m²'sinin kapalı alan olduğu, tesisin yıllık 20.000 m³ tomruk biçme kapasitesinin olduğu (Anonim 1991b), ayrıca Antalya'da bu konuda büyük bir ihtiyacı karşıladığı belirtilmektedir.

Antalya ilinde orman ürünlerinin işlenmesi konusunda 27.02.1996 tarihine kadar bir devlet işletmesi şeklinde hizmet vermekte olan Antalya-Orüs, yapılan özelleştirme sonucunda üretimi neredeyse durma noktasına gelmiştir. Özelleştirilmesinden sonraki ilk üç yıl, sözleşmeden gelen asgari taahhüt gereği 586 m³, 616 m³ ve 519 m³ orman emvalini işlemiştir (Anonim 2007d). Ancak günümüzde bu tesiste üretiminin tamamen durduğu görülmektedir.

7. ÇEVRE VE ORMAN İL MÜDÜRLÜĞÜ ÇALIŞMALARI

01.05.2003 tarih ve 4856 Sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunun 30. ve geçici 1. maddeleri uyarınca, Bakanlar Kurulu'nun 22.07.2003 tarih ve 2003/5970 sayılı kararı gereğince taşra teşkilatında il müdürlükleri ve bu

müdürlüklere bağlı şube müdürlükleri oluşturulmuştur. Bunlar, Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü, Orkøy, Doğa Koruma ve Milli Parklar, Etüt Proje, Çevre Yönetimi ve Çevresel Etki Değerlendirmesi ve İdari ve Mali İşler şube müdürlükleridir. Bu kuruma bağlı olarak çalışmalarını yürüten, Ağaçlandırma, Orkøy ve Doğa Koruma ve Milli Parklar şubelerinin Antalya'da yaptığı çalışmalar, aşağıda alt bölümler halinde ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

İl Müdürlüğü, Muratpaşa İlçesi Meydan-Kızıltoprak semti ve Orman Bölge Müdürlüğü yanında iki binada hizmet vermektedir.

a. Antalya'da Ağaçlandırma Çalışmaları

Bölgede ağaçlandırma konusunda yapılan ilk çalışma, 13.3.1937 tarihinde Antalya'nın Çirkinova mevkiinde okalıptüs fidanlığı kurulması ile başlamış, daha sonra yörede devlete ait uygun arazi bulunmadığı gerekçesiyle fidanlık, 24.12.1938 tarihinde Kalkan nahiyesine bağlı Ovagelemiş köyü hududu içerisinde hazineye ait 900 hektarlık Karagöl bataklığına taşınmıştır (Anonim 1953) (Resim 12). Bu arada, 1956 yılı sonuna kadar sivrisineklere karşı mücadele ve bataklıkları kurutma amacıyla 400 hektarlık bataklık alanda okalıptüs ağaçlandırması yapılmıştır.

Ülkemizde ilk kez 1942 yılında başlayan ağaçlandırma çalışmalarının Antalya ayağında, 1948 yılına kadar işletmelere göre; Alanya 115.9 ha, Antalya 17.5 ha, Finike 46.8 ha ve Manavgat 16.0 ha olarak gerçekleşmiştir (Anonim 1953). Daha önceleri başmüdürlüğe bağlı mühendislikler şeklinde yürütülen ağaçlandırma çalışmaları, 1956 yılında Orman Başmüdürlüğü bünyesinde Ağaçlandırma Grup Müdürlüğü kurularak ağaçlandırma faaliyetlerini sürdürmüştür. İlk grup müdürü İbrahim Cireli'dir (Anonim 1973, Anonim 2002). Ayrıca 1957 yılında Antalya'da Toprak Muhafaza ve Mera Islahı Tatbikat Grup Müdürlüğü kurulmuştur (Anonim 1973). Sorgun, Serik, Kadriye-Belek

kumul ağaçlandırmaları bu dönemde başlamıştır. 1957-1958 yıllarında Serik-Gebiz, Dereli-Kozan yanık sahasında ağaçlandırma çalışmaları yapılmıştır. 1975 yılında yeniden yapılanma sürecinde erozyon kontrol ve ağaçlandırma çalışmaları, Ağaçlandırma Bölge Müdürlükleri kurularak yürütülmüş, bu yapı 1982 yılına kadar sürmüştür. Daha sonra Ağaçlandırma Bölge Müdürlükleri kapatılarak ağaçlandırma çalışmaları yeniden Orman Baş Müdürlüğü'ne bağlanmıştır. Bu değişiklik yerine oturmakta olan bir örgütü ve birikimlerini büyük ölçüde ortadan kaldıran yanlış bir uygulama olmuştur. 1992 yılında Ağaçlandırma Genel Müdürlüğü'ne bağlı Antalya Ağaçlandırma Başmühendisliği kurulmuş, 1994 yılında da Antalya, Isparta ve Burdur illerini kapsayan Antalya Bakanlık Bölge Müdürlüğü kurulmuştur. Ağaçlandırma çalışmaları da Antalya Bakanlık Bölge Müdürlüğü içerisinde kurulan Ağaçlandırma Şube Müdürlüğü bünyesinde yürütülmüştür. 09.10.2003 tarihinde Bakanlık Bölge Müdürlüğü kapatılarak Antalya İl Çevre ve Orman Müdürlüğü kurulmuş ve ağaçlandırma çalışmaları Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Şube Müdürlüğü'nde yürütülmeye başlanmıştır.

Daha sonra yapılan hesaplamalarda 1987 yılı sonuna kadar 47.905 ha orman içi, 30 hektar da orman dışı alanın ağaçlandırma işleminin tamamlandığı anlaşılmaktadır (Anonim 1991a) 1990 yılında ağaçlandırma çalışmaları neredeyse en yüksek seviyeye çıkmış ve 1990 yılı itibarıyla orman içi ve orman dışı alanlarda ağaçlandırılmış alan 128.394 hektara ulaşmıştır (Anonim 1991a).

Antalya merkezde ilk fidan üretim çalışmaları, bölge müdürlüğü merkezinde şimdiki futbol sahasında 1953 yılında başlamıştır. 1957 yılında merkeze 8 km mesafedeki Duraliler köyü hudutları dahilinde 171 dekarlık bir sahada fidan üretim çalışmalarına girilmiş, zamanla artan fidan talebini karşılamak üzere 1964 yılında şimdiki Antalya Fidanlık Müdürlüğü'nün bulunduğu (bugün mühendislik) Zeytinköy'de 173 dekarlık saha istimlak edilerek fidan üretimine tahsis edilmiş ve fidan talebi karşılanmaya çalışılmıştır. Bölge Müdürlüğü'nün batısındaki Kaş, Kumluca ve Finike işletmelerinin fidan gereksinimlerini karşılamak üzere Kaş Kasaba'da 102 dekar genişliğinde Ortageçit geçici fidanlığı kurulmuştur. 1973 yılında Elmalı Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içerisinde bulunan Beyler köyünde 1036 m yükseltide 87 dekar genişliğindeki alanda sedir fidanı üretmek için Beyler geçici fidanlığı tesis edilmiştir. Son olarak 1988 yılında Alanya Söğüt'de 1400 m yükseltide sedir ve karaçam fidanı üretmek üzere 26 dekar genişliğinde bir fidanlık tesis edilmiştir (Anonim 1991a). 1992 yılından itibaren ağaçlandırma işleri Ağaçlandırma Şube Müdürlüğü tarafından yapılmıştır.

Resim 12. Ovagelemiş Okalıptüs Fidanlığı (1955)

Bugüne kadar 76.541 hektar alanda ağaçlandırma işleri tamamlanırken 3175 hektarlık Antalya Merkez-İncik ağaçlandırması, bugüne kadar ağaçlandırma biriminin yaptığı alan olarak en büyük ağaçlandırma çalışması olarak dikkat çekmektedir. Diğer büyük ağaçlandırmalar ise Manavgat-Yaylaalan (2539 ha), Manavgat (2683 ha), Kaş-Gürsu-Kohu Dağı (2548 ha), Kaş-Kasaba-Tekircik (1808 ha), Alanya-Kargı (1743 ha), Antalya Merkez-Asar (1670 ha), Gazipaşa-Karatepe (2471 ha), Alanya-Demirtaş (2228 ha) ve Belek Muhafaza Ormanı (1927 ha) ağaçlandırmaları olarak kayıtlara geçmiştir (Anonim 2007b).

Antalya'da yapılan önemli ağaçlandırma çalışmalarından birisi de kumul ağaçlandırmalarıdır. 1955 yılında başlayan çalışmalar ile birçok kumul saha ormana dönüştürülmüştür (Büyükyıldırım, 1961). Bunlardan birisi olan ve Antalya -Manavgat sahil bandında yer alan Belek Ormanı 2210 ha.lık büyüklüğe sahip bir orman olup bünyesinde 574 bitki taksonu barındırmaktadır. Bu bitkilerin 28'i endemik olup 8'i küresel ölçekte yok olma tehlikesiyle karşı karşıya,

8'i ise nadir bulunan taksonlar içerisinde yer almaktadır (Sümbül ve ark 1998a, Sümbül ve ark. 1998b). Yine bu ekosistem 109 kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca dünya ölçeğinde koruma statüsünde bulunan *Caretta caretta*'lar da bu ekosistemde varlığını

Resim 13. Golf Turizmi, Serik Belek Ormanları

sürdürmektedir. Bugün Belek ormanı içerdiği kaynak değerler nedeniyle, Orman Genel Müdürlüğü'nün ilgili birimlerince "muhafaza ormanı" olarak seçilmiştir. Sahada bulunan ormanların %86'sı verimli karakterdedir. Ayrıca ülkemizde yapılmakta olan fıstıkçamı ağaçlandırmaları için gerekli olan tohum ihtiyacını karşılayan Türkiye'nin ikinci büyüklükteki (49.5 ha) fıstıkçamı tohum meşceresi de bu alan içerisinde (Anonim 2008). Saatçioğlu, 1955 yılında, Antalya'nın kumul alanlarında ağaçlandırma çalışmaları başlamadan önce, kum ormanının esas ağaç türlerinin kızılçam ve fıstıkçamı olduğunu, ancak küçük bir ihtimalle de olsa, bunların çok eski tarihlerde yörede meydana gelen kum fırtınası ve kum istilasından korunmak için yapay olarak getirilmiş olabileceği (Saatçioğlu 1955), diğer yandan bölgede yaşayan insanların fıstıkçamı ağaçlarının Kavalalı İbrahim Paşa döneminde Mısır'dan getirildiği de belirtilmektedir. Belek ormanına fıstıkçamı, okaliptüs ve Kıbrıs Akasyası ağaçlandırması yapılmış ve 1968 sonunda 1228 ha, 1983 sonunda 1629 ha, 1985 sonunda 1817 ve 1988 yılı sonunda da toplam 1927 ha büyüklüğüne ulaşarak ağaçlandırma çalışması tamamlanmıştır (Anonim 1989). Bugün ismi Belek Muhafaza Ormanı olan sahanın amenajman planı bilgilerine göre sahada yaklaşık 700 bin civarında ağacın bulunduğu tespit edilmiştir. Bu alanın günümüzde golf sahası olarak tahsis edildiği anlaşılmaktadır (Resim 13).

b. Antalya'da OrkÖy Çalışmaları

OrkÖy Genel Müdürlüğü 21.01.1970 tarihli 4950 sayılı kanunla Orman Bakanlığı bünyesinde kurulmuştur. 1980 yılında Tarım Bakanlığı'na, 1982 yılında da müstakil daire başkanlığına dönüştürülmüştür. 1984 yılında tamamen kapatılarak personel ve mal varlığı Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı'na devredilmiştir. 1991 yılında Orman Bakanlığı ile tekrar kurulmuş, 2003 yılında Çevre ve Orman Bakanlığı'na bağlanmış ve halen genel müdürlük düzeyinde çalışmalarını yürütmektedir (Anonim 2007c).

OrkÖy'ün amacı, orman köylülerinin sosyo-ekonomik yönden kalkınmalarının desteklenmesi faaliyetlerini yapmaktır. Çalışmaların etkin, hızlı, verimli ve amacına uygun olarak yapılması için gereken işleri programlamak, izlemek, denetlemek ve koordinasyonunu sağlamak, orman köylüsünün sektörel eğitimine katkıda bulunmak, kırsal kalkınma projelerini hazırlamak, her türlü kredi ve yardımları orman köylüsüne yönlendirmektir. Ayrıca 2924 sayılı yasanın 2/A maddesi gereğince köy nakli ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek OrkÖy'ün görevleri arasındadır.

Antalya'da 1975 yılında kredi verme çalışmaları na başlayan OrkÖy, bugüne kadar 326 köyde 4338 kişiye; fenni arıcılık, seracılık, süt inekçiliği, besi sığırcılığı, bağcılık, halıcılık, güneş enerjisi, narenciye, mantar-

cılık, meyvecilik, dam örtüsü ve ipek böcekçiliği gibi çeşitli konularda kredi olanağı sağlamıştır (Anonim 2007b).

1975 yılında 26 kişiye Merkez ilçe Geyikbayırı köyünde seracılık ve süt sığırcılığı için verilen kredilerle başlayan çalışmalar, 1978 yılında 6 ilçede 49 köye verilen 399 adet kredinin, bugüne kadar ORKÖY olarak verilen kredilerin en yükseği olduğu belirlenmiştir. Bu yıl içerisinde 171 kişiye verilen seracılık kredisi belki de Antalya'da seracılığın gelişmesinde önemli bir etkisi olmuştur. Daha sonraki yıllarda verilen kredi sayısı azalsa da devam etmiştir. 1993 yılında kredi sayısı tekrar yükselerek 279'a, 1994 yılında 336'ya ulaşırken 2006 yılında 160 olarak gerçekleşmiştir (Anonim 2007b).

Bugüne kadar en fazla krediyi ilçeler bazında Korkuteli (668), Manavgat (663), Kaş (584) ve Merkez ilçe (444) alırken, bu krediyi en fazla alan köyler, Korkuteli-Ulucak (115), Korkuteli-İmecik (87) ve Manavgat-Çaltepe (70) olmuştur. OrkÖy kredileri en fazla süt sığırcılığı (996) alanında verilirken, seracılık (803) ve fenni arıcılık (762) kredileri de ikinci ve üçüncü sırayı almıştır. Süt sığırcılığı kredisini en fazla alan ilçe 264 kredi ile Korkuteli olurken, fenni arıcılık 141 kredi ile Gündoğmuş, seracılık kredisi de 189 kredi ile Gazipaşa ilçesine verilmiştir (Anonim 2007b).

c. Antalya'da Korunan Alanlar

Antalya Çevre Ve Orman İl Müdürlüğü bünyesinde yer almakta olan Doğa Koruma ve Milli Parklar Şubesi yönetiminde 5 adet milli park, 3 adet tabiat parkı, 3 adet tabiatı koruma alanı, 9 adet tabiat anıtı ve 8 adet yaban hayatı geliştirme sahası bulunmaktadır (Anonim 2007e). Bu özellikleriyle Antalya ili, Türkiye'de milli park ve doğa koruma alanı en fazla olan ilimizdir.

Milli park; bilimsel ve estetik bakımdan ulusal ve uluslar arası ender bulun doğal ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarını ifade etmektedir. Ülke genelinde 34 ilde toplam 38 adet milli park bulunurken, toplam milli park alanı 874.616 ha'dır. Milli park bulunan iller dikkate alındığında il başına 25.724 ha milli park düşerken sayı olarak il başına 1.1 adet milli parkın düştüğü görülmektedir. Antalya ili sınırları içerisinde ise 5 adet milli park bulunmakta olup toplam alanı 75.847 ha'dır (Çizelge 7). Bu rakamlar, Antalya'nın milli park yönünden ne kadar zengin olduğunu göstermektedir. Antalya'da kuruluşu 1970 yılında yapılan ilk milli park Güllükdağı Dağı (Termessos) Milli Parkı'dır. Alanı 6.702 ha'dır. Korkuteli ilçesi sınırları içerisinde ve Toros Dağları üzerinde yer almaktadır. Antalya'ya 34 km uzaklıkta olup, Antalya-Korkuteli karayolu ile ulaşılmaktadır.

Çizelge 7. Antalya İlinde Bulunan Milli Parklar ve Özellikleri

Milli Parkın Adı	Kuruluş Yılı	Alanı (Ha)	İlçesi	Kaynak Değerleri
Güllükdagi Dağı (Termessos) MP	1970	6702	Korkuteli	Antik Termessos Şehri, Jeomorfolojik Özellikler, Yaban Keçisi, Alageyik ve Şah Kartal
Olimpos Bey Dağları Sahil MP	1972	34425	Kemer-Kumluca	Phaselis ve Olympos şehirleri, Chimaira (Yanar Taş), Flora ve Fauna
Köprülü Kanyon (Beşkonak) MP	1973	36614	Manavgat-Serik-Sütçüler (Isparta)	Köprü Irmağı, Oluk ve Büğrüm Köprü, Selge Antik Kenti, Jeomorfolojik Yapı (Şeytan Kayaları), Flora ve Fauna
Altınbeşik Mağarası MP	1994	1156	İbradı (Aydıncık)	Altınbeşik Mağarası, Jeolojik ve Jeomorfolojik Yapı ve Flora
Saklıkent MP	1996	12390	Kaş ve Fethiye (Muğla)	Saklıkent Kanyonu, Jeomorfolojik Yapı ve Flora

Bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenme ve eğlenmesine uygun yerler tabiat parkı olarak nitelendirilmektedir. Ülke genelinde 17 ilde toplam 22 adet tabiat parkı bulunurken, toplam tabiat parkı alanı 76.937 ha'dır. Tabiat parkı bulunan iller dikkate alındığında il başına 4.526 ha tabiat parkı düşerken sayı olarak il başına 1.3 adet tabiat parkının düştüğü görülmektedir. Antalya ili sınırları içerisinde ise 3 adet tabiat parkının bulunduğu ve toplam alanının 4.657.6 ha olduğu belirlenmiştir (Çizelge 8).

Çizelge 8. Antalya İlinde Bulunan Tabiat Parkları ve Özellikleri

Tabiat Parkının Adı	Kuruluş Yılı	Alanı (Ha)	İlçesi	Kaynak Değerleri
Kurşunlu Şelalesi TP	1991	586.5	Antalya Merkez	Kurşunlu Şelalesi, Flora ve Fauna
İncekum TP	2006	27.1	Alanya	Flora
Güver Kanyonu TP	2007	4044	Antalya Merkez	Güver Kanyonu, Jeomorfolojik Yapı, Alageyik, Yaban Keçisi ve Flora

Bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan ender, tehlikeye açık veya kaybolmaya yüz tutmuş ekosistemler, türler ve doğal olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri içeren ve mutlak olarak korunması gerekli olan, yalnızca bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılan doğa parçaları tabiatı koruma alanı olarak nitelendirilmektedir. Ülke genelinde 22 ilde toplam 33 adet tabiatı koruma alanı bulunurken, toplam alanı 64.353 ha'dır. Tabiatı koruma alanı bulunan iller dikkate alındığında, alan olarak il başına 2.925 ha sayı olarak da 1.5 adet tabiatı koruma alanının düştüğü belirlenmiştir. Antalya ili sınırları içerisinde ise 3 adet tabiat parkının bulunduğu ve toplam alanının 16.866 ha, diğer bir anlatımla, Türkiye'deki tabiatı koruma alanlarının alan bakımından %25'inin Antalya'da olduğu anlaşılmıştır (Çizelge 9).

Çizelge 9. Antalya İlinde Bulunan Tabiatı Koruma Alanları ve Özellikleri

Tabiatı Koruma Alanının Adı	Kuruluş Yılı	Alanı (Ha)	İlçesi	Kaynak Değerleri
Dibek TKA	1993	550	Kumluca	Anıt Nitelikteki Sedir Ağaçları, Yaban Keçisi, Flora ve Fauna
Çıgılıkara TKA	1991	15889	Elmalı	Anıt Nitelikteki Sedir ve Ardiç Ağaçları, Ayı, Vaşak, Flora ve Fauna
Alacadağ TKA	1990	427	Finike	Sedir ve Ardiç Ormanı, 20'den Fazla Ağaç Türü, Flora ve Fauna

Tabiat ve tabiat olaylarının meydana getirdiği özelliklere ve bilimsel değerlere sahip ve milli parklar esasları dahilinde korunan doğa parçaları tabiat anıtı olarak isimlendirilmektedir. Antalya'da bugün tescil edilen 9 adet

tabiat anıtı mevcuttur. Ülke genelinde 28 ilde toplam 104 adet tabiat anıtı bulunurken, toplam alanı 5.286 ha'dır. Tabiat anıtı bulunan iller dikkate alındığında, alan olarak il başına 189 ha sayı olarak 3.7 adet tabiat anıtının düşüğü belirlenmiştir. Antalya ili sınırları içerisinde ise 9 adet tabiat anıtının bulunduğu ve toplam alanının 1.8 ha olduğu anlaşılmıştır (Çizelge 10).

Çizelge 10. Antalya İlinde Bulunan Tabiatı Anıtları ve Özellikleri

Tabiatı Anıtı Adı	Kuruluş Yılı	Alanı (m ²)	İlçesi	Kaynak Değerleri
Kızılağaç Köyü Lübnan Sediri TA	21.02.1995	2500	Kaş/Kızılağaç Köyü	1500 yaş, 26 m. boy, 2.45 m. çap ve 7.69 m. çevre yapan Toros sediri (Cedrus libani) ağacı
Kocakatran Lübnan Sediri TA	121.02.1995	2500	Kaş/Doğantaş Köyü	2000 yaş, 25 m. boy, 2.62 m. çap ve 8.23 m. çevre yapan Toros sediri (Cedrus libani) ağacı
Şahardıç TA	21.02.1995	2500	Elmalı/Göltarla Köyü	800 yaş, 24 m. boy, 2.35 m. çap ve 7.38 m. çevre yapan Kokar Ardiç (Juniperus foetidissima) ağacı
Koç Sedir TA	21.02.1995	2500	Elmalı/Göltarla Köyü	650 yaş, 35 m. boy, 1.85 m. çap ve 6.10 m. çevre yapan Toros sediri (Cedrus libani) ağacı
Aslan Ardıcı TA	21.04.1995	2500	Elmalı/Tekke Köyü	1700 yaş, 25 m. boy, 3.40 m. çap ve 12.35 m. çevre yapan Kokar Ardiç (Juniperus foetidissima) ağacı
Karamık Köyü Sedir TA	21.04.1995	2500	Elmalı/Karamık Köyü	500 yaş, 25 m. boy, 1.82 m. çap ve 6.34 m. çevre yapan Toros sediri (Cedrus libani) ağacı
Koca Sedir Ağacı TA	13.09.1992	1000	Elmalı/Göltarla Köyü	1070 yaş, 35 m. boy, 2.30 m. çap ve 7.30 m. çevre yapan Toros sediri (Cedrus libani) ağacı
Dibek Sedir Ağacı TA	13.09.1992	1000	Kumluca/Karacaören Köyü	1700 yaş, 23 m. boy, 2.32 m. çap ve 7.20 m. çevre yapan Toros sediri (Cedrus libani) ağacı
Gedelme (Ahtapot) Çınarı TA	06.05.2003	1000	Kemer/Kuzdere Köyü	28 m. boy, 4.54 m. çap ve 14.26 m. çevre yapan Doğu çınarı (Platanus orientalis) ağacı

Av ve yaban hayvanlarının veya biyolojik çeşitliliğin korunması gereken alanların muhafazası veya göçmen türlerin göç yollarını güvence altına almak için, yaşama ortamlarının korunduğu, geliştirildiği, av hayvanlarının yerleştirildiği, yaşama ortamlarını iyileştirici tedbirlerin alındığı ve gerektiğinde özel avlanma planı çerçevesinde avlanmanın yapılması amacı ile içerisinde hedef tür veya türlerin doğal olarak bulunduğu veya yeniden yerleştirildiği, av ve yaban hayvanlarının barınma, beslenme ve uygun yaşama koşulları ile doğal peyzaja sahip alanlardan seçilen yaban hayatı geliştirme sahaları, yaban hayvanlarının barınma, beslenme ve üreme gibi yaşamsal ihtiyaçlarını temin edebileceği uygun yaşama şartlarına sahip, hedef

tür ve/veya türlerin yıl içerisindeki mevsimsel olarak yaptıkları göç ve yayılma alanlarını, üreme alanlarını ve göç yollarını içeren, geliştiren ve artan popülasyonu barındırabilecek büyüklükte olması gerekmektedir. Bu alanlarda koruma altına alınacak tür ve türlerin üreyip çoğalmalarına imkan sağlayacak popülasyon büyüklüğü bulunmalıdır. Ancak endemik, nesli tehlike altında olan veya benzer statüde bulunan türlerin popülasyon miktarına bakılmaksızın yaşama alanları, yaban hayvanı koruma sahası olarak ilan edilmektedir.

Ülke genelinde 41 ilde toplam 81 adet yaban hayatı geliştirme sahası bulunurken, toplam alanı 1.232.297 ha'dır. Yaban hayatı geliştirme sahası bulunan iller dikkate alındığında, il başına 30.056 ha alan

düşerken, il başına ortalama 2 adet yaban hayatı geliştirme sahasının düştüğü belirlenmiştir. Antalya ili sınırları içerisinde ise 8 adet yaban hayatı geliştirme sahasının bulunduğu ve toplam alanının 176.710 ha olduğu belirlenmiştir.

Antalya ili merkez ilçe sınırları içerisinde yer alan Düzlerçamı yaban hayatı geliştirme sahası 1966 yılında ilan edilmiş olup 28972 ha'dır. İçerisinde alageyik ve yaban keçisi türleri korunmaktadır. Sivridağ yaban hayatı geliştirme sahası da Antalya ili merkez ilçe sınırları içerisinde yer almakta olup 1983 yılında ilan edilmiş ve 8.127 ha alana sahiptir. Saha içerisinde yaban keçisi türü korunmaktadır.

Gündoğmuş ilçe sınırları içerisinde yer alan ve 1993 yılında ilan edilen Gündoğmuş yaban hayatı geliştirme sahası 8.404 ha olup içerisinde yaban keçisi türü korunmaktadır.

Kaş ilçe sınırları içerisinde yer alan ve 1980 yılında ilan edilen Kıbrıs Çayı yaban hayatı geliştirme sahası 3.558 ha olup içerisinde yaban keçisi türü korunmaktadır.

Akseki ilçe sınırları içerisinde yer alan ve 1987 yılında ilan edilen Cevizli Gidengelmaz Dağı yaban hayatı geliştirme sahası 16.134 ha olup içerisinde yaban keçisi türü korunmaktadır.

Alanya ilçe sınırları içerisinde yer alan ve 1968 yılında ilan edilen Dimçayı yaban hayatı geliştirme sahası 52.655 ha olup içerisinde yaban keçisi türü korunmaktadır.

Finike ilçe sınırları içerisinde yer alan ve 1980 yılında ilan edilen Sarıkaya yaban hayatı geliştirme sahası 40.398 ha olup içerisinde yaban keçisi türü korunmaktadır.

Akseki ve İbradı ilçe sınırları içerisinde yer alan ve 1980 yılında ilan edilen Üzümdere yaban hayatı geliştirme sahası 18.462 ha olup içerisinde yaban keçisi türü korunmaktadır.

8. BATI AKDENİZ ORMANCILIK ARAŞTIRMA MÜDÜRLÜĞÜ (BAORAM)

a. Tarihsel Gelişim

Ülkemizde ormancılık araştırma enstitülerinin geçmişi çok eskiye dayanmamaktadır. Ormancılık konusunda üniversiteler dışında araştırma yapılması planlanan ilk birim 1951 yılında Bolu'da kurulmuştur. Ormancılığın çalışma alanına giren hizmetlere ilişkin olarak, faaliyetlerin yürütülmesinde karşılaşılan sorunların çözümü ve uygulamaya ışık tutulması amacıyla, gerekli araştırmaların yapılması için 1955 yılında Ankara'da Ormancılık Araştırma Enstitüsü kurulmuştur. Enstitünün taşra kuruluşlarını oluşturmak üzere Türkiye'nin 7 iklim bölgesinde araştırma birim-

lerinin açılması uygun görülmüştür. Bu faaliyet içinde Ankara Ormancılık Araştırma Enstitüsü'ne bağlı olarak 12 Nisan 1958 tarihinde Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, "Güney Ormancılık Araştırma İstasyonu" adıyla bölge ormancılığıyla ilgili araştırmalardan sorumlu olarak kurulmuştur. Kurumun ilk müdürlüğünü M. Lütfi Büyükyıldırım (1958-1975) yapmıştır. 1957 yılında kurulan kızılçam ağırlıklı Bük Araştırma Ormanı 1959 yılında, sedir ağırlıklı Elmalı Sedir Araştırma Ormanı da 1962 yılında araştırmaya bağlanmıştır. Araştırma İstasyonu'nun gelişmesiyle birlikte ismi 1977 yılında "Güney Anadolu Ormancılık Araştırma Bölge Müdürlüğü" olarak değiştirilmiştir. Görev sahası batıda Muğla, doğuda Kahraman Maraş Orman Bölge Müdürlüğü'dür. Görev sahasının çok büyük olması nedeniyle Doğu ve Batı Akdeniz Bölge Müdürlükleri olarak ikiye ayrılmıştır. Bugünkü görev alanı Antalya, Isparta, Burdur ve Afyon il sınırlarıdır. 1983 yılında kurumun ismi bugünkü ismini almıştır. 1992 yılına kadar Orman Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak çalışan kurum bu tarihten sonra doğrudan bakanlığa bağlı olarak çalışmalarını sürdürmüştür.

Bugüne kadar görev yapan araştırma müdürü sayısı 6 olmakla birlikte görev yapan müdürlerin tamamının emekli olarak görevinden ayrılmıştır. En uzun süre görev yapan araştırma müdürü ise araştırma müdürlüğünün kurucusu olan M. Lütfi Büyükyıldırım (12.04.1958-09.06.1975)'dir. Diğer müdürler ise Dr. Turan Özdemir (28.08.1975-24.08.1984), Doç. Dr. Ünal Eler (25.08.1984-20.12.1994), Dr. Hüseyin Z. Usta (21.01.1995-16.01.1998), Yusuf Cengiz (03.04.1998-16.09.2005) ve Dr. Neşat Erkan (17.09.2005-')'dir.

Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü bugüne kadar yaptığı ve sonuçlandırdığı araştırmaların dışında birçok bilimsel toplantıya da ev sahipliği yapmıştır. IUFRO Silvikültür Kongresi (24-28 Eylül 1975), Uluslararası Sedir Sempozyumu (22-24 Ekim 1990), Hava Kirliliğinin Ormanlar Üzerine Etkilerinin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Uluslararası Eğitim Kursu (21-23 Haziran 1993), Biyolojik Çeşitliliğin Yerinde Korunması Uluslararası Sempozyumu (4-8 Kasım 1996) ve FAO tarafından düzenlenen XI. Dünya Ormancılık Kongresi (13-22 Ekim 1997) bunlardan bazılarıdır.

Bugüne kadar araştırma müdürlüğünde yayınların 68'inin projeli çalışmaların sonuçlarının yer aldığı teknik bülten, 14'ünün ise teknik rapor olduğu, 5'inin projeli çalışmalara dayanmayan ancak yapılan araştırmaların sonuçlarının yer aldığı muhtelif yayın, 9'unun da içerisinde çeşitli sayılarda özgün araştırma makaleleri, derleme ve çevirilerin yer aldığı araştırma müdürlüğü dergisi olmak üzere toplam 96 adet yayın basılmıştır. Bugün devam eden çalışmaların 33'ü projeli, 19'u projersiz olmak üzere toplam 52'dir.

b. Araştırma Müdürlüğü'nün Görevleri ve Çalışma Yöntemi

Antalya'da ormancılık sorunlarının çözümü konusunda araştırmalar yapan, araştırma sonuçlarını uygulamacı ve bilim çevrelerine yaptığı yayınlarla aktaran araştırma müdürlüğü, hizmetlerini 50 yıldır sürdürmektedir. Araştırma müdürlüğünün görevleri maddeler halinde verilecek olursa;

a) Bakanlığın görev alanlarına giren her türlü ormancılık faaliyetlerine ilişkin olarak; bölgesinde karşılaşılan sorunları belirlemek, bunlara çözüm getirecek deneme test ve etütleri yapmak, uygulamalı ve geliştirmeli karakter ve mahiyetteki araştırmaları planlamak, projelendirmek ve ilgili organların onayından sonra uygulamaya koymak ve bunların aksamadan yürütülmesini sağlamak,

b) Ulusal ve uluslar arası kapsamdaki araştırma çalışmalarında verilen görevleri yapmak,

c) Araştırmalardan elde edilen sonuç ve önerileri etkin bir biçimde ve en kısa zamanda uygulamaya aktarılması için gerekli çalışmaları yapmak ve bunların uygulamalarını izlemek,

d) Araştırma Müdürlüğünde görevli personelin eğitimlerini, bilgi ve yeteneklerinin geliştirilmesini sağlamak,

e) Ormancılıkta yeni buluş ve teknolojilerin gösterilmesini ve uygulamaya konulmasını sağlamak üzere gereken iş ve işlemleri yürütmek, bu konuda yurt içi ve yurt dışı kurum ve kuruluşlarla veya karşılıklı teknik yardım anlaşmaları çerçevesinde yürüttüğü projelere, eğitim çalışmalarına ve uygulamalara katılmak ve gereken hizmetleri yapmak,

f) Araştırma ormanları, araştırma fidanlıkları ve arboretumların, araştırma amaç ve gereklerine uygun olarak planlanmasını, yönetilmesini ve işletilmesini sağlamak,

g) Yeni alınacak araştırma konularının proje taslaklarını, devam etmekte olan projelerin yıllık izleme raporlarını, biten araştırmaların sonuç raporlarını hazırlamak,

h) Araştırma Müdürlüğünün yıllık çalışmalarına ait raporları ve programları hazırlamak,

i) Araştırma Müdürlüğünün yıllık bütçe teklifini hazırlamak ve Bakanlığına sunmak,

j) Araştırma projelerinin ve çalışma programlarının gereği olarak yurt içinden veya yurtdışından kurs, uzman, teknik personel, araç, gereç ve diğer malzemelerin sağlanması için gereken çalışmaları yapmak,

k) Müdürlüğün daha verimli çalışmasını sağlamak amacıyla yurtiçi ve dışı kurumlarla gerekli işbirliğini sağlamak, bu kurumlardan danışman ve proje yürütücüsü olarak görev alacak kişileri belirlemek,

l) Bu yönetmeliğin 64. maddesinde belirtilen yayınları yapmak,

m) Bakanlıkça gerekli görülen konularda danışmanlık hizmetleri yapmaktır.

Araştırma müdürlüğünde alınan projelerin tamamı öncelikle bölgede görev yapan uygulamacılar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve araştırma personelinin denetiminden geçmektedir. Projenin yapım aşaması şu şekilde işlemektedir; araştırma projeleri belirlenirken uygulamacı birimlerin sorunları her zaman öncelik almaktadır. Bu sorunlar ya uygulamacılar tarafından müdürlüğe iletilmekte veya araştırmacıların bizzat kendileri tarafından belirlenmektedir. Belirlenen konu müdürlükte yapılan bir ön toplantı ile tartışılmakta ve uygun bulunursa proje taslağı haline dönüşmektedir. Proje taslakları bölgesel düzeyde düzenlenen ve uygulamacı birimlerin, üniversitelerin ve sivil toplum örgütlerinin katılımı ile ekim ayında toplanan "teknik kurul (araştırma personeli, bölgesel uygulamacılar, bölgesel üniversiteler, bölgesel diğer araştırma kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları)" tarafından tartışılmakta ve uygun bulunursa "çalışma gruplarına (ülke genelindeki; araştırmacılar, uygulamacılar, üniversiteler, diğer araştırma kuruluşları, sivil toplum kuruluşları)" sevk edilmektedir. Çalışma gruplarında projeler daha ayrıntılı bir şekilde tartışmakta ve alınıp alınmayacağını kararlaştırmaktadır. Daha sonra buradan da geçen projeler "değerlendirme kurulu (müşteşar yardımcısı, araştırma müdürleri ve ARA liderleri)" tarafından görüşülmekte ve onaylandıktan sonra başlatılmaktadır.

c. Araştırma Müdürlüğünün Bugünkü Yapısı

Araştırma müdürlüğü Antalya Orman Bölge Müdürlüğü sitesi içerisinde yer almakta olup 2 katlı 14 odalı toplam 528 m²'lik yönetim binası, 2 katlı laboratuvar binası, 117 m²'lik serası, 3364 adet kayıtlı kitabın bulunduğu kütüphanesi ile hizmet vermektedir. Araştırma bünyesinde müdür ve müdür yardımcısı dışında ormancılığın farklı alanlarında araştırmalar yapan 9 araştırma bölüm başmühendisi ile 2003 yılında müdürlüğe bağlanan ve bölgesel düzeyde su ve toprak örneklerinin analizi ile yetiştirme yeri ve topraktan kaynaklanan sorunlar konusunda bölüm uzmanları tarafından yerinde yapılan gözlemler ve toprak örnekleri analiz sonucuna göre değerlendirmeler yapan Toprak Laboratuvar Müdürlüğü, bugün Orman Ekolojisi ve Toprak Bölüm Başmühendisliği bünyesinde görev yapmaktadır. Toprak laboratuvarı mevcut personel ile yılda en fazla 7000 adet toprak ve su örneği analiz edilebilmektedir. Kamu ve özel ağaçlandırmalardan gelecek talepler doğrultusunda bölüm teknik elemanları arazi etütlerine katılmaktadır. Araziden alınan toprak ve su örnekleri analiz sonuçlarına göre, tür seçimi ve arazi işlemesi gibi konularında yardımcı olacak raporlar sunmaktadır.

Araştırma Müdürlüğü, kurulduğu yıldan beri yapmış olduğu araştırmalarla Türkiye ormancılığına yön veren önemli kuruluşlardan birisi olmuştur. Kurumda bugün doktorasını tamamlayan 10 kişi (8'i orman

yüksek mühendisi, 2'si ziraat yüksek mühendisi), doktora devam eden 2 kişi, yüksek lisansını tamamlayan 10 kişi (7'si orman yüksek mühendisi, 3'ü ziraat yüksek mühendisi) ve biri yüksek lisansını yapmakta olan 3 orman mühendisi ile birlikte toplam 25 kişinin araştırma müdürlüğü bünyesinde görev yaptığı görülmektedir. Müdürlükte görev yapan bölüm başmühendisliklerinin isimleri aşağıda belirtilmiştir.

Tohum, Ağaç Islahı ve Ağaçlandırma; Ağaçlandırma, genetik çeşitliliğin belirlenmesi ve gen koruma (in-situ ve ex-situ) çalışmaları, Silvikültür ve Botanik; Silvikültür (fidan yetiştirme teknikleri, doğal ormanların gençleştirilmesi, ağaçlandırma, orman bakımı), orman botanigi (taksonomi, morfoloji, bitki fizyolojisi vb.) ve bitki sosyolojisi çalışmaları, Orman Amenajmanı ve Hasılat; Amenajman yöntemleri, hasılat ve büyüme modelleri, odun ölçme, biyokütle, yersel ve uzaktan algılama gibi yöntemlerle envanter teknikleri konularında çalışmalar, Orman Koruma, Çevre, Yaban Hayatı ve Milli Parklar; Ormanların, yangın, böcek ve hastalıklar gibi çeşitli zararlılara ve olumsuz müdahalelere karşı koruma, önleme ve mücadele yöntemleri, doğal çevre olarak ormanların fonksiyonları ve korunması ile yaban hayatı, turizm, rekreasyon, muhafaza ormanları, milli parklar, orman içi dinlenme yerleri ve tabiatı koruma alanları konularında çalışmalar, Orman İşletmeciliği ve Ekonomisi; İşletmecilik organizasyonu, işgücü ve istihdam, orman işçiliği, kesme ve taşıma sistemi ve tekniği, odun üretiminde kullanılan araç ve gereçler, mekanizasyon, iş analizleri, piyasa etütleri arz ve talep projeksiyonları, üretim hacminin tayini ve ormancılıkta planlama esasları üzerine çalışmalar, Orman Ekolojisi ve Toprak; Toprak ve ekoloji, bitki beslenmesi, eko-fizyoloji, mera ıslahı, toprak koruma, toprak ıslahı, erozyon kontrolü, havza hidrolojisi, kumul ve çığ sorunları konularında araştırmalar yapmak; araştırma projeleri ve diğer çalışmalar için gerekli olan toprak etütleri ve analizi çalışmaları, Orman Ürünleri; Asli ve tali orman ürünlerinin fiziksel, mekanik ve kimyasal özellikleri, odun dışı orman ürünlerinin envanter yöntemleri, faydalanma planları, etnobotanik özellikleri değerlendirme olanakları, çeşitli etkenlerden korunma, dayanıklılık ve yarayışlılıklarının artırılması, odunun kullanım yöntem ve tekniklerinin tespiti, orman ürünleri ve mamulleri tüketiminin azaltılması için ekonomik diğer ikame maddelerinin bulunması konularında çalışmalar, Orman Halk İlişkileri ve Sosyal Ormancılık; ormanların tarıma, hayvancılığa, sağlığa, bilimsel inceleme ve araştırmalara sağladığı kolektif yararların geliştirilmesi, ormanlar ve ormancılık faaliyetlerinin orman köylüsüne ekonomik yararlarının artırılması, orman köylüsünün ormanların muhafaza ve gelişmesine katkıda bulunacağı faaliyet alanları, orman tahribatı ve suçlarının önlenmesi ve azaltılması açısından orman-halk ilişkilerinin düzenlenmesi ve sosyal ormancılık konularında çalışma-

lar, Proje Planlama ve Değerlendirme; Araştırma projeleri düzenlenirken; uygulamalarda izlenecek istatistikî yöntem ve esasları belirlemek, ara kontrol ve sonuçların değerlendirilmesine ilişkin çalışmaları belirlemek, uzaktan algılama ve coğrafi bilgi sistemi konularında çalışmalar yapmaktır.

Müdürlük bünyesinde, araştırma çalışmalarının ve demonstrasyon ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde orman işletmeciliğinin yapıldığı, ağırlıklı olarak kızılçam ve sedir ormanlarından oluşan 2 adet araştırma ormanı mevcuttur.

c.1. Bük Lütüfî Büyükyıldırım Araştırma Ormanı

Bük Araştırma Ormanı, Orman Genel Müdürlüğü'nün 16.3.1956 gün 7-7892-1/344 sayılı emirleri gereğince Ormancılık Araştırma Enstitüsü elemanları tarafından düzenlenen kuruluş raporlarının Fen Heyeti'nin 11.6.1957 gün 957-28 tarihli kararı ile kabul edilişiyle kurulmuştur. Kararın arkasından Antalya Araştırma İstasyonu (şimdiki hali ile Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü) faaliyete geçerek 16.5.1959 tarihli devir teslim zaptı ile Araştırma Ormanı, Antalya Düzlerçamı Orman İşletmesi Müdürlüğü'nden teslim alınmıştır. Bük Araştırma Ormanı'na Orman Genel Müdürlüğü'nün 10.2.1984 gün ve 7 sayılı olurlarıyla, ormancılık uygulama ve araştırma çalışmalarında önemli hizmetler vermiş olan Lütüfî Büyükyıldırım'ın ismi verilerek araştırma ormanının adı "Bük Lütüfî Büyükyıldırım Araştırma Ormanı" şeklinde değiştirilmiştir. Araştırma Ormanı, Ekvatora göre 36° 58' 33"-37° 01' 01" kuzey enlemleri, Greenwich'e göre 30° 23' 15"-30° 27' 14" doğu boylamları arasında yer almaktadır. Serinin denizden yüksekliği 430 metre ile 1130 metreler arasında değişmektedir. Araştırma Ormanı, Antalya ili merkezine ve Korkuteli ilçesine 35 km mesafededir. Araştırma ormanı toplam 1803.4 ha olup bunun 1180.8 ha.ı kızılçam, 156.6 ha.ı kızılçam ve çok bozuk karışık baltalık, 1.4 ha.ı yabancı tür sahası olmak üzere toplam 1338.8 ha verimli, 442.4 ha verimsiz ormanlarla kaplı olup, ormanlık alan 1781.2 ha, ormansız alan toplamı da 22.2 ha'dır. Araştırma ormanının ilk şefi Muharrem Ünlü olup daha sonra Erdoğan Güven, Mustafa Alicioğlu, Yusuf Cengiz, Gürel Şirin, Erdiç Abbasoğlu ve Ahmet Çetin bölge şefliği görevini asaleten yürütmüştür. Antalya-Korkuteli karayolu üzerinde ve bugün Termessos harabeleri ismiyle anılan tarihi bir dağ olan Güllük Dağı'nın eteğinde yerleşmiş olan Bük Lütüfî Büyükyıldırım Araştırma Ormanı kızılçam orman sahalarını karakterize edecek özellikler taşıyan bir yapı arz etmektedir. Bu nedenle kuruluşundan bu güne kadar daha çok kızılçam ile ilgili, değişik konulardaki araştırma projelerine ev sahipliği yaparak araştırma ormanı olma fonksiyonunu yerine getirmiştir. Günümüzde de bölgede birçok araştırma projesi yürütülmektedir.

c.2. Elmalı Sedir Araştırma Ormanı

Elmalı Sedir Araştırma Ormanı (Çamkuyusu), Türkiye'nin güneybatısında, Antalya ilinin 130 km güney batısında ve Avlan Gölü'nün doğusunda yer almaktadır. Coğrafi koordinatları (European 1950 datumuna göre) 29° 56' 54"-30° 04' 19" doğu meridyenleri ile 36° 33' 24"-36° 36' 20" kuzey paralelleri arasında yer almaktadır. 12.12.1962 tarihli protokolle Antalya Araştırma İstasyon Müdürlüğü'ne devredilmiştir. Araştırma ormanı statüsü kazandırılan, sınırları ve mevki belirtilen Çamkuyusu ormanlarının ilk şefi olan Hüseyin Aral, 1970 yılında geçirdiği bir trafik kazası sonucu 42 yaşında hayatını kaybetmiştir.

Daha sonraki yıllarda Mehmet Tık, İhsan Akan, Mehmet Soner, Arif Kaya ve Ahmet Çetin araştırma bölge şefliği görevini asaleten yürütmüştür. Araştırma ormanının 1. devre amenajman planlarından Bucak serisine ait 87, 88 numaralı havzalar ile 86 numaralı havzanın büyük bir kısmını içine aldığı belirtilmektedir. 1965 yılında yapılan amenajman planında alanı 2200 ha'dır. Günümüzde bu sınırlar 416.9 ha artırılmış ve 2616.9 ha'a çıkmıştır. Sahanın 1586.9 ha.ı verimli orman, 337.8 ha'ı bozuk orman ve 692.2 ha.ı da açıklık alanıdır. Araştırma ormanının en yüksek noktası Gökyamaç Tepe (2611 m), en düşük yeri de 1020 m ile Avlan Gölü tesviye eğrisidir. Batı Toroslar'ın ve batı Anadolu'nun en yüksek noktası Kızlarsivrisi (3070 m) dağına oldukça yakın mesafede bulunan ve görsel değeri oldukça yüksek olan araştırma ormanında, her yıl belirli aylarda dağcılık kulüpleri tarafından şenlikler yapılmakta ve zirve tırmanışları düzenlenmektedir. Sedirin Batı Toroslar'daki neredeyse en iyi yayılışını yaptığı araştırma alanında orman örtüsü genel olarak 1000-2000 m yükselti kuşağında yer almaktadır. Oldukça düzgün gövdeli ve uzun boylu bireylerin bulunduğu alanda flora ve fauna için oldukça elverişli sahaların olması dikkat çekmektedir. En doğu sınırı olan Gökyamaç Tepe'nin kuzey doğusunda ve kuş uçuşu yaklaşık 5 km mesafede olan Kızlarsivrisi dağı sahanın birçok noktasından görülebilmektedir.

Özellikle yaz ve kış aylarında oldukça zengin görüntüler sunan araştırma ormanı, amatör ve profesyonel fotoğrafçıların ilgi odağı olmuştur. Sahada ayrıca 15 kişilik büyük bir misafirhane ile 5 adet lojman ve 9 adet işçi evi bulunmaktadır. Sedir ormanlarına yapılan en büyük tahribat, "kolostar" adlı el bıçkısı ile 1927-1936 yılları arasında yapılan müteahhit kesimi esnasında yaşanmıştır. Bulgar baltası denilen baltalarla, düzgün lifi olan ağaçlar tespit edilerek ağacın 1.5-2.0 m yüksekliğine kurulan iskele yardımıyla ağaçlar kesilerek katırların taşıyabileceği uzunluktakiler alınmıştır. Yüksek kesilen binlerce gövde ve düzgün lifi olmayan latalar ormana terk edilmiştir. Katırlarla taşınan latalar, karların erimesiyle suyu çoğalan Aykırçay deresi yardımıyla Finike limanına taşınmış ve oradan Mısır ve diğer ülkelere ihraç edilmiştir. Sonraki dönemlerde de

sahadan anıt ağaç niteliğindeki bir çok sedir ağacının kesildiği anlaşılmaktadır.

d. Araştırma Müdürlüğünde Yapılan Çalışmalar

Kuruluşun ilk yıllarında, bölgenin en büyük sorunu olarak kıyı kumullarındaki rüzgar erozyonu ile Burdur ilindeki sel baskınları ve toprak erozyonu ele alınarak, bu konuda başarılı araştırmalar yapılmış, uygulayıcıya yön vermiştir. Kıyı kumullarının tespiti amacıyla, Demre-Kum, Kumluca-Ali İhsan Kalmaz, Antalya-Konyaaltı, Lara-Kemerağzı kumullarında, toprak erozyonunu önlemek amacıyla da Burdur'un çıplak tepelerinde ağaçlandırma denemeleri kurularak sorunlara çözüm üretilmiş ve uygulayıcılara yol gösterilmiştir.

Günümüzde anılan bu alanlarda kum hareketi ve toprak erozyonu sorunu büyük ölçüde çözülmüştür. Aynı yıllarda bölgenin en önemli asli ağaç türleri olan kızılçam ve sedirin ağaçlandırma tekniği, doğal gençleştirilmesi konularında araştırmalar alınarak sonuçlandırılmıştır. 1970'li yıllarda orman işletmeciliği ve üretim konularında çalışmalar başlamıştır. Orman işletmeciliğinde en önemli aşamalardan birisinin de üretim olduğu savından hareketle, üretimde verimlilik, üretilen ürünün standarda uygunluğu, birim zaman analizleri, birim fiyatların belirlenmesi gibi konular her zaman sorun yaratan ve belirli bir ölçüye oturulamamış konularda çalışmalar başlatılmıştır.

Üretimin ilk aşaması olan damgada geçen süreden başlanarak üretimin her aşamasında geçen süre ve harcanan işgücünü belirleyen iş zaman analizlerini ve iş verimini içeren araştırmalar alınarak üretimde birim fiyatların sağlıklı olarak belirlenmesine öncülük edilmiştir. Bölgemizin kıymetli bir türü olan ardıc tohumunun çimlendirilmesi ve fidan yetiştirilmesi ile ilgili ilk çalışmalar yapılmıştır. 1980'li yıllarda ise en önemli aşama, ıslah çalışmalarının başlatılması olmuştur. Sedirde aşılama teknikleri üzerine araştırmalar alınarak, yapılacak çalışmalarda kullanılacak anaç yaşı ve tipi ile aşılama yöntemi önerilmiştir. Aynı yıllarda kızılçamda doğal gençleştirme çalışmalarına başlanmıştır. 1985 yılından sonra Daha sonraki yıllarda ise sedir, kızılçam ve ardıc ormanlarında bakım, hasılat araştırmalarına başlanarak bu konuda da birçok araştırma sonuçlandırılmış, uygulamaya aktarılmıştır. Bunun sonucu olarak da ormanlarımızın bakım çalışmaları gerekli silvikültür tekniğine göre yapılarak birim alanda verim ve kalite artımına geçilmiştir. Hasılat araştırmaları sonucuna göre de daha sağlıklı planlar yapılarak ormanların daha gerçekçi servet ve artım tahminleri yapılması sağlanmıştır. 1990'lı yıllarda ardıçta veğeta-tif üretim çalışmalarına başlanmıştır. Sonrasında ise kızılçam, sedir, karaçamda orijin denemeleri kurulmuş ve ilk sonuçları yayınlanmıştır. Ayrıca tohum bahçeleri ve kızılçamda döl denemelerine de başlanarak ıslah

çalışmaları daha da geliştirilmiş, hatta iyice hızlandırılmıştır. Kontrollü döl denemeleri ile bu ıslah aşamasını daha da geliştirerek ileriki yıllarda ülke ağaçlandırmalarında kullanılacak en kaliteli ve en yüksek verimi sağlayacak tohumların elde edileceği fertleri bularak, bunlardan yetiştirilen fidanlarla yeni tohum kaynakları kurmak amaçlanmaktadır. Böylelikle ülke ormanlarının verimi artırılarak birim alandan bugünkü elde edilen verimin en az 2-3 misline ulaşılması sağlanacaktır. Bu ise ülke ormanlarının büyük bir kısmının koruma altına alınarak (üretim dışı bırakılarak) ıslah edilmiş tohumlardan yetiştirilmiş fidanlarla daha az alanda yapılacak endüstriyel ağaçlandırmalarda uygulanacak yoğun kültür, bakım çalışmalarıyla bugünkünden çok daha fazla odun üretimini sağlayacaktır. Böylelikle ülke ormanlarının verimi yükselterek ormancılık sektörünün milli ekonomiye katkısı daha da artırılabilecektir. Son yıllarda Orman yangınlarının ülke ekonomisi ve doğal değerlerine verdiği büyük zararlar düşünülerek yangınlara karşı dirençli ormanlar kurmak (Keçiboynuzu gibi bazı yapraklı türlerin kızılçam ağaçlandırmalarına karıştırılması), büyük orman yangınlarının çıkmasını önlemek için, kontrollü yangınlar yapmak; Yangınlara karşı alınacak önlemler ve olası bir yangınla nasıl savaşılabileceğine dair konuları içeren Yangın Planı Modeli üzerinde araştırmalar alınarak çalışılmaya başlanmıştır. Böylelikle orman yangınlarına karşı önlemler alınması ve olası bir yangında izlenecek strateji belirlenerek ülke ormanlarının yangından göreceği zarar en aza indirilebilecektir.

Orman ağaçlarına zarar veren bir çok zararlı vardır. Bunlar her yıl yüzlerce hektar ormanın yok olmasına ve/veya artım kaybına neden olmaktadır. Bunlarla yapılan kimyasal mücadeleler çok pahalı olduğu gibi çevreye zarar vererek faydalı böcek ve canlıları da yok etmektedir. Bu nedenle ormanın faydalı kuşları üzerine de bir araştırma alınarak bunların üreyebileceği yuvalar ve beslenme biyolojileri incelenerek hangi orman zararlılarıyla beslendikleri bulunarak bundan sonraki biyolojik mücadele yöntemleri saptanmaya çalışılacaktır. Böylelikle çevrenin kirlenmesi azaltılabileceği gibi ormanlarda ekolojik dengenin sağlanmasına yardımcı olunarak her yıl ormanlarımızda meydana gelmekte olan zarar azaltılacaktır. Bölgemiz milli park ve av yaban hayatı bakımından oldukça zengin olup 5 adet milli park çok sayıda korunan alan mevcuttur. Bu alanlarda bazı türlerin yok olması ile karşı karşıya gelinmiştir. Özellikle ülkemiz için çok önemli olan alageyik türü üzerinde durularak bu kıymetli türümüzün korunması ve çoğaltılması bir araştırma konusu alınarak çalışmalar başlatılmıştır. Böylelikle bu çok kıymetli türümüzün nesli garanti altına alınabileceği gibi, ülkemiz için çok önemli olan av turizminin gelişmesine de yardımcı olunacaktır.

Meşe türlerimizin ülkemiz için önemi açıktır. Ülkemiz bir meşe türü zengindir. Kasnak Meşesi (*Quercus*

vulcanica) ülkemizin endemik bir türü olup Eğirdir'de 2000 hektarlık bir alan biyogenetik rezerv alanı olarak ayrılıp koruma altına alınmıştır. Bu türümüzün geçmişte yapılan usulsüz faydalanmalar ve aşırı otlatma nedeniyle yayılış alanı daralmış ve meşcere yapısı bozulmuştur. Türün yayılış alanlarını genişletmek ve bozulan meşcere yapısını yeniden oluşturmak için fidanlık ve ağaçlandırma tekniği içeren bir araştırma çalışması alınarak yürütülmektedir. Burdur ilimiz süt ve besi hayvancılığının yoğun olarak yapıldığı bir bölgedir. Geniş meralar bakımsızlık ve ağır otlatma nedeniyle zamanla tahrip edilerek verimsiz duruma düşmüşlerdir. Bu meraların ıslah edilerek verimli hale getirilmesi bölge hayvancılığına büyük katkı sağlayacaktır. Bir orman içi mera ıslah çalışması başlatılarak, gerek yörede bulunan kaybolmaya yüz tutmuş besin değeri yüksek ot türleri ve gerekse o yörede yetişebilecek ot türlerinin ekimi, ekim zamanı ve gübrelemenin etkileri belirlenerek yöre hayvancılığına katkıda bulunulacağı gibi mevcut orman alanında yapılan otlatmaya da engel olunarak ormanların korunması sağlanacaktır.

9. DEĞERLENDİRME

Ormancılık örgütünün yapısı ile bağlı bulunduğu bakanlığın, uzun yıllardan beri yapılan yasal düzenlemelerle sürekli değiştirildiği görülmektedir. Bakanlığın, Cumhuriyet'in kurulmasından önce 10. Cumhuriyet'in kurulmasından sonra da 9 kez değiştirildiği belirlenmiştir. Yapılan değişiklikler yerel örgütlerde de kendisini göstermiş ve sonuçta, başlanan çalışmaların kimi zaman yarım kaldığı, kimi zaman da tamamen uygulamadan kaldırıldığı görülmüştür. Bu durum kurumların geçmişteki faaliyetlerinin belirlenmesinde karmaşıklığa yol açtığı gibi tespitini de zorlaştıran bir faktör olmuştur.

Ülkemizde ormancılık çalışmalarında örgütlenme bugüne kadar havzalara ve yetiştirme bölgelerine göre yapılmıştır. Ancak ağaçlandırma ve erozyon kontrolü gibi havza bazında çalışmanın mutlak gerekli olduğu konularda son yıllarda yeniden bir örgütlenme modeline gidildiği, yeni örgütlenme modelinin ise il sınırlarının dikkate alınarak yapılması, ormancılık anlayışıyla tam olarak bağdaşmadığı görülmektedir.

Anadolu uzun zamandan beri çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmıştır. Bu süreç içerisinde belki de en yoğun kullanılan bölge, denizi ve doğal güzellikleri olması nedeniyle Antalya olmuştur. Bitki sayısı bakımından ülkenin en zengin bölgelerinden olan Antalya'da 1916 bitki türünün bulunduğu, bunların 500'ünün endemik olduğu, ilin endemizm oranının da %26 olduğu saptanmıştır (Anonim 2007f). Dünyada eşsiz güzelliğe sahip sedir ormanları çok eski zamanlarda olduğu gibi yakın tarihte de kıyıya uğradığı belirlenmiştir. İsmi aldığını Lübnan'da ise sadece 400 civarında sedir ağacının kaldığı belirlenmiştir. Türkiye'deki en yoğun ve en güzel sedir ormanları ile en büyük servi ormanı-

nın (436 ha) Antalya'da (Köprülü Kanyon Milli Parkı) olması, Antalya'yı bu anlamda dünya ve Türkiye'de ön sıralara çıkarmaktadır.

Antalya ormanlık alan ve bitki çeşitliliği bakımından zengin olmasının yanında, korunan alanların çokluğu ve çeşitliliğiyle de dikkat çekmektedir. Ancak son yıllarda Antalya'da gerek turizm, gerekse taş ocağı konularında, ormanlık alanlardan yapılan yoğun bir tahsis sürecinin yaşandığı görülmektedir. Bu durum öncelikle yöre insanına, ardından da doğal dokuya büyük zararlar vermektedir. Yasal altlıklara dayanılarak yapılan tahsislerin çevreye vereceği zararların geriye dönüşü mümkün olmayacaktır. Bu nedenle ormanlık alanlardan yapılan tahsislerin bir an önce durdurulması veya durdurulması için hukuksal girişimlerde bulunulması Antalya'nın geleceği açısından oldukça önemli görülmektedir.

KAYNAKÇA

Akıncıoğlu, M.C. 1998 Antalya "Solimkent" Tarihi, Ece Ofset 266 Sayfa, Antalya.

Anonim 1899 Konya Vilayet Salnamesi, 1317 H. (M. 1899), 28. Def'a sayfa 189-190, Konya.

Anonim 1920 Baltalık Kanunu, Sayı:39, Ankara.

Anonim 1938 Cumhuriyet'in XV. Yılında, Türk Akdeniz – Antalya Halkevi Dergisi, sayı: 11-12, Sayfa. 107-108, İstanbul.

Anonim 1953 Antalya Orman Başmüdürlüğü 1951-1953 Faaliyetleri 113 sayfa Antalya.

Anonim 1968 Antalya Orman Başmüdürlüğü Envanteri-1968 147 sayfa Antalya.

Anonim 1973 Cumhuriyetimizin 50. Yılında Ormancılığımız Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Yayınları Yayın Sıra No:187, Yayın Seri No:145, 504 sayfa, Ankara.

Anonim 1977 Antalya Orman Başmüdürlüğü 1977 Yılı Çalışma Programı Antalya.

Anonim 1980 Antalya Orman Başmüdürlüğü 1980 Yılı Çalışma Programı Antalya.

Anonim 1982 Antalya Orman Bölge Müdürlüğü 1982 Yılı Çalışma Programı Antalya.

Anonim 1983 Antalya Orman Bölge Müdürlüğü 1983 Yılı Çalışma Programı Antalya.

Anonim 1984 Antalya Orman Bölge Müdürlüğü 1984 Yılı Çalışma Programı Antalya.

Anonim 1985 Antalya Orman Bölge Müdürlüğü 1985 Yılı Çalışma Programı Antalya.

Anonim 1986 Antalya Orman Bölge Müdürlüğü 1986 Yılı Çalışma Programı Antalya.

Anonim 1988 Antalya Orman Bölge Müdürlüğü 1988 Yılı Çalışma Programı Antalya.

Anonim 1989 Antalya Orman Bölge Müdürlüğü, Ağaçlandırma Silvikültür Çalışmaları Kadriye Belek (Çakallık) Ağaçlandırması Antalya.

Anonim 1990 Antalya Orman Bölge Müdürlüğü 1990 Yılı Çalışma Programı Antalya.

Anonim 1991a Antalya Orman Bölge Müdürlüğü Antalya.

Anonim 1991b ÖRÜS Orman Ürünleri Sanayi Kurumu Genel Müdürlüğü 1980-1990 Faaliyetleri, Gelişim Matbaası, 133 Sayfa, Ankara.

Anonim 1995 Orman Yangınlarının Önlenmesi ve Söndürülmesinde Uygulama Esasları, OGM Tebliği No:285, Tasnif No:N-1427, Ankara.

Anonim 1996 Antalya Orman Bölge Müdürlüğü 1996 Yılı Çalışma Programı Antalya.

Anonim 1997a Antalya Orman Bölge Müdürlüğü 1997 Yılı Çalışma Programı Antalya.

Anonim 1998 Cumhuriyetimizi 75. Yılında Ormancılığımız, Orman Bakanlığı Yayınları, Yayın No:120 Ankara.

Anonim 1999 Antalya Orman Bölge Müdürlüğü 1999 Yılı Çalışma Programı Antalya.

Anonim 2001 Antalya Orman Bölge Müdürlüğü 2001 Yılı Çalışma Programı Antalya.

Anonim 2002 Sözlü Ormancılık Tarihi (Başlangıç) Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği Yayınları Yayın No:12, 277 sayfa, Ankara.

Anonim 2005 Orman Genel Müdürlüğü Fotogrametri Müdürlüğü Verileri, Ankara.

Anonim 2006a Antalya Orman Bölge Müdürlüğü Çalışma Programı 139 sayfa, Antalya.

Anonim 2006b Antalya Orman Bölge Müdürlüğü, Sayı: 1, 48 Sayfa, Antalya.

Anonim 2007a Orman Genel Müdürlüğü Web Sayfası www.ogm.gov.tr Ankara.

Anonim 2007b Çevre Orman İl Müdürlüğü Web Sayfası www.antalya-cevreorman.gov.tr Antalya.

Anonim 2007c T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Web Sayfası www.cevreorman.gov.tr/orkoy Ankara.

Anonim 2007d T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Web Sayfası, www.oib.gov.tr/program/uygulamalar/orus1.htm, Ankara.

Anonim 2007e T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Web Sayfası <http://www.milliparklar.gov.tr> Ankara.

Anonim 2007f Tübitak Türkiye Bitkileri Veri Servisi (Tubives) <http://www.weski.tubitak.gov.tr/tubives>, Ankara.

Anonim 2008, Orman Ağaçları ve Tohumları Islah Araştırma Müdürlüğü Web Sayfası <http://www.ortohum.gov.tr/Tmcf.htm>, Ankara

Ayaşlıgil, Y. 1987 Der Köprülü Kanyon Nationalpark – Seine Vegetation und ihre Beeinflussung durch den Menschen. Landschaftsökologie Weißenstephan; Heft 5., 307 S., Freising.

Ayaşlıgil, Y., Duhme, F. 1995 Yayla –peasantry for Sustainable Land Use in the Proposed Köprülü Kanyon Biosphere Reserve, "Poster sunumu, "Biyosfer Rezervleri Uluslararası Ağı", İspanya

Başaran, M.A., Sarıbaşak, H., Çamalan, İ. 2007 Yangın Risk ve Tehlike Sınıflarının Belirlenmesinde Coğrafi Bilgi Sistemi Tekniğinin Kullanılması, İ.Ü. Orman Fakültesi Orman Kaynaklarının İşlevleri Kapsamında Darboğazlar, Çözüm Önerileri ve Öncelikler İsimli Uluslararası Sempozyum s. 750-763 İstanbul.

Bean, G.E. 1979 Turkey's Southern Shore 2. Edition John Murray, 154 s. London.

Bingöl, İ. 1990 Geçmişten Günümüze Ormanlarımız ve Ormancılığımız, Cilt 1-2. Ormancılık Eğitimi ve Kültür Vakfı, Yayın No:3-4, Ankara.

Büyükyıldırım, 1961 Eksibelerimiz, Önemi ve 1955 Yılında Manavgat'ın Side-Sorgun Eksibesinde Yapılan Deneme Mahiyetinde Ağaçlandırmalar

Coşgun, U., Uzun, E. 2007 Köprülü Kanyon Milli Parkı'nda Yer Alan Köylerin Sosyo-Ekonomik Yapılarının İncelenmesi ve Kırsal Kalkınma Eylem Planının Oluşturulması, Çevre ve Orman Bakanlığı Yayın No:317, Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü Yayın No:32, Antalya.

Çağlar, Y. 1979 Türkiye'de Ormancılık Politikası (dün) 463 sayfa Ankara.

Çanakçıoğlu, H. 1981 Orman Koruma İ.Ü. Orman Fakültesi Yayını, Yayın No:41 (1) İstanbul.

Çimrin, H. 1974 Antalya Tarihi ve Turistik Rehberi, Tuğrul Matbaası 160 Sayfa İstanbul.

Çingibel, İ. 2005 Altınbeşik Mağarası Milli Parkı (İbradı-Akseki/Antalya) Flora ve Vejetasyonu. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Fen Bil. Enst., Antalya.

Değirmenci, M. 1989 Köprüçay Havzası ve Dolayının (Antalya) Karst Hidrojeolojisi İncelemesi Doktora Tezi, Ankara.

Diker, M. 1947 Türkiye'de Ormancılık Dün-Bugün-Yarın, Tarım Bakanlığı, OGM Yayınları Yayın No: 61 Ankara.

Dingil, S. 1990 Bitkilerle Anadolu, Yeniçağ Matbaası, 142 Sayfa Ankara.

Göka, Ş. 1996 Söz Uçar Yazı Kalır. Antalya Gazeteciler Cemiyeti Yayını, 254 Sayfa, Antalya.

Gökçe, O. 1992 Türkiye Ormancılık Politikası İstanbul.

Güçlü M. 1997 XX. Yüzyılın İlk Yarısında Antalya, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Kültür Yayınları No:25 Antalya.

Günay, T. 2003 Ormancılığımızın Tarihçesine Kısa Bir Bakış, Tarım Orkam Sen Yayını Birinci Basım Ankara.

Hafner, F., Özgen, K. 1965 Son 5 Bin Yıl İçinde Anadolu'nun Orman Örtüsü, Teknik Haberler Bülteni, Yıl:4, Sayı:16 Ankara.

Kaçar M.S. 2002 1000 Yıl Yaşayan Toros Sediri, Cum-

huriyet Gazetesi Bilim ve Teknik Dergisi

Kalipsız, A. 1982 Orman Hasılat Bilgisi, İ.Ü. Orman Fakültesi Yayını, İstanbul.

Keskin, Ö. 2007 Osmanlı Ormancılığında Kanunlaştırma Hareketleri ve Yabancı Uzmanların Bu Alandaki Etkileri, İ.Ü. Orman Fakültesi Orman Kaynaklarının İşlevleri Kapsamında Darboğazlar, Çözüm Önerileri ve Öncelikler İsimli Uluslararası Sempozyum s. 456-467 İstanbul.

Koç, B., 1999 Osmanlı devleti'ndeki orman ve koruların tasarruf yöntemleri ve idarelerine ilişkin bir araştırma, Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, S.10, Ankara.

Kutluk, H. 1948 Türkiye Ormancılığı ile İlgili Tarihi Vesikalar (1487-1923) Cilt 1 Tarım Bakanlığı, OGM Yayınları Yayın No: 56 Ankara.

Kutluk, H. 1967 Türkiye Ormancılığı ile İlgili Tarihi Vesikalar (1787-1925) Cilt 2 Tarım Bakanlığı, OGM Yayınları Yayın No: 367/19 Ankara.

Küçükosmanoğlu, A., 1993 Birinci Ormancılık Şurası, Orman Bakanlığı, Seri No:13, Yayın No:6, Cilt:3, Ankara.

Özdönmez, M. 1973 Devlet Ormanlarından Köylülerin Faydalanma Hakları, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri:B, Cilt:23, Say:2, İstanbul.

Saatçioğlu, F. 1955 Antalya Mıntıkası Ormanlarında Yapılan Tatbikatların Ana Neticeleri, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri:B, Cilt:5, Say:2, İstanbul.

Sarıbaşak, H., 2000 Batı Akdeniz (Antalya) Yöresinde Orman Yangınlarının Topoğrafik, Meteorolojik, Ekolojik ve Sosyo-Ekonomik Açılardan Değerlendirilmesi, Akdeniz Üniv. Fen Bilimleri Enstitüsü, Çevre Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 109 Sayfa, Antalya.

Sümbül, H., Göktürk, R.S., Işık, K. 1998a Plants of Belek, BETUYAP, 167 Sayfa, Ankara.

Sümbül, H., Göktürk, R.S., Işık, K., Şağban, H. 1998b Endemic Plants of Belek, BETUYAP, 17 Sayfa, Ankara.

Tomaschek, W. 1891 Zur historischen Topographie von Klein-Asien im Mittelalter. 1. Die Küstengebiete und die Wege der Kreuzfahrer. Sitzungsber. Akad. D. Wissensch. VIII, Sayfa 106 Wien.

Uysal, N., Uysal, M. 1986 Antalya Yaşadığımız Kent, Fırat Yayını, Antalya.

Yiğitoğlu A. K. 1952 Ormancının Cep Kitabı, Türkiye Ormancılar Cemiyeti Yayınları, 900 Sayfa, Ankara.

Yeşilkaya, Y. 1994 Tarihsel ve Kültürel Yönü ile Sedir, Sedir, El Kitabı Dizisi, Ormancılık Araştırma Enstitüsü Yayınları, Muhtelif Yayınlar Serisi: 66, 336 Sayfa Ankara.

Yiğitoğlu, A.K. 1936 Türkiye'de Ormancılığın Temelleri, Şartları ve Kuruluşu, T.C. Yüksek Ziraat Enstitüsü Çalışmaları Sayı:8 Ankara.

14. KÜLTÜR VE TURİZM

A. KÜLTÜREL YAPI

1. ANTALYA'DA GENEL KÜLTÜR

Antalya'nın 20 km kuzeyinde Karain Mağarası'nda bulunan kitabeler ve buluntulara göre bölgedeki ilk insan yerleşimlerinin 30 bin yıl önce orta paleolitik çağlara kadar uzandığı anlaşılmıştır. Tarih boyunca Hitit, Lidya, Pers Selçuklu, Osmanlı gibi büyük uygarlıkların yerleştiği Antalya, Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu Osmanlı dönemlerine ait birçok tarihi eser kentte önemli kültür zenginliği kazandırmaktadır. Antalya bölgesi ilk çağlardan itibaren etnik açıdan tek bir topluluğa sahip değildi.

Antik çağda tiyatro binaları yapılan gösteriler halkı toplayan eğiten yerlerdir. M.S. 395'te Antalya, Bizans İmparatorluğu sınırları içinde kaldı. M.S I. yy.ın ortalarında Havarı Paulus ve Barnabas Antalya'yı ziyaret etmiş M.S IV. yy.da Antalya bir Hristiyan şehri haline geldi. Hristiyanlığın Anadolu'ya yayılmasında rol oynadı. Selçuklu ve daha sonra Osmanlı İmparatorluğunda Antalya'da yaşayan Müslüman halkın üçte ikisini yerliler oluşturuyordu. Geri kalanlar Rumlardı. Rumlara Hristiyan Türk denilebilecek kadar yerli halktan farkları yoktu. Bunlar Türk kültürü taşıyor ve Türkçe konuşuyorlardı. Türklerle beraber yaşamakla birlikte onların düşünlerine, eğlencelerine katılırlar ve fakir olanlara yardım ederlerdi. Türkler de Rumlara saygı gösterirlerdi. Bir de Adalardan ve Yunanistan'dan gelmiş Yunan Kültürü ile yetişmiş deniz taşımacılığı ve toptan ticaret yapan kişiler vardı. Bu kişiler Türkleri canı, işgalci kişiler olarak göstererek Rum halkı kışkırtmaya çalışıyorlardı. Bunların yaptığı kışkırtıcı konuşmalar Türklerin Rumlara karşı olan sevgi ve saygılarını yitirmelerine neden olmuştu. 1921 yılında İtalyanların Antalya'dan çekilmesi üzerine Rumlar pişman olmuşlarsa da mübadele sonucunda Antalya'dan ayrılmak zorunda kalmışlardı. Halk eğitime yönelik; ulus okulları, kütüphane ve okuma odaları açılmış kültürel ve ulusal etkinlikler düzenlenmiştir.

2. İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

a. Kuruluş ve Faaliyetler

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü; ilimizde daha önce müstakil ve birleşik olarak teşkilatlanarak hizmet vermiş olmakla birlikte son birleşmeden önce yakın tarihte;

İl Kültür Müdürlüğü, Kaleiçi'ndeki mermerli parkı yanında Ahi Yusuf Camii batısındaki binada ve şu anda "Şehir Meydanı" yapılan yerde bulunan ve yıkılmış olan Valilik Binasında hizmet vermiş,

İl Turizm Müdürlüğü, daha önce Bölge Müdürlüğü olarak da hizmet veren Müdürlük, yine Kaleiçi'ndeki Ahi Yusuf Camii güneyindeki binada ve TRT Caddesi TRT Binası doğusundaki binada hizmet vermiş,

16/04/2003 tarihinde kabul edilen 4848 Sayılı Kanunla "İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü" olarak yeniden yapılanarak Temmuz 2003'te İlimiz TRT Caddesi TRT Binası doğusundaki binada hizmet vermeye devam etmiş, 2004 yılının başında da halen hizmet verdiği, Anafartalar (Güllük) Caddesi No:31 adresindeki binasına taşınmış ve anılan 7 katlı binada, İlimiz ve Ülkemiz Kültür ve Turizminin gelişmesi adına hizmet vermeye devam etmektedir.

İletişim Bilgileri:

Adres: Anafartalar (Güllük) Caddesi No:31-
Tel:0242.2477660-Faks:0242.2487870

Web: www.kulturturizm.gov.tr E-Posta:antalya@kulturturizm.gov.tr

Müdürlük faaliyetlerini, aşağıda belirtilen Şubeleri ve bağlı birimleri ile koordineli bir şekilde yürütmektedir.

b. Müdürlük Şubeleri

-Personel Şubesi, -İdari ve Mali İşler Şubesi, -Müze Şubesi, -Kültür Şubesi, -Telif Hakları ve Denetim Şubesi, -Acenteler, Sportif Faaliyetler ve Mavi Bayrak Şubesi, Yatırımlar ve Şikayetler Şubesi, -Tesisler,

İstatistik ve Bilgi İşlem Şubesi,-Eğitim ve Rehberlik Şubesi, -Enformasyon-Tanıtım ve Ağırlama Şubesi, -Evrak Kayıt Şubesi.

c. Faaliyet Sahaları

Müdürlüğün faaliyet sahalarından başlıcaları, başlıklar halinde aşağıda ele alınmıştır.

-Müze ve Antik Kentlerle İlgili Tahsis, Kiralama Denetim İşlemleri

-Kazı, Define Arama ve Kaçak Kazı İşlemleri

-Koruma Bölge Kurulu Kararları Tescil ve İlan İşlemleri

-Müze ve Antik Kentlerle İlgili Bakım, Onarım ve Restitüsyon İşlemleri

-Sanatçı Kimlik Belgesi İşlemleri

-Özel Tiyatrolara Devlet Desteği İşlemleri

-Şenlik, Fuar ve Festival Etkinliklerine Maddi Yardım İşlemleri

-Halk Kültürü Alan Araştırmaları, Tescil ve Yayın İşlemleri

-Korsan Yayınlarla Mücadele, Denetim ve Ceza İşlemleri

-Kitabevleri, Kaset ve CD. Satıcıları, Matbaalar, Bellek Ürünü

Satıcıları, Sinemalar v.b. İşyerlerine SERTİFİKA Verme İşlemleri

-Kitabevi,Yayınevi ve Eser Sahiplerine BANDROL Verme İşlemleri

-Yayınevi, Kitabevi ve Eser Sahiplerine ISBN ve ISSN Alınmasında Koordine İşlemleri

-Sanatçılara Tanınan Vergi Muafiyeti İşlemleri

-Seyahat Acentelerinin Kurulma, Kapatılma ve Ceza İşlemleri

-Seyahat Acentelerinin Adres Değişikliği ve Devir İşlemleri

-Kaçak Acente Denetim İşlemleri

-Su Sporları İle İlgili İşlemleri

-Diğer Sportif Faaliyetlerle İlgili Belgelendirme İşlemleri

-Mavi Bayrak İşlemleri

-Yerel İdarelere Altyapı v.b.Kaynak Aktarımı İşlemleri

-Kum-Çakıl Ocağı, Gsm Baz İstasyonları ve Maden Arama İzin İşlemleri

-Turizm Arazisi Tahsis, Kiralama ve Teslimat İşlemleri

-Turizm Sektörü İle İlgili Şikayet İşlemleri

-Turistik Tesislerin Yatırım ve İşletme Belge ve Plaket İşlemleri

-Turistik Tesislerin İstatistik İşlemleri

-Turizm Tesislerinin AKEDAŞ Elektrik Enerji Destek İşlemleri

-Kültür ve Turizm Bakanlığından Belgeli İşletmelerin FİYAT TARİFESİ Onay İşlemleri

-Rehberlerin Kokart , Vize, Nakil, Seminer ve Gezi İşlemleri

-Kaçak Rehber Denetim İşlemleri

-Ağırlama İşlemleri

d. Müdürlüğe Bağlı Birimler

1) Merkez:

1- Antalya Müzesi Müdürlüğü

2- Atatürk Evi Müzesi

3- Tekelioğlu İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

4- Devlet Güzel Sanatlar Galerisi

5- Merkez Turizm Danışma Bürosu

6- Havaalanı Turizm Danışma Bürosu

2) İlçeler:

1- Serik İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

2- Manavgat-Side Müzesi Müdürlüğü

3- Manavgat İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

4- Manavgat-Taşağıl Şube Halk Kütüphanesi

5- Manavgat-Side Turizm Danışma Bürosu

6- Alanya İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

7- Alanya Müzesi Müdürlüğü

8- Alanya Turizm Danışma Bürosu

9- Gazipaşa İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

10- Akseki Yeğen Mehmet Paşa İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

11- İbradı İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

12- Gündoğmuş İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

13- Korkuteli İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

14- Elmalı İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

15- Kumluca İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

16- Finike İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

17- Kaş Atatürk İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

18- Kaş Turizm Danışma Bürosu

19- Kaş-Kalkan Şube Halk Kütüphanesi

20- Kemer Turizm Danışma Bürosu

21- Kemer Hilmiye Serin İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

22- Muratpaşa Ahmet A. Sönmez İlçe Halk Kütüphanesi

e. İlimizdeki Doğrudan Kültür ve Turizm Bakanlığına Bağlı Birimler:

1- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü

Tel:0242.2478761-Faks: 0242.2483533

2- Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü

Tel:0242.2430842-Faks: 0242.2480249

3- Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü

Tel:0242.3241183-Faks: 0242.3343527

4- Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü

Tel:0242.3444929-Faks: 0242.3456567

5- Devlet Senfoni Orkestrası Müdürlüğü (Kısmen)

Tel/Faks:0242.2385233

AKM ve Cam Piramit Salonları

3. KÜLTÜR MERKEZİ VE SALONLARI

a. AKM ve Cam Piramit Salonları

1. AKM / Antalya Kültür Merkezi

Antalya Kültür Sanat Vakfı (AKSAV) bünyesinde hizmet veren Antalya Kültür Merkezi (AKM) 1996 yılında hizmete açıldı. 9000 metrekare kapalı alana sahip AKM’de, biri 338 kişilik, diğeri 817 kişilik olmak üzere iki salon, sergi ve kokteyl amaçlı kullanılan alt / üst fuayeler bulunmaktadır.

Merkez, Antalya Devlet Opera ve Balesi, Antalya Devlet Tiyatrosu ve Antalya Devlet Senfoni Orkestrası’nın etkinlikleri başta olmak üzere birçok kültürel ve sanatsal etkinliğe ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca kültür merkezinde sanatçı soyunma / dinlenme odaları, son makyaj odası ve kafeterya bulunmaktadır.

2. Aspendos Salonu

Türkiye’nin en modern sahnelerinden birine sahip olup, 650 m² toplam alana, 125 kişi balkon, 692 kişi salon olmak üzere toplam 817 kişilik bir seyirci kapasitesine sahiptir. 1 adet yangın perdesi, 1 adet baffle, 1 adet sinema perdesi, 1 adet bordo renkli sema perdesi mevcuttur. Ayrıca, sahnede elektronik ses mikserinden çıkan ve amfi aracılığı ile salona verilen mikrofonik seslerin doğal akustiği bozmamasını sağlayan, salonun duvarlarında hareketli 9 adet perde vardır.

Yangın perdesi, sahne bölümünde herhangi bir yangın anında salon ve sahneyi birbirinden ayıracak şekilde hazırlanmıştır. Sahne yanlarından çıkan merdivenler sayesinde projektör odalarına ve dimmer odalarına ulaşılmaktadır. Aspendos Salonu’nda senfonik müzik, bale, opera, operet, tiyatro, sinema, konferans, seminer gibi her türlü sanatsal etkinliğin yapılabilmesini sağlayacak elektrik - elektronik düzen ve araç-gereçler mevcuttur. Mekânın en önemli özelliklerinden biri de salonun asma tavan ve duvar şekillenmesinin doğal ahengi sağlayacak şekilde tasarlanmış ve imal edilmiş olmasıdır.

Konferans ve sinema hariç diğer tüm aktivitelerde mikrofon, hoparlör gibi elektronik aletler kullanılmadan salonun her yerinden sesin net algılanması mümkündür. Sahnede elektro-mekanik kumandalı bir orkestra çukuru vardır. Bunun sayesinde her türlü çok sesli müzikaller yapılabilir. Ayrıca, sahne içinde dekor taşımak için, hareketli sofita boruları, 2 adet projektör köprüleri, 1 adet de sabit köprü mevcuttur. Sahne yanında son makyaj odası 24 m², 41m’lik 2 adet sanatçı dinlenme, soyunma odası bulunmaktadır.

3. Perge Salonu

338 kişilik bir kapasiteye 333 m² alana sahip olan Perge Salonu’nda, üç dilde aynı anda simültane odaları, konferans sistemi, video, projeksiyon sistemleri bulunmaktadır. Bu salonda, resital, küçük kadrolu tiyatro oyunlarının yanı sıra sinema gösterimleri ve çeşitli toplantı, panel ve seminerler yapılmaktadır.

4. AKM Fuaye

Antalya Kültür Merkezi’ne girildiğinde iki katlı 1000 m²’lik fuaye bulunmaktadır. Fuayeler, salonlardaki etkinlik aralarında hem dinlenme amaçlı hem de kültürel ve sanatsal çeşitli sergi, kokteyl, resepsiyonlara da hizmet vermek amacıyla da kullanılmaktadır.

5. Cam Piramit Sabancı Kongre ve Fuar Merkezi

Ülkemizin en modern Kongre ve Fuar Merkezleri’nin başında gelen Cam Piramit Sabancı Kongre ve Fuar Merkezi, 1 Ekim 1997 yılında, 34. Antalya Altın Portakal Film Festivali bünyesinde düzenlenen etkinlikler bünyesinde açılmıştır. Temeli 30 Temmuz 1996 yılında atılan, finans problemleri nedeniyle 2-3 ay süreyle çalışmaları duran tesis, Sakıp Sabancı’nın desteğiyle tamamlanmıştır.

Cam Piramit ilk olarak, ülkemizde yapılan en önemli kongrelerden biri olan XI. Dünya Ormancılık Kongresi’ne (11-22 Ekim 1997) ev sahipliği yapmıştır. Merkez, Konyaaltı falezleri üzerinde, 800 dönümlük

Atatürk Kültür Parkı 1. Kısımda, yaklaşık 50.000 m²'lik alan içerisinde yapılanmıştır. 4.500 m² taban alana sahip Cam Piramit, zemin ve bodrum kat olmak üzere iki kattan oluşmaktadır. Yapıda bulunan beş adet salondan en büyüğü zemin kattaki Toros Salonu'dur. Diğerleri sırasıyla bodrum kattaki Meltem Salonu, Düden Salonu, Paralel 1 ve Paralel 2 toplantı salonlarıdır. Cam Piramit'te her zaman kullanıma açık diğer mahaller arasında; fuaye, büfe, vestiyer, tuvaletler, yönetim ofisleri, servis mutfak, 2 adet teknik merkez, 1500 m²'lik 3 adet malzeme deposu bulunmaktadır. Cam Piramit ayrıca 13.000 m² açık otopark alanına sahiptir.

Zemin katın üzeri renkli ısıcamlı Piramit uzay çatı ile örtülmüştür. Piramidin yerden yüksekliği 22.76 m olup 5710 m² ısıcam ile örtülmüştür. Tüm bina 2.500 m² büyüklüğünde 4 adet dairesel havuzlarıyla çevrilmiş, merkeze bu havuzlar üzerindeki köprülerle 4 ayrı yönden giriş vardır.

5.a. Toros Salonu

2900 m² kullanım alanı olan giriş katındaki Toros Salonu, konferans ve sergi amaçlı organizasyonlarda kullanılmaktadır.

Konferans amaçlı kullanımında teleskopik tribünlerle 2400 kişilik oturma kapasitesine sahiptir. Sergi amaçlı kullanımındaysa 2050 m²'lik alanda fuar kurma imkânı vardır. Salon içerisinde her türlü organizasyonlara hizmet verebilecek şekilde donanmış ses, ışık ve görüntü sistemi mevcuttur. Salonda bulunan dev ekranda (vidiwal) organizasyon sırasında çeşitli grafik, animasyonlar ve gösteriler sunabilmektedir. Ayrıca seyyar simültane tercüme kabinleri bulunmaktadır.

5.b. Meltem Salonu

Konferans ve toplantı amaçlı kullanılacak 417 m²'lik alana sahip olan salon, 440 sabit olmayan koltuk kapasitesine ve seyyar simültane kabinlerine sahiptir. Salon içerisinde toplantı ve konferanslarda kullanılmak üzere son sistem teknik ekipman mevcuttur.

5.c. Düden Salonu

Konferans ve toplantı amaçlı kullanılacak 307 m²'lik salon, 340 sabit koltuk kapasitelidir ve dört adet sabit simültane tercüme kabini vardır. Teknik ekipmanlar sayesinde etkinlikler sırasında ses ve görüntü aktarımı yapılabilmektedir.

5.d. Bina İçerisinde Diğer Bölümler

Bu merkezde 87 m²'lik 50'şer kişi kapasiteli 2 adet salon mevcuttur. Bu salonlar ihtiyaca göre çeşitli amaçlarda kullanılmaktadır; toplantı odası, sanat galerisi, basın odası, kafeterya şeklindedir. Cam piramit içinde bedensel engelliler için asansör, telefon ve tuvalet vardır. VIP odası, doktor odası, büfe, vestiyer, servis mutfak ve teknik bölümler. Kral yolu adıyla anılan ve 15.000 m² yayılan açık sergi alanında her biri 265 m² olmak üzere on adet toplam 2650 m²'lik yarı açık sergi alanları bulunmaktadır. Piramit'e bağlı olmak üzere 500 araba kapasiteli otopark, açık sergi alanı olarak da kullanılmaktadır. Cam Piramit Avrupa Çelik Birliği'nin 1999 yılı ödülüne layık görülmüştür.

b. Haşim İşcan Kültür Merkezi

Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından Muratpaşa Mahallesi Evliyaçelebi Caddesi üzerinde, Eski Toptancı Hal alanında Real Alışveriş Merkezi ile birlikte yaptırılan Haşim İşcan Kültür Merkezi'nin ilk harcı Temmuz 2005'te koyulmuştur. Projesi Mimar Ziya Canbazoglu tarafından çizilmiştir.

Kentte ihtiyaç duyulan salon ve sergi alanı açığının büyük ölçüde karşılanmaktadır. Bu yüzden eski Hal ve çevresi canlanmıştır. Antalya kültür ve sanat kenti olma yolunda önemli bir açığını bu merkezle kapatmıştır.

Toplam 11 bin 59 metrekare inşaat alanına sahip Haşim İşcan Kültür Merkezi, biri zemin olmak üzere 3 katlıdır. Kültür Merkezi'nde 1000 ve 700 kişilik iki oditoryum, kulis, fuaye, 4 cep sineması, yönetim birimleri, İsmail Baha Süreksan Konservatuvarı ile 8 sınıflı yer alı-

Haşim İşcan Kültür Merkezi. Foto: A. Kerim ATILGAN

yor. Ayrıca, çeviri odaları, fotoğrafçılık, bilgisayar, yabancı dil, rehberlik, heykel, resim atölyeleri, kütüphane, arşiv birimleri, kafeterya ve 177 araç kapasiteli otopark bulunmaktadır.

Merkezde bulunan iki büyük salon ve Fuayesi Devlet Opera ve Balesi ile Devlet Tiyatrolarına tahsis edilmiş ve bu sanat kurumlarınca hizmetlerinde kullanılmaktadır.

Ayrıca Kültür Merkezinin güney kısmındaki bağımsız bölümlerde Büyükşehir Belediyesine bağlı ve halkın büyük teveccühüne mazhar olan Asmek kursları açılmaktadır.

c. Anfaş-AEC (Antalya Expo Center)

ANFAŞ Antalya Fuarçılık ve İşletme ve Yatırım AŞ tarafından fuarcılık sektörüne hizmet vermek amacıyla inşa edilen Uluslararası Fuar Merkezi AEC Nisan 1999'da fuarlarla hizmete girmiştir. 60 ortaklı olan bu işletme, toplam 60.000 m² üzerine inşaatı yapılan fuar merkezinde 20.000 m² kapalı fuar alanı, bu alan içerisinde 15.750 m² brüt stand alanına sahiptir. Fuar ve kongre merkezi olarak inşa edilen AEC, 1999'da açılmıştır. Temel olarak ortada kolonları olmayan üç ayrı salondan oluşması, gerekirse hepsinin ayrı veya beraberce kullanılabilirliği, AEC'nin çok amaçlı hizmet vermesine olanak sağlayacaktır. AEC bünyesinde, organize edilecek olan ihtisas fuarlarının, panel ve seminerlerle desteklenmesi için, uluslararası standartlarda toplantı salonları, simültane ve komisyon odaları da bulunmaktadır.

AEC, uluslararası fuarlara daha kolay hizmet vermesi açısından hava alanına 2 km. uzaklıkta inşa edilmiştir. AEC'de iki adet kafeterya, bir restaurant (200 kişi kapasiteli) bir kongre salonu (tiyatro düzeni 600 kişi kapasiteli) yedi adet komisyon odası, özel sergi salonu 400 araçlık kapalı – 300 araçlık açık otopark, VIP; kokteyl salonu ve basın odaları mevcuttur. Ayrıca Antalya Bölgesi'nde Belek, Kadriye, Kemer başta olmak üzere, Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan belgeli birçok turizm tesisinde de modern toplantı salonları mevcuttur. Antalya'da bu salonların yanında henüz inşaatı bitmemiş bir kültür merkezi de Elmalı Kültür Merkezidir. 1800 m² inşaat alanı üzerine toplam 6163 m² olarak inşa edilen kültür merkezi üç katlı olacak içerisinde ti-

yatro salonu, toplantı salonu, sergi salonlarıyla kütüphane bulunacaktır. Elmalı Kültür Merkezi yakın zamanda açılması beklenmektedir. Ayrıca Manavgat ve Akseki İlçe Halk Kütüphane binaları da kültür merkezleri gibi yöre halkınca kullanılmaktadır.

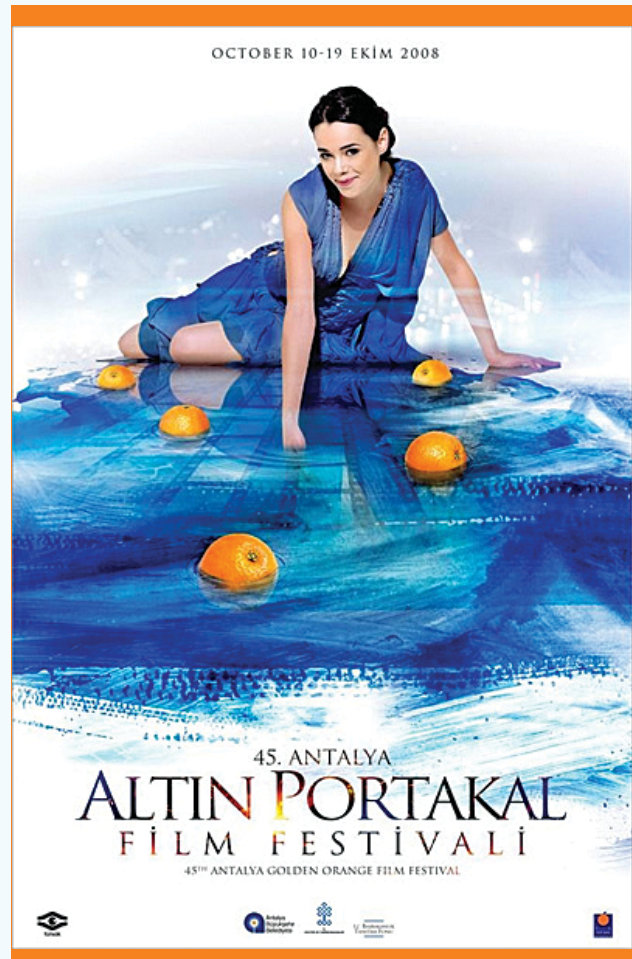
d. Elmalı Kültür Merkezi

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yaptırılan ve uzun yıllar inşaatı süren Kültür Merkezi'nin hizmete açılması için gerekli çalışmalar devam etmektedir.

4. FESTİVAL ve YEREL ETKİNLİKLER

a. Altın Portakal Film Festivali

Cumhuriyet döneminde Antalya'yı tüm Türkiye'ye tanıtan kültürel etkinlik "Altın Portakal Film Festivali"dir. 1950'li yılların ortalarında tarihi Aspendos Tiyatrosu'nda düzenlenmeye başlayan konserler ve tiyatrolar Antalya Altın Portakal Film Festivali'nin temel taşı oluşturmaktadır. Halk yoğun ilgi göstermiş ve her yıl yaz aylarında yapılan gösteriler geleneksel bir yapıya bürünmüş ve 60'lı yılların başından günümüze kadar bir şenlik havasıyla devam etmektedir. Bu şenliğin gönüllü organizatörü sanata düşkünlüğü ile tanınan Dr. Avni TOLUNAY'dır. Şenlik, uzun yıllar "Belediye Tabibi" olarak görev yapan merhum Tolunay'ın 1963 yılında Belediye Başkanı olmasıyla, sinemayı da bünyesinde alarak "Antalya Altın Portakal Film Festivali"ne dönüşür.

Dr. Avni TOLUNAY önce Antalya için bir amblem arayışı içinde olur ve yörenin simgesi olan portakalı, deniz, tarihsel öğeler ve Venüs heykeliyle bütünleştirir. Portakal sadece amblemin içine girmekle kalmaz, film festivalinin de ismi olur.

1964 yılında güç koşullarla gerçekleştirilen ilk festivale ilgi gerçekten çok büyük olmuştur. Antalya Belediye Başkanı Dr. Avni TOLUNAY, ilk yılda halkın ilgisinden aldığı güçle, festivalin gelenekselleşeceğini ve bir bayrak yarışı gibi bu organizasyonun sonsuza kadar süreceğini ilan eder. Festivalin özdeki misyonunu ise "Türk sinema sektörünü maddi manevi desteklemek, Türk film yapımcısını nitelikli yapıtlar üretmeye teşvik ederek; Türk Sineması'nın uluslararası platforma açılmasına zemin hazırlamak" olarak belirler. Bu ilke ile doğan Antalya Altın Portakal Film Festivali kapsamında gerçekleşen Altın Portakal Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması, kısa sürede gösterdiği performans, sinema dünyasında yarattığı heyecan ile Türkiye'nin OSCAR'ı unvanını alır. 1978 yılında Plastik Sanatları da bünyesine alan Festival, bu dalda uluslararası olarak gerçekleştirilir.

1985 yılına kadar Antalya Belediyesi önderliğinde gerçekleşen Festival o yıl, dönemin Belediye Başka-

nı Yener ULUSOY öncülüğünde kurulan Antalya Kültür Sanat Turizm Vakfı (AKSAV) tarafından organize edilmeye başlar. 1985 yılında Festival'e Akdeniz Akdeniz adlı Uluslararası Müzik Yarışmasını da ekleyerek yeni bir boyut katan Yener ULUSOY, Akdeniz ülkelerini kapsayan bu yarışmayı 1985 – 1988 yılları arasında Altın Portakal Film Festivali ile birlikte gerçekleştirir. 1989 – 1994 yılları arasında Belediye Meclis Üyeleri, turizm kuruluşları ve Antalya Ticaret Odası Temsilcilerinden oluşan "Festival Yürütme Kurulu" adlı platform tarafından organize edilen festival, 1995 yılında Antalya Büyükşehir Belediyesi önderliğinde kurulan Altın Portakal Kültür ve Sanat Vakfı ile kurumsal bir yapıya kavuşur. Vakıf Eylül 2002'den beri "Antalya Kültür Sanat Vakfı" adıyla hizmet vermektedir.

Festivalin Web adresi: www.altinportakal.org.tr

b. Diğer Festival ve Yerel Etkinlikler

İlimiz genelinde mahalli idareler ve dernekler tarafından gerçekleştirilen festival etkinlikler aşağıda listede halinde gösterilmektedir. Bazı etkinliklerde düzenleyen kurum ve kuruluşun tasarrufuyla tarih değişikliği veya ertelemeler olabilmektedir.

ANTALYA İLİ FESTİVALLERİ VE YEREL ETKİNLİKLERİ (İlçelere Göre)

ANTALYA MERKEZ			
Antalya Piyano Festivali	Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığı Tel: 0242 2495000- Fax: 2495015 Web: www.antalya.bel.tr	Muratpaşa	Kasım
Avrasya Film Market	Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığı Tel: 0242 2495000- Fax: 2495015 Web: www.antalya.bel.tr	Muratpaşa	Ekim
Antalya Altın Portakal Film Festivali	Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığı Tel: 0242 2495000- Fax: 0242 2495015 Web: www.antalya.bel.tr	Muratpaşa	Ekim
Konyaaltı Karnavalı ve Yaz Şenlikleri	Konyaaltı Belediye Başkanlığı- Konyaaltı Turizm Kültür ve Eğitim Vakfı Tel: 0242 2590921-22 Faks: 0242 2590033	Konyaaltı	Ağustos- İlk Haftası
Geleneksel Kan Bağışı Kampanyası	Konyaaltı Belediye Başkanlığı- Konyaaltı Turizm Kültür ve Eğitim Vakfı Tel: 0242 2590921-22 Faks: 0242 2590033	Konyaaltı	27 Mart
Dağbeli Festivali	Dağbeli Belediye Başkanlığı Tel: 0242 4382027	Döşemealtı Dağbeli	Ağustos-Son Haftası
Çıglık Nar Festivali	Döşemealtı Belediye Başkanlığı Tel: 0242 4213053 Faks: 0242 4213185	Döşemealtı - Çıglık	20 Eylül
Kepez Geleneksel Yağlı Pehlivan Güreşleri	Kepez Belediye Başkanlığı Tel: 0242 310 58 58 Faks: 0242 339 33 90	Kepez	Nisan - Son Haftası

AKSEKİ			
Yaz Festivali	Akseki Belediye Başkanlığı Aksekililer Derneği 0 242 678 10 08- 09	Akseki	Ağustos ikinci Haftası
Dayanışma Şenliği	Emiraşıklar Köyü Derneği ve Muhtarlığı Tel: 0242 6821063	Akseki Emir Aşıklar Ky.	Temmuz- 4 ncü Haftası
Başak Festivali	Salihler Köyü Yardımlaşma ve Kalkındırma Derneği ve Muhtarlığı Tel: 0242 6891036 Faks: 0242 6891036	Salihler Köyü	Ağustos- 2 nci Haftası
Kutlama (Pilav) Günü	Yarpuz Belediyesi -Yardım ve Kalkındırma Derneği- Tel: 0242 6751180 Faks: 0242 6751181	Yarpuz- Çambeleni Piknik Alanı	Ağustos-2 nci Haftası
Kervan Festivali	Ceceler Köyü Derneği-Tel: 0242 6751007	Ceceler Köyü	Ağustos
Kardelen Festivali	Çimi Köyü Yardımlaşma ve Yaşatma Derneği Tel: 0242 6781752-Faks: 0242 6782007	Çimi Köyü	Ağustos- 1 nci Haftası
Ayran Festivali	Cevizli Belediye Başkanlığı Tel: 0242 6883002	Cevizli	Ağustos- 1 nci Haftası
Bal Festivali	Kuyucak Belediye Başkanlığı Tel :0242 673 51 01 Faks:0242 673 52 28	Kuyucak	Ağustos- 4 ncü Haftası
Cendeve Köyü Şenliği	Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği Tel:0 242 686 20 94	Cendeve	Ağustos- 4 ncü Haftası
Elma Festivali	Kepezbeleni Köyü Gençliği 0 242 742 90 07	Kepezbeleni Köyü	Ağustos- 4 ncü Haftası
Bademli Şenliği	Bademli Belediye Başkanlığı- Yardımlaşma Derneği-0 242 674 10 17	Bademli	Ağustos
Erik Festivali	Günyaka Köyü Yardımlaşma ve Kalkındırma Derneği-0 242 688 34 98	Günyaka Köyü	Ağustos 2 nci Haftası
Geleneksel Alaçesmeliler Günü	Köy Muhtarlığı-Özel Düzenleme Komitesi 0 242 686 20 49	Alaçesme Köyü	Ağustos- 3 ncü Haftası
ALANYA			
Alanya Atatürk Koşusu ve Yarış Maratonu	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361 Faks: 0242 5194361 www.alanyacup.com	Alanya	04.03.2007
Alanya Urbanball Spor Turnuvası	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361-Faks: 0242 5194361	Alanya	23.04.2007
Alanya Turizm ve Sanat Şenliği	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361 Faks: 0242 5194361	Alanya	26-29 Mayıs
Sokak Hentbolu Turnuvası	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361-Faks: 0242 5130502	Alanya	25-30 Haziran

Alanya Açık hava Taş Heykel Sempozyumu	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361-Faks: 0242 5194361	Alanya	07 Kasım
Alanya Plaj Hentbolu Şampiyonası	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361 Faks: 0242 5194361	Alanya	2-5 Temmuz
Sokak Basketbolu Turnuvası	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361 Faks: 0242 5194361	Alanya	11-15 Ağustos
Tenis Turnuvası	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361-Faks: 0242 5194361	Alanya	3-9 Eylül
Alanya Fotoğraf Yarışması	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361-Faks: 0242 5194361	Alanya	01-31 Mayıs
Uluslararası Alanya Triathlon	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361 Faks: 0242 5194361	Alanya	24 Ekim
Uluslar arası Alanya Yüzme Şampiyonası	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361-Faks: 0242 5194361	Alanya	26 Ekim
Uluslar arası Akdeniz Karikatür Yarışması	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361-Faks: 0242 5130502	Alanya	07 Mayıs
Alanya Caz Günleri	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361-Faks: 0242 5130502	Alanya	6-9 Eylül
Uluslar arası Alanya Dağ Bisikleti Şampiyonası	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361-Faks: 0242 5130502	Alanya	14 Ekim
Tekvando Turnuvası	Alanya Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5194361-Faks: 0242 5130502	Alanya	21-22 Temmuz
Mahmutlar Turizm Festivali	Mahmutlar Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5283193-Faks: 0242 5283195 www.mahmutlar.bel.tr	Mahmutlar	Ağustos- 2 nci Yarı
Gökbel Yaylası Yağlı Pehlivan Güreşleri	Kastel Belediye Başkanlığı 0 242 5181717	Gökbel Yaylası	Temmuz
DEMRE			
Hıdrellez Şenlikleri	Demre Belediye Başkanlığı Tel : 0 242 871 51 28-Faks :0 242 871 36 61	Demre Stadı Meydan	05-06 Mayıs
ELMALI			
655. Tarihi Yeşilyayla Güreşleri	Elmalı Belediye Başkanlığı Tel: 0242 618 67 02-03-Faks: 618 12 78	Elmalı	Eylül İlk Haftası
Geleneksel Abdal Musa Sultan'ı Anma Törenleri	Tekke Köyü Abdal Musa Kült. Arş ve Yaşat. Derneği Tel:0242 6137077-Faks: 6137077	Elmalı-Tekke Köyü	24-26 Haziran
Akçay Geleneksel Elma ve Sünnet Şöleni	Akçay Belediye Başkanlığı Tel: 0 242 629 20 19-Faks:0 242 629 21 43	Akçay	Ağustos son Haftası

FİNİKE			
Uluslararası Hasyurt Tarım Fuarı	Finike Kaymakamlığı-Hasyurt Belediye Başkanlığı- Hasyurt Tarım Kültür Turizm Derneği-Tel:0242 8657980-Faks:8656553	Finike-Hasyurt Beldesi	11-14 Mayıs
Kafi Baba Anma Törenleri	Yuvalı Köyü Muhtarlığı Tel: 0242 8523380	Finike-Yuvalı Köyü	5 Haziran
Finike Festivali	Finike Belediye Başkanlığı Tel: 0242 8551102-Faks: 0242 8553225	Finike	26 Haziran -1 Temmuz
GAZİPAŞA			
Gazipaşa Atatürk'ü Anma ve Çekirdeksiz Nar Festivali	Gazipaşa Belediye Başkanlığı Tel: 0242 5721013Faks:5721068	Gazipaşa	21 Ekim
Tarım Fuarı	Gazipaşa Belediye Başkanlığı-Gazipaşa Kaymakamlığı-Tarım Kültür ve Turizm Derneği Tel: 0242 5721013-Faks:5721068	Gazipaşa	Nisanın Son Haftası İle Mayısın İlk Haftası Tekli Yıllarda Düzenlenmektedir
Yayla Şenliği	Gazipaşa Belediye Başkanlığı-Gazipaşa Kaymakamlığı-Tarım Kültür ve Turizm Derneği Tel: 0242 5721013-Faks:5721068	Gökkuzluk	Temmuz Son Haftası Çiftli Yıllarda Düzenlenmektedir
İBRADİ			
İbradı Üzüm Festivali	İbradı Belediye Başkanlığı Tel: 0242 6912004-Faks:6912166	İbradı	Eylül ilk Haftası
Kardelen Festivali	İbradı Belediye Başkanlığı Tel: 0242 6912004-Faks:6912166	Sülek Yaylası	Nisan ilk Haftası
Ormana Üzüm Festivali	Ormana Belediye Başkanlığı Tel:0 242 692 32 55	Ormana	1-2-3- Eylül
Üzümdere Köyü Üzüm Ve Balık Festivali	Üzümdere Köyü Muhtarlığı Tel: 0 242 694 10 54	Üzümdere Köyü	Ağustos 2 nci Haftası
Altınbeşik Kültür ve Turizm Festivali	Ürnlü Köyü Muhtarlığı Tel: 0242 6951002	Ürnlü Köyü	Ağustos 4 ncü Haftası
KAŞ			
Kaş Likya Kültür ve Sanat Festivali	Kaş Belediye Başkanlığı Tel: 0242 8361020 Faks: 0242 8361030	Kaş	1-4 Eylül
KEMER			
Kemer Karnavalı	Kemer Belediye Başkanlığı Tel:0242 8141503-Faks:8141107	Kemer	Haziran
Resim Sempozyumu	Kemer Belediye Başkanlığı Tel: 0242 8141503- Faks:8141107	Kemer	Ağustos
Geleneksel Sünnet Şöleni	Kemer Belediye Başkanlığı Tel:0242 8141503- Faks:8141107	Kemer	Eylül

Offshore Tekne Yarışları	Kemer Belediye Başkanlığı Tel: 0242 8141503-Faks:8141107	Kemer	Temmuz
Deniz Kızı Halk Konseri-Sünnet Şöleni	Göynük Belediye Başkanlığı Tel: 0242 8151300 Faks: 0242 8151300	Göynük	Ağustos Son Haftası Eylül İlk Haftası
Tiyatro Şöleni	Göynük Belediye Başkanlığı Tel: 0242 8151300 Faks: 0242 8151300	Göynük	Temmuz
Sünnet Şöleni, Konser ve Yağlı Güreş Etkinlikleri ve Spor	Çamyuva Belediye Başkanlığı Tel: 0242 8246581 Faks:0 242 824 60 02	Çamyuva	Ağustos Son Haftası Eylül İlk Haftası
Phaselis Art Days	KETAV- KETOB Tel: 0242 8145911 Faks: 0242 8145910	Kemer	Eylül İlk Haftası
Uluslar arası Sualtı Günleri	KETAV- KETOB Tel: 0242 8145911 Faks: 0242 8145910	Kemer	Eylül İlk Haftası
KORKUTELİ			
Şehzade Korkut Şenlikleri ve Mantar Festivali	Korkuteli Belediye Başkanlığı Tel:0242 6436011-Faks: 6433243	Korkuteli	Ağustos 4 nci Haftası
Bozova Keşkek Şöleni	Bozova Belediye Başkanlığı Ş.M.K. İlköğretim Okulu Tel: 0242 6612002 Faks: 0242 6612009	Korkuteli-Bozova	Haziran
KUMLUCA			
Tarım ve Seracılık Şenlikleri (Konferanslar-Konserler-Müzik-Dans-Tiyatro-Yağlı Pehlivan Güreşleri)	Kumluca Belediye Başkanlığı Tel:0 242 887 27 01 Faks:0 242 887 10 98	Kumluca	23- 29 Nisan
MANAVGAT			
Manavgat Uluslararası Barış Suyu Kültür ve Turizm Festivali	Manavgat Belediye Başkanlığı Tel: 0242 7461393 Faks: 0242 7467575	Manavgat	Ağustos Son Haftası
Manavgat Uluslar arası Dağ Bisikleti Maratonu	Manavgat Belediye Başkanlığı Tel: 0242 7461393 Faks: 0242 7467575	Manavgat	15 Nisan
Side Uluslar arası Kültür ve Sanat Festivali	Side Belediyesi Başkanlığı Tel: 0242 753 10 13 Faks:0242 753 69 67	Side	1-5 Eylül
Side Uluslar arası Çocuk Şenliği	Side Belediyesi Başkanlığı Tel: 0242 753 10 13 Faks: 0242 753 69 67	Side Limanı	1-5 Haziran
Kabotaj Bayramı	Side Belediyesi Başkanlığı Tel: 0242 753 10 13 Faks: 0242 753 69 67	Side Limanı	1Temmuz
Belenobası Karpuz Festivali	İlçe Tarım Müdürlüğü Belenobası Köy Muhtarlığı Tel:0242 746 10 06	Belenobası Köyü	Haziran 2 nci Haftası
Geleneksel Sünnet Şöleni	Sarılar Belediye Başkanlığı Tel: 0242 750 14 03 Faks: 0242 750 14 01	Sarılar	Ağustos Son Haftası

5. KÜLTÜR SANAT KURUM ve KURULUŞLARI

a. Güzel Sanat Galerileri

a.1. Devlet Güzel Sanatlar Galerisi

Daha önce müstakil Müdürlük olan Devlet Güzel Sanatlar Galerisi, 4848 Sayılı Kanunla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne bağlı bir Şube olarak faaliyetine devam etmektedir. İlimiz Cumhuriyet Caddesi üzerinde, mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne tahsisli, Yivli Minare Külüyesi içinde yer alan Mevlevihane binasında 1963 yılında hizmete girmiş ve bugüne kadar bu binada hizmet vermektedir. İki kapalı salonu ve açık teşhir salonu bulunan galeride, resim, heykel ve diğer güzel sanatlar faaliyeti sürdürülmekte ve demirbaşında kayıtlı 60 adet plastik sanat eseri bulunmaktadır. Antalya- lı birçok sanatçı burada sergi vb. faaliyetlerde bulunmaktadır. Galerinin bulunduğu bina, Alaaddin Keykubat tarafından 1255 tarihinde yaptırılmıştır. Kalın duvarlı olan binada kubbe ve tavan sistemi kullanılmıştır. Enine dikdörtgen planlı olup, katlı şekilde yapılmıştır. İç kısmında da basamaklı yükseltileri vardır.

Mevlevihanede altta ve üstte olmak üzere toplam 4 mekan bulunmaktadır. Giriş güneydendir. Alt

orta giriş mekanın üstünü örten kubbeye altıgen kasnaklı bir kubbe feneri yapılmıştır. XVIII. yüzyılda Teke- li Mehmet Paşa tarafından Mevlevihaneye çevrilmiştir. Mevlevihanenin hemen batısında yeni onarılmış bir Osmanlı hamamı bulunmaktadır.

Devlet Güzel Sanatlar Galerisinin başlıca görevleri;
-Sanatçılarımıza sanat eserlerini sergileme kolaylığı sağlamak,
-Yetenekli genç sanatçıları desteklemek,
-Plastik sanatlar zevkini yaymak ve geliştirmek,
-Plastik sanatlar alanında konferans, açıkoturum, film ve dia gösterileri düzenlemek,
-Sanatseverlere ve sanatçılara dünya plastik sanatını ve eserlerini tanıtmak olup iletişim bilgileri aşağıda belirtilmiştir.

Adresi: Cumhuriyet Cad. No:55 ANTALYA-Tel: 0242 248 70 76

a.2. Diğer Güzel Sanat Galerileri

İlimizde çok sayıda sanat galerisi bulunmaktadır. Bunların bir çoğu son yıllarda açılmışlardır. Ayrıca resmi kurum ve kuruluşların salonlarının yanı sıra özel ve dernek çatısı altında hizmet veren sanat galerileri de bulunmaktadır. Bunların başlıcaları aşağıda belirtilmiştir.

ADI	ADRESİ /WEB/E-POSTA	TEL.
-Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kültür ve Sanat Evi-Kütüphane	Altındağ Mah. 152 Sok. ataturkkultur@asmek.org.tr	243 15 43
-Muratpaşa Belediyesi Aydın Kanza Sanat Galerisi	Güllük Caddesi No:75 www.muratpasa-bld.gov.tr	248 48 93
-AKM Sanat Galerisi	100.Yıl Bulvarı-Atatürk Kültür Parkı www.antalya-akm.org.tr	238 54 44
-Büyükşehir Belediyesi Karikatür Sokağı-Sanat Galerisi	www.antalya.bel.tr	249 54 00
-Olbia Sanat Galerisi	Akdeniz Üniversitesi Kampüsü	310 21 92
-ANSAN Sanat Galerisi	Sanat ve Çevre Bahçesi Kalekapısı www.ansansanat.com	248 00 08
-Orkun-Ozan Sanat Galerisi	Milli Egemenlik cad. 40.Sok. No:42 www.orkunozan.com.tr	248 38 52
-Salih Yön Sanat Galerisi	Avni Tolunay Cad. No: 45/B www.salihyon.com.tr	313 19 13
-2000 Plaza Sanat Galerisi	Recep Peker Cad. No:1 iclaldagli@yahoo.com	312 48 69
-Haşim İşcan Kültür Merkezi Sergi Salonu	Muratpaşa Mh. Evliyaçelebi Cad.	247 87 27
-Büyükşehir Belediyesi Yenimahalle Semt Evi Sergi Salonu	Yenimahalle 2428 Sok.No:39/Kepez yenimahalle@asmek.org.tr	325 91 31
-Antalya Müzesi Sergi Salonu	Konyaaltı Cad. No:1 antalyamuzesi@ttnet.net.tr	238 56 88
-AHK Sanat Galerisi	İsmet Gökşen Cad. No:6/1 www.ahk.com.tr	316 53 00

-Desti Sanat Galerisi	Ömer Melli Apt. No: 21/2 www.lebriz.com/desti	311 40 82
-Sezen Sanat Merkezi	Kızıltoprak Mh. 917.Sk.Yediarıklar Sit. C Blok Girişi N:3-4	322 77 23
-Mimarlar Odası Sanat Galerisi		237 86 94
-Fırçakeş Sanat Evi	1326 sokak No: 55	247 62 37
-Lara Sanatevi	Gençlik Mah. Tevfik Işık Cad. olgangu@hotmail.com	248 87 70
-Fuat Ali Koç Atölyesi	Yenikapı sok. 15/1 Kaleiçi www.saatchi-gallery.co.uk/yourgallery	244 37 26
-Tömer Sanat Galerisi		
-Bohem Sanat Galerisi		

b. Sinemalar

AFM Laura Sineması	0242 324 40 00
Altın Portakal Sineması	0242 248 63 02
Ak-Sin Batı Sineması	0242 247 27 56
Ak-Sin Cineplex Kültür Sineması	0242 244 03 63
Ak-Sin Megapol Sineması	0242 237 01 31
Aspendos Sineması	0242 322 73 08
Cinebonus Antalya Sineması	0242 230 14 14
Cinetime Özdilek Park Sineması	0242 334 33 99
Deepo Outlet Center Sineması	0242 340 62 00
Kent Sineması	0242 248 90 85
Megapol Sineması	0242 237 01 31
Plaza Sineması	0242 312 62 96
Prestige Sineması	0242 312 05 43
Kemer Tukancity Sineması	0242 824 63 03
Kumluca 50.Yıl Kültür Merkezi Sineması	0242 887 50 70
Manavgat Kültür Merkezi Sineması	0242 743 05 24

c. Diğer Bazı Kültür-Sanat Kurum ve Kuruluşları

ADI	ADRESİ /WEB/E-POSTA	TEL.
-Büyükşehir Belediyesi Kültür Salonu ve Fuayesi	www.antalya.bel.tr	249 54 00
-AKMED-Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü	Kocatepe Sok. N0:25 Kaleiçi www.akmed.org.tr	243 42 74
Antalya Kent Müzesi Kent Belleği Merkezi	Haşim Işcan Mah. 1305.Sok.N0:12 www.antalyakentmuzesi.org.tr	247 31 36
-Antalya Expo Center	Pınarlı Mah./Aksu	462 20 00
-Cam Piramit Sabancı Kongre ve Kültür Merkezi	Atatürk Kültür Parkı İçİ	238 54 44
-Talya Convention Center	Tayla Oteli Yanı/Işıklar	
-AKM Kültür Merkezi	100.Yıl Bulvarı Atatürk Kültür Parkı	238 54 44
-Akdeniz Üniversitesi Kütüphanesi	www.akdeniz.edu.tr/kutuphane	310 07 10
-Antalya Müzesi Kütüphanesi	Konyaaltı cad. No:1	238 56 88
-Konyaaltı Asmek Merkezi Ve Kütüphanesi	Altinkum Mah. GMK Bulvarı No: 75-konyaalti@asmek.org.tr	229 43 20 229 43 23
-Tekelioğlu İl Halk Kütüphanesi	Üçgen Mah.96 Sok. No:54	344 51 37

Ve Görme Özürlüler Okuma S.	kutuphane07@kultur.gov.tr	
-Antalya Barosu Türk Halk Müziği Korosu	Meltem Mah. Baro Han	238 61 55
-Antalya Barosu Türk Sanat Müziği Korosu	Meltem Mah. Baro Han	238 61 55
-Antalya Devlet Senfoni Orkestrası	AKM Atatürk Kültür Parkı www.antalyasanat.com	238 52 33
-TODOKS Türk Sanat Müziği Kor.	Cumhuriyet Cad. 22.Sok.Ulutaş Apt N:10/13	243 84 10
-ABT-Antalya Büyükşehir Belediyesi Tiyatrosu	Karaalioğlu Parkı Girişi Işıklar www.abt.gov.tr	249 53 20
-Antalya Devlet Tiyatrosu	TRT Cad. No:21 www.antalyadt.gov.tr	344 49 29
-Antalya Devlet Opera ve Balesi	Özgürlük Bulvarı No:205	324 11 83
-Kepez Belediyesi Tiyatro Topluluğu		325 91 31
-Üçüncü Zil Tiyatro Topluluğu	ucuncuzil@sitemyet.com	0532 477 17 07
-ANFAD (Antalya Fotoğraf ve Sinema Amatörleri Derneği)	Tahıl Pazarı Mah. 467.sok.Temelli İşhanı No: 25- www.anfad.org.tr	243 63 06
-ANŞOYAD	Bahçelievler Mah. Eski Kapalı Halk Pazarı İçi No: 2-3	243 05 11
-Antalya Filarmoni Derneği	Atatürk Kültür Merkezi	238 52 33
-Antalya Kent Konseyi	Konyaaltı Cad. Atatürk Parkı No:55 www.antalyakentkonseyi.org.tr	243 69 93
-AKSAV (Antalya Kültür Sanat Vakfı)	AKM 100.Yıl Bulvarı	238 54 44
-Antalya Caz Derneği	bkarayalcin@gmail.com	249 64 88
-AKDİM-Antalya Kültürlerarası Diyalog Merkezi	Elmalı Mh.19.Sk.N:2 www.akdim.org	244 58 88
-Antalya Eğitim Kültür Dayn.Der.		241 93 42
-Antalya Musiki Derneği		241 79 78
-GÜSAD-Güzel Sanatlar Derneği	Avni Tolunay Cad. No:45 www.gusad.com	313 19 13
-Kaleiçi Vakfı	kaleicivakfi@org.tr	244 00 24
-Kütüphaneciler Derneği		244 03 35
-Mevlana Kültür ve Sanat Vakfı	Hükümet Cd. N:6 -	241 65 79-Fax:248 19 58
-Opera ve Bale Sanatçıları Ve Sevenler Derneği	Meltem Mah.Asya Sitesi B-1 Blok No:63-obssdernek@yahoo.com	238 47 70
-Rehber Ant- Profesyonel Turist Rehberleri Derneği	M.Egemenlik Cad. 42.sok. N:24/31 rehberant@myynet.com	247 18 41
-Tema- Antalya	Kışla mah. Askerlik Şubesi Karşısı 53.sok. No: 10/1 -www.tema.org.tr	243 72 52
-TODOSK	Cumhuriyet Cad. 22.Sok.Ulutaş Apt. No: 10/13 -www.todosk.org.tr	243 85 10
-Adım Dans Klübü	Yeşilbahçe Mah.1453 sok.	312 08 05
-Akdeniz Üniversitesi Antalya Devlet Konservatuvarı	www.akdeniz.edu.tr	227 44 56
-Büyükşehir Belediyesi ASMEK Antalya Sanat ve Meslek Eğitimi	www.antalya.bel.tr	249 54 00
-ATSO-Anadolu Güz. San.Lisesi	www.atsoagsl.org	325 52 53

-Büyükşehir Beld.İsmail Baha Süreksan Konservatuvarı	Atatürk Cad. Belediye İş Hanı	248 33 21
-Lir Özel Kültür ve Sanat Merk.	Meltem Mah.Basın Sitesi A Blok	241 65 79
-Özel Antalya Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Antalya Koleji Bayındır Mh.333.Sk.	238 23 00
-Ardıç Kitabevi	Selekler Çarşısı ardiçkiantalya@superonline.com	247 03 56
-D&R	G-Mail Alışveriş Merkezi Lara www.dnr.com.tr	316 70 41
-ELT Kitabevi	Şarampol Cad. NO: 194	244 14 10
-Remzi Kitabevi	Laura Alışveriş Merkezi www.remzi.com.tr	323 45 82
-NT Kitabevi	Elmalı Mh.H.Subaşı Cd. İnal Apt.N:15/1-antalya@nt.com.tr	247 80 47
-Adalin Antalya Kent Yaşam Rehberi	Eski Lara Cd.Ekimci Apt.129/3 Şirinyalı/Muratpaşa--www.adalin.biz	316 22 21
Antalya Kent Kültürü Bülteni	H.İşcan Mh.1305.Sk.N:12 www.antalyakentmuzesi.org.tr	247 31 36
Gelecek Tarım	Balbey Mh.F.Altay Cd.414.Sk.N:5/35 www.gelecektarim.com	247 07 46

6. KÜTÜPHANELER

Antalya'da kültür hayatının gelişmesinde önemli bir rol de kütüphanelere düşmektedir. Başlıca kütüphaneler aşağıdadır:

a. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne Bağlı Kütüphaneler

a.1. Tekelioğlu İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra Antalya'da Teke Sancağından kalan Yazma ve Arap Harfli Basma Eserler Müselliim Camii'nde biriktirilerek muhafaza edilmiştir. Daha sonra bu kıymetli kitaplar 1924 yılında iskeledeki gümrük binasında Sıtkı TEKELİ'nin çalışmalarıyla kütüphane haline getirilmiştir. Kütüphanenin kurucusu olan Sıtkı TEKELİ kuruluşundan itibaren 36 yıl süreyle kütüphanede görev yapmış ve 1960 yılında emekli olmuştur.

Kütüphane 1924'ten 1956 yılına kadar çeşitli binalarda faaliyet göstermiş 1956 yılında Elhamra Sineması olarak bilinen binaya taşınmıştır. Bu bina 1919 yılındaki işgal sırasında İtalyanlar tarafından meclis salonu olarak kullanılmış, 1924'te mübadelede hazineye geçmiş, 1929 dan 1956 ya kadar Elhamra Sineması adı altında faaliyet göstermiştir. 1956 yılında İl Genel Meclis kararıyla Halk Okuma Odasının yıkılmasından sonra Milli Eğitim Müdürlüğü'nün teklifiyle Maliye Bakanlığı tarafından kütüphane olarak tahsis edilmiştir

1964 yılında Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü'nün isteği üzerine kütüphanede bulunan 994 adet El Yazması eser, 5961 adet Arap Harfli Basma Eserler İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi'ne gönderilmiştir. Aynı tarihte Ankara Milli Kütüphane Genel Müdürlüğü'ne de Konsolosluk binasından kütüphaneye çevrilen 246 adet Rumca eser devredilmiştir.

1956'dan 1985'e kadar sinemadan bozma binada hizmet veren kütüphane Antalya Belediye binasının

çevre düzenlemesi sonucu yıkılmış ve bunun üzerine Altındağ Mahallesi TRT Cad. 152. Sokakta bulunan Belediye'ye ait Atatürk Kütüphanesi binasına Mart 1985 yılında taşınmıştır. 1993 Ağustos ayına kadar bu binada hizmet vermiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yaptırılan Üçgen Mh. 96 Sok. No:54 adresinde bulunan 5 katlı binada 21 Ağustos 1993 tarihinden itibaren hizmet vermektedir.

Kütüphanenin kitap sayısı 2009 yılı verilerine göre; 770 adet 1928 Harf devrimi öncesi, 29 adet de 1928 sonrası basılmış Eski Harfli Türkçe kitap,

55.400 adet de günümüz Türkçe'siyle yazılmış kitapla birlikte toplam 56.199 kitapla Antalya'da yaşayan halkımıza hizmet vermektedir.

Kütüphanenin Başlıca Hizmet Bölümleri de;

-Müracaat Bölümü, -Çocuk Bölümü, -Yetişkinler Bölümü, -Ödünç Verme Bölümü, -Sürelî Yayınlar Bölümü, -Gör-İşit Bölümü, -İnternet Salonu, -Gezici Kütüphane olarak sıralanmaktadır.

a.2. Muratpaşa Ahmet A.Sönmez İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

1996 yılında hizmete girmiştir. Ahmet SÖNMEZ isimli hayırsever tarafından yaptırılıp kütüphane olarak kullanılmak şartıyla Valilik Protokolü ile İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne bağışlanmış olan binada hizmet vermektedir. Kitap sayısı, 2009 yılı verilerine göre; 7,865 adettir.

Adres: Sinanoğlu Cad. No:135 -Tel: 323 58 78

a.3. Akseki Yeğen Mehmet Paşa İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

1782 yılında Sadrazam Yeğen Mehmet Paşa tarafından kurulmuştur. 1996 yılından beri kendi binasında hizmet vermektedir. Kitap sayısı 2009 yılı verilerine göre 26,042 adettir. 322 adet el yazması eser Bakanlık onayı ile Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ne bakım ve mikrofilmleri alınmak üzere gönderilmiştir.

170 adeti 1928 Harf devrimi öncesi basılmış kitaplar eski harfli Türkçe'dir. Diğer kitaplar da basma Türkçe kitaplardır.

a.4. Serik İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

1963 yılında Özel İdareye ait binada hizmete girmiş ve okuyuculara hizmet vermektedir. 2009 yılı verilerine göre toplam 19,206 adet kitabı mevcuttur.

a. 5. Manavgat İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

1983 yılında kurulan Kütüphane, 1992 yılında Bakanlıkça yaptırılan yeni binasında hizmet vermektedir. Kitap sayısı 2009 yılı verilerine göre toplam 16.546 adettir. Bağlı, Taşağıl Halk Kütüphanesi vardır.

a. 6. Manavgat Taşağıl Şube Halk Kütüphanesi Memurluğu

1987 yılında hizmete girmiştir. Belediyece tahsis edilen binada hizmet vermektedir. Kitap sayısı, 2009 yılı verilerine göre toplam 7,556 adettir.

a. 7. Alanya İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

1975 yılında hizmete girmiş, 2009 yılı verilerine göre 1928 Harf devrimi öncesi basılmış eski harfli Türkçe 43 adet, 17,571 yeni kitabı olmak üzere toplam 17,614 kitapla hizmet vermektedir.

a. 8. Elmalı İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

1926 yılında kurulmuş olup, 1970 yılından itibaren Ömer Paşa Camii Külliyesinde bulunan Ömer Paşa Medresesi'nde hizmet vermektedir. Elmalı Halk Kütüphanesi'nin çekirdeğini oluşturan Sinan-ı Ümmi, Babazade, Hatipzade, Şeyhefendi ve Haydar Baba gibi medrese kütüphaneleri başta gelir. Bunlar, 1926 yılında birleştirilerek, çocukların okul öncesi eğitiminde kullanılan "Ana Mektebi" binasında halkın hizmetine sunmuştur.

Elmalı İlçe Halk Kütüphanesi-Ağustos-2008

Bakanlığın gönderdiği ve halkın bağışladığı kitaplarla zenginleşme dönemine giren kütüphanede kitap sayısı 2009 yılı verilerine göre toplam, toplam 29,099 adettir.

a.9. Korkuteli İlçe Kütüphane Memurluğu

1962 yılında hizmete girmiştir. Korkuteli Belediyesiince tahsis edilen binada hizmet vermektedir. Kitap sayısı 2009 yılı verilerine göre toplam 12,207 adet kitabı vardır.

a.10. Kaş Atatürk İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

1982 yılından beri açık olan kütüphane, halen Kalkan yolu üzerinde yeni yapılan bir okulun bünyesinde hizmet vermektedir. 2009 yılı verilerine göre toplam 10,944 adet kitabı vardır.

a.11. Kaş Kalkan Şube Halk Kütüphanesi Memurluğu

1992 yılında hizmete girmiştir. Belediyece tahsis edilen binada hizmet vermektedir. Kitap sayısı 2009 yılı verilerine göre toplam 5,277 adet kitabı vardır.

a.12. Gündoğmuş İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

1985 tarihinde hizmete girmiştir. Gündoğmuş Belediyesiince tahsis edilen binada hizmet vermektedir. 2009 yılı verilerine göre toplam 5,678 adet kitabı vardır.

a.13. Kumluca İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

1989 yılında hizmete girmiştir. Belediyece tahsis edilen binada hizmet vermektedir. Kitap sayısı, 2009 yılı verilerine göre toplam 9,211'dir.

a.14. Gazipaşa İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

1968 yılında hizmete girmiştir. Esnaf Kefalet Kooperatifinden kiralanmış binada hizmet vermektedir. 2009 yılı verilerine göre toplam 13,158 adet kitabı vardır.

a.15. Finike İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

1988 yılında hizmete girmiştir. Hazine tarafından tahsis edilen binada hizmet vermektedir. Kitap sayısı 2009 yılı verilerine göre toplam 7,790 adettir.

a.16. İbradı İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

1979 yılında hizmete girmiştir. Belediyece tahsis edilen binada hizmet vermektedir. Kitap sayısı, 2009 yılı verilerine göre toplam 12,210 adettir.

a.17. Kemer Hilmiye Serin İlçe Halk Kütüphanesi Memurluğu

Hayırsever Hilmiye SERİN adına yaptırılıp İl Kültür

ve Turizm Müdürlüğü'ne bağışlanan kütüphane 2004 yılında hizmete açılmış ve 2009 yılı verilerine göre toplam 3,563 kitaba sahiptir.

b. Diğer Kütüphaneler

b.1. Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kütüphanesi

TRT Caddesi Altındağ Mahallesi'nde bulunan Atatürk Kütüphanesi 1983 yılında Antalya Büyükşeh-

hir Belediyesi'ne bağlı olarak kuruldu. 2007 verilerine göre 11291 adet kitapla okurlara hizmet vermektedir.

b.2. Akdeniz Üniversitesi'ne bağlı Akademik Kütüphane

İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı tüm resmi ve özel okullar, birçok resmi kurum ve kuruluşun da kendi bünyelerinde oluşturmuş oldukları kütüphaneleri de mevcuttur.

c. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne Bağlı Olup Yerel Yönetimlere Devredilen Kütüphaneler

	KÜTÜPHANENİN ADI	DEVİR EDİLDİĞİ BELEDİYE/ MUHTARLIK	TARİHİ
1	Dağbeli Şube Halk Kütüphanesi	Merkez Dağbeli Belediyesi	02.08.2005
2	Yuva Şube Halk Kütüphanesi	Elmalı-Yuva Belediyesi	04.08.2005
3	Mavikent Şube Halk Kütüphanesi.	Kumluca-Mavikent Belediyesi	09.03.2006
4	Turunçova Şube Halk Kütüphanesi.	Finike-Turunçova Belediyesi	20.06.2006
5	Yeniköy Şube Halk Kütüphanesi.	Merkez Döşemealtı Belediyesi	30.06.2006
6	Bademağacı Şube Halk Kütüphanesi.	Merkez Bademağacı Belediyesi	04.07.2006
7	Zerdalilik Şube Halk Kütüphanesi	Merkez Muratpaşa Belediyesi	31.08.2006
8	Erenköy Şube Halk Kütüphanesi	Merkez Kepez Belediyesi	24.07.2006
9	Abdurrahmanlar Şube Halk Kütüphanesi	Serik-Abdurrahmanlar Belediyesi	08/05/2007
10	Akşahap Şube Halk Kütüphanesi	Akseki-Akşahap Köy Muhtarlığı	29.05.2008

d. Antalya Halk Kütüphaneleri Okuyucu ve Kitap İstatistikleri

KÜTÜPHANE ADI	2008 YILI		2009 YILI	
	OKUYUCU SAYISI	KİTAP SAYISI	OKUYUCU SAYISI	KİTAP SAYISI
TEKELİOĞLU İL HALK KÜTÜPHANESİ	66,565	58,874	59,240	56,199
AHMET A.SÖNMEZ İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ	4,069	7,204	3,061	7,865
AKSEKİ YEĞEN MEHMET PAŞA İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ	21,784	25,703	22,497	26,042
ALANYA İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ	19,442	16,271	18,047	17,614
ELMALI İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ	7,855	27,763	12,367	29,099
FİNİKE İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ	32,745	7,425	39,749	7,790
GAZİPAŞA İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ	7,638	12,561	8,877	13,158
GÜNDOĞMUŞ İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ	3,032	4,864	4,170	5,678
İBRADİ İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ	3,247	12,009	4,089	12,210
KAŞ ATATÜRK İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ	383	9,944	1,614	10,944
KALKAN HALK KÜTÜPHANESİ	7,899	5,227	7,863	5,277
KEMER HİLMİYE SERİN İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ	8,265	2,787	11,887	3,563
KORKUTELİ İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ	10,517	11,850	9,358	12,207
KUMLUCA İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ	2,578	8,728	8,413	9,211
MANAVGAT İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ	90,916	15,392	96,352	16,546
SERİK İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ	9,468	17,963	11,952	19,206
TAŞAĞIL HALK KÜTÜPHANESİ	16,210	7,320	18,522	7,556
TOPLAM	312,613	251,885	338,058	260,165

B. TARİHİ YAPI

1. MÜZE VE ANTİK KENTLER

a. Genel Bakış

İl genelinde 2007 yılı verilerine göre; 18'i Antik Şehir (ören yeri) ve 3'ü müze (Antalya Merkez, Alanya ve Manavgat-Side) olmak üzere toplam 21 adet ücretli müze ve ören yeri bulunmaktadır. Elmalı İlçemizdeki "Elmalı Hazine Müzesi"nin kuruluş çalışmaları da hızla devam etmektedir. Ayrıca, Antalya Merkez ve Alanya'da bulunan Atatürk Evi Müzeleri de ücretsiz olarak ziyaret edilebilmektedir.

İlimizde Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müzeler dışında Kaleiçi'nde faaliyet gösteren "AKMED-Suna İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Müzesi" özel müzesi ve Büyükşehir Belediyesi Bünyesinde, Belediyenin önemli derecede finans katkısı ve Türk Tarih Kurumunun da destekleri ile kuruluş çalışmaları devam eden "Kent Müzesi ve Kent Belleği"nin, ilimiz kültür ve tarihine önemli derecede katkısı olduğu ve olacağı takdirle karşılanmaktadır.

b. Antalya İlindeki Ücretli Müze ve Antik Kentleri Ziyaretçi Sayıları ve Elde Edilen Gelir Tutarları

2009 yılında ilimiz müze ve ören yerlerine ziyaret eden yerli ve yabancı toplam ziyaretçi sayısının 2,298,429. Toplam gelirin de 7,157,837.00 TL olarak gerçekleşmiştir.

1.1. MÜZELER

a. Antalya Müzesi

Antalya Müzesi, 1922 yılında öğretmen Süleyman Fikri Erten tarafından 1. Dünya Savaşı'ndan sonra bölgeye gelen işgal güçlerinin yağmasından kurtarılan eserlerin korunması amacıyla kurulmuştur. İlk olarak Kaleiçi'nde bulunan Alaaddin Cami'de, daha sonra Yivli Cami'de yer alan Müze 1972 yılında bugünkü binasına taşındı. Antalya Müzesi bugün 30.000 metre kareye kaplayan bir alanda 14 sergi salonu ile heykel ve değişik eserlerin sergilendiği açık hava galerileri ve bahçeden oluşmaktadır. İnsanlık tarihine kesintisiz tanıklık etmiş Anadolu topraklarının en zengin geçmişe sahip köşelerinden biri olan Antalya Bölgesi'nin sınırları içerisinde yer alan üç antik kültür bölgesi Likya, Pamfilya ve Pisidya'nın önemli bir bölümü Antalya Müzesi'nin sorumluluk alanını oluşturur.

Arkeolojik zenginlikleriyle eşsiz bir açık hava müzesi ve uluslararası bir kazı merkezi durumundaki Antalya'da her yıl pek çok ülkeden bilim adamları bilimsel kazılar yapmaktadır. Bölgede çok sayıda kurtarma kazısı ve örenyeri çevre düzenleme çalışmaları Antalya Müzesi'nce yürütülmektedir. Antalya Müzesi Arkeoloji ve Tarih Müzesi olup aynı zamanda Bölge Mü-

zesi olarak da nitelendirilebilir. Koleksiyondaki eserlerin büyük bölümü bölgede yapılan kazılardan elde edilmiş, etnoğrafik eserler de yine bölgeden müze uzmanları tarafından derlenmiştir. Salonlarda, Antalya topraklarının ilk insanla başlayan ve günümüze kadar kesintisiz olarak süren binlerce yıllık geçmişini yansıtan, kronolojik ve yer yer konularına göre sergilenen eserler görülebilir. Özellikle Perge'de bulunan Roma Dönemi heykeltıraşlık eserleriyle ve son yıllarda müze kurtarma kazılarından ortaya çıkan ilginç ve ünik buluntularıyla Antalya Müzesi dünyanın en önemli müzeleri arasında sayılabilmektedir. Müze 1988 yılında "Avrupa Konseyi Yılın Müzesi" ödülüne layık görülmüştür.

a.1. Çocuk Bölümü

Bu salonda çocukların çağlar önce oynadığı oyuncağ ve oyunlar sergilenmektedir. Ayrıca birçoğu artık yok olmuş tipik bir Anadolu kenti çarşısı görülebilir.

a.2. Tabiat Tarihi ve Prehistorya Salonu

Bu salonda dünyanın oluşumuna tanıklık etmiş fosiller ve insanlık tarihinin ilk buluntuları olan eserlere yer verilmiştir. Avcılık ve toplayıcılık düzeninden yerleşik düzene geçen ve bununla birlikte uygarlığa ilk adımı atan insanoğlunun ürettiği kullanım eşyaları, inanışlarına ait idoller, heykelcikler ve Anadolu'nun en eski ölü gömme geleneklerinden birini yansıtan küp mezar sergilemesi de bu salonda yer almaktadır.

a.3. Seramik Eserler Salonu

Uygarlığın ilerlemesi ile birlikte pişmiş toprak eserlerdeki estetik ve teknolojik gelişimi, Geometrik Dönem'den (İ.Ö.1100) Bizans Dönemi'ne (İ.S.1100) kadar kronolojik olarak bu salonda görmek mümkündür.

a.4. Bölge Kazıları Salonu

Bölge kazılarından gelen eserlerin sergilendiği bu salonda Likya, Pamfilya ve Pisidya bölgelerinde yer alan ören yerlerinde üniversiteler tarafından yapılan arkeolojik kazıları ve Müzenin yaptığı kurtarma kazıları sonucu gün ışığına çıkmış eserlerden örnekleri görmek ve bu kazılar hakkında önemli bilgileri bulmak mümkündür.

a.5. İmparatorlar Salonu

Bu salonda Roma Döneminin imparatorları, imparatoriçeleri ile dönemin önemli politik şahsiyetlerinin M.S. 2. yüzyıla tarihlenen ve Perge'den bulunmuş olan heykelleri sergilenir. Ayrıca Antalya Müzesinin simgesi haline gelmiş, siyah ve beyaz mermerin birlikte kullanılması ile yapılmış olan dansöz heykeli de İmparatorlar Salonunda sergilenmektedir.

a.6. Tanrılar Salonu

Bu salonda heykeltıraşlık ve mitolojinin muhteşem birleşimini görmek mümkündür. Yunan mitolojisinde adı geçen, tanrıların kralı Zeus, aşk ve güzellik tanrıçası Afrodit, güneş ışığının tanrısı Apollon gibi

ANTALYA İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ MÜZE VE ÖREN YERLERİ İSTATİSTİĞİ

2009 YILI OCAK-ARALIK DÖNEMİ												
MÜZELER	GİRİŞ ÜCRETİ	ÜCRETLİ ZİYARETÇİ	ÜCRETSİZ ZİYARETÇİ	İNDİRİMLİ GRUP (Seyahat Acentası)	MÜZE KARTLI ZİYARETÇİ	ZİYARETÇİ TOPLAMI	MÜZE GELİRİ	SATILAN MÜZE KART ADEDİ			TOPLAM MÜZE KART SATIŞI	MÜZE KART GELİRİ
								TAM	İNDİRİMLİ	PERSONEL		
ANTALYA MÜZESİ	15.00 TL	27 701	33 435	34 786	6 538	102 460	415,515.00 TL	3 990	2 338	210	6 538	103,624.00 TL
ALANYA MÜZESİ	3.00 TL	7 338	6 215	0	324	13 877	22,104.00 TL	206	118	0	324	5,300.00 TL
SİDE MÜZESİ	10.00 TL	19 625	6 866	6 967	1 259	34 717	196,250.00 TL	617	434	0	1 051	16,680.00 TL
MÜZELER TOPLAMI		54,664	46,516	41,753	8,121	151 054	633,869.00 TL	4 813	2 890	210	7 913	125,604.00 TL
ÖREN YERLERİ	GİRİŞ ÜCRETİ	ÜCRETLİ ZİYARETÇİ	ÜCRETSİZ ZİYARETÇİ	İNDİRİMLİ GRUP (Seyahat Acentası)	MÜZE KARTLI ZİYARETÇİ	ZİYARETÇİ TOPLAMI	ÖREN YERİ GELİRİ	SATILAN MÜZE KART ADEDİ			TOPLAM MÜZE KART SATIŞI	MÜZE KART GELİRİ
								TAM	İNDİRİMLİ	PERSONEL		
ASPENDOS	15	76 429	47 166	158 192	14 348	296 135	1,146,435.00 TL	10 089	3 821	438	14 348	240,881.00 TL
PERGE	15	31 195	16 703	169 626	3 002	220 526	467,925.00 TL	1 962	985	55	3 002	49,200.00 TL
PHASELIS	8	82 885	26 851	39 147	4 095	152 978	663,080.00 TL	2 749	1 346	0	4 095	68,440.00 TL
NOEL BABA MÜZESİ	10	42 312	26 937	313 883	3 096	386 228	423,120.00 TL	2 068	1 009	19	3 096	51,488.00 TL
MYRA	10	43 273	23 320	318 391	2 104	387 088	432,730.00 TL	1 509	588	7	2 104	36,074.00 TL
XANTHOS	3	17 193	2 376	2 435	245	22 249	51,579.00 TL	159	86	0	245	4,040.00 TL
SIMENA	8	20 364	5 637	4 646	529	31 176	162,912.00 TL	333	196	0	529	8,620.00 TL
PATARA	5	63 150	6 686	1 928	1 056	72 820	315,750.00 TL	708	348	0	1 056	17,640.00 TL
TERMESSOS	8	17 047	5 000	2 462	150	24 659	136,376.00 TL	89	61	0	150	2,390.00 TL
KARAIN	3	4 325	8 648	564	148	13 685	12,975.00 TL	54	94	0	148	2,020.00 TL
OLYMPUS	3	112 674	23 925	315	2 385	139 299	338,022.00 TL	1 214	1 171	0	2 385	35,990.00 TL
OLYMPUS (Plaj Kartı)	5	29 840	0	0	0	29 840	149,200.00 TL	0	0	0	0	0.00 TL
ARYKANDA	3	2 246	289	0	0	2 535	6,738.00 TL	0	0	0	0	0.00 TL
ALANYA KALESİ	10	154 377	17 007	46 417	3 816	221 617	1,543,770.00 TL	2 240	1 553	23	3 816	61,376.00 TL
EHMEDEK KALESİ	10	8 615	6 211	0	215	15 041	86,150.00 TL	136	79	0	215	3,510.00 TL
ALANYA KIZIL KULE	3	16 853	1 969	0	161	18 983	50,559.00 TL	69	92	0	161	2,300.00 TL
SELGE	3	2 639	0	155	0	2 794	7,917.00 TL	0	0	0	0	0.00 TL
SİDE TİYATROSU	10	52 873	15 126	8 417	2 458	78 874	528,730.00 TL	1 424	823	3	2 250	36,716.00 TL
ALANYA ATATÜRK EVİ VE MÜZESİ	Ücretsiz	-	4 568	-	-	4 568	0.00 TL	-	0	-	-	-
ANTALYA ATATÜRK EVİ VE MÜZESİ	Ücretsiz	-	26 279	-	1	26 280	0.00 TL	-	1	-	1	10.00 TL
ÖREN YERLERİ TOPLAMI		778 290	264 698	1 066 578	37 809	2 147 375	6,523,968.00 TL	24 803	12 253	545	37 601	620,695.00 TL
GENEL TOPLAM		832 954	311 214	1 108 331	45 930	2 298 429	7,157,837.00 TL	29 616	15 143	755	45 514	746,299.00 TL

tanrı ve tanrıça heykelleri yer alır. M.S. 2. ve 3. yüzyıla tarihlenen bu heykellerin tamamı Perge'de değişik sezonlarda yapılmış kazılar sonucu ortaya çıkmıştır.

a.7. Mozaik Salonu

Bir Pamfilya şehri olan Seleukeia'nın agorasında bulunmuş olan "Filozoflar Mozaği" bu salonun en etkileyici eserlerindendir. Mozağin çevresinde yer alan bordürde dönemin ünlü filozofları, şairleri, yazarları, hatipleri ve matematikçileri resmedilmiştir. Mozaiklerin yanı sıra, bu salonda Perge heykeltıraşlık atölyesinin ürünü olan bir heykel grubu ve yine aynı atölyeye ait ve üst yarısı ABD'de olan Herakles Heykelinin alt yarısı da görülebilir.

a.8. Mermer Portreler Salonu

Bu salonda çoğunluğu Roma dönemine ait, MS 2. yüzyıla tarihlenen kadın ve erkek başları sergilenmektedir. Sergilenen başların bir bölümü idealize yüz yapısına sahipken diğerleri portre özelliği göstermekte, ait oldukları insanın fizyonomik özelliklerini canlandırmaktadırlar.

a.9. Perge Tiyatrosu Salonu

Perge Tiyatrosunda yapılan arkeolojik kazılar sonucu sahne binasından ele geçirilen on yedi adet anıtsal heykel, frizler ve bazı mimari parçalar bu salonda sergilenmektedir. Tüm bu eserler deprem sonucunda büyük ölçüde tahrip olan sahne binasının yıkıntıları altından çıkarılmıştır. Bu salonun en cazibeli heykellerinden biri Büyük İskender'dir. Üslup özellikleri ile heykeller Hadrian (116-138), Antonin (170-211) ve Severus (222-235) dönemi özelliklerini yansıtır.

a.10. Lahitler Salonu

Bu salonda sergilenen lahitlerin büyük bölümü Perge nekropolünde yapılan kazılardan ele geçmiştir. Bu heykeller Perge'ye Attika, Prokonnesos (Marmara Adası) veya Dokimaion (Afyon)'dan getirilmiş ve Perge'nin lokal heykeltıraşlık atölyesinde işlenmiştir. Bu salonda Madalyonlu, Sütunlu ve Girlandlı, Pamfilya tipi lahitlerin yanında yasadışı yollarla yurtdışına kaçırılan ve ait oldukları topraklara iadeleri sağlanan Girlandlı Lahit ve Herakles Lahdine ait parçalar da görülebilir.

a.11. Ölü Kültü Salonu

Müze ek binasının alt katında ölü gömme geleneklerine ait örnekler sergilenmektedir. Patara Antik Kentinde ortaya çıkmış oyuğu gömüt canlandırması; Perge'de bulunmuş muhteşem Dioniziak lahit; Limyra Heroon'una ait bir karyatid, alınlık ve frizler; Limyralıları, Ptolemaioslar ailesi için inşa ettikleri tapınağa ait heykeller ve metop frizleri ile Galius Caesar'a ait kenotaf frizleri ve yazıtlar bu salonda görülebilir.

a.12. Sikke, Küçük Eserler Ve İkonalar Salonu

İkinci katta bulunan bu salonun sikke sergileme-

si bölümünde Pamfilya, Pisidya ve Likya bölgesi sikkeleri, Elmalı Sikkeleri ile Beylikler Dönemi, Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Sikkeleri sergilenmektedir. Salonun diğer bölümü takılar, su altı buluntuları, Koridalla Hazinesi ve diğer küçük buluntulara ayrılmıştır. Bu salonda ayrıca Noel Baba olarak bilinen Aziz Nikolasa ait rölikler, ikonalar ve Hristiyanlıkla ilgili diğer ikonalar da görülebilir.

Yüzyılın Definesi Elmalı Sikkeleri

1. Genel Bakış

18 Nisan 1984 tarihinde Antalya-Elmalı İlçesi'nin Bayındır Köyü'nde kaçak kazılar sonucunda yaklaşık 1900 adet gümüş sikkeyi kapsayan büyük bir define bulundu. Bu definedeki sikkelerden büyük bir kısmı ticari sirkülasyona girmeyen olağanüstü kondüsyona sahip ve sikke bilimi açısından bilinmeyen bazı bilgilere ait ipuçları verdiği için, numismatlar tarafından "Yüzyılın Definesi" olarak lanse edildi.

Kaçak kazıyı yapanlar ve sikkeyi pazarlamak isteyenler Mali Polis tarafından tutuklanarak çeşitli cezalara çarptırıldılar. Ancak geç kalındığı için definenin yurt dışına kaçırılması engellenemedi. 1988 yılında Los Angeles'de 10, aynı yılın Mayıs ayında Zürih'de 3, 1991 tarihinde yine Zürih'de 3 adet olmak üzere çeşitli müzayede firmalarınca açık artırmaya çıkarılan toplam 16 adet Elmalı sikkesine Türk Hükümeti'nin avukatları aracılığı ile müdahale edilerek satışları durduruldu. Ülkemizden kaçırıldığı bildirilen sikkeler herhangi bir bedel ödenmeksizin ve dava yoluna gidilmeksizin iade edildiler. 1993 ve 1996 yıllarında birer adet Elmalı sikkесinin daha bu sikkelere sahip iyi niyetli kişiler tarafından ülkemize hibe edilmesinden sonra toplam Elmalı sikkesi 18 adede ulaştı. Definenin büyük bir bölümünün Amerikalı işadamı William Koch ve şirketine satın alındığı saptandığından, 1990 yılında Türk Hükümeti tarafından ABD Macahussets Eyalet Mahkemesinde dava açıldı.

Uzun süren hukuki mücadelelerden sonra nihayet her iki tarafın avukatları anlaşma yoluna vararak davayı bitirdiler. 4 Ocak 1999 tarihinde (Mülga) Kültür Bakanlığı tarafından imzalanan bir anlaşma ile Türk Hükümetine teslim edilen toplam 1661 Adet sikke daha, 29 Nisan 1999 tarihinde ülkemize getirildi. Böylece Yüzyılın Definesine ait toplam 1679 sikke buluntu yeri olan anavatanına kavuştu. Ancak defineye ait olan muhtemel 150-200 kadar sikkenin nerede oldukları bilinmemektedir.

Anadolu Medeniyetleri Müzesinde muhafaza edilmekte iken 15/10/2009 tarihinde Antalya Müzesine nakledilen 1679 sikkenin, 1348 adedi Anadolu, 287 adedi Orta ve Kuzey Yunanistan, 44 Adedi ise Ege adalarındaki yerleşim merkezlerinde basılmış örnekleri içermektedir. Defineye ait bir veya birkaç adet sik-

kesi olan merkezler hariç tutulursa elimizdeki mevcut definenin genel içeriği aşağıda görüldüğü üzeredir.

Anadolu

Lykia	962 Adet
Kamirus (Rhodos)	283 Adet
Samos	41 Adet
Ephesos.-Milet	12 Adet

Greek

Athena	165 Adet
Bisaltai	59 Adet
Akanthus	31 Adet
Abdera	15 Adet
Thasoz	8 Adet

Ege Adaları

Paros	44 Adet

Anlaşılabileceği üzere, definenin yüzde sekseni ni oluşturan Anadolu kökenli sikkeler arasındaki Lykia sikkeleri, yaklaşık yüzde altmış bir oran ile definenin en fazla sikkelerini oluşturmaktadır. Arkeolojik kazılar ve çalışmalar gün geçtikçe ilerlemesine rağmen, definenin gömü tarihi olan yaklaşık M.Ö. 480-460 yıllarına yani M.Ö.5. yüzyılın ilk yarısına ait tarihi, politik diğer konuları içeren bilgiler son derece azdır. Elmalı definesi bu döneme ait sikkeleri içerdiğinden, kalıp baskıları, ağırlık sistemleri ve yeni isimler (Kral ve sülale adları) ile bu dönemi aydınlatması bakımından oldukça önemlidir.

1970 li yıllarda bulunan definelerde Elmalı sikkelerinde bulunan örneklerden daha eski örnekler bulunmakla birlikte, Elmalı definesi erken Lykia dönemine ait birkaç sikke içerir. Bunlar en erken örneklerdir. En erken Lykia sikkelerinde ön yüzde genellikle domuz protomu (ön kısmı), arka yüzde derin kare çukur içinde çizgiler mevcuttur.

Daha sonra gelen serideki sikkeler genelde her iki yüzü hayvan betimli olup genellikle yazısızdır. Yaban domuzları ve kanatlı atlar ön yüzdeki en popüler tiplerdir. Arka yüzde çeşitli hayvanlar veya başları yahut protomaları yer alır.

Lykia sikkelerine genel olarak bakıldığında, değişik tipte yazılı ve yazısız sülale sikkeleri mevcuttur yaklaşık yüzde kırkını, geriye kalan yüzde altmış ise az sayıda tipi içeren fakat birbirleri ile kalıp bağı olan sikkeleri oluşturur. Bunlardan çoğu önceden bilinen veya birkaç örneği tanınan sikkelerdir. İki ana seri uzun bir sikke bağı oluşturur. Diğer seriler ise çok seyrek birbirleri ile bağlantılıdır. Tek bir ön yüz kalıbı birkaç kez yenilenerek aynı arka yüz kalıbı ile kullanılmıştır.

Elmalı definesinde sikke bağı en kuvvetli olan grup ise Kamirus sikkeleridir. Bu sikkelerin yaklaşık yüzde ellisi birbirleri ile ön yüz veya arka yüz kalıbı açısından bir zincir oluştururken diğer yüzde ellisi ise ta-

mamen aynı ön ve arka yüz kalıbından basılmıştır. Buradan çıkan sonuç ise Kamirus sikkelerinin dolaşıma (tedavüle) girmeden defineye dahil edilmiş olduğudur.

Genel sonuç olarak, Elmalı definesi, içinde birkaç örneği olan değişik merkezlerle ait sikkeleri barındırmakla birlikte çoğunluğu birkaç büyük merkezlerle ait çok sayıda ve birbirleri ile bağı olan sikkelerden oluşmaktadır. Sikkelerin kondüsyon ve kalıp bağlantıları göz önüne alınırsa, uzun bir zaman dilimi içinde biriktirilmediği, ticari bir amaç veya banka amaçlı olarak toplanmadığı anlaşılmaktadır. Çünkü sikkeler darphane denerek geliyorsa çok çeşitli kalıp (darp) örnekleri beklemek imkânsızdır.

Definede bulunan Orta ve Kuzey Yunanistan, Trakya, Ege adaları ve Kuzeybatı-Anadolu (Lykia) sikkeleri çağdaşırlar. Aynı zamanda bu sikkeler her şehri belli bir oranda temsil eder gibi bir araya getirilerek gömülmüş gözükmedirler.

Bahse konu nedenlerle Elmalı sikkelerinin kısa bir dönemde ve büyük bir amaç için bir araya getirildiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durumda sikkelerin M.Ö. 546 yılından başlayan Greek-Pers savaşlarından sonra Pers hâkimiyetine geçen Anadolu ve Greek kentlerinin Atina önderliğinde Pers hegemonyasına karşı kurduğu ve adına Atik-Delos Deniz Birliği denilen ittifakın ihtiyaçları için toplanmış olabileceği, kabul edilebilir bir görüştür.

Elmalı definesinde, Atinalıların Persleri bozguna uğrattığı savaşların anısına bastırıldığı ve her biri 43 gr civarı (Attika sisteminde normal değer olan 4,3 gr drahminin 10 katı) ağırlığında adına Dekadahmi denilen sikkeler de bulunmaktadır. Bu sikkelerin arka yüzündeki kanatları açık ve cepheden baykuş figürünü Atina'nın klasik ve yüzlerce yıl değişmeden aynı tipte basılmış baykuşlu sikkelerinden farklı olarak tasarlanmış ve çok az sayıda basılmıştır. Definede 14 adet olduğu belirtilen ancak 6 tanesi yurda dönebilen bu sikkelerin ilavesiyle dünya literatüründe bilinen örnek sayısı 42'ye yükselmiştir. Definedeki Dekadrahmilerin çokluğu nedeniyle Elmalı Definesi numismatik (sikke bilimi) literatüründe 'Dekadrahmi Definesi' olarak da

tanınmaktadır.

2. "Yüzyılın Definesi" Elmalı Sikkeleri'nin Tarihçesi

M.Ö. V. Yüzyılda Perslerin Yunanistan'ı istila etmelerinden sonra Atina Şehir Devleti'nin önderliğinde Akdeniz çevresi şehirlerinden oluşan bir birlik kurulmuştu (Atik - Delos Deniz Birliği). Birliğin bir merkezi ve bir bütçesi vardı. Her ülke kendi bastığı gümüş sikkeden kendi gücü oranında katkıda bulunuyordu.

1984 yılında Antalya'nın Elmalı İlçesi'nde kaçak kazılar sonucu bulunan yüzyılın definesi Elmalı Sikkeleri o bölgede bulunan bütün şehir devletlerinin paralarını içeriyordu. Yaklaşık 1900 adet sikkenin binden fazlası ise Likya bölgesindeki şehir devletlerinin parası idi ve içlerinde şimdiye kadar bilinmeyen hanedanların sikkeleri de vardı.

Söz konusu sikkelere yüzyılın definesi denmesinin en önemli nedeni; Yunanlılar Persleri yendikleri için bir anı parası çıkarmışlardı. Normal olarak o zaman para birimi bir drahmi, en fazla 4 drahmi iken anma nedeniyle 10 drahmilik para çıkarılmıştı (10 drahmilik para = Dekadrahmi).

Bu sikkeler çok az sayıda basılmıştı ve 1984 yılına kadar dünyada sadece 13 tanesinin varlığı bilinmekte idi. Elmalı Definesi'nde ise bunlardan 14 tane bulunmaktaydı.

Elmalı Definesi'nin bulunmasıyla insanlık tarihinin bilinmeyen önemli bir bölümü aydınlanmış ve dünyada bilinen Dekadrahmi sayısı iki katına çıkmıştır.

3. Elmalı Sikkelerinin Anadolu'ya Geri Getirilişi ve Bulunduğu Yer Antalya'da Sergilenmesi

18 Nisan 1984 tarihinde Antalya / Elmalı İlçesi'nin Bayındır Köyü'nde gerçekleştirilen kaçak kazılar sonucunda yaklaşık 1900 adet gümüş sikke bulunmuştur. Kaçak kazının ihbar edilmesi sonucunda kazıyı yapanlar ve sikkeleri pazarlamak isteyenler, mali güvenlik güçleri tarafından takibe alınmışlar ve adli mercilerce tutuklanarak çeşitli cezalara çarptırılmışlardır.

Ancak yurtdışına kaçan ve defineyi Avrupa ve ABD'nde müzayede firmalarına, özel koleksiyonlara pazarlayan Fuat ÜZÜLMEZ, Edip TELLİAĞAOĞLU ve Nevzat TELLİAĞAOĞLU hakkında giyabi tutuklama kararı bulunmaktadır. **INTERPOL** Kırmızı Bülteni ile aranan Edip TELLİAĞAOĞLU ayrıca Türk vatandaşlığından çıkarılmıştır. Fuat AYDINER ise Şubat 1989'da İstanbul'da tutuklanmıştır.

10 Mart 1988 tarihinde Los Angeles'ta antik sikke müzayedecisi "Numismatic Fine Arts" adlı şirketin çıkardığı katalogta Elmalı Sikkelerinden 10 adeti yayınlanmıştır. Katalogta sikkeler "Güney Anadolu'da 1984 yı-

linda bulunmuş" cümlesiyle tanıtılmıştır.

Türk Hükümeti anılan açık artırmaya müdahale ederek, sikkelerin satışını durdurmuştur. Fima sahibine söz konusu 10 sikkenin ülkemizden kaçırıldığının avukatlarımız aracılığı ile bildirilmesi üzerine sikkeler herhangi bir bedel ödenmeksizin ve dava yoluna gidilmeksizin ülkemize iade edilmiştir.

26 Mayıs 1988 tarihinde ise bu kez Zürih'te 3 adet Elmalı Sikkesi "Bank Leu" adlı müzayede firmasınca satışa çıkarılır. Los Angeles'ta gerçekleştirilen girişimler Zürih'te tekrarlanmış ve sikkelerin iadesi sağlamıştır.

Mayıs 1991 tarihinde yine Zürih'teki bir başka müzayede firması olan "Tkalec", 3 sikkeyi açık arttırmaya çıkarınca aynı girişimlerle bunlar da geri alınmıştır.

Bayındır Köyü'nde kaçak kazı ile bulunan sikkelerin yaklaşık 1800 adedinin Amerikalı İşadamı, Koleksiyoncu William Koch'un da dahil olduğu OKS Partners Şirketince satın alındığı saptanmıştır.

Adı geçen koleksiyoncudan sikkelerin iadesi talep edilmiş ancak olumlu bir sonuç alınamaması üzerine 1989 yılında ABD Massachusetts Eyalet Mahkemesi'nde dava açılmıştır.

Söz konusu davayı ABD'de "Likya Eserleri" davasını da takip eden Herrick Feinstein Avukatlık Firması'nın takip etmesi konusunda New York Başkonsolosluğu yetkili kılınmıştır.

Elmalı Sikkelerini iade etmemek için dört ayrı avukatlık firması ile savaş veren OKS PARTNERS'a karşı sürdürülen her türlü hukuki mücadele başarıyla verilmiştir.

Yasa dışı yollarla yurt dışına kaçırılan toplam 1.900 adet sikkenin 1.661 adedinin davalının elinde bulunduğu, diğer bölümünün ise davalı veya diğer şahıslar tarafından başka kişilere satılmış veya hediye edilmiş olduğu anlaşılmıştır.

Elmalı Sikkeleri ile ilgili tüm bilgi ve gelişmeler 16 Şubat 1998 tarihinde yapılan Bakanlar Kurulu toplantısında görülmüş ve Elmalı Sikkeleri'nin uzlaşma suretiyle geri alınması için gerekli çalışmaların yapılması konusunda (Mülga) Kültür Bakanlığı'na yetki verilmiştir.

1998 yılı içinde yapılan yoğun görüşme ve çalışmalar sonucu Elmalı Sikkeleri'ni elinde bulunduran taraflarla anlaşma noktasına gelinmiş ve anlaşma 01 Şubat 1999 tarihi itibarı ile tüm taraflarca imzalanmıştır.

Uzlaşma yoluyla sikkelerin geri alınması için davayı adımıza yürüten avukatlık firması tarafından hazırlanan ve taraflarca imzalanan sözleşmede ülkemizin çıkarları azami düzeyde korunmuştur.

Yapılan anlaşma sonucunda söz konusu sikkeleri iyi koşullarda ülkemize iade eden

din Keyhüsrev zamanında yapılmış olan ve 32 parçadan oluşan kitabe sergilenmektedir. Müze sergilemesinin son bulduğu bu salonlarda Türk İslam Eserleri ile yakın tarihimizin en güzel kültür objelerini içeren eserler ve canlandırmalar görülebilir.

Amerika'lı işadami William I. Koch'a, bu olumlu davranışı nedeniyle 04 Mart 1998 günü ABD/Washington Büyükelçiliğimizde düzenlenen bir törenle bir rozet verilmiştir.

Elmalı Sikkeleri, 28 Nisan 1999 tarihinde (Mülga) Kültür Bakanlığı tarafından ülkemize getirilmek üzere teslim alınmış ve 29 Nisan 1999 tarihinde Ankara'ya getirilerek Anadolu Medeniyetleri Müzesinde muhafaza altına alınmıştır.

Burada muhafaza edilmekte iken 15/10/2009 tarihinde Antalya Müzesine nakledilen **"Yüzyılın Definesi Elmalı Sikkeleri"** için, müzenin ikinci katında özel bir bölüm oluşturularak, 26/10/2009 Pazartesi günü saat: 16.00'da görkemli bir tören ile halkın ziyaretine sunulmak üzere sergilenmeye başlanmıştır.

1984 yılında ülkemizden yasa dışı yollarla yurt dışına çıkarılmış olan bu değerli eserlerin yurda getirilmesi için çok yoğun bir hukuk savaşı verilmiş, sergilenen kararlı tutum ile konunun peşinin bırakılmayacağı ve ülkemize ait her türlü kültür mirasına mutlak suretle sahip çıkılacağı tüm dünyaya gösterilmiştir.

Yüzyılın definesi olarak tanımlanan bu sikkelerin, 21. yüzyıla girerken Türkiye'ye kazandırılmasından insanlık adına onur duyulmaktadır.

***Kaynaklar:**

-Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

-Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

-Antalya Müzesi Müdürlüğü

- www.kulturturizm.gov.tr

- www.antalyakulturturizm.gov.tr

a.13. Etnoğrafya Salonları

Bu salonlara geçişte Selçuklu Sultanı II. Gıyased-

b. Alanya Arkeoloji Müzesi

Arkeolojik ve Etnoğrafik eserlerin korunması ve sergilenmesine yönelik olarak 1967 yılında iki seksiyon halinde müze ziyarete açılmıştır. Müzenin ilk açılışında; bölgede henüz kalıntılara rastlanmayan ancak, Anadolu kronolojisini tamamlaması bakımından gerekli olan Eski Tunç, Urartu, Frig ve Lidya dönemine ait eserler, Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesinden getirilerek, Arkeoloji seksiyonunda sergiye sunulmuştur. Alanya yakınlarındaki Laertes antik kentinden bulunup, müzeye bağışlanan İ.Ö. 625 yılına tarihlenen, Fenike dilindeki yazıt, bölgenin en erken eseri olma özelliğini taşımaktadır. Bu eser; gri renkli yerel taştan olup, üç tarafında da yazı yer almaktadır. Yazıtta bir valinin hizmetkârına bağışladığı arsadan ve bununla ilgili gelişen problemlerden söz edilmektedir. Aynı alanda Roma İmparatoru S. Severus'un Syedra halkına göndermiş olduğu teşekkür mektubunu içeren 46 satırlık M.S. 2. yüzyıla tarihlenen bir diğer yazıt ve Karamanlıca dilindeki iki yazıt da bu bölümün eserleri arasındadır. Bunların yanı sıra Hellenistik, Roma ve Bizans dönemlerine ait pişmiş toprak, mermer, bronz, cam ve mozaik buluntular ile ayrıca Müze koleksiyonunda yer alan ve İ.Ö. 7. ve 5. yüzyıllara tarihlenen Arkaik dönemden başlayan ve Cumhuriyet dönemine kadar uzanan zaman diliminde kullanılan sikkeler de yine Arkeoloji seksiyonunda ayrı bir bölüm halinde yer almaktadır.

Müzenin simgesi durumundaki çok iyi koruna gelmiş olan İ.S. 2. yy.a tarihlenen 52 cm yüksekliğindeki bronz Herakles Heykeli yapıldığı dönemdeki sanat seviyesini yansıtmaması bakımından çok önemlidir. Herakles salonunda sergilenen bir diğer eser Hylas mozağıdır. Mozaik üzerinde Hylas'ın (Herakles'in arkadaşı) su perileri tarafından kaçırılması sahnesi betimlenmiştir.

İkinci bölüm olan Etnoğrafya seksiyonunda ise Türk İslam Eserleri ve dönemin ilköğretim Müdürlüğünden devredilen eserler ile Alanya çevresinden derlenen ve bölgenin etnografik özelliklerini yansıtan, Yörük kilimleri, ala çuvallar, heybeler, giysiler, işleme örnekleri, silahlar, günlük kullanım kapları, takılar, el yazmaları ve yazı takımları gibi objeler ile bir Alanya evine ait günlük oda bölümü oluşturularak sergilenmektedir.

Müzenin bahçesi açık teşhir olarak düzenlenmiş olup; bölgeye özgü ostoteklerle (kemik-kül muhafaza kutusu) Roma dönemi nekropollerini anlatılmak istenmiştir. Ostotekler, müze koleksiyonunun önemli bir bölümünün oluşturmakta olup, burada özgün örnekleri görmek mümkündür.

Ayrıca Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyetin ilk yıllarına ait İslami mezar taşları, Roma dönemi sütun başlıkları ve İslami dönem yazıtlar da sergilenmektedir. Bahçenin diğer bir köşesinde ise Roma döneminde zeytinyağı üretimini anlatan ve tarımda kullanılan aletlerin yer aldığı bir "tarım köşesi" bulunmaktadır.

Kaynakça : Alanya Tarihi, Müzeleri ve Ören Yerleri, Alanya Müze Müdürlüğü, 1998, 1. basım. sf. 5-6.

c. Alanya Atatürk Evi Müzesi

18 Şubat 1935 yılında Alanya'ya gelen Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Ulu Önder Atatürk'ün Alanya'yı ziyareti sırasında bir süre kalıp dinlendiği ev, sahibi Tevfik Azakoğlu tarafından Kültür Bakanlığına hibe edilmiş ve 1987 yılında da restore edilip döşenerek "Atatürk Evi ve Müzesi" olarak ziyarete açılmıştır. Müzenin birinci kat odalarında Atatürk'ün kişisel eşyaları, fotoğraflar, Atatürk'ün Alanyalılara yazmış olduğu bir telgraf ve diğer tarihi belgeler sergilenmekte, ikinci kattaki diğer odalarda ise tipik bir Alanya evi tüm elemanları ile canlandırılmakta, çevreye özgü etnografik eşyalardan örnekler sergilenmektedir.

Kaynakça: Alanya Tarihi, Müzeleri ve Ören Yerleri, Alanya Müze Müdürlüğü, 1998, 1. bsm. sf. 7.

d. Side Müzesi

Side Müzesi, Agora'nın karşısında bulunduğundan "**Agora Hamamı**" olarak geçen, M.S. 5. yüzyıldan kalma antik Roma Hamamı'nın 1960/61 yılları arasında Yüksek mimar Ragıp-Selma DEVRES çifti tarafından restore edilmesinin ardından 14 Ekim 1962 yılında, Müze olarak ziyarete açılmıştır. Agora Hamamı, 26.20x41.50 m. ebatlarında dikdörtgen bir plana sahip olup, yapı beş bölümden oluşur. Restorasyon sırasında bunlardan üç tanesinin üzerleri beşik tonoz ile kapatılarak Müzenin sergi salonları oluşturulmuştur. Hamamın diğer bölümleri ile bitişindeki müzenin bahçesini oluşturan palaestrada açık sergileme yapılmıştır. Müze, kuruluş yıllarında Antalya Müzesine bağlı memurluk olarak görev yapmış olup, 1978 yılından bu yana da müdürlük olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Müzede sergilenen eserlerin büyük bir bölümü, Ord. Prof. Dr. Arif Müfid Mansel tarafından, 1947-1967 yılları arasında Side antik kentinde yapılan kazılarda, ortaya çıkarılan buluntulardan oluşmaktadır. Müzede, Side antik kentinde bulunan eserlerle birlikte; bahçe-kentin çeşitli yerlerinden derlenmiş çok sayıda mimari parça sergilenmektedir. Buluntuların bir bölümü,

onarılan hamamın kapalı salonlarında, bir bölümü de üzerleri açık salonlarla, bahçe olarak değerlendirilen palestra ve çarşı kısmına yerleştirilmişlerdir. Antik devirdeki girişin bulunduğu salondan (Frigidarium) başlamak üzere I'den V'e dek sayı verilen eser sergileme bölümlerinde sırasıyla belli başlı şu yapıtlar görülebilir.

d.1. I No'lu Salon (Frigidarium)

I No'lu Salonda (Frigidarium) bir havuz, havuzun çevresindeki nişlerde ise Roma döneminden kalma heykel ve torsolar yer alır. Havuzun karşısındaki duvarda, Side Doğu kapısından getirilmiş silah kabartmaları sıralanır. Helenistik devirde doğululara karşı kazanılan bir zaferden sonra yapılarak, kapının üzerine, zafer nişanesi olarak konulmuş olan bu kabartmalar, harpte kazanılan ganimetleri sembolize etmektedir. Söz konusu friz, dönemin askeri teçhizatını göstermesi açısından önemlidir. M.Ö. 7. yüzyıla tarihlendirilen bazalt bir sunu kabı dikkate değer eserler arasında yer almaktadır.

d.2. II No'lu Salon (Lokonicum)

II No'lu Salonda (Lokonicum), 4 adet vitrin bulunmaktadır. Bu vitrinler içinde heykelcikler, ok ve mızrak uçları, koku şişeleri, süs eşyaları, kandil ve sikkeler sergilenmektedir.

d.3. III No'lu Salon (Caldarium)

III No'lu Salonda (Caldarium), çoğunluğu Roma döneminden kalma heykellerle beraber gemi çapaları, amphoralar (su, şarap, yağ kapları), mobilya parçaları, ostothekler, Side'nin kendi dilinde yazılmış olan kitabeleri, Nekropol kazılarında bulunan lahit parçaları ve muhtelif eserler bulunur. Heykeller arasında en göze çarpanları Herakles, Nike, Üç Güzeller ve Manavgat Nehir tanrısı Melas'ın Büyük Hamamda bulunmuş Roma devrine ait heykelidir. Herakles'in Müzede sergilenen heykeli; sol koluyla simgesi olan aslan postunu attığı sopasına dayanmış, sağ elini ise beline koymuş bir pozisyonda, Hesperidler'in bahçesinden büyülmüş elmaları çaldıktan sonraki dinlenişini anlatmaktadır. Bu heykel, M.S. II. yüzyıla aittir. Üç Güzeller, Tiyatronun sahne binası yanında bulunmuştur. Hellenistik orijinallerinin Roma dönemi kopyası olarak tanımlanır. Başları kolları ve bacakları eksiktir. Mitoloji'de Kharitler olarak geçen üç güzeller, Zeus'la Okeanos kızı Eurynome'nin kızlarıdır. Sevimli şeylerin şenliklerin tanrıçalarıdır. Parlaklık, ısıltı ve güzellik anlamına gelirler. İnsanların içine sevinç ve neşe serpeerek onları coşturur, sanatı korur ve ilham verirler. Çoğu zaman Apollon ve Dionysos şenliklerinde şarkı söyler ve eğlenirlerdi. Aynı zamanda birbirleriyle yarışan güzellik tanrıçalarıdır. Genellikle üçü yan yana cepheden bakılmak üzere tasvir edilmişlerdir.

d.4. IV No'lu Salon (Tepidarium)

IV No'lu Salonda (Tepidarium), daha çok heykeller sergilenmektedir. Burada çok sayıda kadın ve erkek portrelerinin yanı sıra, çeşitli sporcu, tanrı ve tanrıça heykelleri bulunmaktadır. Bunların arasında en önemlileri Hermes ve Hygeia heykelleridir. Hygeia heykeli, kütüphanede bulunmuş olup, Antoninuslar Devri başlarına tarihlenir. Hygeia, sağlık tanrısı Asklepios'un kızı ve yardımcısıdır. İnsanlar ile hayvanların dertlerine çare arayıp, onları sağlıklarına kavuşturmaya çalışır. Koluna dolanmış yılan simgesi haline gelmiştir. Müzede sergilenen tanrı heykellerinden bir diğeri Hermes'e aittir. Hırsızların olduğu kadar tüccarlarında koruyucu tanrısıdır. İlk hırsızlığa daha doğduğu gün başlar. Hermes çobanların bekçisi olarak da omzunda bir koyun taşıyarak canlandırılır. Apollon portresi de zikre değer eserler arasındadır.

Salonun ortasında iki adet lahit bulunmaktadır. Pamfilya tipi lahit, sergilenen eserlerin en görkemlisidir. Çeşitli silmelerle çerçevelenmiş ve köşelerde akroterlerle süslenmiş olan alınlıkların içinde bir tarafta bir medusa başı, diğer tarafta yuvarlak bir kalkan kabartması vardır. Yüksek kabartma halinde işlenmiş Eros'lar, ayakta durmakta, meyve taşımakta, içki içmekte ve sarhoş olarak birbirlerine yaslanmaktadır. Köşelerde, sağ ellerinde bir çelenk, sol ellerinde ise hurma dalı tutarak ayakta duran Nikeler, ölen kişinin hayatta iken başarı kazandığı ve mücadelelerini zaferle sonuçlandığı ifadesidir. Bezeme tekniği ile lahit M.S. 2. yy.ın son yarısına tarihlenmektedir.

Üç tarafı çeşitli müzik aletleri çalıp eylenen çocuklarla çevrili lahit, Side'nin batı nekropolünde bulunmuştur. İ.S. 2. yüzyılın son yarısına tarihlenir. Çocukların oluşturduğu eğlence alayı dar yüzlerden birinde kurban sahnesiyle son bulur. Lahtın arka yüzünde kabaca işlenmiş, karşılıklı duran iki grifon vardır. Lahtın kapağı kline şeklindedir. Üzerinde başı kırık, sol koluna dayanarak uzanmış bir erkek figürü işlenmiştir.

d.5. V No'lu Salon (Tepidarium)

V No'lu Salonda (Tepidarium), çoğunlukla Latin ve Grekçe kitabeler yer almaktadır. Bunların yanında Hadrianus döneminden kalma İ.S 2. yüzyıl başlarına tarihlenen bir Nike heykeli bulunur. Havadan süzülerek yere inmiş tanrıça, düşmandan alınmış silahlar ve zırhlar (Tropaeum) üzerine basmaktadır.

Bugün, açık sergi alanı olarak kullanılan müzenin bahçesi antik hamamın avlusudur. İon, Korinth düzeyindeki başlıklar, kaideler, kül ve kemik muhafazası olarak kullanılmış ostotheekler, lahit ve lahit parçaları bahçede görülebilecek eserlerdendir.

Ayrıca, çeşitli heykeller, bir adet Perge tipi lahit, pitoslar, gemi çapaları gibi eserler bulunur. Bahçedeki en önemli eserler arasında, Poseidon'un düğününü

tasvir eden bir friz yer almaktadır. Büyük bir olasılıkla, deniz tanrısı Poseidon ile Amphitritenin düğün törenine katılan deniz yaratıkları canlandırılmıştır. Tritonlar üzerine binmiş Nereidler çeşitli hediyeler taşımaktadırlar.

Kaynakça: Orhan ATVUR, Side Antik Kent ve Müze Rehberi, İst 1984, s. 46-62, Antalya İl Yıllığı, 2000, sf. 74-75

e. Antalya Atatürk Evi Müzesi

Cumhuriyetin ilk yıllarında Valiliğe ait olan ve Antalya'yı ziyaretlerinde Atatürk'e tahsis edilmiş olan köşk, Atatürk Müzesi yapılmak ve onun anılarını yaşatmak üzere 1984 yılında Kültür Bakanlığı'na tahsis edilmiştir. Şehrin yeni imar planı uygulaması sırasında cadde de kaldığı için yıkılan binanın aynısı Kepez elektrik Şirketi tarafından biraz geri çekilerek yeniden yaptırılmıştır. Dikdörtgen planlı, iki katlı, iki cepeli, üzeri kiremit örtülü kırma çatılı taş-tuğla duvarlı olan bina 1986 yılından beri Atatürk Evi ve Müzesi olarak hizmet vermektedir.

Müzede alt katta; Atatürk'ün Antalya'ya gelişleri ile ilgili gazete kupürleri ve resimlerin yer aldığı resim sergisi, Atatürk ve Antalya isimli Atatürk'ün Antalya'yı ziyaretlerini konu alan belgeselin izlenebileceği Bar-kovizyon odası, büro ile girişteki holde yemek odası yer almaktadır.

Üst katta ise; yatak odası, iki adet çalışma odası ile Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan günümüze kadar basılan madeni ve kâğıt paralar ile pullar ve hatıra paraların sergilendiği ayrı bir bölüm daha yer almaktadır.

Anıtkabir komutanlığından getirilen Atatürk'ün şahsi eşyalarının sergilendiği Müze Odası Müze'nin en önemli bölümlerindendir.

f. Noel Baba Müzesi

İ.S. 3. yüzyılın ikinci yarısında Patara'da doğup Myra'da piskoposluk yapmış olan Aziz Nikolaos'ın saygın dini kişiliği öldükten sonra aziz mertebesine ulaşmasını sağlamış, başta eski Rusya Çarlığı olmak üzere Avrupa'nın birçok ülkesinin en popüler azizi olmuştur. Almanya'nın Freiburg, İtalya'nın Bari ve Napoli kentleri ile tüm Sicilya adasında özel saygı duyulan Aziz Nikolaos, Hollanda ve İngiliz dillerinde Santa Klaus olarak tanınmış, bunlar sayesinde Amerika'da da seviyerek New York'u koruyan azizlerden biri sayılmıştır. Avrupa'nın kuzey ülkelerinde çocukların koruyucusu ve sevindiricisi Noel Baba geleneği Aziz Nikolaos inancıyla bütünleştirilerek yarı dini ve çok popüler efsanevi bir tipin yaratılmasına sebep olmuştur. Bu tipin kökünün kuzey ülkelerinin çok eski inançlarından alındığı, Noel Baba'nın geyikler tarafından çekilen bir kızakla dolaşmasından anlaşılar. Hâlbuki gerçek Myralı Aziz

Nikolaos'ın yaşadığı yerler hiç kar görmeyen Akdeniz kıyılarıdır. Onun zor durumda olan çocukları koruyucu kişiliği, Noel geceleri hediyeler getirdiğine inanılan sempatik bir ihtiyara dönüşmüştür. Aziz Nikolaos olarak özellikle Doğu Akdenizli gemiciler ona saygı göstermiş, küçük, büyük bütün teknelere resmi veya ikonası asılmış, sefere çıkarken "Dümenini Aziz Nikolaos tutsun" dileği gelenek olmuştur. Bu özelliği ona ilk çağın çok tanrılı döneminin denizler tanrısı Poseidon'a ait inançların 4.yüzyıldan sonra Aziz Nikolaos'a yakıştırıldığını göstermektedir.

Aziz Nikolaos Kilisesi, Bizans sanat tarihinin önemli bir anıtı mimari üslubu ve süslemesiyle Orta Bizans Dönemi'nin en seçkin örneğidir. İ.S. 5.yüzyılda Myra'nın (Demre) Likya eyaletinin başkenti, Myra Başpiskoposunun da Anadolu'nun ikinci büyük din otoritesi olması, Aziz Nikolaos'un ölümünden sonraki yıllarda şehrin saygınlığının artmasında büyük rol oynamıştır. Myra halkı ölümünden sonra Aziz adına önce bir anıt, sonra da büyük bir bazilika inşa ettirmiş, bu devirde Aziz adına İstanbul'da büyük bir kilise inşa edilmiştir. Myra'daki bazilika depremler ve şehre yapılan akınlar sonucu 8.yüzyılda büyük hasar görmüş, 9. yüzyılda ise kubbeli kilise olarak yeniden inşa edilmiştir. Daha sonraki ilaveler 11. yüzyılda Orta Bizans devrinde gerçekleşir. Bu dönemin en önemli onarımının 1042'de İmparator IX. Konstantin ile karısı Zoe tarafından yapıldığı bilinmektedir. Duvar freskleri ve taban mozaiklerinin çoğu bu döneme aittir. Yüzyıllar içinde çeşitli nedenlerle tahrip olmuş kilisenin diğer geniş kapsamlı onarımı 1862 yılında Rus Çarı I. Nikolay tarafından gerçekleştirilmiştir. Orijinal planından oldukça sapmış bu onarıma ait çan kulesi ve omurgalı yeni orta kubbe ekleri bu çalışmaların ürünüdür. Bugünkü kilisenin özgün temelleri üzerinde değişik zamanlarda yapılmış birçok yapı bulunur. Böylece kilise çeşitli dönemlerde inşa edilmiş bir kompleks görünümündedir. Bu kompleks ana hatlarıyla; avluya açılan iki narteks (iç avlu), iki yan koridorun arasında yer alan kubbeli bir orta mekanla (naos), bema ve önündeki synteronlu (koro basakları) apsisten ibarettir. Dış narteks 1862 yılı onarımında yeniden inşa edilmiş, iç narteks ise çoğunlukla özgün temeller üzerinde olup tonozlarında peygamber ve konsül toplantılarının resmedildiği, kilisenin en eski duvar freskleri bulunur. Güney koridorunun Aziz'in lahdini korumak için uygun yer olduğu düşünülmekte, doğu köşedeki nişin içinde ise Aziz'in lahdinin korunduğuna inanılmaktadır. Ayrıca kuzey-doğu ve batı köşelerde kubbeleri freskli iki oda daha yer almaktadır

g. Suna – İnan Kırac Kaleiçi Müzesi

Antalya Kale içinde korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilen iki bina Vehbi Koç Vakfı, Suna ve İnan Kırac tarafından satın alınıp, 1993–1995 yıllarında Y.Mimar Sinan Genim tarafından restore edile-

rek, müzeye dönüştürülmüştür.

Bu yapılardan ilki geç döneme ait geleneksel dış sofalı Türk evinin iki katlı tipik bir örneğidir. Bahçe'nin, evin altına doğru sokulmuş taşlık adı verilen bölüme her Antalya evinin vazgeçilmez bir öğesidir. Günlük yaşam daha çok taşlıkta ya da hayatta geçer. Küçük çakıl taşlarının tatlı kireç harç üzerine tek tek döşenmesiyle oluşturulan bitkisel ve geometrik bezekli mozaikler, binlerce yıllık bir geleneğin uzantısıdır. Ev; Antalya kaleiçi sivil mimarlık örneklerinden Tekelioğlu Konağı'ndan esinlenerek onarılan ve ahşap çıtalı tavanlar ve kalemşi bezemelerle süslenerek 19. yüzyılın ikinci yarısına özgü Kaleiçi yaşamdan kesitlerin özel efektlerle birlikte sunulduğu bir etnografya müzesi olarak düzenlenmiştir. Yukarıda hayata açılan üç odada sırasıyla Kahve İkramı, Damat Tıraşı ve Kına Gecesi gibi Anadolu'nun farklı yörelerinde küçük değişikliklerle günümüze kadar süregelen geleneksel Türk Halk Kültürü öğeleri konu alınmıştır.

Müze bahçesindeki ikinci bina ise, Aya Yorgi (Agios Georgios) adına inşa edildiği bilinen kilisedir. Aya Yorgi, Kaleiçinde bilinen beş Ortodoks kilisesinden biridir. Doğu taraftaki esas girişte bulunan Grek alfabesi ile Türkçe (Karamanlıca) yazılmış kapı kitabesine göre, muhtemelen 17. yy.da inşa edilen Aya Yorgi Kilisesi, 1863 yılında esaslı bir onarımdan geçirilmiştir. Yakın çevremizde, bazı örneklerini Alanya Kalesi ve Isparta'daki Ortodoks kiliselerinde gördüğümüz bu ilginç kitabenin Antalya'daki tek örneği Aya Yorgi Kilisesi'ndedir. Aya Yorgi'nin at üstünde bir ejdarha ile mücadele ettiği betiminde bulunduğu onsekiz satırlık kitabede özetle; *"kilisenin eskiden beri var olduğu, harap bir hale geldiğinde Antalya'da bulunan Hristiyan halkın ianesiyle Nikolaos Köseoğlu isimli bir usta tarafından onarıldığı"* belirtilmektedir. Antalyalı Ortadokslar Aya Yorgi'ye çok inanırlar, bütün gece kilisede kalırlar, uyurlar, ibadet ederler; çocuklar ağızları ve dudakları yara olduğunda kilisenin dış kapısındaki iki kalın halkayı ısırırlardı. 1920'li yıllarda yapılan nüfus mübadelesiyle cemaatini kaybeden kilise esas fonksiyonunu yitirerek önce askeri depo olarak kullanılmış, özel mülkiyete geçmesinden sonra bu kez pamuk ve buğday deposu amaçlı kullanımı devam etmiştir. M. Sinan Genim'in hazırladığı vaziyet raporuna göre, fonksiyonu değişerek bir depo olarak kullanılmaya başlanan yapının içi bu sebepten dolayı boşaltılmış, özellikle bir takım ahşap elemanları ile vaiz kürsüsüne çıkan merdivenlerden bir kısmı yok olmuştu. Yapı içinde orijinal ahşap imalat olarak yalnızca mahfil diye isimlendirilebilecek ve girişi yapı dışından olan üst bölüm kalmıştı. Ayrıca, duvarların üst kısımları ile tavanda kenarları mavinin farklı tonlarında boyalı XIX. yy alçı süslemeleri mevcuttu. Beden duvarları yaklaşık +500 kotuna kadar kesme taş, üstü ise daha özensiz moloz taş ile yapılmıştı. Dikdörtgen planlı tek hacimli yapı; tekne tonoz bir ahşap çatı ile örtülüdür. İç duvarları ile ta-

vanı kalemişi bezemelerle süslüdür. Üstü kiremit kaplı yapı, restorasyon sırasında yeni fonksiyonuna cevap verebilecek şekilde düzenlenmiştir. Mahfil kısmına ulaşımı sağlayan orijinal merdivende bilinmediğinden modern anlayışta bir merdiven yapılmıştır. Kilisenin, yenileme projesi sırasında ele geçmeyen ikonostatisinin, binanın depo olarak kullanıldığı süreçte yok olduğu düşünülmektedir. Onarım sonrası bir sergi mekânı olarak düzenlenen kilisede Suna-Inan Kıraç koleksiyonuna ait kültür ve sanat eserleri sergilenmekte, konserler, kültürel etkinlikler düzenlenmektedir.

Kaynakça: Batı Akdeniz Mimarlık Dergisi, 1999 sf.19-20

1.2. ANTİK KENTLER

a. Antalya Müzesine Bağlı Antik Kentler

1. Andriake

Andriake, Demre kent merkezinden nehir boyunca batıya uzanan asfalt yol üzerinde 5. km.de bulunan Çayağzı mevkiinde yer alır. Kent, Myra'nın limanı ve onun oluşturduğu bir yerleşim olarak bilinir. Ancak M.Ö 200 yıllarında Andriakos (Kokarçay) nehrinin ağzında Andriake isimli bir şehrin olduğu ve M.Ö. 197'de III. Antiokhos'un Antiokheia'dan çıkarak, Ptolemaioslar'ın elinde bulunan yerleri alarak, filosuyla Andriake'ye geldiği bilinmektedir. Livius'ta ise Andriake'nin ismi güney Lykia kentleri arasında sayılmaktadır.

Part Savaşını planlayıp, Asia ve Lykia'ya gelen Traian, Myra'da konakladığında Lykia'nın güneyinde güzel bir limanın planlamasının yapılması gereğini belirtmiştir. Fakat planlama ve uygulama Hadrianus'a ve onun zamanına aittir. İ.S. 18'de Germanicus ve karısı Agrippa'nın Myra ziyareti, Andriake'ye dikilen heykellerle onurlandırılır. İ.S. 60'da ise Kudüs'te huzursuzluk çıkardığı için Roma'ya hesap vermek üzere yola çıkan Aziz Paulos'un gemi, değiştirmek üzere burada mola vermiş olması Andriake tarihinin renkli sayfaları arasındadır.

Andriake antik kentinin kalıntıları büyük ölçüde limanın güneyindeki tepenin eteğine yayılmıştır. Demre yönünden ilk karşılaşılan yapı Andriake'ye tatlı su getiren aquadukt'tur. Kemerli girişi, içte nişli duvarları ile tipik bir Roma devri yapısı olan nymphaiion kentin doğusundadır. En önemli kalıntısı, 65*32 m. boyutlarında, sekiz odalı, dikdörtgen planlı Hadrian Dönemi (İ.S. 117-138) (silo, tahıl ambarı) Granarium'dur. Cephe de girişi sağlayan sekiz kapı bulunur ve her kapı bir odaya açılmaktadır. Ön cephe duvarında kapıların üstündeki pencereler iç kısmı ışıklandırmak için yapılmıştır.

Ön cephede terasın iki yanında depo ile ilgili görevli odaları yer alır. Ortasındaki büyük giriş kapısının hemen yanında Roma imparatoru Hadrian ve karısı

Sabina'ya ait aynı büyüklükte iki büst bulunmaktadır. Cepheye yerleştirilmiş aralarında grifon olan Serapis ve Pluton kabartması ise, yazıtında açıklandığı üzere granarium memurunun rüyası üzerine yapılmıştır. Granarium ile liman arasındaki alanda liman caddesi, caddenin önünde de üstleri yarıya kadar açık gemi barınakları bulunmaktadır. Kentin en büyük yapısı Plakoma adı verilen Pazaryeri veya agoradır. Agora'nın güney yönü hariç, üç tarafı dükkânlarla çevrili olup ortasında sarnıç bulunmaktadır. Agora'nın önündeki yükseltide ise ev kalıntıları yer alır. Gözetleme kulesi yamacın batısındadır. Limanın kuzey kısmı büyük ölçüde Lykia türü lahitlerin bulunduğu, bu arada iki Bizans dönemi kilisesinin kalıntılarına rastlanan nekropol alanıdır.

Kaynakça : Cevdet Baybutluoğlu, Lykia, 2004, sf. 198-202; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, Ankara Turizmi, Eskieserleri ve Müzeleri Sevenler Derneği Yayınları, sf. 33-35; Nevzat Çevik, Taşların İzinde Likya,2002, sf.109-110; Antalya Kültür Envanteri, Kale,2004,sf. 26-36.

2. Antiphellos

Lykia dilinde Habesos veya Habesa adıyla anılan Antiphellos, Lykia bölgesinin eski yerleşmelerinden birisidir. Antiphellos adını daha sonra alan kent, "kayalık yerin karşısındaki yer", "Phellos'un karşısındaki" anlamına gelmektedir. Lykia Birliği'ne üye kentlerden biri olup, kuzeyindeki Phellos kentinin limanı olduğu ve İ.Ö 6. yy.dan beri yaşamını sürdürdüğü bilinmektedir. Hellenistik dönemde ise ticari girişimler önem kazanır ve Antiphellos ana şehir olan Phellos'un gerilemesine karşılık daha çabuk gelişir, Roma İmparatorluğu döneminde önemli bir liman kenti olur. Antiphellos M.Ö 2. yüzyıl ortasından itibaren, Lykia Birliği'nde tek oy ile kısıtlanmış olsa bile ticari bir kent olarak hem kendi bastırdığı hem de Birlik adına çıkardığı sikkeleleriyle tanınmaktadır.

Kaş ilçesinin içerisindeki antik kente ait kalıntılar, Kaş çevresinde ve doğu- batı doğrultusunda uzayan yarımada boyunca devam eder. Dikdörtgen taş işçiliği gösteren Hellenistik sur kalıntıları yarımada başlağı kesimde ve Meis adasına bakan yüzde görülür. Surların limana baktığı yerde bugün camiye dönüştürülmüş kilisenin güneydoğusunda hangi tanrıya ait olduğu bilinmeyen temenosu ile belli bir tapınak kalıntısı bulunmaktadır. Tapınağın temenosu bosajlı, rektogonal duvar işçiliğinde yapılmıştır. Orijinal yapı İ.Ö 1. yy.a, sonraki ek ise İ.S. 3. yüzyıla tarihlenmektedir. Antiphellos'ta tapınağa göre daha iyi korunmuş yapı tiyatrodur. Akropolis tepesinin güney eteğindeki tiyatro yamaca yaslanmış olup 26 oturma sırası (caveası) ile denize bakmaktadır. Oturma sıraları dört dikey merdivenle üç kısma ayrılmıştır, diazoma bulunmamaktadır. Hellenistik çağ yapıtı olduğu düşünülen tiyatro, sabit bir taş skene binasına sahip değildir.

Tiyatronun kuzey doğusunda ana kayaya oyularak yapılmış 24 kadın kabartmasının bulunduğu, mezar odası yer alır. Kadınların ve cephe süslemelerinin şekli İ.Ö. 4.yy'a tarihlenir. Çarşı içerisinde, Kaş'ın sembolü haline gelmiş olan çok iyi korunmuş hyposorionlu aslan başı şeklinde taşıma çıkıntıları ve Lykia dilindeki kitabesiyle M.Ö. 4. yüzyıla tarihlenen gotik alınlıklı mezar bulunmaktadır.

Bugünkü Kaş'ı kuzeydoğudan sınırlayan tepenin üzerinde çok sayıda gotik tarzlı veya Likya yazıtlı birçok Kaya mezarı yer alır. Bunların içinde en ilginç olanı ikinci katı Gotik kemer biçiminde yapılmış üstünde bir Likya yazıt olan mezardır. Yüzyıllar sonra mezar Claudia Recepta adlı bir kadın tarafından tekrar kullanıldığına Latince bir kitabe eklenmiştir. Bunlardan başka limanın çevresinde su içinde ve kıyıya yakın daha geç devirlerde yapılmış Likya tipi lahitler şehrin günümüze kalabilmiş diğer anıtlarıdır.

Kaynakça: George E. Bean, Eski Çağda Lykia Bölgesi, 1998, sf. 95-99; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, 2004, sf. 240-245; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, Ankara Turizmi, Eski Eserleri ve Müzeleri Sevenler Derneği Yayınları, sf. 52; Antalya Kültür Envanteri, Kaş, 2004 s. 16-24; Bilge Umar, Lykia, 1999, s. 77-84.

3. Aperlai

Aperlai antik kenti, bugünkü Kaş ile Kekova arasında bulunan Sıçak Yarımadasında uzun ve dar bir koyun başlangıcında yer alır. Kaş'tan ve Üçağızdan Sıçak İskelesine denizden gidiş, ulaşım yönünden en kolay yolculuk şeklindedir. Kent adının orijinali Luwi dilinde "Aprillai" olup "Akarsu Boğazı" anlamına gelmektedir. Aperlai, küçük boyutlu bir Likya liman kentidir. M.Ö. V. ve IV. yüzyıla ait eserler olarak APR ve PRL kısaltmalarıyla bastırıldığı Lykia dili ile yazılmış gümüş sikkeler, Aperlai'nın Lykia Birliği öncesi varlığına işaret eder. Şehrin ismine daha çok, geç devir yazarlarında Plinius, Stadiasmus, Ptolemaios, Hierokles'te rastlamak mümkündür. 16. yüzyılda, tamamen terk edildiği ve belki 3-5 balıkçı ailesinin barındığı korunaklı bir liman olarak Piri Reis'in Kitab-ı Bahriye'sinde de anılmaktadır. Birlik dönemine ait sikkeleri de ele geçmiş olan Aperlai'nın diğer Roma egemenliğindeki Lykia şehirleri gibi yalnız III. Gordianus zamanında sikke basma yetkisine sahip olduğu bilinmektedir. Lykia Birliği sırasında Aperlai; üç kentin, bazı kaynaklara göre ise dört kentin "tek oya" sahip olduğu birliğin başındadır. Aperlai'nın Simena, Apollonia ve İsinda ile bir "sympoliteia" imzaladığı ve oluşturduğu kesindir. Söz konusu üç şehrin vatandaşlarından yazıtlarda "Simena'dan Aperlailılar" diye söz edilmekte ve kendi etnik isimleri kullanılmamakta idi. Bizans dönemi Piskoposluk kayıtlarında ise ismi "Aprillae" şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Kentin kalıntıları denize doğru inen tepenin etek-

lerinde, körfezin kuzey tarafında yer alır. Aperlai antik kenti, deniz kenarından başlayarak, akropole doğru uzanan rektogonal ve poligonal tekniklerin kullanıldığı, kulelerle takviye edilmiş surlarla çevrilmiştir. Kuzey surların üstünde kare planlı üç adet savunma kulesi görülür. En iyi korunmuş durumda olan Batı duvarı, ikisi düz biri kemerli üç kapıya sahiptir. Güney duvarı ise tepe yamacına dik olarak devam eder ve poligonaldir. Günümüzde büyük ölçüde tahrip olmasına rağmen orta kısmında şehre girişi sağlayan, iki yanında birer kulesi bulunan bir kapı yer almaktadır.

Tüm Likya liman kentlerinde olduğu gibi Aperlai'da da limana yakın iki adet Roma dönemi hamam kalıntısı saptanabilmektedir. Biri akropolün kuzeybatı köşesinde diğeri de güney-doğu köşe de olmak üzere iki adet küçük boyutlu Bizans kilisesi kalıntısı dikkat çeker. İ.S. 6.-7. yüzyıllara tarihlenen her iki kilisede bazilikal planda inşa edilmiş olup, erken Bizans kilise mimarisini yansıtır. Orta geniş koridorun her iki yanında, iki dar koridor, sonunda ise yarım daire planlı apsis yer alır.

Kentin nekropolü kale surlarının doğusunda yer almakta olup çok sayıda Likya lahitleri bulunmaktadır. Rıhtım, rıhtıma ait binalar ile rıhtıma yakın yapıların kalıntıları bugün sular altındadır.

Kaynakça: George E. Bean, Eski Çağda Lykia Bölgesi, 1998, sf. 105-107; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, 2004, sf. 234-236; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, Ankara Turizmi, Eski Eserleri ve Müzeleri Sevenler Derneği Yayınları 8, sf. 48; Antalya Kültür Envanteri, Kaş, 2004 sf. 90-95; Serhat Kunar, Antalya Çevresi, Kültür, Tarih ve Doğa Rehberi, 1997, sf. 110.

4. Ariassos

Pisidia bölgesi kentlerinden olan Ariassos, Antalya'nın 50 km. kuzeyinde, Antalya kıyısını kuzeydeki Anadolu platosuna bağlayan boğaz olan 924 m. yükseklikteki Çubuk Beli'nin batısında, Akkoç köyüne 1 km. mesafede bulunmaktadır.

Kentin resmi kuruluş yılı, Manlius Vulso'nun seferi ve Apameia Barışı'yla bağlantılı olarak M.Ö. 189/188 yılıdır. Strabon'da kentin adı "Aarassos" şeklinde ve bir Pisidia kenti olarak geçmektedir. Coğrafyacı Ptolemaios, kenti Kabalia Bölgesi'nde saymaktadır. Kent, M.Ö. I. yüzyıldan Gallienus Dönemi'ne (253-267) kadar sikke basımına devam etmiştir. Hierokles tarafından kent, Geç Antik Dönem'de Pamphylia Eyaletinde gösterilmektedir. 12. yüzyıla kadar Notitia Episcopatum'da Pamphylia II Bölgesi'nin piskoposluğu olarak adlandırılmaktadır.

Diğer Pisidia kentleri ile birlik içerisinde olan Ariassos, Roma Dönemi'nde yollarının inşa edildiği bir geçit olarak yer almaktaydı. Yüzeyde yapılan araştırmalarda Kalkolitik döneme ait bir adet taş balta, klasik

döneme ait seramik parçalarının çok az olarak bulunmasına karşılık mimari olarak Hellenistik dönemden önceye giden hiçbir yapı kalıntısına rastlanmamıştır. Bizans döneminden sonra kentte yaşam sona ermiştir.

Ariassos kent planı incelendiğinde, doğudan batıya doğru ilk önce bir nekropol alanı, şehir surlarının güney köşesi ve sivil yapılar, şehir kapısı, kapıdan batıya doğru uzanan olası bir sütunlu cadde, bu caddenin kuzey tarafında esas kent yerleşimi, batısında yine bir nekropol alanı yer almaktadır. Kent doğu-batı doğrultusunda uzanan bu caddeye paralel olarak kuzey yamaçta oluşturulan teraslar üzerine yerleştirilmiştir. Bu doğu-batı doğrultusunda paralel uzanan terasların arası, yamaç eğiminin çok fazla olması nedeniyle ancak dar merdiven şeklindeki sokaklarla birleştirilmiştir.

En önemli yapıları; hemen hemen tam olarak ayakta duran şehir kapısı, Mozole tipi mezar yapıları, Şehir Surları, Roma Yolu, Su Yolu, Nymphaion, Bouleuterion, oldukça yıkılmış bir bölümü kaybolmuş Gymnasion, Hamam ve Tiyatro yapılarıdır.

Ariassos kentine girilen vadinin başlangıcında kentin en görkemli kalıntısı olan anıtsal giriş kapısı yükselir. Şehrin doğu tarafında görülebilen en sağlam yapısıdır. Roma dönemi yapısı olan bu anıt, düzgün kesilmiş dörtgen bloklerle yapılmış olup, dört ayak üzerine oturmuş, 3 kemerli girişe sahiptir. Üç geçişli olan yapıda yan geçişler 290 cm, orta geçiş ise 430 cm genişliğindedir. Yapı 4 düz bantla süslü kornişle son bulmakta, yerden korniş seviyesine kadar olan yükseklik ise 11 m.dir. Orijinalinde üzerinde bulunan 4 adet heykel kaidesi ile birlikte yapının 1 m kadar daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Doğu yönünde olan heykel kaideleri kitabelidir. Ancak okunamayacak durumda olan kitabeler silinmiş vaziyettedir. Güney tarafta bulunan 4. kaide yere düşmüştür. Cephe de yine heykel koymak için yapıldığı sanılan 4 adet konsol bulunmakta, ortadaki konsolun güney tarafında olanında "Severus Alexander ve İmparator Gordian'ın Tanrısı-na" cümlesi araştırmacı Stephen Mitchell tarafından okunmuştur. Yine Gymnasiumdaki iki kitabede Samoslu Diotimos'un yardımı ile şehir konsülü halk tarafından kapının üzerindeki heykellerin dikildiği yazılıdır. Ayrıca, aynı kitabelerde Diotimos, Gymnasium'un resmi memuru (Jimnasiakos) iken M.S. 236-242'de geliri Gymnasium da kullanılmak üzere toprak bağışında bulunduğu bildirilmektedir. Aynı işçiliğe sahip yapının her iki yüzünde benzer şekilde süslenmiştir. Üç kemerli şehir kapısının Severus Alexander zamanında kullanılmakta olduğu anlaşılmaktadır.

Antik kentin kuzeybatı yamacında bulunan bouleuterion, yaklaşık 135x17 m ebatlarında iki mekanlı bir yapıdır. Ön mekanda sadece temel izleri mevcut iken, ana mekandaki 6 adet oturma sırası oldukça sağlam durumdadır. Yan duvarlar ise hemen hemen temel seviyesine kadar yıkıktır.

Şehrin güneybatısında, tiyatronun güneyinde yer alan nymphaion, 9 m. genişlikte ve 4 m kadar yükseklikte ayakta. Kireç harcı ve toplama taşlarla yapılan binanın dışı dörtgen bloklerle kaplanmıştır. Ortadaki dairesel nişte 10 cm derinliğinde bir su oluğu bulunmaktadır. Hamam-Gymnasion kompleksi nymphaion'un hemen bitişiğindedir.

Sütunlu caddenin sonunda Nymphaion'un kuzeyinde sadece 5 veya 6 adet oturma sırası kalıntısı tespit edilen tiyatro oldukça harap durumdadır.

Orijinalinde yaklaşık 1250 m uzunluğunda ve 9 hektarlık bir alanı çevreleyen şehir surlarından sağlam kalabilmiş ve devamlılık gösteren surlar, kentin kuzeyindeki ortalama 300m'lik bölümüdür. İki adet dörtgen kule bulunmaktadır. Bir adette dar kapı kalıntısı tespit edilmiştir. Moloz taş ve harçtan, düzgün dörtgen örgüye kadar çeşitlilik gösteren surların farklı dönemlerde onarılarak ve yenilenerek kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca Şehir Kapısı ile çeşme binası arasında var olduğu kabul edilen sütunlu cadde üzerinde iki, kentin kuzeybatı bölümünde ise 1 adet olmak üzere üç adet küçük kilise binası tespit edilmiştir.

Kentin batı yamacında bugünkü Akkoç köyü yolunu keserek inen antik Roma Yolu kalıntısı mevcuttur. Düzgün döşenmiş iri bloklerle yapılmıştır. Bu yol, Termessos tarafından Ariassos'un batı kapısına gelen yoldur.

Ariassos'un şehir kapısından sonra en göz alıcı yapıları anıtsal mezarlardır. Şehir yerleşimi ile bütünleşmiş olarak doğu ve batı tarafta iki nekropol alanı bulunmaktadır. Batı nekropolünün kuzey tarafında 9 tane mozole tipi mezar bulunmaktadır. Bunlar iki krepsilli stylobat üzerine oturmuş ortostatlı bir podyum üzerine çift tonoz örtülüdür. Anteler arasındaki 6 merdivenle lahitin bulunduğu odalara çıkılır. Batı nekropolünde dörtgen planlı bir veya iki basamaklı platform üzerine oturmuş doğrudan girişli kırk adet daha basit yapılı mezar binası daha tespit edilmiştir. Doğu nekropolünde ise dokuz adet mezar yapısı karşımıza çıkar. Bunların dışında kireç taşından yapılmış, yanları tabula ansatalı, dar yüzleri Pisidia tipi kalkanlı lahitler ve doğrudan kayaya oyulmuş basit gömü şekillerinde kullanılmıştır.

Kaynakça; H. Hellenkemper- F. Hild, Tabula Imperii Byzantini 8: Lykien und Pamphylien II (Viyana: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2004), sf.450; Antalya Valiliği, Antalya kültür Envanteri, (Merkez),2003, sf. 108-118; Serhat Kunar, Antalya Çevresi Kültür, Tarih ve Doğa Rehberi, 1997, Antalya, sf.40

5. Arykanda

Antalya İli, Finike İlçesi, Arif Köyü sınırları içerisinde yer alan Arykanda Antik Kenti'nin ismi Likya dilinde "Ary-ka-wanda", "yüksek kayalığın yanındaki yer" anlamına gelmektedir. Kentin adının filolojik açıdan yerli Anadolu dilini yansıtmaması, bölgenin en eski şehirlerinden biri olduğunu göstermektedir. Arykanda'nın yanı sıra, son yıllarda Limyra ve Patara'da ele geçen Geç Kalkolitik-Erken Bronz Çağı baltaları genel olarak bu bölgenin yoğun, olarak iskân edildiğine işaret etmektedir. Ancak, II.bine tarihlenen taş balta dışında, buluntulara dayanarak, şehir tarihini İ.Ö. 5.y.y.dan önceye götürmek güçtür. İ.Ö. 5.y.y.a ait yerli beylerden Kuprili ve Aquwami'ye ait sikkeler, Pers egemenliği sırasında ki Arykanda'yı yansıtırken, bunu İ.Ö. 4.y.y.a tarihlenen Limyra beyi Perikles'e ait sikkeler izlemektedir.

Bu duruma göre Arykanda'nın bir süre Limyra egemenliğinde kalmış ve İskender ile birlikte el değiştirmiş olması gerekir.

İskender'in ölümünden sonra bölgenin diğer şehirleri gibi Ptolemaiosların, ardından Seleukosların eline geçtiği, Apamea (Dinar) Barışından sonra ise Rodos'un kontrolüne girdiği bilinmektedir.

İ.Ö. 2. yy.da Arykanda'nın Likya Birliğine dâhil bir şehir olarak sikke bastığını görüyoruz. İ.S. 43'te İmparator Klaudius'un Likya Birliğine son verdiği tarihte Likya Bölgesi Pamphylia ile birlikte bir eyalet haline sokulmuş ve Roma'ya bağlanmıştır. İ.S. 2. yy.da Arykanda isminin çeşitli kaynaklarca çokça anıldığı bir dönemdir. İ.S. 240 yılında büyük depremden sonra kısmen onarılan şehir, Bizans egemenliği sırasında "Akaland" veya "Orykanda" adıyla anılır. Kalıntı ve Bizans kaynaklarına dayanarak 11. yy.a kadar varlığını bildiğimiz Arykanda'nın bu tarihten sonra yer değiştirmiş ve bugünkü karayolunun güneyine taşınmış olması mümkündür.

Arykanda kenti, Şahinkaya diye bilinen sarp bir kaya yüzeyinin dibinden başlayan, güneye eğimli arazi üzerinde yer almaktadır. Kentte en üst seviyede yer alan yapı, Şahinkaya'nın güney batı eteğindeki gözetleme kulesidir.

Kulenin güneyindeki üçgen plan veren Akropol'ün kentin ilk yerleşim yeri olduğu düşünülmektedir. Bu alanın doğusunda bouleuterion ve doğusundaki üç dükkânın kuzeyinde İ.Ö. 4.y.y.da inşa edilmiş Güneş Tanrısı Helios adına yapılmış tapınak bulunmaktadır. Kentin gözetleme kulesinden sonra en üst seviyedeki diğer yapısı İ.S. 1.y.y.da inşa edilen stadiondur. Tek uzun kenarlarında oturma sıraları yer almakta, diğer uzun kenar yamaca açılmaktadır. Bir alttaki terasta, bölgenin ufak fakat en iyi korunmuş tiyatrosu yer alır. En alttaki terasta ise agora ve meclis binası işlevi de veren odeon görülür. Şehrin güneydoğusunda bulunan gymnasium, hamamın hemen

yanında yer almakta ve hamam-gymnasium görünümü vermektedir. Şehrin "doğu nekropolü" olarak isimlendirilen mezar alanı, birçoğu ayakta kalmış anıt mezarlarla dikkati çeker. Birbirine teras görevi gören anıt mezarların tümü İ.S. 2 yy.a ait olup bunların altındaki terasta çatı hizasına kadar ayakta kalmış hamam, şehrin iyi koruna gelmiş yapılarından biridir. Şehrin su ihtiyacı, büyük bir beceri ve su mühendisliği örneği gösteren tesislerle sağlanmaktadır. Aykırıçay'ın çıktığı yerde sarp kaya yüzeylerine oyulmuş dört ayrı seviyedeki kanal, şehre su getiren sistemin ana hatlarını oluşturur.

6. Aspendos

Antalya - Alanya karayolunun 44. km.sinden kuzeye dönen yolun 2. km.sinde yer alan Aspendos, sadece Anadolu'nun değil tüm Akdeniz dünyasının en iyi koruna gelmiş Roma Dönemi tiyatrosuna sahip olmasıyla ünlüdür. Şehir, bölgenin en büyük nehirlerinden Köprüçay (Antik Eurymedon) yakınlarındaki tepe düzlüğünde kurulmuştur. İ.Ö. 5. y.y.da basılmış sikkelerinde adı Estvediys olarak geçer. Anadolu kökenli bu ad, şehrin çok eskilerden beri yerleşim gördüğünün kanıtıdır. Akdeniz ile ulaşımını ve gelişmesini yakınındaki nehre ve dolayısıyla çevresindeki bereketli topraklara borçlu olan Aspendos'ta bugün çoğunlukla tiyatro ve su yolları ziyaret edilir. Şehre ait diğer yapıların kalıntıları ise tiyatronun yaslandığı tepenin düzlüğünde yer alır.

Tarihçiler şehrin yakınlarında akan nehrin kenarında İ.Ö. 467 yılında Yunanlılarla Persler arasında geçen, Eurymedon savaşı adıyla anılan savaşta Yunan tarafının kazandığından bahseder. Aspendos, Büyük İskender'e hileli yollarla direnme göstermeye çalışsa da sonuçta teslim olup, şehirde yetiştirilen ünlü atlar ve altın karşılığındaki vergi borcunu kabul etmişlerdir. İskender'in ölümünden sonra Ptolemaios egemenliğine giren şehrin, en parlak dönemi şüphesiz, ünlü tiyatro ve su yollarının inşa edildiği Roma İmparatorluk dönemidir.

Aspendos Tiyatrosu, gerek mimari özellikleri gerekse iyi koruna gelmişliği ile Roma Devri tiyatrolarının günümüzdeki en seçkin temsilcilerinden biridir. Tanrılara ve devrin imparatorlarına adanan yapı, Roma tiyatro mimarisinin ve yapım tekniğinin son çizgilerini sergiler. Devrinin görkemli yapılarından biri olan Aspendos tiyatrosu 15-20 bin kişi alabilmekteydi. İmparator Marcus Aurelius devrinde (İ.S. 161-180) Theodoros'un oğlu mimar Zenon tarafından inşa edilmiştir. Girişin iki yanında Grekçe ve Latince yazıtlardan Curtius Crispinus ve Curtius Auspicatus adlı şehrin zengini iki kardeş tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Tiyatronun yanında şehrin ziyaret edilebilir en önemli kalıntıları su yollarıdır. Aspendos su yolu sistemi antik su yollarının günümüze dek koruna gelmiş

en iyi örneklerinden biridir. Genel görünümü, yaklaşık 1 km uzunluğundaki kuzey-güney konumlu kemerli köprü'nün her iki ucundaki su basınç kuleleri oluşur. Şehrin suyu tepede yer yer görülebilen ana kayaya oyulmuş armut şekilli sarnıçlarda toplanırken, İ.S. 2. ve 3. yy.larda tüm yapılarla beraber su yolu sistemi geliştirilerek suyun daha düzenli elde edilmesi başarılmıştır.

Tiyatronun yaslandığı, yer yer sur duvarları ile çevrili tepenin üzerinde ise şehir merkezinin yapıları olan agora, bazilika, anıtsal çeşme, meclis binası ile anıtsal tak, cadde ve Hellenistik tapınak, görülmesi gerekli kalıntılardır.

Böylesine ufak bir ölçekte bir kentin tüm Akdeniz dünyasının en geçerli parasını basması ve anıtsal yapılarla donanması ekonomisindeki rahatlıkla açıklanabilir. Şehir ekonomisini ayakta tutan en önemli ihracat ürünü bugün kurutulup pamuk tarımında kullanılan, yakınlarındaki Kapria gölünden elde edilen tuzdur. Diğer ihracat ürünleriyle beraber ulaşım elverişli nehir aracılığıyla diğer Akdeniz pazarlarına gönderilen tuz, şehrin en önemli gelir kaynağıydı. Ayrıca bağcılık ve buna bağlı olarak şarapçılık, zeytin ve zeytinyağı ile diğer tahıl ürünleri ve yaş meyve şehrin tarıma dayalı diğer ihracat ürünleriydi. Tarihçiler Aspendos'ta yetiştirilen atların tüm Yakındoğu ve Akdeniz dünyasının en aranır atları olduğunu yazarlar. Ayrıca kilim ve benzeri tekstil ürünleri ile limon ağacından yapılmış mobilyaların başta Roma olmak üzere diğer Akdeniz merkezlerinin de en aranılır hediyelik eşyası olduğu kaydedilmektedir.

Aspendos Bizans ve Selçuklu dönemlerinde varlığını sürdüren şehirlerden biridir. Ünlü tiyatrodan Selçuklu dönemi onarım izlerini özellikle dış cephe ortasındaki anıtsal kapı eklentisinde ve cephesindeki koyu kırmızı zigzag desenli sıva kaplamada görmek mümkündür. Selçuklu sultanlarının konakladıkları, kervansaray olarak düzenlendiği düşünülen sahne binasının günümüze dek sağlam kalabilmesinin en önemli nedeni de bu Selçuklu onarım ve korumacılığına bağlıdır. Ulu Önder Atatürk 1930 yılında burayı ziyaret etmiş, "onarılıp yeniden kullanılması" için direktifler vermiştir.

7. Istlada

Istlada antik kenti, günümüze kalmış ilginç mezarları ile Likya'nın küçük boyutlu kentleri arasında en etkileyici olanıdır. Demre-Kaş karayolu üzerinde Yavu köyünü geçtikten sonra Davazlar Köyü levhasından güneye ayrılan yolla 4 km. sonra Kapaklı köyüne ulaşılır. Köy ilkokulunun hemen karşısında yer alan ünlü Hoyran Mezarı yanından yine 10 dakika güneye yürünerek varılan Hayıtlı mevki Istlada antik kenti kalıntılarının yer aldığı alandır. Istlada kalıntıları Kapaklı, Hoyran ve Hayıtlı'ya dağılmış vaziyettedir.

Istlada adı şehrin birçok yazıtında okunabilmiş olup Likya birliği içinde komşu diğer şehirlerle bölgenin tarihi kaderini paylaşmıştır. Gerek Hoyran mezarındaki ilginç kabartmalardan gerekse okunabilir Likya yazıtlarından şehrin tarihini en azından İ.Ö. 4. yy başlarına indirmek mümkündür. Likya döneminden sonra sırasıyla Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerinde yerleşim gördüğü kalıntılardan anlaşılmaktadır.

Istlada, Apollonia, Aperlai, Phellos veya İsin-da gibi ufak bir beyin oturduğu etrafı surlarla çevrili ufak bir kale görünümündedir. Şehrin surları akropolün doğu ve batı yönünde uzanır. Sur, doğu uca yakın yerde, kale içine girişi sağlayacak bir kapı ile nihayetleşmektedir. Kapının hemen batısında kapıyı kontrol amaçlı yapılmış bir yapı kalıntısı göze çarpar. Yer yer görülen sarnıç ve kuyular ve bunlara su birikimini sağlayan yerli kayaya açılmış kanalcıklar su ihtiyacının biriktirme ile karşılandığını göstermektedir.

Istlada; Kapaklı köyünde bulunan ünlü "Hoyran Anıtı" adıyla anılan kabartmalı mezarıyla da arkeoloji dünyasında çok özel bir yere sahiptir. Anıt, Ana kayanın yontularak ev tipi mezar haline getirilmiş örneğidir. Alınlığın ortasında mezar sahibi eşi ve oğluyla seçilebilmektedir. Çok basık gotik alınlığın altındaki frizde, ortada bir divan üzerine uzanmış mezar sahibinin ayakucunda askerleri başucunda ise oğlu, kızı, eşi ve kadınlardan oluşan bir grup törene iştirak edenleri oluşturmaktadır. Biri kopuk olan akroterlerde dışa dönük olarak sfenks tasvirleri mevcuttur. Anıt, Lykia alfabesi ile kazınmış yazıtı ve üzerindeki kabartmalardan M.Ö. 4. yüzyıla tarihlenir.

Akropol'ün doğu ve kuzeyi kaya mezarları, lahitler ve stel şeklindeki tek blok mezarlarla doludur. Lahitlerin büyük çoğunluğu tipik Likya lahti formunda, kaide, sanduka ve kapaktan oluşmaktadır. Lahitlerin aralarında steller yer almaktadır. Tüm yörenin doğal oluşumu olan kireçtaşıdan yapılmıştır. Kaya mezarları klasik çağa, lahitlerin tümü ise Roma çağına tarihlenir.

Üzerlerindeki kuş tasvirlerinden dolayı, horozlu ve güvercinli mezar olarak tanınan kaya mezarı en eski örneklerden biri olup İ.Ö. 4. yy başlarına tarihlenir. Diğer ilginç bir örnek de üzerinde ayakta savaşçı kabartmasının yer aldığı tek parça bloktan oluşan stel tarzı mezar anıtı olup tipik kaya mezarları kompleksinin önünde yer alır.

Kalıntıların yer aldığı zirveden güneye bakıldığında bölgenin en çarpıcı manzarası olan Gökkaya koyu ve çevresi görülebilir ki, Gökkaya büyük olasılıkla Istlada antik kentinin limanı görevini de yürütmekteydi.

Kaynakça: Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, 2004, sf.213-214; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, Ankara Turizmi, Eskieserleri ve Müzeleri Sevenler Derneği Yayınları, sf.40-43; Antalya Kültür Envanteri, (Kale), 2004, sf. 100-104.

8. İsinda

İsinda antik kenti, Kaş ilçesi merkez bucağına bağlı Belenli köyünün 3 km. güneyindeki tepenin doğu ve yamaçlarındadır. Demre-Kaş karayolu üzerinde Kaş'a 8 km kala Ağullu yerleşiminden önce güneye dönen yol Belenli köyüne ulaşır.

İsinda, ismine antik yazarlarda pek rastlamadığımız ufak bir yerleşim yeridir. Hala görülebilen Lykia dilinde yazılmış 3 mezar anıtı, kentin M.Ö. 4. yüzyılın ilk yarısından önce iskan edildiğini göstermektedir. Lykia Birliği'nin olduğu M.Ö. 2. yüzyılda Aperlai ile beraber Birlik'te temsil edilmiştir. Tıpkı Apollonia'daki gibi "İsindalı Aperlailılar" şeklinde şehrin ismini gösteren kitabeler mevcuttur. İsinda, daha çok ufak bir beyin veya sülalenin oturduğu müstahkem bir mevki durumundadır. Kent uzun süre varlığını sürdürmüş ve Pax-romana döneminde Antiphellos'un gelişip, zenginleşmesi ve İsinda halkının kıyıda bu kente göçmesiyle zamanla terk edilmiştir.

İsinda antik kentinin kalıntıları, Belenli köyü'nün üst tarafında kalan orta büyüklükteki bir tepede yer almaktadır. Akropolü çevreleyen, yörenin doğal oluşumu düzgün dörtgen kireçtaşı bloklardan yapılmış sur duvarları özellikle kuzey ve kuzeydoğu köşede daha belirgindir. Su ihtiyacını sarnıç ve kuyulardan sağlayan İsinda da sur içerisinde yağmur suyu toplamaya yarayan kuyu ve sarnıçlar bulunmaktadır. Ayrıca surun aşağı yukarı ortasına yakın yerde uzun bir yapının temel izleri seçilebilmektedir.

Bu küçük kentin en önemli kalıntısı akropolis doğunun altındaki, alınlığında Lykia dilinde yazıtı bulunan ev biçiminde iki anıtsal mezardır. Belenli köyü doğrultusunda veya Aperlai istikametinde kaya mezarlarına rastlanıldığı gibi Roma devrine ait Lykia tipi lahitlerde görülebilir.

Kaynakça: Bilge Umar, Lykia, Bir Tarihsel Coğrafya Araştırması ve Gezi Rehberi, 1999, sf. 112-114; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, Ankara Turizmi, Eskieserleri ve Müzeleri Sevenler Derneği Yayınları, sf. 48-49; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, 2004, sf. 238-239; Serhat Kunar, Antalya, Çevresi Kültür, Tarih ve Doğa Rehberi, 1997, sf.106; Antalya Kültür Envanteri, Kaş, 2004, sf. 116-117.

9. Karain Mağarası

Karain, Antalya'nın yaklaşık 30 km. kuzeybatısında, Merkeze bağlı Yağca Köyü sınırları içinde, Katran Dağının doğuya doğru alçalan yamaçları üzerinde yer alan çok sayıda mağaralardan biri ve en önemlisidir. Antalya çevresinde en yoğun ve sürekli iskân bu alanda görülmektedir. Bunun başlıca nedeni de, mağaraların konumlarının, içyapılarının ve özellikle de çevre koşullarının çok elverişli olmasından kaynaklanmaktadır. Günümüzden daha zengin su kaynakları, yenilebilir yabani sebze, meyve, tahıl, kök gibi bitki örtü-

sü; çeşitli av hayvanlarını içeren zengin bir fauna bu alanı insan için vazgeçilmez kılmıştır. Denizden 430 m. önündeki ovadan 130 m. yükseklikte bulunan Karain Mağarası, Prof. Dr. İ. Kılıç Kökten tarafından 1946 yılında bilim âlemine tanıtılmıştır. Kökten mağarada 1946 yılından 1973 yılına kadar aralıklarla arkeolojik kazılar yapmıştır. 1985 yılından itibaren Prof. Dr. Işın Yalçınkaya başkanlığındaki uluslararası bir ekiple kazılara yeniden başlanmıştır. Sekiz gözden oluşan mağarada, arkeolojik kazılar, E ve B Gözleri'nde halen sürdürülmektedir. Karain, Türkiye'de kazısı yapılan tek mağara sitesi olup, Türkiye'nin en eski iskân yerlerinden biri olma özelliğine sahiptir. Mağaranın önemli özelliklerinden bir diğeri ise, uzun süreli bir iskânın izlerini gösteren yaklaşık 11 m. kalınlığında arkeolojik ve jeolojik dolgununun olmasıdır. Yeni yapılan kazılar sonucunda mağaranın krono-stratigrafisi hakkında önemli sonuçlar elde edilmiş bulunmaktadır. Mağaranın E Gözü Paleolitik Çağ'ın tüm dönemlerini veren kalın bir katlaşımaya sahiptir. E Gözü'nde yaklaşık 8 m. derinliğe ulaşılmıştır. En üst tabakalarda Geç Üst Paleolitik döneme ait buluntular elde edilmiştir. Bu seviyelerin altından uzun süreli ve iki evreli Orta Paleolitik döneme işaret eden katmanlar gelir.

Günümüze yakın olanı Karain Tip Mousterien olarak isimlendirilmiştir. Bu tabakalarda ele geçen yontmataş aletler çok ince bir işçilik gösterirler. Kenar kazıyıcıların yoğunlukta olduğu aletler arasında dişlemeli ve çontuklu aletler, mekik aletler, ön kazıyıcılar, deliciler ve uçlar görülür. Yapılan yaşlandırma çalışmaları Karain Tip Mousterien seviyelerin G.Ö. 160.000-60.000 arasında yer aldığını göstermiştir. Yine bu seviyelerde Orta Paleolitik dönem insanları olan Homo *neanderthal* insanına ait fiziki kalıntılar da ele geçirilmiştir. Orta Paleolitik dönemin ikinci ve daha eski olan evresi, Charentien Tip Mousterien olarak isimlendirilmiştir. Uranium-Thorium yöntemiyle yapılan yaşlandırma çalışmalarıyla, Orta Paleolitik dönemin ikinci evresi yaklaşık G.Ö. 350.000 civarına tarihlendirilmiştir. Orta Paleolitik dönemden sonra Alt Paleolitik döneme ait seviyeler gelir. Alt Paleolitik dönem hem iki yüzeyli alet içeren kültürlerle (Acheuleen) hem de yonga içeren kültürlerle (Clactonien, Tayacien) temsil edilir. 2007 yılında alt seviyelerde bulunan bir iki yüzeyli alet (elbaltası) Acheuleen kültürün varlığını kanıtlanmasının yanında, bu aletin bulunduğu tabakanın G.Ö. 500.000-450.000 Uranium-Torium yaşı arasında olduğunun düşünülmesi ayrıca büyük bir önem taşımaktadır. Karain B Gözü'ndeki arkeolojik katlaşımın tabanını Orta Paleolitik dönem oluşturur. Yontmataş buluntular, E Gözünde olduğu gibi Karain Tip Mousterien'in tekno-tipolojik özelliklerini gösterirler. Bu seviyenin üzerinde C14 ile G.Ö. 39.000-22.000'e tarihlenen, omurgalı ön kazıyıcılar ve dufour dilgiciklerle nitelenen bir Üst Paleolitik dönem kendini gösterir.

İki seviyeli Epi-paleolitik dönem buluntuları ge-

ometrik olmayan mikrolitlerin varlığı ile belirginleşir. Kemik aletler ve bol miktardaki boncuklar da diğer önemli buluntu grubundandır. Bu seviyenin üzerinde ise; geç Neolitik-Erken Kalkolitik buluntular ele geçer. En genel buluntu grubunu kırık seramik parçaları oluşturur. Kalkolitik Çağ'a ait boyalı seramikler, Hacılar boyalıları ile büyük benzerlikler gösterir. Daha üstte Erken Bronz ve Geç Roma - Erken Bizans dönemlerine ait buluntular ele geçer. Mağaranın Geç Roma-Erken Bizans Döneminde bir tapınak olarak kullanıldığı, mağara duvarlarındaki adak kitabeleri ve nişlerden kolayca anlaşılmaktadır. Ayrıca, kazılarda ele geçen Üst Paleolitik döneme ait hayvan kemiğinden yapılmış, stilize insan başı betimlemeli buluntusuyla Anadolu'daki ilk sanat yapıtlarına öncülük etmektedir. Karain Mağarası, Anadolu Paleolitik Çağ kronolojisinin oluşturulmasında yegane merkez olmasının yanı sıra, dolguları içinden ele geçen yontmataş kültürleri, fauna, flora, fosil insan kalıntıları ve mutlak yaşlandırma sonuçlarıyla da, Türkiye'nin Pleistosen dönem arkeolojisine büyük katkılar sağlamıştır. Karain Mağarası'nda yapılan kazılarda ele geçen buluntular, mağara yanındaki küçük bir müzede ve Antalya Müzesi'nde sergilenmektedir.

10. Korydalla

Günümüzde Haciveliler olarak adlandırılan Korydalla, Kumluca ilçe merkezinin 1 km batısında, Myra'nın 29 km kuzeydoğusundadır.

Haciveliler'de İmparator Marcus Aurelius'un onurlandırıldığı bir heykel kaidesi aracılığıyla ismi kesinlik kazanan Korydalla yer adı, Yunanca "Korydos" (tarlakuşu) kelimesinden türetilmiştir. İ. Ö. 500 yılında Miletli Hekataios tarafından Rhodos Kenti olarak belirtilmiştir. Plinius, Korydalla'yı Rhodiapolis ve Gagai kentleri arasında, Ptolemeissos ise Masekitos dağının karşısında göstermektedir. Tabulae Peutingeriane'de "Coridallo" şeklinde geçmektedir. Hierokles, tarafından Geç Antik Dönem Lykia kentleri arasında sayılmaktadır. Korydalla, Patara Stadiasmus'unun güzergâhlarının kesiştiği önemli bir trafik noktasını oluşturmaktaydı. Lykia dilinde bir kitabesi bulunan Korydalla'nın tarihini büyük ölçüde Rhodiapolis ile incelemek gerekir. Kentin Lykia Birliği'ne katıldığı ve Rhodiapolis ile birlikte temsil edildiği bilinmektedir. M.Ö. 5. yy'da Pers ordularına yol gösteren casus Korydallas bu kentin bir ferdiydi. M.S. 141 yılındaki depremde sonra Rhodiapolisli Opramoas'ın yardım ettiği otuz Lykia kenti arasında Korydalla da yer almaktadır. Bu kentte epigrafik olarak bir Leto Tapınağı belgelenmiştir. Gordianus III ve Tranquillina dönemlerinde sikke basmıştır.

Roma döneminde varlığını sürdüren kent, ancak Bizans ve Geç Bizans çağında gelişme göstermiştir.

Spratt ve Forbes tarafından bulunan bir kitabe ile yeri tespit edilen kent, iki tepe üzerinde ve eteklerin-

de kurulmuştur. Antik kentte bugün göze çarpan belli başlı eserler hamam, su yolu, ile Büyük ve Küçük Asar Tepeler üzerinde bulunan sarnıçlar, kaya mezarları ve özenle yapılmış bir duvar işçiliği gösteren büyük mozaikli bir yapıdır. Su yolu Kumluca ilçesinin, Şeyhköy'e giden toprak yolun kenarında ve yol boyunca yaklaşık 500 m. kadar devam etmektedir. Büyük Asar Tepesinin güneybatısında yer alan Küçük Asar tepesinin batı yamacında 6 adet kaya mezarına rastlanır. Mezarlardan bir tanesinde L şeklinde yerden yüksekliği 0,80m olan bir kline bulunmaktadır. Mezarlardan bir diğeri ise çift katlı klinelidir. Diğer iki mezar ise tonozludur. Küçük Asar tepesinin güneydoğu yamacında antik kaynakların belirttiği tiyatro bulunmakta ise de bugün toprak üzerinde hiçbir iz kalmamıştır. Tepenin ilçe tarafına yakın eteğinde bir kaya mezarı, hemen onun üzerinde tekne kısmı kayaya oyulmuş oldukça harap bir lahit bulunmaktadır. Büyük Asar tepesine doğu taraftan çıkıldığında kayalar arasında sur duvarları olduğu tahmin edilen yer yer duvar kalıntılarına rastlanır. Tepeye ulaşan kayaya oyulmuş merdivenlerden çok az bir kısmı günümüze kadar korunabilmiştir. Tepede sarnıçlar bulunmaktadır. Sarnıçların bir kısmı kayaya oyularak ve kayaların şekline uydurularak yapılmış olup sıvalıdır. Bir kısmı ise dikdörtgen plan göstermektedir. Tepenin doğu yamacında ise büyük bir kaya bloğu düzeltilerek tipik bir Likya mezarı yapılmıştır. Söz konusu mezar ahşap mimari örneği yansıtmaktadır. Kaya mezarının içi üç klinelidir. Hamam, Büyük Asar Tepesi ile Küçük Asar Tepesi arasındaki düzlükte yer almaktadır. Çok harap durumda olan ve kesin bir planı elde edilemeyen hamamın alt katında tuğladan yapılmış hipocaust sistemi izlenebilmektedir.

Korydalla antik kenti arkeoloji literatürüne "Kumluca Definesi" olarak geçen Bizans maden sanatında ayrı bir yeri olan, bir kısmı yurt dışına kaçırılan altın ve gümüş kilise eşyaları ile de anılmaktadır.

Kaynakça: H. Hellenkemper- F. Hild, Tabula Imperii Byzantini 8: Lykien und Pamphylien II (Vienna: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2004), sf.655-656; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, Ankara Turizmi, Eskieserleri ve Müzeleri Sevenler Derneği Yayınları, sf.19, Serhat Kunar, Antalya Çevresi Kültür, Tarih ve Doğa Rehberi, 1997, Antalya, sf.87; Antalya Valiliği, Antalya Kültür Envanteri, (Kemer-Kumluca-Finike), 2005, sf. 90-95

11. Kyaenai

Kyaenai antik kenti, Kaş- Finike karayolunun hemen hemen orta yerinde, günümüz Yavı veya Yavu Köyü'nün kuzeyindeki yükselti üzerinde bulunmaktadır. Lykia dilindeki adı bilinmeyen kentin halen kullanılan ismi Xanthos gibi Grek kökenlidir ve "koyu mavi", "lapis lazuli" anlamına gelir. Renk anlamına gelen karışığının dışında Kyaenai aynı zamanda "çınlayan kayalar" adıyla da anılmaktadır. Şehirdeki Likya dili ile yazılmış kitabeler, Kyaenai'nın en azından İ.Ö 1. binden beri

iskân edilmiş olduğunu ortaya koymaktadır. Plinius'ta ve geç devir yazarlarında ismine rastladığımız kentin tarihi hakkında yazıtlar aracılığıyla da fazla bir bilgi edinilemez. Bu yazıtlar arasında en uzun olan Nikostratos oğlu ve Rhodiapolisli Opramoas'ın çağdaşı olan Jason adlı vatandaşın çeşitli kentlere cömertçe para bağışlarında bulunduğu ve değişik zamanlarda 16 Likya kentinin bu şahsa onursal unvanlar verdiği ile ilgilidir. Jason "Lykiarkh" (Likya Başkanı) unvanını taşımış ve görev süresinin bitiminde Birlik kendisine bilinen onurlandırmaları yaptığında, Moles adında birisi bilmediğimiz bir nedenle buna karşı çıkmış ve konunun Antonius Pius'a bildirilmesi gerekmiştir. İmparator yanıtında, Birlik memurları tarafından sunulan kanıtlara dayanarak, Jason'a verilen payeleri onayladığını bildirir. Lykia Birliği sırasında Lykion Ku ibareli sikkelere tanındığımız Kyaenai, özellikle Roma egemenliği altındayken büyük bir gelişme göstermiştir. Piskoposluk merkezi olarak kilise kayıtlarında ismine rastladığımız kentin, Akropol'deki Bizans kalıntılarından, bu dönemde (M.S. 5-6.yy) oldukça ufalmış önemli bir merkez olarak varlığını sürdürdüğü ve 10. yüzyılda terk edildiği anlaşılmaktadır.

Kyaenai doğu-batı doğrultusunda uzayan, güney yönü oldukça sarp ve karayolundan yaklaşık 200 m.lik bir yükseltiye sahip kayalık bir platform üzerinde kurulmuştur. Akropol'ün sarp güney tarafına sur yapılmamıştır. Şehri üç yönden çevreleyen surlar üzerinde 3 kapı girişi bulunmaktadır. Bunlardan kuzey ve batıdakiler hala görülebilir durumdadır. Üçüncü kapı ise doğu suru üzerindedir. Özellikle batı yönünde rektogonal teknikte inşa edildiği görülen surlardaki yer yer devşirme malzemeler, ters konmuş kitabeler ve kabartmalar geç dönemlerde onarılmış ve takviye edilmiş olduğunu gösterir. Akropol içinde muhtemelen kütüphane, hamam, tahıl ambarı, anıtsal çeşme ve sarnıçlara ait pek çok sosyal ve idari yapının kalıntıları, mezar odaları, sütun ve mimari parçalar bulunmakta, ancak yoğun bitki örtüsü bunlarla ilgili bilgi sahibi olmayı güçleştirmektedir. En belirgin kalıntı, batı kapısının yakınında olan sandukası ve kapağında birçok kabartmanın yer aldığı M.Ö. IV. yüzyıla ait lahtin bulunduğu Heroon'dur. Akropolden batıya giden düzlüğün kuzey kısmındaki tepenin güney eteğinde, caveası tabii meyile oyulmuş çift diazomalı tiyatro bulunmaktadır. Alt diazoması 5, üst diazoması 9 künei'ye ayrılmıştır. Alt caveada 11, üstte 14 oturma sırası mevcuttur. Alt caveanın en üst sırası arkalıklı koltuk şeklinde yapılmıştır. Plan itibarıyla Grek türü tiyatrolar tarzında olan yapının sahne binası (skenesi) her halde güney yöndeki doğal görüntüyü iyi algılayabilmek için yüksek tutulmamıştır.

Akropol'ün doğu tarafında hemen hepsi roma devrinden birçok lahtin bulunduğu nekropol sahalarından biri yer almaktadır. Nekropol alanı sarp uçurum şeklindeki güney yamaca kadar yayılır. Akropol'ün

güneyindeki sarp kayalıkta ise, birisi tek ion sütunlu in antis tapınak cephele kaya mezarı ile buna göre daha doğu da birçok kaya mezarı ve kabartmalı Lykia yazıtlı lahitler bulunmaktadır. Kyaenai, Lykia bölgesinde en çok lahit görülen şehir niteliğinde olduğundan buraya lahitler kenti de denir.

Kaynakça: George E. Bean, Eskiçağda Lykia Bölgesi, 1998, sf. 112-115 ; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, Ankara, Turizmi,Eskieserleri ve Müzeleri Sevenler Derneği Yayınları, sf. 43-44; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, 2004, sf. 214-219; Antalya Kültür Envanteri, Kale, 2004, sf. 85.

12. Limyra

Antalya İli, Finike İlçesi, Turunçova ve Sahilkent Beldeleri sınırlarında yer alan Limyra Antik Kenti, Toçak Dağı'nın güney eteklerinde, genellikle erken dönem yapıların yer aldığı akropol ile onun hemen güneyinde, şimdi karayolu ile ayrılan düzlükte Roma ve Bizans Çağı surları içinde kalan alanı kapsamaktadır.

Limyra'nın adı, Likçe yazıtlarda "Zemuri" olarak geçer. Bu da şehrin en azından İ.Ö. 5. yy.dan itibaren yerleşim gördüğünün kanıtıdır. Şehrin en aktif dönemi, İ.Ö. 4. yy.ın ilk yarısında Likya Kralı Perikle zamanıdır ki, bu dönemde Limyra, Likya'nın başkenti durumundadır. Bölge ile ilgili tarihi kayıtlardan; Perikle'nin Likya Birliğini oluşturmak ve egemenlik sahasını genişletmek için uğraştığı yıllarda Pers hâkimiyetinin sözkonusu olduğu, ancak bu hâkimiyetin sadece sözde kalarak diğer şehirler gibi Limyra'nın da büyük bir serbesti içinde kaldığı anlaşılmaktadır.

Perikle Döneminden sonraki parlak devrini İ.S. 2. ve 3. yy.larda yeniden yaşayan Limyra, zaman zaman depremler yüzünden zarar görse de yeniden inşa edilmiştir. Bizans egemenliği sırasında piskoposluk merkezi olan şehir, 8. ve 9. yy.larda Arap akınları sonrasında terk edilmiştir.

Limyra Antik Kenti, 1970 yılından beri Avusturyalı arkeologlarca kazılmaktadır. Değişik dönemlere ait buluntular, hem bölge tarihini aydınlatmış hem de Antalya Müzesine çok önemli buluntular kazandırmıştır.

Antik kentin en kuzeyinde yer alan akropol, kuzeyde bir iç kale ile aşağı kaleden oluşmaktadır. Aşağı kaleden, sur, sarnıçlar, Bizans kilisesi ve Perikle Heroonu yer alır.

İ.Ö. 4. yy.a tarihlenen Kral Perikle'ye ait anıt mezar, mimarisinin Xanthos'taki Nereidler Anıtı'na benzemesi ve önemli parçalarının Antalya Müzesinde sergilenmesi ile ayrı bir önem arz eder. Akropolün düzlüğe ulaştığı yerde Turunçova-Kumluca karayolunun hemen kenarında, orijinali Hellenistik döneme ait olan, İ.S. 141 yılında büyük bir onarım geçiren tiyatro binası yer alır.

Karayolunun güneyi; Limyros çayı ile doğu ve batı olmak üzere bölünmüş iki ayrı ada halindedir. Limyros'un batısındaki Erken Bizans dönemi suru içindeki alan doğudakine göre daha eski kalıntılar içermektedir. Surun güney duvarı içerisinde "Ptolemai-on" adlı yapı ortaya çıkarılmıştır. Hellenistik Dönemde yapılan bu anıt ve ona ait Antalya Müzesi'nde sergilenen plastik eserler, Limyra kazılarının son yıllarda ele geçmiş önemli buluntularıdır. Bu alanda yer alan bir diğer önemli yapı ise İmparator Augustus'un manevi oğlu Gaius Caesar'ın İ.S. 4 yılında yapılmış olan anıtsal mezarıdır. Bu anıt, Gaius Caesar'ın Kudüs'ten Roma'ya dönerken Limyra'da ölmesi nedeni ile inşa edilmiştir. Cenaze veya içinde küllerin bulunduğu urne Roma'ya götürülmüş ve onun anısına içinde naaşı olmayan anıtsal mezar yapılmıştır. Anıt mimarisinin yanında, onu çevreleyen mermer kabartmaları ile ünlüdür ki, bunlardan Antalya Müzesinde sergilenen yüksek kabartma, Augustus Dönemi realizmini sahnelemesi açısından mükemmel niteliktedir.

Limyra, Likya Bölgesinin en çok kaya mezarına sahip kentlerinden biridir. Antik kentte 400'ü aşkın kaya mezarı yer almakta ve çoğu mezar Likya dilinde yazılmış kitabeleriyle ismen bilinmektedir.

13. Myra

Bugünkü Demre İlçe merkezinde ve civarında yer alan Myra Antik Kenti, aynı adı taşıyan ova üzerinde kurulmuştur. Myros nehrinin (bugünkü Demre Çayı) batısındaki ulaşım elverişli kanal ile şehrin denizle bağlantısı sağlanmaktaydı. Kanalın diğer yanında yer alan Andriake (Çayağzı) limanından da bölgenin deniz ulaşımı ve ticareti yürütülmekteydi. Myra Antik Kenti özellikle Likya Dönemi kaya mezarları, Roma Dönemi tiyatrosu ve Bizans Dönemi Aziz Nikolaos Kilisesi (Noel Baba) ile ünlüdür.

Kaya mezarları, Likçe yazıtları ve sikkeler, Myra'nın en azından İ.Ö. 5. yy.dan itibaren varlığını sürdürdüğünü gösterirler. Strabon'un verdiği bilgiye göre Likya Birliğinin altı büyük kentinden biri olan Myra, Likçe yazıtlarda Myrrh adıyla anılır. İ.S. 2. yy. Myra'nın büyük bir gelişmeye sahne olduğu dönemdir. Likya Birliğinin Metropolisi olan şehirde, Likyalı zengin kişilerin yardımları ile birçok yapı inşa edilmiş ve onarılmıştır.

Bizans Döneminde ise Myra, dini yönden olduğu kadar idari yönden de önde gelen şehirlerden biri olmuştur. Günümüze dek ulaşan ününü, Aziz Nikolaos'un (Noel Baba) İ.S. 4. yy.da şehrin piskoposu olmasına ve ölümünden sonra aziz mertebesine ulaşip adına kilise yapılmasına borçludur.

Myra, 7. yy.dan itibaren gerek deprem, su baskını ve Demre Çayının getirdiği alüvyonlar, gerekse Arap akınları sebebiyle önemini yitirip 12. yy.da köy hüviyetine dönüşmüştür.

Günümüz kalıntılarını, akropolün güney eteğinde yer alan tiyatro ile her iki yanında yer alan kaya mezarları oluşturur. Yapılan araştırmalara göre bugün oldukça sağlam durumda olan Roma Dönemi surlarının dışında, Helenistik hatta İ.Ö.5.y.y'a tarihlenen sur kalıntılarına akropol tepesi ve çevresinde rastlamak mümkündür. Akropolün güney eteğinde yer alan tiyatro, gerek oturma sıraları gerekse sahne binası ile iyi korunmuş bir Roma Dönemi tiyatrosunun özelliklerini yansıtır. Sahne binası ikinci katın yarısına kadar ayakta-
tadır.

Tiyatronun hemen iki yanında, kabartmalı veya düz kaya mezarları yer alır. Likyalıların ahşap ev mimarisinin kaya mezarlarına en iyi uyarlanmış örnekleri olan Myra mezarlarının içinde, ölüyü ve yakınlarını betimleyen kabartmalı mezar, en ilginç örneklerden biridir.

Ayrıca yine kabartmalı veya kitabeli birçok kaya mezarı, kayalığın güneye bakan yüzünde üst üste veya yan yana sıralanmaktadır.

Tiyatro yakınındaki şehir merkezine giderken yolun solundaki hamam kalıntıları ise Roma Dönemi tuğla mimarisinin erken ve ilginç örneklerini oluştururlar. Şehrin su ihtiyacı, Demre Çayının aktığı vadi kenarındaki kayaya oyulmuş kanallarla karşılanmaktaydı.

Likya konfederasyonunda 3 oy hakkına sahip 6 şehirden biri olan Myra'nın "En parlak kent" unvanıyla anılması ne denli önemli bir kent olduğunu göstermektedir. Myra'nın Likya konfederasyonuna ait sikkelerin yanında kendi adıyla basılmış sikkelerinde, şehrin ana tanrıçası Artemis'in Anadolu'nun en eski tanrıçası Kybele formunda temsil edilmiş olması ayrı bir önem taşımaktadır. İ.S. 5.yy.da Likya eyaletinin başkenti olan Myra'nın, St. Paul ve arkadaşlarının uğradıkları şehir olması Hristiyanlıkça da özel bir önem taşımaktadır.

14. Noel Baba Müzesi

İ.S. 3. yüzyılın ikinci yarısında Patara'da doğup Myra'da piskoposluk yapmış olan Aziz Nikolaos'ın saygın dini kişiliği öldükten sonra aziz mertebesine ulaşmasını sağlamış, başta eski Rusya Çarlığı olmak üzere Avrupa'nın birçok ülkesinin en popüler azizi olmuştur. Almanya'nın Freiburg, İtalya'nın Bari ve Napoli kentleri ile tüm Sicilya adasında özel saygı duyulan Aziz Nikolaos, Hollanda ve İngiliz dillerinde Santa Klaus olarak tanınmış, bunlar sayesinde Amerika'da da sevilerek New York'u koruyan azizlerden biri sayılmıştır. Avrupa'nın kuzey ülkelerinde çocukların koruyucusu ve sevindiricisi Noel Baba geleneği Aziz Nikolaos inancıyla bütünleştirilerek yarı dini ve çok popüler efsanevi bir tipin yaratılmasına sebep olmuştur. Bu tipin kökünün kuzey ülkelerinin çok eski inançlarından

alındığı, Noel Baba'nın geyikler tarafından çekilen bir kızakla dolaşmasından anlaşılır. Hâlbuki gerçek Myralı Aziz Nikolaos'un yaşadığı yerler hiç kar görmeyen Akdeniz kıyılarıdır. Onun zor durumda olan çocukları koruyucu kişiliği, Noel geceleri hediyeler getirdiğine inanılan sempatik bir ihtiyara dönüşmüştür. Aziz Nikolaos olarak özellikle Doğu Akdenizli gemiciler ona saygı göstermiş, küçük, büyük bütün teknelere resmi veya ikonası asılmış, sefere çıkarken "Dümenini Aziz Nikolaos tutsun" dileği gelenek olmuştur. Bu özelliği ona ilk çağın çok tanrılı döneminin denizler tanrısı Poseidon'a ait inançların 4.yüzyıldan sonra Aziz Nikolaos'a yakıştırdığını göstermektedir.

Aziz Nikolaos Kilisesi, Bizans sanat tarihinin önemli bir anıtı mimari üslubu ve süslemesiyle Orta Bizans Dönemi'nin en seçkin örneğidir. İ.S. 5.yüzyılda Myra'nın (Demre) Likya eyaletinin başkenti, Myra Başpiskoposunun da Anadolu'nun ikinci büyük din otoritesi olması, Aziz Nikolaos'un ölümünden sonraki yıllarda şehrin saygınlığının artmasında büyük rol oynamıştır. Myra halkı ölümünden sonra Aziz adına önce bir anıt, sonra da büyük bir bazilika inşa ettirmiş, bu devirde Aziz adına İstanbul'da büyük bir kilise inşa edilmiştir. Myra'daki bazilika depremler ve şehre yapılan akınlar sonucu 8.yüzyılda büyük hasar görmüş, 9. yüzyılda ise kubbeli kilise olarak yeniden inşa edilmiştir. Daha sonraki ilaveler 11. yüzyılda Orta Bizans devrinde gerçekleşir. Bu dönemin en önemli onarımının 1042'de İmparator IX. Konstantin ile karısı Zoe tarafından yapıldığı bilinmektedir. Duvar freskleri ve taban mozaiklerinin çoğu bu döneme aittir. Yüzyıllar içinde çeşitli nedenlerle tahrip olmuş kilisenin diğer geniş kapsamlı onarımı 1862 yılında Rus Çarı I. Nikolay tarafından gerçekleştirilmiştir. Orijinal planından oldukça sapmış bu onarıma ait çan kulesi ve omurgalı yeni orta kubbe ekleri bu çalışmaların ürünüdür. Bugünkü kilisenin özgün temelleri üzerinde değişik zamanlarda yapılmış birçok yapı bulunur. Böylece kilise çeşitli dönemlerde inşa edilmiş bir kompleks görünümündedir. Bu kompleks ana hatlarıyla; avluya açılan iki narteks (iç avlu), iki yan koridorun arasında yer alan kubbeli bir orta mekanla (naos), bema ve önündeki syntrnonlu (koro basakları) apsisten ibarettir. Dış narteks 1862 yılı onarımında yeniden inşa edilmiş, iç narteks ise çoğunlukla özgün temeller üzerinde olup tonozlarında peygamber ve konsül toplantılarının resmedildiği, kilisenin en eski duvar freskleri bulunur. Güney koridorunun Aziz'in lahdini korumak için uygun yer olduğu düşünülmekte, doğu köşedeki nişin içinde ise Aziz'in lahdinin korunduğuna inanılmaktadır. Ayrıca kuzey-doğu ve batı köşelerde kubbeleri freskli iki oda daha yer almaktadır

15. Olympos

Antalya'nın güney sahillerinde Phaselis'ten sonra ikinci önemli liman kenti Olympos'tur. Şehir adını,

16. km. kuzeyindeki Torosların batı uzantılarından biri olan 2375 m. yüksekliğe sahip Tahtalı Dağı'ndan alır. Beydağları-Olympos Milli Parkı sınırları içinde yer alan şehre ulaşım, Antalya - Kumluca karayolundan güneye ayrılan iki saptan da mümkün olup, gerek plajı gerekse ormanlık alanları ile Antalya'nın beğenilen günübirlik tatil alanlarından biridir. Kesin kuruluş tarihi bilinmemekle birlikte İ.Ö.167-168 yıllarında basılan Likya Birlik sikkelerinde adı geçen Olympos, Likya Birliği'nde üç oy hakkına sahip 6 şehirden biridir. Birlik'te Likya'nın doğusunu temsil etmiştir. Kentin günümüze ulaşmış kalıntılarının çoğu orman içinde ağaç ve çalılarla örtülü olup, Helenistik, Roma, Bizans dönemlerine aittir.

Olympos Limanı tarihte korsan yatağı olarak bilinir. Kilikyalı korsanların başı Zeniketes şehri üs olarak kullanmış, bu sayede "Mitras Kültü" de şehre yerleşmiştir ki bu doğu kökenli yaratıcı Işık Tanrısı kültüdür. Şehirdeki korsan egemenliği İ.Ö. 67'ye dek sürmüş, İ.S. 43'te kesin Roma egemenliği, yeni parlak bir dönemin de başlangıcı olmuştur. Onarılan veya yeniden inşa edilen birçok yapı, demirci Tanrı Hephaistos (Vulcano) adına yapılan kutlamalar, İmparator Hadrianus'un (İ.S. 130) ziyareti, şehir tarihinin Roma dönemine ait renkli sayfalarıdır. Erken Hristiyanlık döneminde önemini koruyan şehrin Piskoposu Methodius, adından en çok bahsedilen kişidir. Olympos, 4. yy.dan itibaren yeniden korsan hücumlarına uğramışsa da 5. yy.da Efes ve İstanbul konsüllerine katıldığı yazılı kayıtlardan anlaşılmaktadır. Geç Hristiyanlık döneminde önemini yitirmeye başlayan Olympos, 11. ve 12. yy.da Venedikli ve Cenevizli tüccarların ticari merkezi olmuş, ancak bu aktivite 15. yy.daki Osmanlı deniz üstünlüğüyle son bulmuştur. Olympos'un günümüze kadar ulaşmış kalıntıları genellikle doğudan batıya, doğru hızla denize akan bir ırmağın ağzında ve her iki yakasında yer alır. Antik dönemde kenti ikiye bölen nehir yatağı bir kanal içine alınarak her iki yakası da iskele olarak kullanılmış ve köprü ile birbirine bağlanmıştır. Bugün köprü'nün bir ayağı yerinde durmaktadır. Güney kıyıda, Hellenistik dönemin çokgen örgülü duvarı ile yanındaki Roma ve Bizans onarımlarını işaret eden bölümü görülmektedir. Nehir ağzına yakın bir yerde küçük ve dik akropolde geç dönemlerden kalan yapı kalıntıları yer alır. Irmağın güney kıyısındaki Hellenistik temelli ve Roma onarımlı küçük tiyatro oldukça harap olup, girişin bir yanı iyi korunmuş durumdadır.

Şehrin görülebilir diğer önemli yapısı ise ırmak ağzının 150 m. batısında yer alan tapınak kapısıdır. İon düzeninde küçük bir tapınağa ait olduğu mimari parçalardan, Roma İmparatoru Markus Aurellius (İ.S. 172-173) adına yapıldığı da kapı önündeki heykel kidesinden anlaşılmaktadır. Kalıntılar arasında en ilginç Antalya Müzesince yürütülen kazılarla gün ışığına çıkarılmış olan "Kaptan Eudomus'un lahdidir". Nehir ağzının hemen yanında kayalığın oyuğunda yer alan

lahit hem duygu dolu şiirsel ithaf yazıtında kaptanın adını vermesi, hem de uzun kenarındaki gemi kabartmasında gemisinin şeklini vermesi açısından da büyük önem göstermektedir. Olympos'un doğusunda, sahilden 300m. ilerde Caretta'arın yumurta bıraktığı muhteşem kumsalı ve pek çok bitkinin yaşadığı sahil kumulları ile ünlü, Çıralı yerleşimi yer alır.

Kentin birkaç kilometre güneybatısındaki Çakaltepe olarak anılan yükseltinin güney yamacından devamlı olarak alev çıkar. Özellikle geceleri çok etkileyici olan bu doğa olayı metan gazının asırlardır aynı noktadan yeryüzüne ulaşmasından başka bir şey değildir. Bu doğa olayı Likya'da yaşayan ve soluğundan ateş püskürdüğüne inanılan Khimaira canavarı ile özdeşleşmiş ve bu sayede Olympos, Bellerophonates efsanesine ev sahipliği yapmıştır. Zamanla demirci Tanrı Hephaistos'un kült merkezi, Roma ve Bizans dönemlerinde de dini merkez olarak kullanılan alanda yer yer orijinal blokları görülebilen kutsal yol ile alevlerin etrafındaki bir takım yapıların temellerini görmek mümkündür. İç duvarları yer yer freskolarla süslü Bizans Kilisesi ise alandaki en anıtsal kalıntıdır.

16. Patara

Fethiye-Kalkan arasında Xanthos vadisinin güneybatı ucunda bugünkü Ovagelemiş Köyünde yer alan Patara Antik Kenti, Likya'nın en önemli ve en eski şehirlerinden biridir. Akdeniz Üniversitesinden Prof. Dr. Fahri Işık ve ekibi tarafından 1988 yılından beri kazıları sürdürülen Patara Antik Kenti, arkeolojik ve tarihsel değerlerinin yanında Akdeniz kaplumbağaları Caretta-Caretta'nın milyonlarca yıldır yumurtalarını bırakıp yavruladıkları ender sahillerden biri olması ile de ayrı bir öneme sahiptir.

Kent, Doğucasarı Akropol suru ile Alakür Tepesi'ndeki Batı Suru arasında ve güneyde Limanağzı'nda yükselen Kurşunlutepe ile kuzeyde kente giriş konumundaki Kısık Geçidi arasında 10 km²'lik bir alanı kaplamaktadır.

İ.Ö.13.y.y.'a ait Hitit metinlerinde şehrin adı Patar olarak geçmektedir. Tepecik Akropolü'nde ele geçen seramik parçaları, Orta Tunç çağı özellikleri içerirken, yine Tepecik'in doğu yamacı eteklerinde ortaya çıkarılan, Demir Çağı öncesine ait taş balta Patara'nın tarihinin ne kadar eskilere gittiğini göstermektedir. Xanthos vadisinde denize açılacak tek yer olması nedeniyle tarih boyunca önemli kent olma özelliğini her çağda devam ettirmiş olan Patara'nın yazıt ve sikkelerde Likya dilindeki adı PTTARA olarak geçer. Hellenistik ve daha sonraki dönemlerde Patara, Arap kaynaklarında ise Batara olarak anılır.

Patara, Ptolemaios egemenliğine girmesiyle Likya'nın önder kenti durumuna gelir. İ.Ö. 2.y.y.'ın başında Likya'nın Seleukos Krallığı tarafından kontrol edilmeye başlanmasıyla Patara Likya'nın başkenti

gibi kabul görür. Bu durum Patara'nın Roma'ya karşı özerkliğini ve Rhodos'a karşı da bağımsızlığını kazandığı İ.Ö.167/68 yılında resmileşir ve Patara Likya Birliğinin başkenti olur. Başkentte Hellenistik dönemde inşa edilen Meclis Binası ve Tiyatro gibi anıtsal yapılar bu tarihsel süreçle paralellik gösterirler. Roma egemenliğine geçtikten sonra da önemini yitirmeyen Patara, Roma valiliklerinin adli işlerini gördüğü bir merkez oluşu yanında Roma'nın doğu eyaletleriyle bağlantısını kurduğu bir deniz üssü olarak da önemini korumuştur. İ.S. 43 yılında Likya, Roma eyaleti olurken, İ.S. 74'de Likya ile Pamphylia birleştirilerek tek eyalet haline getirilir ve Patara'nın başkentliği devam eder. Apollon'un önemli bir kehanet merkezi olarak ün yapmış olan Patara, aynı zamanda Anadolu'dan Roma'ya nakledilen tahılların depolandığı ve saklandığı bir limandır.

Bizans döneminde de önemini devam ettiren kent Hristiyanlar için önemli bir merkez olmuştur. "Noel Baba" diye anılan Saint Nicholaos, Pataralı'dır. Ayrıca St. Paul Roma'ya gitmek için Patara'dan gemiye binmiştir. İmparator Konstantin'in başkanlık ettiği İ.S. 325'teki İznik konsülünde Lykia'nın tek imza yetkilisi Piskopos Eudemos'un Patara Piskoposu oluşu kentin bu devirde de gözde oluşunun kanıtıdır.

Ortaçağ boyunca önemini sürdüren Patara Türklerin gelmesiyle de önemli bir merkez olarak günümüze ulaşmıştır. Şehre günümüz kalıntılarına giriş, görkemli ve çok iyi korunmuş Roma zafer takından yapılmaktadır. İ.S. 100 yıllarında bölge valisi adına inşa edildiği, kitabelerinden anlaşılmaktadır. Takın batısındaki tepenin yamaçlarında, Likya tipi lahitlerin bulunduğu mezarlık alanı uzanır. Kentin en güney ucunda Kurşunlu Tepeye yaslanmış olan Tiyatronun depremde sonra İ.S. 147 yılında yeniden inşa edildiği yazıtlardan anlaşılmaktadır. Tiyatronun yaslandığı Kurşunlu Tepe şehrin genel görünümünün seyredildiği en güzel köşedir. Buradan şehrin diğer kalıntıları; Vespasian Hamamı, Korinth Tapınağı, ana cadde, liman ve tahıl ambarı rahatlıkla izlenebilir. Tepenin kuzeybatısındaki bataklığın arkasındaki tahıl ambarı (granarium), Patara'nın günümüzde kalmış anıtsal yapılarından biri olup, İmparator Hadrian ve eşi Sabina tarafından İ.S. 2.y.y.'da yaptırılmıştır. Tiyatronun kuzeyinde Likya Birliğinin başkenti olan Patara'nın, toplantılara ev sahipliği yaptığı Parlamento Binası yer almaktadır. Şehrin suyu yaklaşık 20 km. kuzeydoğusundaki İslamlar Köyü yakınlarında, Kızıltepe yamacındaki kayalıktan getirilmiştir. Kaynakla şehir arasında, Fırnaz iskelesinin kuzeyindeki; mahallen "Delik Kemer" olarak adlandırılan bölüm ise suyunun en anıtsal bölümüdür.

17. Pednelissos

Kent, Antalya İli'ne bağlı Serik İlçesi'nin bugünkü Kozan Köyü'nün 1 km doğusunda ve Bodrumkaya

adıla bilinen bir tepenin güney ve batı yamacında, yaklaşık 650 m. yükseklikte bulunmaktadır. Günümüzde "Bodrumkaya" olarak bilinmektedir.

Antalya'nın 75 km. kuzeydoğusundaki konumundan dolayı her ne kadar Pamphylia'ya dahil edilmesi düşünülse de, antik kaynaklarda Pisidia'ya ait bir kent olduğu kesindir. Strabon'da Pednelissos, bir Pisidia kenti olarak Sagalassos ve Adada arasında yer almaktadır. Bununla ilgili olarak ayrıca, Aspendos'un yukarı tarafında olduğundan bahsetmektedir. Ptolemai-os, Pednelissos'u Pamphylia'nın Pisidia kentleri arasında saymaktadır. Bizanslı Stephanos ise kentin bir Pisidia kenti olduğunu belirtmektedir. Pamphylia II'nin piskoposluk merkezi olarak Notitia Episcopatum'da M.S. 12. yüzyıla kadar yer almaktadır. Bir yazıtın belgeliğine göre, Galatia'dan gelen Kelt göçmenler tarafından yerleşim görmüştür ve kendilerini Galatia Kenti olarak tanımlamaktadırlar. Pednelissos Antik Kenti, tarihte adını en çok M.Ö. 218 yılında komşusu Selgeli-lerle yaptığı savaş ile duyurmuştur ve Selge'nin bu saldırısı Seleukos komutanı Garsyeris'in yardımıyla püs-kürtülmüştür. Roma İmparatorluğu çağında İmparator Traianus'tan başlayarak Gallienus'a kadar basımına devam edilmiş olan kent sikkeleri vardır.

Augustus döneminde Pisidia, yeni kurulan Galatia eyaletine dahil olmuş, M.S. 117-138 Hadrian döneminde, Lykia- Pamphylia eyaletinin Roma senatosuna geçmesiyle, Pisidia'da senato yönetimine girmiştir. Bu dönemde Bodrumkaya'da Hadrian imparatorluk kültürü ve Zeus'un yerel rahibi olması özellikleriyle ilgili olarak yapılmış bir altarin varlığı şehirde bulunan yazıtlardan bilinmektedir. M.S. 3. yüzyılda Diokletian döneminde Pisidia ilk kez bir eyalet haline gelir. M.S. 4. yy.ın sonunda, Roma imparatorluğunun ikiye ayrılmasından sonra Pisidia Bizans döneminde de yerleşimlere sahne olurken, Hristiyanlık döneminde Pednelissos'un kilise kayıtları içerisinde adının geçtiği bilinmektedir. Bodrumkaya'daki geç Roma dönemine ait bazilika bölgedeki geç devir yerleşimine bir örnek teşkil etmektedir. Ayrıca bu dönemde, şehrin bilinmeyen bir nedenle yavaş yavaş terk edilip, Kozan'a 7-8 km mesafedeki Hasgebe'de yerleşilmiş olduğu, Hasgebe Köyü içerisindeki yapı ve mezar kalıntılarından anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, Bodrumkaya'daki yerleşimin önemini henüz, tüm bu bölgeyi etkisine almış ve bir çok metropol konumundaki şehrin terk edilmesine ve iyice küçülmesine yol açmış, Arap akınları başlamadan daha önce kaybetmiş olduğu ortaya çıkmaktadır.

Yüzey araştırmaları sırasında, Doğu Sigilata, Suriye, Finike kap parçaları yanı sıra Perge ve Sagalassos gibi yakın çevrede üretilen keramik ürünlerinin parçalarına rastlanması, bununla birlikte ağırlıklı olarak Roma Döneminden olduğu gibi Hellenistik Döneme tarihlenen keramik buluntuları, Kentin Hellenistik Dönemde bile tüm Akdeniz Havzasındaki kentlerle yakın

ilişki içerisinde olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Kentin kuzey kapısının batı yanındaki söve üzerindeki yazıtta şehirdeki, taurobolion dinsel kurban töreninden söz edilmektedir. Bu tören, Phrygia kökenli olup toprağın bereketini arttırmak için tanrıça Kybele adına kurban kesilen bir törendir. Taurobolion'un kökeninin Anadolu'da aranmasına rağmen, Anadolu'da bu kurban törenleriyle ilgili bilgiler yalnız İlion, Pergamon ve Pınara'da ele geçmiştir.

Bodrumkaya bir dördüncüsünü oluşturması açısından çok önemlidir. M.S. 160 yılına kadar Kybele kültürüyle ilgili olarak gösterilen bu taurobolion törenleri daha sonra bereketi arttırma özelliğini yitirerek, kurban kanıyla yıkanarak günahlardan arınma veya yeniden doğma biçimine dönüşmüştür. M.S. 300'den sonra "Taurobolion'un" Hristiyanlık etkisinde gelişmiş olan Mithras kültürüyle ilişkisini göstermektedir. Bodrumkaya'daki yazıtta törenle ilgili olarak Ares rahibinden söz edilmesi de ilginçtir. Çünkü Ares'in savaş tanrısı olması özelliğinin yanı sıra çok az belirtilen bereket tanrısı olma özelliği de bulunmaktadır. Bu durumda, bu törenin Mithras kültürünün etkisinde değil Kybele kültüründeki gibi toprağın bereketini arttırmak için yapıldığı söylenebilir.

Pednelissos Antik Kenti, yukarı ve aşağı şehir olmak üzere iki ana gelişim göstermektedir. Yukarı kent daha yoğun bir gelişime sahne olurken, bir çok antik cadde uzun bir hatta takip edilebilecek derecede sağlam kalmıştır. Kuzey-güney caddeleri yamaca paralel devam ederken, doğu-batı caddeleri dikine keserler ve bu yüzden de sık sık merdivenler inşa edilmiştir.

Kalıntı durumu açısından oldukça iyi korunmuş olan agora, yukarı şehirde kentin anıtsal merkezini oluşturmaktadır. Agora, yaklaşık 20-30 m.lik bir düzlüğü içermektedir. Büyük kireçtaşı bloklardan yapılmış döşemesi geniş ve dar değişken blok sıraları halinde düzgün bir şema gösterirler. Agorada zaman içinde üzerlerinde heykeller ihtiva eden çeşitli anıtsal şeref payeleri dikilmiştir.

Bugün bunlardan sadece biri in situ konumdadır. Agoranın kuzey batısında 38.50x8 m. ölçülerinde, gösterişli ve günümüze sağlam kalmış bir market binasının kalıntıları bulunmaktadır. Orijinalinde üç katlı ve alt katı, girişleri batıdan birer kapı vasıtasıyla sağlanmış ve pencerelerle aydınlatılmış sekiz odadan ibaret olan bir sıra dükkanlar dizisi şeklindeki yapı, ilk evrede 'L' formunda inşa edilmiş ve ikinci evrede kuzey yönünde olabilecek en az iki oda değişime uğramıştır. İkinci kat depolama amacıyla kullanılmış olan bir salon ve en üst kat ise Agora yüzünde Dor düzenli bir Stoa binasıydı. Benzer örneklerine Pergamon, Asos, Aigai ve diğer Pisidia kenti Selge'de rastlanmıştır.

Agora'nın hemen kuzeyinde ise kuzey-güney ana

cadde üzerinde bulunan bir tapınak, şehrin diğer yapılarına oranla çok daha süslü yapı elemanları ile inşa edilmiştir. Yazıtlı bir arşitrav bloğu yer alır. Yapı, yazıtından anlaşıldığına göre bir imparator tapınağıydı, ancak hangi imparator için yapıldığı arşitravı üzerindeki yazıtında yer almamaktadır. 7x9 m ölçülerinde önde dört düz sütunlu ve Suriye alınlıklıdır. Üç Fascialı arşitrav üzerinde Girland frizi yer almaktadır. Kasetler tiyatro maskeleri şeklinde süslenmiştir. Arka yüzünde yer alan apsisli duvarın yapıya sonradan eklendiği ve yapının Geç Antik Dönem'de bir şapele dönüştürüldüğü düşünülmektedir.

Aşağı şehrin en çarpıcı ve ayakta kalan yapısı Hamam binasıdır. Yaklaşık 26x26 m. ölçülerinde olup, batı ile kuzey yüzleri, kemerli kapı ve pencereler ihtiva etmektedir. Boyutları Pisidia'nın diğer bazı kentlerinininkine oranla daha küçüktür. Ancak yine de batı yüzü üç katlıdır ve doğusundaki yamaca dayandırılmıştır. Kemerlerin kuzey batıdaki kilit taşı bir alabastron kabartması süslemektedir. Geç Roma dönemine ait hamam binasının girişi güney yöndedir ve kapı geniş bir düzlüğe açılır.

Aşağı şehrin bir diğer büyük yapısını bugün sadece podyumu yerinde olan büyük tapınak binası oluşturmaktadır. Podyumu yaklaşık 33x18.50 m cella'sı ise yine yaklaşık 18.50x11 m. ölçülerindeki tapınağın podyumu ve günümüze azı kalmış cella duvarları, büyük düzgün kesme bloklardan inşa edilmiştir.

Kentin güney kapısının güneyinde, günümüze sağlam kalmış cadde ile ulaşılan bir kutsal alanın kalıntıları bulunmaktadır. Apollon Kutsal Alanı olarak adlandırılan bu kutsal alan sadece bir kısmı iyi korunmuş olan temenos duvarıyla çevrilmiştir. Temenos'un içinde, üzerinde erkek tanrı tasviri bulunan bir kaya kabartması bulunmaktadır. Sol elinde tuttuğu asasından dolayı tanrı Apollon ile bağdaştırılmıştır. Yunan ve Roma çağı heykel ve kabartmalarında genellikle çıplak olarak tasvir edilen Apollon figürü, buradaki giysili görüntüsüyle istisnai bir özellik taşımaktadır.

Pednelissos antik kentinde; biri agoranın hemen güneydoğusunda, diğeri agoranın kuzeyinde ve kuzey-güney caddesi üzerinde, bir diğeri batı kulesinin kuzeydoğusunda, dördüncüsü yine kent surları içinde ve şehrin güneybatısında, beşincisi aşağı şehirde bulunan büyük tapınağın hemen kuzeydoğusunda ve altıncısı kent surları dışında Apollon Kutsal Alanı'nın güneybatısında olmak üzere, toplam 6 adet bazilika yer almaktadır. Hepsinde ortak olan özellik, üç nefli oluşlarıdır.

Şehir surları genel olarak kenti dört taraftanda da çevrelemiştir. Güney surları güneydeki açıklığı kapatıp, batıya doğru dirsek yaparak döner. Kimi yerde 6-7 m yüksekliğe kadar ayakta duran duvarlar günümüze kadar oldukça iyi korunagelmıştır. Sur boyunca

80-100cm arasında değişen "seyirdim" yeri bulunmaktadır. Arazi koşullarına göre şekillenmiş sur duvarları bazı yerlerde kayalıklarla kesilmektedir. Güney surlarında kule bulunmamaktadır. Kuzey kapısından itibaren 27 m boyunca batıdan doğuya doğru uzanan kuzey sur duvarları dikdörtgen bloklardan oluşan pseudoizodomik, bosajlı bir örgü göstermektedir. Batıda ise sur duvarları güneybatı köşedeki kule ile kuzeybatı köşedeki tapınak arasında kalan hat üzerinde izlenebilmektedir. Şehrin Akropolünde bulunan doğu sur duvarları ise esas olarak iki sivri tepeden oluşan Bodrumkaya'nın bu iki tepesi arasındaki açıklığın kapatılması amacıyla örülmüştür. Bu duvar daha çok moloz görüntüsü veren polygonal taşlardan örülmüş ve iç yüzü dolgulu olarak inşa edilmiştir.

Kentte ayrıca kare planlı ikisi batı surları üzerinde, biri kuzey suru üzerinde, diğeri yerleşimin batı yüzündeki teras duvarı üzerinde olmak üzere dört adet kule bulunmaktadır. Şehrin batı surlarının güneye bakan bölümünde yer alan kule, aynı zamanda şehre giriş kapısı olarak görev yapmıştır.

Şehrin nekropolü ise, kuzey, güney ve batı yönlerde genellikle surların dışında yayılmıştır. Şehirde çoğunlukla seçilen mezar tipleri lahitlerdir. Bunların dışında tonozlu mezar binası, tapınak formu anıtsal mezar binası, Hellenistik döneme tarihlenen köşeli ostotekler, kayaya oyulmuş ve serbest duran lahit tipi mezarlar yer almaktadır. Şehir için karakteristik süsleme, Eros'ların tuttuğu girlandlar arasındaki Medusa başlı bezemedir. Lahitlerin tamamı kireçtaştan yapılmıştır.

Yerleşimdeki araştırmalar 2000 yılından bu yana Pisidia Yüzey Araştırması projesi kapsamında sürdürülmekte ve şu anda Lutgarde Vandeput ve Veli Köse tarafından yürütülmektedir.

Kaynakça: H. Hellenkemper- F. Hild, Tabula Imperii Byzantini 8: Lykien und Pamphylien II (Vienna: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2004, sf.790.; Lutgard VANDEPUT, Veli KÖSE, "Pisidia Yüzey Araştırması", Pednelissos 2001-2002, ANMED 2003-1; Lutgard VANDEPUT, Veli KÖSE, "Pisidia Yüzey Araştırması Projesi", Pednelissos Antik Kenti Yüzey Araştırması 2003, ANMED, 2004-2; Antalya Valiliği, Antalya Kültür Envanteri (Manavgat-Serik), 2004, sf.162-172.

18. Perge

Antalya şehir merkezinin 17 km. doğusunda, Aksu sınırları içinde yer alan Perge, sadece bölgenin değil, tüm Anadolu'nun en düzenli Roma dönemi kentlerinden biridir. Mimarisi yanında mermer heykeltıraşlığıyla da ünlüdür. 1946 yılından beri İstanbul Üniversitesi'nce yürütülen kazılar sonucu şehir merkezinin önemli anıtsal yapıları gün ışığına çıkarılmış, ele geçen heykel buluntuları sayesinde Antalya Müzesi

dünyanın en zengin Roma Dönemi heykel müzelerinden birisi olma özelliğini kazanmıştır.

Perge'nin kuruluş hikâyesini tarihçiler, Troia savaşlarının sonrası gibi gösterirler (İ.Ö.1275). 1986 yılında bulunan bir Hitit tabletinde Perge'nin adının geçmesi buranın Troia savaşından önce kurulduğunu göstermektedir. Filolojik bilgiler de kentin İ.Ö. 3. bin-den beri iskân edildiğini gösterirken, bulunan bazı keramik, taş alet ve gömüler iskan tarihini şimdiye kadar bilinenden çok önceye, Erken Tunç Çağına kadar indirmektedir. Şehirde ilk yerleşim kuzeyde tepe düzlüğünde gerçekleşmiştir. Zamanla şehir tepenin güneyindeki düzlükte gelişip genişlemiştir. Bergama'da başlayıp Side'de sona eren antik yolun üzerinde yer alan Perge, coğrafi önemi ve gelişimini özellikle Aksu (Kestros) nehrine borçludur. Bugün ulaşımına uygun olmayan nehir, eski çağda toprağı verimli kılmasından başka, şehirde ulaşımı sağlaması bakımından da çok önemli bir rol oynamıştır. Havari Paulos ve arkadaşlarının Kıbrıs'taki Paphos limanından yelken açıp Perge'ye ulaştıkları bilinmektedir. Bunun da ancak Kestros aracılığıyla olabileceğinden şüphe yoktur. Şehrin nehirle olan bu bütünleşmesi sikkeler, kabartmalar ve akropolisin güney eteğinde bulunan anıtsal nymphaeumdaki nehir tanrısı (kestros) heykelinden de anlaşılmaktadır.

Şehrin tarihe geçmiş şahsiyetleri arasında, astronomi, geometri ve matematikte ünlü "Pergeli Apollonius" ön sırayı alır. Diğer ünlü Pergeli İ.S. 2.y.y.da yaşamış filozof Varus'tur.

Perge'de birçok tanrı ve tanrıçanın tapım görmesine rağmen bunların içinde Artemis'in özel bir yeri ve önemi bulunmaktadır. Kökü çok eski devirlere dayanan ve önceleri yerli dilde Wanessa-Preia (Perge Kraliçesi) olarak geçen Artemis şehrin baş tanrıçasıydı. Şehirde Artemis Pergaia olarak anılan tanrıçanın kültü komşu şehir ve hatta deniz aşırı ülkelere yayılıp tapım görmüştür. Birçok antik yazarın sözünü ettiği büyüklük, güzellik ve inşaa bakımından harika olan Artemis tapınağı, şehrin dışında yüksekçe bir tepe üzerinde bulunmaktaydı ki, yeri bugüne değin hala bulunamamıştır.

Yapılan kazı ve araştırmalar Perge'nin genel olarak üç parlak dönemden geçtiğini göstermektedir. Birinci dönem İ.Ö. 3. ve 2. yy.lardaki Helenistik devre ait bulunmakta, bu devir kısmen ayakta kalan muhteşem sur ve kulelerle temsil edilmektedir. İkinci dönem, Roma İmparatorluk devrine (İ.S. 2.-3.y.y.) rastlamakta, bunu da bugün birçoğu ayakta duran anıtsal yapılar (tiyatro, stadyum, hamamlar, anıtsal çeşmeler ve agora) açığa vurmaktadır. Son refah dönemi ise Hristiyanlık dönemi yani İ.S. 5. ve 6.yy.lara rastlamaktadır ki, bu dönem şehir kilise teşkilatı içinde bir metropolitlik merkezi olmuş ve birçok kilise inşa edilmiştir.

İ.Ö. 333'de Büyük İskender'in bölgeyi zaptı sırasında Pergelilerin hiç direnme göstermeden İskender kuvvetlerini konuk etmeleri şehri koruyan surların olmamasına bağlıdır.

Bugün şehrin en anıtsal yapıları olan ve şehrin sembolü haline gelmiş iki yuvarlak planlı kule ve sur duvarları İskender'in zaptından sonra yapılmışlardır. Günümüzde gezilebilen kalıntılar çoğunlukla Roma dönemine aittir. Perge şehir planının ana hatlarını biri kuzey- güney, diğeri doğu-batı doğrultusunda iki ana cadde oluşturur. Şehrin belkemiğı olan sütunlu cadde Helenistik kapıdan başlayıp akropolisin eteğindeki anıtsal nymphaeumda (çeşme) son bulur. Yaklaşık 300 metre uzunluğundaki caddenin ortasında iki metre genişliğinde bölmeli bir su kanalı, her iki yanında ise mozaikli portikolar ve dükkânlar yer alır. Kuzeydeki nymphaeumdan beslenen kanal sıcak yaz günlerinde caddenin ve dükkânların hayat kaynağı olmalıydı. Caddelerin kesiştiğı şehir merkezinde ise Apollonius Demetrius takı bulunur. Günümüz yerleşiminde şehre giden yol üzerinde ilk karşılaşılan yapı, Yunan-Roma tipinde inşa edilmiş anıtsal tiyatro binasıdır. Yaklaşık 12 bin kişi kapasitesindeki İ.S. 2.y.y.a tarihlenen yapı sahne binasının zengin mermer dekorasyonu ile ünlüdür. Prof. Dr. Jale İNAN ve ekibi tarafından 1985-1993 yılları arasında kazılmış olan tiyatronun heykel buluntuları Antalya Müzesinin "Perge Tiyatrosu Salonunda" sergilenmektedir. Tiyatronun kuzeyinde Anadolu'nun en iyi koruna gelmiş stadyumlarından biri yer alır. Agora, değişik planlı mekânlarıyla şehrin diğeri bir sosyal merkezi hamamlar ve palaestra görülebilecek diğeri yapılarıdır. Gerek mimari, gerekse heykel buluntularının mükemmelliğı Perge'nin heykeltıraşlık konusunda kendine özgü çizgilere sahip ekol kent olduğunu vurgular.

19. Phaselis

Phaselis antik kentinin Akdeniz'e uzanan küçük bir yarımada üzerinde İ.Ö. 7.y.y.'da Rodoslu kolonistlerce kurulduğı söylenir. Kuruluş efsanesinde kolonistlerin yöre halkına mısır veya kurutulmuş balık önerilerine, balık isteğı ile cevap verildiğı anlatılır. Coğrafi konumu önemli bir liman kenti olduğunu gösterir. Biri yarımada'nın kuzeyinde diğeri kuzeydoğuda üçüncüsü ise güneybatı kıyısında yer alan üç limana sahiptir. Limanları, agoraları ve şehir sikkeleri üzerindeki gemi betimlemeleri Phaselis'in ticari liman hüviyetini vurgular. Phaselis bazen Likya bazen Pamfilya bölgesi şehri olarak gösterilir. Gerçekte her iki bölgenin sınırları arasında yer almaktadır. Şehirde sırasıyla İ.Ö. 5.y.y.'da Pers, 4.y.y.'da Kayra Satrabı Mausolos ve nihayet komşu şehir Lmyra'nın Kralı Perikles'in egemenlikleri görülür.

İ.Ö. 333'de Büyük İskender'i altın taçla karşılamaları şehir tarihinin en renkli sayfalarından biridir. İskender'den sonra birçok kere el değıştiren Phaselis,

İÖ. 167'de Likya Birliğine üye olup birlik sikkeleri basar. Bir süre komşu kent Olympos ile korsanların saldırılarına maruz kalmasının ardından İ.Ö. 43'de Roma egemenliğine girer ki, bu dönem şehirde yeniden yapılanma ve en az 300 yıl sürecek refahın başlangıcıdır. Şehir 129'da İmparator Hadrian tarafından ziyaret edilir. Güney limandan başlayan ana caddenin girişindeki tek kemerli anıtsal tak bu ziyaretin anısına dikilmiştir. 5. ve 6. yüzyıllar Bizans egemenliğindeki yüzyıllardır ki, Phaselis 451'de Kadıköy Konsülüne katılan şehirlerarasında yer alır. 7. y.y'da Arap akınlarından sonra 8.y.y'da yeni bir refah dönemi başlar. Phaselis 1158'deki Selçuklu kuşatmasından sonra gerek deprem ve gerekse limanının işlevselliğini kaybetmesi ardından önemini kaybedip 13.y.y. başlarından itibaren tamamen terk edilir. Günümüze çokluk Roma ve Bizans dönemi kalıntıları ulaşmıştır. Bunlar şehrin ana aksını oluşturan ve Kuzey-Güney limanlarını birleştiren ana caddenin iki yanında sıralanır. Cadde, agora ile tiyatro arasında genişleyerek küçük bir meydan oluşturur.

Meydanın güneydoğu köşesinde basamaklar tiyatro ve akropolise ulaşımı sağlar. Tiyatro küçük boyutlu tipik bir Helenistik dönem tiyatrosudur. Roma döneminde sahne binasının eklendiği, geç Bizans'ta ise sahne binası duvarının kısmen şehri koruyan yeni surların bir parçası olduğu kalıntılardan anlaşılır.

Örenyerinin girişindeki virajın sağında şehrin eski surlarıyla (İ.Ö. 3.yy.), tapınak veya anıtsal mezar olabilecek temel kalıntılara rastlanır. Kuzey limanı arkasındaki yamaç ise şehrin mezarlık alanıdır. Günümüze ulaşan en anıtsal yapı ise su kemerleridir. Şehrin ihtiyacı olan su, kuzeydeki tepede yer alan kaynaktan getirilmekteydi. Biri tiyatro karşısında, diğer ikisi güney limana giden ana caddenin sağında olmak üzere 3 agora bulunmaktadır. Tiyatronun karşısındaki agoranın içinde bugün Bizans dönemine ait küçük bir bazilikanın kalıntıları yer alır. Şehrin diğer iki önemli kalıntısı ise şehir meydanındaki biri küçük diğeri büyük iki hamam kalıntısıdır. Özellikle küçük hamam kalıntıları Roma hamamının ısıtma sistemi hakkında bilgiler verir.

Tarihçiler şehrin baş tanrıçasının savaşın ve bilgeliliğin tanrıçası Athena olduğunu yazarlar. Henüz bulunmamış Athena tapınağı ve diğer önemli yapıların bugün ormanla kaplı akropol tepesinde yer aldığı düşünülmektedir.

20. Phellos

Kaş'ın (Antiphellos) kuzeydoğusunda deniz seviyesinden yaklaşık 950m yükseklikte Fellen-Yayla mevkiinde yer alan, Phellos antik kenti kalıntılarına Demre-Kaş karayolu üzerindeki Ağullu yerleşiminden Çukurbağ yönüne devam edilerek ulaşılır. Kaş'a inen virajlardan ayrılan patika ile de yürüyerek ulaşım sağ-

lanması mümkündür.

Phellos kentine ilk kez coğrafyacı Hekataios tarafından İ.Ö. 500 civarında değinilmişse de bir hata yaparak şehrin Pamfilya'da olduğunu söyler. Phellos ve Antiphellos Yunanca isme sahip birkaç Lykia şehrinin biridir. "Taşlık ülke" anlamına gelen Phellos sözcüğünün Lykia dilindeki karşılığı ise "Vehinda"dır. Çevresindeki dağlık bölgeye hâkim bir sırt üzerinde kurulmuş olan Phellos, M.Ö. IV. yüzyılda oldukça önemli bir kentti. Antiphellos şehri, Phellos'un limanı iken, Helenistik Çağ'la birlikte kendi kurduğu liman kentinin gelişimiyle sönük kalır. Tarihi hakkında fazla bilgimiz bulunmayan Phellos, mevcut kalıntısıyla büyük bir yerleşme yerinden çok bir savunma şehri, müstahkem mevki görünümündedir. Phellos'ta akropolü çevreleyen ve yer yer poligonal tekniğin görüldüğü sur dışında fazla yapı kalıntısına rastlanmaz. Yaklaşık 550m uzunluk 200m genişliğindeki bir alana yayılmış olan Phellos akropolisi, tümüyle surlarla çevrelenmiş olup bölgenin doğal oluşumu kireçtaşı bloklardan inşa edilmişlerdir. Surlarla bitişik doğu ve güney yönündeki kuleler ise rektagonal tekniktir. Akropolün batı kenarında yer alan ev tipi kaya mezarı, Likya'nın ahşap ev mimarisini kaya gömütüne yansıtmış en özgün örneklerden birisidir. Aile mezarı özelliğinde olup, mezar odasının üç tarafında klineler görülür. Akropolün kuzey yönündeki vadi içinde ve karşısındaki tepenin eteğinde yer alan çok sayıda lahit arasında kabartmalı olanı kentin en dikkat çekici eserleri arasındadır. Kireçtaşı bloklardan kaide, sanduka ve kapak olmak üzere üç parçadan oluşmuştur. Bu lahdin bir yanında sedire uzanmış elinde kadeh tutan mezar sahibinin tasviri vardır. Ölünün iki yanında ayakta duran iki figür ile sedirin altında kuş figürleri görülür. Lahdin diğer yüzü belirsizdir. Lahdin kısa kenarlarından birinde savaşçı figürü diğerinde ise mezar sahibine miğfer uzatan savaşçı kabartmaları yer alır. İ.Ö 385-350 tarihli bu lahtin kapağının alın kısmında karşılıklı grifonlar fark edilir.

Kaynakça: Antalya Kültür Envanteri, Kaş,2004, sf. 26-30; George E. Bean, Eskiçağ'da Lykia Bölgesi,1998,sf.95-102; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, Ankara Turizmi, Eski Eserleri ve Müzeleri Sevenler Derneği Yayınları 8, sf. 49; Nevzat Çevik, Taşların İzinde Likya,2002, sf.90.

21. Rhodiapolis

Antalya'nın Kumluca ilçesi, Sarıcasu Köyü yakınında bir tepe üzerinde yer alan Rhodiapolis, isminden dolayı Rodoslular'ın kurduğu bir şehir olarak kabul edilir. Çok yakınında bulunan Gagai, Phaselis, Korydalla ve Olympos gibi bölgedeki pek az Rodos kolonisinden birisidir. Theopompos'un belirttiğine göre Rhodiapolis, adını Mopsos'un kızı Rhodos'tan alır. Ancak kentin likçe isminin "Wedrei" (Wedrennehi/Wedrenni), olduğu düşünülür. Perikle'nin babası mı yoksa ağabeyimi olduğu henüz anlaşılamayan

Trbbenimi'nin Rhodiapoliste sikke bastırıldığı bilinmektedir. Adını Hekataios'tan öğrendiğimiz yerleşim, Rodoslular tarafından koloni olduktan sonra gelişmiştir. Bölgedeki tüm kentler Likya Birliği'nin üyesidirler. Rhodiapolis ve Gagai sikkelerinde "Likyalı" oldukları belirtilir. Kentin en ünlü siması Opramoas'tır. Antonius Pius döneminde (İS. 138-161) yaşamış olan bu kişi Likya'nın en zengin adamı ve en ünlü hayırseveri (Euergetes) dir. Opramoas, Apollonios II'nin oğludur. Annesi Aristokila adıyla da bilinen Aglais, Korydallalı'dır. Hermaios ve Apollonios III adlarında iki erkek kardeşi vardır. Opramoas'ın Lykia Birliği'nde üstlendiği ilk görev arkiphyllakia olmuştur. Erken dönemdeki hizmetlerinin ardından 4 kez onurlandırılmıştır. İS. 114 ile 131 yılları arasına denk gelen onurlandırmalarda Opramoas, bronz heykel, altın kaplama ikon ve altın çelenk almıştır. 131-132 yıllarında cömertliğini kanıtlayan Opramoas'ın Lykia Birliği tarafından yıllık onurlarla onurlandırılmasına karar verilmiştir. 136 yılındaki İmparator Kültü Başrahipliği ve Lykia Birliği yazmanlığı ile birlikte Lykiarkhos olmuş ve bundan sonra 132-152 yılları arasında 20 kez daha onurlandırılmıştır. Opramoas'ın neredeyse tüm Likya'da yardım etmediği kent yok gibidir. Özellikle 141 depreminden sonra yıkılan pek çok yapı Opramoas tarafından onarılmıştır. 3000 denardan 100.000 denara kadar değişen miktarlarda yardım etmiştir. En büyük yardımı 100.000 denarla Myra ve 60.000 denarla Tlos almıştır. Kentlere yapılan yardımlar dışında örneğin yaşayanlar için kefen parası, genç kızlara çeyizlik ve yoksullara yiyecek gibi pek çok konuda sosyal yardımlarda bulunuyordu. Ayrıca Likya Birliği'ne her yıl 20.000 denar gelir getiren topraklarını bağışlamış ve bu paradan Lykia koinobulos üyelerinin her biri 10'ar denar para almıştır. Bütün bunların karşılığında Opramoas, Lykia kentlerinin vatandaşlık hakkını elde etmiştir. Opramoas'ın bir başka özelliği ise Hadrianus'un anılarında gizlidir. Hadrianus "Asya olaylarını detaylıca bilen Likyalı tüccar Opramoas'ın gizli raporlarının Palma tarafından alaya alındığını" anlatır.

Rhodiapolis, Likya dilindeki yazıta sahip kaya mezarı dışında M.Ö 7. yüzyıl öncesini yansıtabilecek kalıntılara sahip değildir. Kentte bilinen en erken kalıntılar Klasik Çağ kaya mezarlarıdır. Lykia dilindeki yazıtlı kaya mezarı ve tiyatronun kuzeyindeki Helenistik kule dışında geleneklerine bağlı olan bir Roma kenti izlenimini vermektedir. Ancak, kalıntılar arasında büyük bir kısmı tahrip olmuş Bizans çağı yapıları çoğunluktadır. Önemli kalıntıları; tiyatro, hamam, agora/stoa, sebastieon, tapınaklar, kilise, sarnıçlar, kenotaph, nekropol-ler ve konutlardır.

Kentin en çok dikkat çeken özelliği, küçük taşlardan harçlı veya harçsız olarak inşa edilmiş hala ayakta olan çok sayıdaki yapıdır. Bunlar değişik ölçülerde olup, birçoğu özel kişilere ait evlerdir. Şehir merkezinde Grek planlı küçük bir tiyatro yer alır. Aşağı yukarı

1500 kişi kapasiteli olduğu düşünülen ve güneye bakan tiyatronun caveası çoğunlukla yamaca yaslanmış olup, cavea da 7 merdiven arasında 6 kuneus/kerkides bulunur. Tam yuvarlak olan orkestranın çapı ise 10.52 m.dir. Doğu batı aksında uzayan sahne binasının üst kesimi tamamen yıkılmış, sadece zemin katı korunabilmiştir. Proskene cephesinden 5 kapı açılır.

Duvarları tamamen kitabelerle dolu olan ve Opramoas'ın bütün resmi ilişkilerinin sıralandığı 64 belgeden oluşma anıt-mezar, tiyatronun güneybatısında sahne binasının arkasındadır. 12 imparator mektubu, 19 Procurator mektubu ve 33'ü birlik toplantısına ait belgenin sıralandığı bu yazıtlı anıta ait bloklar etrafa dağılmıştır. Bu kayıtlarda Opramoas'a sunulan onurlandırmalar ile kendi şehrine ve diğer şehirlerle yaptığı hayır işleri anlatılmaktadır. Mektuplar özellikle Antonius Pius ile olan yazışmalardır. Yazışmalar içerisinde bu kişinin Lykiarkh (Likya Birliği Yöneticisi) olduğu da anlaşılmaktadır. Anıtın duvarlarındaki yazıt, Likya'nın belki de tüm Anadolu'nun en uzun yazıtı olma özelliğini taşımaktadır. Kent merkezinde, agora ile stoa bir bütünlük arz etmekte ve stoa, agoranın batıda yer alan üzeri örtülü bölümünü oluşturmaktadır. Tiyatronun üst kısmında batıya doğru sadece apsisi korunagelmış bir kilise göze çarpar. Yerleşimin doğu sınırındaki son kamu yapısı ise bir Roma hamamıdır. Hamam genel planlamasıyla Anadolu- hamam- gymnasion karakteristiğindedir. 998 m²'lik toplam alanın yarısından fazlası palaestraya ayrılmıştır. Ana bölümler olan apoditerium, frigidarium, tepidarium, ve caldarium dikdörtgen planlarıyla aynı aks üzerinde yan yana dizilidir. Çok sayıda ve değişik formlardaki sarnıçların yanı sıra kentin ve hamamların su ihtiyacı kuzey batıda bugün pek az izi görülebilen bir aquadukt vasıtasıyla sağlanmaktaydı. Rhodiapolis'in nekropolü kentin, doğu, güneydoğu ve kuzeyinde yoğunluk göstermektedir. Büyük çoğunluğunu Roma Çağı'na ait lahitlerin oluşturduğu nekropol alanlarının en ilginç kalıntısı Lykia dilinde kitabeli kaya mezarıdır.

Kaynakça: George E. Bean, Eskiçağda Lykia Bölgesi, 1998, sf. 150-153 ; Nevzat Çevik, Taşların İzinde Likya, 2002, sf. 121-124; Ebru N. Akdoğan Arca, "Lykialı bir Euergetes Opramoas", Likya İncelemeleri, 2002, sf. 83-88 ; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, 2004, sf. 107-111; Nevzat Çevik – İsa Kızılgut- Süleyman Bulut, "Rhodiapolis Kazılarında İlk Yıl:2006", ANMED(Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri), 2007-5 sf. 59-67; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, sf.19-21.

22. Simena

Günümüzde Kaleköy olarak anılan antik Simena küçük bir Likya kıyı kenti olup, M.Ö. 4.y.y.dan günümüze kadar iskan görmüş stratejik bir nokta olma özelliği gösterir. Bu özelliğini en canlı yansıtan kalıntı günümüze dek sağlam kalmış kale olup, buradan Kekova ve çevresinin en mükemmel manzaralarını izlemek mümkündür.

Simena Türkiye'nin sadece denizden ulaşılabilen nadir yerleşimlerinden biridir. Kekova adası ve çevresindeki kıyılarda doğal, kültürel ve coğrafi değerlerin korunması amacıyla oluşturulmuştur, 260 km² alanı kaplayan Kekova Özel Çevre Koruma Alanı'nın içerisinde yer alan Simena antik kenti, 1. Derece arkeolojik sit alanı olarak tescillidir. Yöreye adını veren Kekova, hem Simena'nın tam karşısında kıyıya en yakın yeri 500 m. olan 7.4 km. uzunluğundaki adanın, hem de Simena, Teimiussa (Üçağız), Aperlai (Sıcak) İskelesi, Akvaryum Koyu, Gökkaya Koyunu da içine alan bölgenin genel adıdır. Adanın Simena'ya bakan kuzey kıyıları denizin 4-5 m. derinliklerine kadar uzanan, yarısı suyun içinde, yarısı dışında taş merdivenler, ev kalıntıları, iskele kalıntıları gibi antik çağlardaki depremlerde kısmen suya gömülen uygarlığın izleriyle doludur. Simena, Kekova Adası'nın karşısında bulunan yarımada üzerinde konumlanmıştır. Kekova Bölgesi'ne karadan ilk giriş yeri olan antik dönemde Teimiussa liman kenti olarak bilinen Üçağız, komşu Simena'nın yanında yer alan, Akdeniz'in en şiddetli dalgalarına karşı denizcileri koruyan en güvenilir köşeydi.

Kaleköy ile Üçağız arasında özellikle lahitler için taşocağı olarak kullanılmış küçük adacıklar arasından kıyıya doğru su altında kalmış yol ve rıhtım kalıntılarını izlemek mümkündür. Simena antik kentinin adının ilk kez Pilinius (M.S.1.y.y.) tarafından anılmış olmasına rağmen Likya yazısıyla yazılmış kitabe ve Aperlai'de bulunan gümüş sikkeden anlaşıldığı üzere, tarihi M.Ö. 4. yüzyıla kadar inmektedir. Kent, Aperlai başkanlığında, Apollonia ve İsinda'nın da dâhil olduğu bir federasyona üyeydi. Likya birliğinde Aperlai şehri tarafından temsil ediliyordu. Bölge Roma İmparatorluğuna katıldıktan sonra Simena'nın bağımsız bir şehir olarak yaşamını sürdürdüğü anlaşılmaktadır. Kıyıya yanaşıldığında göze çarpan ilk yapı, kitabesinde "Aperlai halkı ve meclisi ile birliğin diğer şehirleri tarafından İmparator Titus'a armağan edilmiştir" yazılı olan ve M.Ö.79 yıllarında yapıldığı düşünülen, Roma hamam kompleksine ait yapı kalıntılarıdır.

Sahilden dik bir patika ve yer yer antik basamaklar yardımıyla kaleye ulaşılırken iki lahit dikkati çeker. Biri küçük eksedraya, diğeri ise İdargus oğlu Mentor'a adandığına dair kitabeye sahiptir. Kaleye ulaşıldığında ilk göze çarpan kalıntı doğal kayaya oyularak inşa edilmiş, 7 oturma sıralı, 300 kişi kapasitesi ile Simena'nın önemli kalıntılarından biri olan tiyatrodur. Su sarnıçları, kaya mezarları ve önce tapınak, ardından kilise ve en son cami olarak kullanılmış dini yapının izleri kalenin diğer kalıntıları arasındadır. Kıyıda su içinde Likya tipi lahitler, mendirek ve yapı kalıntıları durgun havalarda rahatlıkla görülebilir. Kalenin kuzey- doğusunda ise lahitler ve kaya mezarlardan oluşan geniş bir nekropol alan uzanır. Ev tipi mezarın birinde Lykia dilinde yazıt dikkat çekicidir.

23. Sura

Sura, Demre'nin 5 km batısında Demre-Kaş yolunun hemen kenarında aynı adla anılan küçük yerleşimin yanında yer alır. Antik ismini bugüne kadar koruyan nadir kentlerden biridir. Akropolün güneyindeki kaya mezarında Lykia dili ile yazılmış kitabe Sura'nın en azından M.Ö. IV. yüzyılın ortasından beri mevcut olduğunu gösterir. Myra ile Phellos arasında bulunduğu Aelian tarafından kesin bir şekilde belirtilen antik kentin önemi tanrı Apollon'un balık kehaneti/ bilicilik merkezi olmasından kaynaklanmaktadır. Balığa bakarak kehanette bulunma ili ilgili olarak Pilinius'a göre, eğer balıklar kendilerine atılan eti yerse bu kehanetin yapıldığı kişi için iyi, kuyruklarıyla geri çevirirlerse kötü anlama gelir. Plutarkhos, rahiplerin balıkları izleyerek kehanetin niteliği konusunda karar verdiklerini anlatır. Fakat en iyi tanımlama Polykharmos'dan gelir. Geleceğini öğrenmek isteyen kişiler kum girdabının bulunduğu kıyıda Apollon koruluğuna geldiklerinde, kızarmış etler dizili 10 şiş ellerinde tutarak kendilerini takdim ederler. Rahip sessizce yerini alırken kişi de şişleri girdaba atıp, olacakları izler. Şişler atıldıktan sonra havuz deniz suyu ile dolar. Çok sayıda ve değişik boyda birçok balık bir anda ortaya çıkar. Balıkların cinsine göre kâhin geleceği okur.

Sura ufak bir düzlüğün batı ucundaki küçük bir kayalıkta bulunan akropol ve bunun doğu yönünü işgal eden pek az kalıntı ve mezarlardan oluşan bir yerleşme yeridir. Sura'da egemen olan bey ve ailesi, koruyucuları ile birlikte akropoldeki kuzey-güney doğrultusundaki bir koridorun iki yanına sıralanmış odalardan oluşan yapıda oturmaktaydı. Akropolün güneydoğu köşesinde ise kayadan oyularak çıkartılmış Likya tipi bir lahit ve bunun hemen karşısında Lykia kitabeli kaya mezarı yer almaktadır. Benzer bir lahit ise güneybatı köşede bulunmaktadır. Yine akropolün güneydoğu yamacında 15 m uzunluğunda ve 9m genişliğindeki ana kayaya oyulmuş terasın kuzey kenarında panellerde Apollon-Surios rahiplerinin isim listesi vardır. Üstünde ahşap bir örtüsü olabileceği düşünülen bu anıt, rahiplerin kaldığı ev şeklinde yorumlanır. Akropolü batıdan sınırlayan duvarın uzantısı şeklindeki sur, kuzey-batı uçta dikdörtgen şeklinde bir kule oluşturur ve buradan dik açı yaparak doğuya döner. Güney yönde de aynı tarzda bir kulenin olması muhtemeldir. Güney surunun izi takip edilebilmekteyse de doğu yönü kapayan kısmı belli değildir. Apollon kutsal yeri ise akropolün batısındaki derin vadi içindedir. Akropolden buraya kayaya oyulmuş merdivenlerden inildiği mevcut merdiven izlerinden anlaşılmaktadır. Girişi güney yönünde olan tapınak in antis planlı olup dor düzenlidir ve arka cephede köşede triglif-metop sırasının bir bloğu yerinde durmaktadır. Kehanetin yapıldığı kaynak ise tapınağın doğusundadır. Tapınağın kuzeyindeki düzlükte 6. yüzyıl ortalarında yapıldığı tahmin edilen tek apsisli ve üç nefli bir Bizans kilisesinin

kalıntıları görülebilmektedir. Sura'da sur dışında karayoluna çok yakın bir yerde iki odadan oluşma bir gözetleme kulesi neredeyse ikinci kat yüksekliğine kadar ayakta durmaktadır. Apollon Surios Tapınağı ile birlikte gözetleme kulesi kentteki Helenistik dönemi yansıtan eserlerdir. Kent içindeki ve sur dışındaki lahitlerin tamamı ise Roma imparatorluğu dönemindedir.

Kaynakça: Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, Ankara Turizmi, Eski Eserleri ve Müzeleri Sevenler Derneği Yayınları, sf. 36-38; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, 2004, sf. 202-205; Nevzat Çevik, Taşların İzinde Likya, 2002, sf. 111-112; George E. Bean, Eskiçağda Likya Bölgesi, 1998, sf. 135-136; Antalya Kültür Envanteri, Kale, 2004, sf. 44-51.

24. Termessos

Termessos Pisidia bölgesinin "Milyas" olarak anılan güneybatı bölümünde, bugün "Güllük" adını taşıyan Solymos Dağı'nın dorukları arasındaki vadide, Anadolu'nun en eski halklarından Luvilerin soyundan gelme Solym'ler tarafından kurulmuş önemli bir antik kenttir. Orman içinde korunan ören yerlerinin en çarpıcılarından biri olup, aynı adı taşıyan Milli Park içinde yer alır. Güllük Dağı (Termessos) Milli Parkı; bitki örtüsü ile bölgenin botanik, içlerinde soyu tükenmekte olanların da bulunduğu pek çok hayvanı barındırma özelliği ile de açık hayvanat bahçesi görünümündedir. Antalya-Korkuteli karayolunun 24. km.den sola tırmanan özel yolla, Güllük Dağı'ndaki kalıntılara ulaşılabilir.

Şehrin tarih sahnesine çıkışı Büyük İskender'in İ.Ö.333'de kenti kuşatması ve Termessosluların güçlü bir savunma yaparak kenti teslim etmemesiyle olmuştur. İskender'in ölümünden sonra kent Ptolemyler tarafından alınmıştır. İ.Ö. 189 yılında komşu şehir İsidea'yı zapteden Termessos'lular İsidea halkının şikayeti üzerine Anadolu'daki Roma kuvvetleri komutanı Manlius Vulso tarafından cezalandırılmışlardır. Büyük ihtimalle aynı tarihlerde Termessos ile Likya birliği arasında bir savaş da söz konusuydu. İ.Ö. 71'de Roma ile arasında "dostluk ve ittifak" bulunan Termessos'un işlerinde bağımsız olduğu ve kendi kanunlarını kendileri yapacakları konusu da Roma senatosunca kabul ve tasdik edilmiştir. İ.Ö. 36'dan 25'e kadar Galatyalı Amyntas'ın Pisidya'nın diğer kentleriyle Termessos'u da yönettiği bilinmektedir.

Roma İmparatorluk döneminde ise şehrin bağımsızlığını koruduğu bastığı sikkelerden anlaşılmaktadır. Şehrin Bizans döneminde ve sonraki devirlerdeki durumu hakkında hiçbir bilginimiz bulunmamaktadır. Termessos kenti terk edildikten sonra yeni bir yerleşmeye tanık olmadığı gibi deprem ve doğal tahribin dışında oldukça sağlam ve iyi korunmuş ören yerlerinden biri olarak gösterilebilir.

Şehrin kalıntıları, Antalya-Korkuteli karayolu üzerindeki Yenicekahve yakınında bulunan Helenistik Devir suru ile başlar ve Güllük Dağı'nın zirvesine kadar devam eder. Otoparktan sonra şehre tırmanan patika

takip edildiğinde, sağ yanda İmparator Hadrian devrinde yapılmış İon düzenindeki tapınağın basamak ve anıtsal girişine rastlanır. Aşağı şehir surları ve su kaynağının bulunduğu alandan güneye doğru tırmanmaya devam edilirse, solda yer yer birinci katı ayakta kalmış Gymnasium'a ulaşılır. Birçok oda ve salondan oluşan yapının güneybatısında, arkalarında dükkânlar bulunan sütunlu cadde yer alır. Hemen yakınında kanalizasyon şebekesinin mükemmelliğini gösteren kanallar hala görülebilir.

Düzlüğe çıkıldığında, orman gözetleme noktasına giden patikanın solunda şehrin birçok resmi yapısının bulunduğu alana ulaşılmış olur. Düzlükteki ilk kalıntı agoraya aittir. Batısındaki portiko veya stoa, II. Attalos zamanında (İ.Ö. 159-138) inşa edilmiş olup Dor düzenindedir.

Agoranın doğusunda, yamaca yaslanmış olan ve Antalya Körfezi'ni görebilen konumdaki tiyatro yer alır. Tiyatronun yaklaşık 100 m. güneybatısında çatı yüksekliğine kadar ayakta duran meclis binası bulunmaktadır. Agoranın doğusundaki düzlükte ise birbirine geçişli 5 adet sarnıç, derinlik ve genişlik açısından benzersizdir. Şehrin güneybatısında, "Kurucunun Evi" olarak adlandırılan Roma tipinde fevkalade güzel bir villanın kalıntıları yer almaktadır. Cephe duvarı Dor düzeninde olan ve 6 m yüksekliğe erişen yapı, kapısının sol tarafındaki kitabeden dolayı "Kurucunun Evi" adını almıştır. Termessos, çok sayıda tapınağa ve çok geniş mezarlık alanlarına sahiptir. Mezarlarının çeşitliliği ve bezemeleri oldukça zengindir. Bunlardan Büyük İskender döneminin önemli komutanlarından Alketas'ın mezarı (İ.Ö. 319) ve diğerleri şehir tarihine ışık tutmaları açısından da önemlidir. Anıtsal mezarların yanında çok sayıda savaşçılıklarını betimleyen kalkan motifli lahit, mezarlık alanında oldukça geniş bir yer kaplar. Antalya Müzesi'nde Termessos'a ait en ilginç eser "Lahitler Salonu"nda sergilenen "Köpek Lahdi" dir. Stefanos adlı köpeğe sahibesi tarafından yazılmış şiirsel kitabe benzersiz olmasıyla ayrı bir önem taşır.

25. Theimiussa

Kaş-Demre karayolunun 20. kilometresinden güneye yönelen yolla bugün Üçağız köyü olarak anılan Theimiussa antik kentine varılır. Kalıntılar, köyün evlerinin seyrilmeye başladığı doğu tarafındadır. Theimiussa, orada bulunmuş bir yazıttan öğrenildiğine göre yönetsel açıdan bir kent değil, köy yerleşimidir. Mezar yazıtlarında şiddet suçu cezalarının Myra ya da Kyaneai'ya yatırılmasının yazması bu kentlere bağlı bir deniz birimi olduğunu göstermektedir.

İlk kalıntı hemen kıyıda bosajlı, rektogonal duvarları bulunan minyatür bir kaledir. Bu Kale, belki öncesi de olabilen bir surla Bizans Çağında çapı genişletilerek kenti çevreleyen bir şekle sokulmuştur. Kentin Tyberisissos ile sınır oluşturduğu yerde yine bosajlı ve rektog-

gonal teknikte duvar örgülü bir akropol, son savunulacak yer olarak Tybersissos ile birlikte düşünülmüş olmalıdır. İskeleden doğuya doğru ilerlendiğinde sahilten biraz içeride ev tipinde, giriş kapısı tahrip olmuş bir çift kaya mezarıyla karşılaşılır. Doğu tarafta bulunan mezarın sağ yanında ayakta duran genç bir erkek veya çocuk figürü görülür. Kapının üst kısmında da mezar sahibinin *Kluwanimi* olduğunu bildiren Lykia dilinde bir yazıt vardır. Değinen mezar binasının doğusunda, iki yanı kesme taş duvarla örülü kanalın çevresinde çok sayıda Geç Helenistik ve Roma Çağı'na ait lahitler sıralanmaktadır. Bu kanalın bitim yeri yani kuzey ucu ne amaçla kullanıldığı kesin olarak belli olmayan bir Erken Bizans dönemi yapısıyla sona ermektedir.

Kaynakça: Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, 2004, sf. 225-227; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, Ankara Turizmi, Eskieserleri ve Müzeleri Sevenler Derneği Yayınları, sf.45; George E. Bean, Eskiçağda Lykia Bölgesi, 1998, sf. 119-120; Nevzat Çevik, Taşların İzinde Lykia, 2002, sf. 94; Bilge Umar, Lykia, Bir Tarihsel Coğrafya Araştırması ve Gezi Rehberi, 1999, sf. 109-111; Antalya Kültür Envanteri, Kale, 2004, sf.78-81.

26. Trebenna

Antalya'nın 32 km batısında, Sivridağın kuzey eteğinde yer alan Trebenna antik kentine Geyikbayırı ve Çağlarca köylerinden geçilerek orman yoluyla ulaşılır. Batı Antalya ovasında yer alan kıyı kentlerin son müdafaası yeri şeklinde düşünülen Trebenna'nın Luwi dilindeki orijinal adının TREBEWANA Trebe ile ilgili, "Trebe ülkesi" olduğu anlaşılmaktadır. Kentin ismi ne tam olarak ilk defa 1994 yılında Patara'da ele geçen ve Klaudius döneminde (İ.S. 41-54) bir Roma eyaletine dönüşen Lykia'nın yol sistemini içeren Stadiasmus Patensis'te rastlanır ve bu yazıtta (Trabenna olarak anılmıştır) Lykia eyaletinin kuzeydoğu'daki sınır kenti olarak gözükmektedir.

Trebenna'nın Helenistik ve öncesi dönemdeki varlığına dair ne antik literatür verisi, ne de epigrafik ve arkeolojik veri bulunmamaktadır. Ancak, Helenistik dönemde Termessos'un, bir yazıtta göre İ.Ö 281-280 yıllarında Ptolemaioslar egemenliğinde oluşu, aynı egemenliğin Trebenna'nın bulunduğu topraklarda olması beklenir. Yine aynı şekilde Apameia barışından sonra M.Ö 168 sonra Bergama'nın ele geçirdiği Torosların doğu tarafındaki yerler içerisinde Trebenna topraklarının bulunması olasılığı vardır. II. Eumenes

(İ.Ö 197-160) Pamphilya'nın batı topraklarını krallık topraklarına katmıştır. Trebenna'da en erken Hadrianus döneminde imparator kültü olduğu, araştırmalarda ele geçen bir altlık ile kanıtlanmıştır. Yazıtından İmparator Hadrianus'un bir heykelini taşıdığı anlaşılan altlıkta, Moles oğlu Trokondas isimli bir imparator rahibinin bu heykeli yaptırdığı yazılıdır. İ.S. 3. yüzyıl; Trebenna için oldukça parlak bir dönem olmuştur. Kent

bu dönemde kendisini "Trebenna'lıların ünlü/ şanlı kenti" olarak tanımlamaktadır. 13 yaşında Roma tahına geçen, 242 yılında Asya seyahatine çıkan imparator III. Gordianus (İ.S 238-244) pek çok Lykia kenti gibi Trebenna'ya da sikke basma özgürlüğü vermiştir.

Trebenna Roma çağında resmen Lykia eyaletinin politik sınırları içerisinde kalmakla beraber, Bizans döneminde kesin olarak bir Pamphylia kenti olarak karşımıza çıkmaktadır. Çeşitli piskoposluk listelerinde Pamphylia eparkhia'sında Perge Metropolitliğine bağlı piskoposluk merkezidir. Kentin adı bu dönemde Perbaina olarak anılmaktadır. Bugün görülebilen kalıntılar Roma ve Bizans dönemlerine aittir. Yöre halkının "Asartepesi" olarak adlandırdığı, yaklaşık 680 m rakımdaki Trebenna Akropolü, yerleşimin kuzeyinde yükselmektedir. Akropolün kuzey, kuzeydoğu ve kuzeybatı yönü sarp kayalıklarla çevrilidir. Sur duvarları daha çok, kolay çıkılabilirliği nedeniyle güvenlik sorunu olan güney tarafta örülmüştür. Sur duvarlarının görünen kısımları Bizans çağından kalmadır. Bu dönem yapılanması sırasında ana girişin yerinin değiştirildiği izlenir.. Bu anıtsal kapının sövelerinin güneye (dışarı) bakan yüzlerine birer haç motifi işlenmiştir. Söz konusu motifler hem yeni yerleşmenin Hristiyan niteliğini göstermek hem de bu yerleşmeyi korumak amacıyla yapılmışlardır. Akropol kayalıklarında pek çok kaya odası vardır. Bunların konut ve mezar amaçlı olanları ilk bakışta ayırt edilebilmektedir. Bazıları önce mezar sonra konuttur. En özel olanı akropol girişinin hemen karşısında durandır. Ölü törenleri için yapılmış ön düzenlemesiyle dikkati çeker.

Roma Çağı yapıları Akropol ile Sivritepe arasında kalan düzlüktedir. Cepheleri güneydoğuya dönük ve yan yana sıralı ekklesiasterion, sebasteion ve stoa Roma dönemi kamu yapılarının yoğunlaştığı kent meydanının batı sınırını oluştururken Elmin Nekropolü yamacındaki son kamu yapısı olan hamam ise güney sınırı belirler. Ekklesiasterionun önünden doğuya uzanan agora ve bağlantılı diğer yapı kalıntıları ilk terası doldururlar. Agoraya bakan kare planlı ekklesiasterion (toplantı binası) kentin en önemli kamu yapısıdır. Arka kesimdeki apsidyal girinti, yarım yuvarlak formu ile toplantı salonunun theatral oturma sıralarına sahip olduğunu gösterir. Yapıya giriş, cepheyi yaklaşık üç eşit parçaya ayıran iki anıtsal kapı ile sağlanır.

Roma dönemi kentinin akropolü Bizans döneminde yerleşmenin çekildiği yer olmuş, koruma duvarı ile çevrelenmiş ve Ortaçağ boyunca da kentin asıl yerleşmesi burası olmuştur. Akropolde üç nefli büyük basilikal planlı bir kilise kalıntısı ve konutlar yer alır. Kuzey duvarının batı yarısında Aziz Georgios'un doğu yarısında ise üç piskoposun fresko betimlerinden parçalar bulunan küçük bir ortaçağ kilisesi akropol'ün güneybatı yamacındadır. Atlı Georgios başındaki taciyla bir Bizans imparatoru gibi adıyla birlikte işlenmiştir.

Elmin nekropolünün kuzey tarafına bitişik Bizans iç kalesi (Bastion) Akropol dışındaki en önemli Bizans devri kalıntılarıdır. Bastion, Lykiarch Torguatos'un anıt mezarı ortada kalacak biçimde, kuzey ve doğu yönlerinde mezar temenosunun duvarlarından da yararlanarak oluşturulmuştur. Akropol sarp kuzey yanı dışında mezarlıklarla çevrilidir. Güneyinde lahit yoğunluklu orta sınıf mezarlığı, batısında ise anıt-mezar yer alır. Kayalık önüne dizilmiş Roma anıt mezarlarının arka kesimleri kayadan oyulmuş, kalanı örülmüştür. Bunlardan Solon ve karısı Na'nın mezarı en anıtsallardan biridir. Trebenna'nın ne zaman ve hangi nedenle terk edildiği kesin olarak bilinmemekle birlikte gerek arkeolojik veriler gerekse de kentin Perbaina ismiyle Notitiae Episcopatum'da İ.S. 12. yüzyıla kadar anılıyor olması, Trebenna kentinin İ.S. 12. yüzyıl sonlarına kadar bir Bizans kenti olarak varlığını sürdürdüğünü göstermektedir. Trebenna, Attaleia ve çevresinin İ.S. 13. yüzyılın başlarında Türklerin eline geçmesiyle birlikte terk edilmiş olmalıdır.

Kaynakça: Nevzat Çevik-Burhan Varkıvaç-Engin Akyürek;Trebenna,Tarihi,Arkeolojisi ve Doğası, Antalya,2005, s. 7-130; Nevzat Çevik, Taşların İzinde Likya,Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İst.,2002, s. 133-134;

27. Trysa

Trysa, Kaş-Kale yolu üzerinde bulunan Davazlar Köyünün Gölbaşı mahallesi yakınındaki platonun doğusunda yer alır. Adına antik kaynaklardan hiç birinde rastlanmaz. M.Ö. 2. yüzyılda oluşan Likya Birliği'nde Trysa üye kentlerden biri olarak görünmektedir. Kentin ilk iki harfinin yazıldığı TP kısaltması ile Likya Birlik dönemine ait sikkeleriyle tanınmaktadır. Arkeoloji literatüründe adından ve özellikle Heroonu'ndan XIX. yüzyılın sonundan beri söz edilen Trysa'da Phellos, Istlada, Sura gibi ufak bir beyin veya kralın oturduğu iyi korunan bir kale görünümündedir.

Kuzeydoğu ve güney yönleri oldukça sarp bir kayalığın zirvesinde, bugünkü Gölbaşı köyünden 30 m. yükseklikte doğu-batı doğrultusunda ince uzun bir Akropol görüntüsündeki Trysa antik kenti kalıntıları 550m. uzunluğunda ve 150 m genişliğinde bir alanı kaplar. Bu alanın bazı bölümleri teraslanmıştır. Kuzey ve batı tarafı ayakta olan düzensiz taşlardan örülmüş, İ.Ö 5. yüzyıla tarihlenen bir surla çevrilidir. Sur dışında Trysa'da bugün kalıntı olarak Heroon'un duvarları, tapınağa ait ufak kalıntı ve çok sayıda lahit bulunmaktadır. Lahitlerin çoğu sadedir ya da büst veya hayvan başı şeklinde tepeliklere sahiptirler.

Kentin niteliği saptanabilen tek yapısı, Akropol'ün güneybatı eteğinde yer alan ileri derece de tahrip olmuş tapındır. Mimari elemanlarından anlaşıldığına göre ön cephedeki ante duvarları arasında bulunan iki sütundan geriye hiçbir şey kalmamıştır. Burada Zeus ve Helios'a rahip olarak hizmet etmiş bir vatan-

daşı onurlandıran yazıta ait parçalar bulunmuştur. Söz konusu yazıta göre tapınak bu tanrılardan birine veya ikisine birden aittir.

Trysa'nın en büyük eseri kentin kuzey-doğu ucunda yer alan ve 18m²'lik kapalı bir alan içinde duran, M.Ö. 4.yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlenen Heroon'dur. Dört yandan rektogonal bloklarla örülmüş bir duvarla çevrilidir. Dış yüzünde güney tarafta ise üzerinde iki yatay bant halinde mitolojik sahnelerin yer aldığı bir friz bulunmaktadır. Bu sahneler arasında, İlyada ve Odysseia'dan bölümler, Theseus'un marifetleri, Thebes'e karşı olan Yediler'den parçalar, Yunanlılar ve Amazonlar ile Kentauros ve Lapitlerin savaşları yanı sıra kimlikleri belirlenemeyen pek çok diğer figürde yer alır. Yerli kayadan oyularak çıkarılan ve bir aile için hazırlanmış olan bu lahtın 1m genişliğinde ve 3 m yüksekliğinde olan duvarlarının üzerindeki çift sıra friz ve ornamentlerle süslü arşitrav blokları Viyana'ya götürülmüş olup, bugün ise bu frizden yalnızca doğu köşeye yakın yerde bir ion kymationu bloğu bulunmaktadır. Ayrıca, Heroon'un dışında güneydoğu köşede duran Dereimis ve Aiskhylos lahti denen gotik alınlıklı, kapağın her iki yanında quadriga (dört atlı savaş arabası) kabartması ile üste konmuş şerite benzer parçasının her iki yanında cenaze şölenini gösteren kabartmalar bulunan lahit Avusturyalılar tarafından Heroon'un frizleri ile birlikte 1882/83 yılında Viyana'ya götürülmüştür ve Sanat Tarihi Müzesinde sergilenmektedir. Trysa, anıtlarının bazılarının tüm Likya'nın en erken örnekleri olması nedeniyle önemli bir merkezdir.

Kaynakça: George E. Bean, Eskiçağda Lykia Bölgesi,1998,sf. 115-118; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, 2004, sf. 206-212; Cevdet Bayburtluoğlu, Lykia, Ankara Turizmi, Eskieserleri ve Müzeleri Sevenler Derneği Yayınları, sf. 39-40; Vedat İdil, Likya Lahitleri, 1985, sf. 79; Bilge Umar, Lykia, Bir Tarihsel Coğrafya Araştırması ve Gezi Rehberi, 1999, sf. 127-130; Serhat Kunar, Antalya Çevresi, Kültür Tarih ve Doğa Rehberi 1997, sf.102-103; Antalya Kültür Envanteri, Kale, 2004, sf.54-58.

28. Xanthos

Fethiye-Kaş karayolu üzerinde, Fethiye'ye 46 km. uzaklıktaki Kınık Beldesinde yer alan şehir, Xanthos Nehri (bugün Eşen Çayı) kenarındaki ovaya hâkim iki tepe üzerinde kurulmuştur. İlki Eşen Çayı'nın kenarından sarpça bir kayalık şeklinde yükselen surla çevrili Likya akropolü; ikincisi ise kuzeydeki daha yüksek ve geniş olan Roma akropolüdür. Likya Birliği'nin idari merkezi olarak nitelenen Xanthos'un ismi Likya dilinde yazılmış kitabelerde ARNNA şeklinde geçmektedir. Homeros, Sarpedon yönetimindeki Xathosluların Troya savaşlarına katıldıklarını anlatır. Ancak kazılarda elde edilen buluntular şehrin iskânını İ.Ö. 8.y.y. önce götürmeye imkân vermemektedir.

Şehir, İ.Ö. 545–546 yıllarında Pers kumandasını Harpagos tarafından kuşatılır. Xanthoslular, kahrmanca karşı koyup direnmelerine rağmen çaresiz duruma düştüklerinde, kadın ve çocuklarını öldürüp şehri ateşe vererek insansız ve harap bir şehri Harpagos'a bırakırlar. İ.Ö. 475–450 arasında Xanthos, bu kez yangın felaketi ile karşılaşır. İ.Ö. 334 yılında Büyük İskender şehri almıştır. İskender'in ölümünün ardından Xathos, İ.Ö. 309'dan itibaren Mısır hanedanı Ptolemaios'ların, ardından birçok Likya şehri gibi Suriye Kralı III. Antiokhos'un egemenliğini kabul etmek zorunda kalmıştır.

İ.Ö. 2. yy.da Likya Birliğinin başkenti olan Xanthos, İ.Ö 42 yılında bu kez Romalı Brutus tarafından yerle edilmiş, ancak ardından İmp. Marcus Antonius'un gayretleriyle yeniden imar görmüştür. İ.S. 1.yy.da Roma egemenliği altındaki Xanthos'ta İmp. Vespasianus adına tak yaptırılmış, günümüze kalmış Roma yapılarının çoğu bu dönemde inşa edilmiştir.

Bizans egemenliği sırasında piskoposluk merkezi olan Xanthos, bu dönemde birçok yeni yapıya kavuşmuştur. 7.yy. sonrası Arap akınları şehrin önemini yitirmesine sebep olmuş ve 1938 yılında Charles Fellows'un burayı keşfedip bazı kalıntıları Londra'ya taşımaya kadar ufak bir köy kimliğiyle yanı başındaki Kınık'ta yaşamını sürdürmüştür.

Xanthos'un her iki akropolü de değişik örgü sistemlerinin görüldüğü sur duvarları ile çevrilidir. Likya akropolünün kuzeyinde Roma devri tiyatrosu yer alır. Xanthos'un en ilginç kalıntıları, tiyatronun batısında konumlanır. Bunlardan ilki yüksek dikdörtgen yekpare kaide üzerindeki ölü ailesi ile yanındaki kadın gövdeli, kuşkanatlı yaratıklar olan ve ölümlerin ruhlarını gökyüzüne taşıdıklarına inanılan "Harpy" kabartmalarına sahiptir. Bugün orijinal kabartmaları, British Museum'da sergilenen Harpy Anıtı, İ.Ö. 5. yy.a tarihlenmektedir. Bu anıt mezarın yanında 4. yy.a ait diğer bir kaideli Likya lahdi yer almaktadır. Tiyatronun bitişindeki kare şekilli geniş alan ise 3 yanı dükkânlarla çevrili Roma devri agorasıdır.

Agoranın kuzeydoğu köşesinde, Harpy Anıtına çok benzer, yekpare dikdörtgen gövdesinde Likya ve Grekçe dilinde yazılmış kitabe yer alan İ.Ö. 5.y.y.ait anıt mezar yükselir. Anıtın gövdesindeki kitabe günümüze dek bulunmuş Likya dilindeki en uzun kitabe olup, Kherei adlı Xanthos'lu prensin serüvenlerini anlatmaktadır. Roma akropolünde de birçok kaya mezarı ve kaideli mezarı yan yana görmek mümkündür. Bu alanın güney eteklerde yer alan, Aslanlı Mezar, Pavaya ve Merehi lahitlerinin kaideleri dışında tümü British Museum'da sergilenmektedir. Günümüz kalıntılarına çıkan rampanın sağ kenarında sadece temelleri kalmış olan İ.Ö. 4. yy.a ait tapınak planlı Nereid anıtı da British Museum da sergilenen Xanthos'un ünlü anıtlarından biridir. Xanthos örenyeri, Likya uygarlığının öz-

günlüğü ve kazılarda elde edilen buluntuların önemi nedeniyle UNESCO tarafından Dünya Kültür Mirası listesine dâhil edilmiştir

b. Alanya Müzesine Bağlı Antik Kentler

1. Colybrassus

Güzelbağ Beldesi Bayırkozağacıköyü sınırları içerisinde, Alanya'nın yaklaşık 30 km kuzeydoğusundadır. A. Albek, kenti, Pisidia'nın doğusunda Kilikya'nın batısındaki Hellenistik dönem izleri taşıyan yerleşim yeri olarak tanımlar. Kent Merkezi bir vadi içerisinde yer almaktadır. Birbirine 70-80 metre uzaklıkta olan iki tepenin batıda olanı neredeyse çatı seviyesine kadar sağlamdır. Kent merkezindeki yapılara ulaşım kayaya oyulmuş merdivenler aracılığıyla sağlanmaktadır. Bu merdivenler sur üzerindeki giriş kapısına kadar uzanır. Kentin güneybatısında bulunan nekropol alanında açıkta duran bir çok lahit ve bir de kaya mezarı bulunmaktadır. Kaya mezarının cephesi anıtsal nitelikte olup, 18 basamaklı merdiven ile ulaşılmaktadır. Mezar odası tek mekandan oluşmakta ve girişin üstü basık kemer şeklinde yontulmuş, içi medusa başı ile süslenmiş, kemerin iki yanı ise kartal motifleri ile bezenmiştir. Kent merkezinin doğusundaki konut alanı, kandilcik tepesine kadar uzanmaktadır. Bu bölümdeki sur üzerinde bulunan yazıtta, askeri bir birliğin yerleşim alanından bahsedilmektedir. Kentteki yaşamın ortaçağa kadar devam ettiğini gösteren yazılı kaynaklar vardır.

Kaynakça: Antalya Kültür Envanteri, (Alanya), 2003, sf. 36-37; Alanya Tarihi, Müzeleri ve Ören Yerleri, Alanya Müze Müdürlüğü, 1998, 1. basım, sf.16.

2. Hamaxia

Alanya'nın 6 km kuzeybatısında Elikesik köyündeki antik kent, Pamfilya bölgesi sınırları içerisinde. Halk arasında ise sinekkalesi olarak bilinmektedir. Antik çağ coğrafyacısı Strabon, kentten, gemi yapımında kullanılan kerestenin elde edildiği, özellikle sedir ağaçlarının bol olduğu hatta Antonius'un bu bölgeyi Kleopatra'ya hediye ettiği bir bölge olarak bahseder.

Kentte Helenistik dönemden Bizans dönemi sonuna kadar oturulduğu gerek yazıtlardan gerekse kalıntılardan anlaşılmaktadır. Yazıtlar daha çok Hamaxia'da yaşamış belli başlı ailelerin isimlerini taşıyan onur yazıtlarıdır. Yazıtların çok azında kentteki yapılardan bahsedilmektedir. Yazıtlara göre Hermes ve Serapis Kült alanı, Helenistik olduğu düşünülen kule ve bunun batısında iki eksedra (yarım daire şeklinde düzenlenmiş küçük yapı) yine kentin kuzeyindeki başka bir eksedra, hamam, nekropol alanındaki irili ufaklı mezar yapıları ve sur duvarları kentin günümüze ulaşan kalıntılarıdır. Kenti çevreleyen sur duvarları özellikle kuzey ve batı yönde korunmuştur. Sur duvarı dışındaki batı ve kuzey yönlerde yer alan nekropol alanında küçüklü büyüklü mezar yapılarının yanı-

sıra araziye yayılmış durumdaki ostotekler (kül kutuları) ve parçalarının önemli bir bölümü Alanya Müzesinde sergilenmektedir. Kentin İ.S. 100–200 yılları arasında zengin olmayan küçük, Coracesium’a bağlı bir topluluk olarak yaşamını sürdürdüğü bilinmektedir.

Kaynakça: Antalya Kültür Envanteri, (Alanya), 2003, sf. 40-41; Alanya Tarihi, Müzeleri ve Ören Yerleri, Alanya Müze Müdürlüğü, 1998,1. basım. sf.15.

3. Iotape

Alanya – Gazipaşa karayolunun 33. kilometresinde yer alan antik kent adını Kommagene Kralı 4. Antiochos’un (İ.S. 38–72) karısı Iotape’den alır. İmparator Trajan’dan Valerian’a kadar kent kendi adına sike basmıştır.

Kalıntılar Roma ve Bizans dönemi özellikleri taşımaktadır. Denize doğru uzanan yüksekçe bir burun, kentin akropolü durumundadır. Bu bölüm surlarla çevrili olduğundan kale (akropol) görünümündedir. Yapılar oldukça tahrip olmuştur. Akropolün karaya bağlandığı küçük vadide, doğu-batı yönünde uzanan liman caddesi yer almaktadır. Liman caddesinin büyük bir bölümü günümüzde buradan geçmekte olan karayolunun altında kalmıştır. Antik caddenin her iki yanında üç basamaktan oluşan krepis bulunduğu ve yer yer bunların arasında heykellerin durduğu kaidelerden anlaşılmaktadır. Heykellere ait yazıtlı kaideler kentin başarılı ve hayırsever vatandaşları hakkında bilgi içermektedir. Akropolün doğusunda bulunan koyda, dikdörtgen planlı bir bazilika ve içerisinde yazıtlı fresk nedeniyle Hagios Georgios Stratelates’e atfedilen tek nefli küçük bir kilise görülebilmektedir. Aynı alan içerisinde bir de hamam kalıntısı bulunmaktadır. Hamam plan bakımından bölgenin diğer hamamları ile benzerlik göstermektedir. Hamama ve kente ait altyapı sistemi hala görülebilmektedir. Antik kentin deniz tarafında kalan kalıntıları arasında, yakınında bulunan bir yazıttan ötürü Trajan’a adanmış bir de tapınak bulunmaktadır. Tapınak 8x12,5 m

ölçülerinde olup, günümüze sadece Stylobat düzeyinde kalabilmiştir. Modern yolun kuzeyinde kalan kalıntılar daha çok nekropol alanındaki mezar yapılarından, evlerden ve bir bölümü izlenebilen surlardan oluşmaktadır. Nekropolde anıt mezar yapılarının yanı sıra basit olanlarda yer almaktadır ki bunlar yörenin mezar mimarisini ve ölü gömme adetlerini en iyi şekilde yansıtan özgün örneklerdir.

Kaynakça: Antalya Kültür Envanteri, (Alanya),2003, sf. 44-45; Alanya Tarihi , Müzeleri ve Ören Yerleri, Alanya Müze Müdürlüğü, 1998,1. basım. sf.12.

4. Kızılkule Etnoğrafya Müzesi

Selçuklu sanatının eşsiz örneklerinden biri olan yapı, Alanya’nın simgesi durumundadır. Selçuklu Dö-

neminde ticaretin yapıldığı limanı korumak ve karadan kaleye karşı gelebilecek saldırıları önlemek amacı ile yapılmış bir savunma ve gözetleme yapısıdır. 1226 yılında Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat tarafından Halepli (Suriye) Ebu Ali isimli mimara yaptırılmıştır. Kuzey cephede bulunan kitabede mimarın adı geçmektedir. Güney cephedeki bir kitabede ise Alaaddin Keykubat yüceltilmiş ve kendisine “*milletlerin hâkimi, Dünya sultanlarının sultanı, adaletin himayecisi, kara ve iki denizin sultanı, Müslümanların yardımcısı...*” gibi övücü vasıflar atfedilmiştir.

Yapı, 29 m çapında ve 33 m yüksekliğinde olup; sekizgen planda, taş ve tuğla malzeme ile inşa edilmiştir. Dıştan sade görüntüsünün aksine, içeride oldukça karmaşık bir plana sahiptir. Beş katlı yapının her bir katının planı farklıdır. Merkezde bulunan ve yapının ana taşıyıcısı konumundaki sekizgen ayağın üstünde, birinci katın yüksekliği boyunca bir sarnıç oturtulmuştur. Her katta savunma amacıyla yapılmış, dışarıya açılan şevli gözetleme mazgalları ve önleri siperlikli açıklıklar bulunmaktadır. Zemin ve birinci katlarda tonoz örtülü koridorlara açılan yine tonoz örtülü eyvan biçiminde mekânlar yer almaktadır. Birinci katın üstünde, yapıyı çevreleyen dar ve basık bir koridor ve buna açılan küçük odalardan oluşan bir asma kat bulunmaktadır. 2, 3 ve 4. katlar açık teraslar şeklindedir. Asma katın üzerinde yer alan ikinci katta, sekizgenin her bir yüzünde ikişer adet olmak üzere büyük tonozlu mekânlarla kuşatılmış üstü açık avlu yer alır. Üçüncü katta, her yüzde üçer adet küçük mekân ve bunların açıldığı teras bulunur. Dördüncü kat ise savunma amacıyla yapılmış siperlik ve açıklıklardan oluşan dandanlar ve yürümeye imkân sağlayan bir terastan ibarettir.

1951-1953 yıllarında onarıldıktan sonra 1979’da yapının giriş katında Alanya yöresine özgü, halı, giysi, kilim, mutfak gereçleri, silahlar, tartı aletleri, aydınlatma aletleri, dokuma tezgâhı ve Yörük kültürünü yansıtan çadır gibi etnoğrafik nitelikte eserler sergilenerek, yapıya etnografya müzesi işlevi kazandırılmıştır.

Kaynakça: Alanya Tarihi, Müzeleri ve Ören Yerleri, Alanya Müze Müdürlüğü, 1998,1. bsm. s.7.

5. Laertes

Toros dağları üzerinde, Dim vadisi ağzında yükselen Cebel-i Reis dağının güney eteklerinde deniz seviyesinden 850 m yükseklikte savunmaya uygun bir coğrafya da kurulmuştur. Alanya’dan yaklaşık 25 kilometre uzaklıktadır. En yakın köy Gözükküçüklü’dür. Antik çağda dağlık Kilikya olarak bilinen bölgenin sınırları içerisinde. Strabon, Laertes’ten bahsederken kenti, limanı olan ve göğüs biçiminde bir tepe üzerinde kurulmuştur diye tanımlar. Kentin günümüze kadar gelen önemli kalıntıları; Agora, exedra, hamam, sarnıçlar, tiyatro, evler ile İmparator Claudius’a, Apollon’a

ve Zeus Megistos'a ait tapınaklardır. Kentte Helenistik döneme ait kalıntıların olmayışı, bu sırada bölgenin korsanların elinde oluşuna ve dolayısıyla imar faaliyetlerinin yeterince yapılamayışına bağlanmaktadır. Laertes'te bulunmuş olan, kentin tarihini daha erkene götüren ve İ.Ö. 6. yüzyıla tarihlenen üzerinde bazı yerel isimlerinde bulunduğu taş yazıt, Alanya Müzesinde sergilenmektedir. Yazıtta; eyalet valisinin hizmetkârı ve mülkiyet kavramındaki sorunlar konu edilmektedir. Kentin nekropolü güneydedir. Nekropol alanı içerisinde çok sayıda ostotek parçaları ve ostoteklerin üzerinde durduğu kaideler görülebilmektedir.

Kaynakça: Antalya Kültür Envanteri, (Alanya), 2003, sf. 34 ; Alanya Tarihi , Müzeleri ve Ören Yerleri, Alanya Müze Müdürlüğü, 1998, 1. basım. sf. 14.

6. Selinus

Gazipaşa ilçe sınırları içinde Hacı Musa Çayı Kenarında yer almaktadır. Kent Helenistik, Romave Bizans Dönemlerinde yerleşim görmüştür. Roma yerleşiminin yoğun olduğu kentte Orta Çağ Kalesi Agora, Büyük ve Küçük Hamam, Şekerhane Köşkü ve Anıtsal mezarlar günümüzde görülebilen mimari Yapılardır. Roma imparatorlarından Trajanus'un (İ.S.98-117) Part seferinden Roma'ya dönerken bu kentte hastalanarak ölmesi, kentin adının Trajanapolis olarak anılmasına neden olmuştur.

7. Syedra

Alanya-Gazipaşa karayolunun yaklaşık 20. kilometresinde Seki köyü sınırları içerisinde. Kilikya bölgesinin batı sınırı olarak önemini koruyan kentin antik dönemdeki ismi olan Syedreon adı ilk kez Roma İmparatoru Tiberius (M.S. 14-17) döneminde kentin kendi adına bastığı sikkelerde karşımıza çıkmaktadır. Çevresi surlarla korunan kenti iki büyük cadde enine kesmekte ve bunlara dik inen merdivenli sokaklar kent planını oluşturmaktadır. Syedra antik kentine batıda halen ayakta olan anıtsal kapı aracılığı ile girilir. Su ihtiyacı ise güney batısında doğal kaynaktan beslenen (Sarnıç Mağarası), su depolama havuzları ile yağmur suları ile dolan çok sayıda küçük sarnıçlarla karşılanmaktadır. Duvarları erken Hristiyanlık döneminde yapılmış fresklerle süslü olan mağara dinsel amaçlarla kullanılmış olup vaftiz mağarası olarak bilinmektedir. Kentin doğusunda çok görkemli bir yapı kalıntısı olan hamam ile karşılaşılır. Zemininde yer yer mozaik kalıntıları görülmektedir. Hamamın hemen batısında kentin sütunlu caddesi doğu-batı yönünde uzanmakta, caddenin kuzeyindeki duvarda ise nişler bulunmaktadır. Kentin önemi oyun ve yarışlarla ilgili bilgiler içeren birçok yazıtın kalıntıları arasında yer almaktadır. Kentin önemli noktalarında duran, yazıtlı heykel kaideleri, güreş, atletizm, gibi yarışlarda ödül alanlar ile bu yarışmaları düzenleyenler ve maddi destek sağlayanlar hakkında bilgi vermektedir. Bunların dışında Syedra'da tiyatro, tapınak, bazilika, kilise, evler ve

dükkânlar gibi binalara ait kalıntılarda bulunmaktadır. Kazılar sonucunda kent tarihinin İ.Ö. 7. yüzyıldan İ.S. 13. yüzyıla kadar uzandığı belirlenmiştir.

Kaynakça: Antalya Kültür Envanteri, (Alanya),2003, sf. 28-31; Alanya Tarihi , Müzeleri ve Ören Yerleri, Alanya Müze Müdürlüğü, 1998,1. basım. sf. 13.

c. Side Müzesi'ne Bağlı Antik Kentler

1- Lyrbe (Seleukeia) Antik Kenti

Antalya İli, Manavgat İlçesi, Şıhlar köyünde yer alan antik kentin önerilen ilk adı Seleukeia, gemicilerin el kitabı olan Stadiasmus Maris Mayni'ye dayanarak ileri sürülmüştür. Ancak günümüzde kentin Side diliyle yazılmış bir yazıtında söz edilen kutsal alana dayanarak bir dağ kenti kimliğiyle eski bir Pamfilya kenti olan Lyrbe olması gerektiği, Seleukeia'nın Manavgat Çayı ile ulaşılabilen başka bir noktada bulunması gerektiği kanısı ağırlık kazanmaktadır. Antik kentte 1972 yılından 1979 yılına kadar Prof. Dr. Jale İnan tarafından sürdürülen kazı çalışmaları ile agora ve çevresi ile birkaç hamam ve tapınak yapısı üstündeki bilgiler genişletilmiştir.

Üç tarafı derin yarlarla çevrili olduğu için kentin sadece güney yönünde bugüne kadar oldukça iyi korunmuş surlar bulunmaktadır. Şehre güneyden girişi sağlayan anıtsal kapı, surların hemen hemen ortasında yer almaktadır. Bu kapı, iki anıtsal kule ile sınırlandırılmıştır. Anıtsal kapının her iki tarafından doğu ve batı yönüne kadar uzanan surlar uçuruma kadar devam etmektedir. Surların dış yüzeyi kesme kumtaşı bloklardan düzgün olmayan rektagonal teknikte örülmüştür. Kentin merkezindeki agoranın batı tarafı yamaça yaslatılmış, doğu kıyısına iki katlı yapılar yerleştirilmiştir. Genel çizgileriyle Helenistik döneme tarihlenen agoranın içine güneydoğudaki anıtsal kapı ile girilmektedir. Bu tetrapylon, dört ayaklı kapı tarzındadır ve olasılıkla agoraya sonradan eklenmiştir. Agora'nın batısında bulunan yapılar Galerî 1 ve 2 olarak tanımlanmaktadır. Galerîlerin içerdiği İyon mimari parçaların yanı sıra burada agora düzlemini oluşturan teras duvarlarından içe geçiş veren kapı gözlemlenmektedir. Agora'nın kuzey kanadı ise önemli yapılardan oluşmaktadır. Bunlardan Yedi Bilgeler mozaiklerini içeren mekân yapısal işlevleri yüzünden kütüphane olarak tanımlanmaktadır. Agora'nın güneydoğu köşesine yerleştirilmiş, dairesel iç planı olan yapı kapısı üstündeki yazıtta göre Nektareion diye adlandırılmaktadır. Aslında ahşap basamaklı bir bouleterion ya da odeion olduğu düşünülen yapı ithaf edicisi, mimarı Nektarios'un adını taşımaktadır. Doğu portiko yerinde korunmuş sütunları ile arka planındaki iki katın pencere ve kapılarıyla oldukça iyi durumdadır. Üst kata ulaşan merdivenler, portikonun ahşap tabanını oluşturan hatıl delikleri ve dükkânlar dizisi ile tipik bir İyon agorası görünümü burada izlenmektedir.

Agora'nın kuzeyindeki heroon bir podyum üzerine oturtulmuş olup, prostylos tapınak planı vermektedir. Antik kentin güneybatısında ise üç kısımdan meydana gelmiş bir hamam kompleksi ile dikdörtgen planlı, tek apsisli, üç nefli, çift narteksli, iki katlı bir yapı olan kilise yer alır. Nekropol kentin güneydoğu ve güneybatısındadır. Lyrbe, bir dağ yerleşmesi olmakla beraber mevcut kalıntılar, özellikle Roma döneminde oldukça gelişmiş bir kent olduğunu göstermektedir.

Kaynakça: George E. Bean, Journeys in Rough Cilicia in 1962-63; Lanckoronski, Stadte Pamphyliens und Pisidiens, II, Wien, 1892, s.186 vd.; Antalya Valiliği Kültür Envanteri (Manavgat-Serik) 2004, sf. 74-81.

2-Side

Antik dönemde Pamfilya'nın en önemli liman kenti olan Side, Antalya'nın 80 km. doğusunda, Manavgat'ın 7 km. güneybatısında bulunan, 350-400 m. genişliğinde bir yarımada üzerinde kurulmuştur. Side, eski Side dilinde bereketi simgeleyen "nar" anlamına gelmektedir.

Antik çağ coğrafyacılarından Strabon'a göre bu kent, Kyme'nin (Nemrut Köy) bir kolonisidir. Side, İ.Ö. VII. yy'da bir yerleşim merkezi olmuştur. İ.Ö. VI. yüzyılda tüm Pamfilya ile birlikte Lidya krallığının egemenliğine girmiş, Lidya krallığının 547/46'da yıkılışından sonra Perslerin hâkimiyeti altına girmiştir. Bu devirde özgürlüğünü bir ölçüde koruyan kent kendi adına sikke basmıştır. Gümüş olan bu sikkeler üzerinde tanrıça Athena ve tanrı Apollon'dan başka kentin simgesi nar da görülmektedir. Büyük İskender'in Anadolu seferinde (M.Ö. 334) hiçbir direniş göstermeden kapılarını Makedonya kralına açan Side, daha sonraları İskender'in kurduğu büyük sikke basım merkezlerinden biri olmuştur. İskender'in ölümünden sonra Helenistik Dönem krallıkları arasında sürekli el değiştiren Side, İ.Ö. III. Yüzyılda, önce Ptolemaiosların, M.Ö. 215-189 yıllarında da Seleukosların egemenliği altındadır. Şehir en çok Antiokhos III ile dostça ilişkilerde bulunmuş, Suriye krallığının Bergama ve Rodos krallıklarının desteğini sağlamış, Romalılara karşı açtığı savaşta Side donanmasıyla, Seleukosların yanında yer almıştır. Bu savaş sonunda Seleukoslar yenik düşünce İ.Ö. 188 yılında yapılan Apameia barışına göre Pamfilya ve bu arada Side de Bergama Krallığı'na verilmiştir. Buna karşın Side bir süre sonra yeniden bağımsızlığına kavuşmuş ve tarih içerisindeki en parlak devirlerinden birini yaşamıştır. M.Ö. 138 yılında Suriye tahtına oturan sonraları ise "Sidetes" lakabını alan Antiokhos VII'nin gençliğinde öğrenim görmesi için Side'ye gönderilmesi, kentin Doğu Akdeniz'de ne denli önemli bir kültür merkezi olduğunun göstergesidir. Kentin bu parlak dönemi fazla uzun sürmemiştir. M.Ö. 1. yüzyılda Pisidya ve Dağlık Kilikya bölgelerinde başlayan korsanlık, Pamfilya ve dolayısıyla Side'ye de atlamış, kor-

sanlarla başa çıkamayan Sideliler liman ve pazarlarını onlara açmak zorunda kalmışlardır. Durum Pontos kralı Mitridates VI'nın korsanları Romalılara karşı koruması üzerine daha da kötüleşmiştir. Sonunda M.Ö. 78 yılında Romalı konsül Publius Servilius'un bölgeyi korsanlardan temizlemesi üzerine Side de Pamfilya'nın diğer kentleri gibi Roma İmparatorluğu'na bağlanmıştır. M.Ö. 25 yılından sonra ise Augustus Pamfilya bölgesini doğrudan doğruya kendisine bağlı bir memurun yönettiği eyalet haline getirmiştir. Bu tarihten sonra Side Roma'ya bağlı eyaletin bir kentidir.

İ.S. II. ve III. yy.larda parlak bir dönem yaşayan Side, IV. yüzyılda fakirleşen bir Hristiyan şehri görünümündedir. İ.S. V. ve VI. yy.larda üçüncü ve son parlak zamanını yaşayan kent, Doğu Pamfilya metropolitliğinin başkenti olmuştur. IX. ve X. yy.larda Arap akınlarıyla iyice zayıf düşen kentten Bizans imparatoru Konstantinos Porfirogennetos (913-959) "De Thematibus" adlı eserinde Side'den bir "korsanlar yuvası" olarak söz etmektedir. Arap coğrafyacısı İdrisi ise (1150'ye doğru) Side'yi "yanık Antalya" olarak adlandırmakta, halkının ise iki günlük mesafede bulunan "Yeni Antalya" da iskân edilmiş olduğunu bildirmektedir. Ticaret ve liman kenti olarak tanınan Side antik kenti kalıntıları üzerinde XX. yy. başlarında Giriitli göçmenler tarafından Selimiye Köyü kurulmuştur.

Bir yarımada üzerine kurulmuş olan Side diğer, Pamfilya kentlerinde olduğu gibi şehrin ana kapısından başlayan bir anıtsal cadde boyunca uzanmaktadır. Kuzeydoğu'daki "Büyük Kapı"dan başlayan ana cadde, Tiyatro önündeki kavis dışında hemen hemen düz bir çizgi şeklinde yarımada boyunca ilerleyerek tapınaklar yakınında büyük bir meydanla sona erer. Kentin ikinci büyük caddesi de "Büyük Kapı" dan kentin güneyine doğru uzanmaktadır. Her iki cadde de sütunlu olup, iki taraflarında korint başlıklı sütunlu portikler ve bunların gerisinde de bir sıra dükkân vardır.

Helen, Roma ve Bizans dönemlerinin yapı özelliklerini gösteren kent surlarının birçok yeri yıkılmışsa da düzenli işlenmiş konglomera bloklarından harçsız olarak yapılmış ve yer yer kulelerle takviye edilmiş kara surlarının hemen hemen tümü ayakta. Yüzyıllar boyunca birçok değişiklik ve onarım gören deniz surları ise yıkık durumdadır. Kara surlarının üzerinde iki büyük kapı yer almaktadır. Bunlardan biri bir yazıtta "Büyük Kapı" olarak adlandırılan ve bugünkü karayolunun asfaltlanması sırasında büyük ölçüde tahrip edilen, kentin ana kapısıdır. İkinci büyük ise kapı kentin doğusunda yer alan doğu kapısıdır.

Manavgat Çayı'nın kaynağından şehre su getiren su kemerleri takriben 40 km.lik bir mesafeyi kat ettikten sonra Side'ye ulaşır. Bu su kemerleri, şehir surlarının dışında ve şehir kapısının karşısında bir nymphaeum'da nihayetlenir (M.S. 2. yy. ortaları). Bu çeşmenin önünde geniş bir havuz vardır. Ön yüzünde

yarım daire biçiminde nişler içerisinde heykeller durmaktaydı. Su, bu üç büyük nişin içerisindeki mermer çötenlerden akıyor ve havuzda toplanıyordu.

Agora'nın güneyindeki cadde üzerinde dört tarafı portiklerle çevrili, büyük bir avlusu bulunan Gymnasion mevcuttur. Side'de üç tane büyük hamam vardır. Bunlar Liman Hamamı, Büyük Hamam ve bugün müze olarak kullanılan Agora Hamamı'dır.

Tiyatro ile ana sütunlu cadde arasında yer alan, iki aedikula arasındaki yarım yuvarlak nişten oluşan çeşme, aedikulalardan birinin üzerinde arşitrav kısmında yer alan yazıttan dolayı Vespasianus Anıtı diye anılmaktadır. Bina, konglomera ve kumtaşından yapılmıştır. Anıtın genel uzunluğu ise 6.40 m.yi bulmaktadır.

Yarımadanın güneybatı ucunda Side'nin limanı bulunmaktadır. Bu şehrin büyük limanıdır. Büyük limanın yanında kuzeybatıya doğru uzanan ikinci bir liman vardır ki bu da küçük liman olarak bilinir. Her iki limandan günümüze iri konglomera blok taşlarından yapılmış dalgakıranlar gelmiştir.

Side Tiyatrosu'nun mimarlık tarihi açısından önemli, diğer kentlerde olduğu gibi bir dağ yamacına yaslanmayıp, kemer-tonozlu temeller üzerine inşa edilmiş olmasıdır. 15 bin kişi kapasitesiyle bölgenin en büyük tiyatrosudur. Theatron, Orkestra ve Skene olmak üzere üç ana kısımdan oluşur. Theatron tek diazoma ile ikiye ayrılmıştır. 1. Theatron 12, 2. Theatron ise 24 kerkides ile kesilmiştir. Altta 29 oturma sırası bulunmaktadır. Üst kat yıkıldığı için kaç oturma sırası olduğu tespit edilememiştir. Orkestra toprak olup, sahne, bir proskenion ile sütunlar, nişler, heykeller ve kabartmalarla zengin dekore edilmiş üç katlı bir skeneden (sahne binası) oluşmakta idi.

Antik Side şehrinin merkezinde bulunan agora, (M.S. 2. yüzyıl) dükkânlarla çevrili, sütunlu portikolrla sınırlandırılmıştır. Pazaryerine giriş sütunlu cadde tarafından sütunlu ve merdivenli bir Propylon'la sağlanmıştır. Burası, aynı zamanda korsanların ellerinde bulundurdıkları esirleri açık arttırma ile sattıkları yerdi. Agora'nın ortasında 12 sütunla çevrili yuvarlak bir Tyche (talih tanrıçasının) mabedi yer almaktadır. Agora'nın kuzeybatı köşesindeki Latrina iyi durumdadır. Bu yapı 24 kişilik oturma yeri ile yarım daire biçimli bir koridora sahiptir ve üstü kemer bir tonozla örtülmüştür.

Bizans devrine değin çok tanrılı bir dini benimseyen Sideliler, kentte birçok tanrı adına tapınaklar yapmışlardır. Side'de kazılar sonucu ortaya çıkarılan tapınakların bazıları Athena, Apollon, Men tapınaklarıdır. Ayrıca, Bizans devrinde piskoposluk merkezi olan Side'de üç büyük basilika inşa edilmiştir.

Athena ve Apollon Mabetleri yarımadanın en güney ucunda yer alıp, M.S. 2. yüzyılın ikinci yarısına ta-

rihlenen 6x11 sütunlu, korint düzeninde peripterostur. Sütunlu Caddenin son bulunduğu meydanın güneyindeki yarım yuvarlak planlı yapı ise, ay tanrısı Men adına yapılmış tapınaktır.

Kentin nekropolü, kara surlarının hemen dışında yer alır. Doğu ve batı iki kıyı arasında kalan geniş bir alana yayılmıştır. Basit mezarların yanı sıra ostotek, lahit ve mausoleum denilen anıtsal mezarlar gibi çeşitli mezar tipleri görülebilir. Ortaya çıkan mezarlar, genellikle Roma Devrine ait olup, Bizanslılar zamanında da kullanılmıştır. "Batı Mausoleumu" nekropolün batı kıyısında, sura 400 m. uzaklıktadır. Kimin adına yapıldığı bilinmeyen anıt, ön taraftan basamaklarla çıkılan bir podyum üzerinde yükselen, önü dört sütunlu küçük bir tapınak şeklinde yapılmış esas mezar yapısı, revaklarla çevrili dikdörtgen bir avlunun ortasında yer alır. Nekropolün doğusunda "Doğu Mausoleumu" adı verilen dikdörtgen planlı bir mausoleum daha vardır.

Kaynakça: Arif Müfid Mansel, Side, TTK, Ankara,1978,s.6-19; Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal, Anadolu Uygarlıkları, İst.,1993, sf. 547-548; Orhan Atvur, Side Antik Kent ve Müze Rehberi, İst,1984, s. 6-44.; T.C. Antalya Valiliği Kültür Envanteri (Manavgat-Serik 2004), s.16-39.

3-Selge

Antalya İli, Manavgat İlçesi, Beşkonak Altınkaya (Zerk) Köyü sınırları içerisinde kalan Selge, Pisidia Bölgesinde önemli bir kentdir. Toros dağlarının güney yamacında ve 1250 m yükseklikte kurulmuş olan kente Köprülü Kanyon Milli Parkı'ndan sonra dik virajlı 14 km.lik stabilize yoldan gidilir. Antik yazarlardan Strabon'a göre Selge'nin kurucusu LakedaimonVlardan (Spartalı) Khalkas'tır. İlk yerleşim M.Ö. ikinci binin sonunda Dor göçleri sırasında Truva Savaşı'yla bağlantılı olarak meydana gelmiştir. İkinci yerleşim ise M.Ö. 7. yüzyılın başında gelen Rhodoslu kolonistlerdir.

Selge ilk para basan Pisidya kentidir. Kuruluşu ile ilgili kesin bilgi veren Akamenid Pers standartlarına uygun olarak bastırılan sikkelerin tarihi ise M.Ö. 5. yüzyıldır. Bu sikkelerin ön yüzlerinde güreşen iki figür, arka yüzünde ise çift süren çiftçi resimleri bulunmaktadır. Yine bu sikkelerin arka yüzünde kentin bir diğer adı "Stlegiys" olarak geçmektedir. Bu tür bölgesel terimler Pisidya dilinin değişik bir biçimi olabileceği gibi, M.Ö. 3. binde Pisidya Bölgesinde Hattilerin çağdaşı olarak Luvilerin dilinin, Pisidya halkınca kullanılan bir biçimi de olabilir.

Selge tarihi ile bilinen önemli olaylardan biri İskender ile ilgilidir. M.S. 333'de Selgeli bir elçi Termessos kentini kuşatmış olan İskender ile bugünkü Yenice Boğazı'nda görüşmüş ve Kralı Termessos'a saldırmaktan vazgeçirerek, kendi ezeli düşmanları olan Sagalassos kentine akın yapmaya ikna etmiştir. Diğer olay

ise, komşu dağ kenti Pednelissos ile yaptıkları savaştır. M.Ö 218'te Selgeli'ler, 20.000 askerle Pednelissos'u kuşatınca, Pednelissos halkı yardım için Suriye Kralı III. Antiochos'un amcası Achaïos'a başvurur. Selgeli'ler, Suriyeli'lerin karşı tarafın yardımına gelmeleriyle yenilerek geri çekilirler ve bu arada elçi olarak gönderdikleri Logbasis'in ihanetine uğrarlar. Yeni bir hainlikten çekinen Selgeliler, Achaïos ile bir sulh antlaşmasına girerler. Antlaşmaya göre Selgeliler, önce peşin olarak 400 talent ve daha sonra 300 talent verecekler ve Pednelissos'dan esir edilenleri serbest bırakacaklardı. Yapılan antlaşmayla Selgeliler topraklarını ve özgürlüklerini verilen büyük kayıplar ve savaş tazminatı karşılığında yeniden kazanırlar.

Bergama Kralı II. Attalos sınırlarını Pisidya Bölgesini de içine alarak genişletmiştir. Attalos'un Pamphylia'ya Selge antik kenti üzerinden indiği sanılmaktadır. Roma yönetimi altında, Selge iyi ilişkiler kurmuştur. İmparatorluğun sona erişine kadarda bağımsız statüsünü korumuştur. Bizans kayıtlarında Aladana ve Zerk adı ile anılan Selge'nin adı 1970'lerde Altınkaya olarak değiştirilmiştir.

Selge antik kentine ait kalıntılar, yüksek bayırlarla birbirine bağlı üç tepe üzerindedir. Bugün çevresi tamamen surlarla kaplı olduğu sanılan şehir surlarının temel kalıntıları yer yer görülebilmektedir. En önemli kalıntı, güney-doğuya doğru açık bir şekilde yamaca oturtulmuş tiyatrodur. Yaklaşık 10.000 seyirciyi alabilecek kapasite de olup, 46 oturma sırasından oluşmaktadır. Seyirci bölümü ortadan geniş bir diazoma ile bölünmüştür, cavealar arası geçişi 12 dik merdiven sağlar. Giriş-çıkış cavea ile skene arasında tonozlu girişlerden (parados) sağlanmıştır. Skenenin büyük bir kısmı çökmüştür. Plan ve mimari elemanlar bakımından klasik Roma tiyatrosudur. Meyilli bir araziye oturtulmuş, U planlı stadion tiyatrosunun güneyindedir. Yaklaşık olarak kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu yapı, kesme taştan 6 sıra basamakla yükselmektedir. En arka basamağı

daha yüksektir. 90 m uzunluğunda, 30 m genişliğindeki Stadion'un 5.000 seyirci kapasiteli olduğu sanılmaktadır. Antik kentin doğusunda güney tarafı açık, diğer üç tarafı dükkânlarla çevrili, döşemesi taştan olan agora yer alır. Kuzeyde iki katlı galeri mevcuttur. İkinci kat agora zemini ile aynı hizadadır. Üst yapısı tamamen yok olmuştur. Agora meydanının doğusundaki üç nefli bazilika sonradan kiliseye çevrilmiştir. Yapı tamamen yıkılmış olup, sadece bazı yan duvar dikmeleri ayakta. Meyilli bir arazi üzerine yerleştirilmiş bulunan sütunlu cadde, kentin ana aksını teşkil eder. Kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda bulunan caddenin yaklaşık uzunluğu 300 metreyi bulmaktadır. Sütunların ayırdığı dikdörtgen formlu dükkânların gerisinde blok taşlarla örülü duvar yer almaktadır. Bugün tamamen yıkılmış olan Nymphaeum (çeşme- M.S. II.yy), kentin güney kısmında sütunlu cadde ile Roma agorası arasında yer almakta olup, mermerden yapılmıştır. Yönü güneye bakmaktadır. Batıda en yüksek tepede baş tanrı Zeus ve onun yanında tanrıça Artemis'e ait olduğu düşünülen tapınakların kalıntıları görülür. Bu tepenin arkasında sadece yağmur sularını biriktirmek için değil aynı zamanda kuzeybatıdan bir kanalla gelen suyu da tutmak için bir sarnıç inşa edilmiştir. Kentin nekropolü en doğuda yer almaktadır. Çoğunlukla Roma dönemine tarihlendirilen Selge harabeleri, özellikle M.S. ikinci yüzyılda Selge'nin ne kadar zengin ve güçlü bir şehir olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Kaynakça: E.George Bean, Turkey's Southern Shore Newyork-Washington,1968, s.138-147; Anatolian Studies, London, 1970, s.27-28; Stark Frega, Alexandre's Path, London,1970,s.283; Lanckronska, Pisidiens Band11, Wien, 1892, s.182-183; Hüseyin Çimrin, Antalya Tarihi ve Turistik Rehberi,İst,1982,sf. 110-111; T.C. Antalya Valiliği, Kültür Envanteri, (Manavgat-Serik) 2004, sf. 58-71; Serhat Kunar, Side, İstanbul, 1995, sf. 70-72.

Antalya - Aksu - Yeşilkaraman Köyü, Tarihi Camii - 1914. Foto: A.Kerim ATILGAN

2. YAKIN DÖNEM TARİHİ YAPILARI

KALEİÇİ GELENEKSEL KONUT ÖZELLİKLERİ

Selvihan KÖLEOĞLU⁶

Toplumsal kültürün temel anlatımı olan geleneksel sivil mimarlık bir yandan geliştiği toplumun ekonomik ve sosyal yapısı, inançları, yaşam şekli hakkında bilgi verirken bir yandan da global dünya düzeni içinde standartlaşan yaşam şekli ve konut kavramına karşı geçmişin çeşitliliğini yansıtır. Geleneksel sivil mimarinin temel unsuru evdir. Evler mahalleleri oluşturur. Evden mahalleye ve semte yönelen bu sürecin tüm aşamalarında sosyo-kültürel yapı etkili olmuştur. Kuban (1973)'a göre "Geleneksel konut mimarisi sosyal yapının ve yaşama kültürünün en önemli görüntüsüdür. Bir bakıma, bir ülke veya toplumun uygar olmasının en önemli görüntüsü olduğu ileri sürülebilir. Tarihi gelişmenin her çağında günlük insan yaşantısı ile konut arasında, organik bir bağlantı olmuştur. Bu açı-

6- Mimar (İTÜ), Kültür ve Turizm Uzmanı (Antalya Rölöve ve Anıtlar Md.lüğü)

dan değerlendirildiğinde, Türk tarihinin toplum struktürünü tanımak ve hatırlamak bakımından en önemli kalıntılardan biri, belki de en başta geleni geleneksel konut ve şehir struktürüdür."

Antalya Kaleiçi yerleşimi de, zengin tarihinden miras anıtları, dolanıp giden dar sokakları, eski zaman anılarını taşıyan evleri, bahçe duvarlarından sarkan rengarenk sarmaşıklarıyla kentin bugüne kadar korunmuş mimari kimliğini ve geleneksel kültürünü yansıtır.

Yerleşim 1967 yılında Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu kararı ile koruma kapsamına alınmış, G.E.E.A.Y.K.'nın 22.9.1979 gün ve A-1850 kararı ile kentsel ve arkeolojik sit alanı olarak ilân edilmiştir. Kaleiçi Koruma İmar Planı ve ekleri ODTÜ tarafından hazırlanmış, 1982'de Antalya Kaleiçi Koruma Geliştirme İmar Planı ve Yönetmeliği olarak kabul edilmiştir. 1991'de ODTÜ'de oluşturulan bir kurul tarafından planın revizyonu yapılmıştır. Bölge, 31.12.2004 tarih ve 25687 sayılı resmi gazetede "Kültür Ve Turizm Koruma Ve Gelişim Bölgesi" olarak ilan edilmiştir.

Antalya Kaleiçi Sokaklarında Çıkma ve Çatıların Birbirine Yaklaşması (Müze Sokak, Uzun Çarşı Sokak, Aralık Sokak)

Evlerin Giriş Kapılarından Örnekler (Civelek Sokak, No: 5, Civelek Sokak, No:18, Mermerli Banyo Sok. No: 3)

Kaleiçi Sokakları ve Çıkmaları (Yenikapı Sokak, Hamit Efendi Sokağı, Karanlık Sokak)

Çıkma Altı Kalemişi Süsleme (Balık Pazarı Sokak No: 2)

Çıkma Altı Süslemesi (Civelek Sokak No: 18)

Kaleiçi'nde evlerin yerleşim ve biçimlenişini belirleyen temel unsur bölgenin sıcak iklimidir. İnsan ölçeğindeki dar sokakların iki yanında sıralanan evlerin çıkma ve çatılarıyla birbirlerine yaklaşması sonucu sıcaklığın oldukça yüksek olduğu aylarda bile Kaleiçi, gölgeli ve serindir.

Yaz aylarında, yaşamın büyük bölümü avlu ve taşlıkta geçer. Evlerin alt kısmı taşlıktır. Bu katın tavanını hava sirkülasyonunu iyi sağlamak amacıyla yüksek tutulmuştur. Isınan havanın yükselmesiyle yaşayanlar için serin mekanlar oluşmaktadır. Taşlıkların zemininde, beyaz, siyah, gri gibi farklı renklerle desenler oluş-

turacak şekilde dizilmiş çakıl taşı döşemeler vardır. Sıcak havalarda bu döşemelerin ıslatılmasıyla çakıl taşları arasında kalan ıslaklık uzun süreli bir serinlik sağlar.

Taşığa, avluya ya da bahçeye girişi sağlayan kapılar, geleneksel Türk evlerinde olduğu gibi geleneksel Kaleiçi evlerinde de ahşap ve çift kanatlıdır. Bu kapıların bazen kanat ve söve kısımlarında oyma tekniği ile süsleme yapıldığı görülmektedir. Zamanla harap duruma gelen kapıların bazılarının yerini günümüzde demir saç levha kapılar almıştır.

Giriş kapıları genellikle kemerli taş söveli veya kemersiz düz ahşap söveli olup üstüne yarım daire nişler yapılarak taş kapı görünümü kazandırılmıştır. Bu nişler içinde de kitabeler, antik dönemden kalma taşlar, bitkisel motifli ve hayvan figürlü taşlar kullanılmıştır. Ancak yeri belli olmasına rağmen günümüzde bu taşlar mevcut değildir. Zaman içinde bu taşların çoğu yok olmuş bugün yerleri boştur.

Bazı evlerin kapı üstü kemerlerinde barok kıvrım dallardan oluşan süslemeler görülür. Bazı örneklerde kemerin üstünde kilit taşı niteliğinde yamuk formda taş süsleme elemanları yer almaktadır.

Kaleiçi'nde evler sahiplerince terk edildikçe kapıları süsleyen tokmaklar da teker teker yok olmuştur. Eski tokmaklarda sıklıkla dökme demirden el, aslan başı, insan başı gibi figürlere rastlanmaktadır. Yuvarlak, düz, oval formlar da kullanılmıştır.

Girişin iki yanındaki odalar köyden getirilen erzakın konulduğu depolardır. Ocak, ahır ve depoların yer aldığı avlu ve taşlık kısmı yüksek duvarlarla çevrilerek mahremiyet sağlanmıştır. Toplum kuralları yüzünden içerisiyle dışarıyı kesin olarak ayıracak şekilde yükseltilen duvarların ardındaki bahçelerde meyve ağaçları (özellikle portakal, nar) ve sebze yetiştirilirdi. Her evde bir de kuyu bulunur ve bu kuyular genellikle sarnıçlıdır. Yağmur sularını toplayan sarnıçlarda biriken ve sokaklarda akan arıklardan gelen suyla bahçe sulaması yapılırdı.

Çıkma Altı Demir Eliböğünde

Civelek Sokak, 18 No'lu Ev

Mermerli Banyo Sokak, 3 No'lu Ev

İzmirli Ali Efendi Sokak, 25 No'lu Ev

Taşlığı üst kata bağlayan merdivenler tümüyle ahşap olduğu gibi ilk birkaç basamağı taş olan tipleri de mevcuttur. Merdiven, ara kata geçiş olanağı verir. Basık tavanlı ara kat genellikle depo olarak kullanılan yerlerdir.

Sokak sınırına uygun olarak yapılan zemin kat, üst katta çıkmalarla düzeltilmiştir. Çıkmaların yapılma nedenleri odayı büyütmek, içeriden daha iyi perspektif ve görünüş elde etmek, çıkmaların altını, girişleri, merdivenleri güneş ve yağmurdan korumaktır.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi Restorasyon Bölümü'nün gerçekleştirmiş olduğu cephe tipolojisi çalışmasına göre Kaleiçi'nde, oda genişliğince çıkma, ayaklar üzerine çıkma ve gönye çıkmanın yaygın olduğu görülmektedir (Gökçe,1985). Odanın ve sokağın durumuna göre tasarlanan çıkmalar, yapılara güçlü mimari ifadeler ve Kaleiçi'nin dar sokaklarına farklı bir profil kazandırmıştır.

Çıkmalar, ahşap karkas olup dökme demir veya üzeri sıvanmış bağdadi eliböğründelerle, bazen de altları eğrisel olarak kapatılıp sıvanarak zenginleştirilmiştir. Bağdadi olarak yapılarak sıvanan bazı çıkma altlarında kalemşi bezemeler, yazılar ve süslemeler vardır. Cephede iki adet simetrik çıkması olan evlerde çıkmaların saçakla birleştiği köşelerde yapılan süslemelerin ve çıkma altında yapılan süslemelerin bütünlük oluşturacak şekilde kullanıldığı görülmektedir.

Giriş katta dışa açılma nedeniyle oluşan düzensizlik üst katta çıkmalarla düzenli ve zengin bir plan oluşur. Üst katlar giriş kata oranla daha alçak tavanlıdır, böylece kışın daha kolay ısınır. Odalar çok amaçlı olarak oturma, yatma, yemek yeme, ibadet etme, yıkanma gibi çeşitli amaçlar için kullanılmıştır. Gece yere serilen, gündüz dürülüp yüklüğe yerleştirilen yatak ve yorganlar, yemek yeneceği zaman ortaya konulan, yendikten sonra kaldırılan yer sofrası, namaz kılmak

Duvar Süslemeleri (Mermerli Banyo Sokak, 3 No'lu Ev, Gizli Bahçe Konakları)

Köşe pahlı (Kandiller Sokak)

Köşe pahlı (Müze Sokak)

Köşe pahlı (Yenikapı Sokak)

için yere serilen seccade gibi belli bir faaliyet için gereken şeyler ortaya getirilir, kullanıldıktan sonra yerlerine kaldırılırdı. Sekialtı adı verilen oda giriş bölümleri, odadan bir, iki basamak daha aşağıdadır. Zemini kademersiz odalar da mevcut olup her odada sergen, niş bulunmaktadır. İklim nedeniyle her odada ocağa ihtiyaç duyulmaz, ancak bir veya iki odada ocak vardır.

Odanın asıl döşemesi ahşaptan yapılır, halı, kilim veya hasırla örtülürdü. Klasik ahşap kaplamalı tavanlar başodalarında özenle süslenirdi. Az olmakla beraber 18. yüzyıl yapılarında pencerelerle tavan arasında renkli camları olan tepe pencere evler mevcuttur. Mutfaklar, genelde sofanın bir ucunda yer alır ve normal bir oda genişliğindedir. Yazın, bahçenin bir köşesinde yer alan ocak da mutfak olarak kullanılmaktadır.

Geleneksel Türk evlerinde olduğu gibi Kaleiçi evlerinde de gusülhane bulunmaktadır. Gusülhaneler, odaların bir yüzeyini kaplayan dolapların içinde ve yerden 50-60 cm yükseklikteki dolap kapağı açılarak içine girilen mekanlardır. Bazı evlerde de sofanın bir ucunda tuvaletle birlikte yer alan ve küçük bir hole oradan da sofaya açılan bir mekanda banyolar mevcuttur.

Pencereler düşey sürme olup bazen alt katlarda yan dönel olanları da görülmektedir. Pencerelerde kemerli düz taş sövelerin yanı sıra ahşap sövelerde mevcut olup alt kat pencerelerinde ahşap kepenkler, demir parmaklıklar, üst kat pencerelerinde ahşap kafesler, kısa tornadan çıkmış korkuluk ve kepenkler vardır.

Pencerelerdeki kafes tüm geleneksel mimarimizde olduğu gibi burada da evin mahremiyetini sağlar ve dekoratif bir unsurdur.

Kepenkler, ahşaptan olup çift veya tek kanatlıdır. Kullanılmayan odalarda kepenkler hiç açılmaz, oturlan odalarda ise soğuk kış günlerinde kapatılırdı. Evin

Altyapı Çalışmaları Sırasında Ortaya Çıkan Eski Kanal ve Antik Sütun Parçaları (Hesapçı Sokak)

Yol Kaplama Çalışmaları ve Yağmur Suyu Kanalı (Hesapçı Sokak)

dış etkilerden korunmasını ve emniyetini sağlamak amacıyla yapılan kepenkler içeriden demir çengellerle pencere demirine bağlanmıştır. Kepenkler sade cepheli Kaleiçi evlerine görsel zenginlik kazandırmaktadır. Bazı evlerin cümle kapılarının üzerlerinde kafesli "kim o" pencereleri vardır.

Saçaklar cepheden ortalama 60 cm çıkıntılı ve altları düz ahşap çıtalarla kaplıdır. Bazı saçakların giriş kapısının aksında bir göbekte süslendiği görülmektedir. Cephede iki adet çıkma varsa çıkmaların saçak-

la birleştiği köşeler bağdadi tekniğiyle iç bükey olarak bitirilir ve kalemişi motiflerle veya süslemelerle bezelenir.

Bazı odaların tavan yüzeylerinde veya duvarlarda oluşturulan geometrik panolar içerisine boyalı süsleme (kalemişi süsleme) yapılmıştır.

Yapıların temel ve zemin kat duvarları moloz veya kesme taş ile örülmüş, 50, 80, 100 cm aralıklarla da bağlayıcı ahşap hatıllar atılmıştır. Üst katlarda genelde ahşap çatki sistemi kullanılmıştır. Ahşap çatki arası ahşap, taş, tuğla, kerpiç ile doldurulmuş ya da boş bırakılmıştır. Bazı yapılarda sıvanın birinci katında aktoprakla saman karışımı, ikinci katta ise kırıntı, kum ve kireç karışımı kullanıldığı görülmektedir. Oturtma ya da asma çatıların üstü alaturka kiremitle örtülmektedir.

Köşe parsellerinde bulunan yapıların zemin kat köşeleri, dönüşlerin kolay sağlanması amacıyla 45° olarak yaklaşık 2 metre yüksekliğe kadar pahlanır ve pah iç bükey olarak üçgen şeklinde tamamlanır. Üçgen şeklindeki bu köşelere kabartma tekniğiyle işlenmiş taşlar oturtulmuştur. Bu köşe taşlarında çoğu zaman bitkisel motifler, bazen figürler, bazen de yazılar dikkati çeker. Bu farklı motiflerdeki köşe taşlarının eski zamanlarda sokakların birbirinden ayrılması amacıyla da kullanıldığı bilinmektedir.

1973 yılında başlatılan ve 10 yıllık bir süreçte tamamlanan "Antalya Yat Limanı Ve Kaleiçi Restorasyon" uygulaması ile birlikte bölgede yaşanan canlılık sonucu evler, turistik amaçlı yeni fonksiyonlar verilerek kullanılmaya başlandı. Antalya'nın bu tarihi çekirdek kentinin turizm sektöründe turistik ürün olarak yer alışı; pazarlama yöntemleri, reklam ve lobi faaliyetleri sonucunda tüm dünyada Antalya'nın kültürel tanıtımında önemli bir katkı sağlamaktadır. Bu katkı ve bölgenin gelir getirici niteliği, yerel yönetimlerin bölgeye sahip çıkmasını teşvik etmektedir. Özellikle son dönemde Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan alt yapı çalışmaları ve sokak düzenlemeleri buna örnek gösterilebilir.

KAYNAKÇA

KUBAN, Doğan, "Türkiye'de ve Özellikle İstanbul'da Ahşap Konut Mimarisi ve Korunması ile İlgili Sorunlar", *Mimarlık Dergisi*, 1973: 6.

GÖKÇE, Fuat, *The Restoration and Revitalization Project of Kerimoğlu, Mehmet Emin and Hesapçı Houses in Antalya*. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 1985.

Antalya-Mermerli Plajı-2007 Foto:M. DÖNMEZER

C. TURİZM

1. Genel Bakış

“Üç Mevsim Yaz Bir Mevsim Bahar” olarak yaşanan ilimiz, yaklaşık 640 km. sahil şeridi, 20.723 kilometre kare yüzölçümü, yaklaşık iki milyon nüfusu ile dünya ve ülkemiz turizmde belli bir yere sahip olarak yerli ve yabancı ziyaretçilerin gıpta ile gezip görmek istediği bir yeryüzü cennetidir. Yüce Atatürk’ün de “Hiç Şüphesiz Antalya Dünyanın En Güzel Yeridir” ifadesiyle, tabiat güzelliği ve kültür zenginliğiyle ülke tanıtımı ve ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır.

İlimizin kara, deniz ve hava yolları ile iç ve dış pazarlarla bağlantılı olması her yönü ile kapasiteyi artırmaktadır. Antalya İli, Türkiye’nin en büyük deniz limanlarından birine ve hava trafiği bakımından ikinci büyük hava limanına sahiptir. Ülke turizminin öncüleri arasında yer alan ve turistik potansiyeli yüksek olan Antalya İline her yıl kara, deniz ve özellikle havayolu ile çok sayıda turist gelmektedir.

Antalya, Türkiye’nin ve dünyanın en önemli turizm bölgelerinden biridir. Merkez, Kaş, Konyaaltı, Demre, Döşemealtı, Kepez, Kemer, Serik, Manavgat, Muratpaşa, Alanya ve Gazipaşa ilçelerinde Bakanlar Kurulunca ilan edilmiş toplam 25 adet Turizm Merkezi bulunmaktadır. 2009 yılında Ülkemize verilen 300 adet Mavi Bayrağın 159 Adedini (156 plaj ve 3 marina) Antalya almıştır.

- Müze ve Antik Kentleri ile büyük bir zenginliğe sahip Antalya’da yılın 12 ayı devam eden turizm hareketleri, bölgeyi ülkemizin en önemli turizm merkezi haline getirmiştir.

- Antalya, deniz, kum, güneş turizminin yanı sıra yıl boyu süren kültür turizmi, golf turizmi, spor turizmi (özellikle futbol), kongre turizmi, yat ve rafting turizmi, dağ ve safari turizmi, av turizmi, yayla turizmi, kış turizmi ve sağlık turizmi alanlarında büyük hareketliliğe ve canlılığa sahiptir.

Avrupa’nın en büyük ve modern hava limanlarından birine sahip olan Antalya’ya başta hava yoluyla olmak üzere deniz ve kara yoluyla çok sayıda yerli ve yabancı ziyaretçi gelmektedir.

Ülke genelinde en çok ziyaretçi ağırlayan Antalya, turizm sektörünün öncüsü konumundadır.

2. Belgeli Tesisler

2006 yılına ait verilere göre Antalya’da, Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan Turizm İşletmesi ve Turizm Yatırımı Belgeli toplam 892 tesis bulunmakta olup, bu tesislere ait oda sayısı 157.549 ve yatak sayısı 340.566’dır. Bu tesislerin 277’si Turizm Yatırımı Belgeli olup, yatırım belgeli tesislere ait oda sayısı 56.591 ve yatak sayısı 125.082’dir. 2006 yıl sonu verilerine göre, Ülkemiz genelindeki belgeli tesis sayısı 3.344 olup, bu tesislere ait oda sayısı 365.028 ve yatak sayısı 783,319’dur. Antalya, Ülkemiz genelindeki toplam tesis sayısında yaklaşık % 27, oda ve yatak sayısında yaklaşık % 43 oranında bir paya sahiptir.

2007 yılı verilerine göre; ilimizdeki belgeli konaklama tesisi sayısı toplam 853 olup, bu tesislere ait toplam oda sayısı 160.602, yatak sayısı da 347.377’dir. Bu tesislerin 629’u İşletme Belgeli olup, İşletme Belgeli tesislere ait oda sayısının 111.104 ve yatak sayısının da 238.428 olduğu görülmektedir.

2010 yılı Şubat ayı verilerine göre ise; ilimizdeki belgeli konaklama tesislerinin toplam sayısının 789 olduğu, bu tesislere ait toplam oda sayısının 161.721, yatak sayısının da 348.159 olduğu, bu tesislerden 675’inin İşletme Belgeli, 114’ün de Yatırım Belgeli olduğu tespit edilmiştir. Bu çerçevede İşletme Belgeli tesislere ait toplam oda sayısının 139.082, toplam yatak sayısının da 298.145 olarak gerçekleştiği, Yatırım Belgeli tesislere ait toplam oda sayısının ise 22.639, toplam yatak sayısının da 50.014 olduğu anlaşılmaktadır.

Verilen bilgilerle ilgili bazı istatistiki tablolar aşağıda belirtilmiştir.

**a. Yıllara Göre Antalya'daki Konaklama Tesislerinin Türkiye Geneli İle Karşılaştırması
(1983-2008 Yılları Arası)**

ANTALYA İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

**YILLAR İTİBARIYLA ÜLKEMİZDEKİ VE ANTALYA'DAKİ BELGELİ KONAKLAMA
TESİSLERİNİN SAYISI, ODA VE YATAK KAPASİTELERİ İLE ANTALYA'NIN PAYI (1983 - 2008)**

YILLAR	ANTALYA			TÜRKİYE			ANTALYA'NIN PAYI		
	TESİS	ODA	YATAK	TESİS	ODA	YATAK	TESİS (%)	ODA (%)	YATAK (%)
1983	107	7 834	15 760	987	55 104	109 359	10,84	14,22	14,41
1984	134	10 307	20 962	1 054	61 038	111 881	12,71	16,89	18,74
1985	167	16 577	36 308	1 190	75 602	157 516	14,03	21,93	23,05
1986	210	22 344	48 055	1 369	92 957	193 512	15,34	24,04	24,83
1987	297	32 551	70 085	1 726	124 577	260 000	17,21	26,13	26,96
1988	434	43 940	92 845	2 225	164 650	340 751	19,51	26,69	27,25
1989	587	58 813	123 532	2 764	210 100	434 982	21,24	27,99	28,40
1990	693	68 599	144 614	3 181	240 655	498 742	21,79	28,51	29,00
1991	761	74 313	157 002	3 391	255 639	532 389	22,44	29,07	29,49
1992	781	73 858	156 234	3 436	253 493	529 079	22,73	29,14	29,53
1993	758	70 484	149 171	3 369	246 390	511 275	22,50	28,61	29,18
1994	752	71 151	150 495	3 307	242 978	506 068	22,74	29,28	29,74
1995	747	70 197	150 712	3 127	231 953	482 946	23,89	30,26	31,21
1996	767	75 900	160 528	3 175	242 085	504 155	24,16	31,35	31,84
1997	805	83 523	176 210	3 335	261 921	549 930	24,14	31,89	32,04
1998	804	87 322	184 731	3 319	267 683	563 340	24,22	32,62	32,79
1999	778	87 583	185 388	3 218	268 589	564 856	24,18	32,61	32,82
2000	745	88 831	188 613	3 124	269 909	568 962	23,85	32,91	33,15
2001	782	95 545	202 014	3 235	284 054	597 866	24,17	33,64	33,79
2002	795	102 864	218 173	3 262	293 299	619 024	24,37	35,07	35,24
2003	858	117 010	248 129	3 370	314 233	663 300	25,46	37,24	37,41
2004	922	133 251	284 472	3 508	336 547	713 714	26,28	39,59	39,86
2005	916	151 714	325 788	3 451	359 128	761 585	26,54	42,25	42,78
2006	892	157 549	340 566	3 344	365 028	783 319	26,67	43,16	43,48
2007	836	156 080	337 423	3 287	364 307	787 029	25,43	42,84	42,87
2008	811	160 462	345 519	3 336	381 784	824 796	24,31	42,03	41,89

b. Belgeli Konaklama Tesislerinin İl Bazında Dağılımı (2009 Yılı)

**ANTALYA İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜBAKANLIKTAN BELGELİ
KONAKLAMA TESİSLERİNİN İLÇELER BAZINDA DAĞILIMI**

İLÇELER	İŞLETME BELGELİ TESİSLER			YATIRIM BELGELİ TESİSLER			TOPLAM		
	TESİS SAYISI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI	TESİS SAYISI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI	TESİS SAYISI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI
MANAVGAT	129	35 778	77 548	39	8 738	19 727	168	44 516	97 275
ALANYA	225	32 394	68 681	30	5 559	11 741	255	37 953	80 422
KEMER	121	25 118	52 932	19	2 336	5 468	140	27 454	58 400
SERİK	62	21 738	46 734	7	2 310	4 900	69	24 048	51 634
AKSU	16	7 382	15 785	5	1 893	4 377	21	9 275	20 162
KONYAALTI	39	7 290	16 429	6	892	1 879	45	8 182	18 308
MURATPAŞA	54	6 409	13 193	4	768	1 850	58	7 177	15 043
KAŞ	19	698	1 438	2	183	432	21	881	1 870
KUMLUCA	3	464	1 139	4	276	640	7	740	1 779
FİNİKE	2	371	750	0	0	0	2	371	750
KEPEZ	2	97	197	2	228	372	4	325	569
DÖŞEMEALTI	1	15	44	0	0	0	1	15	44
TOPLAM	673	137 754	294 870	118	23 183	51 386	791	160 937	346 256

c. Yatırım Belgeli Konaklama Tesisleri ve Bilgileri Tablosu

SIRA NO	İLÇESİ	TESİS ADI	TESİS TÜRÜ / SINIFI	"ODA SAYISI"	"YATAK SAYISI"	ADRES	TELEFON
1	AKSU	WORLD OF WONDERS	4 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	474	1 088	ÖZLÜ KÖYÜ KOCAÇAM MEVKİ	
2	AKSU	ANTBEL HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	498	1 088	KEMERAĞZI MEVKİ ÇALKAYA BELDESİ	
3	AKSU	LARA BAIA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	366	813	KEMERAĞZI KÖYÜ	3143900
4	AKSU	ROYAL DREAM PALACE	4 YILDIZLI OTEL	495	1 160	KEMERAĞZI KÖYÜ (12691 ADA, 10 PARSEL)	
5	AKSU	WORLD OF WONDERS	GOLF TESİSİ	60	228	ÖZLÜ KÖYÜ KOCAÇAM MEVKİ	
6	ALANYA	İNCEKUM BEACH RESORT	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	282	564	YENİ CAMİ KARŞISI YEŞİLKÖY BELDESİ	5321717
7	ALANYA	FERGANA RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	520	1 056	OKURCALAR BELDESİ	
8	ALANYA	JASMIN BEACH OTEL	5 YILDIZLI OTEL	320	668	TÜRKLER BELDESİ	5171180
9	ALANYA	ALTAMİRA RESORT HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	528	1 064	BAKLABELENİ MEVKİ	
10	ALANYA	AVENTURA PARK OTEL	4 YILDIZLI OTEL	221	466	OKURCALAR BELDESİ YALI MEVKİ	5275151
11	ALANYA	CARETTA BEACH OTEL	4 YILDIZLI OTEL	186	372	MERKEZ MAHALLESİ NERGİZ SOKAK NO: 5 - KONAKLI BELDESİ	5651660
12	ALANYA	CLUB KONAKLI OTEL	4 YILDIZLI OTEL	187	458	PAMUKYERİ MAHALLESİ KULAK MEVKİ - KONAKLI	
13	ALANYA	DRİTA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	202	404	KARKICAK KÖYÜ EŞME ALANI MEVKİİ	5262544
14	ALANYA	EMERALDA	4 YILDIZLI OTEL	149	300	OBA BELDESİ GÖL MEVKİİ	
15	ALANYA	GOLDISLAND	4 YILDIZLI OTEL	144	298	TÜRKLER BELDESİ, GÖLCÜK MEVKİ	
16	ALANYA	GRANADA LUXURY RESORT & SPA	4 YILDIZLI OTEL	598	1 278	OKURCALAR KASABASI (027C-14B2A09C ADA, 330 PAFTA, 2 PARSEL)	
17	ALANYA	HOTEL ANNABELLA	4 YILDIZLI OTEL	207	412	AVSALLAR BELDESİ İNCEKUM MEVKİ	
18	ALANYA	JASMIN PLAZA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	104	208	İNCEKUM MEVKİ AVSALLAR BELDESİ	
19	ALANYA	KARİN OTEL	4 YILDIZLI OTEL	72	144	AVSALLAR BELDESİ KARAÇALTI MEVKİ	
20	ALANYA	KONA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	150	310	MERDİVENLİ KUYU MEVKİ TELATİYE KÖYÜ - KONAKLI	
21	ALANYA	MC ARANCIA RESORT OTEL	4 YILDIZLI OTEL	292	589	TELATİYE KÖYÜ BAKLABELENİ MEVKİ	
22	ALANYA	RIVIERA BEACH RESORT	4 YILDIZLI OTEL	146	332	KARABURUN MAVKİ (109 ADA, 2 PARSEL) OKURCALAR BELDESİ	
23	ALANYA	ROYAL ROSE HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	93	194	TÜRKLER BELDESİ - İNCEKUM	5171002

24	ALANYA	SANTANA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	309	698	YENİ MAHALLE MAHMUTLAR BELDESİ	
25	ALANYA	TİTAN GARDEN	4 YILDIZLI OTEL	280	620	TELATİYE KÖYÜ BAKLABELENI MEVKİ - KONAKLI	5651060
26	ALANYA	TİTAN SELECT	4 YILDIZLI OTEL	176	362	TELATİYE KÖYÜ BAKLABELENI MEVKİ KONAKLI BELDESİ	
27	ALANYA	EPİT OTEL	3 YILDIZLI OTEL	121	305	TELATİYE MEVKİ KONAKLI	
28	ALANYA	GRAND MESUT OTEL	3 YILDIZLI OTEL	103	206	MESUT CADDESİ OBA KASABASI NO: 2	5140587
29	ALANYA	KONAKLI NERGİS OTEL	3 YILDIZLI OTEL	60	120	MERKEZ MAHALLESİ NERGİS SOKAK NO: 4 - KONAKLI BELDESİ	
30	ALANYA	RAINBOV CLUB HOTEL	3 YILDIZLI OTEL	80	160	TOSMUR KÖYÜ	
31	ALANYA	CLUB DEM	2 YILDIZLI OTEL	70	208	PAMUKYERİ MAHALLESİ KONAKLI BELDESİ (211 ADA, 029N-2C/3.B PAFTA, 1 PARSEL)	
32	ALANYA	DENTALYUM OTEL	2 YILDIZLI OTEL	25	50	KESTEL BELDESİ (ADA:238, PARSEL:1)	
33	ALANYA	HERVAS OTEL	1 YILDIZLI OTEL	14	29	KONAKLI BELDESİ TELATİYE MEVKİ	
34	ALANYA	HOTEL G	BUTİK OTEL	50	100	TÜRKLER BELDESİ GÖLCÜK MEVKİ (317 ADA -2 PARSEL)	
35	ALANYA	VENESSA BUTİK OTEL	BUTİK OTEL	30	80	FUĞLA MAHALLESİ KELEŞ SOKAK NO: 4 - TÜRKLER BELDESİ	
36	ALANYA	JUSTINIANO PRINCESS APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	42	90	OKURCARLAR KÖYÜ KARABURUN MEVKİ (331 ADA, 1 PARSEL)	
37	KAŞ	NATURE TATİL KÖYÜ	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	167	400	KALKAN	
38	KAŞ	KAŞ LYDIA PENINSULA OTEL	3 YILDIZLI OTEL	22	44	ÇUKURBAĞ ADASI (2328 S PAFTA, 98 ADA, 7 PARSEL)	
39	KAŞ	LIKYA RESIDENCE OTEL	3 YILDIZLI OTEL	16	32	KALKAN BELDESİ	8441054
40	KEMER	KİLİKYA HOLIDAY RESORT	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	150	300	GÖYNÜK BELDESİ	8153050
41	KEMER	CLUB ALİBEY	4 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	592	1 600	TEKİROVA	
42	KEMER	L'OCEANICA BEACH RESORT	5 YILDIZLI OTEL	137	274	ULUÇINAR MAHALLESİ DENİZ CADDESİ - ÇAMYUVA	8247090
43	KEMER	ROME - ITALY	5 YILDIZLI OTEL	139	326	GÖYNÜK BELDESİ	
44	KEMER	ELDAR RESORT OTEL	4 YILDIZLI OTEL	156	336	CUMHURİYET MAHALLESİ SAKIP SABANCI CADDESİ - GÖYNÜK	
45	KEMER	GELİDONYA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	170	346	ATATÜRK BULVARI (123 ADA, 19 PARSEL)	8145041
46	KEMER	VOGUE HOTEL AVANGARDE	4 YILDIZLI OTEL	200	400	GÖYNÜK BELDESİ	8153353
47	KEMER	WL WHITE LILYUM OTEL	4 YILDIZLI OTEL	184	412	MERKEZ MAHALLESİ DENİZLİ CADDESİ NO: 6 (78 ADA, 10 PARSEL) - ÇAMYUVA	8247852

YEDİNCİ BÖLÜM

48	KEMER	CARPATHIA OTEL	3 YILDIZLI OTEL	64	128	KIZILTEPE MEVKİ KEMER GRAND VISTA OTEL ARKASI - GÖYNÜK	
49	KEMER	CENKAYA OTEL	3 YILDIZLI OTEL	60	130	KIRIŞ OTELLER BÖLGESİ	
50	KEMER	FELİCİTA OTEL	3 YILDIZLI OTEL	114	250	UZUNÇINAR MAHALLESİ TURİZM BULVARI HÜRRİYET CADDESİ NO: 2	
51	KEMER	MR CRANE OTEL	3 YILDIZLI OTEL	79	158	ATATÜRK BULVARI 145. SOKAK NO: 8	8145027
52	KEMER	STELLA	1 YILDIZLI OTEL	12	24	TURİZM BULVARI HÜRRİYET CADDESİ 63. SOKAK - ÇAMYUVA	8247525
53	KEMER	NERISSA PANSİYON	PANSİYON	40	80	ULUPINAR KÖYÜ ÇIRALI MAHALLESİ	
54	KEMER	VIKING APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	61	128	ATATÜRK CADDESİ NO: 56	8141678
55	KEMER	DREAM OF PHASELIS	TURİZM KOMPLEKSİ	85	254	TEKİROVA BELDESİ	
56	KEPEZ	AYKA VITAL PARK	5 YILDIZLI OTEL	172	281	DUACI KÖYÜ ARAPLAR CADDESİ NO: 55	4451700
57	KEPEZ	ÇARŞIHAN	4 YILDIZLI OTEL	56	91	ZEYTİNKÖY MAHALLESİ 1195 SOKAK ÇEVRE YOLU TOPTANCI HALI KAVŞAĞI	
58	KONYAALTI	HURMA PARK OTEL	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	140	280	HURMA MAHALLESİ	
59	KONYAALTI	BERR OTEL ANTALYA	4 YILDIZLI OTEL	316	682	GÜRSU MAHALLESİ AKDENİZ BULVARI NO: 192	
60	KONYAALTI	YILMAZ ABAY OTEL	4 YILDIZLI OTEL	112	230	ARAPSUYU MAHALLESİ	
61	KONYAALTI	OTEL OUTDOOR	2 YILDIZLI OTEL	22	44	GÜNEY ANTALYA TURİZM ALANI ÇİFTEÇEŞMELER MEVKİ	
62	KONYAALTI	PALOMA OTEL	2 YILDIZLI OTEL	84	176	SAHİL YOLU	8248189
63	KUMLUCA	KOBAŞ OTEL	4 YILDIZLI OTEL	170	408	İNCEKUM MAHALLESİ SİTELER SOKAK - MAVİKENT	
64	KUMLUCA	ASLIHAN	3 YILDIZLI OTEL	50	120	DENİZ MAHALLESİ - ÇAVUŞKÖY	
65	KUMLUCA	STELYUM CITY	3 YILDIZLI OTEL	22	44	BELEN KÖYÜ EMENLER MEVKİ (115 ADA, 74-109-127 PARSEL)	
66	KUMLUCA	ADA ARASI OTEL	2 YILDIZLI OTEL	34	68	ÜÇBÜK MEVKİ ÇAVUŞKÖY	
67	MANAVGAT	BLUE STARLIGHT CONVENTION CENTER & RESORT	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	577	1 158	KIZILAĞAÇ KÖYÜ	
68	MANAVGAT	BLUE STARLIGHT CONVENTION CENTER & RESORT	5 YILDIZLI OTEL	285	615	KIZILAĞAÇ KÖYÜ	
69	MANAVGAT	BOĞAZADA OTEL	5 YILDIZLI OTEL	420	840	PAZARCI MAHALLESİ MEVKİ (PARSEL 2-3-4)	
70	MANAVGAT	BONSAI	5 YILDIZLI OTEL	406	820	KARACALAR KÖYÜ	
71	MANAVGAT	CLUB ALİBEY OTEL	5 YILDIZLI OTEL	350	700	AYIGÜRÜ MEVKİ SORGUN KÖYÜ	7487373

72	MANAVGAT	CRYSTAL HOTELS ADMIRAL RESORT SUITE & SPA	5 YILDIZLI OTEL	526	1 916	ANTALYA - ALANYA KARAYOLU ÇAVUŞLAR (948 PARSEL)	7664800
73	MANAVGAT	HOTEL SİDE PRENSES-2	5 YILDIZLI OTEL	254	558	CELAL BAYAR BULVARI NO: 9 - SİDE	
74	MANAVGAT	SİDEKUM OTEL	5 YILDIZLI OTEL	148	296	ILICA BELDESİ KUMKÖY MEVKİ	7534915
75	MANAVGAT	SÜRAL OTEL	5 YILDIZLI OTEL	252	628	ÇOLAKLI KÖYÜ TILKILAR MEVKİ	7638700
76	MANAVGAT	ADALYA RESORT & SPA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	210	438	EVRENKÖY EVRENSEKİ BELDESİ (196 ADA, 1 PARSEL VE 104 ADA, 1 PARSEL)	
77	MANAVGAT	ALBA ROYAL	4 YILDIZLI OTEL	224	456	ERHAN DEMİR BULVARI ÇOLAKLI BELDESİ	
78	MANAVGAT	BÜYÜKHANLI SİDE SANDY BEACH HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	424	930	EVRENKÖYÜ	
79	MANAVGAT	CRYSTAL HOTELS SİDE RESORT & SPA	4 YILDIZLI OTEL	441	900	YAVRUDOĞAN KÖYÜ ÇOLAKLI BELDESİ	
80	MANAVGAT	ENGİN ORİENT	4 YILDIZLI OTEL	245	500	ÇENGEL MEVKİ	
81	MANAVGAT	EVRENBEACH RESORT & SPA	4 YILDIZLI OTEL	292	590	EVREN MAHALLESİ 30. SOKAK NO: 3 - EVRENSEKİ BELDESİ	
82	MANAVGAT	HORUS PARADISE LUXURY RESORT OTEL	4 YILDIZLI OTEL	604	1 245	SELİMİYE MAHALLESİ DENİZBÜKÜ MEVKİ - SİDE	7533900
83	MANAVGAT	NARCIA RESORT SİDE	4 YILDIZLI OTEL	166	332	SAHİL CADDESİ KUMKÖY MEVKİ (194 ADA, 13 PARSEL) ILICA	
84	MANAVGAT	RISUS BEACH RESORT OTEL	4 YILDIZLI OTEL	182	364	ÇENGEL KÖYÜ KIZILOT	
85	MANAVGAT	ROMA RESORT OTEL	4 YILDIZLI OTEL	238	476	GÜNDOĞDU BELDESİ	
86	MANAVGAT	SANTE RESORT OTEL	4 YILDIZLI OTEL	209	498	EVRENSEKİ BELDESİ	
87	MANAVGAT	SEA WORLD RESORT & SPA	4 YILDIZLI OTEL	528	1 056	KARACALAR KÖYÜ ADALAR MEVKİ	7535020
88	MANAVGAT	SOLYMOS	4 YILDIZLI OTEL	200	440	EĞRİBUCAK MAHALLESİ ÇOLAKLI BELDESİ	
89	MANAVGAT	CLUB SERENA BEACH OTEL	3 YILDIZLI OTEL	204	408	ÖRENŞEHİR KÖYÜ TEPEALTI MEVKİ (614 PARSEL)	
90	MANAVGAT	HDV WELLNESS	3 YILDIZLI OTEL	50	100	ÇOLAKLI BELEDİYESİ	7638814
91	MANAVGAT	LÖWE OTEL	3 YILDIZLI OTEL	48	96	KEMER MAHALLESİ 505 SOKAK - SİDE	
92	MANAVGAT	SİDE LİLYUM HOTEL	3 YILDIZLI OTEL	205	465	KARACASIN MEVKİ EVREN KÖYÜ	
93	MANAVGAT	SİDE BEST	2 YILDIZLI OTEL	32	64	SELİMİYE KÖYÜ - SİDE	7532205
94	MANAVGAT	SİDE CEM HOTEL	2 YILDIZLI OTEL	61	122	SELİMİYE MAHALLESİ - SİDE	
95	MANAVGAT	CRYSTAL RESORT	1 YILDIZLI OTEL	30	60	YAVRUDOĞAN KÖYÜ (129 ADA, 5 PARSEL)	
96	MANAVGAT	ROYAL DRAGON 2	1 YILDIZLI OTEL	118	276	ÇOLAKLI KÖYÜ (130 ADA, 10 PARSEL)	
97	MANAVGAT	BOĞAZ MOTEL	MOTEL	16	32	SORGUN MAHALLESİ TİTREYENGÖL MEVKİ NO: 28	7461082

YEDİNCİ BÖLÜM

98	MANAVGAT	NİL PANSİYON	PANSİYON	10	20	YALI MAHALLESİ 1015 SOKAK NİL APARTMANI - SİDE	
99	MANAVGAT	BOĞAZ MOTEL	KAMPİNG	30	90	SORGUN MAHALLESİ TİTREYENGÖL MEVKİ NO: 28	7461082
100	MANAVGAT	BABYLON BEACH OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	90	450	ILICA MAHALLESİ CUMHURİYET BULVARI 20. SOKAK (590 ADA-2PARSEL- O26B18D3C PAF	
101	MANAVGAT	HELINA APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	40	160	AMBAR MEVKİ EVRENSEKİ BELDESİ	
102	MANAVGAT	SİDE VILLAGE APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	122	488	KUMKÖY MEVKİ SAHİL CADDESİ ILICA BELDESİ	
103	MURATPAŞA	BARUT LARA RESORT	4 YILDIZLI OTEL	374	974	GÜZELOBA MAHALLESİ LARA MEVKİ	3522200
104	MURATPAŞA	BİLEM OTEL	4 YILDIZLI OTEL	34	96	ŞİRİNYALI MAHALLESİ 1512 SOKAK NO: 2 (1512 ADA, 7 PARSEL)	
105	MURATPAŞA	NAZAR BEACH OTEL	4 YILDIZLI OTEL	137	282	GÜZELOBA MAHALLESİ	3496550
106	MURATPAŞA	RAMADA PLAZA ANTALYA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	223	498	FEVZİ ÇAKMAK CADDESİ GENÇLİK MAHALLESİ NO: 22	2478288
107	SERİK	BETUYAB TURİZM KOMPLEKSİ	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	235	500	BELEK TURİZM MERKEZİ ACISU MEVKİ - KADRIYE BELDESİ	
108	SERİK	RIXOS PREMIUM OTEL	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	500	1 000	İLERİBAŞI MEVKİ - BELEK	7102000
109	SERİK	PAPILLON GOLF AND RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	385	770	İLERİBAŞI İSKELE MEVKİ - BELEK	
110	SERİK	SU-SE-Sİ	5 YILDIZLI OTEL	497	1 200	BELEK TURİZM MERKEZİ İLERİBAŞI İSKELE MEVKİ - BELEK	7151199
111	SERİK	TURKO BELEK GOLF OTEL	5 YILDIZLI OTEL	578	1 200	ANTALYA BELEK TURİZM MERKEZİ İLERİBAŞI İSKELE MEVKİ - BELEK	7103000
112	SERİK	ARBAK OTEL	3 YILDIZLI OTEL	44	109	DEMOKRASİ CADDESİ 117 SOKAK NO: 2 (19.H.III.0 PAFTA, 319 ADA, 1 PARSEL)	
113	SERİK	PAPILLON GOLF AND RESORT OTEL	GOLF TESİSİ	115	230	İLERİBAŞI İSKELE MEVKİ - BELEK	
114	SERİK	TURKO BELEK GOLF OTEL	GOLF TESİSİ	0	0	ANTALYA BELEK TURİZM MERKEZİ İLERİBAŞI İSKELE MEVKİ - BELEK	7103000
115	DEMRE	SAINT NICOLAS YILDIZ RESORT HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	235	500	DAŞDİBİ MEVKİİ/DEMRE	
TOPLAM				22,874	50,514		

d. İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri ve Bilgileri Tablosu

SIRA NO	İLÇESİ	TESİS ADI	TESİS TÜRÜ SINIFI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI	ADRES	TELEFON
1	AKSU	CONCORDE	5 YILDIZLI OTEL	401	847	YENİ TURİZM YOLU ÜZERİ KEMERAĞZI KÖYÜ	3522626
2	AKSU	DELPHIN DIVA OTEL	5 YILDIZLI OTEL	390	780	KEMERAĞZI MEVKİ - ÇALKAYA	3520352
3	AKSU	DELPHIN PALACE	5 YILDIZLI OTEL	559	1 209	YENİ TURİZM YOLU KEMERAĞZI KÖYÜ	3522552
4	AKSU	FAME RESIDENCE LARA	5 YILDIZLI OTEL	442	957	YENİ TURİZM YOLU ÜZERİ KEMERAĞZI KÖYÜ	3522727
5	AKSU	LARA BEACH OTEL	5 YILDIZLI OTEL	311	686	YENİ TURİZM YOLU KEMERAĞZI KÖYÜ	3523131
6	AKSU	MELAS LARA OTEL	5 YILDIZLI OTEL	264	608	KEMERAĞZI KÖYÜ TESİSLER CADDESİ NO: 402	3523366
7	AKSU	ROYAL WINGS	5 YILDIZLI OTEL	457	996	LARA TURİZM MERKEZİ	3522500
8	AKSU	SHERWOOD BREEZES RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	349	810	YENİ TURİZM YOLU ÜZERİ KEMERAĞZI KÖYÜ	3522800
9	AKSU	VENEZIA PALACE	5 YILDIZLI OTEL	543	1 152	KUNDU KÖYÜ PK : 32	4312626
10	AKSU	WORLD OF WONDERS (WOW) TOPKAPI PALACE	5 YILDIZLI OTEL	908	1 908	KUNDU KÖYÜ	4312323
11	AKSU	WORLD OF WONDERS KREMLIN PALACE	5 YILDIZLI OTEL	875	1 771	KUNDU KÖYÜ	4312400
12	AKSU	IC GREEN PALACE	4 YILDIZLI OTEL	494	1 096	ÖZLÜ MAHALLESİ KOCAÇAM MEVKİ - KUNDU	4312121
13	AKSU	IC-INTERNATIONAL COMFORT HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	179	367	ANTALYA HAVALİMANI YOLU ÇALKAYA	4631010
14	AKSU	LİMAK LARA	4 YILDIZLI OTEL	445	900	YENİ TURİZM YOLU ÜZERİ KEMERAĞZI KÖYÜ	3522700
15	AKSU	SATURN PALACE RESORT OTEL	4 YILDIZLI OTEL	221	544	LARA TESİSLER CADDESİ YENİ TURİZM YOLU NO: 469	3523145
16	AKSU	MARDAN PALACE	ÖZ.KONAK. TESİSİ	566	1 238	KUNDU OTELLER BÖLGESİ	3104100
17	ALANYA	EFTALIA VILLAGE OTEL	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	372	1 098	MERKEZ MAHALLESİ TÜRKLER BELDESİ	5376600
18	ALANYA	GREEN HILL	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	330	800	PAMUKYERİ MAHALLESİ D-400 ÜZERİ - KONAKLI BELDESİ	5651030
19	ALANYA	GYPSOPHILA	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	404	808	KARABURUN MAHALLESİ ALPARSLAN TÜRKEŞ BULVARI NO: 259 - OKURCALAR BELDESİ	5274700
20	ALANYA	CLUB KASTALIA	4 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	312	624	MERKEZ MAHALLESİ MUSTAFA KEMAL BULVARI - KONAKLI BELDESİ	5631315
21	ALANYA	ALAIYE RESORT & SPA HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	443	886	TÜRKLER BELDESİ FUĞLA MEVKİİ ALAIYE SOKAK NO: 6	5174373
22	ALANYA	ALARA KUM OTEL	5 YILDIZLI OTEL	197	409	İNCEKUM KASABASI	5173366
23	ALANYA	ALARA PARK OTEL	5 YILDIZLI OTEL	371	872	AVSALLAR BELDESİ SEMİNKAYAĞI MEVKİİ	5173344
24	ALANYA	ALARA STAR OTEL	5 YILDIZLI OTEL	195	400	İNCEKUM BELDESİ	5321625

YEDİNCİ BÖLÜM

25	ALANYA	ARYCANDA OTEL	5 YILDIZLI OTEL	356	786	OKURCALAR BELDESİ KARABURUN MAHALLESİ	5275353
26	ALANYA	AYDINBEY GOLD DREAMS	5 YILDIZLI OTEL	315	640	KARGI ÇİFTLİĞİ MEVKİ TÜRKLER BELDESİ	5376363
27	ALANYA	BERA ALANYA OTEL	5 YILDIZLI OTEL	333	856	MERKEZ MAHALLESİ KUYUMCU CADDESİ NO: 12 - KONAKLI	5100500
28	ALANYA	BUKET RESORT & SPA	5 YILDIZLI OTEL	322	664	KARABURUN MAHALLESİ İLİFOS CADDESİ 1009 SOKAK NO: 32 / OKURCALAR BELDESİ	5274830
29	ALANYA	DELPHİN HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	418	846	OKURCALAR KASABASI KARABURUN MEVKİİ	5275176
30	ALANYA	DELTA	5 YILDIZLI OTEL	213	430	KARABURUN MAHALLESİ ALPARSLAN TÜRKŞ BULVARI NO: 281 - OKURCALAR BELDESİ	5275200
31	ALANYA	DİNLER OTEL	5 YILDIZLI OTEL	172	356	GAZİPAŞA YOLU KARGICAK MEVKİ	5262094
32	ALANYA	DOĞANAY OTELİ	5 YILDIZLI OTEL	315	630	GERPELİT MEVKİİ KONAKLI KASABASI	5651435
33	ALANYA	GALERİ	5 YILDIZLI OTEL	208	416	ULUBÜK MEVKİ OKURCALAR BELDESİ	5274500
34	ALANYA	GRAND KAPTAN OTEL	5 YILDIZLI OTEL	266	534	OBAGÖL MEVKİ	5140101
35	ALANYA	HOLIDAY GARDEN RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	235	470	OKURCALAR BELDESİ ULUBÜK MEVKİ	5275400
36	ALANYA	HOLIDAY PARK RESORT HOTEL ALANYA	5 YILDIZLI OTEL	207	417	OKURCALAR BELDESİ ULUBÜK MEVKİ	5275030
37	ALANYA	HOTEL KEMAL BAY	5 YILDIZLI OTEL	235	517	TELATİYE KÖYÜ GERPELİT MEVKİ	5651740
38	ALANYA	JUST IN BEACH HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	171	350	İNCEKUM MEVKİİ - AVSALLAR	
39	ALANYA	LEODIKYA RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	240	608	KARABURUN MAHALLESİ OKURCALAR BELDESİ	5275052
40	ALANYA	MARITIM HOTEL CLUB ALANTUR	5 YILDIZLI OTEL	350	700	DİM ÇAYI MEVKİ	5181740
41	ALANYA	MERYAN OTEL	5 YILDIZLI OTEL	341	728	KARABURUN MAHALLESİ ALPARSLAN TÜRKŞ BULVARI NO: 296	5274875
42	ALANYA	MUKARNAS SPA RESORT	5 YILDIZLI OTEL	420	876	KARABURUN MAHALLESİ	5275510
43	ALANYA	ÖZKAYMAK	5 YILDIZLI OTEL	359	726	AVSALLAR BELDESİ	5171245
44	ALANYA	PEGASOS RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	890	1 917	AVSALLAR BELDESİ İNCEKUM MEVKİ	5173740
45	ALANYA	ROYAL VİKİNGEN RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	294	593	İSKELE MEVKİİ TELATİYE KÖYÜ	5652545
46	ALANYA	RUBİ OTEL	5 YILDIZLI OTEL	224	457	İNCEKUM MEVKİİ AVSALLAR BELDESİ	5171990
47	ALANYA	SAPHİR RESORT & SPA	5 YILDIZLI OTEL	333	694	KARABURUN MAHALLESİ İLİFOS CADDESİ NO: 28 - OKURCALAR BELDESİ	
48	ALANYA	SERAPSU	5 YILDIZLI OTEL	216	447	TELATİYE KÖYÜ - KONAKLI	5651476
49	ALANYA	SİDERA OTEL	5 YILDIZLI OTEL	398	796	KARABURUN MAHALLESİ ALPARSLAN TÜRKŞ BULVARI NO: 273 - OKURCALAR	5274302

50	ALANYA	STELLA BEACH	5 YILDIZLI OTEL	250	500	KARABURUN MAHALLESİ ALPARSLAN TÜRKEŞ BULVARI NO: 275 - OKURCARLAR	5275420
51	ALANYA	SUNSET BEACH	5 YILDIZLI OTEL	229	474	KESTEL KASABASI HANÖNÜ MEVKİ	5181893
52	ALANYA	TİMO	5 YILDIZLI OTEL	239	493	KONAKLI KASABASI D-400 KARAYOLU ÜZERİ	5654265
53	ALANYA	TİVOLİ RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	159	318	PAMUK YERİ MAHALLESİ KULAK MEVKİ - KONAKLI	5650420
54	ALANYA	UTOPIA WORLD	5 YILDIZLI OTEL	559	1 118	KARAGEDİK MAHALLESİ ASAR SOKAK - KARGICAK	5262828
55	ALANYA	AKROPOL	4 YILDIZLI OTEL	149	298	KESTEL KASABASI	5181230
56	ALANYA	ALANYA BÜYÜK OTEL	4 YILDIZLI OTEL	72	144	GÜLLERPINARI MAHALLESİ EŞREF KAHVECİOĞLU CADDESİ NO: 2	5131138
57	ALANYA	ALARA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	115	240	AVSALLAR BELDESİ - YEŞİLKÖY	5321610
58	ALANYA	ANANAS	4 YILDIZLI OTEL	187	379	ÇIKCILLI KÖYÜ	5141550
59	ALANYA	ANTİK	4 YILDIZLI OTEL	78	156	İNCEKUM MEVKİ AVSALLAR BELDESİ	5171717
60	ALANYA	ANTİQUE ROMAN PALACE	4 YILDIZLI OTEL	107	210	OBA KÖYÜ GÖL MEVKİ	5140506
61	ALANYA	ARABELLA	4 YILDIZLI OTEL	86	173	AVSALLAR BELDESİ İNCEKUM	5173249
62	ALANYA	ASKA BARAN	4 YILDIZLI OTEL	124	249	SARIIN KONAĞI MEVKİ MERKEZ MAHALLESİ NO: 62 - AVSALLAR BELDESİ	5171820
63	ALANYA	ASRIN BEACH	4 YILDIZLI OTEL	137	276	TÜRKLER BELDESİ İNCEKUM	5341180
64	ALANYA	AYDINBEY RELAX OTEL	4 YILDIZLI OTEL	287	584	KONAKLI BELDESİ	5650352
65	ALANYA	BLUE SKY	4 YILDIZLI OTEL	101	214	CUMHURİYET MAHALLESİ AZAKOĞLU SAHİL SİTESİ	5141229
66	ALANYA	BLUE STAR GARDEN OTEL	4 YILDIZLI OTEL	333	719	KIZLAR PINARI MAHALLESİ ÇEVREYOLU CADDESİ 1513 SOKAK NO: 2	5221000
67	ALANYA	BONE CLUB HOTEL SVS	4 YILDIZLI OTEL	253	506	ÖRENÖNÜ MEVKİ - MAHMUTLAR BELDESİ	5283173
68	ALANYA	CLUB AQUA PLAZA	4 YILDIZLI OTEL	133	272	OKURCARLAR BELDESİ	5275020
69	ALANYA	CLUB DİZALYA	4 YILDIZLI OTEL	176	359	KONAKLI BELDESİ KULAK MEVKİ TELATİYE KÖYÜ	5651420
70	ALANYA	CLUB HOTEL KÖŞDERE	4 YILDIZLI OTEL	297	666	TÜRKLER KASABASI	5171950
71	ALANYA	CLUB JUSTINIANO PARK CONTI OTEL	4 YILDIZLI OTEL	451	902	OKURCARLAR BELDESİ	5274532
72	ALANYA	CLUB TİTAN	4 YILDIZLI OTEL	161	356	KARAGEDİK MAHALLESİ SAHİL CADDESİ NO: 64 - KARGICAK	5262063
73	ALANYA	EFTALİA RESORT	4 YILDIZLI OTEL	325	706	MERKEZ MAHALLESİ D 400 KARAYOLU ALTI - KONAKLI BELDESİ	5650393
74	ALANYA	ELYSEE	4 YILDIZLI OTEL	100	200	AHMET ASIM TOKUŞ CADDESİ NO: 2	5127400

75	ALANYA	GALAXY BEACH	4 YILDIZLI OTEL	111	232	CUMHURİYET MEYDANI MAHMUTLAR BELDESİ	5283838
76	ALANYA	GARDENIA	4 YILDIZLI OTEL	116	232	SARAY MAHALLESİ GÜZELYALI CADDESİ NO: 38	5134130
77	ALANYA	GRAND BALİ	4 YILDIZLI OTEL	94	198	SARAY MAHALLESİ DAMLATAŞ CADDESİ NO: 68	5110453
78	ALANYA	GRAND ZAMAN OTEL	4 YILDIZLI OTEL	170	340	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 137	5127978
79	ALANYA	HAŞİM YETKİN OTEL	4 YILDIZLI OTEL	68	136	KONAKLI BELDESİ İSKELE MEVKİİ TELATİYE KÖYÜ	5652727
80	ALANYA	HOTEL GRAND OKAN	4 YILDIZLI OTEL	154	308	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ GÜZELYALI KAVŞAĞI	5191637
81	ALANYA	JUSTINIANO OTELİ	4 YILDIZLI OTEL	291	590	OKURCARLAR BELDESİ KARABURUN MEVKİ	5274800
82	ALANYA	KAHYA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	251	512	SARAY MAHALLESİ GÜZELYALI CADDESİ NO: 24	5131014
83	ALANYA	KAPTAN OTELİ	4 YILDIZLI OTEL	49	98	İSKELE CADDESİ NO: 70	5134900
84	ALANYA	KLEOPATRA BEACH OTEL	4 YILDIZLI OTEL	100	200	KIZLARPINARI MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	5128091
85	ALANYA	KLEOPATRA DREAMS BEACH HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	195	416	SARAY MAHALLESİ HASAN ŞENLİ SOKAK NO: 2	5118650
86	ALANYA	KLEOPATRA ROYAL PALM OTEL	4 YILDIZLI OTEL	183	393	KIZLARPINAR MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ H. ŞENLİ SOKAK NO: 5-7	5119517
87	ALANYA	KONAKTEPE	4 YILDIZLI OTEL	118	248	TELATİYE KÖYÜ BAKLABELENI MEVKİİ - KONAKLI BELDESİ	5651717
88	ALANYA	KRIZANTEM OTEL	4 YILDIZLI OTEL	203	482	OBAGÖL MEVKİ GÖL MAHALLESİ 18. SOKAK	5140668
89	ALANYA	LONICERA WORLD OTEL	4 YILDIZLI OTEL	552	1 104	FUĞLA MAHALLESİ SİPAHİOĞLU SOKAK NO: 4 - TÜRKLER BELDESİ	5171459
90	ALANYA	LYCUS BEACH OTEL	4 YILDIZLI OTEL	177	354	KARABURUN MAHALLESİ 1021 SOKAK NO: 4 - OKURCARLAR BELDESİ	5275490
91	ALANYA	MAGNOLIA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	83	242	TÜRKLER KÖYÜ GÖLCÜK MEVKİİ	5174000
92	ALANYA	MAHBERİ BEACH	4 YILDIZLI OTEL	193	390	TELATİYE KÖYÜ - KONAKLI	5651574
93	ALANYA	MERLIN BEACH HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	99	198	TOSMUR BELDESİ 2. SOKAK NO: 2	
94	ALANYA	MİRABELL OTEL	4 YILDIZLI OTEL	171	342	GERPELİT MEVKİ KONAKLI BELDESİ	5651978
95	ALANYA	MİRADOR OTEL	4 YILDIZLI OTEL	223	448	MERKEZ MAHALLESİ KULAK MEVKİ - KONAKLI	5651543
96	ALANYA	MY HOME RESORT OTEL	4 YILDIZLI OTEL	212	424	YENİ MAHALLE KARAÇALTI CADDESİ NO: 10 - AVSALLAR	5131112
97	ALANYA	OBAKÖY OTELİ	4 YILDIZLI OTEL	181	366	GAZİPAŞA CADDESİ GÖL MEVKİ	5140700
98	ALANYA	OTEL ALAİYE	4 YILDIZLI OTEL	107	213	ATATÜRK CADDESİ NO: 150	5134018
99	ALANYA	OTEL TOP	4 YILDIZLI OTEL	201	430	AVSALLAR BELDESİ	5171235
100	ALANYA	ÖZKAYMAK ALAADDİN OTEL	4 YILDIZLI OTEL	238	492	MERKEZ MAHALLESİ İNCEKUM CADDESİ NO: 72 - AVSALLAR BELDESİ	5174460

101	ALANYA	PANORAMA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	240	472	KEYKUBAT CADDESİ NO: 30	5131181
102	ALANYA	PEGASOS RESORT OTEL	4 YILDIZLI OTEL	296	721	AVSALLAR BELDESİ İNCEKUM MEVKİ	5173740
103	ALANYA	POLAT ALARA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	100	200	OKURCALAR BELDESİ - KARABURUN MEVKİ	5274942
104	ALANYA	RHEME BEACH HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	85	180	PAMUKYERİ MAHALLESİ - KONAKLI BELDESİ	5650057
105	ALANYA	RİVİERA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	131	267	SARAY MAHALLESİ GÜZELYALI CADDESİ CUMHURİYET MEYDANI NO: 32	5137597
106	ALANYA	ROYAL GARDEN	4 YILDIZLI OTEL	150	465	KONAKLI BELDESİ	5650330
107	ALANYA	SAPHİR	4 YILDIZLI OTEL	476	954	TELATİYE KÖYÜ İSKELE MEVKİ - KONAKLI BELDESİ	5652525
108	ALANYA	SARITAŞ OTEL	4 YILDIZLI OTEL	180	381	ATATÜRK CADDESİ ALVA SİTESİ YANI - TOSMUR	5140553
109	ALANYA	SEA SIGHT HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	126	247	OBA GÖL MAHALLESİ DADAŞLAR CADDESİ	5140936
110	ALANYA	SONAS ALPİNA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	233	732	CUMHURİYET MAHALLESİ MAHAMUTLAR BELDESİ	5286818
111	ALANYA	SYEDRA PRINCESS OTEL	4 YILDIZLI OTEL	167	352	MAHMUTLAR KASABASI KUYUCAK MEVKİ	5283060
112	ALANYA	TAÇ PREMIER HOTEL & SPA	4 YILDIZLI OTEL	197	410	ATATÜRK CADDESİ SARAY MAHALLESİ ALIŞ SOKAK NO: 158	
113	ALANYA	VIKINGEN QUALITY RESORT & SPA	4 YILDIZLI OTEL	555	1 110	MERKEZ MAHALLESİ ALPARSLAN TÜRKEŞ BULVARI NO: 193 - OKURCALAR BELDESİ	
114	ALANYA	WHITE CITY BEACH	4 YILDIZLI OTEL	113	228	TELATİYE KÖYÜ KONAKLI	5651747
115	ALANYA	ALANYA DIAMOND	3 YILDIZLI OTEL	34	66	GÜLLERPİNARI MAHALLESİ EŞREF KAHVECİOĞLU CADDESİ NO: 33	5194100
116	ALANYA	ALANYA SELVİ OTEL	3 YILDIZLI OTEL	64	128	KIZLARPİNARI MAHALLESİ KLEOPATRA CADDESİ OTOGAR GİRİŞİ NO: 48	5192125
117	ALANYA	ALARA WEST	3 YILDIZLI OTEL	115	238	AVSALLAR BELDESİ	5321621
118	ALANYA	ALBAYRAK	3 YILDIZLI OTEL	61	127	ATATÜRK CADDESİ NO: 10	5140505
119	ALANYA	ALİN OTEL	3 YILDIZLI OTEL	50	100	SARAY MAHALLESİ HACIHAMDİOĞLU SOKAK NO: 7	5137629
120	ALANYA	ALYA OTEL	3 YILDIZLI OTEL	90	180	OBA KÖYÜ	5140695
121	ALANYA	ANİTAS OTEL	3 YILDIZLI OTEL	96	192	TELATİYE KÖYÜ KONAKLI BELDESİ KULAK MEVKİ	5651729
122	ALANYA	AROMA	3 YILDIZLI OTEL	40	80	SARAY MAHALLESİ GÜZELYALI CADDESİ NO: 37	5126060
123	ALANYA	ARSİ OTEL	3 YILDIZLI OTEL	70	140	CUMHURİYET MAHALLESİ SANAYİ GİRİŞİ NO: 13	5131667
124	ALANYA	ARTEMİS PRINCESS HOTEL	3 YILDIZLI OTEL	119	238	OBAGÖL MEVKİ DADAŞLAR CADDESİ	5141660
125	ALANYA	ASPENDOS OTEL	3 YILDIZLI OTEL	194	388	AVSALLAR BELDESİ	5171004

YEDİNCİ BÖLÜM

126	ALANYA	AZAK BEACH OTEL	3 YILDIZLI OTEL	32	64	SARAY MAHALLESİ GÜZELYALI CADDESİ NO: 35	5117366
127	ALANYA	AZAK OTEL	3 YILDIZLI OTEL	62	124	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 149	5130155
128	ALANYA	BANANA OTEL	3 YILDIZLI OTEL	350	705	CUMHURİYET MAHALLESİ	5141111
129	ALANYA	BİLKAY OTEL	3 YILDIZLI OTEL	59	128	SARAY MAHALLESİ ALAADDİN ÇIKMAZI SOKAK NO : 3	5113177
130	ALANYA	BLUE FISH OTEL	3 YILDIZLI OTEL	158	318	PAMUKYERİ MAHALLESİ KONAKLI BELDESİ	5651416
131	ALANYA	BLUE VİLLAGE PASCHA BAY	3 YILDIZLI OTEL	308	662	KONAKLI BELDESİ GERPELİT MEVKİİ	5651520
132	ALANYA	CELİNE	3 YILDIZLI OTEL	48	104	K. PINARI MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ No: 226	5139056
133	ALANYA	CLUB İNCEKUM PEGASOS	3 YILDIZLI OTEL	127	259	İNCEKUM MEVKİ	5174330
134	ALANYA	CLUB OTEL ULAŞLAR	3 YILDIZLI OTEL	205	466	MAHMUTLAR BELDESİ	5284949
135	ALANYA	DİAMORE	3 YILDIZLI OTEL	48	96	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 88	5137214
136	ALANYA	DORIS AYTUR OTEL	3 YILDIZLI OTEL	126	256	CUMHURİYET MAHALLESİ ÖRENÖNÜ MEVKİ - MAHMUTLAR BELDESİ	5283169
137	ALANYA	EFTALİA AYTUR	3 YILDIZLI OTEL	195	394	GÜLLERPİNARI MAHALLESİ KEYKUBAT CADDESİ NO: 103	5133959
138	ALANYA	ELYSEE BEACH	3 YILDIZLI OTEL	60	120	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 145	5127400
139	ALANYA	FATİH	3 YILDIZLI OTEL	67	139	KIZLARPİNARI MAHALLESİ DİNEK SOKAK NO: 5	5134812
140	ALANYA	GARDENIA BEACH OTEL	3 YILDIZLI OTEL	219	438	OKURCARLAR BELDESİ KARABURUN MEVKİ	5274605
141	ALANYA	GRAND ATİLLA OTELİ	3 YILDIZLI OTEL	66	137	OBA KÖYÜ	5140385
142	ALANYA	GREEN PEACE OTEL	3 YILDIZLI OTEL	84	168	YENİ MAHALLE MAHMUTLAR KASABASI	5283533
143	ALANYA	GÜRAL OTEL	3 YILDIZLI OTEL	72	144	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO:222	5137844
144	ALANYA	HATİPOĞLU BEACH	3 YILDIZLI OTEL	70	140	SARAY MAHALLESİ GÜZELYALI CADDESİ NO: 1	5192100
145	ALANYA	HOTEL WIEN TERBİLEK	3 YILDIZLI OTEL	51	102	GÜLLERPİNARI MAHALLESİ KARABÜLLÜ SOKAK NO: 2	5133617
146	ALANYA	İLKSAN DE-HA OTEL	3 YILDIZLI OTEL	95	200	BARBAROS CADDESİ KUYUCAK MEVKİİ MAHMUTLAR BELDESİ	5283050
147	ALANYA	İNSULA OTEL	3 YILDIZLI OTEL	313	698	KALE MAHALLESİ SANCAK SOKAK NO: 2 - KONAKLI	5654091
148	ALANYA	KANDELOR OTEL	3 YILDIZLI OTEL	36	72	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	5123753
149	ALANYA	KARAT	3 YILDIZLI OTEL	64	128	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	5118541
150	ALANYA	KILINÇLAR GOLD OTEL	3 YILDIZLI OTEL	75	150	KEYKUBAT CADDESİ SANAYİ KAVŞAĞI	5195132
151	ALANYA	KLEOPATRA	3 YILDIZLI OTEL	36	72	ATATÜRK CADDESİ HACIHAMDİ SOKAK NO : 17	5133980
152	ALANYA	KLEOPATRA DEVELİ OTEL	3 YILDIZLI OTEL	30	60	SARAY MAHALLESİ GÜZELYALI CADDESİ BEBEK SOKAK NO: 3	5192262

153	ALANYA	KLEOPATRA İNN	3 YILDIZLI OTEL	50	120	KIZILARPINARI MAHALLESİ UĞURLU SOKAK OTOGAR YANI	5130382
154	ALANYA	KLEOPATRA LİFE	3 YILDIZLI OTEL	53	116	KIZILARPINARI MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO:224	5133548
155	ALANYA	KLEOPATRA MICADOR	3 YILDIZLI OTEL	81	165	SARAY MAHALLESİ MEHMET AKİF ERSOY CADDESİ 949 SOKAK NO: 10	5129374
156	ALANYA	KOLİBRİ OTEL	3 YILDIZLI OTEL	66	138	İSKELE CADDESİ NO: 1 - AVSALLAR BELDESİ	5171956
157	ALANYA	MİRAY OTEL	3 YILDIZLI OTEL	48	100	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO:146	5129550
158	ALANYA	MONTE CARLO	3 YILDIZLI OTEL	80	160	OBAGÖL MEVKİ 8. SOKAK NO:8	5140652
159	ALANYA	MY AYTAPO OTEL	3 YILDIZLI OTEL	102	208	CUMHURİYET MAHALLESİ AHMET ASIM TOKUŞ BULVARI NO: 169	5133639
160	ALANYA	NERAY	3 YILDIZLI OTEL	36	72	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ FEVZİLER SOKAK NO: 8	5117833
161	ALANYA	OTEL ATLANTA	3 YILDIZLI OTEL	70	130	KARAKEDİK MEVKİ KARGICAK BELDESİ	5262383
162	ALANYA	OTEL BOULEVARD	3 YILDIZLI OTEL	60	120	KEYKUBAT CADDESİ NO: 39	5137221
163	ALANYA	OTEL SARA	3 YILDIZLI OTEL	92	184	GÜZELYALI CAD.YALI SOKAK NO:2	5121723
164	ALANYA	PALM CAN	3 YILDIZLI OTEL	40	80	OBAGÖL MEVKİ 8. SOKAK NO : 8	5140321
165	ALANYA	PALMİYE BEACH OTEL	3 YILDIZLI OTEL	59	114	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ 900. SOKAK NO: 6	5131893
166	ALANYA	PARADOR	3 YILDIZLI OTEL	80	175	KELLERPINARI MAHALLESİ KEYKUBAT CADDESİ	5111511
167	ALANYA	REMİ OTEL	3 YILDIZLI OTEL	76	152	GÜZELYALI CADDESİ NERGİS SOKAK NO:10	5137701
168	ALANYA	SARAY BEACH HOTEL	3 YILDIZLI OTEL	69	138	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 151	5126080
169	ALANYA	SEAPORT	3 YILDIZLI OTEL	65	130	İSKELE CADDESİ NO: 82	5136487
170	ALANYA	SULTAN SİPAHİ OTEL	3 YILDIZLI OTEL	88	174	SARAY MAHALLESİ GÜZELYALI CADDESİ NO: 30	5126936
171	ALANYA	SUN TIME HOTEL	3 YILDIZLI OTEL	79	158	GÜLLER PINARI MAHALLESİ A. ASIM TOKUŞ CADDESİ BULUT SOKAK NO: 6	5119596
172	ALANYA	SUNNY HİLL ALYA	3 YILDIZLI OTEL	73	146	ÇARŞI MAHALLESİ SULTAN ALAADDİN CADDESİ DAMLATAŞ MEVKİ	5111211
173	ALANYA	ŞAVK OTELİ	3 YILDIZLI OTEL	60	120	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 147	5137719
174	ALANYA	WASA OTEL	3 YILDIZLI OTEL	78	168	SARAY MAHALLESİ DAMLATAŞ CADDESİ ALAADDİNOĞLU SOKAK NO: 11	5190463
175	ALANYA	YALIHAN	3 YILDIZLI OTEL	124	246	AVSALLAR BELDESİ İNCEKUM MEVKİ	5171010
176	ALANYA	ALAADDİN BEACH OTEL	2 YILDIZLI OTEL	40	80	ATATÜRK CADDESİ NO: 161	5131223
177	ALANYA	ALANYA BEACH	2 YILDIZLI OTEL	35	70	GÜLLERPINARI MAHALLESİ SARAÇOĞLU CADDESİ NO: 2	5137601

178	ALANYA	ALANYA DİVAN OTELİ	2 YILDIZLI OTEL	36	80	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 93	5131201
179	ALANYA	AURORA	2 YILDIZLI OTEL	30	60	SARAY MAHALLESİ MEHMET AKİF ERSOY CADDESİ NO: 27	5121083
180	ALANYA	BALIK OTEL	2 YILDIZLI OTEL	79	162	KIZILARPINARI MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 220 DİNEK SOKAK NO: 1	5139260
181	ALANYA	BAVYERA OTEL	2 YILDIZLI OTEL	20	40	GÜZELYALI CADDESİ BEBEK SOKAK NO: 6	5134512
182	ALANYA	BOULEVARD 2 OTELİ	2 YILDIZLI OTEL	36	72	KELLERPINARI MAHALLESİ KEYKUBAT CADDESİ	5137221
183	ALANYA	CLEO MARE OTEL	2 YILDIZLI OTEL	92	236	SARAY MAHALLESİ TÜRKMENBAŞI CADDESİ NO: 1	5112224
184	ALANYA	CLEOPATRA GOLDEN BEACH ALANGÜN OTEL	2 YILDIZLI OTEL	43	78	ATATÜRK CADDESİ NO: 262	5134646
185	ALANYA	ÇİMEN	2 YILDIZLI OTEL	41	83	GÜLLERPINARI MAHALLESİ KEYKUBAT CADDESİ NO: 2	5128687
186	ALANYA	ELVİS OTELİ	2 YILDIZLI OTEL	34	72	HACİMEHMETLİ KÖYÜ	5121797
187	ALANYA	GALLİON OTELİ	2 YILDIZLI OTEL	48	96	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ SHELL PETROL İSTASYONU KARŞISI NO: 109	5128648
188	ALANYA	GLAROS OTEL	2 YILDIZLI OTEL	52	104	ATATÜRK CADDESİ ORAL SOKAK NO: 7	5174737
189	ALANYA	HAPPY DREAM BEACH OTEL	2 YILDIZLI OTEL	56	112	İSKELE MEVKİ ALANYA SİTELER YANI KONAKLI KASABASI	5653473
190	ALANYA	KLEOPATRA BEBEK OTEL	2 YILDIZLI OTEL	37	74	SARAY MAHALLESİ GÜZELYALI CADDESİ BEBEK SOKAK NO: 3	5131827
191	ALANYA	KLEOPATRA İKİZ OTEL	2 YILDIZLI OTEL	64	128	KIZILARPINARI MAHALLESİ BELEN SOKAK NO: 3	5133155
192	ALANYA	KLEOPATRA PRINCESS	2 YILDIZLI OTEL	55	110	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	5128091
193	ALANYA	LADİN OTELİ	2 YILDIZLI OTEL	44	80	KEKUBAT CADDESİ SANAT OKULU SOKAK NO: 8	5141217
194	ALANYA	MARİTİM	2 YILDIZLI OTEL	108	218	AVSALLAR KASABASI - İNCEKUM	5171144
195	ALANYA	MELİSSA	2 YILDIZLI OTEL	99	203	KIZILARPINARI MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 233	5128380
196	ALANYA	MERHABA OTEL	2 YILDIZLI OTEL	82	166	KELLERPINARI MAHALLESİ KEYKUBAT CADDESİ	5131251
197	ALANYA	MY DİVA OTEL	2 YILDIZLI OTEL	26	52	KIZILARPINARI MAHALLESİ KIZILARPINARI CADDESİ NO : 48	5127663
198	ALANYA	ÖZCAN OTELİ	2 YILDIZLI OTEL	32	64	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ BELEN SOKAK NO: 10	5132721
199	ALANYA	PARK OTELİ	2 YILDIZLI OTEL	44	88	ÇARŞI MAHALLESİ HÜRRİYET MEYDANI DAMLATAŞ CADDESİ NO: 6	5131675
200	ALANYA	PINAR OTEL	2 YILDIZLI OTEL	42	84	EŞREF KAHVECİOĞLU CADDESİ NO : 21	5131029
201	ALANYA	ŞEVKİ BEY OTELİ	2 YILDIZLI OTEL	33	74	TOSMUR KÖYÜ MERDİVENLİ TAŞMEVKİİ	5142079
202	ALANYA	UZEL OTEL	2 YILDIZLI OTEL	36	72	SARAY MAHALLESİ GÜZELYALI CADDESİ HACI HAMDİ SOKKA NO:4	5125356

203	ALANYA	YENİ OTEL INTERNATİONAL	2 YILDIZLI OTEL	56	113	GÜLLERPİNARI MAHALLESİ KEKUBAT CADDESİ	5131195
204	ALANYA	YILDIRIMOĞLU	2 YILDIZLI OTEL	38	72	YAVUZ SULTAN SELİM CADDESİ NO : 18	5139544
205	ALANYA	GREEN GARDEN CITY OTEL	1 YILDIZLI OTEL	30	60	OBA CADDESİ NO: 2	5132230
206	ALANYA	GÜVENİR OTEL	1 YILDIZLI OTEL	52	104	ŞEKERHANE MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 14	
207	ALANYA	HUZURAY OTELİ	1 YILDIZLI OTEL	35	64	GÜLLERPİNARI MAHALLESİ YENİLMEZ CADDESİ NO: 7	5132517
208	ALANYA	ADA APART OTEL	APART OTEL	20	40	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ BELEN SOKAK NO: 12	5125445
209	ALANYA	BLUE SKY APART OTEL	APART OTEL	30	90	CUMHURİYET MAHALLESİ AZAKOĞLU SİTESİ	5141229
210	ALANYA	SİDAR APART OTEL	APART OTEL	36	72	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	5123542
211	ALANYA	AKYA APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	45	90	SARAY MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 208	5111055
212	ALANYA	ANAHTAR APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	36	72	KIZLARPİNARI MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	5139739
213	ALANYA	ARAMİS	MÜSTAKİL APART OTEL	42	126	MEHMET AKİF ERSOY CADDESİ NO: 20	5120569
214	ALANYA	ATAK OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	30	60	SARAY MAHALLESİ KIZLARPİNARI CADDESİ NO: 62	5220472
215	ALANYA	CLUB PARADISO	MÜSTAKİL APART OTEL	221	832	MERKEZ MAHALLESİ ESENTEPE SOKAK - KESTEL	5182200
216	ALANYA	CLUB SİDAR	MÜSTAKİL APART OTEL	167	346	SARAY MAHALLESİ ŞÜKRÜ ULUSOY CADDESİ NO: 24	5111119
217	ALANYA	DOLPHIN APART	MÜSTAKİL APART OTEL	30	60	GÖL MAHALLESİ OER- ERKENSCHWICK CADDESİ NO : 6	5140042
218	ALANYA	ELYSEE	MÜSTAKİL APART OTEL	63	126	SARAY MAHALLESİ PELİTLİK CADDESİ NO: 16-18	5225318
219	ALANYA	ERKAPTAN OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	59	118	GÜLLERPİNARI MAHALLESİ KAPTANER SOKAK NO: 26	5114743
220	ALANYA	FLOWER GARDEN	MÜSTAKİL APART OTEL	112	336	SARAY MAHALLESİ YUNUSEMRE CADDESİ MEHMET ÇAVUŞ SOKAK NO 5 / 7	5119673
221	ALANYA	FOUGERE APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	44	88	SARAY MAHALLESİ KIZLARPİNARI CADDESİ NO:1	5192335
222	ALANYA	GRAND HORIZON APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	36	72	CUMHURİYET MAHALLESİ KARDELEN SOKAK NO: 1	
223	ALANYA	GRAND UYSAL	MÜSTAKİL APART OTEL	107	244	OBAGÖL MEVKİ ATATÜRK CADDESİ 5. SOKAK - TOSMUR	5143424

YEDİNCİ BÖLÜM

224	ALANYA	GREEN GARDEN APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	84	192	OBA KÖYÜ	5141459
225	ALANYA	HACİBEY APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	105	210	SARAY MAHALLESİ KIZLARPINARI CADDESİ	5220365
226	ALANYA	HAKDEM BONAPART	MÜSTAKİL APART OTEL	114	228	GÜLLER PINARI MAHALLESİ KERİM KAPTANLAR SOKAK NO: 20 - 22	5118853
227	ALANYA	HAŞİM YETKİN APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	47	188	KARAYOLU ÜZERİ TELATİYE KÖYÜ	5652727
228	ALANYA	NARCIS APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	30	80	ŞEKERHANE MAHALLESİ TEVFİKİYE CADDESİ NO: 33	5125490
229	ALANYA	OKAN TOWER APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	86	172	GÜLLERPINARI MAHALLESİ MOLLAOSMANLAR CADDESİ NO: 16	5119490
230	ALANYA	ÖZDEMİR APART	MÜSTAKİL APART OTEL	35	70	SARAY MAHALLESİ SPOR CADDESİ ÇEKİÇOĞLU SOKAK NO: 11	5221141
231	ALANYA	RİVİERA OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	45	145	SARAY MAHALLESİ MEHMET AKİF ERSOY CADDESİ NO: 18	5123688
232	ALANYA	SOYDAN BEACH	MÜSTAKİL APART OTEL	40	80	CUMHURİYET MAHALLESİ KEMALİ SOYDAN CADDESİ NO : 1	5142667
233	ALANYA	SULTAN'S DREAMS	MÜSTAKİL APART OTEL	23	46	SARAY MAHALLESİ 950. SOKAK NO: 5	5110626
234	ALANYA	SUNPARK GARDEN APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	56	128	KADIPAŞA MAHALLESİ SU GÖZÜ CADDESİ NO: 33	5191545
235	ALANYA	SUNWAY APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	30	80	SARAY MAHALLESİ SPOR CADDESİ NO: 23	5221281
236	ALANYA	TAÇ CLEO APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	48	96	SARAY MAHALLESİ MEHMET AKİF ERSOY CADDESİ YALÇIN SOKAK NO :2	5192000
237	ALANYA	VİLLA MOON FLOWER	MÜSTAKİL APART OTEL	77	170	ŞEKERHANE MAHALLESİ ATATÜRK EVİ ARKASI AZAKLAR SOKAK NO: 14	5191732
238	ALANYA	VİLLA SUN FLOWER	MÜSTAKİL APART OTEL	60	120	KADIPAŞA MAHALLESİ CÜCELER SOKAK NO: 6	5114726
239	ALANYA	YENİACUN	MÜSTAKİL APART OTEL	32	76	KIZLAR PINARI MAHALLESİ DİNEK SOKAK ANAHTAR ÇIKMAZI NO: 7	5125103
240	DÖŞEMEALTI	ANTALYA ORFE	ÖZ.KONAK. TESİSİ	15	44	HÜRRİYET MAHALLESİ 388 SOKAK - YEŞİLBAYIR	4431720
241	FİNİKE	CORENDON HOTELS & RESORTS - PRESA DI FİNİKA HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	297	598	AKDENİZ CADDESİ 2046 SOKAK NO:1 - SAHİLKENT	8555500
242	FİNİKE	ARİKANDOS OTEL	3 YILDIZLI OTEL	74	152	KALE MAHALLESİ KORDON MEVKİ ŞERBETÇİ BULVARI NO: 50	8555805
243	KAŞ	CLUB XANTHOS	4 YILDIZLI OTEL	55	113	ORTAALAN KIZILTAŞ MEVKİ - KALKAN	8442388

244	KAŞ	HAPPY OTEL	4 YILDIZLI OTEL	50	110	YALIBOYU MAHALLESİ AKDENİZ CADDESİ NO: 35/41 - KALKAN	8441133
245	KAŞ	CLUB PHELLOS	3 YILDIZLI OTEL	89	186	DOĞRUYOL CADDESİ NO: 4	8361953
246	KAŞ	EKİCİ OTEL	3 YILDIZLI OTEL	83	158	ARISAN SOKAK NO:1	8361417
247	KAŞ	PIRAT OTEL	3 YILDIZLI OTEL	40	88	YALIBOYU MAHALLESİ İSKELE SOKAK NO: 3 - KALKAN	8443178
248	KAŞ	ASFİYA OTEL	2 YILDIZLI OTEL	42	84	MENTEŞE MAHALLESİ CUMHURİYET CADDESİ NO: 40 - KALKAN	8442328
249	KAŞ	GÜRNUR	2 YILDIZLI OTEL	20	40	MENTEŞE MAHALLESİ 5. SOKAK - KALKAN	8442273
250	KAŞ	HADRIAN	2 YILDIZLI OTEL	12	30	ÇUKURBAĞ YARIMADASI DOĞAN KASAROĞLU MAHALLESİ NO: 10	8362856
251	KAŞ	KAŞ BİLGİN	2 YILDIZLI OTEL	33	71	BİLGİN SOKAK NO:11	8364510
252	KAŞ	KEKOVA OTELİ	2 YILDIZLI OTEL	24	48	MİLLİ GÜVENLİK CADDESİ NO:4	8361950
253	KAŞ	KELEBEK OTEL	2 YILDIZLI OTEL	20	40	MENTEŞE MAHALLESİ NO:4 - KALKAN	8443770
254	KAŞ	KULUBE	2 YILDIZLI OTEL	17	36	KALAMAR KOYU MEHTAP MAHALLESİ FUNDA SOKAK NO:16 KALKAN	8443823
255	KAŞ	MELDİ	2 YILDIZLI OTEL	30	60	KALAMAR YOLU SAĞLIK OCAĞI ARKASI - KALKAN	8442541
256	KAŞ	DIONYSIA OTEL	1 YILDIZLI OTEL	22	46	MENTEŞE MAHALLESİ NİLÜFER SOKAK - KALKAN	8443681
257	KAŞ	TEKİN BERK	1 YILDIZLI OTEL	15	30	YALIBOYU MAHALLESİ NİLÜFER SOKAK NO: 1 - KALKAN	8443090
258	KAŞ	KALKAN REGENCY OTEL	BUTİK OTEL	38	80	CUMHURİYET CADDDESİ GONCA SOKAK NO: 2 / 6 - KALKAN	8442230
259	KAŞ	OASİS OF KALKAN PANSİYON	PANSİYON	18	36	ORTAALAN MEVKİİ KALKAN	8441104
260	KAŞ	SAMİRA APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	30	60	MENTEŞE MAHALLESİ İSTİKLAL CADDESİ NO : 30-32 - KALKAN	8443817
261	KAŞ	PATARA PRINCE OZEL KONAKLAMA TESİSİ	ÖZ.KONAK. TESİSİ	60	122	KIŞLA MEVKİ - KALKAN	8443920
262	KEMER	CLUB MED PALMİYE	1. SINIF TATİL KÖYÜ	498	1 010	TEKERLEKTEPE MEVKİ	8143260
263	KEMER	KEMER TATİL KÖYÜ (CLUB MED)	1. SINIF TATİL KÖYÜ	461	922	ATATÜRK CADDESİ NO: 68	8141009
264	KEMER	PIRATE'S BEACH CLUB	1. SINIF TATİL KÖYÜ	206	412	GÜNEY ANTALYA TURİZM ALANI - TEKİROVA	8214001
265	KEMER	TEKİROVA CORINTHIA OTEL	1. SINIF TATİL KÖYÜ	431	908	GÜNEY ANTALYA TURİZM ALANI ÇAMYUVA KÖYÜ - TEKİROVA	8214750
266	KEMER	CLUB BORAN MARE BEACH	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	185	395	ESENTEPE MAHALLESİ SAKIP SABANCI CADDESİ NO: 15 / GÖYNÜK	8151118
267	KEMER	CLUB MARCO POLO	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	530	1 186	SARIÖREN MAHALLESİ / ÇAMYUVA	8246336

268	KEMER	CLUB PHASELIS	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	334	674	CUMHURİYET MAHALLESİ SAKIP SABANCI CADDESİ 160. SOKAK NO: 31 / 32 A BLOK GÖYNÜK BELDESİ	8151631
269	KEMER	HYDROS BEACH RESORT	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	240	516	ATATÜRK CADDESİ NO: 77	8141133
270	KEMER	JOY PARK KİMEROS	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	448	1 110	KIZILTEPE MEVKİİ - GÖYNÜK	8151663
271	KEMER	LE JARDİN RESORT	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	308	651	KIRIŞ MAHALLESİ SAHİL CADDESİ NO: 9	8245222
272	KEMER	MAJESTY CLUB KEMER BEACH	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	388	778	CUMHURİYET MAHALLESİ AHU ÜNAL AYSAL CADDESİ NO: 37 - GÖYNÜK BELDESİ	8151650
273	KEMER	SIMENA SUN CLUB	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	446	1 034	UZUNÇINAR MAHALLESİ TURİZM CADDESİ	8245111
274	KEMER	ULUSOY TATİL KÖYÜ	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	341	705	SAKIP SABANCI CADDESİ GÖYNÜK BELDESİ	8151450
275	KEMER	LIMYRA	4 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	424	870	KIRIŞ MAHALLESİ SAHİL CADDESİ NO: 11	8245300
276	KEMER	ROBINSON CLUB ÇAMYUVA	4 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	332	664	SARIÖREN MAHALLESİ MEYDAN MEVKİ - ÇAMYUVA	8246384
277	KEMER	AK-KA HOTELS ALINDA	5 YILDIZLI OTEL	410	896	KIRIŞ PK 46	8247130
278	KEMER	AMARA DOLCE VITA	5 YILDIZLI OTEL	702	1 576	GÜNEY ANTALYA TURİZM ALANI - TEKİROVA	8135100
279	KEMER	AMARA WING RESORT KEMER	5 YILDIZLI OTEL	312	724	YENİ MAHALLE ATATÜRK BULVARI NO: 25 - 27	8146979
280	KEMER	ART OTEL	5 YILDIZLI OTEL	397	790	GÜNEY ANTALYA TURİZM ALANI - GÖYNÜK	8151750
281	KEMER	ASDEM BEACH	5 YILDIZLI OTEL	184	380	ULUÇINAR MAHALLESİ DENİZ CADDESİ NO: 8 - ÇAMYUVA	8245107
282	KEMER	CLUB HOTEL RIXOS TEKİROVA	5 YILDIZLI OTEL	581	1 264	ŞEHİT ER HASAN YILMAZ CADDESİ NO: 20 - TEKİROVA	8214032
283	KEMER	CRYSTAL HOTELS DE LUXE RESORT & SPA	5 YILDIZLI OTEL	356	712	YENİ MAHALLE 501. SOKAK NO: 9	8142770
284	KEMER	DAİMA RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	304	656	KIRIŞ MAHALLESİ SAHİL CADDESİ NO: 48	8246464
285	KEMER	ELİZE RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	230	478	SARIÖREN MAHALLESİ TURİZM CADDESİ - ÇAMYUVA	8246450
286	KEMER	FAME RESIDENCE OTEL	5 YILDIZLI OTEL	246	508	MERKEZ MAHALLESİ DENİZ CADDESİ NO: 15	8146670
287	KEMER	FANTASIA HOTEL DE LUXE	5 YILDIZLI OTEL	349	880	UZUNÇINAR MAHALLESİ TURİZM BULVARI - ÇAMYUVA BELDESİ	8245151
288	KEMER	GRAND HOTEL KILIKYA PALACE	5 YILDIZLI OTEL	274	583	GÜNEY ANTALYA TURİZM ALANI - GÖYNÜK	8153050
289	KEMER	HOTEL LABADA BEACH	5 YILDIZLI OTEL	180	372	ÇAMYUVA	8245800
290	KEMER	JOY KIRIŞ WORLD OTEL	5 YILDIZLI OTEL	413	880	KIRIŞ MAHALLESİ KIRIŞ CADDESİ NO: 88	8246800
291	KEMER	JOY MA BICHE HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	351	704	CUMHURİYET MAHALLESİ SAKIP SABANCI CADDESİ NO: 43 - GÖYNÜK	8152900
292	KEMER	JUSTINIANO WISH GRAND KEMER OTEL	5 YILDIZLI OTEL	158	324	CUMHURİYET MAHALLESİ SAKIP SABANCI CADDESİ - GÖYNÜK BELDESİ	8151700

293	KEMER	KEMER GRAND HABER OTEL	5 YILDIZLI OTEL	311	630	YENİ MAHALLE ŞEHİT POLİS CEMAL ILGAZ CADDESİ NO: 8	8146800
294	KEMER	KEMER RESORT	5 YILDIZLI OTEL	354	729	ATATÜRK BULVARI NO: 95	8143100
295	KEMER	LA MER	5 YILDIZLI OTEL	314	642	GÜNEY ANTALYA TURİZM ALANI KIZILTEPE MEVKİİ - GÖYNÜK BELDESİ	8151538
296	KEMER	MAGIC LIFE DER CLUB KEMER	5 YILDIZLI OTEL	238	576	ESENTEPE MAHALLESİ SAKIP SABANCI CADDESİ - GÖYNÜK	8151515
297	KEMER	MAJESTY MIRAGE PARK RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	499	1 050	CUMHURİYET MAHALLESİ AHU ÜNAL AYSAL CADDESİ NO: 29 - GÖYNÜK BELDESİ	8152244
298	KEMER	MEDER RESORT OTELİ	5 YILDIZLI OTEL	228	456	MERKEZ MAHALLESİ BARIŞ MANÇO CADDESİ NO: 10	8146000
299	KEMER	MIRADA DEL MAR	5 YILDIZLI OTEL	485	1 000	GÜNEY ANTALYA TURİZM ALANI - GÖYNÜK	8151480
300	KEMER	ORANGE COUNTRY OTEL	5 YILDIZLI OTEL	512	1 062	YENİ MAHALLE ATATÜRK BULVARI NO: 99	8147200
301	KEMER	ÖZKAYMAK MARİNA OTELİ	5 YILDIZLI OTEL	271	578	KEMER YAT LİMANI	8145358
302	KEMER	PALMET RESORT HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	165	330	YENİ MAHALLE ATATÜRK BULVARI NO: 36	8147550
303	KEMER	PHASELIS PRINCESS	5 YILDIZLI OTEL	341	682	MERKEZ MAHALLESİ 139 SOKAK NO: 1 - TEKİROVA	8214070
304	KEMER	PHASELIS ROSE	5 YILDIZLI OTEL	496	1 020	TEKİROVA BELDESİ	8214780
305	KEMER	QUEEN ELIZABETH ELITE SUITE HOTEL & SPA	5 YILDIZLI OTEL	392	1 032	CUMHURİYET MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ - GÖYNÜK	8135000
306	KEMER	QUEEN'S PARK RESORT	5 YILDIZLI OTEL	447	898	AKDENİZ CADDESİ NO : 9 TEKİROVA	8215550
307	KEMER	ROSE RESIDENCE BEACH	5 YILDIZLI OTEL	355	726	YENİ MAHALLE ATATÜRK BULVARI NO: 42	8145600
308	KEMER	TEKİROVA CORINTHIA OTEL	5 YILDIZLI OTEL	114	233	GÜNEY ANTALYA TURİZM ALANI ÇAMYUVA KÖYÜ - TEKİROVA	8214750
309	KEMER	THE MAXIM RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	305	678	ATATÜRK BULVARI NO: 28	8147000
310	KEMER	TÜRKİZ OTELİ	5 YILDIZLI OTEL	152	324	YALI CADDESİ NO: 3	8144100
311	KEMER	VİKİNG STAR OTELİ	5 YILDIZLI OTEL	196	392	YENİ MAHALLE 489 SOKAK NO : 3	8141575
312	KEMER	ZENA RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	206	440	UZUNÇINAR MAHALLESİ TURİZM BULVARI VATAN CADDESİ NO: 1 - ÇAMYUVA	8245959
313	KEMER	AK-KA HOTELS CLAROS	4 YILDIZLI OTEL	113	243	KİRİŞ MAHALLESİ	8247145
314	KEMER	AMBASSADOR PLAZA	4 YILDIZLI OTEL	124	254	MERKEZ MAHALLESİ KAVAKLI CADDESİ NO: 14	
315	KEMER	ANATOLIA BEACH HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	106	212	YENİ MAHALLE ATATÜRK BULVARI NO: 40	8147420
316	KEMER	ASDEM PARK	4 YILDIZLI OTEL	171	342	DENİZ CADDESİ NO: 42	8144780
317	KEMER	CLUB MED PALMİYE	4 YILDIZLI OTEL	264	544	TEKERLEKTEPE MEVKİ	8143260

318	KEMER	ÇAMYUVA BEACH OTEL	4 YILDIZLI OTEL	179	361	UZUNÇINAR MAHALLESİ TURİZM BULVARI DENİZ CADDESİ NO: 3 - ÇAMYUVA	8247720
319	KEMER	FESTİVAL OTEL	4 YILDIZLI OTEL	107	215	TEKİROVA	8214545
320	KEMER	GARDEN RESORT BERGAMOT	4 YILDIZLI OTEL	235	488	YENİ MAHALLE ATATÜRK BULVARI 513. SOKAK NO: 3	8147353
321	KEMER	GOLDEN LOTUS	4 YILDIZLI OTEL	96	196	DENİZ CADDESİ NO: 13	8143530
322	KEMER	GRAND BEAUTY	4 YILDIZLI OTEL	83	166	MERKEZ MAHALLESİ 159 SOKAK NO: 13	8145026
323	KEMER	GREENWOOD RESORT OTEL	4 YILDIZLI OTEL	223	470	CUMHURİYET MAHALLESİ SAKIP SABANCI CADDESİ - GÖYNÜK	8152125
324	KEMER	HOTEL SİNATRA	4 YILDIZLI OTEL	62	124	TURİZM CADDESİ NO 3 - ÇAMYUVA	8245016
325	KEMER	JOY HYDROS CLUB	4 YILDIZLI OTEL	102	223	YENİ MAHALLE ŞEHİT POLİS RIFAT ILGAZ CADDESİ NO:1	8143562
326	KEMER	JOY KİRİŞ RESORT	4 YILDIZLI OTEL	800	1 600	KİRİŞ MAHALLESİ SAHİL CADDESİ NO: 9	8247050
327	KEMER	L'ANCORA BEACH HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	134	276	MERKEZ MAHALLESİ DENİZ CADDESİ NO: 39	8142285
328	KEMER	LIMYRA	4 YILDIZLI OTEL	257	518	KİRİŞ MAHALLESİ SAHİL CADDESİ NO: 11	8245300
329	KEMER	MAGIC DREAM RESORT KEMER BEACH OTEL	4 YILDIZLI OTEL	80	161	YENİ MAHALLE ATATÜRK BULVARI NO: 18/1	
330	KEMER	MAGIC OTEL	4 YILDIZLI OTEL	81	158	MERKEZ MAHALLESİ 102. SOKAK NO: 5	8146990
331	KEMER	PASHA' S PRINCESS	4 YILDIZLI OTEL	84	162	ÇAMYUVA	8247502
332	KEMER	PELİT BONA DEA BEACH OTEL	4 YILDIZLI OTEL	109	218	YENİ MAHALLE ATATÜRK BULVARI NO: 38	8147410
333	KEMER	PINE HOUSE	4 YILDIZLI OTEL	84	174	TURİZM BULVARI NA:11 - ÇAMYUVA	8245820
334	KEMER	ROSE RESORT OTEL	4 YILDIZLI OTEL	128	258	YENİ MAHALLE ATATÜRK BULVARI NO: 75	8145600
335	KEMER	SAILOR'S BEACH CLUB	4 YILDIZLI OTEL	256	522	KİRİŞ MAHALLESİ YALI CADDESİ NO: 1	8247755
336	KEMER	SIMENA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	116	232	UZUNÇINAR MAHALLESİ TURİZM BULVARI - ÇAMYUVA BELDESİ	8246363
337	KEMER	SIRIUS OTEL	4 YILDIZLI OTEL	54	108	TEKİROVA	8214022
338	KEMER	SULTAN'S BEACH HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	137	271	UZUNÇINAR MAHALLESİ TURİZM CADDESİ 90. SOKAK NO: 11 - ÇAMYUVA	8245850
339	KEMER	AURA RESORT OTEL	3 YILDIZLI OTEL	70	140	KİRİŞ MAHALLESİ SAHİL SOKAK NO: 34	
340	KEMER	BERKAY OTEL	3 YILDIZLI OTEL	51	102	YENİ MAHALLE ATATÜRK BULVARI NO: 49	8147512
341	KEMER	DRAGOS OTEL	3 YILDIZLI OTEL	98	191	MERKEZ MAHALLESİ DENİZ CADDESİ NO: 37	8142489
342	KEMER	ERKAL RESORT OTEL	3 YILDIZLI OTEL	65	136	YENİ MAHALLE AKDENİZ BULVARI 519. SOKAK NO: 7	8144724
343	KEMER	FAME RESIDENCE KEMER PARK OTEL	3 YILDIZLI OTEL	110	235	DENİZ CADDESİ NO: 25	8145489

344	KEMER	FERONIA HILLS OTEL	3 YILDIZLI OTEL	38	76	YENİ MAHALLE ATATÜRK CADDESİ NO: 45	8145483
345	KEMER	GARDEN ROSE	3 YILDIZLI OTEL	30	60	TURİZM CADDESİ - ÇAMYUVA	8246857
346	KEMER	GRAND LUKULLUS HOTEL	3 YILDIZLI OTEL	81	142	MERKEZ MAHALLESİ ATATÜRK BULVARI 143. SOKAK NO: 4	8145480
347	KEMER	HAVANA OTEL	3 YILDIZLI OTEL	65	130	MERKEZ MAHALLESİ 134. SOKAK NO: 1	8145046
348	KEMER	KAPLAN PARADISE HOTEL	3 YILDIZLI OTEL	393	796	ŞEHİT ER HASAN YILMAZ CADDESİ - TEKİROVA	8244921
349	KEMER	KEMER BLUE SKY	3 YILDIZLI OTEL	104	208	KIRIŞ MAHALLESİ SAHİL SOKAK NO: 6/1	
350	KEMER	LİMRA CLUB	3 YILDIZLI OTEL	130	260	KIRIŞ MAHALLESİ SAHİL SOKAK NO: 22/4	8245300
351	KEMER	MARTI MYRA	3 YILDIZLI OTEL	553	1 209	ŞEHİT ER HASAN YILMAZ CADDESİ NO: 10 TEKİROVA PK. 143	8215000
352	KEMER	OLİMPUS OTEL	3 YILDIZLI OTEL	76	156	DENİZ CADDESİ NO: 33	8141280
353	KEMER	ROSE OTEL	3 YILDIZLI OTEL	74	148	YENİ MAHALLE ATATÜRK BULVARI NO : 4	8145600
354	KEMER	SOLİM INN OTEL	3 YILDIZLI OTEL	88	175	KIRIŞ MAHALLESİ SAHİL CADDESİ NO: 2	8245946
355	KEMER	SOLİM OTEL	3 YILDIZLI OTEL	90	180	KIRIŞ MAHALLESİ SAHİL CADDESİ NO: 6	8247770
356	KEMER	VALERİ BEACH	3 YILDIZLI OTEL	73	146	DENİZ CADDESİ NO: 9	8146740
357	KEMER	VIKING NONA BEACH HOTEL	3 YILDIZLI OTEL	94	188	MERKEZ MAHALLESİ DENİZ CADDESİ NO: 27	8147340
358	KEMER	CASTELLO	2 YILDIZLI OTEL	19	38	ATATÜRK BULVARI 143. SOKAK NO: 2	8145539
359	KEMER	CLUB PHASELIS	2 YILDIZLI OTEL	245	512	CUMHURİYET MAHALLESİ SAKIP SABANCI CADDESİ 160. SOKAK NO: 31 / 32 A BLOK GÖYNÜK BELDESİ	8151631
360	KEMER	KAMİ OTEL	2 YILDIZLI OTEL	48	96	ATATÜRK CADDESİ NO: 5	8142527
361	KEMER	KORİENT OTEL	2 YILDIZLI OTEL	50	102	LİMAN CADDESİ NO: 1	8147120
362	KEMER	MORAL OTEL	2 YILDIZLI OTEL	14	28	MERKEZ MAHALLESİ DENİZ CADDESİ NO: 34	8141090
363	KEMER	VİLLA SANTANA	2 YILDIZLI OTEL	26	52	YENİ MAHALLE ATATÜRK BULVARI NO: 70	8142444
364	KEMER	WASSERMANN	2 YILDIZLI OTEL	40	80	MERKEZ MAHALLESİ 117. SOKAK NO: 2	8144745
365	KEMER	BUTTERFLY PANSİYON	PANSİYON	8	16	MERKEZ MAHALLESİ 125. SOKAK NO: 4	8143369
366	KEMER	ÇİĞDEM HAN PANSİYON	PANSİYON	9	18	MERKEZ MAHALLESİ 136. SOKAK NO: 3	8143487
367	KEMER	DİLAN PANSİYON	PANSİYON	13	26	ÇAMYUVA BELDESİ	8247900
368	KEMER	EROL PANSİYON	PANSİYON	16	32	LİMAN CADDESİ 119. SOKAK NO: 21	8141755
369	KEMER	FOREST PARK	PANSİYON	28	56	MERKEZ MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 103	8144043
370	KEMER	GENÇ PANSİYON	PANSİYON	12	26	MERKEZ MAHALLESİ 103. SOKAK NO: 2	8141653

Y E D İ N C İ B Ö L Ü M

371	KEMER	HARPOON PANSİYON	PANSİYON	15	30	MERKEZ NAHALLESİ 136. SOKAK NO: 1	8142008
372	KEMER	İPEK PANSİYON	PANSİYON	25	50	ATATÜRK BULVARI 102. SOKAK NO: 10	8142215
373	KEMER	KEMER RAMA PANSİYON	PANSİYON	39	78	MERKEZ MAHALLESİ 132. SOKAK NO: 15	8146540
374	KEMER	KUTBERK PANSİYON	PANSİYON	13	26	MERKEZ MAHALLESİ DÜMLUPINAR CADDESİ NO: 12	8144735
375	KEMER	LİFE PANSİYON	PANSİYON	10	18	LİMAN CADDESİ NO: 23	8142779
376	KEMER	LİMON PANSİYON	PANSİYON	8	15	MERKEZ MAHALLESİ 136. SOKAK NO: 2	8143946
377	KEMER	MİR PANSİYON	PANSİYON	13	21	117. SOKAK NO:1	8143652
378	KEMER	SIMPSONS PANSİYON	PANSİYON	11	22	MERKEZ MAHALLESİ ATATÜRK BULVARI 141. SOKAK NO : 8	8143876
379	KEMER	MY MELİSSA APART	MÜSTAKİL APART OTEL	22	44	MERKEZ MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 28	8141820
380	KEMER	Q MAX APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	36	72	MERKEZ MAHALLESİ KARAPINAR CADDESİ NO : 11	8146988
381	KEMER	DEJA VU	ÖZ.KONAK. TESİSİ	24	50	MERKEZ MAHALLESİ TURİZM CADDESİ NO: 60 - ÇAMYUVA	8245030
382	KEMER	NATURLAND ECOPARK & RESORT	ÖZ.KONAK. TESİSİ	506	1 210	SARIÖREN MAHALLESİ ÇAMYUVA PK: 102	8246214
383	KEPEZ	KEPTUR	3 YILDIZLI OTEL	50	103	ANTALYA - BURDUR KARAYOL	2510569
384	KEPEZ	ÇEVİK PALACE	2 YILDIZLI OTEL	47	94	ULUS MAHALLESİ NAMIK KEMAL BULVARI NO: 8	3452901
385	KONYAALTI	NUROL CLUB SALİMA TATİL KÖYÜ	1. SINIF TATİL KÖYÜ	393	1 013	GÜNEY ANTALYA TURİZM ALANI	8248360
386	KONYAALTI	AMARA CLUB MARINE	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	399	884	GÜNEY ANTALYA TURİZM ALANI	8248500
387	KONYAALTI	CLUB MED	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	394	1 124	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ BELDİBİ-2	8248151
388	KONYAALTI	CRYSTAL HOTELS FLORA BEACH	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	596	1 482	BAHÇESİK MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO:137	8249988
389	KONYAALTI	ŞAMPİYON TURİSTİK TESİSLERİ	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	244	494		8248380
390	KONYAALTI	AK-KA HOTELS ANTEDON	5 YILDIZLI OTEL	508	1 098	BAHÇECİK MAHALLESİ	8249999
391	KONYAALTI	CATAMARAN	5 YILDIZLI OTEL	224	469	BAHÇECİK MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	8249777
392	KONYAALTI	CROWNE PLAZA OTEL	5 YILDIZLI OTEL	194	388	GÜRSU MAHALLESİ 304. SOKAK NO: 23	2282307
393	KONYAALTI	PALOMA RENAISSANCE RESORT	5 YILDIZLI OTEL	349	748	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ - BELDİBİ	8248431
394	KONYAALTI	PORTO BELLO HOTEL BEACH & RESORT	5 YILDIZLI OTEL	346	756	LİMAN MAHALLESİ AKDENİZ BULVARI 6. SOKAK	2594041
395	KONYAALTI	RIXOS SUNGATE OTEL	5 YILDIZLI OTEL	1 199	2 718	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	8249750
396	KONYAALTI	SEA LIFE FAMILY RESORT	5 YILDIZLI OTEL	239	640	GÜRSU MAHALLESİ (ARAPSUYU) G.M.K. BULVARI 400. SOKAK NO: 1	2292800
397	KONYAALTI	SUNLAND RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	264	560	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ 2. SOKAK NO 3 - BELDİBİ 3	8249850

398	KONYAALTI	CARELTA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	205	420	BAHÇECİK MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	8249321
399	KONYAALTI	SEA GULL OTEL	4 YILDIZLI OTEL	140	298	ÇİFTEÇEŞMELER MEVKİ ATATÜRK CADDESİ BELDİBİ-3	8248595
400	KONYAALTI	HOTEL ROYAL HILL	3 YILDIZLI OTEL	55	110	ARAPSUYU MAHALLESİ 575. SOKAK NO: 6 / 1	2284040
401	KONYAALTI	MY HOUSE OTEL	3 YILDIZLI OTEL	24	48	GÜRSU MAHALLESİ 307. SOKAK NO: 16/1	2283133
402	KONYAALTI	OLBİA OTEL	3 YILDIZLI OTEL	72	156	AKDENİZ BULVARI KONYAALTI PLAJI NO: 80	2290500
403	KONYAALTI	ÖZBEKHAN OTELİ	3 YILDIZLI OTEL	64	128	GÜRSU MAHALLESİ 304 SOKAK NO: 52	2291577
404	KONYAALTI	PERANİS HOTEL	3 YILDIZLI OTEL	46	94	LİMAN MAHALLESİ BARIŞMANÇO CADDESİ NO: 11	2594194
405	KONYAALTI	SANTA MARINA OTEL	3 YILDIZLI OTEL	48	100	LİMAN MAHALLESİ 25. SOKAK NO: 17	2591415
406	KONYAALTI	BASEL	2 YILDIZLI OTEL	22	44	ARAPSUYU MAHALLESİ 6. CADDE 657. SOKAK NO: 2	2291325
407	KONYAALTI	BENNA	2 YILDIZLI OTEL	36	72	GÜRSU MAHALLESİ 308. SOKAK NO: 12	2292890
408	KONYAALTI	ELİTAŞ OTELİ	2 YILDIZLI OTEL	82	174	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 175 - BELDİBİ	8248629
409	KONYAALTI	GÜLİZAR OTEL	2 YILDIZLI OTEL	22	44	ALTINKUM MAHALLESİ 414. SOKAK NO: 2	2290709
410	KONYAALTI	VİLLA ATAÇ	2 YILDIZLI OTEL	27	54	GÜRSU MAHALLESİ AKDENİZ BULVARI 324. SOKAK NO: 18	2292224
411	KONYAALTI	BELPORT BEACH HOTEL	1 YILDIZLI OTEL	100	200	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	8248606
412	KONYAALTI	CLUB HOTEL SUNBEL	1 YILDIZLI OTEL	129	265	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	8248015
413	KONYAALTI	CLUB OTEL BELANT	1 YILDIZLI OTEL	142	324	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	8249101
414	KONYAALTI	CLUB PALM BEACH OTEL	1 YILDIZLI OTEL	135	274	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	
415	KONYAALTI	LA PERLA	1 YILDIZLI OTEL	75	152	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 157	8249671
416	KONYAALTI	LEO HOTELS ARMA	1 YILDIZLI OTEL	253	562	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 195	8249800
417	KONYAALTI	MAHPER OTELİ	1 YILDIZLI OTEL	18	36	ALTINKUM MAHALLESİ 422 SOKAK NO: 8	2290313
418	KONYAALTI	PEKER OTEL	1 YILDIZLI OTEL	129	258	ÇİFTEÇEŞMELER MEVKİ	8248536
419	KONYAALTI	PINE RESORT HOTEL	1 YILDIZLI OTEL	24	48	ÇİFTEÇEŞMELER MEVKİ	8249390
420	KONYAALTI	RAMA OTEL	1 YILDIZLI OTEL	71	146	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	8248613
421	KONYAALTI	SUMELA GARDEN OTEL	1 YILDIZLI OTEL	118	236	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ BELDİBİ - 3	8249211
422	KONYAALTI	SYDNEY 2000	1 YILDIZLI OTEL	65	130	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ	8248598
423	KONYAALTI	BÜYÜKHANLI BELDİBİ BEACH	PANSİYON	9	22	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ ATATÜRK CADDESİ NO: 187	8248123
424	KONYAALTI	PAN APART	MÜSTAKİL APART OTEL	24	48	ALTINKUM MAHALLESİ GAZİ MUSTAFA KEMAL BULVARI NO: 62	2280663

Y E D İ N C İ B Ö L Ü M

425	KUMLUCA	ŞAH INN PARADISE	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	404	1 016	İNCEKUM MAHALLESİ YAPRAKLI MEVKİ - MAVİKENT	8844666
426	KUMLUCA	AKBULUT OTEL	2 YILDIZLI OTEL	33	69	YENİ MAHALLE AHMET ALİ AĞA BULVARI NO: 130	8879001
427	KUMLUCA	FORD OTEL	ÖZ.KONAK. TESİSİ	27	54	SAHİL CADDESİ NO: 220 - ADRASAN (ÇAVUŞKÖY)	8831044
428	MANAVGAT	CLUP ALDİANA	1. SINIF TATİL KÖYÜ	300	600	TİTREYEN GÖL - SİDE	7569260
429	MANAVGAT	KAMERİYA TATİL KÖYÜ	1. SINIF TATİL KÖYÜ	368	816	ÇOLAKLI KÖYÜ	7636200
430	MANAVGAT	ROBINSON CLUB PAMFİLYA	1. SINIF TATİL KÖYÜ	331	898	ACISU SORGUN - SİDE	7569350
431	MANAVGAT	ALİBEY TATİL KÖYÜ	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	886	1 780	MEYDAN MEVKİ KIZILAĞAÇ KÖYÜ	7487373
432	MANAVGAT	ASKA COSTA HOLIDAY CLUB	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	153	522	ÇENER KÖYÜ MEVKİ	7664689
433	MANAVGAT	CLUB BLUE WATERS	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	312	658	SORGUN MAHALLESİ AYIGÜRÜ MEVKİ - SİDE	7569464
434	MANAVGAT	CLUB NENA	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	336	672	KIZILAĞAÇ KÖYÜ	7487060
435	MANAVGAT	CLUB TURAN PRİNCE	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	468	936	GÖL MEVKİ KIZILAĞAÇ KÖYÜ	7487260
436	MANAVGAT	MELAS RESORT	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	197	410	BİNGEŞİK MEVKİ - SİDE	7532424
437	MANAVGAT	PARADISE BEACH HOLIDAY VILLAGE	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	300	805	TİTREYEN GÖL MEVKİ - SİDE	7569210
438	MANAVGAT	CLUB FELICIA	4 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	239	540	KIZILOT BELDESİ	7483350
439	MANAVGAT	MAJESTY HOTEL RESORT PALM BEACH	4 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	554	1 400	KIZILAĞAÇ KÖYÜ	7487148
440	MANAVGAT	ALBA QUEEN	5 YILDIZLI OTEL	324	720	ÜÇTEPELER MAHALLESİ BARBAROS HAYRETTİN PAŞA CADDESİ NO: 31 -ÇOLAKLI BELDESİ	
441	MANAVGAT	ALBA RESORT	5 YILDIZLI OTEL	444	940	ÇOLAKLI BELDESİ TILKİLER MEVKİİ	7638080
442	MANAVGAT	AMARA BEACH RESORT OTEL SİDE	5 YILDIZLI OTEL	308	700	SANCAK MAHALLESİ 3. SOKAK NO: 3 GÜNDOĞDU	7637300
443	MANAVGAT	ARUM OTELİ	5 YILDIZLI OTEL	288	677	BİNGEŞİK MEVKİİ SİDE MANAVGAT	7533700
444	MANAVGAT	ASTERIA SORGUN RESORT HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	463	964	SORGUN KÖYÜ AYIGÜRÜ MEVKİ	7569321
445	MANAVGAT	ASTERIA OTEL	5 YILDIZLI OTEL	310	636	KUMKÖY MEVKİİ SİDE MANAVGAT ANTALYA	7531830
446	MANAVGAT	AYDINBEY KINGS PALACE OTEL	5 YILDIZLI OTEL	359	718	SAHİL CADDESİ EVRENSEKİ BELDESİ	7630444
447	MANAVGAT	CESARS OTEL	5 YILDIZLI OTEL	279	558	İLİCA BELDESİ GÖNEMEÇLİ MAHALLESİ 276. SOKAK - KUMKÖY	7560505
448	MANAVGAT	CLUB BLUE WATERS	5 YILDIZLI OTEL	342	874	SORGUN MAHALLESİ AYIGÜRÜ MEVKİ - SİDE	7569464
449	MANAVGAT	CLUB GRAND AQUA	5 YILDIZLI OTEL	234	576	TIKİLER MEVKİ JANDARMA KAMPI YANI PK. 4 ÇOLAKLI BELDESİ	7637310
450	MANAVGAT	CLUB GRAND SİDE	5 YILDIZLI OTEL	383	898	ÇOLAKLI MAHALLESİ, TILKİLER MEVKİİ	7637456

451	MANAVGAT	CLUB VOYAGE SORGUN	5 YILDIZLI OTEL	772	1 669	SORGUN KASABASI TİTREYEN GÖL MEVKİ	7569300
452	MANAVGAT	EREN LYRA RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	399	948	KARACALAR KÖYÜ ADALAR MEVKİ	7488080
453	MANAVGAT	GOLDEN COAST RESORT	5 YILDIZLI OTEL	582	1 184	CUMHURİYET CADDESİ NO : 11 - ÇOLAKLI	7638555
454	MANAVGAT	GRAND OTEL ART SİDE	5 YILDIZLI OTEL	349	834	EVREN MAHALLESİ EVRENSEKİ BELDESİ	7638650
455	MANAVGAT	GRAND PRESTİGE	5 YILDIZLI OTEL	348	731	TİTREYEN GÖL MEVKİ - SİDE	7569060
456	MANAVGAT	HEMERA OTEL	5 YILDIZLI OTEL	351	724	SELİMİYE MAHALLESİ SÜLEYMAN DEMİREL BULVARI - SİDE	7532450
457	MANAVGAT	HOTEL SİDE STAR	5 YILDIZLI OTEL	203	456	SELİMİYE MAHALLESİ KİREMITANE SOKAK NO: 16 - SİDE	7535600
458	MANAVGAT	İBER SERRA PALACE	5 YILDIZLI OTEL	315	632	YENİCEPAZAR MAHALLESİ KIZILOTL BELDESİ	7483300
459	MANAVGAT	KAYA SİDE OTEL	5 YILDIZLI OTEL	431	870	TİTREYENGÖL MEVKİİ SİDE	7569090
460	MANAVGAT	MANAVGAT WASHINGTON RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	305	640	KARACALAR KÖYÜ ADALAR MEVKİ	7483380
461	MANAVGAT	MELAS RESORT	5 YILDIZLI OTEL	273	662	BİNGEŞİK MEVKİ - SİDE	7532424
462	MANAVGAT	MONACHUS PARK	5 YILDIZLI OTEL	265	578	EVREN MAHALLESİ EVRENSEKİ BELDESİ	7638840
463	MANAVGAT	NOVA PARK	5 YILDIZLI OTEL	326	692	ILICA MAHALLESİ SAHİL CADDESİ NO: 232 - ILICA BELDESİ	7560900
464	MANAVGAT	NOVUM GARDEN SİDE	5 YILDIZLI OTEL	293	593	YAVRUDOĞAN KÖYÜ ÇOLAKLI BELDESİ	7638434
465	MANAVGAT	OTEL TURAN PRINCE RESIDENCE	5 YILDIZLI OTEL	375	750	SANCAK MAHALLESİ BARBAROS SOKAK NO: 7 - GÜNDOĞDU BELDESİ	7637070
466	MANAVGAT	PEMAR OTEL	5 YILDIZLI OTEL	535	1 101	ÖRENŞEHİR KÖYÜ TEPEALTİ MEVKİ	7664747
467	MANAVGAT	ROYAL ATLANTİS SPA & RESORT	5 YILDIZLI OTEL	288	800	GÜNDOĞDU BELDESİ SANCAK MAHALLESİ	7638470
468	MANAVGAT	ROYAL DRAGON HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	568	1 440	EVRENSEKİ BELDESİ	7630333
469	MANAVGAT	SELİN OTEL	5 YILDIZLI OTEL	249	534	TİLKİLER MEVKİ ÇOLAKLI BELDESİ	7636214
470	MANAVGAT	SEVEN SEAS	5 YILDIZLI OTEL	356	861	TİTREYENGÖL MEVKİ - SİDE	7569000
471	MANAVGAT	SILENCE BEACH RESORT	5 YILDIZLI OTEL	902	2 055	KIZILAĞAÇ KÖYÜ	7440000
472	MANAVGAT	SİDE MARE RESORT & SPA OTEL	5 YILDIZLI OTEL	234	468	ILICA BELDESİ ÇELTEK MEVKİİ	7561100
473	MANAVGAT	SİDE PERISSIA HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	362	752	BİNGEŞİK MEVKİ - SİDE	7533950
474	MANAVGAT	SİDE STAR PARK OTELİ	5 YILDIZLI OTEL	192	428	SELİMİYE MAHALLESİ - SİDE	7533300
475	MANAVGAT	SİDE WEST RESORT HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	179	362	ÜÇTEPELER MAHALLESİ TURİZM CADDESİ NO: 5 - ÇOLAKLI BELDESİ	7638989

YEDİNCİ BÖLÜM

476	MANAVGAT	STONE PALACE	5 YILDIZLI OTEL	330	752	ERHAN DEMİR BULVARI ÇOLAKLI BELDESİ	7637613
477	MANAVGAT	SUENO HOTELS BEACH SIDE	5 YILDIZLI OTEL	761	1 580	AYIGÜRÜ MEVKİ SORGUN BELDESİ	7599018
478	MANAVGAT	SUNRISE QUEEN	5 YILDIZLI OTEL	290	605	SELİMİYE MAHALLESİ DEMİREL BULVARI NO: 7 / SİDE	7534783
479	MANAVGAT	SÜRAL OTELİ	5 YILDIZLI OTEL	364	728	TİLKİLER MEVKİ ÇOLAKLI KÖYÜ	7636820
480	MANAVGAT	SÜRAL OTELİ 2	5 YILDIZLI OTEL	226	498	ÇOLAKLI KÖYÜ PK. 32	7636952
481	MANAVGAT	TERRACE OTEL	5 YILDIZLI OTEL	270	556	KUMKÖY MEVKİİ ILICA	7561717
482	MANAVGAT	TRENDY HOTELS ASPENDOS BEACH	5 YILDIZLI OTEL	442	950	SANCAK MAHALLESİ BARBAROS SOKAK NO: 9	7638900
483	MANAVGAT	TRENDY PALM BEACH	5 YILDIZLI OTEL	255	528	ÇELTEK MEVKİİ ILICA MAHALLESİ - SİDE	7561515
484	MANAVGAT	TURQUOISE	5 YILDIZLI OTEL	486	1 016	ACISU SORGUN - SİDE	7569330
485	MANAVGAT	VERA CLUB HOTEL LINDITA	5 YILDIZLI OTEL	366	744	SANCAK MAHALLESİ GÜNDOĞDU BELDESİ	7638501
486	MANAVGAT	XANTHE RESORT	5 YILDIZLI OTEL	240	551	EVRENKÖY SOKAK KARACASIN MEVKİ	7638600
487	MANAVGAT	AMELIA BEACH RESORT OTEL & SPA	4 YILDIZLI OTEL	479	1 024	ÇENER KÖYÜ ÖMER BOĞAZI MEVKİ	7664787
488	MANAVGAT	BELİNDİ OTEL	4 YILDIZLI OTEL	130	270	SORGUN TİTREYENGÖL MEVKİ	7569200
489	MANAVGAT	CALIMERA MONACHUS SIDE	4 YILDIZLI OTEL	146	219	EVREN KÖYÜ AMBAR MEVKİ ÇOLAKLI BELDESİ	7638100
490	MANAVGAT	CAN GARDEN RESORT OTEL	4 YILDIZLI OTEL	208	496	ÜÇTEPELER MAHALLESİ TURİZM CADDESİ NO: 15 - ÇOLAKLI BELDESİ	7638676
491	MANAVGAT	CENNET ACANTHUS OTEL	4 YILDIZLI OTEL	257	523	SELİMİYE MAHALLESİ ÖZAL CADDESİ - SİDE	7531911
492	MANAVGAT	CLUB BELLA SUN OTEL	4 YILDIZLI OTEL	372	758	SELİMİYE MAHALLESİ BİNGEŞİK MEVKİ - SİDE	7531349
493	MANAVGAT	CLUB HANE OTEL	4 YILDIZLI OTEL	124	249	SAHİL CADDESİ TURİZM YOLU ÜZERİ ILICA BELDESİ	7560400
494	MANAVGAT	CLUB PACIFIC	4 YILDIZLI OTEL	140	304	AYIGÜRÜ MEVKİ SORGUN	7569250
495	MANAVGAT	CLUB TURAN PRİNCE	4 YILDIZLI OTEL	130	260	GÖL MEVKİ KIZILAĞAÇ KÖYÜ	7487260
496	MANAVGAT	DEFNE DREAM	4 YILDIZLI OTEL	198	478	TİLKİLER SOKAK ÇOLAKLI KÖYÜ - SİDE	7638171
497	MANAVGAT	DEFNE GARDEN	4 YILDIZLI OTEL	240	505	SAHİL CADDESİ ILICA BELDESİ	7560300
498	MANAVGAT	DEFNE STAR OTELİ	4 YILDIZLI OTEL	654	1 346	DENİZBÜKÜ MEVKİİ SELİMİYE KÖYÜ	7533480
499	MANAVGAT	DIAMOND BEACH ÖZDEN OTEL	4 YILDIZLI OTEL	194	414	SANCAK MAHALLESİ 1. SOKAK NO: 1 - GÜNDOĞDU BELDESİ	7638626
500	MANAVGAT	EXCELSIOR CORINTHIA OTEL	4 YILDIZLI OTEL	181	362	TİTREYEN GÖL MEVKİ SORGUN - SİDE	7569110
501	MANAVGAT	FEBEACH OTEL	4 YILDIZLI OTEL	197	411	SAHİL CADDESİ NO: 3 KUMKÖY ILICA	7561690
502	MANAVGAT	FULYA OTELİ	4 YILDIZLI OTEL	244	488	ÇOLAKLI KÖYÜ	7636670

503	MANAVGAT	GRAND ŞEKER OTEL	4 YILDIZLI OTEL	345	870	EVRENSEKİ BELDESİ	7638420
504	MANAVGAT	HANE FAMILY RESORT	4 YILDIZLI OTEL	212	446	EVREN MAHALLESİ EVRENSEKİ BELDESİ	7637620
505	MANAVGAT	HANE GARDEN	4 YILDIZLI OTEL	344	778	EVREN MAHALLESİ SAHİL CADDESİ NO: 28	7630066
506	MANAVGAT	HANE OTEL	4 YILDIZLI OTEL	254	510	ILICA KÖYÜ - SİDE	7532445
507	MANAVGAT	HOLIDAY POINT HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	253	520	ILICA MAHALLESİ SAHİL CADDESİ NO: 208 - ILICA BELDESİ	7560707
508	MANAVGAT	JUSTINIANO WISH SİDE OTEL	4 YILDIZLI OTEL	613	1 341	KIZILAĞAÇ KÖYÜ	7487777
509	MANAVGAT	LYKIA WORLD & LINKS GOLF ANTALYA	4 YILDIZLI OTEL	478	1 200	DENİZYAKA KÖYÜ KAMIŞLIGÖL MEVKİ NO: 1	7544343
510	MANAVGAT	MIRAMARE BEACH HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	219	446	ILICA BELDESİ GÖMEÇLİ MAHALLESİ 277. SOKAK	7561111
511	MANAVGAT	MIRAMARE QUEEN	4 YILDIZLI OTEL	303	624	KUMKÖY MEVKİİ ILICA	7535500
512	MANAVGAT	NERTON OTEL	4 YILDIZLI OTEL	140	280	SELİMİYE MAHALLESİ DENİZBÜKÜ MEVKİİ PTT ÖNÜ - SİDE	7534056
513	MANAVGAT	OLEANDER OTEL	4 YILDIZLI OTEL	332	772	ILICA MAHALLESİ 4. SOKAK NO: 3 - ILICA	7561313
514	MANAVGAT	OTEL SARAY REGENCY	4 YILDIZLI OTEL	196	392	SORGUN MAHALLESİ TİTREYENGÖL MEVKİ	7569100
515	MANAVGAT	PAPILLON MUNA	4 YILDIZLI OTEL	394	794	KUMKÖY BİNGEŞİK MEVKİ - SİDE	7533446
516	MANAVGAT	PEGASOS WORLD	4 YILDIZLI OTEL	831	1 839	AYI GÜRÜ MEVKİ SORGUN	7569800
517	MANAVGAT	ROYAL ATLANTİS	4 YILDIZLI OTEL	140	312	SANCAK MAHALLESİ GAZİ ALİ YILGIN SOKAK NO: 2 - GÜNDOĞDU BELDESİ	7638470
518	MANAVGAT	SEHER SUN BEACH	4 YILDIZLI OTEL	197	398	EVREN MAHALLESİ EVRENSEKİ KASABASI	7636515
519	MANAVGAT	SILLYON RESORT HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	371	834	TİTREYENGÖL MEVKİİ	7569590
520	MANAVGAT	SİDE COROLLA	4 YILDIZLI OTEL	422	880	SELİMİYE MAHALLESİ BİNGEŞİK MEVKİ - SİDE	7535020
521	MANAVGAT	SİDE EMİRHAN HOTELS	4 YILDIZLI OTEL	251	505	SELİMİYE MAHALLESİ - SİDE	7533090
522	MANAVGAT	SİDE GRAND	4 YILDIZLI OTEL	155	310	SELİMİYE MAHALLESİ 656 SOKAK NO: 2 / SİDE	7531991
523	MANAVGAT	SİDE MARE AQUA	4 YILDIZLI OTEL	224	476	ILICA BELDESİ KUMKÖY MEVKİ SAHİL CADDESİ ILICA SOKAK - SİDE	7561100
524	MANAVGAT	SİDE SEHER RESORT & SPA	4 YILDIZLI OTEL	260	552	EVRENSEKİ BELDESİ	7636515
525	MANAVGAT	SİDE SUN OTELİ	4 YILDIZLI OTEL	210	469	ILICA MAHALLESİ 7. SOKAK NO: 2 - ILICA	7561000
526	MANAVGAT	SUNİS KUMKÖY BEACH RESORT HOTEL & SPA	4 YILDIZLI OTEL	675	1 683	ILICA MAHALLESİ SAHİL CADDESİ NO: 24	7561560
527	MANAVGAT	SUNRISE RESORT HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	228	456	KIZILAĞAÇ KÖYÜ KÖYİÇİ MEVKİ	7487010
528	MANAVGAT	TAYYARBAY OTEL	4 YILDIZLI OTEL	144	302	GÜNDOĞDU BELDESİ	7366190

Y E D İ N C İ B Ö L Ü M

529	MANAVGAT	THALIA BEACH RESORT HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	204	370	ILICA KÖYÜ ÇELTEK KÖYÜ	7561100
530	MANAVGAT	THE KUMUL OTEL & RESORT SPA	4 YILDIZLI OTEL	169	352	KISALAR KÖYÜ NO :89 - GÜNDOĞDU BELDESİ	7630202
531	MANAVGAT	TRENDY SİDE BEACH	4 YILDIZLI OTEL	83	166	BÜYÜK POSTANE ÖNÜ - SİDE	7533680
532	MANAVGAT	VICTORY RESORT OTEL	4 YILDIZLI OTEL	309	638	ÇOLAKLI BELDESİ	7637330
533	MANAVGAT	VİLLA SİDE HOTEL	4 YILDIZLI OTEL	151	302	ILACA MAHALLESİ SAHİL CADDESİ NO: 28	7561215
534	MANAVGAT	BARBAROSS PASHA'S BEACH CLUB	3 YILDIZLI OTEL	243	538	ÖRENŞEHİR KÖYÜ TEPEALTI MEVKİ	7664586
535	MANAVGAT	DESIRE BEACH OTEL	3 YILDIZLI OTEL	146	292	GÖMEÇLİ MAHALLESİ 283 SOKAK NO: 3 - ILICA BELDESİ	7561535
536	MANAVGAT	DOSİ	3 YILDIZLI OTEL	89	181	KUMKÖY YOLU ÜZERİ - SİDE	7536721
537	MANAVGAT	GOLF OTEL	3 YILDIZLI OTEL	116	218	TİREYENGÖL SİDE	7569151
538	MANAVGAT	HELIOS HOTEL	3 YILDIZLI OTEL	40	80	ILICA MAHALLESİ 28. SOKAK NO: 13 - ILICA BELDESİ	
539	MANAVGAT	HOLIDAY CLUB BELINDA BEACH	3 YILDIZLI OTEL	299	758	EVREN MAHALLESİ 29. SOKAK NO: 10 - EVRENSEKİ	7637575
540	MANAVGAT	HOTEL SİDE PRENSES	3 YILDIZLI OTEL	79	158	CELAL BAYAR BULVARI NO: 9 - SİDE	7535142
541	MANAVGAT	LA VITAS OTELİ	3 YILDIZLI OTEL	51	102	ILICA MAHALLESİ 10. SOKAK NO: 2	7560818
542	MANAVGAT	MARİ OTEL	3 YILDIZLI OTEL	69	135	TİTREYENGÖL - SİDE	7569136
543	MANAVGAT	PARK SİDE HOTEL	3 YILDIZLI OTEL	88	194	KEMER MAHALLESİ CENNETLER MEVKİ - SİDE	7535660
544	MANAVGAT	SIRMA OTEL	3 YILDIZLI OTEL	63	126	SELİMİYE MAHALLESİ TURGUT ÖZAL CADDESİ - SİDE	7531191
545	MANAVGAT	SİDE ALTINKUM OTEL	3 YILDIZLI OTEL	100	204	SELİMİYE MAHALLESİ SİDE CADDESİ NO: 86 - SİDE	
546	MANAVGAT	SİDE DAISY GARDEN OTEL	3 YILDIZLI OTEL	48	98	DENİZBÜKÜ MEVKİ YALI MAHALLESİ 1100 SOKAK - SİDE	7536657
547	MANAVGAT	SİDELYA OTEL	3 YILDIZLI OTEL	297	717	ÇOLAKLI BELDESİ TILKİLER MEVKİ	7636370
548	MANAVGAT	SÜRAL GARDEN OTEL	3 YILDIZLI OTEL	128	274	ÇOLAKLI KÖYÜ TILKİLER MEVKİİ	7636700
549	MANAVGAT	SWEET HOME	3 YILDIZLI OTEL	21	48	KEMER MAHALLESİ 1504 SOKAK NO: 7 - SİDE	7536230
550	MANAVGAT	GÖNNETLİOĞLU	2 YILDIZLI OTEL	52	104	AŞAĞI PAZARCI MAHALLESİ ÇAYBOYU CADDESİ NO: 51	7463033
551	MANAVGAT	LOTUS OTEL	2 YILDIZLI OTEL	22	44	YALI MAHALLESİ 1003 SOKAK NO: 6 - SİDE	7535383
552	MANAVGAT	ÖZNİL	2 YILDIZLI OTEL	28	56	AŞAĞIPAZARCI MAHALLESİ 1001 SOKAK NO: 49	7465289
553	MANAVGAT	SUN BEACH HOTEL	2 YILDIZLI OTEL	64	128	SELİMİYE MAHALLESİ DENİZBÜKÜ MEVKİİ - SİDE	7536150
554	MANAVGAT	KİVİ APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	25	50	CENNETLER MEVKİ FATİH SULTAN MEHMET BULVARI KUMKÖY YOLU ÜZERİ SİDE	7535271

555	MANAVGAT	RISUS APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	44	88	SELİMİYE MAHALLESİ 528 SOKAK NO: 16 -SİDE	7536500
556	MANAVGAT	SİDE RESORT APART OTEL	MÜSTAKİL APART OTEL	165	354	ADNAN MENDERES BULVARI KEMER MAHALLESİ / SİDE	7536565
557	MANAVGAT	VİLLA GİZEM	ÖZ.KONAK. TESİSİ	31	62	SELİMİYE MAHALLESİ - SİDE	7535287
558	MANAVGAT	LYKIA WORLD & LINKS GOLF ANTALYA	GOLF TESİSİ	0	0	DENİZYAKA KÖYÜ KAMIŞLIGÖL MEVKİ NO: 1	7544343
559	MANAVGAT	PEGASOS WORLD	PERS. EĞİTİM TESİSİ	0	0	AYI GÜRÜ MEVKİ SORGUN	7569800
560	MURATPAŞA	DEDEMAN ANTALYA HOTEL & CONVENTION CENTER	5 YILDIZLI OTEL	480	964	ŞİRİNYALI MAHALLESİ LARA CADDESİ NO: 24	3109950
561	MURATPAŞA	DİVAN ANTALYA TALYA OTELİ	5 YILDIZLI OTEL	204	422	FEVZİ ÇAKMAK CADDESİ NO: 30	2486800
562	MURATPAŞA	FALEZ OTELİ	5 YILDIZLI OTEL	332	692	KONYAALTI MEVKİ	2385454
563	MURATPAŞA	HILLSİDE SU OTEL	5 YILDIZLI OTEL	293	627	MELTEM MAHALLESİ DÜMLUPINAR BULVARI KONYAALTI KORULUĞU YANI	2490700
564	MURATPAŞA	LARES PARK OTEL	5 YILDIZLI OTEL	534	1 102	GÜZELOBA MAHALLESİ LARA MEVKİ	3520011
565	MURATPAŞA	SHERATON VOYAGER ANTALYA OTELİ	5 YILDIZLI OTEL	410	828	100. YIL BULVARI	2385555
566	MURATPAŞA	THE MARMARA ANTALYA	5 YILDIZLI OTEL	232	464	ŞİRİNYALI MAHALLESİ ESKİ LARA CADDESİ NO: 136	2493600
567	MURATPAŞA	ANTALYA OTELİ	4 YILDIZLI OTEL	144	288	ŞİRİNYALI MAHALLESİ LARA YOLU NO: 102	3161010
568	MURATPAŞA	CENDER OTELİ	4 YILDIZLI OTEL	156	315	GENÇLİK MAHALLESİ IŞIKLAR CADDESİ	2434304
569	MURATPAŞA	GRAND ADONIS OTELİ	4 YILDIZLI OTEL	227	458	DEMİRCİKARA MAHALLESİ ESKİ LARA YOLU	3164444
570	MURATPAŞA	GRIDA CITY	4 YILDIZLI OTEL	100	200	MELTEM MAHALLESİ SABANCI BULVARI NO: 12	2385500
571	MURATPAŞA	KHAN HOTEL (KIŞLAHAN)	4 YILDIZLI OTEL	112	232	KAZIM ÖZALP CADDESİ NO: 55	2483870
572	MURATPAŞA	LATANYA CITY OTEL	4 YILDIZLI OTEL	92	186	MEYDAN KAVAĞI MAHALLESİ ASPENDOS BULVARI NO: 36	3120135
573	MURATPAŞA	MIRACLE RESORT	4 YILDIZLI OTEL	696	1 424	GÜZELOBA MAHALLESİ KOPAK ÇAYI MEVKİ - LARA	3522121
574	MURATPAŞA	NAZAR BEACH OTEL	4 YILDIZLI OTEL	108	222	GÜZELOBA MAHALLESİ LARA CADDESİ NO:27	3496550
575	MURATPAŞA	TITANIC RESORT OTEL	4 YILDIZLI OTEL	586	1 266	GÜZELOBA MAHALLESİ LARA TURİZM MERKEZİ	3520202
576	MURATPAŞA	ANTALYA DEDEMAN PARK OTEL	3 YILDIZLI OTEL	64	134	YEŞİLBAHÇE MAHALLESİ METİN KASAPOLU CADDESİ NO: 281	3160104
577	MURATPAŞA	ATAN PARK OTELİ	3 YILDIZLI OTEL	49	98	YEŞİLBAHÇE MAHALLESİ LARA CADDESİ NO: 117	3217855
578	MURATPAŞA	BİLEM HIGH CLASS OTEL	3 YILDIZLI OTEL	45	93	ŞİRİNYALI MAHALLESİ ESKİ LARA YOLU 1512 SOKAK NO: 182	3247256

579	MURATPAŞA	GÜRTAŞ OTEL	3 YILDIZLI OTEL	51	99	MURATPAŞA MAHALLESİ KAZIM ÖZALP CADDESİ NO:230	2442450
580	MURATPAŞA	HOTEL DE PARİS	3 YILDIZLI OTEL	40	84	LARA CADDESİ DİNÇ SOKAK NO: 2	3493600
581	MURATPAŞA	HOTEL GRAND KAYALAR	3 YILDIZLI OTEL	50	100	MURATPAŞA MAHALLESİ TONGUÇ CADDESİ NO: 78	2441811
582	MURATPAŞA	KERVANSARAY LARA	3 YILDIZLI OTEL	575	1 154	GÜZELOBA MAHALLESİ TESİSLER CADDESİ NO: 172	3522000
583	MURATPAŞA	MİTHAT OTEL	3 YILDIZLI OTEL	44	88	MURATPAŞA MAHALLESİ 591 SOKAK NO: 31	2482200
584	MURATPAŞA	MOSTAR	3 YILDIZLI OTEL	72	150	KAZIM ÖZALP CADDESİ NO:119	2434570
585	MURATPAŞA	RİNG OTELİ	3 YILDIZLI OTEL	111	222	ANAFARTALAR CADDESİ NO: 71	2431513
586	MURATPAŞA	TURİST OTEL ANTALYA	3 YILDIZLI OTEL	42	84	BAYINDIRLIK CADDESİ NO: 69 ÖRNEKKÖY - LARA	3491414
587	MURATPAŞA	DENİZHAN	2 YILDIZLI OTEL	24	48	MURATPAŞA MAHALLESİ 584 SOKAK NO: 2	2474665
588	MURATPAŞA	GRAND SANCAK	2 YILDIZLI OTEL	17	34	ÇAĞLAYAN MAHALLESİ 2005 SOKAK NO: 34	3243742
589	MURATPAŞA	GÜLERYÜZ 2 OTEL	2 YILDIZLI OTEL	32	64	HAŞİM İŞCAN MAHALLESİ TINAZTEPE CADDESİ NO: 8	3114884
590	MURATPAŞA	HOTEL KAYALAR	2 YILDIZLI OTEL	52	104	TAHİL PAZARI MEVKİ KAZIM ÖZALP CADDESİ NO: 94	2471747
591	MURATPAŞA	HOTEL TEPE	2 YILDIZLI OTEL	26	52	ÇAĞLAYAN MAHALLESİ 2012 SOKAK NO: 8	3230048
592	MURATPAŞA	KOZAN OTEL	2 YILDIZLI OTEL	20	40	GENÇLİK MAHALLESİ 1312 SOKAK NO :6	2435050
593	MURATPAŞA	METUR OTEL	2 YILDIZLI OTEL	35	75	GENÇLİK MAHALLESİ 1326 SOKAK NO: 59	2487500
594	MURATPAŞA	NASA FLORA OTEL	2 YILDIZLI OTEL	27	54	ŞİRİNYALI MAHALLESİ LARA CADDESİ NO:245	3233324
595	MURATPAŞA	SELGE OTEL	2 YILDIZLI OTEL	21	42	ŞİRİNYALI MAHALLESİ LARA CADDESİ NO: 241	3230000
596	MURATPAŞA	ŞEHİR OTEL	2 YILDIZLI OTEL	24	48	ELMALI MAHALLESİ 2. SOKAK NO: 9	2461184
597	MURATPAŞA	VELİHAN	1 YILDIZLI OTEL	31	66	PTT CADDESİ NO: 18 - LARA	3496516
598	MURATPAŞA	GÖZDE PANSİYON	PANSİYON	16	30	ÜÇGEN MAHALLESİ KAZIM ÖZALP CADDESİ 106. SOKAK NO: 3/C	2429066
599	MURATPAŞA	GRAND HARPUT	PANSİYON	8	16	SELÇUK MAHALLESİ İSKELE CADDESİ TABAKHANE SOKAK NO: 1 - KALEİÇİ	2485545
600	MURATPAŞA	LARA KAPADOKYA	PANSİYON	15	30	GÜZELOBA MAHALLESİ MENEKŞE CADDESİ NO: 7 - LARA	3490270
601	MURATPAŞA	SARIKANARYA	PANSİYON	16	32	BAYINDIR MAHALLESİ PINAR CADDESİ NO: 34	2381453
602	MURATPAŞA	SUİTE LAGUNA	APART OTEL	64	196	BAHÇELİEVLER MAHALLESİ TEOMAN PAŞA CADDESİ NO: 53	2433436
603	MURATPAŞA	ABAD PANSİYON	ÖZ.KONAK. TESİSİ	13	21	KILIÇASLAN MAHALLESİ HESAPÇI SOKAK NO: 54 - KALEİÇİ	2474466

604	MURATPAŞA	ALLY	ÖZ.KONAK. TESİSİ	8	16	KALEİÇİ	2447704
605	MURATPAŞA	ALP PAŞA KONAĞI	ÖZ.KONAK. TESİSİ	19	39	BARBAROS MAHALLESİ HESAPÇI SOKAK NO: 30 - KALEİÇİ	2475676
606	MURATPAŞA	PUDING SUITE	ÖZ.KONAK. TESİSİ	6	14	BARBAROS MAHALLESİ MESCİT SOKAK NO: 25/1	2438050
607	MURATPAŞA	REUTLINGEN	ÖZ.KONAK. TESİSİ	16	35	KILIÇARSLAN MAHALLESİ ÖMER EFENDİ SOKAK NO : 12 - KALEİÇİ	2476372
608	MURATPAŞA	TEKELİ KONAKLARI	ÖZ.KONAK. TESİSİ	8	16	SELÇUKLU MAHALLESİ DİZDAR HASAN SOKAK - KALEİÇİ	2445465
609	MURATPAŞA	TUVANA	ÖZ.KONAK. TESİSİ	15	32	TUZCULAR MAHALLESİ KARANLIK SOKAK NO: 18 - KALEİÇİ	2476015
610	MURATPAŞA	TUVANA RESIDENCE	ÖZ.KONAK. TESİSİ	11	22	TUZCULAR MAHALLESİ KARANLIK SOKAK NO : 7 - KALEİÇİ	2444053
611	MURATPAŞA	TÜTAV TÜRK EVİ OTELLERİ	ÖZ.KONAK. TESİSİ	20	39	SELÇUK MAHALLESİ MERMERLİ SOKAK NO: 2-4-8 / KALEİÇİ	2486591
612	MURATPAŞA	VİLLA PERLA	ÖZ.KONAK. TESİSİ	10	20	BARBOROS MAHALLESİ HESAPÇI SOKAK NO: 26 - KALEİÇİ	2489793
613	MURATPAŞA	VİLLA VERDE	ÖZ.KONAK. TESİSİ	6	12	KILIÇARSLAN MAHALLESİ SEFEROĞLU SOKAK NO: 8	2482559
614	SERİK	ADORA RESORT OTEL	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	240	480	BELEK TURİZM MERKEZİ ÜÇÜNCÜ KUM TEPEŞİ	7254051
615	SERİK	CLUB ALİ BEY	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	452	1 000	BELEK TURİZM MERKEZİ İSKELE MEVKİ - BELEK	7151600
616	SERİK	CLUB MEGA SARAY	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	604	1 198	ÜÇÜNCÜ KUM TEPEŞİ MEVKİ KADRIYE BELDEŞİ	7101100
617	SERİK	CLUB PINE BEACH	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	367	735	İLERİBAŞI MEVKİ - BELEK	7152555
618	SERİK	CLUP ASTERIA	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	495	1 140	YENİ MAHALLE ÜÇKUM TEPEŞİ - KADRIYE BELDEŞİ	7254001
619	SERİK	GRIDA	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	444	970	BELEK TURİZM MERKEZİ	7151500
620	SERİK	LETOONIA GOLF RESORT	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	209	468	BELEK TURİZM MERKEZİ ACISU MEVKİ - BELEK	7151450
621	SERİK	PAPILLON BELVİL TATİL KÖYÜ	5 YILDIZLI TATİL KÖYÜ	286	593	TAŞLIBURUN MEVKİ BELEK TURİZM MERKEZİ - BELEK	7100900
622	SERİK	ADAM & EVE	5 YILDIZLI OTEL	469	1 000	İLERİBAŞI - İSKELE MEVKİ - BELEK	7152444
623	SERİK	ADORA RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	279	607	BELEK TURİZM MERKEZİ ÜÇÜNCÜ KUM TEPEŞİ	7254051
624	SERİK	ALTİS GOLF HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	473	1 000	BELEK TURİZM ALANI	7254240
625	SERİK	ALVA DONNA	5 YILDIZLI OTEL	452	1 168	SAHİL MAHALLESİ MİMAR SİNAN CADDESİ NO: 1 - BOĞAZKENT	7310025
626	SERİK	AYDINBEY FAMOUS RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	224	512	BOĞAZKENT BELDEŞİ	7310870
627	SERİK	BARCELO TAT BEACH GOLF RESORT HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	396	834	YENİ MAHALLE ÜÇÜNCÜ KUM TEPEŞİ MEVKİ KADRIYE BELDEŞİ	7102600

YEDİNCİ BÖLÜM

628	SERİK	BEL CONTI RESORT	5 YILDIZLI OTEL	510	1 000	İSKELE MEVKİ - BELEK	7151540
629	SERİK	BELEK BEACH RESORT OTEL	5 YILDIZLI OTEL	321	878	MİMAR SİNAN CADDESİ 35. SOKAK - BOĞAZKENT	7311010
630	SERİK	CALISTA LUXURY RESORT	5 YILDIZLI OTEL	557	1 178	TAŞLIBURUN MEVKİ KADRIYE BELDESİ	7100101
631	SERİK	CARYA GOLF OTEL	5 YILDIZLI OTEL	170	396	İLERİBAŞI İSKELE MEVKİ - BELEK	7256320
632	SERİK	CLUB VICTORIA HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	235	470	BOĞAZAK MAHALLESİ MEHMET AKİF CADDESİ 32. SOKAK - BOĞAKENT	7310101
633	SERİK	CORNELIA DE LUXE RESORT	5 YILDIZLI OTEL	358	750	BELEK TURİZM MERKEZİ İLERİBAŞI MEVKİ - BELEK	7101500
634	SERİK	CORNELIA DIAMOND GOLF RESORT & SPA	5 YILDIZLI OTEL	571	1 200	BELEK TURİZM MERKEZİ İLERİBAŞI MEVKİ (G-8 NOLU ÖZEL PARSEL) - BELEK	7101600
635	SERİK	CRYSTAL HOTELS FAMILY RESORT	5 YILDIZLI OTEL	372	876	BOĞAZAK MAHALLESİ 50 SOKAK - BOĞAZKENT	7311050
636	SERİK	ELA QUALITY RESORT HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	583	1 200	BELEK TURİZM MERKEZİ İLERİBAŞI İSKELE MEVKİ - BELEK	7102200
637	SERİK	FEBEACH RESORT BELEK OTEL	5 YILDIZLI OTEL	315	706	YENİ MAHALLE BEŞGÖZ CADDESİ NO: 8 - KADRIYE BELDESİ	7255611
638	SERİK	GLORIA GOLF RESORT	5 YILDIZLI OTEL	696	1 400	ACISU MEVKİ - BELEK	7151520
639	SERİK	GLORIA VERDE RESORT	5 YILDIZLI OTEL	250	550	İLERİBAŞI MEVKİ - BELEK	7100500
640	SERİK	IC HOTEL SANTAI	5 YILDIZLI OTEL	464	1 000	KUM TEPEŞİ MEVKİ - BELEK	7254102
641	SERİK	İBEROSTAR BELLİS OTEL	5 YILDIZLI OTEL	600	1 200	TAŞLIBURUN MEVKİ NO: - KADRIYE	7102100
642	SERİK	JOY BLUE COLLECTION BELEK	5 YILDIZLI OTEL	360	744	BELEK TURİZM ALANI İLERİBAŞI MEVKİ - BELEK	7152100
643	SERİK	JUSTINIANO CLUB BELEK	5 YILDIZLI OTEL	598	1 200	BELEK TURİZM MERKEZİ TAŞLIBURUN MEVKİ KADRIYE BELDESİ	7254201
644	SERİK	LETOONIA GOLF RESORT	5 YILDIZLI OTEL	248	528	BELEK TURİZM MERKEZİ ACISU MEVKİ - BELEK	7151450
645	SERİK	MAGIC LIFE DER CLUB SİRENE CITY	5 YILDIZLI OTEL	408	850	ÇAMLIK MEVKİ KADRIYE BELDESİ	7254130
646	SERİK	MAGIC LIFE WATERWORLD	5 YILDIZLI OTEL	772	1 620	İSKELE MEVKİ - BELEK	7151300
647	SERİK	MARITIM PINE BEACH RESORT	5 YILDIZLI OTEL	325	650	BELEK TURİZM MERKEZİ İLERİ BAŞI MEVKİ - BELEK	7100200
648	SERİK	PAPILLON AYSCHA	5 YILDIZLI OTEL	363	750	İLERİBAŞI MEVKİ	7101200
649	SERİK	PAPILLON ZEUGMA	5 YILDIZLI OTEL	311	648	BELEK TURİZM MERKEZİ İLERİBAŞ MEVKİ - BELEK	7101000
650	SERİK	ROBINSON CLUB NOBİLİS GOLF OTEL	5 YILDIZLI OTEL	437	898	ACISU MEVKİ - BELEK	7100300
651	SERİK	SİRENE BELEK	5 YILDIZLI OTEL	426	1 000	BELEK TURİZM MERKEZİ ÜÇ KUM TEPEŞİ MEVKİİ PK 33 - BELEK	7100800

652	SERİK	SPICE HOTEL & SPA	5 YILDIZLI OTEL	546	1 160	BELEK TURİZM MERKEZİ İLERİBAŞI İSKELE MEVKİ - BELEK	7151767
653	SERİK	SUN ZEYNEP OTEL	5 YILDIZLI OTEL	405	850	BELEK TURİZM MERKEZİ	7254180
654	SERİK	VERA CLUB HOTEL MARE	5 YILDIZLI OTEL	370	888	BOĞAZAK MAHALLESİ AKDENİZ CADDESİ 50. SOKAK NO : 18 - BOĞAZKENT	
655	SERİK	VERA CLUB HOTEL PARAISO VERDE	5 YILDIZLI OTEL	646	1 584	BOĞAZAK MAHALLESİ MEHMET AKİF CADDESİ 37. SOKAK - BOĞAZKENT	7310743
656	SERİK	VOYAGE BELEK	5 YILDIZLI OTEL	587	1 175	BELEK TURİZM MERKEZİ İSKELE MEVKİ - BELEK	7102500
657	SERİK	XANADU RESORT HOTEL	5 YILDIZLI OTEL	422	890	ACISU MEVKİ - BELEK	7100000
658	SERİK	ARCADIA INTERNATIONAL HOTEL RESORT	4 YILDIZLI OTEL	471	982	BELEK TURİZM MERKEZİ İSKELE MEVKİ PK 9 - BELEK	7151100
659	SERİK	CESARS TEMPLE OTEL	4 YILDIZLI OTEL	571	1 176	İLERİBAŞI MEVKİ - BELEK	7151015
660	SERİK	CLUB MEGA SARAY	4 YILDIZLI OTEL	314	660	ÜÇÜNCÜ KUM TEPEŞİ MEVKİ KADERİYE BELDESİ	7101100
661	SERİK	MELISSA GARDEN OTEL	4 YILDIZLI OTEL	199	408	AKINLAR MAHALLESİ DENİZ CADDESİ DİNLER BAĞÇESİ KARŞISI	7256070
662	SERİK	SIAM ELEGANCE HOTEL & SPA	4 YILDIZLI OTEL	324	812	BOĞAZAK MEVKİ - BOĞAZKENT	
663	SERİK	GOLDEN BELEK	3 YILDIZLI OTEL	49	99	TURBAN YOLU KÖYÜ MEVKİ - BELEK	7152000
664	SERİK	PAPILLON BELVİL TATİL KÖYÜ	3 YILDIZLI OTEL	121	256	TAŞLIBURUN MEVKİ BELEK TURİZM MERKEZİ - BELEK	7100900
665	SERİK	BELEK POSEIDON	KAMPİNG	19	47	ÇAMLIK MAHALLESİ İLERİBAŞI MEVKİ - BELEK	7151912
666	SERİK	GLORIA ELEGANCE RESORT	ÖZ.KONAK. TESİSİ	57	120	İLERİBAŞI İSKELE MEVKİ	7100600
667	SERİK	ANTALYA GOLF CLUB KEMPINSKI HOTEL THE DOME	GOLF TESİSİ	176	417	ÜÇKUM TEPEŞİ KADRIYE BELDESİ	7101300
668	SERİK	CARYA GOLF OTEL	GOLF TESİSİ	0	0	İLERİBAŞI İSKELE MEVKİ - BELEK	7256320
669	SERİK	CORNELIA DIAMOND GOLF RESORT & SPA	GOLF TESİSİ	0	0	BELEK TURİZM MERKEZİ İLERİBAŞI MEVKİ (G-8 NOLU ÖZEL PARSEL) - BELEK	7101600
670	SERİK	GLORIA ELEGANCE RESORT	GOLF TESİSİ	0	0	İLERİBAŞI İSKELE MEVKİ	7100600
671	SERİK	GLORIA GOLF RESORT	GOLF TESİSİ	0	0	ACISU MEVKİ - BELEK	7151520
672	SERİK	NATIONAL GOLF CLUB	GOLF TESİSİ	0	0	BELEK TURİZM MERKEZİ ÜÇKUM TEPE MEVKİ - BELEK	7254620
673	SERİK	ROBINSON CLUB NOBILIS GOLF OTEL	GOLF TESİSİ	23	68	ACISU MEVKİ - BELEK	7100300
674	SERİK	TAT GOLF	GOLF TESİSİ	0	0	KADRIYE BELDESİ ÜÇ KUM TEPEŞİ MEVKİ	7255303
675	SERİK	KAYA BELEK	TURİZM KOMPLEKSİ	798	1 745	ÜÇKUM TEPEŞİ MEVKİ BELEK TURİZM MERKEZİ - BELEK	7255500
TOPLAM				139,082	298,145		

Kaynak : Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü - Nisan 2010

3. Ziyaretçi ve Gelir Durumu

2008 yılında Antalya'ya gelen yerli ve yabancı ziyaretçi sayısı 9 093 071 olarak gerçekleşmiştir. Bu ziyaretçilerin 8 564 513'ü yabancı, 428 624'ü vatandaş ziyaretçilerden, 99 934'ü deniz limanlarından giriş yapan günübirlik yerli-yabancı ziyaretçilerden oluşmaktadır. 2008 yılında Antalya'ya gelen yabancı turist sayısı bir önceki yıla göre % 17,46 oranında (1 273 157) oranında artmıştır.

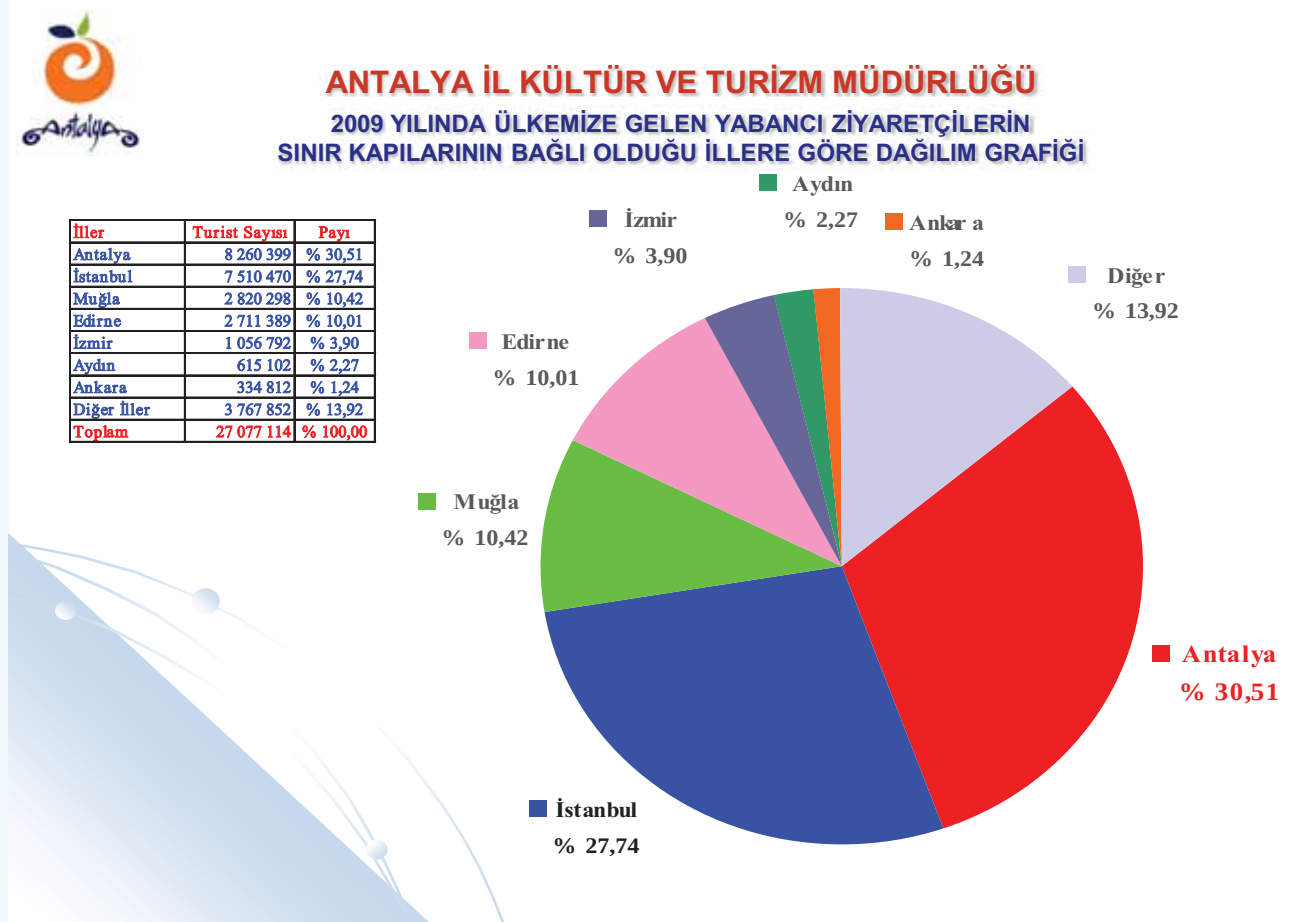
2008 yılında Antalya'ya en çok ziyaretçi gönderen ülke sıralamasında; Almaya, % 26,97 (2 309 762) ile birinci, Rusya % 25,49 (2 183 302) ile ikinci, Ukrayna % 5,29 (452 978) ile üçüncü sırada yer almaktadır. Ukrayna'yı; Hollanda, İsrail, İngiltere, İsveç, Avusturya, Polonya, Belçika ve Fransa izlemektedir.

2009 yılında Antalya'ya gelen ziyaretçi sayısı 8 796 585 olarak gerçekleşmiş olup, bu ziyaretçilerin 8 260 399'u yabancı, 444 475'i vatandaş ziyaretçilerden, 91 711'i deniz limanlarından giriş yapan günübirlik yerli-yabancı ziyaretçilerden oluşmaktadır. 2009 yılında Antalya'ya gelen yabancı turist sayısı bir önceki yıla göre % 3,55 (304 144) oranında azalmıştır.

2009 yılında Antalya'ya en çok ziyaretçi gönderen ülke sıralamasında Almaya, % 27,82 (2 298 231) ile birinci, Rusya Federasyonu % 25,58 (2 112 673) ile ikinci, Hollanda % 5,16 (425 966) ile üçüncü sırada yer almaktadır. Hollanda'yı Ukrayna, İngiltere, Avusturya, Polonya, Fransa, İsveç ve Belçika izlemektedir.

Konu ile ilgili bazı istatistikî tablolar aşağıda belirtilmiştir.

a. İllere Göre Ziyaretçi Tablosu

b. Yıllar İtibariyle Ziyaretçi Tablosu

ANTALYA İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

YILLAR İTİBARIYLA ÜLKEMİZE VE ANTALYA'YA GELEN YABANCI ZİYARETÇİ SAYILARI

YILLAR	YABANCI ZİYARETÇİ SAYILARI		ANTALYA'NIN PAYI (%)	YILLAR	YABANCI ZİYARETÇİ SAYILARI		ANTALYA'NIN PAYI (%)
	ANTALYA	TÜRKİYE			ANTALYA	TÜRKİYE	
1980	4 903	1 288 060	0.38	1995	1 939 477	7 726 886	25.10
1981	6 694	1 405 311	0.48	1996	2 540 965	8 614 085	29.50
1982	10 151	1 391 717	0.73	1997	2 901 788	9 689 004	29.95
1983	18 385	1 625 099	1.13	1998	2 609 150	9 752 697	26.75
1984	45 334	2 117 094	2.14	1999	1 824 406	7 487 285	24.37
1985	65 915	2 614 924	2.52	2000	3 230 837	10 428 153	30.98
1986	101 539	2 391 085	4.25	2001	4 167 841	11 618 969	35.87
1987	214 718	2 855 546	7.52	2002	4 747 328	13 256 028	35.81
1988	379 019	4 172 727	9.08	2003	4 681 951	14 029 558	33.37
1989	609 534	4 459 151	13.67	2004	6 047 168	17 516 908	34.52
1990	826 027	5 389 308	15.33	2005	6 884 024	21 124 886	32.59
1991	625 650	5 517 897	11.34	2006	6 011 183	19 819 833	30.33
1992	1 189 354	7 076 096	16.81	2007	7 291 356	23 341 074	31.24
1993	1 215 800	6 500 638	18.70	2008	8 564 513	26 336 677	32.52
1994	1 198 238	6 670 618	17.96	2009	8 260 399	27 077 114	30.51

c. Müze ve Örenyerleri Ziyaretçi ve Gelir Tablosu

ANTALYA İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

2009 YILINDA İLİMİZDEKİ MÜZE VE ÖREN YERLERİNİ ZİYARET EDEN YERLİ VE YABANCI TURİST SAYISI İLE ELDE EDİLEN GELİR TUTARI

MÜZELER	GİRİŞ ÜCRETİ	ÜCRETLİ ZİYARETÇİ	ÜCRETSİZ ZİYARETÇİ	İNDİRİMLİ GRUP (Seyahat Acentası)	MÜZE KARTLI ZİYARETÇİ	ZİYARETÇİ TOPLAMI	MÜZE GELİRİ
ANTALYA MÜZESİ	15,00 TL	27 701	33 435	34 786	6 538	102 460	415.515,00 TL
ALANYA MÜZESİ	3,00 TL	7 338	6 215	0	324	13 877	22.104,00 TL
SİDE MÜZESİ	10,00 TL	19 625	6 866	6 967	1 259	34 717	196.250,00 TL
MÜZELER TOPLAMI		54.664	46.516	41.753	8.121	151 054	633.869,00 TL
ÖREN YERLERİ	GİRİŞ ÜCRETİ	ÜCRETLİ ZİYARETÇİ	ÜCRETSİZ ZİYARETÇİ	İNDİRİMLİ GRUP (Seyahat Acentası)	MÜZE KARTLI ZİYARETÇİ	ZİYARETÇİ TOPLAMI	ÖREN YERİ GELİRİ
ASPENDOS	15	76 429	47 166	158 192	14 348	296 135	1.146.435,00 TL
PERGE	15	31 195	16 703	169 626	3 002	220 526	467.925,00 TL
PHASELIS	8	82 885	26 851	39 147	4 095	152 978	663.080,00 TL
NOEL BABA MÜZESİ	10	42 312	26 937	313 883	3 096	386 228	423.120,00 TL
MYRA	10	43 273	23 320	318 391	2 104	387 088	432.730,00 TL
XANTHOS	3	17 193	2 376	2 435	245	22 249	51.579,00 TL
SİMENA	8	20 364	5 637	4 646	529	31 176	162.912,00 TL
PATARA	5	63 150	6 686	1 928	1 056	72 820	315.750,00 TL
TERMESSOS	8	17 047	5 000	2 462	150	24 659	136.376,00 TL
KARAIN	3	4 325	8 648	564	148	13 685	12.975,00 TL
OLYMPOS	3	112 674	23 925	315	2 385	139 299	338.022,00 TL
OLYMPOS (Plaj Kartı)	5	29 840	0	0	0	29 840	149.200,00 TL
ARYKANDA	3	2 246	289	0	0	2 535	6.738,00 TL
ALANYA KALESİ	10	154 377	17 007	46 417	3 816	221 617	1.543.770,00 TL
EHMEDEK KALESİ	10	8 615	6 211	0	215	15 041	86.150,00 TL
ALANYA KIZIL KULE	3	16 853	1 969	0	161	18 983	50.559,00 TL
SELGE	3	2 639	0	155	0	2 794	7.917,00 TL
SİDE TİYATROSU	10	52 873	15 126	8 417	2 458	78 874	528.730,00 TL
ALANYA ATATÜRK EVİ VE MÜZESİ	Ücretsiz	-	4 568	-	-	4 568	0,00 TL
ANTALYA ATATÜRK EVİ VE MÜZESİ	Ücretsiz	-	26 279	-	-	26 280	0,00 TL
ÖREN YERLERİ TOPLAMI		778 290	264 698	1 066 578	37 809	2 147 375	6.523.968,00 TL
GENEL TOPLAM		832 954	311 214	1 108 331	45 930	2 298 429	7.157.837,00 TL

4. Seyahat Acentaları

İlimizde 2009 yılı verilerine göre; farklı gruplarda toplam 975 adet Turizm Seyahat Acentası bulunmaktadır. Bu acentaların, 9'u Aksu, 234'ü Alanya, 1'i Döşemealtı, 2'si Finike, 41'i Kaş, 97'si Kemer, 1'i Kepez, 29'u Konyaaltı, 139'u Manavgat, 392'si Muratpaşa, 3'ü Kumluca, ve 26'sı Serik'de faaliyet göstermektedir.

ANTALYA İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ TURİZM SEYAHAT ACENTALARININ SAYISI VE İLÇELERE GÖRE DAĞILIMI

FAALİYET BÖLGELERİ	SEYAHAT ACENTASI GRUPLARI									
	A GRUBU		AG GRUBU		B GRUBU		C GRUBU		TOPLAM	
	MERKEZ	ŞUBE	MERKEZ	ŞUBE	MERKEZ	ŞUBE	MERKEZ	ŞUBE	MERKEZ	ŞUBE
MURATPAŞA	271	88	24	3			4	2	299	93
	359		27		0		6		392	
KONYAALTI	13	14	1		1				15	14
	27		1		1		0		29	
AKSU	6	3							6	3
	9		0		0		0		9	
KEPEZ	1								1	0
	1		0		0		0		1	
DÖŞEMEALTI	1								1	0
	1		0		0		0		1	
ALANYA	103	97	17	7	3	2	2	3	125	109
	200		24		5		5		234	
MANAVGAT	49	78	4	4	2		2		57	82
	127		8		2		2		139	
KEMER	44	50	2		1				47	50
	94		2		1		0		97	
SERİK	16	9	1		1				18	9
	25		1		1		0		27	
FİNİKE	2								2	0
	2		0		0		0		2	
KUMLUÇA	2		1						3	0
	2		1		0		0		3	
KAŞ	29	7	3		2				34	7
	36		3		2		0		41	
TOPLAM	537	346	53	14	10	2	8	5	608	367
	883		67		12		13		975	
GENEL TOPLAM	975									

(*) Veriler 31.12.2009 tarihi itibarıyla.

5. Profesyonel Turist Rehberleri

ANTALYA İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ MÜDÜRLÜĞÜMÜZE KAYITLI PROFESYONEL TURİST REHBERLERİNE AİT VERİLER

YABANCI DİL DAĞILIMI						
Almanca	İngilizce	Fransızca	İtalyanca	Rusça	Bulgarca	Japonca
590	502	71	27	257	73	11
Hollandaca	İsveççe	Norveççe	İspanyolca	Arapça	Romence	Çince
65	7	12	10	4	9	4
Fince	Danimarkaca	Yunanca	Korece	Lehçe	İbranice	Macarca
0	4	3	1	2	2	5
Çekçe	Sırpça	Slovakça	Farsça	Portekizce		
1	1	1	4	1		

ÜLKESEL / BÖLGESEL	
1 Dil Bilen	1 242
2 Dil Bilen	176
3 Dil Bilen	17
4 Dil Bilen	4
6 Dil Bilen	1
TOPLAM REHBER	1 440

ÜLKESEL / BÖLGESEL KOKARTLI REHBER SAYISI	
Ülkesel Kokartlı Rehberler	1 411
Bölgesel Kokartlı Rehberler	29
TOPLAM	1 440

(*) Veriler 31.12.2009 tarihi itibarıyla.

İlimizde 2009 yılı verilerine göre; İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne kayıtlı profesyonel turist rehberi sayısı 1 440 olup, bunlardan 1.411'i ülkesel ve 29'u bölgesel kokartlıdır. Bu rehberlerden; 590'ı Almanca, 502'si İngilizce, 257'si Rusça, 71'i Fransızca, 73'ü Bulgarca, 65'i Hollanda'ca bilenlerden, diğerleri de nadir dil bilenlerden oluşmaktadır.

Rehberlerle ilgili ilimizde meslek birliği olarak, ARO- Antalya Rehberler Odası'nın da sektöre olumlu katkılarının olduğu görülmektedir.

6. Turizm Amaçlı Sportif Faaliyetler

İlimizde 2009 yılı verilerine göre; Su Üstü, Su Altı, Rafting, Quad, Kano ve Yamaç Paraşütü gibi turizm amaçlı sportif faaliyetler için toplam 397 adet Turizm Amaçlı Sportif Faaliyet Belgesi düzenlenmiştir.

7. Mavi Bayrak

"Dünya Lideri Antalya"

2009 yılı itibarıyla ülkemiz genelinde 300 adet mavi bayrak dalgalanan tesisin bulunduğu, 640 kilometrelik kıyı şeridi bulunan Antalya'da da, 159 adet mavi bayrak belgeli tesisin olduğu, bu durumda ilimizin, Dünyada en çok mavi bayrak ödüllü plaj ve marina sayısı ile birinci sırada olduğu görülmektedir.

Mavi Bayrak, gerekli standartları taşıyan nitelikli plaj ve marinalara verilen uluslararası çevre ödülüdür. Temiz, bakımlı, donanımlı, güvenli ve dolayısıyla uygar, sürdürülebilir bir çevrenin sembolüdür. Mavi

bayrak, özünde temiz deniz suyu, sonrasında da çevre eğitimi ve bilgilendirmeye önem veren gerekli donanımına sahip, iyi bir çevre yönetimini temsil etmektedir.

Mavi Bayrak projesi ilk olarak 1987 yılında Avrupa'da, Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde başlamıştır. Proje, 2001 yılına kadar sadece Avrupa Birliği ülkelerinde uygulanmakta iken, dünya ülkelerinden gelen talep üzerine bugün 29'u Avrupa ülkesi olmak üzere toplam 42 ülkede uygulanmaktadır. Programın merkezi Danimarka'nın Kopenhag şehridir.

Mavi Bayrak projesi, Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (Foundation For Environmental Education-FEE) tarafından koordine edilmekte ve Türkiye temsilciliğini Türkiye Çevre Eğitim Vakfı (TÜRÇEV) yapmaktadır. Ülkemizde Mavi Bayrak uygulamasına 1993 yılında başlanmış olup, aynı yıl Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın öncülüğünde TÜRÇEV'in kurulmasıyla, Avrupa Çevre Eğitim Vakfı'na (Bugünkü adıyla, Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı) üye olunmuştur.

Mavi Bayrak ile ilgili istatistiki veriler aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir.

a. Mavi Bayrak Ödüllü Plaj ve Marinalar Tablosu

Yıllar İtibarıyla Ülkemizdeki ve Antalya'daki Mavi Bayrak Ödüllü Plaj ve Marina Sayıları ile Antalya'nın Payı

YILLAR	MAVİ BAYRAK ÖDÜLLÜ PLAJ VE MARİNALAR						ANTALYA'NIN PAYI
	T Ü R K İ Y E			A N T A L Y A			
	PLAJ	MARİNA	TOPLAM	PLAJ	MARİNA	TOPLAM	
2001	99	11	110	50	3	53	% 48
2002	127	12	139	61	3	64	% 46
2003	140	11	151	59	3	62	% 41
2004	151	12	163	72	3	75	% 46
2005	174	12	186	87	3	90	% 48
2006	192	14	206	90	3	93	% 45
2007	235	14	249	126	3	129	% 52
2008	258	13	271	143	2	145	% 54
2009	286	14	300	156	3	159	% 53

b. Uluslar arası Mavi Bayrak Tablosu

2009 YILI ULUSLARARASI MAVİ BAYRAK SAYILARI

PLAJLAR			MARİNALAR		
1	İspanya	486	1	Almanya	126
2	Yunanistan	425	2	İspanya	75
3	Fransa	288	3	Fransa	73
4	Türkiye	286	4	Danimarka	70
5	İtalya	227	5	Hollanda	69
6	Portekiz	226	6	İtalya	56
7	Danimarka	218	7	İsveç	49
8	Hırvatistan	115	8	Finlandiya	49
9	İrlanda	75	9	Hırvatistan	24
10	İngiltere ve Kuzey İrlanda	71	10	Portekiz	21
11	Güney Kıbrıs	53	11	Türkiye	14
12	Hollanda	41	12	Yunanistan	8
	Diğer 36 Ülke	185		Diğer 22 Ülke	45
	TOPLAM	2696		TOPLAM	639

Rafting Sporu Foto: M. DÖNMEZER

8. Turizm Danışma Büroları

İlimizde daha önce Mülga İl Turizm Müdürlüklerine bağlı müstakil Müdürlük olarak hizmet veren;

- Merkez Turizm Danışma Müdürlüğü
- Havaalanı Turizm Danışma Müdürlüğü
- Alanya Turizm Danışma Müdürlüğü
- Manavgat Side Turizm Danışma Müdürlüğü
- Kemer Turizm Danışma Müdürlüğü ve Büro olarak hizmet veren,
- Kaş Turizm Danışma Bürosu,

16/04/2003 tarihinde kabul edilen 4848 Sayılı Kanunla, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne bağlı olarak aynı yerlerde "Turizm Danışma Bürosu" adı ile teşkilatlanarak, yetki sınırları dahilindeki yerlerde, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün faaliyet sahasına giren tüm turizmle ilgili konularda faaliyetlerini sürdürmektedirler.

9. Alternatif Turizm Faaliyetleri ve Alanları

1. Rafting ve Safari

1.a. Rafting

İlimizde ilk olarak, Manavgat Beşkonak KöprülÜ Kanyonundaki Köprü çayında başlayan Rafting sporu

Alanya, Serik ve diğer yörelerimizde de gelişim göstermektedir.

Toros Dağları'ndan doğan Köprü Irmağı 120 km boyunca kıvrılarak akar. İlimiz Manavgat İlçesi Beşkonak Köyü'nden ulaşılan Rafting yapılan kanyonun en tepesinde bir Roma Köprüsü bulunmaktadır. 22 m.lik bu kemer, bin yıllardır Selge Antik Kenti'ne yol vermektedir.

1.b. Safari (Jip, Motokraf ve Kamyon Safarisı)

İlimizde daha çok dağlık bölgelerde yapılan jeep, motor ve kamyon safari turları;

- Kemer İlçesi-Kuzdere Gedelme-Altınyaka (Gödenne) - Kumluca hattı,
- Serik İlçesi Gebiz Beldesi -Uçansu Şelalesi hattı
- Manavgat ile Alanya İlçelerinde çeşitli hatlarda yapılmaktadır.

2. Golf Turizmi

İlimiz Serik İlçesi Belek Bölgesi, özellikle golf meraklıları için Avrupa'nın en iyi imkanlarını sunmaktadır. Uluslararası turnuvalara da sahne olan bu cennetlerde hem spor yapılmakta, hem de tatil ve eğlencenin keyfi yaşanmaktadır.

Jeep Safari:Foto: Kerim ATILGAN

Kamyon Safari:Foto:M.DÖNMEZER

Golf Sahası Serik - Belek Foto:M.DÖNMEZER

3. Kaleiçi Kültür Turizmi

Kaleiçi

İlimiz çekirdek merkezini oluşturan,deniz tarafından kaplanan antik şehir ve duvarlar, günümüzde Kaleiçi diye adlandırılmaktadır. Caddeler ve binalar, hala Antalya'nın tarihini yansıtan bir çok işaretle doludur. Evlerin karakteristik yapıları Antalya'nın sadece mimari tarihi hakkında fikir vermekle kalmaz, aynı zamanda bölgedeki yaşam tarzını, gelenek ve görenekleri, yaşam alışkanlıklarını en iyi şekilde yansıtır.

Geleneksel konut dokusu ve ev mimarimize örnek teşkil eden Beypazarı ve Safranbolu'dan sonra en iyi korunabilmiş yer olma özelliğine sahiptir.

Sur içindeki dar sokaklar, limandan yukarıya duvar boyunca uzanırlar. Saat Kulesi, Yivli Minare, Keyhüsrev Medresesi, Karatay Medresesi, İskele Camii, Tekeli Mahmut Paşa Camii sur içindeki önemli tarihi eserlerden sadece bazılarıdır.

Kaleiçi'nde sokaklar, diğer tüm eski kent dokularında olduğu gibi taşıta değil, insan ve atlı trafiğe yetecek genişliktedir. Yüksek duvarlarla çevrili, portakal, limon, keçi boynuzu, palmiye ağaçlarıyla süslü bahçeli evlerin çoğunda sarnıç şeklinde kuyular vardır.

Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin yürüttüğü ve uyguladığı güzel projeyle şimdilerde Kaleiçi, asli konumuna kavuşturularak estetik ve koruma anlayışının bütünleştiği manada düzenlenmiş, yol kenarları asma

Antalya Kaleiçi Evleri Foto:M.DÖNMEZER

çiçeklerle süslenmiş, araç trafiği kontrollü olarak azaltılmış nefis, kültür ve tarih kokan bir gezinti yeri haline getirilmiş bulunmaktadır. Biz burada bu konuda katkıları bulunan; Kültür ve Turizm Bakanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Antalya Valiliği, Akdeniz Üniversitesi, ve Antalya Büyükşehir Belediyesi yetkililerine bu hassasiyetlerinden dolayı teşekkürlerimizi sunuyor ve bu tür mekanlarımızın ilelebet korunması ve bakımının yapılmasının insanlığa faydalı olduğunu düşünüyoruz.

(Bkz.)- Kitabımızın "1. Cilt-III. ESKİ DÖNEM ANTALYASI- 3.SELÇUKLU ÖNCESİ DÖNEMİ ANTALYASI VE KALEİÇİ" bölümünden değişik bir açıdan incelenebilir.

4. Kongre Turizmi

İlimizde özellikle Kundu, Belek, Kemer, Manavgat, Alanya ve Merkez'de bulunan belgeli turizm tesislerinde çok fazla sayıda kongre, fuar ve büyük organizasyonların yapılabileceği mekanlar mevcuttur.

Bu bakımdan İlimiz, birinci sınıf

otel konaklama ve konferans tesisi zenginliği, kolay ulaşımı, güzel dekorlar ve eşsiz manzara cazibesi, mükemmel iklimi ve alternatif kültürel faaliyetlere göre çok daha düşük maliyet avantajları ile kongre turizmine çok uygun bulunmaktadır.

İl Merkezinde bu amaçla hizmet verilen merkezlerden Cam Piramit, ANFAŞ-EXPO Fuar Merkezi ve Tayla Kongre Merkezi, yıl boyunca büyük organizasyonlara ev sahipliği yapmaktadır.

5. İnanç Turizmi

5.1. Demre Noel Baba Festivali

İlimiz Demre ve Kaş İlçelerinde her yıl 6 ve 8 Aralık tarihleri arasında düzenlenmekte olan "Uluslararası Noel Baba Festivali", bilhassa Demre İlçemizdeki bulunan "Noel Baba Müzesi" ve Myra Antik Kentinin önemi ile son yıllarda Antalya'da yabancıların da katıldığı bir sempozyum şekline dönüşmüştür.

5.2. Serik Belek - Dinler Bahçesi

İlimiz Serik İlçesi Belek Turizm Bölgesi içerisinde bulunan "Dinler Bahçesi", 20 bin metrekarelik bir alan üzerinde cami, kilise, sinagog, müze, danışma bürosu ve yönetim binası açık ve kapalı alanlardan oluşmaktadır. Kapalı alanı 1.100 metrekaredir. Kilise kendi içinde Protestan, Katolik ve Ortodokslar'a ait olmak üzere üç kısma ayrılmaktadır.

Antalya-Serik-Belek Dinler Bahçesi

5.3. Tarihi ve Külliye Camileri

İlimizde Selçuklu, Osmanlı ve yeni dönemde yapılan birçok camilerimiz mevcuttur. Turizme hitap eden ve çok sayıda ziyaretçinin gezip gördüğü Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait camilerin başında İl Merkezi,

Manavgat Külliye Camii-Foto: www.manavgatmuftulugu.gov.tr

Alanya, Akseki, Korkuteli ilçelerindeki bazı camiler ile Elmalı İlçemizdeki Ömer Paşa Camii dikkat çeken tarihi camiler arasındadır.

(Bkz.)- Kitabımızın "2.Cilt-VII-SOSYAL, EKONOMİK VE KÜLTÜREL YAPI-15-VAKIFLAR-2-VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENVANTERİNDEKİ VAKIFLAR-b.Vakıflar Bölge Müdürlüğü'ne Bağlı Vakıf Eserleri" bölümünden de diğer tarihi camiler incelenebilir.

Ayrıca bir örneği aşağıdaki resimde görülen ve 2004 yılında inşa edilen İlimiz Manavgat İlçe merkezindeki Külliye Camii, yıl boyunca birçok yerli ve yabancı ziyaretçiye ve ibadet edenlere ev sahipliği yapan örnek ve muhteşem-bakımlı bir ibadethane olduğu görülmektedir.

Manavgat Merkez Külliye Camii*

Mülkiyeti Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir. Cami Örneği Mahallesi Çevre Yolu Alanya-Antalya yolu üzerinde olup, Caminin arsa alanı 9000 m², inşaat alanı; 1500 m²'dir Cami bir ana kubbe, 4 yarım ay şeklinde kubbe ve 27 adet küçük kubbeden oluşmaktadır. Ana kubbenin yerden yüksekliği 30 metredir. Dört minaresi her minarenin üçer şerefesi olup minarelerin yüksekliği 60 m.dir Her minare 3'er şerefeli olup cami Selçuklu ve Osmanlı mimari tarzında inşa edilmiş, eserin künde-kari kapısı bir senelik el işçiliği ile yapılmış, çinilerinin büyük kısmı el yapısı taş çinidir. Camiye 250 ton demir, 65 ton kurşun, 500 metreküp beton kulla-

nılmak suretiyle birinci sınıf malzeme ve işçilikle yapılmıştır. Caminin üç ana kapısı mevcuttur. Yan kapılardan giriş sermafile kadar çıkmaktadır. Camii için; 2004 yılı maliyeti ile yaklaşık olarak 3 trilyon TL harcanmıştır. Cami; şimdi Elazığ İl Müftüsü olan Ömer KOCAOĞUL'un önderliğinde tamamen Manavgat halkının katkıları ile yapılmıştır. 20 Eylül 2004 tarihinde Devlet Bakanı Mehmet AYDIN ve çok sayıda komşu İl ve İlçe Müftülerinin ve on bine yakın vatandaşın katılımı ile hizmete açılmıştır. Camini Mimarı Konyalı Hacı Veyis Zade Camii Mimarı olan Hasan HAZER'dir.

***Kaynak:www.manavgatmuftulugu.gov.tr**

6. Konyaaltı Kış Turizmi

Antalya Körfezi'nin batısında olan Beydağları, Toroslar'ın başlangıcıdır. Saklıkent'e İlimiz Akdeniz Üniversitesi-İller Bankası kavşağından batıya doğru Çakırlar yolundan yaklaşık 25 km mesafe ile ulaşılmaktadır.

Antalya'da Kayak Turizmi denince ilk akla gelen Saklıkent Kayak ve Dinlenme Merkezi'nin bulunduğu "Saklı Yaylası" 2000 m irtifası olan Bakırlı Dağı yamacındadır.

7. Kemer Tahtalı Teleferiği

İlimiz Kemer-Kumluca Karayolu üzeri Çamyuva-Tekirova beldelelerinin arasından karayolu ile ilk binme istasyonuna ulaşılan Tahtalı Teleferik; eşsiz manzaralı tertemiz masmavi görüntülü Akdeniz'den, 2.365 m. yükseklikteki Tahtalı dağının eşsiz birleşimini sizlere turizm deneyimiyle yaşıtıyor. Teleferik ile dakikalar içerisinde 4350 m uzunluğundaki tırmanma şeridini, 80 kişi-

lik kabinler ile yaklaşık 10 dk. içerisinde tamamlayabilirsiniz. "Denizden Gökyüzüne" sloganını gerçeğe dönüştüren bu proje ile hem yaz hem de kış turizmini doya doya yaşayabilirsiniz. Kış aylarında kış sporları için, yaz aylarında ise denize girip yukarıda hem manzara hem de serinlemek amacı ile faydalanabilmeniz mümkün. Avrupa'nın en uzun Teleferiği olan Tahtalı Teleferiği Akdeniz ile Tahtalı Dağı'nı (Olympos Dağı) nı birleştirmektedir.

Bunaltıcı yaz günlerinde ve her zaman, Tahtalı Teleferiği'ni kullanarak denizden sadece bir kaç dakika içerisinde Tahtalı Dağı'nın zirvelerine ulaşip serin-

lemek ve doğa manzarasının keyfini çıkarmak mümkündür. Zirvede iken Antalya'dan Kumluca burnuna kadar olan kıyı şeridi görülebilmekte, manzaranın daha iyi izlenebilmesi için sabah veya akşam vakitlerinde çıkılması tavsiye edilmekte ve tesislerde lokanta da kahvaltı imkanının bulunduğu anlaşılmaktadır.

Adres: Fajos Turizm İşlet.Teleferik A.Ş. Cumhuriyet Meydanı N:1/G/

Tel : 0242.814 30 47-
Kemer/ANTALYA

8. Yayla Kültür Turizmi

İlimiz Akseki, İbradı, Alanya, Gündoğmuş, Gazipaşa, Korkuteli, Elmalı, Kaş, Finike, Kumluca ve Kemer İlçelerindeki çeşitli yaylalarda kültür ve yayla turizmi yapılması mümkündür.

Antalya - Kemer - Tekirova - Tahtalı Teleferiği

Kumluca-Gödene Yaylası

9. Kemer-Çıralı-Yanartaş

Antalya-Kemer-Kumluca yolu üzerinde, Kemer İlçesi Ulupınar Köyü Çıralı Mahallesinden giden yoldan sonra, yaklaşık 30 dk. yürüyerek yaya olarak ulaşılabilen Çıralı, diğer ismiyle Yanartaş'da, kayaların arasından doğalgaz sızıntısı nedeniyle çıkan alevler yüzyıllardır hiç sönmeden yanmaktadır. Muhteşem bir hikmet ürünü olan Çıralı-Yanartaş, aynı zamanda Milli Park olarak da ilan edilerek koruma altına alınmış ilimizde ve ülkemizde benzeri olmayan bir "Temalı Turizm" sahası olarak öne çıkmakta ve yaz günlerinde burada gezen ziyaretçilerin ziyaret dönüşünde serinlemek ve güneşlemek amacıyla kendilerini rahatlatabilecek çok güzel ve temiz Çıralı Sahili de yöreye ayrı bir güzellik katmaktadır.

Ayrıca Termesos Antik Kentine de yaya olarak bu sahilden ulaşılabilir.

10. Alanya Sapidere Kanyonu

Alternatif turizm açısından ilimiz Alanya İlçesi'nin doğusunda Sapidere Köyünde bulunan Sapidere Kanyonu 750 mt. uzunluğunda olup yaklaşık 400 mt. yüksekliğe sahiptir. Sapidere çayının çıkış noktasında bulunan kanyon üzerine yapılan çelik desteklerle yürüyüş yolu ve kanyon girişinde inşa edilen mesire yeri, kır gazinosu vs. yatırımlar ile kanyon görülmeğe değer bir turizm alanı haline getirilmiştir. Alanya'ya 40 km., Antalya Hava Limanı'na 175 km uzaklıkta olan Sapidere kanyonuna Alanya-Gazipaşa karayolundan Demirtaş Kasabasına giden yoldan asfalt yol ile rahatlıkla ulaşılabilir.

Alanya'nın Sapidere Köyünde bulunan; Sapidere Kanyonu girişinden yaklaşık 300 metre içeride görmeye değer bir şelale ve bu şelalenin döküldüğü yerde yüzmeye müsait büyüklükte bir doğal havuz bulunmaktadır.

Kanyon içerisine gelen misafirlerin rahatlıkla yürüebilmesi için planlanmış yürüyüş yolu platformu,

Çıralı - Yanartaş

Alanya Sapidere Kanyonu

Foto:www.alanya-rehber.com/tr

ahşap ve çelik yapı malzemesi kullanılarak oluşturulmuş, çevreye herhangi bir şekilde zarar verilmeyecek şekilde inşa edilmiş platform gerektiğinde kaldırılabilir şekilde yapılmıştır.

Alanya'nın o bunaltıcı yaz sıcaklarından kurtulup bir nebze olsun serinlemek isteyenlerin uğrak yeri haline gelen Sapadere Kanyonu gerçekten görülmeye değer bir doğa harikasıdır.

Sapadere Kanyonu'na gidildiğinde, Sapadere köyü içerisindeki Su değirmeni, ipek dokuma atölyesini görmeden gidilmemelidir. Yaylalardaki karlardan eriyerek gelen buz gibi sulara yetişen alabalıklardan yemeyi unutmayın. Su kenarına kurulu çardaklarda temiz orman havasını teneffüs ederken şehrin stresinin ve gürültüsünün uzaklaşmak da mümkün olmaktadır.

11. Cumhurbaşkanlığı Uluslararası Türkiye Bisiklet Turu

2010 yılında 46'ncısı düzenlenen Cumhurbaşkanlığı Uluslararası Türkiye Bisiklet Turu'na, 2008 yılında ilk kez bir cumhurbaşkanı katılmış (Cumhurbaşkanı Abdullah GÜL) ve turun tanıtımı bakan düzeyinde yapılmıştır.

İstanbul Sultanahmet Meydanı'nda 12 Nisan 2009'da saat 11.30'da Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL'ün verdiği startla başlayan 45. Cumhurbaşkanlığı Uluslararası Türkiye Bisiklet Turunda, 19 Nisan 2009'da 8. Etap olan Antalya – Alanya etabı koşulmuştur.

TRT1 ile Eurosport, 1212 kilometrelik yarışın her etabını 8 gün boyunca, 2 helikopter ile izleyerek 15.00–17.00 saatleri arasında etkinliklerle birlikte naklen yayımlanan turnuvanın, ilimiz ve ülkemizin tanıtımına büyük katkı sağladığı aşikardır.

12. Mağara Turizmi

İlimizde gezilip görülmeye değer mağaralardan bazıları aşağıda belirtilmiştir.

12.1. Alanya Damlatış Mağarası

(Bkz.) Kitabımızın, "1.Cilt-VI-İDARİ YAPI (MÜLKİ,MAHALLİ VE ÖZEL İDARE)-D-İLÇELER-3-ALANYA" bölümünden ayrıntılı olarak inceleyebilirsiniz.

12.2. Serik Zeytintaşı Mağarası

(Bkz.) Kitabımızın, "1.Cilt-VI-İDARİ YAPI (MÜLKİ,MAHALLİ VE ÖZEL İDARE)-D-İLÇELER-19-SERİK" bölümünden ayrıntılı olarak inceleyebilirsiniz.

12.3. Alanya Dimçayı Mağarası

(Bkz.) Kitabımızın, "1.Cilt-VI-İDARİ YAPI (MÜLKİ,MAHALLİ VE ÖZEL İDARE)-D-İLÇELER-3-ALANYA" bölümünden ayrıntılı olarak inceleyebilirsiniz.

12.4. Döşemealtı Karain Mağarası

(Bkz.) Kitabımızın, "1.Cilt-VI-İDARİ YAPI (MÜLKİ,MAHALLİ VE ÖZEL İDARE)-D-İLÇELER-5-DÖŞEMEALTI" bölümünden ayrıntılı olarak inceleyebilirsiniz.

12.5. Döşemealtı Kocain Mağarası

(Bkz.) Kitabımızın, "1.Cilt-VI-İDARİ YAPI (MÜLKİ,MAHALLİ VE ÖZEL İDARE)-D-İLÇELER-5-DÖŞEMEALTI" bölümünden ayrıntılı olarak inceleyebilirsiniz.

12.6. İbradı Altınbeşik Mağarası

(Bkz.) Kitabımızın, "1.Cilt-VI-İDARİ YAPI (MÜLKİ,MAHALLİ VE ÖZEL İDARE)-D-İLÇELER-10-DÖŞEMEALTI" bölümünden ayrıntılı olarak inceleyebilirsiniz.

***Derleyen:** A.Kerim ATILGAN-İl Kültür ve Turizm Md.Yrd.

Kaynaklar:

- Antalya Valiliği (İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü)
- www.manavgat.gov.tr
- www.manavgatmuftulugu.gov.tr
- www.alanya.gov.tr/
- www.tahtaliteleferik.com/
- www.alanya-rehber.com/tr
- http://akdenizesintisi.azbuz.com/
- www.sapaderekoyu.com/turizm/sapadere-kanyonu.html
- http://www.tourofturkey.org/
- http://lakkakcafe.org/forum/alanya-sapadere-kanyonu-
- http://sunsearch.info/turkiye/alanya/kiralama-turlar/sapadere-kanyonu/

Döşemealtı Kocain Mağarası

D. İLGİLİ KURUM, KURULUŞ VE SEKTÖR TEMSİLCİLİKLERİ

İlimizde direkt ve dolaylı olarak kültür ve turizm sektörüne katkıda bulunan, destek ve yön veren başlıca oda, vakıf, birlik ve derneklerin listesi aşağıda belirtilmiştir. İlimizin istihdam, turizm ve ekonomisine katkıda bulunan, burada ismini zikredebildiğimiz ve yer veremediğimiz tüm kurum ve kuruluş yetkili ve çalışanlarına teşekkür etmek istiyoruz.

ODA, VAKIF, BİRLİK VE DERNEKLER	YETKİLİNİN ADI – SOYADI	TELEFON	FAKS
1 Antalya Ticaret ve Sanayi Odası (ATSO)	Çetin Osman BUDAK	248 99 00	242 25 66
2 Antalya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği (AESOB)	Abdullah SEVİMÇOK	334 56 56	334 56 59
3 Antalya Ticaret Borsası (ATB)	Ali ÇANDIR	244 26 70	241 11 58
4 Akdeniz Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği (AKTOB)	Sururi ÇORABATIR	321 39 94	321 59 26
5 Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği (TÜRSAB)	Kerim ÇAVUŞOĞLU	243 19 34	242 26 93
6 ANFAŞ-AEC -Antalya Expo Center- Fuarçılık	Mustafa ÇALIK	462 20 00	462 19 90
7 Belek Turizm Yatırımcıları Birliği (BETÜYAB)	Cemil UĞURLU	725 56 92	725 56 94
8 Kundu Turizm Yatırımcılar Birliği (KUYAB)	Okan ÖNAL	431 24 24	431 24 74
9 Kemer Turistik Otelciler Birliği (KETOB)	Selçuk AKILTOPU	814 51 82	814 51 84
10 Kemer Tanıtma Vakfı (KETAV)	Aydın AYTUĞ	814 59 11	814 59 10
11 Alanya Turizm Tanıtma Vakfı (ALTAV)	Mehmet Ali KOÇAK	511 76 21	513 98 90
12 Antalya Tanıtma Vakfı (ATAV)	Nizamettin ŞEN	238 27 76	237 95 38
13 Güney Antalya Turizmi Geliştirme ve Altyapı İşletmeleri Birliği (GATAB)	Yusuf URAS	814 39 37	814 39 38
14 Manavgat Çevre Koruma Turizm Altyapı Tesislerini Yapma ve İşletme Birliği (MATAB)	Hasan COŞKUN	756 96 20	756 96 20
15 Manavgat -Side Turizm İşletmeciler Derneği (TUDER)	Cengiz Haydar BARUT	753 30 00	753 50 04
16 Kızılağaç Turizm Yatırımcıları ve İşletmecileri Derneği (KITUYAD)	M. Fazıl DERTLİOĞLU	748 73 73	748 73 83
17 Kaş, Kalkan ve Patara Turistik Otelciler ve İşletmeciler Derneği (LUKKA)	Zafer Hacı HAFIZOĞLU	836 28 68	836 28 69
18 Alanya Turistik İşletmeler Derneği (ALTİD)	Müfit KAPTANOĞLU	514 34 74	514 34 73
19 Boğazkent Turizm Yatırımcıları Birliği (BOTUYAB)	Mehmet VARDAR	324 44 67	324 00 72
20 Alara Turizm Yatırımcıları Derneği (ALTUYAD)	Sultan SİRKECİ	527 53 88	527 53 87
21 Lara Turizm Yatırımcıları Birliği (LATUYAB)	Ersoy OKUTAN	352 05 85	352 05 87
22 Titreyengöl - Sorgun Turizm Yatırımcılar Birliği (TİSOYAB)	Sait GÜNERİ	756 96 16	756 95 09
23 Antalya Rehberler Odası (ARO)	Hasan UYSAL	311 11 30	322 91 75
24 Çolaklı Turizm İşletmeciler Derneği (ÇODER)	Yahya KURT	763 77 33	763 74 05
25 Profesyonel Otel Yöneticileri Derneği (POYD)	Volkan ŞİMŞEK	312 32 06	312 32 07
26 Kaleiçi Esnafı Güçlendirme ve Kalkındırma Derneği (KALEDER)	M. Müfit PERDAHLI	244 97 90	244 97 91
27 Serik Çevre Kültür ve Turizm Altyapı Birliği (SETUYAB)	Cahit ÖZTÜRK	726 26 66	726 24 06
28 Konyaaltı Turistik Otelciler Birliği (KOTEB)	Metin ÖLÇER	228 52 52	317 13 57
29 Turistik Mağazalar Derneği (TURMAD)	Özer SARAÇOĞLU	349 34 59	349 34 60

E. İLİMİZİN BAŞLICA KÜLTÜREL VE TURİSTİK MEKAN VE TEMALARI

MERKEZ İLÇELER:

1. AKSU:

Görülebilecek Önemli Yerler:

Kurşunlu Şelalesi, -Perge Antik Şehri, -Kundu Turizm Bölgesi, -Yeşilkaraman İncik Antik Şehri, -Yörük Parkı

Yöreye Has Ürünleri:

-Pamuk(Eskiden), -Mısır, -Seracılık, -Fide Üretimi, -Turizm, -Nar(Yeni Dönemde), Narenciye(Yeni Dönemde), -Tahıl

2. KEPEZ:

Görülebilecek Önemli Yerler:

Düden Şelalesi,

(Bkz.) Kitabımızın, "1. Cilt-VI-B-1.Büyükşehir Belediyesi- 3.Bağlı Başlıca Hizmet Mekanları- 8.Düden Şelalesi" bölümünden ayrıntılı olarak inceleyebilirsiniz.

-Altınova (Koyunlar) Çiçek Seraları, -Kepez Kent Ormanı, -Akdeniz Su Ürünleri Üretim Tesisleri, -Vakıf Zeytinliği, -Hayvanat Bahçesi, -Kepez Mısır Çarşısı

Yöreye Has Ürünleri:

-Sanayi ve Ticaret, -Kesme Çiçek, -Fide Üretimi

3. MURATPAŞA:

Görülebilecek Önemli Yerler:

Antalya Müzesi,-Yivli Minare, -Kaleiçi, -Yatlimanı, -Demirciler Çarşısı(2008 yılında yıkıldı, çarşı binası yeniden yapılmaktadır), -Havaalanı, -Lara Plajları, -Düden Suyunun Deniz Şelalesi, -Üç Kapılar (Hadrianus), -İki Kapılı Han(Vakıf İş Hanı Kuzeyi), - Uluslar arası Alınportakal Film Festivali (Eylül Sonu-Ekim Başı)

Yöreye Has Ürünleri:

-Ekonomi, -Sanayi ve Ticaret, -Turizm

4. KONYAALTI:

Görülebilecek Önemli Yerler:

Konyaaltı Plajı, -Liman, -Tütektepe (Manzara Seyri,Konaklama,Yeme İçme,Yamaç Paraşütü), -Saklık Kent Kayak Merkezi, -Tubitak Gözlemevi

Yöreye Has Ürünleri:

Sanayi ve Ticaret, -Turizm

5. DÖŞEMEALTI:

Görülebilecek Önemli Yerler:

Termessos Antik Şehri, Ariassos Antik Şehir Kapısı, -Çubuk Boğazı, -Karain Mağarası, -Kocain Mağarası, -Ekşili Tescilli Koca Çınarı, -Kırgözü Han, -Kırgözü Su Kaynağı, -Organize Sanayi Bölgesi, -Su Sarnıçları (Kızıllı, Duacı ve Kirişçiler Köyleri), -Yeşilbayır OR-FE At Çiftliği, -Düzlerçamı ve Termessos Milli Parkı (Alageyik ve Keklik Yetiştirme ve Dağ Keçisi Avcılığı), -Güver Uçurumu

Yöreye Has Ürünleri:

Döşemealtı Halısı (Eskiden), -Pamuk (Eskiden), -Mısır, -Nar(Yeni Dönemde), -Tahıl, -Hayvancılık

DOĞU İLÇELERİ:

6. GAZİPAŞA:

Görülebilecek Önemli Yerler:

Selinus Örenyeri ve Kalesi, -Tarım Festivali (Nisan Ayı), -Çekirdeksiz Nar Festivali ((Ekim Ayı)

Yöreye Has Ürünleri:

Muz, -Çilek, -Nar, -Seracılık

7. ALANYA:

Görülebilecek Önemli Yerler:

Alanya Kalesi, Ehmedek Kalesi, -Kızılkule, -Damla-taş Mağarası, -Dim Çayı, -Alarahan, -Şarapsahan, -Sapadere Kanyonu

Yöreye Has Ürünleri

Muz, -Yenidünya (Muşmula), -Seracılık, -Turizm,

8. GÜNDOĞMUŞ:

Görülebilecek Önemli Yerler:

Uçansu Şelalesi, Eğrigöl

Yöreye Has Ürünleri:

Bal, Pekmez

9. AKSEKİ:

Görülebilecek Önemli Yerler:

Akseki Evleri, -Tınaztepe Mağarası (Konya sınırı), -Sarıhacılar Köy Evleri, -Emiraşıklar Lama Çiftliği, Yayla Turizmi, -Cevizli Ayrar Festivali(Ağustos 1.Hafta), Kuyucak Bal Festivali (Ağustos 4.Hafta), -Salihler Köyü Başak Festivali (Ağustos 2.Hafta), -Güzelsu Köyü Tarihi Osmanlı Evleri

Yöreye Has Ürünleri:

Kardelen Çiçeği, -Üzüm, -Pekmez, -Kekik ve Kekik Yağı

10. İBRADİ:

Görülebilecek Önemli Yerler:

İbradı Evleri, -Ormana Evleri, -Tarihi İbradı Mezarlığı, -Altınbeşik Mağarası, -Yayla Turizmi, Kardelen Festivali(Nisan- 1.Hafta) -Üzüm Festivali(Eylül- 1.Hafta)

Yöreye Has Ürünleri:

Üzüm (Festivali Yapılıyor), -Pekmez, -Kardelen Çiçeği

11. MANAVGAT:

Görülebilecek Önemli Yerler:

Manavgat Şelalesi ve Oymapınar Barajı, -KöprülÜ Kanyon Milli Parkı, -Rafting Sporü, -Selge Antik Kenti, -Selevkia Antik Kenti, -Etenna Antik Kenti,-Manavgat Irmağı ve Köprüsü, -Side Tiyatrosu, -Side Apollon Tapınağı, -Side Kültür Sanat Festivali-Uluslar arası (Eylül 3.ve 4. Hafta),

Yöreye Has Ürünleri

Karpuz, -Pamuk (Eskiden), -Zeytin, -Seracılık, -Turizm, -Nar (Yeni Dönemde), Narenciye(Yeni Dönemde)

12. SERİK:**Görülebilecek Önemli Yerler:**

Aspendos Tiyatrosu, -Aspendos Su Kemerleri, -Antik Aspendos Köprüsü, -Belek ve Kadriye Turizm Bölgeleri, -Belek Golf Turizm Tesisleri, -Slyon Antik Kenti, -Gebiz Uçansu Şelalesi, -Zeytintaşı Mağarası, -Boğazkent Kuş Cenneti, -Uçansu Şelalesi, -Pednelis-sos Örenyeri (Kozan Köyü), -Yörükler

Yöreye Has Ürünleri:

Zeytin, -Pamuk(Eskiden), -Seracılık, -Turizm, -Hayvancılık, -Tahıl

BATI İLÇELELERİ:**13. KORKUTELİ:****Görülebilecek Önemli Yerler:**

Korkuteli Barajı, -Yaylalar (Yazır, Söbüce, İmecik, Varsak vb.), -Alaâddin Camii, -Sinaneddin Medresesi, -Bozova Keşkek Festivali (Haziran 1.Hafta), -Şehzade Korkut Etkinlikleri ve Mantar Festivali(Ağustos 4. Hafta)

Yöreye Has Ürünleri:

Kiraz, -Mantar, -Vişne, -Elma, -Kayısı, -Dondurma, -Hayvancılık, -Tahıl

14. ELMALI:**Görülebilecek Önemli Yerler:**

Tarihi Elmalı Evleri, -Ömerpaşa Camii ve Külliyesi, -Tahıl Ambarları, -Helvacılar ve Leblebiciler Çarşısı, -Üzüm Şırası ve Pekmez Üretimi, -Tarihi Yağlı Pehlivan Güreşleri(Eylül 1. Hafta), -Elmalı Hazinelelerinin Bulunduğu Yer(Bayındır Köyü), -Sedir Ormanları ve Anıt Ağaçları (Çığlıkkara Milli Parkı), -Avlan Gölü, -El Sanatları (Bakırcılık, Demircilik, Ağaç İşleri, Kilim Dokuma), -Elmalı Muhammed Hamdi Yazır (Elmalı Doğumudur), -Abdal Musa Türbesi ve Şenlikleri(Tekke Köyü 23-25 Haziran)

Yöreye Has Ürünleri:

Elma, -Üzüm Şırası ve Pekmezi, -Nohut, -Leblebi, -Helva, -Tahıl

15. KEMER:**Görülebilecek Önemli Yerler:**

-Yörükçadırları, -Yat Limanı, - Tekirova Eko Park (Yılan, Sürüngenler vb.), -Phaselis Örenyeri ve Koyu, -Çıralı Sahili, -Çıralı Yanartaş (Milli Park), -Ralli Yarışları (Haziran Ayı), -Tahtalı Teleferiği, -Selçuklu Av Köşkü, -Gedelme Kalesi ve Yörük Çadırları

Yöreye Has Ürünleri:

-Turizm, -Narenciye(Eskiden)

16. KUMLUCA:**Görülebilecek Önemli Yerler:**

Seracılık, -Tarım ve Seracılık Festivali (İl'de En Fazla İlgi Gören Festival-Nisan 3.4. Hafta), -Olympos Örenyeri ve Ağaç Evleri, -Adrasan Sahili, -Radyopolis Antik Şehri, -Mavikent Korydalla Antik Kenti, -Altinyaka (Gödene) -Akçağıl Antik Kaya Mezarları, -Alakır Çayı, -Yaylalar (Gödene, Karagöl, Söğütcuması vb.)

Yöreye Has Ürünleri:

Seracılık (Domates, Biber, Patlıcan), -Portakal, -Mandalina, -Limon, -Nar (Yeni Dönemde)

17. FİNİKE:**Görülebilecek Önemli Yerler:**

Arykanda Örenyeri, -Ayrıca Mesire Yeri (Finike-Elmalı Yolu Üzeri), -Lmyra Örenyeri, -Finike Kültür Evi, -Finike Düven Evi, -Finike Yat Limanı, -Hasyurt Tarım Fuarı -Uluslararası (10-13 Mayıs), -Finike Festivali (Haziran 4.Hafta)

Yöreye Has Ürünleri:

Portakal, -Mandalina, -Seracılık, -Nar(Yeni Dönemde), Yat Turizmi, -Balıkçılık

18. DEMRE:**Görülebilecek Önemli Yerler:**

Noel Baba Kilisesi Örenyeri, -Noel Baba Etkinlikleri (Aralık 1.Hafta), -Myra Örenyeri, -Beymelek Su Ürünleri Enstitüsü, -Üçağız, -Simena Örenyeri, -Kekova, -Likya Kaya Mezarları (Myra)

Yöreye Has Ürünleri:

Biber, -Seracılık, -Turizm

19. KAŞ:**Görülebilecek Önemli Yerler:**

Yat Limanı, -Kaş Antik Tiyatrosu, -Mavi Mağara, -Kaputaş Plajı, -Kalkan Yat Limanı, -Caretta Deniz Kaplumbağaları Koruma Alanı, -Patara Kumsalı (Dünyaca Ünlü), -Xanthos Örenyeri, -Kano Sporu, Eşençayı, -Yamaç Paraşüt Sporu, -Gömbe Yaylası, -Uçarsu Şelalesi, Saklıkent (Fethiye Sınırları Dahilinde- Xantsos Antik Kentine 15 km mesafede)

Yöreye Has Ürünleri:

Biber, -Seracılık, -Turizm

***Derleyen:**

A.Kerim ATILGAN

Antalya İl Kültür ve Turizm Müdür Yardımcısı

Kaynaklar:

-Alan Araştırmaları

-www.kulturturizm.gov.tr

-www.antalya.bel.tr

-www.antalyakulturturizm.gov.tr

Eski ve Yeni Vakıf İşhanı-21/10/2008

15-VAKIFLAR

1. GENEL BAKIŞ

Osmanlı Devleti tarihine bakıldığında, bugünkü devlet anlayışına göre kamu hizmetleri niteliği taşıyan birçok içtimai vazifenin vakıflar yoluyla ifa edildiği görülür. Umumiyetle yollar, köprüler yapımı ve sulama çalışmaları gibi amme işleri, hastaneler yapımı ve fakirlere yardım gibi sosyal yardımlaşma faaliyetleri; eğitici ve öğretici kadronun ücretlerini, taleplerin bakımını, medreseler ve kütüphaneler yapımını teminat altına almaya yönelik kültür işleri; camiler inşası gibi din hizmetleri Osmanlı Devleti'nde vakıflar yoluyla idare ediliyordu.

a. Hayri veya Şer'i Vakıf

XIX yy.ın başlarında Antalya şehrinde bulunan, sicillerden tespit edilen vakıflar, umumiyetle hayri vakıflardır. Bunlardan çoğu gelirlerini camilere bırakmışlardır. Ayrıca gelirlerinin dergâh-ı şerife ve eğitim öğretime şart koşanlar da vardır.

Bu özellikleri taşıyan vakıfları şöyle sıralayabiliriz:

Yıkık Minare Vakfı, İskender Cami Vakfı, Ak Mes-cit Vakfı, Zincir Kıran Hüseyin Efendi Hz. dergah-ı şerifinde meşrut olan atıka ve cedide vakıfları, Ali Fahrettinli Hacı Mehmet vakfı, Antalya ahalisinden Naci oğlu Hacı Mustafa Vakfı, Toyranlı Müderris Vakfı, Şehirli Zade Vakfı, Bali bey Vakfı, Köşeler Köyü'nden Salih Şeyh Sinan Vakfı, İbrahim Bin Ebubekir ve Âdem Efendi bin Ataullah Vakfı, Âdem Efendi Vakfı, Abdullah Hafız Vakfı, Murat Paşa Vakfı, Hoca Nebi Vakfı.

b. Avarız Vakfı

Geliri bir köy mahalle sakinlerinin ihtiyaçlarına sarf edilmek üzere tesis edilmiş vakıflardır.

Sicillerden yapılan tespitlere göre XIX. yy.ın başlarında Antalya şehrinde yalnız iki adet "avarız" türü vakıf görülmektedir. Bunlar; "Yüksek Mahalle Vakfı" ve "Makbul Ağa Mahalle Vakfı"dır. Sicillerde; isimlerden başka, vakıflar ve şartları hakkında her hangi bir kayda rastlanamayan bu iki vakfın, mahiyetleri itibarıyla "avarız vakıflarından" olduğu düşünülmektedir.

c. Yarı-Alevi Vakfı

Bu tür vakıflarda, vakıf kurmuş olduğu hastane, tekke, mektep çeşme vs. gibi kamu müesseselerinin, muhtelif masraflarının ve oralarda çalışan personelin ücretlerinin karşılanması için mülklerinden bir kısmını vakfeder. Vakfın idarecisi kurucusuna ve sülalesine ait olur. Gelir fazlası ise, umumiyetle vakfın ailesi fertleri arasında pay edilir. Diğer görevlerde, yakınları arasına dağıtılır.

Antalya şehrinde, XIX. yy.ın başlarında, bu tür vakıflardan yalnız bir adet görüyoruz. Bu vakıf teke sancağı mütesellimi el-Hac Mehmet Ağa bin El-Hac Osman Ağa'nın kurduğu vakıftır.

d. Yeni Dönemde Kurulmuş Vakıflar

İlimizde yukarıda sayılanların dışında Cumhuriyet döneminde kurulmuş; sosyal yardımlaşma, eğitim, öğretim, sağlık vb. faaliyet alanları olan ve takdire şayan hizmetleri bulunan bir çok resmi ve özel mahiyette Vakıf bulunmaktadır.

2- VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENVANTERİNDEKİ VAKIFLAR

a. Antalya Vakıflar Bölge Müdürlüğü

İlimizde yaklaşık, kuruluşundan bu yana kendi adı ile anılan Saat Kulesi yakınlarındaki, yukarıdaki fotoğrafin sol kısmında yıkılmakta olan "Vakıf İşhanı"nda faaliyetini sürdüren Antalya Vakıflar Bölge Müdürlüğü, Kalekapısı Şehir Düzenlemesi çerçevesinde yıkılması planlanan Vakıf İşhanından taşınarak, yaklaşık 50 m. doğusundaki Vakıflar Bölge Müdürlüğüne

restore ettirilen yukarıdaki fotoğrafta kırmızı kare şeklinde görülen "Eski Belediye İşhanı" yeni "Vakıf İşhanı" na, 22/04/2008 taşınarak dinamik idari kadrosu ile halkımıza en iyi şekilde hizmet vermeye devam etmektedir.

Adres: Haşim İşcan Mh.Atatürk Cd.Vakıf İşhanı (Eski Belediye İşhanı)

Tel: 0242 2441394-Fax: 2489644-E-Posta: antalya@vgm.gov.tr

b. Vakıflar Bölge Müdürlüğü'ne Bağlı Vakıf Eserler

b.1. Osmaniye Şarampol Camii

ADRES

Antalya, Merkez, Muratpaşa Mahallesi, Matbaa

Sokak,

TAPU KAYDI

6978 ada, 13 parsel

VAKFI

Osmaniye Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

11.07.1995 gün/ 2609-15.05.1996/2981

TANIMI : Taş duvarlı olan cami boyuna dikdörtgen planlı, kiremit kaplı kırma çatılı olan caminin H. 1326 (1906) tarihinde yapıldığı özgün kitabesinde belirtilmiştir. Doğu ve batı cephelerde üçer, kuzey ve güney cephelerde ikişer yuvarlak kemerli pencere ile aydınlanmaktadır. Girişte bulunan son cemaat yeri ve mahfili sonradan eklenmiştir ve betonarmedir. Harim düz ahşap tavanla örtülüdür. Özgün olmayan mihrap ve minberi vardır. Taş olan minare batı duvarına bitişiktir. Kare kaideli, silindirik gövdelidir. 1960 da onarım geçirmiştir.

Yivli Minare Camii Foto:A.Kerim ATILGAN-2009)

b.2. Demircikızı (Kara Ali Camii)

ADRES

Antalya, Merkez, Kızıltoprak (Çaybaşı) Mahallesi

TAPU KAYDI

2779 ada, 1 parsel

VAKFI

Demircikızı Ali Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

27.10.1999/4407

TANIMI : Minare üstünde bulunan H.1150/M.1738 tarihi ile tarihlendirilmektedir. Yüksek kaide üzerindeki yapı boyuna dikdörtgen planlıdır. Duvarlar moloz taş, ahşap hatıllı ve kargirdir. Alaturka kiremit ile örtülü kırma çatısı üç yönde uzun saçaklar yapmaktadır. Camiyi alt sırada 12 üst sırada 14 pencere aydınlatmaktadır. Kadınlar mahfili U şeklindedir ve yedi adet ahşap direk üzerine oturmaktadır. Ahşap düz tavanın ortasında iki adet göbek bulunmaktadır. Kapı ve pencereler ahşap kasalıdır. Minare camiden ayrı kesme taş kare kaide üstünde yuvarlak gövdelidir. Bahçesinde su kuyusu ve hazire bulunmaktadır. 2007 yılında restorasyonu gerçekleştirilecektir.

b.3. Yivli Minare Külliyesi

Yivli Minare Külliyesi içerisinde 6 yapı bulunmaktadır.Camii, Minare, Medrese, Atabey Armağan Medresesi, Mevlevihane, Mevlevihane Hamamı, Zincir Kırn Mehmet Bey Türbesi, Nigar Hatun Türbesi külliyesinin içinde yer almaktadır.

b.4. Yivli Minare Camii

ADRES

Antalya, Merkez, Selçuk Mahallesi

TAPU KAYDI

166 ada, 22 parsel - 789,5 m²

VAKFI

VGM

TESCİL TARİH VE SAYISI

22.09.1979/1850

TANIMI : Arazi meyline uydurulmuş, Bizans döneminden kalma yapının temelleri üzerine yeniden inşa edilmiş veya mevcut olan yapıya cami fonksiyonu verilmiştir. Selçuklu döneminde H.774/M.1372 yılında Hamitoğlu Mehmet Bey tarafından mimar Balaban Tavaşi'ye inşa ettirildiği doğu cephedeki kapının üzerinde yedi satırlık kitabede yazmaktadır. Taş, tuğla ve horasan harcı kullanılmıştır. Enine dikdörtgen planlı, üst örtü spoli (korint) başlıklı 13 sütunların taşıdığı 6 kubbe ve batıda uzanan beşik tonozdan oluşmaktadır. Kubbele geçiş üçgen kuşakları ile sağlanmaktadır. Doğuda ve kuzey cephede birer basık yay kemerli giriş kapıları vardır. Beden duvarlarında bulunan pencereler bir birinden farklı ebatlarda ve dikdörtgendirler. Batı cep-

Yivli Minare-(Foto:A.Kerim ATILGAN-2009)

he beden duvarı sur duvarı ile birleşir ve diğerlerinden daha kalındır. Güneyde bulunan mihrap orta ask üzerinde değildir. 2006 yılında başlayan restorasyon çalışmaları devam etmektedir.

b.5. Yivli Minare

Şehrin sembolü olan minarenin üzerinde ihtimalle minareye ait olmayan H.616/M.1219-1238 tarihi olan kitabe bulunmaktadır. Kesme taş kullanılarak yapılan kare kaide, sekizgene dönüşmüştür ve üst kısmı tamamen tuğla ile örülmüştür. Kaidenin dört kenarına lacivert ve firuze renkte çiniler ile Allah ve Muhammet yazılmıştır. Pabuç kısmı iki beyaz taş kuşaktan sonra sekiz yarım yuvarlak yiv ve aralarında ince silmeler ile gövde yükselmektedir. Gövdenin çinilerle kaplı olduğu bilinmektedir. Şerefe altında 1953 de yapılmış taş kuşak ile silindir elde edilmiş ve iki sıra halindeki staktit ile şerefeye geçilir. Geniş ve kısa petekten sonra yine kısa bir külah ile minare sona erer. Minare yüksekliği 38 m.dir ve 90 basamak ile çıkılmaktadır.

b.6. Yıkık Medrese (Selçuklu Medresesi)

ADRES
Antalya, Merkez, Selçuk Mah.
TAPU KAYDI
166 ada, 9 parsel, 591m²
VAKFI
VGM
TESCİL TARİH VE SAYISI
22.09.1979/1850

TANIMI :Yivli Minare Külliyesinde yer alan medrese girişin sağında bulunur. Kesin tarihi belli olmayan Selçuklu eseri 13. yy.la tarihlenmektedir. Adı bilinmemektedir. Dört eyvanlı medreseler planına dahil olan medrese dikdörtgen planlı taş duvarlıdır. Kuzeyi arazi şekli nedeniyle bir tepeye yaslanmıştır. Güneyde bulunan portal, sivri kemerli ve beden duvarlarından çıkıntı yapmaktadır. Portalin iki yanında mukarnas süslemeli iki mihrabiye bulunmaktadır. Sivri kemerli portal nişinin içinde mukarnas dizileri ve basık kemerli kapı bulunmaktadır. Kapı kemeri üzerinde oldukça silik durumda medresenin dört satırlık inşa kitabesi yer alır.

Ana giriş kapısından sonra yer alan eyvanın yanındaki dikdörtgen odaların sadece temel duvarları ayaktaadır. İç avlu dikdörtgen olup; etrafı revaklı sütunlar ile çevrili olduğu, izlerden anlaşılmaktadır. Giriş eyvanının karşısında ana eyvan vardır. Ana eyvanın yanındaki hücrelerden biri enine dikdörtgen iken diğeri boyuna dikdörtgendir. Böylece sağ köşede eyvan ile köşe hücresi arasına tonoz örtülü küçük bir oda daha ilave edilmiştir. Yan cephelerde de eyvan ve köşe hücrelerinin varlığı şüphesizdir. Ancak yakın zamana kadar harabe olan eser günümüzde onarılmıştır. Çarşı olarak düzenlenmiş ve turizmin hizmetine sunulmuştur.

b.7. Atabey Armağan Medresesi (Gıyaseddin Keyhüsrev Medresesi Portalı)

ADRES
Antalya, Merkez, Selçuk Mah.
TAPU KAYDI
166 ada
VAKFI
VGM
TESCİL TARİH VE SAYISI
22.09.1979/1850

TANIMI :Yivli minare külliyesi içinde yer alır. Günümüzde sadece porteli ayakta olup; temel izleri de algılanabilmektedir. Kapı üzerindeki kitabeden II. Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında atabeylik yapmış olan Atabey Armağan tarafından 637 H./ 1239 M. yılında yaptırdığı anlaşılmaktadır. Sade olan portalin iki kenarını üçgen ve yıldız motifleriyle oluşmuş kabartma bir bordür çevreler. Geniş basık yay kemerli kapının üst kısmında 6 satır halinde düzenlenmiş kitabe taşı bulunmaktadır.

b.8. Zincir Kıran Mehmet Bey Türbesi

ADRES
Antalya, Merkez, Kaleiçi Mah.
TAPU KAYDI
166 ada, 11 parsel, 1295,3 m²
VAKFI
VGM
TESCİL TARİH VE SAYISI
22.09.1979/1850

TANIMI : Mehmet Yunus Bey oğlu Mehmet Bey? Kitabesinde 779 h. (1377) yılı okunmaktadır. Kare kaide üzerinde yükselen sekizgen gövde içten kubbe; dıştan sekizgen piramidal külah ile örtülüdür. Güney-batı kenarda beden duvarından hafif çıkıntı yapan giriş kapısı pahlı profiller ile çevrelenerek dikdörtgen niş meydana getirmiştir. Niş içinde basık yay kemerli kapı yer alır. Kemerin üzerini 3 adet rozet süsler. Yine kapı üstünde 2 satır halinde kitabe yer alır. Türbenin içini sekizgenin kapı cephesi hariç sekizgenin her kenarında bulunan dikdörtgen pencere aydınlatır. Bu pencerelerin üstlerinde de birer rozet yer alır. Ayrıca kapı üstünde yine bir halka mevcuttur.

Türbenin içinde 3 tane sanduka vardır. Şifai bilgilere göre üzerleri haç şeklinde çiniler ile kaplıymış. Kubbeye geçiş içleri dilimli küçük tromplar ile sağlanmıştır. İçte duvarlar, dışta ki taş işçiliğine rağmen sade sivalıdır.

KİTABESİ: "Allah'tan başka her şey helali olucudur. Devlet dini ve dünyanın savaşı, alim ve fikirlerin terbiyecisi, büyük Emir Mahmut Yunus Bey oğlu Mehmet'e 779 senesi şaban ayının sonlarında merhum ve macum Emirzade Ali için Allah kabrini nurlandırсын şu şerife kubbenin inşasını emir etti, mülkü, hal-ki ebedi olsun."

b.9. Nigar Hatun Türbesi

ADRES
Antalya, Merkez, Kaleiçi
TAPU KAYDI
166 ada, 11 parsel,
VAKFI
VGM
TESCİL TARİH VE SAYISI
22.09.1979/1850

TANIMI : H.908/ M.1502 yılına tarihlenen türbenin Şehzade Korkut'un annesi Nigar Hanım'a ait olduğu rivayet edilmektedir. Su basması üzerinde yükselen altıgen planlı, içten dilimli kubbe ve altıgen üstü kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Kesme taştan duvarlarda yer yer devşirme malzemede kullanılmıştır. Güney cephede dikdörtgen profil içine alınmış giriş kapısı mevcuttur. Kapı basık yay kemerlidir. Yapı 1961 onarılmış ve büyük ölçüde değiştirilmiştir. Türbe içinde sonradan yapıldığı anlaşılan ve Nigar Hanım'a mal edilen kabir vardır. Üzerindeki yazıların eski sandukadan kopya edildiği düşünülmektedir.

b.10. Mevlevihane (Devlet Güzel Sanatlar Galerisi)

ADRES
Antalya, Merkez, Selçuk Mah.
TAPU KAYDI
166 ada, 11 parsel, 1295 m²

VAKFI
VGM
TESCİL TARİH VE SAYISI
22.09.1979/1850

TANIMI :Yivli Minare Külliyesi içerisinde yer alır. İlk yapılış tarihi Selçuklulara bağlansa da yapının 18.yy.da Tekelli Mehmet Paşa tarafından mevlevihaneye dönüştürüldüğü bilinmektedir. Yapı iki katlıdır. Güney cephe ortasında giriş kapısı bulunmaktadır. Ana mekanın üstü üçgen geçişli, pencereleri ve aydınlık feneri bulunan kubbe ile örülüdür. Bu ana mekanı da üç yönde tali hücreler çevrelemektedir. Ana mekana doğudan eyvan şeklinde açılan tonozlu bölümün ise mutribin yeri olup; dikdörtgen bir penceresi vardır ve zemini diğer mekanların zemininden daha yüksektir. Kuzey cephenin doğu köşesinde yine bu şekilde zemini yüksek eyvan şeklinde tonozlu bir hücre daha vardır.

Kuzey-güney doğrultulu iki hücre ana mekana kapı ile açılmaktadırlar. Doğu cephede yer alan iki hücre arasında dar ve tonozlu bir koridor bulunmaktadır. Hücrelerin üstü tonozlar ile örtülüdür. Batı ve kuzeyde ikinci kat olarak ikişer hücre daha bulunmakta olup bunların dervişler için ikamet mekanı olarak düzenlendiği düşünülmektedir.

Bina halen Devlet Güzel Sanatlar Galerisi olarak (tahsisli) hizmet vermektedir.

b.11. Mevlevihane Hamamı

ADRES
Antalya, Merkez, Kaleiçi Mah.
TAPU KAYDI
166 ada, 11 parsel, 1295,3 m²
VAKFI
VGM

TANIMI :Yivli Minare külliyesine dahil olan hamam çok küçük ölçeklidir. Muntazam olmayan dikdörtgen planlıdır. Soyunmalık kısmı bulunmamaktadır. Ilıklık ve sıcaklığı üçer, üçgen yardımı ile geçilen kubbeleri vardır. Hamamın küçük ölçülü olması sadece Mevleviler için yapıldığını düşündürmektedir.

b.12. Balbey (Bali Bey) Camii

ADRES
Antalya, Merkez, Balbey Mahallesi
TAPU KAYDI
347 ada, 44 paresel - 1284 m²
VAKFI
Bali Bey Vakfı
TESCİL TARİH VE SAYISI
12.04.1964/2427-21.01.1983/A.4097

TANIMI : Cami 15-16. yy tarihlendirilmektedir. VGM arşivlerinde 'Antalya suru haricinde vaki merhum Bali Bey Camii Şerifi Vakfına' ait tarihsiz bir kayıt mev-

cuttur. Sonradan eklenen son cemaat yerinin hemen üstünde tek satır halinde 'her kim dünyaya geldiyse...!' şeklinde başlayan diğer kısımları son cemaat yeri nedeniyle kapalı olan kitabe bulunmaktadır. Kare planlı, kesme ve moloz taş örgülü duvarları olan cami üç aşama ile kubbeye geçmektedir. Kare gövde çatı gibi sonlandırılmış ve bu ince kısım kiremit ile örtülmüş, tekrar oniki kenarı olan kasnak yükseltilmiştir. Köşeler yine kiremit ile kapatılmış ve bu kademedan sonra üçüncü aşama olan alaturka kiremit kaplı kubbeye örtülmüştür. Kuzey cephe dışındaki her cephede altta dikdörtgen ikişer, üstte daha küçük dikdörtgen ikişer pencere yer almaktadır. Kuzeyde bulunan son cemaat yeri yakın zamanda camekan ile kapatılmıştır ve bu cephede bulunan basık kemerli kapı ile içeri girilmektedir. Harimde kubbeye geçiş pandantif ile sağlanmıştır. Mihrap ve minberi yenidir. Kuzeyde kadınlar mahfili bulunmaktadır. Kuzey batıdaki minare 1963 yılında Vakıflar tarafından yapılmıştır. Pandantiflerin ortalarında ve mihrap yanındaki pencerelerin üzerlerinde kalem işi bezemeler bulunmaktadır. Yanında bulunan mezarlıkta iki baş taşı halinde mezar taşı bulunmaktadır.

b.13. Murat Paşa Camii

ADRES
Antalya, Merkez, Kızılsaray Mahallesi
TAPU KAYDI
3269 ada, 1 parsel
VAKFI
Murat Paşa Vakfı
TESCİL TARİH VE SAYISI
21.01.1983/ A-4097

TANIMI : H.978 (1570) tarihinde Murat Paşa tarafından yaptırılmıştır. Kare planlı, kesme taş örgülüdür. Merkezi kubbelidir ve kuzeyde 3 kubbeli son cemaat yeri vardır. Son cemaat yeri kubbelerini 4 sütun taşır. Bunlardan 1 tanesi mukarnaslı, 3 tanesi devşirme başlıklıdır. Sivri kemerler üzerine oturan kubbelelerin geçişi pandantiflerle sağlanmıştır.

Kuzey batı cephede bulunan minare silindirik, kesme taş gövdeli, pabuç kısmını takiben camiye göre yüksek olan gövde yer alır. İki şerefesi vardır. 1916 yılındaki onarımda iki şerefeli olarak yapılmıştır.

Son cemaat yerinin orta kısmında üzerinde kitabe bulunan giriş kapısı, iki yanında biri sade, biri mukarnaslı mihrabiye yer alır. Sekizgen kasnak üzerinde kubbe ile örtülüdür. Binanın doğu, batı ve güney cephelerinde altta simetrik olarak gemi teknesi kemerli alınlıklara sahip dikdörtgen formlu ikişer pencere yer alır. Cephelerin saçak kornişlerine yakın üst seviyelerinde yine simetrik olarak sivri kemerli ve fil gözü şebekeli ikişer pencere ile bunların aralarında fil gözü şebekeli yuvarlak pencere bulunmaktadır. İçte kubbeye geçiş tromplarla sağlanmıştır. Harimde kuzeyi kapatan, yuvarlak kemerli, 4 mermer sütun tarafından ta-

şınan ahşap kadınlar mahfili bulunur. Merkezi kubbe-i içerde kuzey ve güneyde yer alan büyük takviye kemerleri taşır. Mihrap çok sadedir. Mermer minber ise oldukça bezemelidir. Tromp içleri, kemer içleri ve kubbe kasnağı yeni tarihli bitkisel süslemeler bulunmaktadır. VGM Arşivinde H.981/M.1573-74 tarihinde tanzim edilmiş vakfiyesi vardır.

KİTABESİ: (Mermer, sülüs yazılı, 3 satırdan oluşmakta ve giriş kapısı üzerinde yer almaktadır.) "Ola daim Murat Paşanın rahmeti hak revanına vasil yaptı bu camii murat edinip kıldı ukba sevabına hasıl Ede hayatını hüda makbul adni cennet ola ona menzil-Sene 978"

b.14. Kesik Minare Camii

ADRES
Antalya, Merkez, Balbey Mahallesi
TAPU KAYDI
366 ada, 18 parsel – 886 m²
VAKFI
Kesik Minare Vakfı

TANIMI : 19.yy mimarisini düşündürmektedir. Enine dikdörtgen planlı, moloz taş duvarlı, kırma, alaturka kiremitle kaplı çatılıdır. Camiye iki kapı ile girilmektedir. Harimi 9 adet pencere aydınlatmaktadır. Mihrap ve minberi özelliksizdir. Doğuda bulunan minaresi kesme taştan yapılmış, alçak kare kaide üzerinde yükselmekte üçgenlerden oluşmuş pabuç bölümünden silindirik gövdeye geçilmekte, şerefe petek ve külah ile sonlanmaktadır. Önceden minarenin şerefe ve üst kısmı olmadığı için bu ismi almıştır.

b.15. Müsellim Camii

ADRES
Antalya, Merkez, Elmalı Mahallesi
TAPU KAYDI
183 parsel, 71 ada – 1152,4 m²
VAKFI
Müsellim Vakfı
TESCİL TARİH VE SAYISI
21.01.1983/A.4097

TANIMI : Tekeli Oğlu Camii ismiyle de anılmaktadır. Kapıcıbaşı Mehmet Ağa tarafından yaptırılmıştır. Eserin inşa kitabesinden 1211 H. (1796) yılında yapıldığı bilinmektedir. Kare planlı olan yapının güneybatı köşesine bitişik yine kare planlı kütüphane binası bulunmaktadır. Kuzeybatı köşede de beden duvarlarına bitişik minare yer almaktadır. Muntazam kesme taştan yapılmış beden duvarları üç kademe halinde yükselmektedir. Dikdörtgen plan daha sonra sekiz kenara ve on kenara dönüştürülerek kasnak oluşturulmuş; üstüde kubbe ile örtülmüştür. Kuzeyde sonradan yapılmış fakat, kuzeydoğuda bulunan duvar izlerinden öncede varlığı belli olan son cemaat yeri bulunur. Son

cemaat yeri düz sundurmalı, ahşap direklerle taşınmaktadır. Kuzeybatı köşede yer alan minarenin kaide, pabuç kısmı kesme taştan silindirik gövde ve şerefe kırımları tuğladandır. Kütüphane binası ise kare planlı, moloz taş örgüsü ile cami örgü sisteminden farklılık arz eden sistemli, trompla geçilmiş kubbesi kiremit kaplıdır. İçinde bir ocak nişi bulunmaktadır.

Harimde kubbeye tromp ile geçilmiştir. Kuzeyde ahşap bir mahfil bulunmaktadır. Duvarlar birinci kademe kadar 17-18. yy ait olduğu düşünülen mavibeyaz renkteki çiniler ile kaplıdır. Pencere alınlıklarında ve mihrap içinde de bu çiniler kullanılmıştır. Cami içindeki bütün ahşap elemanlarda kalem işi bezemeler bulunmaktadır.

KİTABESİ: "Ser bevvin-i ali çün oldı zübde-i akran, Benam-ı el-hac Mehmet Ağa-yı İbni Hacı Osman Liva-ı Tekkede salar olub ba emri sultani, Sipehr-i bi beka nakşı idüb idrak ile izan Nice-dem eyleyüb niyet-i vucuh-ı hayr içün endiş, Rıza-en -lillah içün yaptı bu zil camii der an.1211(1796)"

b.16. Alaadin Camii

ADRES

Antalya, Merkez, Kılıçaslan Mahallesi

TAPU KAYDI

108 ada, 14 parsel – 1077,3 m²

VAKFI

Sultan Alaadin Camii Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

22.09.1979/1850

TANIMI : Rum Kilisesi ismi ile de anılmaktadır. Sultan Alaaddin tarafından camiye çevrildiği söylenmektedir. Eser orijinal planı ile 3 nefli bazilikadır. Camii işlevi kazanınca planı ile oynanmamış; güneye aska uygun olmayan mihrap nişi ilave edilmiştir. Küçük bir avlu ile camiye girilir. Doğu ve batı cephelerde giriş kapıları bulunmaktadır. Üç nef sütunlarla oluşturulmuş, ve üzerleri basık manastır tonozu ile örtülmüştür. Ortada bir kubbe bulunmakta ve kubbeye geçiş pandantifler ile sağlanmaktadır. Tonoz ve kubbe içlerinde bezemeler bulunmaktadır. Kuzey ve güney duvarlarında üst kısımlarda bulunan pencereler ile aydınlanmaktadır. Kadınlar mahfili mevcuttur. 1960'da yapılmış kesme taş minaresi bulunmaktadır.

b.17. Korkut (Kilise) Camii

ADRES

Antalya, Merkez, Kılıçaslan Mahallesi,

TAPU KAYDI

111 ada, 3 parsel - 1785 m²

VAKFI

Kilise Camii Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

18.12.1966/3360-22.09.1979/1850

TANIMI : Kilise Camii, Kesik Minare, Cuma Camii diğer isimleridir. Yapının bulunduğu alanın kuzeyinde Bizans öncesi döneme ait stoanın stylobot ve altlıkları ve başka duvar kalıntıları bulunmaktadır. Güneybatıda yine bu dönemde inşa edilmiş monopterosun kalıntıları, yine bu dönemden kalma çok sayıda devşirme malzeme eser kalıntısı içinde yer almaktadır.

Bizans dönemi; yapının o dönemdeki adı bilinmemekle beraber Meryem'e ithaf edildiği ve Attaleia kentinin en büyük (katedral kilisesi olduğu bilinmektedir. Çeşitli zamanlarda inşa ve onarımlar geçirmiştir. İlk yapı yaklaşık 5.yy la tarihlenir. 5 nefli bazilikal planlı yapı zaman içinde kapalı haça tekrar bazilikaya çevrilmiştir. Kilisenin batısına giriş eklenmiş olan kapalı haç planlı yapının işlevi belli değildir. Ayrıca yapının tarihlendirmesi de sabit değildir.

Osmanlı döneminde; kesin bilgi olmamakla beraber 2. Beyazıt'ın Oğlu Sultan Korkut tarafından camiye çevrildiği kabul edilmektedir. (16.yy) İşlev değişmiş ama plana dokunulmamış; apsinin güney kenarına tuğladan basit mihrap ilave edilmiştir. Ayrıca batıya inşa edilmiş olan minare camiye adını vermektedir. Minare düzgün kesme taştan kare yüksek kaide üst kısmında sekizgen olur ve pabuç bölümü zikzaklarla bezlenmiştir. Bilezik ile geçilen silindirik gövde yine bilezikle şerefeye geçilmektedir. Üst kısmı yok olmuştur. Son geçirdiği yangın 1896 tarihindedir.

b.18. Şeyh Sinan Camii

ADRES

Antalya, Merkez, Kızıltoprak Mahallesi

TAPU KAYDI

454 ada, 17 parsel- 960 m²

VAKFI

Şeyh Sinan Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

21.01.1983/A-4097

TANIMI :Eserin Şeyh Sinan tarafından H.999/M.1590'da yapıldığı tahmin edilmektedir. Bunu caminin türbesinde bulunan kitabe doğrulamaktadır.

Cami ve türbe avlu içerisindedir. Duvarlar moloz taştır ve ahşap hatıllar ile desteklenmiştir. Kuzeybatı köşede cami duvarına bitişik minarenin tamamı kesme taştan yapılmıştır. Minarenin kaidesi alçak, pabuç bölümü üçgenler ile oluşmuştur. Kısa silindirik gövdesi kademeleşerek genişleyen taş sıraları ile şerefe oluşturulmuştur. Caminin karşısında türbesi yer alır.

Dikdörtgen planlı, kırma çatılıdır. Çatı son cemaat yeri ve yan tarafı da örtmektedir. Bu sundurmaları ahşap direkler taşımaktadır. Tavan düzdür ve çıtlar ile süslenmiştir. Sade mihrap ve minberi bulunmaktadır. Kuzeyde kadınlar mahfili bulunmaktadır.

b.19. Tekeli Mehmet Paşa Camii (Paşa Camii)**ADRES**

Antalya, Merkez, Tuzcular Mahallesi

TAPU KAYDI146 ada, 1 parsel – 1110 m²**VAKFI**

Tekeli Mehmet Paşa Vakfı

TANIMI :Banisi yapılış tarihi hakkında kesin bilgi bulunmamaktadır. Caminin son hali 17-18.yy özelliği göstermektedir. Doğu cephede yeni yapılmış şadırvanı vardır. Camii kareye yakın dikdörtgen planlıdır. Merkezi kubbeli ile örtülüdür. Kuzeyde 3 kubbeli son cemaat yeri bulunmaktadır. Kuzeybatı köşede beden duvarlarına bitişik, 1 m yüksekliğinde kare bir su basman üzerinde yükselen 6 kenarlı kaide yer alır. Kaide cepheleri sivri kemerli 6 sağır niş ile hareketlendirilmiştir. İnce bir bilezik sonrasında silindirik gövde bulunur. Yine ince bir bilezik ile şerefe, petek ve külaha geçilmektedir. Minare yakın zamanda onarım geçirmiştir. Caminin güneybatı köşesi yol yüzünden pahlanmıştır. Batı- kuzey ve doğu cephelerde orta aks üzerinde giriş kapıları bulunmaktadır.

Doğu cephede üstte yuvarlak kemerli 3, altta sivri kemerli, alınlıklı 2 pencere bulunur. Kuzeyde yine aynı şekilde pencereler düzenlenmiş fakat alt iki pencerelerin alınlıklarının içi mavi-beyaz grubu 17-18.yy bitkisel süslemeli, dua yazılı çini panolar ile doldurulmuştur. Kapının iki yanında birer mihrabiye yer almaktadır. Batı cephe düzenlemesi doğunun aynısıdır. Güney cephe ise üç kat halinde şekillendirilmiş orta aksta kasnağa kadar yükselen duvar kütlesi 5 tane sivri kemerli pencere ile hareketlendirilmiş, bunların altında 2 adet sivri kemerli alınlıklı pencere, iki yanda ise üstlerde küçük sivri kemerli, altlarda büyük sivri kemerli alınlıklı pencere bulunmaktadır.

Caminin üst örtüsü kasnak üzerinde kubbe ve yanlarda kubbeyi destekleyen 4 yarım kubbe şeklindedir. Harimde kuzeyde içerden pandantif üzerine oturan üç kubbeli soncemaat yerini hatırlatan bölüm vardır. Bunun üstü kadınlar mahfili olarak değerlendirilmiştir. Ortadaki büyük kubbeyi altı fil ayak taşımaktadır. Zarif, mermerden mihrap ve minberi bulunmaktadır. İçte de pencere alınlıklarında çini panolar yer almaktadır.

b.20. Müftü Camii**ADRES**

Antalya, Merkez, Yüksekalan Mah.

TAPU KAYDI378 ada, 1 parsel, 367 m²**VAKFI**

Tekkeci /Takkacı Mustafa Vakfı

TANIMI :Varsaklı Camii, Takacı Mustafa Camii isimleri ile tanınmaktadır. Varsaklı adında biri tara-

fından yapılip; Takacı Mustafa tarafından tamir edilip vakfa bağlandığı rivayet edilmektedir.

Camii bir avlu içinde yer almaktadır. Kare planlı kiremit kaplı kubbe ile örtülüdür. Kubbe sekizgen kasnak üzerine oturmaktadır. Her tarafı kapalı bir son cemaat yeri vardır. Harim 9 pencere ile aydınlanır. Mihrap ve minber sadedir. Mihrap dışı niş şeklinde taşmaktadır. Taştan olan minare güney cephesindedir.

b.21. Karamolla Makbule Mescidi**ADRES**

Antalya, Merkez, Barbaros Mah.

TAPU KAYDI129 ada, 10 parsel, 93,3 m²**VAKFI**

Murat Paşa Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

13.05.1992/1442

TANIMI :Avlu içerisinde bulunur. Kare planlı üstü alaturka kiremit kaplı kubbe ile örtülüdür. Kubbede 4 adet yuvarlak kemerli penceresi vardır. Beden duvarlarında iki sıra sekizer penceresi vardır. Pencerelerin bir kısmı yan evlerin duvarları ile kapatılmıştır. Kemerli bir kapıdan içeri girilmektedir. Mihrap, yuvarlak niş şeklindedir. Minberi ve minaresi yoktur.

b.22. Ahi Yusuf Mescidi**ADRES**

Antalya, Merkez, Ahi Yusuf Mah.

TAPU KAYDI96 ada, 13 parsel, 289,5 m²**VAKFI**

Ahi Yusuf Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

21.01.1983/A-4097

TANIMI : H.647/M.1249 yılında yapılmıştır. Aynı avlu içerisinde türbe ve tekke ile beraber yer almaktadır. Cami kare planlı, kiremitle kaplı kubbelidir. Kesme taş ve moloz taş örgülüdür. Kapı ve pencereler sivri kemerlidir. Kubbeye geçiş pandantif ile sağlanmıştır. Kitabesinin üst kısmı koparılmıştır. Arapça sülüs yazılı 16 satır halindedir. İlk 13 satırı Ayet-el Kürsi'dir. Kuzeyde bulunan kapı çift kanatlıdır ve iki yanında dikdörtgen pencereler mevcuttur. Kapı ve pencereler üzerinde sivri kemerli alınlıklar bulunmaktadır. Doğuda aynı formda üç adet pencere, batıda ise sonradan genişletildiği anlaşılan dikdörtgen bir pencere ve güneyde ise mihrap iki yanında dikdörtgen pencereler bulunmaktadır. Güney doğu cephesinde cami ile birleşen türbe yapısı bulunmaktadır. Alt kat mezar odası üst kat tekkedir. Örtü sivri tonozdur. Türbenin batı duvarı üstte sivri kemer şeklinde iç yüzeyi işlemeli olarak dışa açılmaktadır. Avluda üç adet mezar taşı da bulunmaktadır.

b.23. Ahi Kızı Mescidi (Nakıp Kızı Camii)

ADRES

Antalya, Merkez, Selçuk Mah.

TAPU KAYDI

161 ada, 3 parsel, 113 m²

VAKFI

Ahi Kızı Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

13.05.1992/1442

TANIMI : Kesme ve moloz taş bir arada kullanılmıştır. Kare planlı, kubbe ile örtülüdür. Kubbeye geçiş üçgenler ile sağlanmıştır. Harimi dikdörtgen büyük (kemerli) ve küçük pencereler aydınlatmaktadır. Minber yenidir. Mihrap dikdörtgen profil içine alınmış yarım yuvarlak niş şeklindedir. Harime sivri bir kemer ile girilmektedir. Minaresi yoktur. Yerine çatıya çıkan bir merdiven bulunmaktadır.

b.24. Arap Mescidi

ADRES

Antalya, Merkez, Yüksekalan Mah.

TAPU KAYDI

374 ada, 3 parsel, 90 m²

VAKFI

Arap Mescidi(Kasar Paşa) Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

24.11.1993/2068

TANIMI :Mescit ve karşısında namazgah konut ve çeşmeden oluşan yapı topluluğudur. Kare planlı, dıştan kırma çatılı, içten düz ahşap tavanlı küçük bir yapıdır. Giriş kapısı kuzey ekseninde yer alır. Dikdörtgen biçimde olan kapının üzerinde yuvarlak kemerli alınlık bulunur. Yuvarlak kemerli dikdörtgen pencereler ile aydınlanmaktadır. Batı duvarda bulunan iki pencere bitişikteki ev nedeniyle kapanmış ve niş görüntüsü verilmiştir. Mescidin karşısında bulunan namazgah tamamen yıkılmış yanında bulunan ev sokağa bakan çeşme ayakta kalmıştır.

b.25. Şeyh Şucaattin Türbesi

ADRES

Antalya, Merkez, Çaybaşı Mah.

TAPU KAYDI

1118 ada, 77 parsel, 1479 m²

VAKFI

Şeyh Şucaattin Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

21.01.1983/A-4097

TANIMI :Yapının altı türbe üstü tekke-camidir. Kitabesine göre H. 636 / M. 1238 tarihinde yapılmıştır bir imaret ve türbedir. Türbenin etrafında başka binalarında bulunduğu ve buranın bir tekke olduğu bilinmekte ise de bugün sadece temel izleri kalmıştır. Kare planda küçük bir yapı olan türbenin tamamı kesme

taştan yapılmış iken üst kat 1969 da yapılan onarımla yeniden inşa edilmiştir. Kuzeydeki kemerli küçük kapıdan zeminden daha aşağıda 9 basamakla inilen ve onu takip eden 5 basamak ile devam eden merdivenle türbenin cenazelik bölümüne gidilir. Sivri tonozla örtülü mezar adası güneyde mazgal şeklindeki açıklık ile havalanmaktadır.

Mescit olarak kullanılan üst bölümün giriş cephesinde kapının iki yanında sivri kemerli niş bulunur. Bunlardan sol niş içinde 5 satır halindeki kitabe bulunmaktadır. Doğu cephede iki dikdörtgen penceresi vardır. Üst örtü içten tromp geçişli kubbe ile örtülü; dıştan kiremit kaplı pramidal çatı ile örtülüdür.

KİTABESİ: "Allah, Teberre'a bi-imareti hazihi'l-Türbeti, El-abdeynu'z-Za'ifey'l-muhtaceyn ila, Rahmeti'l-ilahi te'ala ...ve ehuhu, ...bin Abdul-Ilah fi sene site selasine ve sitte mi'e (636)"

b.26. Pazar Hamamı (Çifte Hamam)

ADRES

Antalya, Merkez, Balbey mah.

TAPU KAYDI

361 ada, 17 parsel

VAKFI

Murat Paşa Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

06.03.1982/3395

TANIMI :Tarihi bilinmeyen hamam Antalya'nın en büyük hamamıdır. Kuzey-güney doğrultulu hamamların girişleri güney cephedendir. Moloz taş örgü ve üst örtü tamamen alaturka kiremit ile kaplıdır (16.yy).

Erkekler bölümünün soyunmalığı daha büyüktür ve dışarı doğru çıkıntı yapmaktadır. Kare planlı soyunmalık, tromp geçişli büyük bir kubbe ile örtülüdür. Soyunmalığın kuzey duvar ortasında ılıkığa geçit teşkil eden kapı soyunmalık içinde ocak şeklinde düzenlenmiştir. Ilıklıktan geçilen erkek tuvaletleri kadınlar bölümüne taşmış ve kadınlar bölümünü az da olsa küçültmüştür. Ilıklık bölümü dikdörtgen şeklinde üçe bölünerek pendentifli kubbeler ile örtülmüş ve buradan da sıcaklık bölümüne geçilmektedir. Kare planlı olan sıcaklık dört eyvanlı, dört halvetli hamam tipindedir. Ortada merkezi, pendentif geçişli kubbe ile örtülüdür. Eyvanlar aynalı tonoz, hücreler kubbe ile örtülüdür. Kubbeetekleri ve eyvan kemerleri malakari süslemeler ile hareketlendirilmiştir.

Kadınlar bölümü daha küçük planlıdır. Soyunmalık kısmı dikdörtgendir ve tonoz ile örtülüdür. Ilıklık da dikdörtgen planlı, iki kemer ile üç bölüme ayrılmış ve orta kubbe yanlar ise tonoz ile örtülmüştür. Sıcaklık ise ortada merkezi kubbe ve üç yönde kemer ile açılan tonozlu eyvanlar ve iki halvetten oluşmaktadır.

b.27. Karatay Medresesi

ADRES

Antalya, Merkez, Selçuk Mah.

TAPU KAYDI

154 ada, 8 parsel, 488,5 m²

VAKFI

Karadayı Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

21.01.1983/A 4097

TANIMI : H.648 / M.1250 yılına tarihlendirilen yapı Das-üs Suhela olarak da adlandırılmaktadır. Celaleddin Karatay'ın vakfiyesine kayıtlıdır. Çok harap durumda olan medrese iki eyvanlı medrese tipine girmektedir. Bu gün ayakta portali, giriş eyvanı, doğu cephede ki büyük eyvanın sağında bulunan diğer bir hücre ve bazı eski kalıntıları birbirlerine kaynaşmış şekilde ayakta. Doğu eyvanının içinde bir mihrap bulunmaktadır. Moloz taş, kesme taş ve tuğla ile inşa edilmiştir.

b.28. Kırkgöz Han

ADRES

Antalya, Döşemealtı, Bıyıklı Köyü

TAPU KAYDI

231 parsel, 10600 m²

VAKFI

VGM

TESCİL TARİH VE SAYISI

08.07.1977/A-631

TANIMI : Kitabesine göre H. 634-644 / M. 1236-1246 tarihleri arasında II. Gıyaseddin Keyhüsrev bin Keykubat zamanında yapılmıştır. Dikdörtgen planlı olan hanın, beden duvarlarında moloz taş kullanılmış ve köşeler payandalar ile takviye edilmiştir. Güney cephede kesme taştan yapılmış olan portal niş dışarı çıkıntı yapmaktadır. Sivri kemerli nişin kenarları sütünce gibi şekillendirilmiştir. Bu bölümün iç kısmın-

Pazar Hamamı-(Foto:A.Kerim ATILGAN-2009)

da yay kemerli bir kapı bulunmaktadır ve üzerinde altı satır halinde kitabe bulunmaktadır.

Geniş iç avlunun etrafını kesme taş payeler tarafından taşınan sivri kemerli revak sırası çevreler. Kuzey cephede boydan boya uzanan, tamamı sivri tonoz ile örtülü ve kapalı bir mekan olan kısım avluya kesme taştan bir kapı ile açılmaktadır. İklim nedeniyle içinde ocaklar bulunmamaktadır. Yapı çoğunluğu itibari ile sağlam olarak ayakta durmaktadır.

b.29. Evdir Han

ADRES

Antalya, Döşemealtı, Düzlerçamı (Yukarıkaraman)

TAPU KAYDI

190 parsel, 9400 m²

VAKFI

VGM

TANIMI : Eskiden mevcut olan ve okunmuş kitabesinden hanın I. İzzeddin Keykavus Bin Keyhusrev tarafından H. 607-616 / M. 1210-1219 yıllarında yaptırıldığı bilinmektedir. Antik şehir kalıntısı büyük ihtimalle de nekropolin üstünde yer alan handa oldukça fazla devşirme malzeme kullanılmıştır.

67X55 m² ebadında kareye yakın dikdörtgen planlıdır. Beden duvarlarının tümü kesme taş üst örtü moloz taştır. Dört eyvanlı hanlar grubunda bulunan yapının özellikle portali dikkat çekicidir. Beden duvarından ileri çıkıntı yapan portalin üst iki köşesi yıkılmıştır. En dışta ince bir bordür onun içinde de sonsuza açılan yıldızlardan kalınca bir bordür sırası bulunur bu ikisinin üst kısımları yok olmuştur. Üçüncü bordür sırası ise geometrik şekillerden oluşmaktadır. Portalin sivri kemeri sanki küçük sütunceler tarafından taşınıyormuş gibi şekillendirilmiştir. İçeride devam eden nişin iki yan duvarında birer küçük mihrabiye bulunmaktadır. Portal nişinin üst kısmı ise mukarnaslarla doldurulmuş ve kapı basık kemer ile sonlandırılmıştır.

Hanin iç avlusu etrafında kalın kesme taş payeler üzerine oturan kesme taş örgülü sivri kemerli revaklar bulunmaktadır. Dört eyvanın da üstü sivri beşik tonoz ile örtülüdür. Revaklara açılan kapalı mekanlar şeklinde olan hücreler bulunmaktadır. Yapının büyük bölümü yıkılmış vaziyettedir.

b.30. Akseki-Ulu Camii

ADRES
Antalya, Akseki,
TAPU KAYDI
60 ada, 15 parsel
VAKFI
VGM
TESCİL TARİH VE SAYISI
17.08.2000/4697

TANIMI :Kitabesinde eserin H.1312 /M. 1895 tarihinde tamir edildiği belirtilmektedir. Boyuna dikdörtgen planda, alçak duvarlı, kiremitli kırma çatılıdır. Doğu ve batı duvarlarındaki pencereler sivri kemerli ve çok yüksektirler. Kuzeybatı köşede beden duvarları üzerinden yükselen minarenin kaidesi dört köşe gövde silindirik ve kesme taştandır. Caminin kuzeyindeki kapı üzerinde 3 bölüm halinde beşer satırlı kitabe bulunmaktadır. Onarımı 1964 yılında yapılmıştır. Caminin iç mekanı oldukça özelliklidir. Harimde bitkisel bezemeli başlıkları olan 4 mermer sütun üzerinde bağdadi kemerler ve orta kubbe doğu ve batıda yer alan basık kemerli bölümler ile üst örtü oluşturulmuştur. Tamamı ahşap olan tavan, oyma ve yazı şeritleri ile süslüdür. Mihrap, yarım silindiriktir. Köşelerinde iki sütünce, kabartma ve yağlı boya nakış bordürleri ile bezelidir.

b.31. Akseki-Süleymaniye Eski Camii

ADRES
Antalya, Akseki, Süleymaniye (Beldesi) Köyü
TAPU KAYDI
118 ada, 3 parsel-214,33 m²
VAKFI
VGM
TESCİL TARİH VE SAYISI
28.08.2001/5116

TANIMI : Geç Osmanlı mimarisini yansıtan cami, kare planlı, kırma çatılıdır. Minaresi kuzey tarafta taş kaideli diğer kısımları ahşaptır. Minareye kadınlar mahfilinden çıkılmaktadır. Doğu ve batı yönünde iki girişi bulunmaktadır. Ahşap hatıllı taş duvar örgülüdür. Mihrapta ahşap bir çerçeve bulunmaktadır. Ahşap minberi özgündür. Giyotin pencereleri demir kafeslidir.

b.32. İbradı-Büyük (Çarşı-Merkez) Camii

ADRES
Antalya, İbradı, Aşağı Mah.

TAPU KAYDI
161 ada, 1 parsel
VAKFI
VGM
TESCİL TARİH VE SAYISI
14.02.19817A-2592

TANIMI : Cami H.1295 yılında yanmış ve yeniden yapılmıştır. Kapı üzerinde bulunan kitabe yer alan H.1312 tarihi son onarımına aittir. Kare planlı, kargir, sade bir yapıdır. Kuzey batısında yeni yapılmış minaresi bulunmaktadır. Camiye kemerli, taş lentolu, kapı ile girilmektedir. Ortada büyük, yanlarda küçük iki kubbesi bulunmaktadır. Hücre şeklinde sade bir mihrabı bulunmaktadır. Yan cephelerde altta dörder kemerli pencere, üste ise bir adet yuvarlak pencere bulunmaktadır. Ön cephe dışındaki cephelerin saçakları darıdır. Ön cephe tamamen değiştirilmiş üç ahşap direğin yerine yeni ahşap kolonlar konulmuştur.

b.33. Alanya-Süleymaniye (Kale) Camii

ADRES
Antalya, Alanya, Hisarçı
TAPU KAYDI
309 ada, 3 parsel
VAKFI
Süleymaniye Vakfı
TESCİL TARİH VE SAYISI
23.07.1999/4308

TANIMI :Sultan Alaaddin ve Kale Camii isimleriyle de tanınmaktadır. Bazı kayıtlara göre ilk defa H. 629 / 1231 M. Yılında Sultan Alaaddin tarafından yaptırılmış daha sonra H. 937-974 / M. 1530-1566 yıllarında Kanuni Sultan Süleyman zamanında yeniden inşa edilmiştir. Tamamen moloz taş arası derzlerle ve kemerlerde tuğla kullanılarak duvarlar örülmüştür. Kare planlı, tek kubbeli, 3 bölümlü son cemaat yeri olan bir camidir. Ayrıca kuzeybatı köşede beden duvarlarından çıkıntı teşkil eden minare kaidesi vardır. Minare kuzeydoğu köşede de cami duvarına bitişik; beden duvarlarının yarısına kadar yükselmekte, üç kenarı ortasından üçgen payandalar ile desteklenmektedir. Son cemaat yeri üç bölümlüdür ve kubbeler ile örtülüdür. Harimde kubbeye pandantifle geçilmiştir. Mihrabı yarım yuvarlak ve mukarnas süslemelidir. Caminin doğu köşesine bitişik sarnıç bulunmaktadır.

b.34. Alanya-Emir Bedir Camii (Andızlı)

ADRES
Antalya, Alanya, Tophane
TAPU KAYDI
294 ada, 1 parsel 446,75 m²
VAKFI
VGM
TESCİL TARİH VE SAYISI
23.07.1999/4308

TANIMI : M.1277 Gıyaseddin Keyhüsrev dönemine aittir. Osmanlı zamanında tamamen yenilediği düşünülmektedir. Minaresi tamamen kesme taştandır. Mihrap ve minberi orijinal ve çok özelliklidir.

b.35. Alanya-Mescit

ADRES

Antalya, Alanya, Hisariçi

TAPU KAYDI

301 ada, 8 parsel

VAKFI

VGM

TESCİL TARİH VE SAYISI

23.07.1999/4308

TANIMI : 13.yy tarihlenmektedir. Kare planlı, tuğla, moloz taş ve horasan harcı kullanılarak inşa edilmiştir. Üstü pandantif geçişli kubbe ile örülüdür. Kuzey de sivri kemerli kapısı bulunmaktadır. Mihrap kısmında dış cepheden bakıldığında sivri kemerli bir giriş açıklığı daha görülmektedir.

b.36. Alanya-Hacıkadiroğlu Camii

ADRES

Antalya, Alanya, Çarşı Mah.

TAPU KAYDI

40 pafta, 393 ada, 2 parsel-266 m²

VAKFI

VGM

TESCİL TARİH VE SAYISI

24.04.1995/2513

TANIMI : Yüksek bir set üzerinde yer alan cami, moloz taştan yapılmış ve minaresi sonradan eklenmiştir. Doğu cephede çift kanatlı ahşap, sivri kemerli nişli kapısı bulunmaktadır. Nişin ve sundurmanın üzerinde kabaralı bezeme bulunmaktadır. Aynı bezemeler cephenin sağ ve solunda da yer almaktadır. Kırmızı çatısı kiremit kaplı ve geniş saçaklıdır.

b.37. Alanya -Akşebe Sultan Türbesi (Tekkesi)

ADRES

Antalya, Alanya, Hisariçi

TAPU KAYDI

437 ada, 5 parsel 329 m²

VAKFI

Akşebe Sultan Vakfı

TANIMI :Mevcut kitabesinden H.628/ M.1230 yılında yapıldığı anlaşılmaktadır. (I. Alaaddin Keykubat) Eserde tuğla ve moloz taş kullanılmıştır. Yapı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm kemer ile ikiye bölünmüş kare kısmın üstü kubbe ile örtülmüş, bir kemer ile dışa açılmıştır. Dikdörtgendir ve beşik tonozla örtülüdür. Kare olan bölümün türbe olduğu düşünülmektedir. İkinci bölüm ise tamamen karedir ve birinci bölümün arkasında bulunur. Üstü kubbe ile örtülüdür.

Tekkenin 3-4 m ilerisinde moloz taş kaideli, tuğla gövdeli minare yıkıntısı mevcuttur. Minareden günümüze sadece gövdenin yarısı kalmıştır. İkinci bölümün giriş kapı üzerinde ki dikdörtgen nişte üç parça mermer yazılmış kitabe bulunur. Üstteki birinci parça diğerlerinden gerek taşı gerekse yazı karakteri ile farklı olması nedeniyle sonradan eklenmiş olduğu düşünülür.

b.38. Alanya -Hıdırellez Kilisesi

ADRES

Antalya, Alanya, Hacı Mehmetli

TAPU KAYDI

9 pafta, 40 parsel 740 m²

VAKFI

VGM

TESCİL TARİH VE SAYISI

30.07.1991/1159

TANIMI : Bir avlu içerisinde yer almakta ve etrafında mezarların varlığı bilinmektedir. Kilisenin 200 m kadar aşağısında bir çeşme ve kiliseyi çeşmeye ve sokağa bağlayan yollar bulunmaktadır. Bahçesinin doğu köşesinde temel izleri mevcuttur. Alanya müzesinde bulunan tamir kitabesinde ise 1873 yılında onarım gördüğü anlaşılmaktadır. Duvarlar kargir ve içte, dışta sıvalıdır. Dikdörtgen planlıdır. Üstü alaturka kiremit ile kaplıdır. İçte üst örtü bağdadi tonoz ve düz tavadır. Tavanda yıldız şeklinde göbekler bulunmaktadır. Doğuda iki, batıda bir üç kapısı vardır. batı kapısının üzerinde Grek harfleri ile yazılmış anma Karamanlica okunan kitabesi mevcut iken şuan müzede saklanmaktadır. Güneyde 4 kuzeyde üç adet yuvarlak kemerli pencere bulunmaktadır. Apsiste fresk kalıntıları bulunmaktadır. Batına narteks mahfili vardır. Zemin döşemesi taştır.

b.39. Alanya -Oba Köyü Medresesi

ADRES

Antalya, Alanya, Oba Beldesi

TAPU KAYDI

305 parsel

VAKFI

VGM

TESCİL TARİH VE SAYISI

19.12.1991/999

TANIMI : M.1373 yılında Emir Bedrettin Mahmut tarafından yapıldığı düşünülmektedir. Tamamı kareye yakın dikdörtgen teşkil edecek şekilde planı olan medresenin ana eyvan yanındaki mekanlardan birinin eksik yapılması neticesiyle bozulmuştur. Tamama yakını moloz taştır. Bunun yanında spoli malzeme ve kesme taşta kullanılmıştır. Portali duvarlardan hafif çıkıntı yapmaktadır. Büyük bir niş kemerinin içinde basık kemerli kapı bulunur. Bu iki kemerin içinde de ters çevrilmiş iyon sütunu yerleştirilmiştir. Giriş eyvanı oldukça küçüktür ve bunun tam karşısında bulunan büyük,

beşik tonozlu, iki pencereli ana eyvan bulunur. Ana eyvanın solunda, kare planlı üçgen geçişli kubbeli, içinde ocak bulunan ve iki penceresi olan derslik mekanı vardır. Bu hücrenin avluya açılan kapısı oldukça özgün taş işçiliği barındırır. Arabeskler iç içe geçmiş üçgenler ile bezenmiştir. Yan duvarlarda beşik tonoz ile örtülü, küçük mazgal pencereleri olan üçer adet hücre bulunur. Bu hücrelerin bacaları halen ayaktadır. Bu öğrenci hücreleri de birer kapı ile orta avluya açılırlar. Giriş eyvanının iki yanında öğrenci hücrelerine göre daha büyük tutulmuş, beşik tonozlu, içinde ocakları, dolapları olan öğretmen hücreleri bulunmaktadır.

b.40. Alanya -Alara Han

ADRES
Antalya, Alanya, Çakallık Köyü
TAPU KAYDI
109 ada, 1 parsel, 3943 m²
VAKFI
VGM
TESCİL TARİH VE SAYISI
11.11.1982/A-3906

TANIMI : Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat tarafından 1231/2 yılında yaptırılmıştır. Kapalı avlu hanlar grubundadır. Hanın kuzeyinde küçük bir ön avlu, bunu devamında uzun bir koridor, iki yanında sıralanan yolculara mahsus ahır ve depolar hanın ana birimleridir. Yapı bütünüyle simetrik bir plana sahiptir. Üç tarafı açık olan hanın doğusu bir tepeye yaslanmış olup moloz taş örgülüdür. Diğer üç cephesi kesme taş kaplıdır. Üst örtü toprak damdır. Girişin iki yanındaki kulelerden biri yıkılmış durumdadır. Soldakinin üst katında merdivenle çıkılan mescit bulunmaktadır.

b.41. Alanya -Şarapsa (Serapsu) Han

ADRES
Antalya, Alanya, Teletiyiye
TAPU KAYDI
137 ada, 6 parsel 3059 m²
VAKFI
VGM
TESCİL TARİH VE SAYISI
09.04.1983/A-4289

TANIMI : Selçuklu eseri olan Han 1236-1246 yıllarında II. Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından yaptırılmıştır. Moloz taş, kesme taş malzemelidir. Şarapsa Han alışla gelmiş han planlarından farklı özellikler göstermektedir. Boyuna uzanan dikdörtgen planlıdır. Yan yana sıralanmış sivri kemerli 10 bölümden oluşur. Giriş portalı kuzeyde yer almakta ve sivri kemerli, dışa çıkıntı yapan bir niş şeklinde düzenlenmiştir. Basık yaya kemerli kapı nişin içerisinde yer almaktadır. Niş içerisinde de 4 satır halinde yazılmış kitabesi bulunmaktadır. Beden duvarları dıştan payandalar ile desteklenmiştir. Üst örtü tonozdur. Doğu uçtaki birinci bölü-

lümün diğerlerinden daha yüksek zeminli olması ve güney duvarında mihrabı bulunması nedeniyle bey odası veya mescit olarak kullanıldığını düşündürmektedir. Bu bölümün giriş kapısı, 3 basamak merdivenle çıkılan kapı üç dilimli kemerin oluşturduğu niş içine alınmıştır. Kapı kemeri ise basık kemerlidir. Üç dilimli kemerin üst dilimine kitabe yerleştirilmiştir.

b.42. Alanya -Kale Bedesteni

ADRES
Antalya, Alanya, Kaleiçi
TAPU KAYDI
316 ada, 4 parsel 1467 m²
VAKFI
VGM
TESCİL TARİH VE SAYISI
23.07.1999/4308

TANIMI : 13.yy. tarihlenen yapı taş, tuğla ve harç kullanılarak inşa edilmiştir. Düzgün olmayan boyuna dikdörtgen olan hanın, orta avluya basık kemerli kapılar ile açılan dokuz odası bulunur. Giriş eyvanı ve bunun iki yanında birer oda ve karşısında ikinci bir eyvan ve iki oda şeklinde planlanmıştır. Batı da ikinci dikdörtgen şeklinde ahırdan bulunmaktadır. Ahır tonoz örtülüdür.

b.43. Korkuteli-Alaaddin Camii

ADRES
Antalya, Korkuteli, Merkez Mah.
TAPU KAYDI
58 ada, 12 parsel-1188 m²
VAKFI
Sultan Alaaddin Vakfı
TESCİL TARİH VE SAYISI
18.12.1990/980 I. Grup 11.02.2005/280

TANIMI :Yapının tarihine ait bir bilgi kaynağı yoktur. Ancak minarede bulunan kitabeden minarenin H. 979/ M. 1571 tarihinde Murat Paşa tarafından yapıldığı bilinmektedir. Yaygın kanı caminin 14. yy yapılmış olduğu ve İlhanlı etkilerinin fazlaca bulunduğu. Büyük bir dikdörtgen olan caminin tipik ahşap örtülü bir eser olduğu düşünülmektedir. Bu gün orijinal mihrap duvarına eklenerek yapılmış daha küçük bir camidir. İlk duvarlar sanki bu küçük caminin avlu duvarları gibidir. Bu küçük cami, yarı ahşap ve kiremitli çatı ile örtülüdür. Cami genelinde malzeme ahşap, moloz taş, spoli malzeme, kesme taştır. Orijinal üst örtünün göçmesi sonucunda zemin yükselmiştir. Orijinal kuzey ve batı cephelerde kesme blok taş kullanılmıştır. Gösterişli olan ana portalde kullanılan köfeki taşı zamanla yıpranmış; süslemeler belirsizleşmiştir. Moğol ve Selçuklu izleri taşıyan kapı, zemin kotunun altında kalmıştır.

Minare, kuzey batı köşede kare kaidesi kesme taş-

tandır. Sekizgen pabuç bölümü ve silindirik tuğla örgülü gövdeye geçilir. Gayet zengin bir görünüme sahip olan şerefe altı kerpileri çini vazolarla süslenmiştir. Pekte bulunan üç sıra halindeki çini tabaklar diğer bir ayrıntıdır. Konik bir külah ile örtülü durumdadır. Kaide de yer alan dikdörtgen çerçeve içerisinde kitabe bulunmaktadır. Eserin 2005 yılında bahçesi bilgi amacı ile kazılmış birkaç sikke, mezar taşı ve mimari parçalar bulunmuştur.

KİTABESİ: "Bena Hazihil minaratışşerif Murat Paşa, Evaili reiulahar sene (979) 1571"

b.44. Korkuteli-Eski Kargir Camii

ADRES

Antalya, Korkuteli, Yavuz (Yeşil Yayla)

TAPU KAYDI

32 parsel

VAKFI

VGM

TESCİL TARİH VE SAYISI

17.08.2000/256/4687

TANIMI : Çay taşı, moloz taş ve duvarlarda kerpiç kullanılarak cami Kara Müdür Tarafından 1896 yılında yaptırılmıştır. Kare planlı, kırma, marsilya kiremidi ile kaplı çatılıdır. Duvarlar içte ve dışta kireç sıvalıdır. Doğu ve batıda birer girişi mevcuttur. Son cemaat yeri sonradan yıkılmıştır. Güneyde 2, batıda 3, doğuda 1 pencere vardır. Kuzeyde ahşap mahfili vardır. Mihrap sade bir niştir. İçte duvarlara sade, primitif süslemeler yapılmıştır. Tavanda ahşap tavan göbekleri, ve bir tane 1 m kadar genişlikte kubbesi bulunmaktadır.

b.45. Korkuteli-Demirci Süleyman Camii

ADRES

Antalya, Korkuteli, Aşağı Pazar Mah.

TAPU KAYDI

186 ada, 1 parsel

VAKFI

VGM

TESCİL TARİH VE SAYISI

22.11.2002/5709

TANIMI :Dikdörtgen planlı olan camii iki kat olarak düzenlenmiştir. Alt kat batıda beşerden 10 sütun, doğuda ise kapalı dikdörtgen bir mekan üzerinde yükselen ikinci kat bulunmaktadır. Bu sütunlardan birinde iki hilal ay içerisinde 1931 tarihi kabartma şeklinde yapılmaktadır. Üst katta bulunan harimin kapısı mihrap ekseninde bulunmaktadır. Üç sahnalı olan caminin yan sahnaları düz ahşap, orta sahn önünde dört ahşap ayak ile desteklenen içeri doğru kare şeklinde giren kısım örtmektedir. Bu kare tavanın ortasında yıldız formulu göbek bulunmaktadır. Yuvarlak kemerli pencereleri bulunmaktadır. Güneyde mihrap nişi duvardan dışarı taşmaktadır. Minberi cevizdendir. Ah-

şap kadınlar mahfili düz balkonludur. Son cemaat yerinin doğusunda bulunan merdivenle kadınlar mahfiline çıkılmaktadır. Kuzey doğu köşede bulunana minaresi kaide kısmı düzgün kesme taştandır. Pahlı pabuç kısmından sonra silindirik tuğla gövdeye geçilmektedir. Yine dört sıra tuğla kerpiller ile şerefe oluşturulmuştur. Şerefenin korkulukları da tuğladandır. İnce petekten sonra cam külah yükselmektedir. Cami beden duvarları ahşap kargas arası kargir dolgulu olup, üzeri sıvalıdır. Kırma çatısı Marsilya kiremidi ile kaplıdır.

2006 yılında yapılan onarımla alt kat batı tarafı sütunlar arası duvar ile kapatılarak ve dükkan bölümleri yıkılarak genişletilmiş ve bu bölümde ayrı bir harim olarak düzenlenmiştir.

b.46. Korkuteli-Sinaneddin Medresesi

ADRES

Antalya, Korkuteli, Alaaddin Mah.

TAPU KAYDI

41 ada, 1 parsel-684 m²

VAKFI

Sultan Alaaddin Vakfi

TESCİL TARİH VE SAYISI

11.02.2005/278

TANIMI : Kitabesine göre Hamitoğullarından El Emin Sinaneddin Calis tarafından H. 719 / M. 1319 yılında yaptırılmıştır. Dikdörtgen planlı eser, açık avlulu medreselerden iki katlı olan gruba girmektedir. Büyük kısmı kesme taştan yapılmış olan eserde üst katta moloz taş, ahşap ve devşirme malzemede kullanılmıştır. Batı cephe ortasında yer alan portal dikdörtgen olarak çıkıntı yapmaktadır. Sivri kemer ile portal nişi oluşturulmuştur. Kemer üstünde iri yazı şeridi bulunmaktadır. Kemer içerisinde de beş satırlık kitabe yer almaktadır. Nişin içinde iki yanda sütuncalar ile belirtilmiş, içi ve köşeleri oyma bitkisel bezemeler ile oluşturulmuş mihrabiyeler bulunmaktadır. Giriş kapısı basık yay kemerlidir.

Doğu ve batı cephelerde dikdörtgen taş söveli ikişer pencere; üst katta güney ve kuzey cephelerde ise mazgal pencereler bulunmaktadır. Girişin arkasında beşik tonoz olarak devam eden eyvan birer kapı ile köşelerde yer alan dikdörtgen hücrelere açılır. Kareye yakın dikdörtgen şeklindeki iç avlu güney ve kuzeyde üç sütun üzerine oturan dört sivri kemer ile 1. kat revaklarını oluşturur. Sütun başlıkları devşirme malzemedir. Düz tonozla örtülü revakların ardında birer kapı ile açılan beşik tonozlu üç hücre bulunur. Doğu cephedeki beşik tonozlu ana eyvanın kemer ayaklarında görülen süsleme frizi devşirme malzemedir. Ana eyvanın iki yanında da birer dikdörtgen hücre yer almaktadır. Kuzey ve güney cephelerde revakların üstünde ikinci katı oluşturan revaklar ve hücreler bulunmaktadır. Alt kat ile aynı büyüklükteki hücreler üst kat revaklarına birer kapı ile açılmaktadır. Günümüzde üst

katta revak sırası yeri düz sundurma şeklindedir.

KİTABESİ: "Bismillahirrahmanirrahim, Emerebi'imareti hazihil-medreseti'l-mubareke Elemir Sina-neddin Calis Bin Yunus Bin, İlyas Bin el Hamit binaşru'l-llahu fi Şuhvei sene tıs'a aşere ve seba mie 719 (1319)"

b.47. Korkuteli-Çaybaşı Hamamı

ADRES

Antalya, Korkuteli, Çaybaşı Mah.

TAPU KAYDI

69 ada, 9 parsel-475 m²

VAKFI

V.G.M

TESCİL TARİH VE SAYISI

11.02.2005/279

TANIMI : Herhangi bir yazılı tarih kaydı yoktur. Ama mimari açıdan 16 ve 17.yy tarihlendirilmektedir. Tamamı dikdörtgen plandaki hamamın beden duvarları kot yükselmesi yüzünden toprak altında kalmıştır. Sonraki zamanlarda Hüseyin Ağa isimli biri tarafından onarıldığı için Hüseyin Ağa Hamamı olarak da isimlendirilmektedir.

Soyunmalık bölümü yıkılmış durumdadır. Dikdörtgen olan ılıklik kısmı üç bölümlüdür ve tamamı beşik tonoz ile örtülüdür. Sivri kemerler ile birbirinden ayrılmış ve kemer üzengileri malakari alçı kabartmalar ile şekillendirilmiştir. Orta bölümdeki dar bir kapı ile sıcaklığa geçilmekte, ortada kubbeli ana bölüm ve doğu batı kuzey yönleri de orta bölüme açılan üç adet beşik tonozlu eyvan bulunmaktadır. Kuzey eyvanının iki yanında da kubbeli köşe hücreleri bulunmaktadır. Sıcaklığın arkasında da külhan yer almaktadır. Kubbelerde çok miktarda yıldız şeklinde gözler bulunmaktadır.

b.48. Elmalı -Ömer Paşa Camii

ADRES

Antalya, Elmalı, İplikpazarı Mah.

TAPU KAYDI

197 ada, 1 parsel-4508 m²

VAKFI

Ömer Paşa Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

11.02.2005-276 sayılı revizyon kararı

TANIMI : Medrese, türbe ve şadırvan ile beraber külliye oluştururlar. Cami kitabesinde 1602 tarihinde Ketenci Ömer Paşa tarafından yaptırıldığı belirtilir. Klasik dönem özellikleri gösteren eser, kare planlı, tromp geçişli kubbe ile örtülü, beş bölümlü son cemaat yeri olan bir camidir. Cami beden duvarları dört kademe halinde yükselmektedir. Kuzey cephede bulunan son cemaat yeri altı klasik başlıklı sütun tarafından taşınan, beş adet sivri kemer üzerine oturan, orta çapraz tonozlu yanlar kubbeli beş bölümden oluş-

maktadır. Orta bölümü daha geniş olan son cemaat yeri cami beden duvarlarının birinci kademesine kadar yükselmektedir. Kuzey cephe hariç diğer cepheler, 3'er tane kare payanda ile desteklenmiştir. Duvarlarda birinci kademe üzerinde iki sıra halinde, bunlardan alt sıralardakiler, dikdörtgen söveli ve sivri alınlıklı, üsttekiler ise sivri kemerlidir. İkinci kademe duvarlar daha içten ve daha kısa tutulmuş bu kademeye de sivri kemerli ikişer pencere ilave edilmiştir. Üçüncü kademe ise aynı uygulama yapılmış fakat daha da kısa bırakılmış ve sekizgen, konik külahlı ağırlık kuleleri yerleştirilmiştir. Üçüncü bölümün üstünde yükselen çok kenarlı kasnakta çokça pencere bulunmaktadır. Bunun da üstünde büyük kubbe oturmaktadır. Giriş kapısı son cemaat yerinin orta bölümünde bulunmaktadır. Sivri kemerli büyük bir niş içerisinde yay kemerlidir ve üzerinde altı satır halindeki kitabe bulunmaktadır.

Kuzey batı köşede beden duvarlarına bitişik olarak yapılmış zarif minare yükselmektedir. Beş köşeli kaidenin her kenarına kaş kemerli nişler yerleştirilmiştir. Yüksek kaide üzerinde bulunan pabuç bölümü ile 16 kenarlı ince gövdeye geçilmektedir. Şerefe, petek ve külahı birbirini takip etmektedir.

Harimde ana kubbe ağırlığını duvarlardan köşe payandalarına kemerler aktarmaktadır. Köşe tromplarının içerilerinde bulunan boş kuleler akustiği artırmaktadır. U şeklindeki mahfil, klasik sütun başlıkları olan sütunları birbirine bağlayan sivri kemerler ile taşınır. Üst kısmı ahşaptır.

Mihrap nişi altı kenarlıdır ve içerisi mukarnaslar ile tezyin edilmiştir. Mihrabı dar bordürler çevreler. Oldukça sade olan minberi taştır ve sadece korkuluklarında 3 adet rozet bulunmaktadır. Dikdörtgen pence-relerin sivri kemerli alınlıkları içte panolar halinde yazılı çini panolar ile süslenmiştir. Bütün kubbe içleri kalem işleri bezenmiştir.

KİTABESİ: "Din-i İslama şeref verdi Ömer Paşa bu gün nitekim faruku azam birle ziyet buldu din Can-u dilden say idüb ol mübarek Cuma yaptı buna rahmeti rahmaten lil alemin Arza ruz-ı kıyamette ola cür-mü isyan askerindir haz için hısn-ı hasin Şad olub it-mamının tarihi dedi herd cami-i bunyadı beytullah ve hadi gördin."

b.49. Elmalı -Ömer Paşa Camii Medresesi (İlçe Halk Kütüphanesi)

ADRES

Antalya, Elmalı, İplikpazarı Mah.

TAPU KAYDI

197 ada, 1 parsel

VAKFI

Ömer Paşa Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

11.02.2005/276

Elmalı Ömerpaşa Camii-(Foto:A.Kerim ATILGAN-2008)

TANIMI : Cami ile aynı tarihte (H.1016/M.1602) Ketenci Ömer Paşa tarafında yaptırılmıştır. Caminin kuzeyinde U planlıdır. Malzemesi kesme taş ve tuğladır. Avluda basamaklar ile medrese girilir. Revak sırasının üstü kubbe ile kaplıdır. Sonradan önleri de camikan ile kapatılmıştır. Revak sırasının arkasında öğrenci hücreleri bulunur üzerleri kubbelidir. Öğrenci bölümü revaklardan daha alçak seviye yapılmıştır. Halen Elmalı İlçe Halk Kütüphanesi olarak hizmet vermektedir.

b.50. Elmalı-Ömer Paşa Camii Şadırvanı

ADRES

Antalya, Elmalı, İplikpazarı Mah

TAPU KAYDI

197 ada, 1 parsel

VAKFI

Ömer Paşa Vakfı

TANIMI : Şadırvanın üst kısmı yeni havuz bölümü eskidir. Cami ile medresenin ortasında yer almaktadır. Sekizgen planlıdır. Köşelerde bulunan ayaklar kubbeye benzeyen örü sistemini taşır. Ortadaki havuz on üçgen olup belli bir yüksekliğe kadar kapalı üste ise her kenarı üst örtüye sütunceler ile bağlanmıştır. İçinde bir fiske yer almaktadır. Altta kesme taş üstte beton kullanılmıştır.

b.51. Elmalı -İsimsiz Minare

ADRES

Antalya, Elmalı, Çarşı Meydanı

VAKFI

VGM

TESCİL TARİH VE SAYISI

11.02.2005/276

TANIMI : Çarşı meydanında bulunur. Sekizgen kaidesi kesme taştandır. Silindirik gövde tuğladan yapılmış, aralar taş sıraları yerleştirilmiştir. Gövde yarıdan itibaren taş yoğunluk kazanmış aralara tuğla yerleştirilmiştir. Şerefesi kesme taştan yapılmıştır. Silindirik petek ve konik külahı vardır. Şerefe korkulukları ve külah yenilenmiştir.

b.52. Elmalı -Toklular Mescidi

ADRES

Antalya, Elmalı, Toklular Mah.

TAPU KAYDI

3 parsel, 29 ada-79 m²

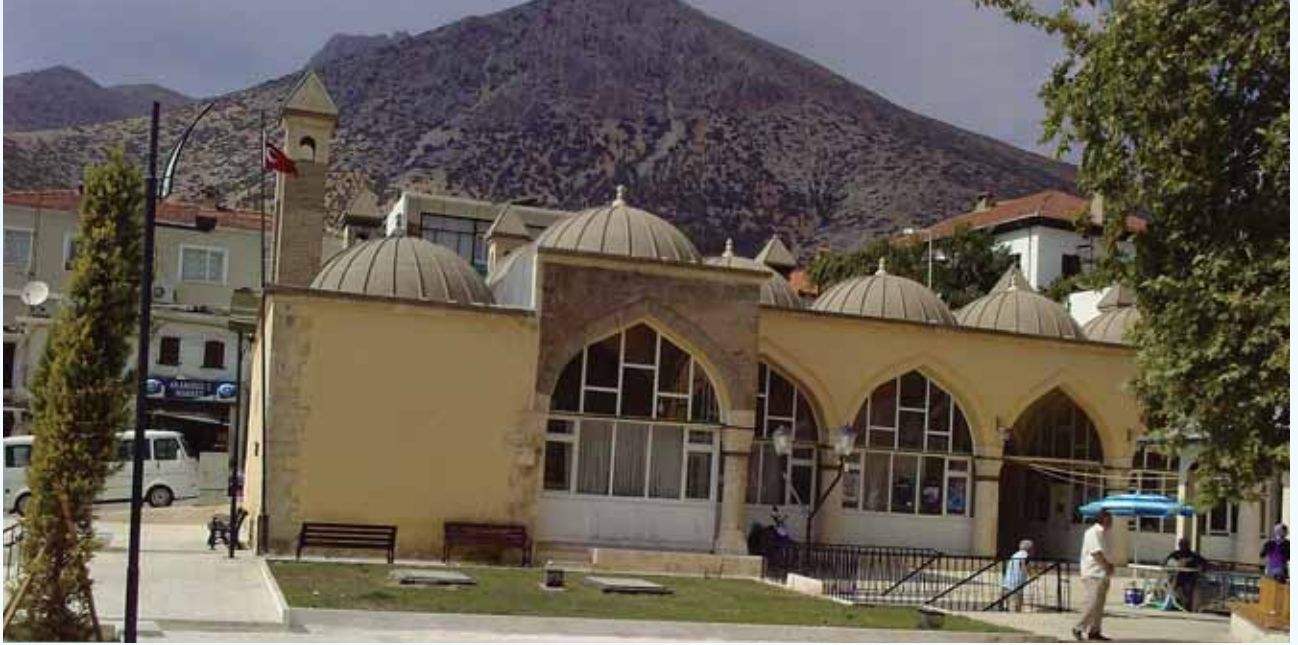
VAKFI

Toklular Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

11.02.2005/276

TANIMI : Yapı Elmalı İlçesi, Merkez, 3 ada 29 parselde yer almaktadır. Kareye yakın dikdörtgen planlı, iki katlı, marsilya kiremidi ile kaplı kırma çatılıdır. Doğu cephede, alt kat da dikdörtgen şeklinde biri büyük biri küçük iki giriş kapısı yer almaktadır. Üstte dikdörtgen formda iki pencere bulunmaktadır. Bu cephede minare gövdesi çatı üzerinde yükselmektedir. Minarenin gövdesi içte ahşap, dışta saç kaplamadır.

Elmalı İlçe Halk Kütüphanesi-(Foto:A.Kerim ATILGAN-2008)

Şerefe bölümü ahşap, petek ve külah yine saç kaplamadır. Mescit batı ve kuzey cepheden evler ile bitişik nizamdadır. Güney cephe ise alt katta dört adet büyük dikdörtgen, iki adet küçük dikdörtgen pencere ile aydınlanmaktadır. Üst katta iki yarım yuvarlak mihrap nişi çıkıntı yapmaktadır. Bu katta da dört adet dikdörtgen pencere bulunmaktadır.

Mescidin içerisine giriş de bulunan merdivenler ile çıkılmaktadır. Alt katta ve üst katta minarenin ahşap gövdesi yükselmektedir. Alt kat tuvalet, mutfak, depo olarak kullanılmaktadır. Üst kat ise iki oda olarak düzenlenmiştir. Birinci odanın güney duvarında yarım yuvarlak mihrap yer almaktadır. Tavanı sunta ile kaplıdır. İkinci odanın da güney duvarında aynı şekilde mihrap nişi bulunur. Bu oda diğer odaya göre daha büyüktür. Tavanı ahşaptır ve ortasında çiteler ile oluşturulmuş bir yıldız bulunmaktadır. Odanın batı duvarında sonradan dolap olarak düzenlenmiş beş tane pencere bulunmaktadır.

b.53. Elmalı -Kütük (Hacı Süleyman) Camii

ADRES

Antalya, Elmalı, Camicedit Mah.

TAPU KAYDI

12 ada, 13 parsel

VAKFI

Hacı Süleyman Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

07.06.2002/5489

TANIMI : Eğimli arazide yer alan cami iki katlı dikdörtgen planlı ve kerpiç duvarlı, marsilya kiremidile kaplı kırma çatılıdır. Kuzeyde yol ortasında bulunan minaresi tamamen taştır. Sekizgen kaideden silindirik gövdeye geçilmiştir. Tek şerefeli yukarı doğru incelen pekli ve saç kaplı konik külahlıdır. Minare ka-

pısı üzerinde bulunan kitabede H.1207/M.1792 yılında Hacı Süleyman Ağa tarafından yaptırıldığı yazmaktadır. Orijinalde minare yanında olduğu söylenen caminin yerinde sonradan yapılmış cami bulunmaktadır. Kuzey cephe üstten dışa taşmakta sonradan kapatıldığı düşünülen son cemaat yerinde beş pencere açıklığı ve sade bir kapı bulunmaktadır. Doğu cephede düzensiz sekiz pencere ve mahfile çıkmayı sağlayan merdiven ve kapı bulunmaktadır. İç mekanda ortada küçük bir bağdadi kubbe yer alır. Kubbe yanlarında duvara çapraz çiteler ile tut durulmuş kare motifli ahşap tavan örtüsü vardır. alçı mihrap minber ve vaiz kürsüsü bulunmaktadır.

b.54. Elmalı -Abdal Musa Türbesi (Tekkesi)

ADRES

Antalya, Elmalı, Tekke Köy

TAPU KAYDI

4 parsel

VAKFI

Abdal Musa Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

11.01.1990/641

TANIMI :Horasan erenlerinden olan Abdal Musa'ya ait olan türbenin 13. yy. yapıldığı düşünülmektedir. Türbe üzerinde yer alan kitabelerden 1835 ve 1910 etrafli onarım geçirdiği binmekte ve Evliya Çelebi de türbenin kerpiç olduğunu belirtmektedir. Ancak bu gün kesme taş yapıdır. Kare planlı, sekizgen kasnaklı oldukça yüksek pramidal çatı ile örtüldür. İçte ise tromp intikalli kubbe ile örtüldür. Türbenin her cephesinde bir adet dikdörtgen penceresi vardır. İçinde Abdal Musa'ya ait olanı daha gösterişli ve yazılı olan sanduka ve babası annesi, iki kardeşine ait olan sandukalar bulunmaktadır. Türbenin önünde 19.yy yapılmış, iki kısımdan oluşan ziyaret bölümü

bulunmaktadır. Üzerleri kurşun ile kaplanmıştır.

KİTABESİ: "Bu cilvegah-ı akdes Abdal Musaya felek, Urmuş idi bir nice yıl kilid insidad

Teşmir-i sak-ı himmet ve gayret idince aşikan, İhyasına emr eyledi Sultan-ı adil ve dad

Layık değildi vakı'a (silleyi) bevval dergahın, Mümkünmi lakin itmemek hükm-i gazaya inkiyad, Tekrar kuşad-ı fethini müyeser kıldı hakk, Şad oldu derişan raks yledi ehli Reşat

Bu hanekah-ı nuh kibab oldukça daim ya ilah, Eyyam-ı hayrı eylesin Sultan-ı dinin imtidad

Geldi erenlerden biri tarihin agah söyledi, Abdal Musa dergahın Şah-ı Ümem kıldı kuşad Sene 1291."

b.55. Finike-Hasköy Camii

ADRES

Antalya, Finike, Hasköy

TAPU KAYDI

95 parsel-1350 m²

VAKFI

VGM

TESCİL TARİH VE SAYISI

18.07.2006/1114

TANIMI : Kare planlı olan camii, sekizgen kasnaklı kubbesi alaturka kiremit ile kaplıdır. Kuzeyde sütunlu üç bölümlü son cemaat yeri izleri bulunsa da bu gün sundurmadan ibarettir. Beden duvarları moloz taştan yapılmış üstü siva ile kapatılmıştır. Camiden 4 m uzakta minaresi bulunur. Sekizgen kaidesi kesme taştan yapılmıştır. Silindirik gövde tuğladandır. Şeref altında beyaz taştan bileziği olan minarenin şerefe korkulukları bulunmamaktadır.

b.56. Finike-Merkez Camii

ADRES

Antalya, Finike, Merkez

TAPU KAYDI

118 ada, 60 parsel-60 m²

VAKFI

Hasköyü Arap Hacı Vakfı

TESCİL TARİH VE SAYISI

09.03.2007/1479

TANIMI : Yapılan araştırmalarda cami yerinde eski ve küçük bir caminin bulunduğu fakat mevcut yapının şimdiki halini 1938 yılında aldığı öğrenilmiştir. İki caddenin birleştiği köşede yer alan yapının doğusunda bulunan ve 1960'larda yapıldığı üzerinde yazan minare camiden ayrı olarak inşa edilmiştir. Kesme taştan yapılmış olan minarenin çokgen kaidesinin her cephesi kademeli sağır nişler ile hareketlendirilmiş, kaide pahlanarak pabuç oluşturulmuş ve bir bilezikle çokgen, ince gövdeye geçilmiştir. Tek şerefeli minare ince petek ve külâh ile sona ermektedir. Dikdörtgen planlı kırma çatı ile örtülüdür.

b.57. Kaş-Mustafa Kocakaya Camii

ADRES

Antalya, Kaş, Kalkan

TAPU KAYDI

259 parsel- 1530 m²

VAKFI

VGM

TESCİL TARİH VE SAYISI

20.03.1991/1076

TANIMI : Tek nefli Bizans kilisesidir. Neoetik kemerlerin yer aldığı tek nefli bazilikadan dönüştürülmüştür. Narteks ve narteks üzerinde kadınlar mahfili bulunmaktadır. Apsise bir kapı ile açılmaktadır. Güney duvara bir mihrap ve minare ilave edilmiştir. Çan kulesi yıkılmış minare yerine ilave edilmiştir. Duvarlarda, tavanda ve güneyde bulunan tonoz mekanlardan birinde bulunan rölyefte yer yer beyaz badana altından freskler görülmektedir. Yapıyı örten kubbeye pandantifler ile geçilmiştir. Narteksi üç adet tonoz ve apsisi de yarım kubbe örtmektedir. Yapı taştır. Sıvalı ve beyaz badanalıdır.

b.58. Kaş-Nasrettin Camii

ADRES

Antalya, Kaş, Kasaba Camii

TAPU KAYDI

Kasaba Köy

VAKFI

VGM

TESCİL TARİH VE SAYISI

11.11.2003/ 6109

TANIMI : Kitabesinden H.1186/M.1772 tarihinde Yusuf Ağa tarafından yaptırıldığı öğrenilmektedir. Kesme taştan kare planlı kubbe ile örtülü kuzeyinde üç bölümlü kubbeli son cemaat yeri olan bir camidir. Son cemaat yeri dört sütun tarafından taşınır ve kubbe geçişi pandantif ile sağlanmıştır. Giriş kapısı yanında iki adet mihrabiye bulunmaktadır. Harime yuvarlak kemerli kapıdan girilmektedir. Kapı üzerinde iki sıra beş satırlı kitabe bulunmaktadır. Kitabe üzerinde yer alan bitkisel bordür üzerinde üç sıra küçük bir kitabe bulunmaktadır. Batı da yer alan minare yedi köşeli kaidesi bulunmaktadır. kaideden pahlanarak oluşturulmuş pabuç kısmı ve silindirik gövde bulunmaktadır. Minare şerefe ve külâh ile sona ermektedir. Harim kare planlı kubbe geçiş üçgen kesitli tromplarla sağlanmıştır. Duvarlarda sağır kemerler bulunmaktadır. Kuzeyde bulunan kadınlar mahfili altı adet ahşap sütun tarafından taşınır. Ahşap mahfil örtüsü çıtalarla hareketlendirilmiştir. Mihrap yarım yuvarlak olup beş sıra mukarnas kavsaralıdır. Minberi taştır.

**Kaynak: Antalya Vakıflar Bölge
Müdürlüğü-20/07/2007**

16. DERNEKLER

1. KURULUŞ

AB müktesebatına uyum çerçevesinde hazırlanarak yürürlüğe konulan 03.08.2002 tarih ve 4771 sayılı Kanunun 3. maddesi ile 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun 46. maddesinde yapılan değişiklikle; Dernekler ile ilgili hizmetleri yürütmek üzere İçişleri Bakanlığı bünyesinde Dernekler Dairesi Başkanlığı'nın kurulması ve aynı Kanun'un 73. maddesinde yapılan değişiklikle de; İçişleri Bakanlığı tarafından, derneklerle ilişkin iş ve işlemleri yürütmek, hizmetleri görmek üzere illerde valilikler, ilçelerde de kaymakamlıklar bünyesinde derneklerle ilgili bir birim oluşturulması hükmü getirilmiştir.

31.07.2003 tarihinde çıkartılan 4970 sayılı yasa ile 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da yapılan düzenleme ile, İçişleri Bakanlığı'nda Dernekler Dairesi Başkanlığı'nın yeri ve görevleri belirlenmiştir.

2. ANTALYA İL DERNEKLER MÜDÜRLÜĞÜ

AB Müktesebatına uyum çerçevesinde 31.07.2003 tarihinde çıkartılan 4970 sayılı yasa ile 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da yapılan düzenleme ile, İçişleri Bakanlığı'nda Dernekler Dairesi Başkanlığı ve taşrada da İl Dernekler Müdürlüğü'nün görevleri belirlenmiştir.

Bu çerçevede ilimizde ilk defa teşkilatlanan İl Müdürlüğü, önce yerine Kent Parkı yapılmak üzere yıkılan Valilik binasında bir süre faaliyetini sürdürmüş, daha sonra yıkılan Valilikten taşınarak halen H. Subaşı Caddesi ile M. Egemenlik Caddelerinin kesiştiği binada (Muratpaşa Camii güneyi) hizmetini sürdürmektedir.

Derneklere ilişkin bilgi, belge ve dokümanların Emniyet Genel Müdürlüğü'nden devralınması yapılarak, Dernekler Dairesi Başkanlığı'nın merkez teşkilatı 9 Ekim 2003 tarihi itibarıyla faaliyete geçirilmiş olup, derneklerle ilgili iş ve işlemler yürütülmeye başlanılmıştır. İl Dernekler Müdürlüğü de bu tarihten sonra hızla oluşturularak dernekler ile ilgili iş ve işlemler İl Emniyet Müdürlüğü Dernekler Bürosu'ndan devralınmıştır.

Diğer taraftan, 04.11.2004 tarihinde kabul edilen 5253 sayılı Dernekler Kanununun 38. maddesi ile 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da ve 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununda yapılan değişiklikle yardım toplama faaliyetleri ile ilgili iş ve işlemleri yürütme görevi de, İl Dernekler Müdürlüğü'ne verilmiştir.

a. Başlıca Görevleri

- Dernek ve birliklerin kuruluş iş ve işlemlerini izlemek, kayıtlarını tutmak, dosyalamak ve arşivlemek,

- Derneklerin, izne tabi kelimeleri kullanma taleplerini sonuçlandırmak,
- Derneklerin, kamu yararına çalışan derneklerden sayılma taleplerini sonuçlandırmak,
- Dernek ve birliklerin amaç ve faaliyet alanlarına göre tasnifini yapmak,
- Dernek ve birliklerin faaliyetleri ve üyeleri hakkında ilgili kuruluşlarla koordineli çalışma yapmak,
- Dernek ve birliklere kütük numarası verilmesi, kütükten silinmesi ile ilgili işlemleri yürütmek ve izlemek,
- Dernek ve birliklerin tüzel kişiliğinin sona ermesi ve tasfiyesi ile ilgili işlemleri yürütmek,
- Dernek ve birlikler hakkındaki ihbar şikayet ve denetim taleplerini incelemek ve değerlendirmek, gerekli görülen hallerde Dernekler Denetçileri tarafından denetlenmesini sağlamak,
- Vakıfların faaliyetten alıkonması ile ilgili işlemleri yürütmek,
- Derneklerin yardım toplama faaliyetleriyle ilgili işlemleri yürütmek,

Diğer taraftan, 04.11.2004 tarihinde çıkartılan

5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 38. maddesinin (D) bendi ile 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da yapılan değişiklik ile Dernekler Dairesi Başkanlığı'nın görevlerine "h) 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu'na göre düzenlenecek yardım toplama faaliyetleriyle ilgili işlemleri yürütmek." Hükümü ve Dernekler Kanununun 38. maddesinin (G)

bendi ile de 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu'nun 7. maddesinde yapılan değişiklik ile "Yardım toplama faaliyetleriyle ilgili işlemler dernekler birimlerince yürütülür." Hükümü getirilerek, daha önce Emniyet Genel Müdürlüğü ve taşra güvenlik birimlerince yürütülmekte olan yardım toplama faaliyetleri ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

b. Antalya İl Merkezi ve İlçelerinde Faaliyette Bulunan Derneklerin Sayı ve Analizi

İLÇESİ	FAAL DERNEK SAYISI	ANTALYA İLİNDE FAALİYETTE BULUNAN DERNEKLERİN AMAÇLARINA GÖRE DAĞILIMI	
AKSEKİ	20	BASIN YAYIN	6
ALANYA	312	ÇEVRE (TURİZM)	67
ELMALI	35	DOSTLUK	42
FİNİKE	56	DİNİ	205
GAZİPAŞA	35	EĞİTİMCİLER	151
GÜNDOĞMUŞ	9	GÜZEL SANATLAR	21
İBRADI	6	HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER	4
DEMRE	24	HALKEVLERİ	1
KAŞ	68	İLMİ (ARAŞTIRMA)	38
KEMER	53	İMAR	21
KORKUTELİ	58	İNSAN HAKLARI	1
KUMLUCA	58	KÜLTÜR	102
MANAVGAT	181	LİONS	6
SERİK	77	MASON	4
İL MERKEZİ	1147	OKUL	13
G. TOPLAM	2154	ROTARY	15
		SAĞLIK	55
		SOYDAŞ	2
		SPORTİF AMAÇLI	381
		TÜRK HAVA KURUMU	13
		TÜRKİYE KIZILAY DERNEĞİ	13
		SOSYAL / YARDIMLAŞMA	861
		YEŞİLAY	1
		ZİRAAT	15
		DİĞERLERİ	116
	TOPLAM		2154

c. Antalya İlinde Son (5) Yıl İçinde Kurulan ve Fesh Edilen Dernek Sayıları

KURULAN / FESH OLAN / NAKİL DERNEK TABLOSU	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
KURULAN DERNEK SAYISI	120	122	197	195	140	205	231
FESH EDİLEN DERNEK SAYISI	52	271	193	210	63	126	102
BAŞKA BİR İLE NAKİL OLAN DERNEK SAYISI					1	1	1

Kaynak: Antalya İl Dernekler Müdürlüğü-08.04.2010

17. DİNİ HAYAT - DİYANET TEŞKİLATI

İlimizde Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı üç kurum bulunmaktadır.

1. İl Müftülüğü

İlimizde yakın tarihte Kaleiçi İmaret Sokak İmaret Camii'nin altındaki binada hizmet veren (Şimdi Muratpaşa İlçe Müftülüğü) İl Müftülüğü daha sonra, Güvenlik Mahallesi'nde yeni yapılan hizmet binasına taşınarak halen orada faaliyetine devam etmektedir.

Müftülük bünyesinde idari personel ve din görevlileri (İmam-Hatip ve Müezzin Kayyım) yanında, Kur'an Kursu Öğreticilerinin de özlük haklarının yürütüldüğü Kur'an Kursları Müdürlüğü ve personel ve halka açık olan Kitap Satış Yeri bulunmaktadır.

İl genelinde 05/05/2010 tarihi itibarıyla; 180 adet Kur'an Kursu, 2004 adet Camii/Mescit, 1591 adet İmam-Hatip, 197 adet Müezzin-Kayyım olmak üzere toplam 2135 adet personel bulunmaktadır.

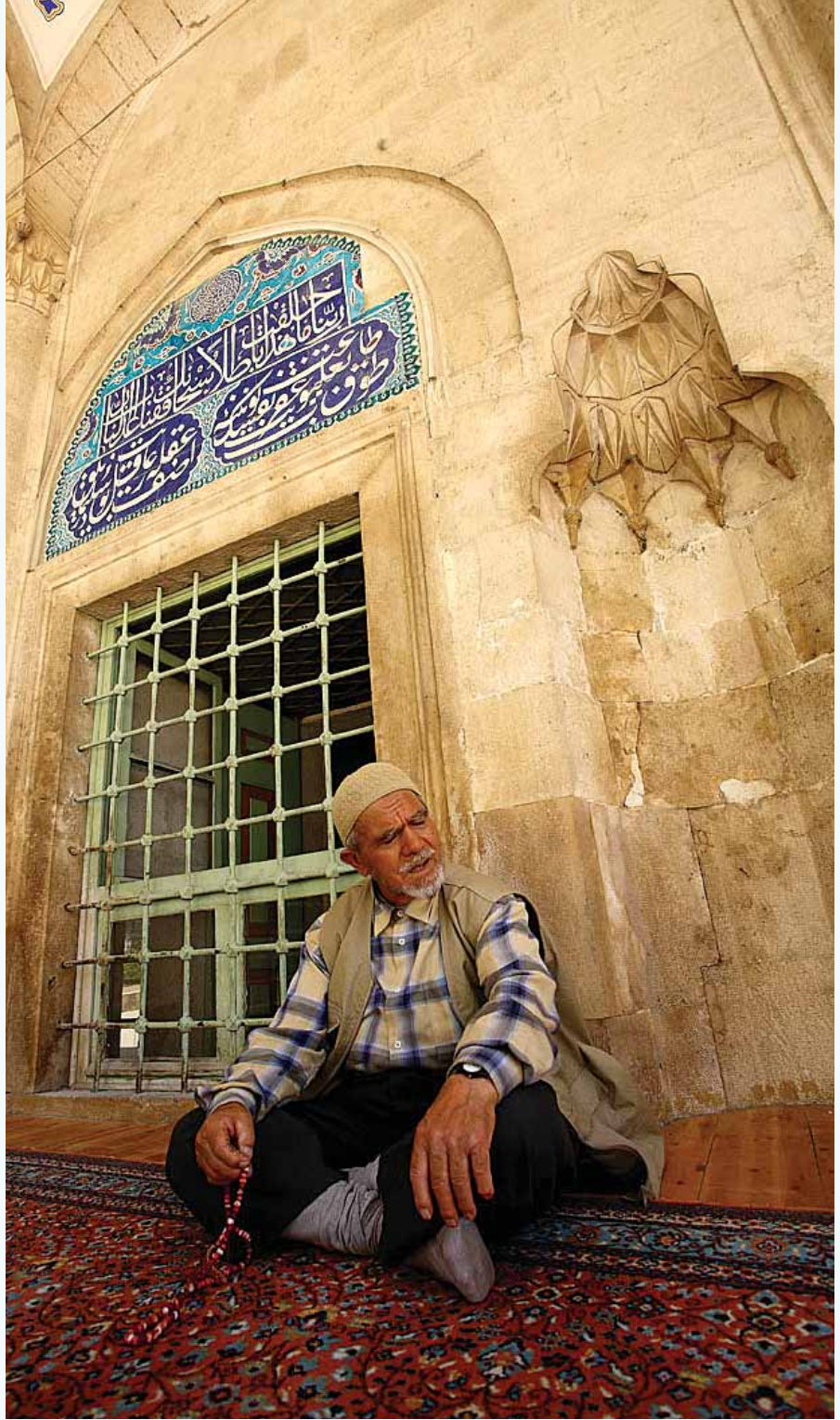
5747 Sayılı Kanun ile İlimiz merkezinde yeni kurulan beş ilçe ile birlikte 2008 yılının ikinci yarısından itibaren; Aksu, Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı ve Muratpaşa İlçe Müftülükleri de teşekkül ettirilerek, İlimizde toplam 19 İlçe Müftülüğü ile din hizmetleri hususunda hizmet verilmektedir.

Tel: 0242 346 50 98- Faks: 0242 346 37 93

2. Hacı Mehmet Gebizli Eğitim Merkezi

İlimizde Muratpaşa İlçesi Meydan semtinde bulunan Merkezde, ülkemizin değişik illerinden belli dönemlerde lüzum üzerine gelen imam-hatip, müezzin kayyım, Kur'an kursu öğreticileri, vaizler, müftüler vb. görevlilerin eğitim, barınma ve işleri yapılmaktadır.

Tel: 0242 3215545 - Faks: 0242 321 24 96

Antalya-Elmalı Ömer Paşa Camii

3. Türkiye Diyanet Vakfı Kitap Satış Mağazası (TDV)

Türkiye Diyanet Vakfı yayınları ve diğer yayınların satışının yapıldığı mağaza İlimiz K.Özalp Caddesi- araç trafiğine kapalı yol üzeri Akbank Merkez Şubesi karşısında halkımıza nezih bir ortamda hizmet vermektedir.

Tel: 0242 242 15 24 -Faks: 0242 242 15 24

Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Hizmet Binası-2010

18. SOSYAL GÜVENLİK, SOSYAL HİZMETLER VE SOSYAL YAŞAM

1-SOSYAL GÜVENLİK

a. Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü

Antalya İli Sosyal Güvenlik kavramına ilk olarak 19.03.1954 tarihinde Aydın İli Sigorta Müdürlüğü'ne bağlı SSK Antalya İrtibat Bürosu kurulması ile tanıştı. 02.04.1956 tarihinde Antalya Sigorta Müdürlüğü oluşturulmuştur. Antalya Sigorta Müdürlüğü 1965 yılına kadar hizmetlerini Antalya Merkez Kalekapısı Zincirlihan Emlak Bankası üstünde sürdürmüştür. SSK İl Müdürlüğü 1965 yılından 18.08.1990 tarihine kadar çalışmalarını Antalya Merkez Güllük Caddesi'nde bulunan hizmet binasında yürütmüştür. Bu bina şu anda Antalya Atatürk Devlet Hastanesi acil servis karşısında poliklinik binası olarak hizmet vermektedir. Antalya Sigorta Müdürlüğü 19.08.1990 tarihinden itibaren Üçgen Mah. Sokullu Caddesi üzerinde bulunan binasında Antalya'nın sosyal güvenlik ihtiyacına 13.02.2008 tarihine kadar hizmet vermiştir.

Antalya Bağ-Kur İl Müdürlüğü;

İlk olarak 26.05.1977 tarihinde Atatürk Caddesi'nde, Ziraat Bankası karşısında bulunan bina-

nın 1. katında 85 m²'lik bir büroda 1 şube Müdürü, 1 memur ve 1 odacı olmak üzere 3 kişi ile Konya Bölge Müdürlüğü'ne bağlı Şube Müdürlüğü olarak çalışmaya başlamıştır. Daha sonra sırasıyla, 1979 yılı Kasım ayında Saat Kulesi karşısında bulunan Vakıf İş Hanı'nın 6. katına, (Kurum, 1977 yılından 1981 yılına kadar Konya Bölge Müdürlüğü'ne, 1981 yılından İl Teşkilatlarının Kurulduğu 1985 yılına kadar Bağ-Kur Genel Müdürlüğü'ne bağlı şube Müdürlüğü, 1985 yılından itibaren de Bağ-Kur İl Müdürlüğü olarak çalışmıştır.) 1988 yılında Töbank'ın Halk Bankası ile birleşmesiyle boşalan Muratpaşa Belediyesi'nin faaliyet gösterdiği binanın 2, 3, 4, 5 ve 6. katlarına; oradan da, 1995 yılının Nisan ayında takas yoluyla alınan mülkiyeti Kuruma ait olan Altındağ Mah. Teomanpaşa Cad. No: 37 Antalya adresinde bulunan binaya taşınmıştır. Binanın yetersiz olması ve ihtiyaca cevap vermemesi nedeniyle, 2006 yılında sağlık işlemleri (şahıs, eczane, optik ve hastane ödemeleri) Güllük Caddesi üzerinde bulunan eski Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü binasına taşınmış, burada hizmet vermeye başlamıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumlarını tek çatı altında toplayan 5502 sayılı yasa gereği 13.02.2008 tarihinde Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü teşekkül ettirilmiştir. Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'ne aynı tarihte Sosyal Güvenlik Kurumu Baş Müfettişi Selim EROL atanmıştır.

Dinamik, pozitif ve hızlı çözüm anlayışına sahip idari kadrosu ile ilimizde takdir toplayan Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'nde *"değişimi hisset dönüşüme ortak ol"* parolası ile yola çıkan Antalya İl Müdürlüğü; ilk olarak İl Müdürlüğü Hizmet Binasının hızlı, ekonomik ve modern bir şekilde onarım ve tefrişini gerçekleştirip, vatandaşlara bire bir hizmet veren servislerinin binanın zemin katında toplanarak, hayatının en sıkıntılı döneminde kurumdan hizmet bekleyen vatandaşlarımızı rahatlatmayı başarmıştır.

Sosyal güvenlikle tek çatı ilkesi gereği Bağ-Kur İl Müdürlüğü 18.03.2008 tarihinde Teomanpaşa Caddesi'nde bulunan binadan Üçgen Mahallesi'nde bulunan Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü binasına taşınmıştır. Bağ-Kur İl Müdürlüğü 13.02.2008 tarihi itibarıyla 1479 ve 2926 sayılı kanunlar gereği kaldırılarak, verilmesi gereken hizmetler Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü sorumluluk alanında verilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda Bağ-Kur sigortalılarına ait 500 bin dosya yeni hizmet binasına taşınarak tamamı yenilenen arşivlerde saklanmaktadır. Devredilen Bağ-Kur ve SSK işlemleri tek bir potada eritilerek yeniden yapılandırılmış ve *"vatan-daş odaklı hizmet anlayışı"* Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'nün en önemli hedefi olmuştur.

Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'nde yeniden yapılanma faaliyetleri kapsamında memurların vatandaşlara daha çağdaş bir hizmet sunacağı servisler oluşturulmuş ve binanın fiziki şartları tadilatından geçirilmiştir. Bu kapsamda Rehberlik Servisi oluşturularak binanın diğer bölümlerinde verilen hizmetler tek noktada toplanmıştır. Bu sayede vatandaşımızın kat kat dolaşması engellenmiş, hizmet alma süresi kısaltılmıştır. Binanın zemin katında yapılandırılan Halkla İlişkiler ve İş Takip Bürosu'nda kurum uygulamaları hakkında bilgi almak isteyen, dilekçe yazmakta sıkıntı yaşayan, işlemi geciken vatandaşlarımız Kurumun Kontrol Memurları ve Halkla İlişkiler Uzmanından sağlıklı bilgiler alabilmektedir.

İl Müdürlüğünde halkımız için modern bekleme alanları oluşturulmuş, kolay anlaşılabilir yönlendirmelerle vatandaşımızın hizmet alma süresi azaltılmıştır. Emeklilik maaşı bağlama süresi 30-45 gün arasına çekilmiştir.

Antalya Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezi;

Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü bünyesinde faaliyet göstermektedir. Sağlık Sosyal Güvenlik Merkez Müdürlüğü'nde Antalya, Burdur ve Isparta illerindeki özel ve resmi hastanelerin faturalarının ödenmesi, yurtdışı fatura ve reçeteleri, dış tedavisi yaptıran vatandaşlarımızın provizyon ve ödeme işlemleri, tıbbi malzemelerin fatura bedellerinin ödenmesi, dev-

let hastaneleri, üniversite hastaneleri ve askeri hastanelerin ödemeleri ile optik ve eczane ödemeleri işlemleri yapılmaktadır. Sağlık Sosyal Güvenlik Merkez Müdürlüğü'nde ayrıca özel hastanelerle sözleşme yapılmakta ve bu sözleşmelerin uygunluğunun takibi yapma görevleri ifa edilmektedir.

Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'ne bağlı olarak Alanya İlçesinde temel sosyal güvenlik hizmetlerinin verildiği İrtibat bürosunda 4 personel görev yapmaktadır. Bağ-Kur sigortalısı vatandaşlarımızın sağlık karnesi vize işlemlerini yapmak üzere Manavgat, Serik, Kumluca, Elmalı ve Korkuteli ilçelerinde personel görevlendirilmektedir.

Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Genel Sağlık Sigortası ve Primsiz Ödemeler sistemi ile Antalya'da yaşayan tüm vatandaşlarımıza hizmet verecektir. Devlet memurlarına daha sağlıklı hizmet verebilmek amacıyla yakın bir zamanda Emekli Sandığı Hizmetleri Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'nde yürütülecektir.

Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü, 420 personeli ve yenilenen vizyonu ile çağdaş sosyal güvenlik hizmeti verme amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir.

b. Antalya İşkur İl Müdürlüğü (İş ve İşçi Bulma Kurumu Şubesi)

b.1. Kuruluş

5 Temmuz 2003 tarih ve 25159 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile kurulmuş olan İşkur İl Müdürlüğü, halen ilimiz Konyaaltı İlçe sınırları içerisindeki hizmet binasında faaliyetini sürdürmektedir.

Tel: 0242 2294066-Faks: 0242 2294027

Kurum, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın ilgili kuruluşu olup, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliği haiz, idarî ve malî bakımdan özerk bir kamu kuruluşudur. Kurum, vize ve tescile ilişkin hükümler hariç 5018 Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu'na tâbidir.

4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'na göre İŞKUR "İstihdamın korunması, geliştirilmesi, yaygınlaştırılması; işsizliğin önlenmesi faaliyetlerine yardımcı olmak ve işsizlik sigortası hizmetlerini yürütmekle" görevlidir.

İŞKUR'un sorumlulukları aşağıda sıralanmıştır:

- İstihdamın korunması ve artırılması
- İşsizliğin önlenmesi
- İşsizlik sigortası hizmetlerinin yürütülmesi
- Ulusal ve yerel işgücü piyasalarının arz-talep analizini yapmak
- İşgücü piyasasındaki talebe göre eğitim ve danışmanlık hizmeti vermek veya verdirmek suretiyle işgücünün (işsizlerin yanı sıra istihdamda olanların) istihdam edilebilirliğini arttırmak.
- Nitelikli işgücü arz ve talebini etkilemek için işgücü piyasası dengelerini analiz etmek.
- Türkiye'nin yanı sıra yurtdışındaki işlerle iş arayanların eşleştirilmesi
- Dezavantajlı gruplar için iş yaratılması;
- Tarımsal ve uluslararası aracılık/ yerleştirme da-

hil özel istihdam bürolarının onaylanması, gözetimi ve denetimi.

-Faaliyet alanına giren ihalelere katılmak.

-AB ve diğer uluslararası kuruluşların işgücü piyasasına ilişkin kararlarının takibi.

İŞKUR Yasasıyla, Yönetimine, başta işçi ve işveren kuruluşları olmak üzere, sosyal taraflar dahil edilerek sosyal diyaloga açık, katılımcı bir çalışma ve örgütlenme modeli getirilmiştir.

c. Bölge Çalışma Müdürlüğü

Müdürlük, İlimiz Muratpaşa İlçesi, İ.Paşa Caddesi üzerinde hizmet vermektedir.

Tel: 0242.243 47 70- Fax: 0242.243 47 71

d. İş Teftiş Grup Başkanlığı

Grup Başkanlığı, İlimiz Muratpaşa İlçesi, İ.Paşa Caddesi üzerinde bulunan Bölge Çalışma Müdürlüğü ile aynı binada hizmet vermektedir.

Tel: 0242.243 09 80- Fax: 0242.243 09 81

e. İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (Mülga) Antalya İl Sivil Savunma Müdürlüğü

13.Mart.1966 günü yapılan Sivil Savunma Tatbikatı

Antalya'da Sivil Savunma Tatbikatı-13/03/1966

Sivil Savunma Kanuna bağlı olarak kurulmuş olan Antalya İl Savunma Müdürlüğü'nün İlde daha önceki teşkilatlanması; İl Sivil Savunma Müdürlüğü 15 idari personel ve 14 kişilik Arama kurtarma ekibi ile çalışmış, Manavgat, Serik, Alanya, Gazipaşa ve Korkuteli İlçe Sivil Savunma Müdürlükleri ile Kemer, Demre, Akseki ve Elmalı İlçe Sivil Savunma Memurlukları olarak

hizmet vermişti.

Müdürlüğün son yasal düzenleme ile kaldırılmış olduğu, sadece İl merkezinde, "İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü" olarak yeniden teşkilatlandırıldığı ve hizmetine devam ettiği anlaşılmaktadır.

Tel:0242 2430255- Faks: 0242 2471927

Antalya İl Sivil Savunma Malzemeleri

ANTALYA İL SİVİL SAVUNMA MÜDÜRLÜĞÜ ARAMA KURTARMA MALZEMELERİ LİSTESİ			
SIRA NO	MALZEME ADI	MİKTARI	
1	Fort Renger (4*2) Kurtarma aracı	1	Adet
2	Lant Rover (4*4)Kurtarma aracı	1	Adet
3	Mitsubishi L200 4x4 kurtarma aracı	1	Adet
4	Mitsubishi prestij Delux personel nakil aracı	1	Adet
5	Baret ve Şarjlı Baret Lambası	15	Adet
6	Yağmurluk Baskılı	15	Adet
7	Süet Eldiven	100	Adet
8	Toz Maskesi	100	Adet
9	Poli Karbon Koruyucu Gözlük	15	Adet
10	Plastik Bariyer	5	Adet
11	5 Kg Kırıcı	1	Adet
12	El Feneri (3 pilli)	15	Adet
13	12 mm Statik İp	200	Metre
14	Çok Amaçlı Çakı	15	Adet
15	Şahsi Sırt Çantası Malzemeli	15	Adet
16	Tilki Kuyruğu Testere	1	Adet
17	Hidrolik Kesme Germe	2	Takım
18	Benzinli Demir ve Beton Kesme Makinesi	2	Adet
19	Mekanik Kurtarma ve Zorla Girme	1	Takım
20	Kaldırma Yastıkları	1	Takım
21	Motorlu Ağaç Testeresi	2	Adet
22	Alet Takımı	2	Takım
23	Benzinli Jeneratör	2	Adet
24	Projektör Seti	2	Adet
25	Kurtarma Sedyesi	2	Adet
26	3 Ayaklı Tripot Kurtarma	1	Takım
27	Temiz Hava Tüplü Maske	1	Adet
28	Kırıcı Matkap	1	Adet
29	Mekanik Kurtarma Destek Seti	1	Takım
30	Vakumlu Sedye	2	Adet
31	Portatif Projektör	1	Adet
32	Suni Solunum ve Kalp Masajı Maketi	1	Adet
33	Deniz Botu	1	Adet
34	Deniz Botu Motoru	1	Adet
35	Can Yeleği	20	Adet
36	Can Simidi	20	Adet
37	Bot Römorku	1	Adet
38	Dalgıç Pompa	2	Adet
39	Motopomp	2	Adet
40	Temiz Hava Kompresörü	1	Adet
41	Dalgıç Malzemesi	4	Takım

f. "Antalya Şehri Emekliler Cenneti"***Hasan EKİN***

Ulu önder M.K. ATATÜRK'ün; "Hiç Şüphesiz ki Antalya Dünyanın En Güzel Yeridir." deyişine mahzar olmuş ilimiz doğal güzellikleriyle dünya turizmin başkenti olarak tanımlanmıştır.

Ülkemizin yıllık büyüme hızı %5.8 iken, bu gün büyük göç alması nedeni ile Antalya'nın yıllık büyüme hızı %16.8'dir. Antalya'nın bu hızlı büyümesinin nedeni, doğal güzelliği, iklim şartlarının diğer illerden farklı olması nedeni ile diğer illerden ve dünyadan emekli olanların göç etmeleri neticesinde, Antalya bir "Dünya Emekliler Cenneti" haline gelmiştir. Ancak bu hızlı büyümeye yerel yönetimler aynı hızla cevap veremediği için ortaya değişik sorunlar çıkması kaçınılmaz olmuştur.

Emekliler sosyal ve ekonomik yönden pek de iyi bir yaşam hayatı sürdürememektedirler. Zira emeklilerin birçoğu gecekondulu semtlerinde yaşam mücadelesi vermektedir. Yoksul olan emekli dul ve yetimleri Antalya'nın kültürel ve sosyal aktivitelerine iştirak edememektedir. Ülkemizde ve Antalya'da genel olarak emekli dul ve yetimlerinin maaş durumları ortalama 527.00 YTL'dir. Antalya'da SSK'dan maaş alan emekli dul ve yetim sayısı 83.000'i aşmaktadır. Yerel yöneticiler şunun farkına varamamaktadır. SSK, BAĞ-KUR, EMEKLİ SANDIĞI'ndan emekli olanların Türkiye toplam sayısı 8.000.000 (sekiz milyon), Antalya'da ise 170.000 Türkiye Cumhuriyeti emeklisi yaşamaktadır. Bu oran Türkiye genelinin yaklaşık %2.1,5'ine tekamül etmektedir. Bu emekli ordusuna, yerel yöneticiler tarafından şehrin merkezi alanlarında emeklinin dinlenebileceği, sosyal ve kültürel yönden kendini geliştirebileceği mesire yerlerinin, şehir plancıları tarafından geliştirilmesine ilimizde acilen ihtiyaç duyulmaktadır.

Emeklilerin günlük ihtiyaçlarının ekonomik yönden teminine gidilmeli ve evsiz olan emeklilere küçük mesken üretilip, siteler halinde yeni huzurevi iskanlarının yapılması gerekmektedir. Kimsesiz, bakıma muhtaç yaşlıların tedavi ve bakımlarının yapılması, ihtiyaç sahibi yaşlılar için evde bakım projelerinin geliştirilmesi, yerel yöneticilerin kuracağı bir ekiple şefkatli kollar arasında bakılması gerekmektedir.

İlimizin iklim şartları cazip olması aşırı göç almasına sebep olmaktadır. Buna karşılık

sadece turizm gelirleri, memur, işçi, emekli maaşlarından başka para piyasada dolanmadığı gibi turizm şirketlerinin merkezlerinin de genelde İstanbul, İzmir, Ankara veya yurt dışında olması sebebiyle de yerel yönetimlerin gelirleri göre aldıkları payları azalmaktadır. Bu da şehrimizde yaşayan insanların alabilecekleri hizmetlerin kalitesini düşürmektedir.

Semt pazarları, ilimizde belediyeler ve semt pazarcılar odası ile iş birliği yapılarak kapalıpazar yerlerine dönüştürülmesi ile giriş çıkış yerlerine, yan kesicilik olayında şüphelileri tanıyan polisler görevlendirilmiş ve böylece pazar yerlerinde içeride ve dışarıda bulunan art niyetli kişilerin bir nebze olsun azaldığı ve emekli dul ve yetimlerin de yankesicilikten korunduğu görülmüştür.

Antalya İl Emniyet Müdürlüğü'nün emeklilere dönük "İç İç Yaşam" projesi takdire şayan olup bu konunun bireysel hizmet olarak emeklilerimize % 100 uygulanmasına imkan sağlanmalı ve sözkonusu hizmet desteklenmelidir.

Emeklinin en büyük sorunu barınmayla ilgilidir. Emeklilerin barınma ve bir ev sahibi olmaları 1950 yılından 1975 yılına kadar ilimizde fazla bir emeklinin olmayışı ve 1970 yıllarında SSK tarafından verilen konut kredisi sayesinde çalışırken bazı emekliler kendileri için bir ev sahibi olmuşlardır. Ancak göç nedeni ile Antalya'ya yerleşen emekli dul ve yetimlerin bir çoğunun evi olmadığı için aldığı maaş ev kirası, elektrik, su, telefon gibi ihtiyaçlara gitmektedir. Bundan dolayı emekli ikinci bir işte çalışmaktadır.

Ülkemizde turizmin başkenti olan Antalya ilimizde emeklilerimize, el becerisi ve hobi kursları açılmalı, çevre ve ülke tanıtım gezileri planlanmalıdır.

İsınma sorunu yerel yönetimlerin ve sosyal hizmetlerinin dağıttığı kömürlerle bir nebze olsun çözülmeye çalışılmış fakat bu kömürlerin kalitesizliğinden dolayı da bu sefer solunum yolu ile ilgili nefes alıp verme sıkıntıları vb. hastalıklar baş göstermiştir.

Antalya'da SSK'dan maaş alan emekli dul ve yetim sayısı 83.000'i aşmaktadır. Yerel yöneticiler sadece görev olarak kabul ettikleri temizlik, park, yol, su yapımına ağırlık vermektedir. Antalya halkı için sosyal ve ekonomik yaralarına da merhem olmak gerekir. Bugün Avrupa birliğine hızla tam üye olarak girmeye çalışan ülkemiz diğer ülkelere sabırlı bir millet olduğumuzu göstermişsek, emeklilere Antalya'da yapılan hizmetlerde de her yönüyle diğer illere örnek olması açısından ilimizin, emeklilere yapılan yatırımlar hususunda bir marka haline gelmesi gerekmektedir.

İklim şartları Antalya'da Akdeniz ikliminin hakim olduğu kışları ılık ve yağışlı yazları ise sıcak ve kurak geçer. İşte bu sebepten dolayı Antalya'da yaşayan emeklinin bir kısmı köylerde yaşamakta bazı emeklilerimiz de çiftçilikle uğraşmaktadır. Eğer babadan anadan kalma bir kazanç varsa emeklinin bir kısmı ticaretle uğraşmaktadır. Diğer illerden göç edip gelen emekli iklim şartlarına güvenerek geldiği ilimizde, ticarete başlayan emeklilerin bir çoğu ticaretin kurallarını bilmediği için iflas etmiştir.

Bugün Antalya, Serik, Manavgat, Alanya,

Gazipaşa, ve batı ilçeleri tarafında ve ilçeler arasında çok yoğun trafiğin işlediği görülmektedir. Antalya'da toplu taşıma tam olarak gerçekleşmemiştir. Karmakarışık düzen de devam etmektedir. Öncelikle Antalya'da yapılan mastır ulaşım planı gerek şehir içi gerek il ile ilçe araları raylı sisteme geçilmeli yani Alanya, Antalya arası hemen raylı sisteme geçilmelidir. Şehir içi ve alt belediyeler ve Büyükşehir'e bağlanan yerel yöneticiler bu toplu taşıma için elbirliği yapmalı; Antalya, Aksu, Serik, Manavgat, Alanya, Gebiz, Döşemealtı gibi yakın yerlerde acilen raylı sisteme geçilmelidir. Antalya, Kemer, Finike, Kaş arası deniz taşımacılığına geçilmeli, evde bağımlı kalan emekli, istediği mesire alanlarına gidebilmelidir.

Antalya'da her ne kadar hava kirliliği yerel yöneticiler tarafından yok denilse de kış aylarında sosyal yardım olarak dağıtılan kalitesiz kömürlerden dolayı gece kondu semtlerinde gözle görülür hava kirliliği ilimizde mevcuttur. Bu hususta Antalya'da gece kondu bölgeleri acilen imardan geçirilmeli yeni yerleşim yerleri açılmalı merkezi ısıtma sistemine acilen geçilmelidir. Bu geçişte yerel yöneticiler büyük rol almalı imarlı yerler ve yeni yapılacak olan şehir planında doğalgaz sistemi acilen devreye girmelidir.

Yeşil alanlar yeni imar planına göre yerel yöneticiler tarafından arttırılmalıdır. Yeşil alanların bulunduğu yerlerde mutlaka cennet şehri Antalya'da yaşayan emekli dul ve yetimlerin yaşlı insanların dinlenebileceği vakit geçirip gazete dergi okuya bileceği ve uğraşı verebileceği yerler tesis edilmelidir.

İlimizde çok azda olsa spor yapan yaşlılarımız bulunmaktadır. Yaşlı insanlar için şehrin belirli yerlerine ulaşım kolaylığı sağlanmalı, emekli dul ve yetimlerin spora devam edecek şekilde merkezi yerlerde spor sahaları ve parklar yapılmalıdır.

İlimizde Türkiye de ilk defa Türkiye Bilimsel Araştırma Kurumu ve Akdeniz Üniversitesi destekli olarak uluslararası sosyal ve uygulamalı Gerontoloji Derneği kurulmuş olup yaşlı ve Alzheimer hastalığı için dernek tarafından gerekli kurslar açılmış, isteyen herkes yaşlılara bakım kursu almakta ve sertifikalı olarak kursiyerler yetişmektedir. Gerek Antalya'da gerekse ülkemizde yaşlı insanların bakımı için henüz gelişmiş bir eğitim düzeni kurulmamış olup diğer illeri kapsayacak şekilde yaşlanan insanları içine alacak bir eğitim düzeni Antalya'da acilen kurulmalıdır.

İlimizde bazı mahallelerde yalnız yaşayan emekliler için pilot bölge olarak polis teşkilatı tarafından kurulan komşu kollama projesi içerisine alınmış tek başına yaşayan emekliler kontrol altına alınmıştır. Yine emniyet teşkilatı tarafından emekli oldum çok işim var sloganı ile Antalya'da 24 mahallede emeklilerimizin de katıldığı komşu kollama projesinin de görev alan emeklilerimiz bölüm bölüm ayrılan pilot bölge mahalleler-

de tek başına yaşayan emeklilerin kontrolü yapılmaya başlanmış olup emekli günlük nasıl bir hayatın için de olduğunu hasta mı sağ mı kontrolü yapılmaktadır.

Köyde ve kasabalarımızda yaşayan yaşlı insanların ilimize geldiği zaman gerek sağlık yönünden gerekse ekonomik yönden darlığa düşen emekli dul ve yetimlere yerel yöneticiler tarafından belirli yerlere nokta halinde yol gösterecek danışma yerleri kurulmalıdır.

Sağlık hizmetleri ve sosyal hizmetleri bakımından ilimizde bir çok emekli dul ve yetim engelliler bulunmaktadır. Fakat bu mağdur kesimin bu güne kadar bir envanteri yapılmamıştır. Köyde, kasabada, kazalarda bulunan engelli sayısı belirtilmiş değildir. Bu sebeple, Antalya'nın köy, kasaba ve kazalarında yaşayan engellilerin bir kurum tarafından envanteri yapılmalı, sayıları belirlenmelidir.

"Bir milletin yaşlı vatandaşına ve emeklisine karşı tutumu o milletin yaşama kudretinin en önemli kıstasıdır. Mazide muktedirken bu kuvveti ile çalışmış olanlara karşı minnet hissi duymayan bir milletin istikbale güvenle bakmaya hakkı yoktur."

M.K.ATATÜRK

Türkiye İşçi Emeklileri Derneği
Antalya Şubesi

Tahıl pazarı Mah. 467 Sok. Gür İşhanı
1/6 ANTALYA
Tel: 0 242.2472326.
Faks: 0242 2473095

2- SOSYAL HİZMETLER

a. İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü ve Faaliyetleri ⁸

Antalya İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, 24.5.1983 tarihinde yasalaşarak yürürlüğe giren 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile kurulan katma bütçeli bir kurum olan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun taşradaki temsilcisidir. Müdürlük yakın tarihte bir süre İlimiz Deniz Mahallesi'ndeki (PTT ve Telekom Başmüdürlükleri hizmet binasının kuzeyinde) 121. Sokakta hizmet vermiş, daha sonra şu anda "Şehir Meydanı" yapılan yerde bulunan ve yıkılmış olan Valilik Binasında hizmet verdikten sonra halen, yeni mevcut Valilik Binasının batı kısmındaki İlimiz Kışla Mahallesi 46.Sok.No:7 adresindeki binada hizmet vermektedir.

İl Müdürlüğü Korunmaya Muhtaç Çocuklar, 5395 sayılı Çocuk Koruma Yasası kapsamına giren çocuklar, evlat edinme, koruyucu aile, kadınlara yönelik hizmetler, Ayni-Nakdi Yardım, Kreş ve Gündüz Bakımevi hizmetleri, özel ve kamu huzurevleri ve özürllülere yönelik hizmetler olmak üzere birçok konuda hizmet vermektedir.

8- Antalya İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü

Ayrıca 5378 sayılı yasa ile ağır özürllülere bakım ücreti ödenmesi ile ilgili yükümlülük Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na verildiğinden özürllülere bakım ücreti ödenmesi ile ilgili işlemler de yürütölmektedir.

İl Müdürlüğüne bağılı 15 kuruluş bulunmaktadır.

a.1. Alanya İlçe Sosyal Hizmetler Müdürlüğü:

Alanya Sosyal Hizmetler İlçe Müdürlüğü 27.03.2000 tarih ve 2402 Sayılı Kanunla Resmi Gazete'de yayımlanan "2828 sayılı Kanunun 190 sayılı KHK'de değışiklik yapılmasına ilişkin 594 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 35 ilçede kurulmuş ve bu kanun gereğince 2001 Eylül ayında hizmete açılmıştır.

İlçe Müdürlüğü 2004 yılında hükümet konağında hizmet vermeye başlamış, Alanya başta olmak üzere Gazipaşa, Gündoğmuş ilçe merkezleri belde ve köylerinden gelen;

- Korunmaya Muhtaç Çocuklar,
- İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfıyla ilgili Sosyal İncelemeler,
- Özel Kreş ve Gündüz Bakımevlerinin denetimi ile ilgili müracaatları kabul etmekte ve gerekli işlemleri sürdürmektedir.

a.2. Alanya Toplum Merkezi

22.05.2006 tarihinde Alanya Toplum Merkezi Sosyal Hizmetleri Koruma Derneğı ile ortak protokolle açılmıştır. Toplum Merkezi Alanya ilçesi Güller Pınarı Mah. Molla Osman Cad. Güneylıoğlu Sok. No: 2 adresinde 2006 yılında açılan merkezde 122 kişi hizmet almıştır.

a.3. Fethi Bayçın Huzurevi

Fethi Bayçın Huzurevi Antalya Merkez Güzeloba Mahallesi'nde 7470 m² arsa üzerine inşa edilerek 02.07.1983 tarihinde hizmete açılmıştır. Halen 133 yaşlıdan 45'ine ücretsiz olarak bakılmakta, ücretsiz yaşlılardan 8'ine 72 YTL tutarında yaşlı harçlığı verilmektedir. Ayrıca kurumda 88 ücretli yaşlı ve 20 kişilik misafirhane bulunmaktadır.

FETHİ BAYÇIN HUZUREVİ	KAPASİTE	YAŞLI SAYISI
	150	133
Bugüne kadar bakılan yaşlı sayısı		1013

a.4. Zübeyde Hanım Çocuk Sitesi

Zübeyde Hanım Çocuk Sitesi, ilimiz Fabrikalar Mahallesi, Fikri Erten Caddesi üzerinde 15.000 m² arsa üzerine inşa edilerek 1988 yılında hizmete açılmıştır. Kuruluş 0-6 yaş, 7-12 yaş Çocuk Yuvası ve 13-18 yaş Kız

Yetiştirme Yurdu olarak hizmet vermektedir.

Z.H.Ç.SİTESİ	KAPASİTE	ÇOCUK SAYISI	KIZ	ERKEK
0-6 yaş	100	112	51	61
7-12 yaş	100	126	47	79
13-18 yaş	50	111	111	
TOPLAM	250	349	209	140

a.5. Erkek Yetiştirme Yurdu:

Erkek Yetiştirme Yurdu, Gebizli Mahallesi, Yunus Emre Caddesi üzerinde inşa edilerek 1966 yılında hizmete açılmıştır. 3 katlı olan yurt binasına daha sonra yapılan çalışmalar neticesinde bilgisayar, çamaşırhane, hamam, kalorifer dairesi gibi hizmet üniteleri eklenmiştir.

ERKEK YET. YURDU MÜD.	KAPASİTE	ÇOCUK SAYISI
13 -18 yaş	90	112
Bugüne kadar bakılan çocuk sayısı		1275

a.6. Aile Danışma Merkezi

Merkezde aile yaşamını korumak, desteklemek ve sorunların çözümüne yardımcı olmak amacıyla aile bireylerine yönelik koruyucu-önleyici, eğitici-geliştirici, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerin yanı sıra rehberlik ve danışmanlık hizmetleri de verilmektedir. İlimiz Deniz Mahallesi 121.Sokak, Nenehatun Apartmanı'nda 04.04.2002 tarihinde açılarak hizmetini sürdürmekte iken İl Müdürlüğü ile birlikte 16.06.2006 tarihinden itibaren, İlimiz Kışla Mahallesi 46. Sok. No: 7 adresindeki binanın giriş katında hizmet vermeye devam etmektedir.

Bunlardan başka semt, mahalle veya köy düzeyinde toplumun ihtiyaç ve sorunlarına yönelik olarak koruyucu geliştirici, eğitici, boş zamanı değerlendirici ve eğlendirici çeşitli sosyal, kültürel ve ekonomik etkinliklerin yürütöldüğü yerler olan toplum merkezleri bulunmaktadır.

İl Müdürlüğü'ne bağılı olarak faaliyetlerini sürdüren toplum merkezlerinde öncelikle kadın, çocuk ve gençlere yönelik hizmetler verilmekte olup, merkezlerde verilen bazı hizmetler şunlardır: Anne Çocuk Eğitimi, Okuma Yazma Kursu, Kadının İnsan Hakları Eğitimi, Biçki-Dikiş, Takı Kursu, İngilizce Kursu, Kütüphane Hizmetleri, Bilgisayar Kursu v.b.

a.7. Kepezaltı Toplum Merkezi

a.8. Sütçüler Toplum Merkezi

a.9. Şafak Toplum Merkezi**a.10. Alev Küner Habipler Toplum Merkezi****a.11. Fatih Toplum Merkezi****a.12. Konyaaltı Toplum Merkezi****a.13. Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi**

Merkez, ilimiz Deniz Mahallesi 121.Sokak No:10/B adresinde Müdürlüğe ait binada 10.06.1999 tarihinde hizmete açılmıştır. Merkezde, sokakta çalışan 7/18 yaş grubu çocuklara gündüzlü hizmet verilmektedir.

a.14. Umutevi Çocuk Ve Gençlik Merkezi (Kız İlk Adım İstasyonu)

Umutevi Çocuk ve Gençlik Merkezi, İlimiz Yeşilyurt Mahallesi'nde 13-18 yaş sokak çocuklarına yatılı hizmet vermektedir. Umutevi, 20.07.2000 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Antalya Valiliği, Büyükşehir ve Alt Kademe Belediyeleri ile Sokak Çocukları Derneği arasında yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde İl Müdürlüğü sorumluluğunda açılmıştır.

Merkez daha sonra 01.11.2006 tarihli onay ile 31.12.2008 tarihine kadar İlk Adım Kız İstasyonu'na dönüştürülmüştür.

a.14. 1. İlk Adım İstasyonu

İlkadım İstasyonu, Umutevi Çocuk ve Gençlik Merkezine bağlı olarak 17.01.2003 tarihinde İlimiz Kültür Mahallesi'nde Antalya Valiliği İl Özel İdare Müdürlüğüne ait arsa üzerine Antalya Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfınca temin edilen ve tefrişi yapılan taşımalkılarla (konteynır) hizmet vermektedir. İlk Adım İstasyonu, sokakta yaşayan 13-18 yaş erkek çocuklara yatılı olarak hizmet vermektedir.

a.14. 2.Terminal Sokak Ofisi

2003 yılında İlimiz şehirlerarası otobüs terminalinde Terminal Sokak Ofisi oluşturulmuştur. Bu Ofiste 1 Sosyal Çalışmacı ve polisler görev yapmaktadır.

İlimize ailesi ile problem yaşayan çocukların barınma ve kolay para kazanma cazibesinden dolayı, diğer illerden kaçan çocukların ilimize geldiklerinde sokakların tehlikeleri ile tanışmamaları için daha terminalde iken çocukların aileleri ile temasa geçilerek ailelerinin yanına gönderilmesi, ailesi yanına gönderilemeyen çocukların İl Müdürlüğüne bağlı İlk Adım İstasyonuna yerleştirilmesi işlemleri yapılmaktadır. Terminal Sokak Ofisinden bu güne kadar 1719 kişi hizmet almıştır.

a.15. Aksu Sevgi Köyü 80. Yıl Çocuk Ve Gençlik Merkezi

Aksu Sevgi Köyü 80.Yıl Çocuk ve Gençlik Merkezi, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından kullanım hakkı Sos. Hiz. Kurumuna verilen 90 dönümlük arazi üzerine, İlimiz Aksu İlçesi'nde, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nın, maddi katkılarıyla yapılan bina onarımı ve yenilenen çevre düzenlemeleriyle yeşil bir alan üzerine 2003 yılında kurulmuştur.

b. Valilik Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

İlimizde Valilik koordinesinde faaliyetlerini yürüten Vakıf, muhtaç durumda olan halkımızın aynı ve zati ihtiyaçlarını gidermekte, sosyal hizmetler alanındaki kurum ve kuruluşların da gerekli ihtiyaçlarını giderdiği takdirle izlenmektedir.

Vakıf, yakın tarihe kadar Valilik binasında iken Valiliğin yeni binasına taşınması ile halkın daha kolay ulaşabileceği İlimiz Eski Sanayi Sitesi içerisindeki Çıraklık Eğitim Merkezinin yanında inşa edilen yeni binasına taşınarak başarılı hizmetlerini sürdürmektedir. Vakfın Telefonu: 0242 3462040 Faksı: 0242 3460282

3- SOSYAL YAŞAM**1. NÜFUS, VATANDAŞLIK VE İSTATİSTİK****a. Nüfus ve Vatandaşlık İl Müdürlüğü**

İlimizde halkımızın tümünün haberdar olduğu ve işlem yaptırdığı bir kurum olan Nüfus Müdürlüğü, daha önce en son yıkılan Valilik binasının giriş katında hizmet verdikten sonra şu anda İlimiz Kızılsaray Mahallesi, Milli Egemenlik Caddesi kuzeyinde bir binada hizmet vermektedir. İl Müdürlüğü ve bağlı 19 İlçe Nüfus Müdürlüğü olarak teşkilatlanan kurumda;

- Nüfus Cüzdanı işlemleri,
- Nüfus kayıt, nakil, düşüm ve ikametgah işlemleri,
- Evlilik ve Nikah işlemleri,
- Vatandaşlık işlemleri, verilen bazı hizmetlerdendir.

Tel: 0242 243 45 69

ADNKS SONUÇLARINA GÖRE	TÜRKİYE	ANTALYA
2007 YILI NÜFUS	70.586.256	1.789.295
2008 YILI NÜFUS	71.517.100	1.859.275
2009 YILI NÜFUS	72.561.312	1.919.729

1927 yılında Antalya İli ülke nüfusu içinde %1,5'lik bir paya sahip iken, bu oranın 2007 yılında %2,53'e ulaştığı, 2008 ve 2009 yıllarında da arttığı görülmektedir.

*(Kişi-Kaynak:TÜİK)

b. Türkiye İstatistik Kurumu Bölge Müdürlüğü (TÜİK)

İlimizde halkın doğrudan çok fazla iş ve işlemlerinin olmadığı İstatistik Bölge Müdürlüğü adını, son yıllarda yapılan adrese dayalı nüfus sayım ve tespitleri ve mahalli idarelerin şekillenmesinde öğrenmiş olsa da esasında, ülkenin ve ilimizin bilhassa ekonomisine veri hazırlayan önemli bir kurumdur.

Müdürlüğün başlıca görevleri, ülkemizde daha önce beş yılda bir, şu anda da her yıl yapılan Adrese

Dayalı Nüfus Sayım İşlemlerinin yanında, enflasyonun belirlenmesine yönelik, rutin ve değişik aralıklarla bir çok üretim, tüketim, imalat, sanayi, ticaret, ihracat vb. birim fiyat araştırma, anket ve tespitlerinin yapılarak ilgili kurum ve kuruluşlara iletmek gibi çok önemli hizmetleri bulunmaktadır.

Devlet İstatistik Bölge Müdürlüğü İlimizde, Kışla Mahallesi Askerlik Şubesi kuzeyindeki kuruma ait binasında hizmet vermektedir.

Tel: 0242 2434560-66

c. Antalya İli Merkez ve İlçeleri Nüfus İstatistiği*

İLÇE ADI	BUCAKADI	BELDE-KOY ADI	İLÇE/ BELDE/ KÖY	2007 NÜFUSU	2008 NÜFUSU	2009 NÜFUSU
1-AKSEKİ	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	3032	3203	3789
AKSEKİ	MERKEZ	AKŞAHAP	KÖY	87	86	85
AKSEKİ	MERKEZ	BELENALAN	KÖY	15	15	15
AKSEKİ	MERKEZ	BUCAKALAN	KÖY	65	64	62
AKSEKİ	MERKEZ	BUCAKKIŞLA	KÖY	22	30	27
AKSEKİ	MERKEZ	BÜYÜKALAN	KÖY	153	127	114
AKSEKİ	MERKEZ	ÇANAKPINAR	KÖY	53	56	53
AKSEKİ	MERKEZ	ÇİMİKÖY	KÖY	146	186	151
AKSEKİ	MERKEZ	DİKMEN	KÖY	24	36	36
AKSEKİ	MERKEZ	DUTLUCA	KÖY	73	81	60
AKSEKİ	MERKEZ	EMİRAŞIKLAR	KÖY	70	72	76
AKSEKİ	MERKEZ	HÜSAMETTİNKÖY	KÖY	15	23	21
AKSEKİ	MERKEZ	MENTEŞBEY	KÖY	109	100	90
AKSEKİ	MERKEZ	MİNARELİ	KÖY	23	25	25
AKSEKİ	MERKEZ	SARIHACILAR	KÖY	20	21	22
AKSEKİ	MERKEZ	SARIHALİLLER	KÖY	29	53	52
AKSEKİ	MERKEZ	YARPUZ	BELDE	752	1021	1356
AKSEKİ	CEVİZLİ	CEVİZLİ	BELDE	1063	1874	2560
AKSEKİ	CEVİZLİ	BADEMLİ	BELDE	729	1293	1152
AKSEKİ	CEVİZLİ	CECELER	KÖY	74	88	200
AKSEKİ	CEVİZLİ	ÇINARDİBİ	KÖY	82	84	75
AKSEKİ	CEVİZLİ	DEĞİRMENLİK	KÖY	254	656	451
AKSEKİ	CEVİZLİ	GÜMÜŞDAMLA	KÖY	274	272	264
AKSEKİ	CEVİZLİ	GÜNYAKA	KÖY	76	172	138
AKSEKİ	CEVİZLİ	KARAKIŞLA	KÖY	264	259	243
AKSEKİ	CEVİZLİ	KUYUCAK	BELDE	852	709	1760
AKSEKİ	CEVİZLİ	SALİHLER	KÖY	146	143	184
AKSEKİ	CEVİZLİ	SUSUZŞAHAP	KÖY	61	71	81
AKSEKİ	CEVİZLİ	SÜLEYMANİYE	BELDE	669	565	708
AKSEKİ	GERİŞ	GERİŞ	KÖY	92	104	103
AKSEKİ	GERİŞ	ALAÇEŞME	KÖY	42	65	53
AKSEKİ	GERİŞ	AŞAĞIAŞIKLAR	KÖY	62	134	95

AKSEKİ	GERİŞ	CEMERLER	KÖY	106	97	88
AKSEKİ	GERİŞ	CENDEVE	KÖY	55	62	60
AKSEKİ	GERİŞ	ERENYAKA	KÖY	101	110	104
AKSEKİ	GERİŞ	GÜNEYKAYA	KÖY	406	386	382
AKSEKİ	GERİŞ	HOCAKÖY	KÖY	369	357	350
AKSEKİ	GERİŞ	KEPEZ	KÖY	418	431	394
AKSEKİ	GERİŞ	KEPEZBELENİ	KÖY	111	123	104
AKSEKİ	GERİŞ	MAHMUTLU	KÖY	128	134	142
AKSEKİ	GERİŞ	SADIKLAR	KÖY	61	179	122
AKSEKİ	GERİŞ	SİNANHOCA	KÖY	229	244	224
AKSEKİ	GÜZELSU	GÜZELSU	KÖY	96	89	82
AKSEKİ	GÜZELSU	ÇALTILIÇUKUR	KÖY	138	156	154
AKSEKİ	GÜZELSU	ÇUKURKÖY	KÖY	178	177	167
AKSEKİ	GÜZELSU	GÜÇLÜKÖY	BELDE	1060	821	934
AKSEKİ	GÜZELSU	PINARBAŞI	KÖY	153	171	192
AKSEKİ	GÜZELSU	TAŞLICA	KÖY	584	603	603
AKSEKİ İLÇE TOPLAMI (EN SON)						18,203
2-AKSU	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	38123	41016	43660
AKSU	MERKEZ	ALAYLI	KÖY	1183	1398	1390
AKSU	MERKEZ	TOPALLI	KÖY	1519	1507	1543
AKSU	MERKEZ	GÜLOLUK	KÖY	740	779	783
AKSU	MERKEZ	İHSANİYE	KÖY	209	321	350
AKSU	MERKEZ	KARAÇALLI	KÖY	749	802	812
AKSU	MERKEZ	KARAÖZ	BELDE	2355	2921	2596
AKSU	MERKEZ	KAYADİBİ	KÖY	196	269	263
AKSU	MERKEZ	KEMERAĞZI	KÖY	1389	1468	1679
AKSU	MERKEZ	KURŞUNLU	KÖY	1377	1593	1683
AKSU	MERKEZ	ÖZLÜ	KÖY	1419	1559	1677
AKSU	MERKEZ	YEŞİLKARAMAN	KÖY	615	621	628
AKSU	MERKEZ	GÖKDERE	KÖY	1450	1519	1557
AKSU	MERKEZ	FETTAHLI	KÖY	929	1150	1295
AKSU	MERKEZ	KUMKÖY	KÖY	1157	1299	1284
AKSU İLÇE TOPLAMI (EN SON)						61,200
3-ALANYA	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	89844	90713	94316
ALANYA	MERKEZ	AKÇATI	KÖY	344	338	331
ALANYA	MERKEZ	AKDAM	KÖY	1141	1196	1169
ALANYA	MERKEZ	ALACAMI	KÖY	429	411	419
ALANYA	MERKEZ	ASMACA	KÖY	74	83	145
ALANYA	MERKEZ	AVSALLAR	BELDE	7849	8424	8515
ALANYA	MERKEZ	BADEMAĞACI	KÖY	457	491	480
ALANYA	MERKEZ	BASIRLI	KÖY	92	114	101
ALANYA	MERKEZ	BIÇAKÇI	KÖY	235	218	227
ALANYA	MERKEZ	BUCAK	KÖY	188	176	174
ALANYA	MERKEZ	CİKCİLLİ	BELDE	7701	8831	9035
ALANYA	MERKEZ	ÇAKALLAR	KÖY	650	639	638

ALANYA	MERKEZ	ÇIPLAKLI	BELDE	4795	4731	4598
ALANYA	MERKEZ	DEĞİRMENDERE	KÖY	305	237	172
ALANYA	MERKEZ	DEREKÖY	KÖY	1329	1340	1361
ALANYA	MERKEZ	ELİKESİK	KÖY	1635	1648	1628
ALANYA	MERKEZ	EMİŞBELENİ	BELDE	1425	1399	1591
ALANYA	MERKEZ	GÖZÜKÜÇÜKLÜ	KÖY	348	353	380
ALANYA	MERKEZ	GÜMÜŞKAVAK	KÖY	750	746	750
ALANYA	MERKEZ	HACIKERİMLER	KÖY	351	342	358
ALANYA	MERKEZ	KARAKOCALI	KÖY	46	255	247
ALANYA	MERKEZ	KARGICAK	BELDE	2851	3170	2965
ALANYA	MERKEZ	KAYABAŞI	KÖY	597	606	629
ALANYA	MERKEZ	KESTEL	BELDE	6886	7742	6974
ALANYA	MERKEZ	KIZILÇAŞEHİR	KÖY	684	708	723
ALANYA	MERKEZ	KONAKLI	BELDE	12027	12396	12499
ALANYA	MERKEZ	KUZYAKA	KÖY	177	203	204
ALANYA	MERKEZ	MAHMUTLAR	BELDE	18365	18575	20517
ALANYA	MERKEZ	MAHMUTSEYDİ	KÖY	946	935	952
ALANYA	MERKEZ	OBAALACAMI	KÖY	314	327	339
ALANYA	MERKEZ	OBA	BELDE	13912	13988	14741
ALANYA	MERKEZ	OKURCALAR	BELDE	4012	5120	4312
ALANYA	MERKEZ	ÖTEKÖY	KÖY	266	267	271
ALANYA	MERKEZ	PAŞAKÖY	KÖY	199	234	222
ALANYA	MERKEZ	PAYALLAR	BELDE	5425	5665	5707
ALANYA	MERKEZ	SABURLAR	KÖY	360	353	354
ALANYA	MERKEZ	SOĞUKPINAR	KÖY	396	404	393
ALANYA	MERKEZ	SÜLEYMANLAR	KÖY	572	587	590
ALANYA	MERKEZ	TAŞBAŞI	KÖY	153	156	150
ALANYA	MERKEZ	TOSLAK	KÖY	2484	2512	2498
ALANYA	MERKEZ	TOSMUR	BELDE	4109	5372	5880
ALANYA	MERKEZ	TÜRKLER	BELDE	3553	3795	3524
ALANYA	MERKEZ	TÜRKTAŞ	KÖY	508	494	511
ALANYA	MERKEZ	UĞURLU	KÖY	139	173	169
ALANYA	MERKEZ	ALARA	KÖY	592	594	578
ALANYA	MERKEZ	UZUNÖZ	KÖY	607	596	589
ALANYA	MERKEZ	ÜZÜMLÜ	KÖY	260	258	274
ALANYA	MERKEZ	YALÇI	KÖY	150	123	118
ALANYA	MERKEZ	YAYLALI	KÖY	1049	986	1024
ALANYA	MERKEZ	YENİKÖY	KÖY	588	588	571
ALANYA	MERKEZ	İNCEKUM	BELDE	3022	3162	3333
ALANYA	MERKEZ	BAYIRKOZGAĞACI	KÖY	198	190	166
ALANYA	MERKEZ	BAYIRKÖY	KÖY	148	149	138
ALANYA	MERKEZ	BURÇAKLAR	KÖY	288	284	273
ALANYA	MERKEZ	GÖZÜBÜYÜK	KÖY	357	359	349
ALANYA	MERKEZ	GÜMÜŞGÖZE	KÖY	304	295	274
ALANYA	MERKEZ	GÜNEYKÖY	KÖY	469	458	441

ALANYA	MERKEZ	GÜZELBAĞ	BELDE	1117	1211	2882
ALANYA	MERKEZ	KARAMANLAR	KÖY	582	561	539
ALANYA	MERKEZ	ORHANKÖY	KÖY	270	255	232
ALANYA	MERKEZ	YENİCE	KÖY	436	430	426
ALANYA	MERKEZ	HACİMEHMETLİ	KÖY	1869	1510	1784
ALANYA	DEMİRTAŞ	DEMİRTAŞ	BELDE	2929	3085	3030
ALANYA	DEMİRTAŞ	ALİEFENDİ	KÖY	981	996	970
ALANYA	DEMİRTAŞ	BAŞKÖY	KÖY	283	286	294
ALANYA	DEMİRTAŞ	BELDİBİ	KÖY	277	291	302
ALANYA	DEMİRTAŞ	BEYRELİ	KÖY	455	462	478
ALANYA	DEMİRTAŞ	BÜYÜKPINAR	KÖY	253	240	253
ALANYA	DEMİRTAŞ	ÇAMLICA	KÖY	1476	1467	1519
ALANYA	DEMİRTAŞ	FAKIRCALI	KÖY	500	470	482
ALANYA	DEMİRTAŞ	HOCALAR	KÖY	513	558	634
ALANYA	DEMİRTAŞ	İMAMLI	KÖY	536	553	567
ALANYA	DEMİRTAŞ	İSHAKLI	KÖY	560	554	531
ALANYA	DEMİRTAŞ	İSPATLI	KÖY	388	394	388
ALANYA	DEMİRTAŞ	KARAPINAR	KÖY	107	125	142
ALANYA	DEMİRTAŞ	KEŞEFLİ	KÖY	520	544	567
ALANYA	DEMİRTAŞ	KOC AOĞLANLI	KÖY	282	291	287
ALANYA	DEMİRTAŞ	ÖZVADİ	KÖY	301	325	316
ALANYA	DEMİRTAŞ	SAPADERE	KÖY	966	1001	1049
ALANYA	DEMİRTAŞ	SEKİ	KÖY	476	482	482
ALANYA	DEMİRTAŞ	TIRILAR	KÖY	242	241	230
ALANYA	DEMİRTAŞ	UĞRAK	KÖY	526	519	524
ALANYA	DEMİRTAŞ	YAYLAKONAK	KÖY	359	367	371
ALANYA	DEMİRTAŞ	YEŞİLÖZ	KÖY	1334	1429	1432
ALANYA	DEMİRTAŞ	ŞEYHLER	KÖY	743	763	853
ALANYA İLÇE TOPLAMI (EN SON)						241,451
4-DEMRE	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	15762	15662	15574
DEMRE	MERKEZ	BELÖREN	KÖY	448	549	549
DEMRE	MERKEZ	BEYMELEK	BELDE	4162	4118	3832
DEMRE	MERKEZ	ÇAĞMAN	KÖY	248	264	266
DEMRE	MERKEZ	ÇEVRELİ	KÖY	613	641	657
DEMRE	MERKEZ	DAVAZLAR	KÖY	121	131	129
DEMRE	MERKEZ	GÜRSER	KÖY	115	196	165
DEMRE	MERKEZ	KALEÜÇAĞIZ	KÖY	462	513	503
DEMRE	MERKEZ	KAPAKLI	KÖY	346	434	434
DEMRE	MERKEZ	KÖŞKERLER	KÖY	2228	2223	2212
DEMRE	MERKEZ	YAVU	KÖY	304	345	343
DEMRE İLÇE TOPLAMI (EN SON)						24,664
5-DÖŞEMEALTI	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	25344	26189	26427
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	AHIRTAS	KÖY	556	567	543
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	AŞAĞIOBA	KÖY	321	312	314
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	BIYIKLI	KÖY	146	141	143

DÖŞEMEALTI	MERKEZ	CAMİLİ	KÖY	449	446	449
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	DERELİ	KÖY	133	130	122
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	EKŞİLİ	BELDE	879	920	939
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	ILICAKÖY	KÖY	309	346	360
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	KARATAŞ	KÖY	537	554	577
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	KARAVELİLER	BELDE	1436	1423	1398
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	KEVŞİRLER	KÖY	152	156	171
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	KİLLİK	KÖY	1090	1082	1067
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	KOVANLIK	KÖY	1161	1184	1217
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	KÖMÜRCÜLER	KÖY	741	970	1155
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	SELİMİYE	KÖY	36	51	42
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	YAĞCA	KÖY	804	1128	1074
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	DAĞBELİ	BELDE	1828	2291	2177
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	AKKOÇ	KÖY	333	324	335
DÖŞEMEALTI	MERKEZ	BADEMAĞACI	BELDE	1232	2423	2045
DÖŞEMEALTI İLÇE TOPLAMI (EN SON)						40,555
6-ELMALI	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	14038	14442	14478
ELMALI	MERKEZ	BAYINDIR	KÖY	317	332	334
ELMALI	MERKEZ	BAYRALAR	KÖY	841	893	882
ELMALI	MERKEZ	BEYLER	KÖY	253	253	245
ELMALI	MERKEZ	BOZHÜYÜK	KÖY	821	889	877
ELMALI	MERKEZ	BÜYÜKSÖYLE	KÖY	405	449	442
ELMALI	MERKEZ	DEREKÖY	KÖY	101	88	88
ELMALI	MERKEZ	ESKİHİSAR	KÖY	899	909	909
ELMALI	MERKEZ	EYİMİR	KÖY	584	592	586
ELMALI	MERKEZ	GEÇMEN	KÖY	287	292	295
ELMALI	MERKEZ	GÖKPINAR	KÖY	617	554	610
ELMALI	MERKEZ	GÖLTARLA	KÖY	170	208	181
ELMALI	MERKEZ	HACIMUSALAR	KÖY	190	185	196
ELMALI	MERKEZ	HACIYUSUFLAR	KÖY	62	124	123
ELMALI	MERKEZ	KARAMIK	KÖY	363	371	363
ELMALI	MERKEZ	KOCAPINAR	KÖY	271	321	312
ELMALI	MERKEZ	KUZUKÖY	KÖY	125	137	137
ELMALI	MERKEZ	KÜÇÜKSÖYLE	KÖY	265	274	264
ELMALI	MERKEZ	MACUN	KÖY	221	305	273
ELMALI	MERKEZ	MURSAL	KÖY	382	393	390
ELMALI	MERKEZ	PİRHASANLAR	KÖY	332	330	336
ELMALI	MERKEZ	SALUR	KÖY	456	761	734
ELMALI	MERKEZ	TAVULLAR	KÖY	276	290	281
ELMALI	MERKEZ	YANLIZDAM	KÖY	291	312	317
ELMALI	MERKEZ	YAPRAKLI	KÖY	224	224	229
ELMALI	MERKEZ	YILMAZLI	KÖY	374	363	355
ELMALI	MERKEZ	YÖRENLER	KÖY	64	69	80
ELMALI	MERKEZ	YUVA	BELDE	2559	2628	2583
ELMALI	MERKEZ	GEÇİT	KÖY	177	183	184

ELMALI	MERKEZ	YAKAÇIFTLIKKÖYÜ	KÖY	469	490	485
ELMALI	MERKEZ	KIŞLA	KÖY	394	393	375
ELMALI	MERKEZ	DÜDEN	KÖY	582	593	595
ELMALI	MERKEZ	İMİRCİK	KÖY	150	152	152
ELMALI	AKÇAY	AKÇAY	BELDE	1721	2143	1723
ELMALI	AKÇAY	AHATLI	KÖY	361	375	414
ELMALI	AKÇAY	ARMUTLU	KÖY	333	321	320
ELMALI	AKÇAY	AFŞAR	KÖY	271	253	267
ELMALI	AKÇAY	ÇAYBAŞI	KÖY	384	364	398
ELMALI	AKÇAY	İSLAMLAR	KÖY	462	509	504
ELMALI	AKÇAY	KIZILCA	KÖY	88	92	97
ELMALI	AKÇAY	SARILAR	KÖY	171	166	173
ELMALI	AKÇAY	ZÜMRÜTOVA	KÖY	793	801	833
ELMALI	AKÇAY	TEKKE	KÖY	1067	1102	1100
ELMALI	AKÇAY	AKÇAINIŞ	KÖY	745	752	798
ELMALI	GÖLOVA	GÖLOVA	KÖY	451	545	516
ELMALI	GÖLOVA	ÇALPINAR	KÖY	415	441	417
ELMALI	GÖLOVA	ÇOBANİSA	KÖY	183	180	173
ELMALI	GÖLOVA	ÇUKURELMA	KÖY	308	313	328
ELMALI	GÖLOVA	GÜMÜŞYAKA	KÖY	156	172	156
ELMALI	GÖLOVA	KARAKÖY	KÖY	66	66	64
ELMALI	GÖLOVA	OVACIK	KÖY	95	90	93
ELMALI	GÖLOVA	ÖZDEMİR	KÖY	583	593	580
ELMALI İLÇE TOPLAMI (EN SON)						37,645
7-FİNİKE	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	10509	11244	11199
FİNİKE	MERKEZ	AKÇAALAN	KÖY	160	139	125
FİNİKE	MERKEZ	ALACADAĞ	KÖY	188	203	163
FİNİKE	MERKEZ	ARIFKÖY	KÖY	989	1108	1098
FİNİKE	MERKEZ	ASARÖNÜ	KÖY	93	126	121
FİNİKE	MERKEZ	BOLDAĞ	KÖY	151	147	131
FİNİKE	MERKEZ	ÇAMLIBEL	KÖY	249	240	215
FİNİKE	MERKEZ	DAĞBAĞ	KÖY	211	262	266
FİNİKE	MERKEZ	GÖKBÜK	KÖY	350	373	349
FİNİKE	MERKEZ	GÖKÇEYAKA	KÖY	96	119	121
FİNİKE	MERKEZ	GÜNÇALI	KÖY	661	879	880
FİNİKE	MERKEZ	HASYURT	BELDE	7134	6893	6698
FİNİKE	MERKEZ	SAHİLKENT	BELDE	8211	8434	8391
FİNİKE	MERKEZ	TURUNÇOVA	BELDE	8629	8549	8350
FİNİKE	MERKEZ	YALNIZ	KÖY	742	757	802
FİNİKE	MERKEZ	YAZIR	KÖY	294	297	306
FİNİKE	MERKEZ	YEŞİLKÖY	KÖY	282	299	295
FİNİKE	MERKEZ	YEŞİLYURT	BELDE	3946	3897	3846
FİNİKE	MERKEZ	YUVALILAR	KÖY	2401	2554	2739
FİNİKE İLÇE TOPLAMI (EN SON)						46,095
8-GAZİPAŞA	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	20149	21415	21730

GAZİPAŞA	MERKEZ	AKOLUK	KÖY	82	83	79
GAZİPAŞA	MERKEZ	AYDINCIK	KÖY	1017	997	975
GAZİPAŞA	MERKEZ	BEYOBASI	KÖY	2130	2047	2096
GAZİPAŞA	MERKEZ	BEYREBUCAK	KÖY	1889	1821	1731
GAZİPAŞA	MERKEZ	ÇAKMAK	KÖY	275	275	274
GAZİPAŞA	MERKEZ	ÇALIPINAR	KÖY	503	495	484
GAZİPAŞA	MERKEZ	ÇAMLICA	KÖY	217	199	193
GAZİPAŞA	MERKEZ	ÇIĞLIK	KÖY	419	401	412
GAZİPAŞA	MERKEZ	ÇİLE	KÖY	230	229	215
GAZİPAŞA	MERKEZ	ÇİMENBAĞ	KÖY	143	142	142
GAZİPAŞA	MERKEZ	ÇOBANLAR	KÖY	1500	1420	1370
GAZİPAŞA	MERKEZ	ÇÖRÜŞ	KÖY	332	344	322
GAZİPAŞA	MERKEZ	DOĞANCA	KÖY	376	349	347
GAZİPAŞA	MERKEZ	ESENPINAR	KÖY	87	85	86
GAZİPAŞA	MERKEZ	GÖKÇEBELEN	KÖY	275	267	257
GAZİPAŞA	MERKEZ	GÖKÇESARAY	KÖY	164	161	150
GAZİPAŞA	MERKEZ	GÜNEYKÖY	KÖY	606	557	565
GAZİPAŞA	MERKEZ	GÜRÇAM	KÖY	237	237	229
GAZİPAŞA	MERKEZ	HASDERE	KÖY	690	682	702
GAZİPAŞA	MERKEZ	ILICA	KÖY	641	682	662
GAZİPAŞA	MERKEZ	İNCEĞİZ	KÖY	308	314	308
GAZİPAŞA	MERKEZ	KAHYALAR	BELDE	3408	3381	3230
GAZİPAŞA	MERKEZ	KARAÇUKUR	KÖY	143	142	144
GAZİPAŞA	MERKEZ	KARALAR	KÖY	1511	1539	1546
GAZİPAŞA	MERKEZ	KARATEPE	KÖY	758	751	737
GAZİPAŞA	MERKEZ	KIRAHMETLER	KÖY	245	271	250
GAZİPAŞA	MERKEZ	KIZILGÜNEY	KÖY	601	602	524
GAZİPAŞA	MERKEZ	KORUBAŞI	KÖY	1510	1359	1438
GAZİPAŞA	MERKEZ	KÜÇÜKLÜ	KÖY	630	813	793
GAZİPAŞA	MERKEZ	MUZKENT	KÖY	935	1000	973
GAZİPAŞA	MERKEZ	ÖZNURTEPE	KÖY	157	153	155
GAZİPAŞA	MERKEZ	SUGÖZÜ	KÖY	293	340	314
GAZİPAŞA	MERKEZ	ŞAHİNLER	KÖY	153	172	157
GAZİPAŞA	MERKEZ	ÜÇKONAK	KÖY	151	163	158
GAZİPAŞA	MERKEZ	YAKACIK	KÖY	375	370	356
GAZİPAŞA	MERKEZ	YENİGÜNEY	KÖY	249	248	226
GAZİPAŞA	MERKEZ	YENİKÖY	KÖY	791	769	733
GAZİPAŞA	MERKEZ	YEŞİLYURT	KÖY	353	367	355
GAZİPAŞA	MERKEZ	ZEYTİNADA	KÖY	848	835	812
GAZİPAŞA	MERKEZ	GÖÇÜK	KÖY	741	746	719
GAZİPAŞA	MERKEZ	İNAL	KÖY	345	346	345
GAZİPAŞA	MERKEZ	MACAR	KÖY	1232	1106	1075
GAZİPAŞA İLÇE TOPLAMI (EN SON)						48,369
9-GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	2095	2135	2028
GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	ÇAYIRÖZÜ	KÖY	113	116	114

GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	ÇİÇEKOLUK	KÖY	252	225	249
GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	GÜNEYCİK	KÖY	262	262	250
GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	GÜNEYAKA	KÖY	118	123	120
GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	KALECİK	KÖY	90	89	88
GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	KARABUL	KÖY	185	181	177
GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	KARADERE	KÖY	135	148	153
GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	KARAIŞA	KÖY	96	94	88
GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	KOZAĞACI	KÖY	103	107	83
GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	NARAĞACI	KÖY	112	116	111
GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	PEMBELİK	KÖY	113	109	106
GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	SENİR	BELDE	341	314	662
GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	SERİNYAKA	KÖY	209	204	178
GÜNDOĞMUŞ	MERKEZ	UMUTLU	KÖY	476	466	457
GÜNDOĞMUŞ	GÜZELBAĞ	ORTAKONUŞ	KÖY	263	254	243
GÜNDOĞMUŞ	KÖPRÜLÜ	KÖPRÜLÜ	BELDE	799	759	802
GÜNDOĞMUŞ	KÖPRÜLÜ	AKYAR	KÖY	595	589	542
GÜNDOĞMUŞ	KÖPRÜLÜ	BALKAYA	KÖY	474	459	424
GÜNDOĞMUŞ	KÖPRÜLÜ	BEDEN	KÖY	457	452	443
GÜNDOĞMUŞ	KÖPRÜLÜ	ÇALTI	KÖY	322	295	285
GÜNDOĞMUŞ	KÖPRÜLÜ	ÇAMLIALAN	KÖY	257	263	250
GÜNDOĞMUŞ	KÖPRÜLÜ	ESKİBAĞ	KÖY	299	279	268
GÜNDOĞMUŞ	KÖPRÜLÜ	KARAKÖY	KÖY	114	118	113
GÜNDOĞMUŞ	KÖPRÜLÜ	KAYABÜKÜ	KÖY	340	351	348
GÜNDOĞMUŞ	KÖPRÜLÜ	ORTAKÖY	BELDE	729	634	1117
GÜNDOĞMUŞ	KÖPRÜLÜ	YENİKÖY	KÖY	97	104	84
GÜNDOĞMUŞ İLÇE TOPLAMI (EN SON)						9,783
10-İBRADI	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	2782	2284	2019
İBRADI	MERKEZ	BAŞLAR	KÖY	461	380	360
İBRADI	MERKEZ	ORMANA	BELDE	1113	918	768
İBRADI	MERKEZ	ÜRÜNLÜ	KÖY	224	278	242
İBRADI	MERKEZ	ÜZÜMDERE	KÖY	113	119	120
İBRADI İLÇE TOPLAMI (EN SON)						3,509
11-KAŞ	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	5922	6322	6857
KAŞ	MERKEZ	AHATLI	KÖY	185	176	218
KAŞ	MERKEZ	AKÖRÜ	KÖY	356	367	455
KAŞ	MERKEZ	BAYINDIR	KÖY	653	719	727
KAŞ	MERKEZ	BELDİBİ	KÖY	314	322	348
KAŞ	MERKEZ	BELENLİ	KÖY	398	409	488
KAŞ	MERKEZ	BELKONAK	KÖY	35	66	61
KAŞ	MERKEZ	BOĞAZCIK	KÖY	184	185	188
KAŞ	MERKEZ	ÇATALOLUK	KÖY	153	146	149
KAŞ	MERKEZ	ÇERLER	KÖY	62	65	103
KAŞ	MERKEZ	ÇUKURBAĞ	KÖY	492	494	506
KAŞ	MERKEZ	DİRGENLER	KÖY	547	615	704
KAŞ	MERKEZ	DOĞANTAŞ	KÖY	484	550	692

KAŞ	MERKEZ	GÖKÇEÖREN	KÖY	872	934	950
KAŞ	MERKEZ	GÖKÇEYAZI	KÖY	129	172	206
KAŞ	MERKEZ	GÖMBE	BELDE	1774	1641	1653
KAŞ	MERKEZ	KARADAĞ	KÖY	1055	1328	1310
KAŞ	MERKEZ	KASABA	KÖY	1168	1200	1278
KAŞ	MERKEZ	KIZILAĞAÇ	KÖY	217	213	230
KAŞ	MERKEZ	ORTABAĞ	KÖY	257	243	244
KAŞ	MERKEZ	PINARBAŞI	KÖY	112	99	107
KAŞ	MERKEZ	SARILAR	KÖY	145	156	194
KAŞ	MERKEZ	SİNNELİ	KÖY	141	144	187
KAŞ	MERKEZ	SÜTLEĞEN	KÖY	878	891	942
KAŞ	MERKEZ	UĞRAR	KÖY	781	786	804
KAŞ	MERKEZ	YENİKÖY	KÖY	61	59	58
KAŞ	MERKEZ	YEŞİLBARAK	KÖY	281	299	408
KAŞ	MERKEZ	CEMRE	KÖY	260	332	362
KAŞ	MERKEZ	DERE	KÖY	165	173	180
KAŞ	MERKEZ	KEMER	KÖY	510	548	626
KAŞ	MERKEZ	YAYLAKILINÇLI	KÖY	272	289	291
KAŞ	MERKEZ	SAHİLKILINÇLI	KÖY	231	268	296
KAŞ	MERKEZ	GÜRSU	KÖY	303	301	309
KAŞ	MERKEZ	AĞILLI	KÖY	692	693	696
KAŞ	MERKEZ	ÇEŞME	KÖY	185	188	223
KAŞ	KALKAN	KALKAN	BELDE	2259	2959	3092
KAŞ	KALKAN	AKLAR	KÖY	408	511	481
KAŞ	KALKAN	BEZİRGAN	KÖY	1458	1185	1189
KAŞ	KALKAN	ÇAMLIKÖY	KÖY	280	275	281
KAŞ	KALKAN	ÇAMLIOVA	KÖY	156	176	175
KAŞ	KALKAN	ÇAVDIR	KÖY	2482	2686	2762
KAŞ	KALKAN	ÇAYKÖY	KÖY	1320	1320	1315
KAŞ	KALKAN	GELEMİŞ	KÖY	713	725	736
KAŞ	KALKAN	İKİZCE	KÖY	180	180	188
KAŞ	KALKAN	İSLAMLAR	KÖY	2034	1925	1915
KAŞ	KALKAN	KINIK	BELDE	5526	5289	5294
KAŞ	KALKAN	OVA	BELDE	5126	4725	4514
KAŞ	KALKAN	PALAMUT	KÖY	1043	1047	1039
KAŞ	KALKAN	SARIBELEN	KÖY	800	884	928
KAŞ	KALKAN	ÜZÜMLÜ	KÖY	1382	1390	1392
KAŞ	KALKAN	YAYLAPALAMUT	KÖY	290	278	288
KAŞ	KALKAN	YEŞİLKÖY	BELDE	3311	3234	3280
KAŞ	KALKAN	YUVACIK	KÖY	320	344	367
KAŞ	KALKAN	HACIOĞLAN	KÖY	267	260	278
KAŞ İLÇE TOPLAMI (EN SON)						52,564
12-KEMER	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	16263	19342	20110
KEMER	MERKEZ	BEYCİK	KÖY	317	372	397
KEMER	MERKEZ	ÇAMYUVA	BELDE	3981	4648	4646

KEMER	MERKEZ	GÖYNÜK	BELDE	5666	6401	6121
KEMER	MERKEZ	OVACIK	KÖY	61	95	88
KEMER	MERKEZ	TEKİROVA	BELDE	3547	3829	3614
KEMER	MERKEZ	ULUPINAR	KÖY	824	952	913
KEMER İLÇE TOPLAMI (EN SON)						35,889
13-KEPEZ	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	372659	379600	387119
KEPEZ	MERKEZ	DUACI	KÖY	1500	1665	1799
KEPEZ	MERKEZ	GAZİLER	KÖY	2398	2605	2754
KEPEZ	MERKEZ	KIZILLI	KÖY	1002	1069	1082
KEPEZ	MERKEZ	KIRIŞÇILAR	KÖY	551	636	708
KEPEZ	MERKEZ	ODABAŞI	KÖY	790	823	857
KEPEZ	MERKEZ	ÇAMLICA	KÖY	340	356	353
KEPEZ İLÇE TOPLAMI (EN SON)						394,672
14-KONYAALTI	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	74790	86835	101461
KONYAALTI	MERKEZ	AŞAĞIKARAMAN	KÖY	1454	1351	1321
KONYAALTI	MERKEZ	BAHTILI	KÖY	1273	1244	1232
KONYAALTI	MERKEZ	ÇAĞLARCA	KÖY	240	263	251
KONYAALTI	MERKEZ	ÇİTDİBİ	KÖY	126	129	141
KONYAALTI	MERKEZ	GEYİKBAYIRI	KÖY	401	382	402
KONYAALTI	MERKEZ	HACİSEKİLİLER	KÖY	439	483	493
KONYAALTI	MERKEZ	HİSARÇANDIRI	KÖY	460	449	479
KONYAALTI	MERKEZ	ÜÇOLUK	KÖY	204	235	228
KONYAALTI	MERKEZ	YARBAŞIÇANDIRI	KÖY	303	379	361
KONYAALTI	MERKEZ	AKDAMLAR	KÖY	363	376	379
KONYAALTI İLÇE TOPLAMI (EN SON)						106,748
15-KORKUTELİ	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	18971	19767	20109
KORKUTELİ	MERKEZ	AKYAR	KÖY	765	754	783
KORKUTELİ	MERKEZ	AVDAN	KÖY	849	899	914
KORKUTELİ	MERKEZ	BAŞPINAR	KÖY	147	154	150
KORKUTELİ	MERKEZ	BAYAT	KÖY	252	265	270
KORKUTELİ	MERKEZ	BAYATBADEMLERİ	KÖY	196	217	216
KORKUTELİ	MERKEZ	BEĞİŞ	KÖY	71	69	95
KORKUTELİ	MERKEZ	BÜYÜKKÖY	BELDE	1609	1532	1604
KORKUTELİ	MERKEZ	DEREKÖY	KÖY	1061	1068	1038
KORKUTELİ	MERKEZ	ESENYURT	KÖY	445	484	471
KORKUTELİ	MERKEZ	GÜMÜŞLÜ	KÖY	729	751	752
KORKUTELİ	MERKEZ	GÜZLE	KÖY	222	211	209
KORKUTELİ	MERKEZ	İMECİK	KÖY	804	883	853
KORKUTELİ	MERKEZ	İMRAHOR	KÖY	1860	1827	1825
KORKUTELİ	MERKEZ	KARABAYIR	KÖY	84	97	88
KORKUTELİ	MERKEZ	KARATAŞ	KÖY	169	165	158
KORKUTELİ	MERKEZ	KARGALIK	KÖY	1206	1213	1226
KORKUTELİ	MERKEZ	KARGIN	KÖY	159	191	174
KORKUTELİ	MERKEZ	KEMERAĞZI	KÖY	94	100	100
KORKUTELİ	MERKEZ	KIRKPINAR	KÖY	384	396	385

KORKUTELİ	MERKEZ	KÖSELER	KÖY	147	147	147
KORKUTELİ	MERKEZ	KÜÇÜKKÖY	BELDE	2683	2715	2699
KORKUTELİ	MERKEZ	SÖĞÜTCÜK	KÖY	162	165	162
KORKUTELİ	MERKEZ	SÜLEKLER	KÖY	1170	1171	1171
KORKUTELİ	MERKEZ	TAŞKESİĞİ	KÖY	735	820	777
KORKUTELİ	MERKEZ	TATKÖY	KÖY	929	966	965
KORKUTELİ	MERKEZ	ULUCAK	KÖY	611	659	703
KORKUTELİ	MERKEZ	YAZIR	KÖY	1604	1644	1647
KORKUTELİ	MERKEZ	YUKARIKARAMAN	KÖY	45	38	60
KORKUTELİ	MERKEZ	GÖÇERLER	KÖY	132	93	85
KORKUTELİ	BOZOVA	BOZOVA	BELDE	1007	958	1040
KORKUTELİ	BOZOVA	ÇAYKENARI	KÖY	423	443	427
KORKUTELİ	BOZOVA	ÇOMAKLI	BELDE	1161	1075	1196
KORKUTELİ	BOZOVA	ÇUKURCA	KÖY	55	59	57
KORKUTELİ	BOZOVA	GARİPÇE	KÖY	250	314	361
KORKUTELİ	BOZOVA	KARAKUYU	KÖY	267	275	263
KORKUTELİ	BOZOVA	LEYLEKKÖY	KÖY	128	128	164
KORKUTELİ	BOZOVA	YAKAKÖY	KÖY	253	235	230
KORKUTELİ	BOZOVA	YALINLIGEDİĞİ	KÖY	116	112	105
KORKUTELİ	BOZOVA	YELTEN	BELDE	2301	2340	2267
KORKUTELİ	BOZOVA	YEŞİLYAYLA	BELDE	1566	1519	1904
KORKUTELİ	KIZILCADAĞ	KIZILCADAĞ	KÖY	179	175	192
KORKUTELİ	KIZILCADAĞ	BAHÇEYAKA	KÖY	158	162	163
KORKUTELİ	KIZILCADAĞ	ÇIVGALAR	KÖY	71	92	120
KORKUTELİ	KIZILCADAĞ	KAYABAŞI	KÖY	200	276	389
KORKUTELİ	KIZILCADAĞ	KIZILALİLER	KÖY	125	146	145
KORKUTELİ	KIZILCADAĞ	KOZAĞACI	KÖY	377	387	379
KORKUTELİ	KIZILCADAĞ	KÜÇÜKLÜ	KÖY	256	292	385
KORKUTELİ	KIZILCADAĞ	MAMATLAR	KÖY	214	216	208
KORKUTELİ	KIZILCADAĞ	NEBİLER	KÖY	27	41	51
KORKUTELİ	KIZILCADAĞ	OSMANKALFALAR	KÖY	305	311	311
KORKUTELİ	KIZILCADAĞ	SÖĞÜT	KÖY	228	269	262
KORKUTELİ	KIZILCADAĞ	YEŞİLOBA	KÖY	173	180	160
KORKUTELİ	KIZILCADAĞ	DURALİLER	KÖY	24	87	83
KORKUTELİ İLÇE TOPLAMI (EN SON)						50,698
16-KUMLUCA	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	31581	30015	30939
KUMLUCA	MERKEZ	BELEN	KÖY	331	382	375
KUMLUCA	MERKEZ	BEŞİKÇİ	KÖY	523	507	493
KUMLUCA	MERKEZ	BEYKONAK	BELDE	7240	6940	6682
KUMLUCA	MERKEZ	ADRASAN (ÇAVUŞKÖY)	BELDE	2435	2568	2521
KUMLUCA	MERKEZ	ÇAYIÇI	KÖY	202	191	200
KUMLUCA	MERKEZ	ERENTEPE	KÖY	606	608	627
KUMLUCA	MERKEZ	GÜZÖREN	KÖY	435	510	494
KUMLUCA	MERKEZ	HACİVELİLER	KÖY	2963	2953	2909
KUMLUCA	MERKEZ	HIZIRKAHYA	KÖY	904	893	899

KUMLUCA	MERKEZ	İNCİRCİK	KÖY	290	327	324
KUMLUCA	MERKEZ	KAVAKKÖY	KÖY	620	705	676
KUMLUCA	MERKEZ	KUMLUCAYAZARI	KÖY	883	974	1003
KUMLUCA	MERKEZ	MAVİKENT	BELDE	8033	8510	8281
KUMLUCA	MERKEZ	ORTAKÖY	KÖY	440	488	503
KUMLUCA	MERKEZ	SALUR	KÖY	2225	2277	2264
KUMLUCA	MERKEZ	SARICASU	KÖY	2867	2688	2759
KUMLUCA	MERKEZ	TOPTAŞ	KÖY	712	751	751
KUMLUCA	MERKEZ	YENİKİŞLA	KÖY	141	161	186
KUMLUCA	MERKEZ	YEŞİLKÖY	KÖY	133	169	166
KUMLUCA	ALTINYAKA	ALTINYAKA	KÖY	276	275	287
KUMLUCA	ALTINYAKA	BÜYÜKALAN	KÖY	234	255	253
KUMLUCA	ALTINYAKA	ÇALTI	KÖY	172	175	170
KUMLUCA	ALTINYAKA	DEREKÖY	KÖY	85	112	101
KUMLUCA	ALTINYAKA	GÖLCÜK	KÖY	284	267	264
KUMLUCA	ALTINYAKA	KARACAĞAÇ	KÖY	164	177	178
KUMLUCA	ALTINYAKA	KARACAÖREN	KÖY	748	844	862
KUMLUCA	ALTINYAKA	KUZCA	KÖY	377	387	376
KUMLUCA İLÇE TOPLAMI (EN SON)						65,543
17-MANAVGAT	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	75163	76605	81903
MANAVGAT	MERKEZ	AHMETLER	KÖY	325	337	336
MANAVGAT	MERKEZ	AKSAZ	KÖY	628	612	627
MANAVGAT	MERKEZ	AŞAĞIİŞIKLAR	KÖY	1113	1120	1144
MANAVGAT	MERKEZ	BELENOBASİ	KÖY	1331	1336	1300
MANAVGAT	MERKEZ	BOZTEPE	KÖY	486	533	564
MANAVGAT	MERKEZ	BUCAKŞEYHLER	KÖY	654	621	625
MANAVGAT	MERKEZ	CEVİZLER	KÖY	268	261	272
MANAVGAT	MERKEZ	ÇAMLITEPE	KÖY	199	189	169
MANAVGAT	MERKEZ	ÇAVUŞKÖY	KÖY	921	857	868
MANAVGAT	MERKEZ	ÇAYYAZI	KÖY	1180	1198	1210
MANAVGAT	MERKEZ	ÇELTİKÇİ	KÖY	1952	1613	1575
MANAVGAT	MERKEZ	ÇENGER	KÖY	855	897	866
MANAVGAT	MERKEZ	ÇOLAKLI	BELDE	5161	6349	6064
MANAVGAT	MERKEZ	DEĞİRMENLİ	KÖY	401	432	446
MANAVGAT	MERKEZ	DEMİRCİLER	KÖY	858	904	888
MANAVGAT	MERKEZ	DİKMEN	KÖY	661	659	645
MANAVGAT	MERKEZ	DOĞANÇAM	KÖY	623	702	649
MANAVGAT	MERKEZ	DOLBAZLAR	KÖY	558	506	513
MANAVGAT	MERKEZ	EVRENLERİYAVŞI	KÖY	435	410	416
MANAVGAT	MERKEZ	GEBECE	KÖY	958	931	919
MANAVGAT	MERKEZ	GENÇLER	KÖY	505	484	449
MANAVGAT	MERKEZ	GÜZELYALI	KÖY	260	262	248
MANAVGAT	MERKEZ	HACIALİ	KÖY	381	374	394
MANAVGAT	MERKEZ	HACİİSALI	KÖY	382	380	382
MANAVGAT	MERKEZ	HACIOBASİ	KÖY	654	665	618

MANAVGAT	MERKEZ	HALİTAĞALAR	KÖY	245	243	244
MANAVGAT	MERKEZ	HATİPLER	KÖY	1498	1570	1549
MANAVGAT	MERKEZ	HOCALI	KÖY	548	538	508
MANAVGAT	MERKEZ	ILICA	BELDE	4467	8978	6609
MANAVGAT	MERKEZ	KADILAR	KÖY	252	226	226
MANAVGAT	MERKEZ	KALEMLER	KÖY	232	223	221
MANAVGAT	MERKEZ	KARACALAR	KÖY	1369	1378	1395
MANAVGAT	MERKEZ	KARAKAYA	KÖY	487	492	509
MANAVGAT	MERKEZ	KARAÖZ	KÖY	673	826	801
MANAVGAT	MERKEZ	KIZILAĞAÇ	KÖY	1302	1403	1419
MANAVGAT	MERKEZ	KIZILOT	BELDE	2285	2387	2132
MANAVGAT	MERKEZ	ODAÖNÜ	KÖY	380	380	413
MANAVGAT	MERKEZ	OYMAPINAR	BELDE	2068	2595	2177
MANAVGAT	MERKEZ	ÖRENŞEHİR	KÖY	1310	1151	1071
MANAVGAT	MERKEZ	SALUR	KÖY	116	128	128
MANAVGAT	MERKEZ	SARAÇLI	KÖY	812	817	793
MANAVGAT	MERKEZ	SARILAR	BELDE	6550	7509	7416
MANAVGAT	MERKEZ	SEVİNÇKÖY	KÖY	122	119	111
MANAVGAT	MERKEZ	SEYDİLER	KÖY	379	392	416
MANAVGAT	MERKEZ	SIRTKÖY	KÖY	264	352	328
MANAVGAT	MERKEZ	SİDE	BELDE	6500	10382	10505
MANAVGAT	MERKEZ	SÜLEK	KÖY	964	969	970
MANAVGAT	MERKEZ	ŞİŞELER	KÖY	235	232	226
MANAVGAT	MERKEZ	TAŞKESİĞİ	KÖY	207	209	204
MANAVGAT	MERKEZ	TEPEKÖY	KÖY	156	158	152
MANAVGAT	MERKEZ	TİLKİLER	KÖY	152	179	157
MANAVGAT	MERKEZ	ULUKAPI	KÖY	2418	2362	2410
MANAVGAT	MERKEZ	UZUNLAR	KÖY	528	527	518
MANAVGAT	MERKEZ	YALÇIDİBİ	KÖY	254	248	254
MANAVGAT	MERKEZ	YAYLAALAN	KÖY	523	619	501
MANAVGAT	MERKEZ	YUKARIIŞIKLAR	KÖY	747	706	678
MANAVGAT	MERKEZ	EVRENSEKİ	BELDE	2611	2993	2558
MANAVGAT	MERKEZ	GÜLTEPE	KÖY	958	1091	1201
MANAVGAT	MERKEZ	YENİKÖY	KÖY	679	737	706
MANAVGAT	MERKEZ	UZUNKALE	KÖY	574	539	530
MANAVGAT	BEŞKONAK	BOZYAKA	KÖY	1806	1775	1760
MANAVGAT	BEŞKONAK	ALTINKAYA	KÖY	553	550	523
MANAVGAT	BEŞKONAK	BALLIBUCAK	KÖY	231	235	252
MANAVGAT	BEŞKONAK	BURMAHAN	KÖY	518	495	499
MANAVGAT	BEŞKONAK	ÇALTEPE	KÖY	506	466	438
MANAVGAT	BEŞKONAK	DEĞİRMENÖZÜ	KÖY	467	425	384
MANAVGAT	BEŞKONAK	DÜZAĞAÇ	KÖY	789	718	711
MANAVGAT	BEŞKONAK	GAZİLER	KÖY	284	262	240
MANAVGAT	BEŞKONAK	KARABÜK	KÖY	652	640	652
MANAVGAT	BEŞKONAK	KIRKKAVAK	KÖY	439	464	422

MANAVGAT	BEŞKONAK	YEŞİLBAĞ	KÖY	846	783	745
MANAVGAT	TAŞAĞIL	TAŞAĞIL	BELDE	4427	4726	4505
MANAVGAT	TAŞAĞIL	BEREKET	KÖY	615	600	622
MANAVGAT	TAŞAĞIL	BEYDİĞİN	KÖY	475	453	443
MANAVGAT	TAŞAĞIL	BÜKLÜCE	KÖY	235	242	252
MANAVGAT	TAŞAĞIL	ÇAKIŞ	KÖY	1888	1919	1886
MANAVGAT	TAŞAĞIL	ÇARDAKKÖY	KÖY	988	1003	1002
MANAVGAT	TAŞAĞIL	DENİZYAKA	KÖY	513	543	525
MANAVGAT	TAŞAĞIL	GÜNDOĞDU	BELDE	2979	3891	3189
MANAVGAT	TAŞAĞIL	HOCALAR	KÖY	602	584	584
MANAVGAT	TAŞAĞIL	KARABUCAK	KÖY	660	640	649
MANAVGAT	TAŞAĞIL	KISALAR	KÖY	264	303	304
MANAVGAT	TAŞAĞIL	KIZILDAĞ	KÖY	945	960	960
MANAVGAT	TAŞAĞIL	PERAKENDE	KÖY	167	174	171
MANAVGAT	TAŞAĞIL	SAGIRIN	KÖY	1786	1828	1852
MANAVGAT	TAŞAĞIL	YAVRUDOĞAN	KÖY	1391	1401	1362
MANAVGAT	TAŞAĞIL	DENİZKENT	KÖY	311	336	321
MANAVGAT İLÇE TOPLAMI (EN SON)						179,379
18-MURATPAŞA	MERKEZ		İLÇE MERK	367029	377857	396906
MURATPAŞA İLÇE TOPLAMI (EN SON)						396,906
19-SERİK	MERKEZ	MERKEZ	İLÇE MERK	49027	47784	51119
SERİK	MERKEZ	AKBAŞ	KÖY	747	723	729
SERİK	MERKEZ	ALACAMI	KÖY	888	883	891
SERİK	MERKEZ	AŞAĞIÇATMA	KÖY	200	214	210
SERİK	MERKEZ	AŞAĞIKOCAYATAK	KÖY	1172	1158	1192
SERİK	MERKEZ	BELEK	BELDE	9781	6262	6125
SERİK	MERKEZ	BELKIS	BELDE	1904	2021	1999
SERİK	MERKEZ	BERENDİ	KÖY	231	231	250
SERİK	MERKEZ	BİLGİNLER	KÖY	501	488	486
SERİK	MERKEZ	BUCAKKÖY	KÖY	297	301	302
SERİK	MERKEZ	BURMAHanci	KÖY	1036	1049	1074
SERİK	MERKEZ	BÜĞÜŞ	KÖY	468	474	480
SERİK	MERKEZ	ÇAKALLIK	KÖY	987	1116	1164
SERİK	MERKEZ	ÇANAKÇI	KÖY	356	384	372
SERİK	MERKEZ	ÇANDIR	BELDE	2048	2007	2002
SERİK	MERKEZ	DENİZTEPESİ	KÖY	934	940	975
SERİK	MERKEZ	DİKMEN	KÖY	553	564	559
SERİK	MERKEZ	EMİNCELER	KÖY	503	552	563
SERİK	MERKEZ	ESKİYÜRÜK	KÖY	698	674	665
SERİK	MERKEZ	GÖKÇEPINAR	KÖY	247	245	253
SERİK	MERKEZ	KADRIYE	BELDE	3615	4367	4912
SERİK	MERKEZ	KARADAYI	BELDE	2309	2544	2474
SERİK	MERKEZ	KARATAŞ	KÖY	367	363	363
SERİK	MERKEZ	KARINCALI	KÖY	294	300	309
SERİK	MERKEZ	KAYABURNU	KÖY	883	954	927

SERİK	MERKEZ	KOZAĞAÇ	KÖY	965	1022	1092
SERİK	MERKEZ	KUŞLAR	KÖY	275	288	291
SERİK	MERKEZ	PINARCIK	KÖY	757	749	741
SERİK	MERKEZ	SARIABALI	KÖY	1171	1151	1129
SERİK	MERKEZ	ŞATIRLI	KÖY	884	919	951
SERİK	MERKEZ	ÜRÜNDÜ	KÖY	706	699	723
SERİK	MERKEZ	YANKÖY	KÖY	716	748	722
SERİK	MERKEZ	YEŞİLYURT	KÖY	458	486	533
SERİK	MERKEZ	YUKARIKOCAYATAK	BELDE	2590	2724	2811
SERİK	MERKEZ	ZIRLANKAYA	KÖY	399	397	392
SERİK	MERKEZ	BOĞAZKENT	BELDE	2268	2866	2797
SERİK	GEBİZ	GEBİZ	BELDE	2654	2561	2513
SERİK	GEBİZ	ABDURRAHMANLAR	BELDE	1988	2152	2056
SERİK	GEBİZ	AKÇAPINAR	KÖY	590	597	596
SERİK	GEBİZ	AŞAĞIOBA	KÖY	743	776	772
SERİK	GEBİZ	BOZDOĞAN	KÖY	232	199	196
SERİK	GEBİZ	ÇATALLAR	KÖY	384	380	385
SERİK	GEBİZ	DEMİRCİLER	KÖY	265	253	251
SERİK	GEBİZ	DORUMLAR	KÖY	440	441	442
SERİK	GEBİZ	ETLER	KÖY	629	624	640
SERİK	GEBİZ	HACIOSMANLAR	KÖY	293	299	301
SERİK	GEBİZ	HASDÜMEN	KÖY	278	269	272
SERİK	GEBİZ	HASPINAR	KÖY	194	207	193
SERİK	GEBİZ	HASKIZILÖREN	KÖY	616	604	601
SERİK	GEBİZ	KIRBAŞ	KÖY	243	229	220
SERİK	GEBİZ	KOZAN	KÖY	466	445	438
SERİK	GEBİZ	NEBİLER	KÖY	440	421	444
SERİK	GEBİZ	TEKKEKÖY	KÖY	901	889	953
SERİK	GEBİZ	TÖNGÜÇLÜ	KÖY	757	750	785
SERİK	GEBİZ	YUKARIÇATMA	KÖY	220	229	235
SERİK	GEBİZ	YUMAKLAR	KÖY	841	798	798
SERİK	GEBİZ	YEŞİLVADİ	KÖY	189	191	188
SERİK İLÇE TOPLAMI (EN SON)						105,856
ANTALYA İL TOPLAMI (EN SON)					1,919,729	

NOT: Yukarıdaki çizelge, TÜİK Antalya Bölge Müdürlüğü'nün Şubat 2010 kayıtları esas alınarak Yayın Editörü tarafından bu kitabın mahiyeti göz önünde bulundurularak sadeleştirilmiş olup, Antalya Nüfus verileri ile ilgili daha detaylı ve güncel bilginin, TÜİK Antalya Bölge Müdürlüğünden temin edilmesi mümkün bulunmaktadır.

***Kaynak:**

TÜİK Antalya Bölge Müdürlüğü-Şubat 2010

Ahilik Kutlamaları, Şet Kuşatma Töreni

2. BAZI YAŞAM BİÇİMLERİ

a. AHİLER

a.1. Ahilik

*Aysun ÇOBANOĞLU**

Ahi kelimesi Arapça'da "kardeşim" demektir. Bunun yanında, Ahilik kelimesinin Türkçe kökenli "Akı" kelimesinden geldiğini savunanlar da vardır. Akı kelimesi "eli açık, cömert, yiğit" gibi anlamlara gelmektedir.

Terim olarak ahilik, XIII. Yüzyıldan XX. Yüzyıla kadar Anadolu'daki esnaf ve sanatkâr birliklerine verilen bir addır. Ahilik Teşkilatı'nın kurucusu Ahi Evran Azerbaycan'ın Hoy'da Hicri 567 (Miladi 1175)'de doğduğu ve 93 yıl yaşadığı, büyük bir ihtimalle Türkmenlerin devrin Selçuklu sultanına karşı başlattıkları Kırşehir isyanında öldürüldüğü ifade edilmektedir. Hoy kasabası günümüzde Türkiye'nin doğu sınırından 60 km uzaklıkta ve Sultan Tuğrul zamanından beri Türklerin yerleştiği bir bölgedir.

Ahi Evran'ın asıl adı Nasir üd-din Ebül-Hakâyık Mahmud El Hoy olarak kayıtlara geçmiştir. Herkesin korkup kaçtığı evran denen büyük bir yılanın onu görünce sakinleşmesi ve itaat etmesi dolayısıyla "Evran" diye anılmıştır.

Ahi Evran Tefsir, Hadis, Kelâm, Fıkıh ve Tasavvuf alanında kitaplar yazmıştır. Ayrıca felsefe, tıp ve kimya sahalarında da bilgi sahibi olan çok yönlü bir ilim adamı ve filozoftur. İbn-i Sina ve Fahreddin-i Râzi'nin eserlerini Farsçaya çevirmiştir.

Selçuklu Sultanı Gıyaseddin-i Keyhüsrev zamanında, kayınpederi Evhaduddin ile Anadolu'ya gelen Ahi Evran Konya'da Sultan'a yazdığı Letaif-i Giyasiye adlı kitabını sunar. Kitabın 1. cildi felsefe, 2. cildi ahlâk

ve siyaset, 3. cildi fıkıh (İslam Hukuku), 4. cildi dua ve ibadet hakkındadır. İbn-i Sina hayranı olan hükümdar kendisine sunulan kitapları beğenmekle kalmaz, aynı zamanda Ahi Evran'a büyük ilgi de gösterir. 1205 yılında Kayseri'ye gelen Ahi Evran burada bir deri atölyesi kurar. Kayseri'de devletin desteği ile debbağları ve diğer sanatkârları da içine alan büyük bir sanayi sitesinin kurulmasına öncü olur. Her sanat dalının bir araya toplandığı bu siteler Selçuklu Sultan Alâeddin Keykubat zamanında diğer şehirlerde de kurulmaya başlanır.

Sultan Alâeddin Keykubat'ın Ahi Birlikleri'ni himaye etmesi ile Anadolu'nun birçok yerinde bu birlikler süratle kurulmaya başlanır. Bu dönem Anadolu Selçuklu Devleti'nin iktisat bakımından en parlak dönemi olmuştur. Sultan Alâeddin'in oğlu tarafından öldürülmesinden sonra Ahiler bu duruma tavır alırlar. Ahi Evran'ı çekemeyenler onunla yeni hükümdarın arasını açarlar. Alâeddin Keykubat zamanında Konya'da medreselerde ders veren Ahi Evran bu sebepten dolayı Konya'dan ayrılarak, Denizli'ye gider. Oradayken Konya'ya çağrılan Ahi Evran Konya'dan Kırşehir'e gelerek Ahi Birlikleri'nin teşkilatlandırılmasına hız verir.

Ahi Evran kendi mesleği olan Debbağlık dalından başka 32 çeşit esnaf ve sanatkârın lideri olmuştur.

Ahilik kurumunun Anadolu Türklerinin sosyo-ekonomik yaşantısında oynadığı rol çok büyük olmuştur. Göçebe hayattan yerleşik düzene geçilmesiyle birlikte, o zamana dek, Türk olmayan yerli halkın elinde bulunan sanat ve ticaret hayatına Türklerin de katıldığı görülür. Zamanla Türk esnaf ve sanatkârları toplumda imtiyazlı bir hale gelerek, şehir ekonomisinde önemli söz sahibi oldular.

Antalya merkez ve çevresine İslamî binaların yapılmışlardır. Antalya merkezde en azından iki ahi mescidinin ve vakıflarının ismi bilinmektedir. Bunlar Ahi Yusuf mescidi ve Ahi Kızı mescitleridir. Antalya şehrinin merkezinde aynı isimleri taşıyan mahaller de bulunmaktadır. Ortalaz/ Ortalas/Artlaz köyünde de Ahiler tarafından yapılmış bir Ahi Camii (Fakılar ile birlikte) mevcuttur. Gerçekte Ortalas köyü Ahilerin yoğun faaliyet gösterdikleri bir yer olarak görünüyor. Çünkü burada Ahilere ait bir külliye bulunuyordu. Ahi ve Hızır külliyesi. Medrese, cami, öğrenciler için odalar ve bir dershane den oluşan bu yapılar manzumesi Ahilere aitti. 16. yüzyılda Antalya merkezde bulunan tek Ahi medresesi olarak Ahi Yusuf medresesi görünüyor.

Hem Antalya merkezde hem de çevresinde ahiler tarafından kurulmuş ve yönetilen en azından beş küçük tekkenin (zaviye) varlığı belgelenebiliyor. Bunlar Ahi Kızı zaviyesi; Antalya merkezde Ahi Mustafa bin Ahi Yusuf zaviyesi; Elmalıda Ahi Yakup zaviyesi; Elmalıda Ahi Sivri zaviyesi ve İstanos'da (şimdiki Korkuteli) Ahi Nalcı zaviyesidir. Antalya merkezde Ahilere ait yine sayılarını bilemediğim miktarda Ahi evi mevcuttu ki bir evkaf belgesinde bu evler Ahi Bey Evleri olarak isimlendirilmiştir.

a.2. Ahiliğin İlkeleri

Ahilik ilkeleri, kuramcı bir yaklaşımdan çok, pratik hayat koşullarından, ahilik uygulamalarından çıkmıştır. Bunları şu başlıklar halinde özetleyebiliriz.

- İyi huylu ve güzel ahlâklı olmak,
- İşinde ve hayatında, kin ve dedikodudan kaçınmak,
- Ahdinde, sözünde ve sevgisinde vefalı olmak,
- Gözü, gönlü ve kalbi tok olmak,
- Şefkatli, merhametli, adaletli, faziletli, iffetli ve dürüst olmak,
- Cömertlik, ikram ve kerem sahibi olmak,
- Küçüklere sevgi, büyüklere karşı edepli ve saygılı olmak,
- Alçakgönüllü olmak, büyüklük ve gururdan kaçınmak,
- Ayıp ve kusurlarını örtmek, gizlemek ve affetmek,
- Hataları yüze vurmamak,
- Dost ve arkadaşlara tatlı sözlü, samimi, güler yüzle ve güvenilir olmak,
- Gelmeyene gitmek, dost ve akrabayı ziyaret etmek,
- Herkese iyilik yapmak, iyiliklerini istemek,
- Yapılan iyilik ve yardımı başa kakmamak,
- Hakka, hukuka, hak ölçüsüne riayet etmek,
- İnsanların işlerini içten, gönülden ve güler yüzle yapmak,
- Daima iyi komşulukta bulunmak, komşunun eza ve cahilliğine sabretmek,
- Yaratandan dolayı yaratıkları hoş görmek,
- Hata ve kusurları daima kendi nefsinde aramak,
- İyilerle dost olup, kötülerden uzak durmak,
- Fakirlerle dostluktan, oturup kalkmaktan şeref duymak,
- Zenginlere, zenginliğinden dolayı itibardan kaçınmak,
- Allah için sevmek, Allah için nefret etmek,
- Hak için hakkı söylemek ve hakkı söylemekten korkmamak,
- Emri altındakileri ve hizmetindekileri korumak ve gözetmek,

- Açıkta ve gizlide Allah'ın emir ve yasaklarına uymak,
- Kötü söz ve hareketlerden sakınmak,
- İçi, dışı, özü, sözü bir olmak,
- Hakkı korumak, hakka riayetle haksızlığı önlemek,
- Kötülük ve kendini bilmezliğe iyilikle karşılık vermek,
- Belâ ve kötülüklere sabır ve tahammüllü olmak,
- Müslümanlara lütufkâr ve hoş sözlü olmak,
- Düşmana düşmanın silahıyla karşılık vermek,
- İnanç ve ibadetlerinde samimi olmak,
- Fani dünyaya ait şeylerle öğünmemek, böbürlenmemek,
- Yapılan iyilik ve hayırda hakkın hoşnutluğundan başka bir şey gözetmemek,
- Âlimlerle dost olup dostlara danışmak,
- Her zaman her yerde yalnız Allah'a güvenmek
- Örf, adet ve törelere uymak,
- Sır tutmak, sırları açığa vurmamak,
- Aza kanaat, çoğa şükür ederek dağıtmak,
- Feragat ve fedakarlığı daima kendi nefsinden yapmak

Ahilikte usta-çırak ilişkisi geçişlidir. Bu geçiş, bir nevi hiyerarşi kurallarına bağlı ve birtakım görev ve sorumlulukları içermektedir. Her çırak, günün birinde gerek işinde, gerekse o işi yapmadaki başarısında sınava tabidir. Bir işte sadece yetenekli olmak yeterli değildir. Aynı zamanda kişinin ahilik kurallarına ve ahi ahlakına sahip olması gerekir.

Ahilikte ve ahiliğin devamı olan esnaf kuruluşlarında "peştamal kuşanma" merasimi yapılmaktadır. Bu merasim, toplumda yapılan bütün merasimlerin üstündedir, tıpkı ilkel toplumlardaki topluma giriş merasiminde olduğu gibi.

Peştamal kuşanmada çırak kendine bir işyeri açmak için ahi teşkilatı tarafından gerekli alet ve sermaye ile donatılır, dükkân açılır, ahi kendi müşterilerinin önemli bir kısmını yeni ustaya gönderir. Böylece yeni ustanın güçlenmesi ve Ahilik teşkilatına girmesiyle ona da aynı sorumluluklar yüklenir.

Selçuklulardan beri Antalya esnafı da, pirimiz, üstadımız dedikleri kişilere saygı göstermişler, sabah erkenden dükkânlarını açıp işe başlarken çırakları, kalfaları ile birlikte o kişilerin ruhlarına dua etmişlerdir. İ.S. 1200'lerde etkin biçimde ortaya çıkan Ahilik kurumu Antalya'da da büyük bir birlikti. Ancak üyeleri esnaf ve zanaatkarlarla sınırlı olmayan bu birliğe, tüccarlar, bürokratlar, kısaca toplumun her kesiminden insanlar ile Müslümanlığa geçen gayrimüslimler de katılabilirdi. Ahiler gündüzleri çalışırlar, ikindiden sonra kazançılarını Ahi Baba'ya getirirlerdi. Zaviyede bir arada yaşar, topluca yemek yer, Kur'an okur, ilahi söyler, raks

Foto1- Demirci

Foto2- Bakkal

ederlerdi (sema ve semah). Esnafın hemen hepsi eskiden üzerlerine güneş doğmadan dükkânlarını açarlardı. Uzun yaz tatillerinde erkek çocukları hem haylazlık yapmasın hem de bir meslek öğrensin amacıyla bir esnafın yanına çırak olarak verilir, “eti senin kemiği benim, işi, huyu, terbiyesi sana emanet” denirdi.

Sonuç olarak ahiliğin gayesi; zenginle fakir, üretici ile tüketici, emek ile sermaye, halk ile devlet arasında iyi ilişkiler kurarak sosyal adaleti gerçekleştirmek ve ahlaki bir toplum düzeni meydana getirmektir. Ahilikteki bu amaçlara sağlam bir teşkilat ve köklü bir eğitim aracılığıyla ulaşılmaya çalışılmıştır ve bunda başarı olunmuştur. Ancak, değişen yaşam şartlarıyla beraber farklılaşan gereksinimler birçok meslekle birlikte ustalarını da tarihin sayfalarına gömmüştür. Dolayısıyla esnaf kuruluşu olan Ahilikte yıllar önce ortadan kalkmıştır.

a.3. Onyedinci Yüzyılda Antalya’nın Elmalı Kazasında Bir Ahi: “ÜMMİ SİNAN”

M. Akif Erdoğan^{9*}

Ahilik bir Ortaçağ Türk Kurumu olmasına rağmen, kalıntıları Anadolu’da on dokuzuncu yüzyılın ortalarına kadar sürdü. Antalya ve çevresinde (*Teke livası*) dâhil olmak üzere, Ahiler, on sekizinci yüzyıl ortalarında kısıtlı da olsa hala faaliyet içindeydiler.¹⁰ On altıncı ve on yedinci yüzyıla ait Osmanlı arşiv belgeleri Ahilerin Antalya merkez ve çevresindeki kırsal alanlardaki faaliyetlerini onaylamaktadır. Bildirimde Ahilerin bu bölgede oynadıkları rol üzerinde duracağım.

Osmanlı Evkaf belgeleri incelendiği zaman, Ahilerin Antalya ve çevresinde hem şehir hayatında hem de kırsal alanlarda önemli işler yaptıkları ortaya çıkıyor. Bunlardan en önemlisi İslamiyet’in Antalya ve çevresinde yayılması ve yaşatılmasında oynadıkları rol

iken ikincisi de şehirleşme ve kırsal yerlerin kolonizasyonunda gösterdikleri gayrettir. Bu rollerini, on dokuzuncu yüzyıl ortalarına kadar oynamışlardır.

Öncelikle Antalya merkez ve çevresine İslamî binaların yapmışlardır. Antalya merkezde En azından iki ahi mescidinin ve vakıflarının ismi bilinmektedir. Bunlar Ahi Yusuf mescidi¹¹ ve Ahi Kızı mescitleridir.¹² Antalya şehrinin merkezinde aynı isimleri taşıyan mahaller de bulunmaktadır.¹³ Ortalaz/ Ortalas/Artlaz köyünde de Ahiler tarafından yapılmış bir Ahi Camii (*Fakılar* ile birlikte) mevcuttur.¹⁴ Gerçekte Ortalas köyü Ahilerin yoğun faaliyet gösterdikleri bir yer olarak görünüyor. Çünkü burada Ahilere ait bir külliye bulunuyordu. Ahi v. Hızır külliyesi.¹⁵ Medrese, cami, öğrenciler için odalar ve bir dershaneden oluşan bu yapılar manzumesi Ahilere aitti. On altıncı yüzyılda Antalya merkezde bulunan tek Ahi medresesi olarak Ahi Yusuf medresesi¹⁶ görünüyor. Hem Antalya merkezde hem de çevresinde ahiler tarafından kurulmuş ve yönetilen en azından beş küçük tekkenin (*zaviye*) varlığı belgelenebiliyor. Bunlar Ahi Kızı zaviyesi;¹⁷ Antalya merkezde Ahi Mustafa bin Ahi Yusuf zaviyesi;¹⁸ Elmalıda Ahi Yakup zaviyesi;¹⁹ Elmalıda Ahi Sivri zaviyesi²⁰ ve İstanos’da (şimdiki Korkuteli) Ahi Nalcı zaviyesidir.²¹ Antalya merkezde Ahilere ait yine sayılarını bilemediğim miktarda Ahi evi mevcuttu ki bir evkaf belgesinde bu evler *Ahi*

11- M. Akif Erdoğan, ‘Antalya ve Havalisi İçin Bir Kaynak: Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke’, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, X, İzmir 1995, s. 91–185 (bundan sonra: *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*), s. 93, 105

12- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 94

13- Her iki Ahi mahallesinin nüfusu da on altıncı yüzyıl sonlarına doğru artmıştır.

14- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 161

15- 166 Numaralı *Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu Defteri* (937/1530), Ankara 1995, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü yayını (bundan sonra: *Anadolu Defteri*), s. 603; *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 165

16- *Anadolu Defteri*, s. 588

17- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 100, 161

18- *Anadolu Defteri*, s. 603; *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 154, 155

19- *Anadolu Defteri*, s. 603; *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 166

20- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 173

21- *Anadolu Defteri*, s. 590; *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 135

9- * Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümünde profesördür. M.akif.erdogru@ege.edu.tr

10- Bir yazımda Antalya Ahilerinden söz etmiştim: M. Akif Erdoğan, ‘Anadolu’da Ahiler ve Ahi Zaviyeleri’, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, IV, İzmir 2000, s. 44.

*Bey Evleri*²² olarak isimlendirilmiştir.

Kırsal kesimleri işleyenler ve tarım toprağı haline dönüştürenler arasında da Ahiler görülür. Nitekim bir arşiv belgesinde Antalya'ya bağlı Kalkanlı'da Ahi Devlet Han mezarı²³ ismiyle bir zirai birimden söz edilir. Yine İstanos'a bağlı Andıya köyünde Ahi Bey değirmeni²⁴ ismiyle bir değirmen on altıncı yüzyıl sonlarında çalışmaktadır. Aynı süreçte, ahilerin Antalya ve çevresinde çeşitli görevler yaptıkları da belgelenebiliyor. Örneğin, Kemal Ahi isimli biri Hatice Hatun mescidinde görevli iki imamdandır²⁵; Ahi v. Hallaç İvaz isimli diğer Ahi ise Müslüman olmayanların da yaşadığı Bağköy'de bulunan Dur Hoca camii'ne para vakfı yaparak²⁶ ekonomik faaliyette bulunmaktadır. Bütün bu bilgiler Antalya merkez ve civarında bir Ahi kültürünün on altıncı yüzyıl sonlarında bile mevcut olduğunu belgelemektedir.

On Altıncı Yüzyıl Sonlarında Antalya ve Çevresinde Ahilere Ait Mülkler (Kaynak: 166 Numaralı Anadolu Defteri ve Defter-i Evkaf-ı Liva-ı Teke)

Mülkün cinsi	Adedi
1-Zaviye	5
2-Mescit	3
3-Mahalle	2
4-Cami	2
5-Medrese	2
6-Değirmen	1
7-Mezra	1
8-Evler	?
9-Oda	1
10-Dershane	1
Toplam	18

On yedinci yüzyılda, Ahi kültürünün bir devamı olarak, Elmalı'da bulunan Şeyh Ahi Sinan veya diğer adıyla Ümmi Sinan²⁷ görülür ve Elmalı'da ona atfedilen binalar dikkati çeker. Bu zat Elmalılı şeyh Sinaneddin Yusuf ile karıştırılmıştır. Bilindiği gibi bu kişi Halvetiye tarikatının Ahmedîye (Yiğitbaşı) kolunun temsilcisidir ve ahiliğe teveccüh göstermiştir. Nitekim Evliya Çelebi, her iki şahsiyeti ayrı ayrı olarak yazmıştır. Ona göre Şeyh Yusuf Efendi ile Ümmi Sinan efendinin Elmalı merkezde birer camileri vardır. Ümmi Sinan Sultan, Elmalı şehir merkezinde yatmaktadır ve evliyadan sayılmaktadır²⁸ On yedinci yüzyılda ahi kültürü

rü Anadolu'da büyük ölçüde etkisini yitirmiş olmasına rağmen, Elmalı'da bu zatın uhdesinde yeniden canlanma belirtileri göstermiştir.

21 Mart 1648 (25 Safer 1058) tarihli bir vakfiyeye göre,²⁹ Antalya valisi Şah Gazi Paşa bin Şehsüvar Paşa, Elmalı'da bulunan Ahi Sinan Camii için vakıf yapmıştır. Tam adı Şeyh Sinaneddin Yusuf. Mart 1648'de hayattadır. Antalya mutasarrıfı olan Şah Gazi Paşa, bu vakfın yöneticisi (*mütevelli*) Ahmed Bey bin Mehmed Beyin de bulunduğu bir ortamda değirmeninin yarısını vakfetmiştir. Bu değirmen Elmalı kasabasında Ömer Paşa'nın yaptırdığı camiinin yakınındaki (Ketenci Ömer Paşa camii) *Kozdibi* denilen mevkide bulunan Helvacılar Çarşısından akan su ile çalışmaktadır. Elmalı'nın Alaca Mescit Mahallesinde bulunan *Şeyh Ebi Sinan'ın* yaptırdığı camide imam ve hatip olarak çalışanların kullanımı için vakfettiğini beyan etmiştir.

Vakfiyede yazılı yirmi bir kişilik şahitler listesinde Kaş kadısı ve emekli askerlerin yanı sıra, bölge ahilerinin başı olan *Ahi Baba bin Hacı Ali* de bulunmaktadır. Elmalı kadısı Şeyh Mehmed ile Elmalı mollası Mustafa Efendi vakfiyenin doğruluğunu onaylamışlar ve neticede İstanbul'da Davut Paşa Mahkemesi naibi Ali bin Hasan da bunu tasdik etmiştir. Buradan çıkan sonuç, on yedinci yüzyıl ortalarında bile Antalya valisi bir Ahi tarafından yapılmış olan caminin personel ihtiyacını kendi parasıyla karşılama yoluna gitmesidir ki bu durum onun Ahilere olan sempatisini göstermektedir.

Hacı Musa ve Şeyh Sinaneddin Yusuf³⁰ isimli iki Müslüman tarafından ahiliğe bir teveccüh gösterilmiştir. Hacı Musa isimli biri Elmalı'da bulunan iki dönümlük bağını; Şeyh Sinaneddin de bir parça bahçesini aynı Elmalı'da bulunan *Ahi Camii* için vakfetmişlerdir. Yine 1659/60 (Hicri 1070) yılına ait başka bir vakıf muamelesinde şahitler arasında altı erkek şahitten biri olarak *Ahi Baba bin Ahmed* isimli başka bir *ahibaşın*dan söz edilir.

Bu Ahi Sinan, Elmalı'da gömülmüştür. İki Osmanlı arşiv belgesinde³¹ Şeyh Ahi Sinan'ın Nisan 1660 yılından önceki bir tarihte öldüğü yazılmıştır. Kendisi Osmanlı resmi belgelerinde açıkça '*kutbül-arifin*' olarak tanımlanır. Elmalı'da bir cami yaptırdığı yazılıdır.

Öyle anlaşıyor ki Antalya bölgesi hem on altıncı hem de on yedinci yüzyıllarda Kızılbaş-Safevi

yatı ve şiirleri hakkında bkz. Cemal Kurnaz ve Mustafa Tatçı, *Ümmi Sinan Hayatı ve Şiirleri*, Akçağ yayınları, 1998.

29- Ankara, Tapu ve Kadastro Arşivi, *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, Şah Gazi Paşa bin Şehsuvar Paşa vakfiyesi, vrk. 12-13.

30- Ankara, Tapu ve Kadastro Arşivi, *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, ypk. 12b. Şeyh Sinaneddin Yusuf Efendi'nin on iki çocuğu vardı..1) Mustafa Çelebi 2) Süleyman Efendi 3) Haydar Çelebi 4)Bahşı 5) Şuayip 6) Murad 7) Ayşe 8) Durkadin 9) Durpaşa 10) Mengi 11) Belkis 12) Asiye 13) Sakine'dir. Hatipliği oğlu Süleyman efendiye bırakmıştır.

31- Ankara, Tapu ve Kadastro Arşivi, *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, Şah Gazi Paşa bin Şehsuvar Paşa vakfiyesi, vrk. 12-13.

22- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 155

23- *Anadolu Defteri*, s. 610

24- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 128

25- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 156

26- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 161, 162

27- Kütüphanelerimizde 1657'de ölen Ümmi Sinan'a atfedilen üç yazma eser bulunuyor: 1) *İlahi* 2) *Mecalis-i Rumi* 3) *Kutbül-meani*. Ümmi Sinan'ın oğlu Hasan'a atfedilen Arapça eserin adı ise *El-Mecalisü's-Sinaniyye*.

28- Evliya Çelebi Seyahatnamesi, 9. kitap, (Haz. Y. Dağlı, S. A. Karaman, R. Dankoff) İstanbul 2005, s. 143. Ümmi Sinan'ın ha-

propagandasının en yoğun yaşandığı bölgelerin başında gelmektedir. Rafizî hareketlerin çıktığı ve İstanbul tarafından çok sıkı denetlenen bir yerdir. Bu bakımdan Sünni ve siyasi olarak Osmanlı padişahı tarafından olanlar, özellikle Sünni camileri ya da mescitleri yapanlar, padişah tarafından çeşitli şekillerde desteklenmiştir. Nitekim bir Osmanlı arşiv belgesinde Elmalı'da bulunan Cedid Camiin Kızılbaşlar tarafından yakıldığı, Körpeoğlu Mehmed Fakih isimli kişinin ise bu camiyi yeniden yaptırdığı açıkça ifade edilmiştir.³² Bu açıdan bakıldığında Antalya Ahilerin Sünni oldukları, Safevi karşıtı davrandıkları ve İslamiyet'in yayılmasında on yedinci yüzyılda bile etkin rol aldıkları rahatlıkla söylenebilir.

Hem bir kadılık hem de bir kasaba olan Elmalı, Antalya'ya bağlı yerler içinde dinsel yapısıyla özellikle dikkati çeker.³³ Birçok tarikat burada yerleşmiştir. 1530 tarihli bir nüfus sayımında yirmi iki mahalleden oluşan 235 hanelik bir kasaba iken, II. Selim döneminde mahalle sayısı yirmi dörde³⁴ ulaşmıştır. On altıncı yüzyıl sonlarına doğru kasabanın nüfusunda bir artış gerçekleşmiştir. Çok sayıda devlet memuru burada çalışmaktadır. Hafta pazarı kurulmakta ve doğan kuşu terbiyesiyle uğraşan bir grup da burada bulunmaktadır. Bunlara ilaveten göçebe grupların da Elmalı etrafında yaşadıkları belgelenmektedir. Yine 1530 tarihli nüfus sayımına göre Elmalı'da dokuz cami, üç mescit, on beş küçük tekke, bir hamam, bir kervansaray, iki medrese, otuz sekiz evkaf, elli iki köy, on altı göçebe grup ve en dikkati çeken de pirinç üretimi yapılan on nehir bulunmaktadır. Elmalı kadılığı ise elli beş akçalık bir kadılıktır.³⁵ Evliya Çelebi, onyedinci yüzyıl ortalarında Elmalı'nın bir şehir olduğunu Teke valisinin burada oturduğunu söyler. Otuz iki mahallesi bulunan Elmalı'da bir çok kamu memuru görev yapmaktadır. Evlerini İstanbul'da Cihangirde bulunan ahşap çatılı evlere benzetir. Dört medrese, bir aşevi, beş hamam, üç yüz dükkân, dersane ve darülcürre bulunmaktadır. 1016 tarihli bir kitabesi bulunan Ketenci Ömer Paşa Camii şehirde dikkati çeker.³⁶

Esnaf olarak Antalya ahilerinin rollerine gelince; sanıyorum bu noktada en iyi bilgiyi Ahi Kızı zaviyesine vakfına ait belgeler vermektedir. Bu ahi vakfı Antalya merkezdeki birçok iş kolunu elinde tutmaktadır. Antalya merkezde bulunan tuz dükkânı, terzi dükkânı,

fırına ait bir ev, hayvan sakatatlarının değerlendirilmesi, Antalya ve Korkuteli'nde büyükbaş hayvanların toplandığı meydanın işletilmesi, şehir merkezinde birtakım evler ve arsalar Hasan ve Sinan Halife isimli iki ahi tarafından işletilmektedir.³⁷ Antalya'da Kazancılar çarşısındaki dükkânlar, limanda bulunan tabakçı dükkânları, Korkuteli'nde bahçe ve epey miktardaki nakit para yine bu Ahi kızı vakfının yönetimindedir.³⁸ Dolayısıyla bu vakıf, *ribh* ile borç para verme işine de girmiştir. Reis ve balıkçı gibi lakaplar taşıyan Antalyalı denizciler ile bazı Müslüman kadınlar da bu vakfa destek verenler arasındadır.³⁹

Ahiler, Korkuteli'nin ekonomik hayatında da epeyce etkili olmuşlardır. Buradaki Ahi Nalcı vakfı, su değirmeni, kireç dükkânları, kirdecî dükkânı⁴⁰, tarlalar, arsalar, peynir dükkânını elinde tutmuştur.⁴¹ Ortalaz köyündeki vakıf ise su değirmeni, bahçe, tarla ve bir miktar nakit parayı elinde tutmuş ve özellikle buradaki medresenin masrafları için harcanmıştır.⁴² Osmanlı arşiv belgelerinden yansıyan bu kırıntılar, Ahilerin Antalya bölgesinde epeyce etkili olduklarının kanıtıdır.

a.4. Ahilik Kutlamaları

İlimizde her yıl Ekim ayının ikinci haftası "Ahilik Kültürü ve Esnaf Bayramı" coşkulu bir şekilde kutlanmaktadır.

Önceki yıllarda İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile AESOB-Antalya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği işbirliğinde düzenlenen Ahilik Haftası kutlamaları; 13 Ağustos 2008 tarih ve 26966 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Ahilik Haftası Kutlamaları Yönetmeliği" gereği, Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü ve AESOB-Antalya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği öncülüğünde ilgili kurum ve kuruluşların katkı ve destekleri ile kutla-

32- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 155.

33- Elmalı, on altıncı yüzyılda Anadolu Beylerbeyiliğine (merkezi Kütahya) bağlı iken, 1846'da Karaman valiliğine (merkezi Konya) bağlanmıştır. 1865 yılında Konya vilayetine bağlı iken 1924 yılında Antalya'ya bağlandı. Osmanlı İmparatorluğunda Ordu (Karadeniz'de), Antalya ve Kırım'da olmak üzere üç tane Elmalı isimli idari birim vardı.

34- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 96

35- *Anadolu Defteri*, s. 602, 603

36- Evliya Çelebi Seyahatnamesi, s. 144. Evliyalara: Şeyh Baba Sultan, Abdülvehhab Efendi, Ümmi Sinan Sultan, Baltasigedik Mehmed Dede.

37- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 100

38- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 105

39- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 105

40- *Kirde*, mısır unuyla yapılan bir tür pidedir.

41- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 135, 136

42- *Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*, s. 165.

nılmaya devam edilmektedir. Adı geçen kutlamalarda dikkat çeken en önemli bölümün, aşağıdaki resimde görülen ve çıraklıktan ustalığa geçişi simgeleyen “ŞED KUŞATMA” töreninin olduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

Anadol, Cemal, Türk- İslam Medeniyetlerinde Ahilik Kültürü ve Fütüvvetnameler, Ankara- 1991

Çalışkan, Y, İkiz, M.L., Kültür, Sanat ve Medeniyetimizde Ahilik, Ankara 1993

Çimrin, Hüseyin, Bir zamanlar Antalya, 2.cilt, Antalya 2007

Erdoğan, M. Akif, 17. Yüzyılda Antalya'nın Elmalı Kazasında Bir Ahi: Ümmi Sinan

Niray, Doç. Dr. Nasır, Anadolu Ahiliği'nin Sosyo-Ekonomik Yönleri (Muğla Üniversitesi)

Soykurt, Refik, Ortayol Ahilik, Ankara-1971

<http://www.ahilik.gen.tr/kavram/index.html>

http://www.ahilik.gen.tr/ahibuyukleri/ahievran_hayati.html

b. YÖRÜKLER

... “ Bir de baharlar bilirim

Apartman odalarında büyüyen çocukların bilmediği bilemeyeceği

Anadolu bozkırlarında

İstanbul'dan çıkıp Diyarbakir'e doğru

Tekerleri yamalı asfaltları bir Ağustos susuzluğu ile içen

Cesur otobüs pencerelerinden

Bilinçsiz bir baş kayması ile görülen

Evrensel kadınların iki büküm çapa yaptıkları tarla kenarlarında

Çıplak ayakları yumuşak topraklara batmış ırgat çocuklarının

Bir ellerinde bayat bir ekmeği kemirirken

Diğer ellerinde sarkan yemyeşil bir soğanla gelen...”

Erdem BAYAZIT(1939-05/07/2008)

Temsili Yörük Göçü - Kumluca

1. Antalya'da Yörükler ve Yörük Kültürü

Mehmet AK^{43*}

Anadolu yarımadasının güneyinde eşsiz doğa güzellikleriyle Akdeniz'i kucaklayan Antalya, Batı Akdeniz'de yer alır. Kuzeyde Isparta ve Burdur; kuzeydoğuda Konya ve Karaman; doğuda Mersin; batıda Muğla ile sınır komşusudur. Doğusunda Taşeli, batısında Teke platosuyla çevrelenen alan arasında Akdeniz kıyısında bir hat boyunca denize paralel uzanan Toros sıradağları kuzeyden Antalya'yı sarar. Yükseklikleri yer yer 2.500 metreye kadar ulaşan Toros sıradağları kimi yerlerde içerilere doğru çekilirken deniz kıyısı ile arada farklı büyüklükte ovalar oluşmuştur. Aynı zamanda Toroslar üzerinde karstik kökenli ovalar ve düzlükler bulunmaktadır.

Bu dağlar, yaz aylarında Yörüklerin özlemle baktıkları, hayvanlarını otlattıkları; suyu, otu bol eşsiz doğa güzelliklerine sahiptir.⁴⁴ Bazı noktalarda dağlar denizle iç içe uzanırken Toros sıradağları ile deniz arasında yarlar, uçurumlar oluşmuştur. Torosların yamaçlarından kaynağını alan akarsular, ovalara ayrı bir bereket katarak denize ulaşırlar. Kıyıda başlayan maki topluluklarını katmanlar oluşturan çam ve meşe ormanlarından sonra Torosların üzerindeki yaylalarda meşe, ardıç, ladin ve katran ormanları farklı bir güzellik katarak izler.⁴⁵ Antalya ve ilçelerinin çoğu genellikle bu Toros sıradağları ile Akdeniz kıyı şeridi arasında yer almaktadır. Tipik Akdeniz ikliminin görüldüğü Antalya ve ilçeleri bu harikulade özellikleriyle tarım ve hayvancılık açısından önemli bir kaynaktır.

Antalya yöresine XIV. yüzyıldan beri Teke-ili denmektedir. Teke-ili'nin sınırları Anadolu'nun güneyinde Antalya, Kaş, Kalkanlı, Finike, Milli, Gömbe, Elmalı, Korkud-ili ve Karahisar ile Alanya ve Antalya arasındaki sahil bölgesi olarak çizilmiştir.⁴⁶ XIV. yüzyıldan itibaren Hamidoğullarının bir kolu olarak bu yörede hüküm sürenler, Emir Mübârizü'd-Din Mehmed bey'den sonra Teke-ili veya Tekeoğulları olarak tanınmaya başlamışlardır.⁴⁷ Yıldırım Bayezid döneminde Osmanlı devletine geçen Teke-ili'nde, Ankara savaşından sonra geçirilen sarsıntıya rağmen II. Murad zamanında kesin hakimiyet sağlanmıştır.

Teke-ili, yine II. Murad zamanında sancak haline getirilmiştir.⁴⁸ Tanzimat'tan sonra başlayan idari düzenlemeler neticesinde 1864 yılında yayınlanan vilayet nizamnamesi ile Alaiye'nin sancak statüsüne son

verilip, kaza olarak Teke sancağına bağlanmıştır.⁴⁹ Osmanlı devletinden sonra halk arasında Teke adı bölgede uzun süre yaşatılmıştır. Serik ve Antalya arasında kalan Yörüklerin, Cumhuriyet döneminde yine bu sahayı kapsayan kışlak alanları için ayırım yapmaksızın genel olarak kullandıkları tabir Teke olmuştur. Teke, bir anlamda sahil bölgesinin onların dilindeki ifadesidir.

Tarım ve hayvancılık açısından verimli kaynaklara sahip olan Antalya bölgesi, Yörükler için Osmanlı döneminden beri önemli bir yerleşim alanı olmuştur. Kış döneminde Yörükler açısından ılıman iklimi ile hayvancılığa elverişli olan bu Akdeniz kıyı şeridi farklı Yörük topluluklarının ilgi alanına girmiştir. Yaz döneminde Torosların yüksek kesimlerdeki yaylalara çıkan Yörükler, kış döneminde Antalya ve ilçelerinin bulunduğu kıyı şeridinde ılıman iklim etkisinin hakim olduğu alanlarda kışlamışlardır. Antalya ve ilçeleri, Yörüklerin yaylak ve kışlak arasında gidip gelirken asıl yurt olarak kabul ettikleri yerler olmuştur.

Yörük adı, yürümek fiilinin "yürü ve yörü" şeklindeki söyleniş tarzından türemekle konar-göçer anlamında Yörük olarak kullanılmıştır. Yörük, zamanla Batı ve Güneybatı Anadolu'daki Türkmen oymaklarının genel adı olmuştur. Bu vesileyle Yörüklük, etnik bir yapıyı ifade etmez. Yörüklerin tamamı oğuz boylarından gelmektedirler.⁵⁰ Aynı zamanda Yörük tabiri, yaylak ve kışlak arasında gidip gelen, hayvancılıkla uğraşan, kısmen de kendisine yetecek kadar zirai faaliyette bulunan insan topluluklarının yaşam tarzının en açık ifadesidir. Böylece günümüzdeki Yörük kavramını, Anadolu'da ve Rumeli'de konar-göçer olarak yaşayan, mevsime göre kışlak ve yaylalarda kurdukları evlerde veya çadırlarda oturan, Oğuz Türklerine verilen isim olarak ele alabiliriz.⁵¹

Yörüklerin, bulundukları alanlarda ekonomiye en önemli katkıları, hayvancılık alanındadır. Anadolu'da büyük gruplar halinde yer alan Yörük toplulukları kendi aralarında da birçok küçük kollara ayrılmışlardır. Genel olarak Yörük diye ifade edilen bu topluluklar zaman içerisinde bazen beylerinin bazen de yerleştikleri yerlerin isimleri ile anılmışlardır.⁵² Anadolu'dan batıya doğru ilerleyiş sürecinde Osmanlı devletinin iskân siyasetinin en temel dayanaklarından birisini oluşturan Yörükler, yeni fethedilen yerlerin Türkleştirilmesinde birinci derecede rol oynamışlardır.⁵³ Yörüklük, yalnızca iktisadi bir meslek türü de değildir. Örflere, törele-

43- * **Öğretmen-Araştırmacı-Yazar**

44- Nuri Tekerli, *Dünya Kenti Antalya*, Antalya 1996, s. 51-52.

45- Fuat Kıvrın-Mustafa Uysal, *Antalya*, Antalya 1988, s. 12.

46- Şehabeddin Tekindağ, "Teke-Eli veya Teke-İli", İslâm Ansiklopedisi, c. 12/1, Eskişehir 1997, s. 124.

47- Şehabeddin Tekindağ, "Teke-Oğulları", İslâm Ansiklopedisi, c. 12/1, Eskişehir 1997, s. 128.

48- Behset Karaca, *XV. ve XVI. Yüzyıllarda Teke Sancağı*, Isparta 2002, s. 43-45.

49- İbrahim Hakkı Konyalı, *Alanya* (Alâiyye), (yay. haz. M. Ali Kemaloğlu), İstanbul 1946, s. 260; Muhammet Güçlü, *XX. Yüzyılın İlk Yarısında Antalya*, Antalya 1997, s. 29.

50- Faruk Sümer, *Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri-Boy Teşkilatı Destanları*, İstanbul 1999, s. 193.

51- Cihangir Doğan-Said Doğan, *Yörüklerin Sosyal ve Kültürel Hayatı* (Antalya Örneği), İstanbul 2005, s. 5.

52- Vahid Çabuk, *"Yörükler"*, İslâm Ansiklopedisi, c.13, Eskişehir 2001, s. 431.

53- Ziya Kazıcı, *Osmanlı'da Toplum Yapısı*, İstanbul 2003, s. 167.

re dayanan, geleneği ve göreneği olan hatıralarla beslenmiş bir içtimai hayat tarzı, bir yaşayış şeklidir.⁵⁴ Eski Türk hayat tarzı, töre ve ananelerini canlı bir şekilde yaşatan ve devam ettiren Yörükler, Türk halk kültürü ile ilgili zengin malzemeye de sahiptirler.⁵⁵

Yörüklükle yayla kültürü adeta bütünleşmiştir. Yazın serin yaylalara kışın ise ılıman iklim etkisinin hakim olduğu kışlaklara dönüşümlü olarak gidip gelen Yörükler, kendilerini iklim şartlarına uydurmaya çalışmışlardır. Antalyalı Yörükler için Torosların üzerindeki yüksek alanlar yayla kültürüne, kıyı kesimindeki ovalar da kışlamaya en elverişli yerler olmuştur. Yaylalar, hayvanların otlatıldığı zengin otlaklara sahip geniş bozkırlar olmasının yanında tarımın yapıldığı, hayvanlardan elde edilen ürünlerin bolca üretilerek sosyo-ekonomik faaliyetlerin sürdürüldüğü ve aynı zamanda yaz döneminde dinlenme alanı olarak kullanılan yerlerdir.⁵⁶

Yaylak ve kışlak arasında gidip gelen Yörük'le göç kavramı iç içedir. Yalnız bu göç işi belirli iki mekan, yani yaylak ve kışlak arasında gerçekleştirilmektedir. Göç için belirli yollar ve geçitler kullanılmıştır. Göç yollarının bazı kesimlerinin dağlık ve sarp olması bir takım güçlükleri de beraberinde getirmiştir. Yörük göçü, kışlak, yaylak ve güzlek arasında hayvanlara otlatılan bu labilmek ve iklim şartlarına uyum sağlayabilmek için mevsimden mevsime düzenli bir şekilde yapılan harekettir. Yörüklerin en uzun süreli kaldıkları yerler, kış döneminde sahil şeridinde ılıman iklim etkisinin hakim olduğu alanlardır. Yayla, yaz dönemlerinde hayvanlara serin otlatılan alanlar bulmanın yanında sıcaklığın etkisinden kurtulmanın da en önemli çaresi olmuştur. Güzle ise yaylanın otlarının tükendiği ve soğumaya başladığı dönemlerde kışlağa dönmeden önce, sonbaharda, kısa süreli konaklanan, yaylaya yakın bölgelerin hasat mevsiminin arkasından boşalan alanlardır.⁵⁷

Yörüklerle mahsus olan bu sistemli göç hareketi Asya'dan Anadolu'ya bir süreklilik arz etmiştir. Yörüklerin yoğun olarak yaşadığı Antalya bölgesinde de yayla, kışla, güzle ve göç kavramının iç içe olduğunu görmek mümkündür. Yaylak, kışlak ve güzlek arasındaki bu hareketlilik sürecinde Yörük için çadırını kurduğu, göçünü yaktığı yerin adı yurt olmuştur. Her Yörük obasının kış döneminde sahil bölgelerinde, yazın ise yüksek yaylalarda kendilerine ait olmak üzere atadan kalma yurtları bulunmaktadır. Her oymak ve obaya ait yurtlar; otlatılan yaylak ve kışlaklar, Yörük beyleri tarafından korunmuştur.⁵⁸

Anadolu'nun fetih sürecini takiben sistemli bir şekilde akın akın doğudan gelen oğuz kitlesi iskan edildikleri alanlara yerleşirlerken bütün kültürel unsurlarıyla Anadolu'ya taşınmışlar, hayat felsefelerini de yeni yerleştikleri alanlarda sürdürmüşlerdir. Bu süreç içerisinde Torosları aşan Türkmenler, Çukurova ve Akdeniz kıyılarına yayılmışlardır.⁵⁹ Bu yerleşme ve iskan siyaseti Osmanlı devleti döneminde uzun yıllar boyunca devam etmiştir. Bütün bu gelişmeler sonucunda Antalya bölgesine bakıldığı zaman çok sayıda Yörük oymağı ve obasının bu bölgede yerleştiklerini görmek mümkündür. Yerleştikleri alanlara damgalarını vuran Yörükler, başta mensup oldukları oğuz boy adları olmak üzere yerleştikleri bölge, yöre, besledikleri hayvanların rengi, oymak ve oba reislerinin adlarını almışlardır.⁶⁰

Yörük kültürünün en canlı mekanlarından birisi olan Antalya ve ilçelerinde birçok Yörük oymak ve obasına rastlamak mümkündür. Bunların büyük çoğunluğu bu gün kışlak alanlarına yerleştikleri gibi çiftçilikten sanayiye kadar her alanda modern zamanların nimetlerinden yararlanmaya çalışmaktadırlar. Antalya ve ilçelerindeki Yörük gruplarına bakıldığı zaman, EskiYörük, Karakoyunlu, Töngüşlü, Gebizli, Karahacılı, Hacısalı, Honamlı, Çakal, Sarıkeçili, Yeniosmanlı, Hayta, Varsak, Karatekeli, Saraçlı, Kırakmetli, Bahşiş, Suyabatmaz, Sülekli, Keşefli ve Ali Efendi Yörükleri ilk göze çarpanlardır.⁶¹

Antalya'nın yerli Türk halkı hemen hemen bütünüyle Yörüklükten köylüleşmiştir. Yazı Korkuteli yaylalarında geçirip kışın Antalya çevresine gelenler, konup göçmeye devam etmekle beraber yaylada ve sahil kesiminde arazi edinerek çiftçilikle uğraşmaya başlamışlar ve zamanla köylüleşmişlerdir. Cıvgalar, Karabacı, Yalınlılar, Karaman, Göçerler ve Duraliler yerleşikliğe erken dönemde geçip köylüleşen Yörüklere örnek teşkil edebilecek olanlardan bazılarıdır.⁶² Konar-göçer Türkmen taifesinden olarak belirtilen Karamanlu Yörükleri de Teke sancağı içerisinde yer almışlardır. Antalya merkez köylerinden olan, Aşağı ve Yukarı Karaman, Asi Karaman olarak bilinen bu günün Yeşil Karaman adlı köylerinin bu Yörüklerden teşekkül ettiği ihtimal

54- Mehmet Eröz, *Yörükler*, İstanbul 1991, s. 85.

55- Vahid Çabuk, a.g.m., s. 435.

56- Cemali Sarı-Yusuf Tepeli, *"Batı Antalya (Beydağları) Yaylaları"*, Son Bin Yılda Antalya Sempozyumu 18-19 Aralık 2003, Antalya 2006, s. 488-490.

57- M. Eröz, a.g.e., s. 86, 91.

58- Hasan Moğol, *"Alaiye'de Yörük Göçü ve Tarihi Kaynağı"*, Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri III, Alanya 2004, s. 41-42.

59- Orhan Sakin, *Anadolu'da Türkmenler ve Yörükler*, İstanbul 2006, s. 52-53.

60- Sait Doğan, *"Tarihsel Gelişim Sürecinde Yörükler"*, Anadolu'da Yörükler Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler, (ed. Hayati Beşirli- İbrahim Erdal), Ankara 2007, s. 136. O. Sakin, a.g.e., s. 53.

61- Musa Seyirci, *"Batı Akdeniz'de Yörükler"*, I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı (Yörükler) Sempozyumu Bildirileri 25-26 Nisan 1994 Antalya, Ankara 1996, s. 195. Seyirci'nin bu makalesi aynen kitabında da yer almaktadır. Ayrıca bkz. Musa Seyirci, *Batı Akdeniz Bölgesi Yörükleri*, İstanbul 2000, s. 5-6. Musa Seyirci, bu eserlerinde Antalya'da yaşayan Yörük oymak ve obalarını karışık olarak zikrederken; Mehmet Eröz, eserinde oymakları ve obalarını teker teker tespit ederek ayırmıştır. Bkz. M. Eröz, a.g.e., s. 45-49.

62- Macit Selekler, *Yarım Asrın Arkasından Antalya'da Kemer Melli-İbradı Serik*, İstanbul 1960, s. 139-140.

dahilindedir.⁶³ Kaynaklarda bu durumu destekleyecek bilgiler bulunmaktadır. Osmanlı - Karamanoğulları çatışmasında Karamanoğulları, birtakım Yörük gruplarının desteğini temin etmiştir. Varsaklar, Bozkırlı, Kosun ve Gögez Yörükleri, Osmanlı-Karamanoğlu mücadelesinde Karamanoğulları'nın tarafını tutmuşlardır.⁶⁴

Karamanoğlu Mehmet Bey'in Antalya kalesini kuşattığı sırada, Osmanlıların Antalya Sancak beyi Firuz bey oğlu Hamza Bey, kaleyi Karamanoğluna karşı savunmuştur. Bu kuşatma sırasında kaleden atılan bir güllenin isabetiyle Karamanoğlu Mehmet Bey vefat etmiştir.⁶⁵ Bu hadiseden yola çıkan Macit Selekler, Mehmet Bey'in ölümü üzerine dağılan ordusundan kalanlar tarafından, Aşağı ve Yukarı Karaman, Asi Karaman, Varsak ve bugün ki Kepez'in mahallesi olan Göçerler'in teşekkül ettiğini ileri sürmektedir.⁶⁶

Antalya'ya gelen en eski Yörük grubundan birisi olan Eskiörük oymağı; Saçılmaz, Hacıosmanlı, Kırterlikli, Basırlı, Çıraklı, Bildirli ve Marangozlar obalarından oluşmaktadır.⁶⁷ Eskiörük oymağının obaları büyük oranda Serik bölgesinde yerleşmekle birlikte bu gün kendi adlarıyla kurdukları köyleri de bulunmaktadır. Eskiörükler, Macit Selekler tarafından Basırlı, Çankara ve Seyit Ahmetli olarak üç mahalle şeklinde belirtilmiş olmasına rağmen Mehmet Eröz'ün yukarıdaki tasnifinde belirtilen obaların tamamı Serik bölgesinde yer almaktadır.⁶⁸ Eskiörük oymağı içerisinde en kalabalık oba Basırlı obasıdır. Serik sınırları içerisinde Eskiörük köyü dışında Cumalı, Tekke, Yukarı Kocayatak, Alacami'ye yerleşmişlerdir. Diğer köylerden toprak satın alan Eskiörüklerin bir kısmı da dağınık vaziyette Kayaburnu, Kuşlar, Bilginler, Aşağı Kocayatak, Boztepe, Kumköy, Çakallık, Aşağı Çatma, Eminceler, Gedik, Karadayı ve Burmahancı'ya yerleşmişlerdir.⁶⁹ Ayrıca Eskiörüklerin Basırlı obası Serik Çandır'ın kuruluşunda rol almıştır.⁷⁰ Alanya içerisinde yer alan, eski adı Eskiörük olan Tırillar köyü ile Basırlı köylerinin⁷¹ Eskiörüklerle bağlarının olduğu kuvvetle muhtemeldir. Bu köylerde yaşayanlar Yörük olduklarını söylemelerine rağmen, Serik bölgesindeki Eskiörük oymağının obalarıyla bağlarını uzun yıllar önce kopardıkları için akrabalıklarını bilmemektedirler.

Karakoyunlu oymağı ise, Anadolu coğrafyasında yaygın bir şekilde yer almıştır. Iğdır'da Karakoyunlu ve Tuzluca, Kars'ta Sarıkamış, Urfa'da Siverek, Sinop'ta Gerze, Muğla'da Milas, Ordu'da Fatsa, Kayseri'de Pınarbaşı, Van, Gaziantep ve Kilis çevresi ile Antalya'da Serik içerisinde Karakoyunlulara rastlamak mümkündür.⁷²

Antalya'da bulunan Karakoyunlu Yörükleri, Teke bölgesine XIV. Yüzyılın sonlarına doğru gelmişlerdir.⁷³ Behset Karaca, XVI. yüzyıl tahrir defterlerinde yer alan kayıtlara dayanarak Karakoyunluların, Teke yöresinde yer alan Uluyörüklerin bir alt kolu olduğunu ileri sürmektedir.⁷⁴ Cevdet Türkay, Karahisâr-ı Teke'de sakin dediği Karakoyunluların Bozulus Türkmenlerinden olduğunu ileri sürerken; Tufan Gündüz, Bozulus'a ikinci Selim döneminde Halep Türkmenlerinden ayrılarak katıldıklarını belirtmektedir.⁷⁵ Faruk Sümer ise Karakoyunluları, XVI. yüzyılda Halep Türkmenlerinin bir oymağı olarak ele almıştır.⁷⁶ Diğer taraftan Macit Selekler, Karakoyunluların Anamur ve Alanya taraflarındaki Bahşiş ve Keşşafli Yörükleri ile bağlarının olduğunu kaydetmektedir.⁷⁷ Ali Rıza Yalman ise Adana'da yer alan Karakoyunluları ele alırken Keşşafli oymağının Karakoyunluların bir bölüğü olduğunu dile getirmektedir.⁷⁸

Antalya içerisinde uzun zamandan beri varlığını sürdüren Karakoyunlu oymağı, İbışli, Kuşçular, Hacıalılar, Könterli, Dayılar, Balıklılar ve Ebişler obalarından oluşur.⁷⁹ Karakoyunlu oymağının bu obalarının tamamını Serik bölgesinde görmek mümkündür. Serik ilçesinin Karadayı beldesi, Deniztepesi, Dikmen, Berendi, Kürüş, Çakallık köyleri; Gebiz beldesinin Aşağı-oba, Tekke, Hacıosmanlar köyleri; Merkez Çalkaya beldesi ve Kemerağzı köyü; Döşemealtı bölgesi köylerinden Kovanlık, Aşağıoba, Camili, Çıgılık'ın bir bölümü, Killik'in bir bölümü; Manavgat ilçesinin Çolaklı ve Yavрудоğan köyleri Karakoyunlu'dur.⁸⁰

Kaynaklarda Teke sancağı Yörüklerinden olarak, Tümküşlü veya Tönküşlü olarak geçen⁸¹ Töngüşlü Yörükleri de Antalya içerisinde yer almışlardır. Kendi adlarıyla kurdukları Töngüşlü köyü dışında, Gebiz beldesine, Şatırlı Köyü Uzunsakallar mahallesine ve koyuncular olarak da bilinen Töngüşlü grubu ise Nebiler kö-

63- Cevdet Türkay, *Başbakanlık Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, İstanbul 2005, s. 412.

64- B. Karaca, a.g.e., s. 185.

65- İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, c. I, Ankara 1982, s. 402.

66- M. Selekler, a.g.e., s. 36-37.

67- M. Eröz, a.g.e., s. 48.

68- M. Selekler, a.g.e., s. 142.

69- Bu bilgilerin alındığı kişiler, Arif Yörük, 1931 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Eskiörük Köyü-Serik. Bayram Tekne- ci, 1931 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Kayaburnu Köyü-Serik. Eskiörükler'dendir.

70- M. Selekler, a.g.e., s. 131.

71- İ. H. Konyalı, a.g.e., s. 268-269.

72- Hilmi Göktürk, *Anadolu'da Oğuz Boyları*, c. II, İstanbul 1979, s. 33.

73- M. Seyirci, a.g.e., s. 31.

74- B. Karaca, a.g.e., s. 184, Behset Karaca, "XV. ve XVI. Asırlarda Teke Sancağındaki Yörüklerin Sosyal ve Ekonomik Durumu", Son Bin Yılda Antalya Sempozyumu 18-19 Aralık 2003, Antalya 2006, s. 79.

75- C. Türkay, a.g.e., s. 410. Tufan Gündüz, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri*, İstanbul 2007, s. 149.

76- F. Sümer, a.g.e., s. 194.

77- M. Selekler, a.g.e., s. 142.

78- Ali Rıza Yalman, *Cenupta Türkmen Oymakları*, c. II, Ankara 1977, s. 39.

79- M. Eröz, a.g.e., s. 47.

80- M. Seyirci, a.g.e., s. 34.

81- C. Türkay, a.g.e., s. 141, 625, 632.

yüne yerleşmişlerdir.⁸² Diğer taraftan asıl bu Töngüşlü grubundan ayrılan Töngüşlü Yörüklerinin bir kısmı da Kumluca ilçesi Mavikent Beldesi, Karagöz mahallesi, Çavuşköy'ün Çökçealan mahallesi ile yine Kumluca Beykonak beldesine yerleşmişlerdir.⁸³

Gebizli Yörükler, Osmanlı döneminde Anadolu coğrafyasının farklı bölgelerinde görülmekle beraber Teke sancağı içerisinde Kaş, Manavgat, Alanya, Karahisar-ı Teke ve Aksu'da yer almışlardır.⁸⁴ Bugün Gebizli Yörükler, yoğun olarak Antalya Serik içerisinde en eski yerleşim yerlerinden birisi olan kendi adlarıyla kurdukları Gebiz'e yerleşmişlerdir. Bu sebeple Gebiz merkezin hemen hemen tamamı Yörük'ten yerleşmiştir.⁸⁵ Gebiz aynı zamanda Macar Yörüklerinin de yerleşim alanıdır. Osmanlı döneminde farklı alanlarda yer almakla beraber konar-göçer yörükler taifesinden oldukları belirtilen Macarlar, bu gün kendilerini Gebizli diye bilirler.⁸⁶

İçel'den Alanya bölgesine gelen Karahacılılar, bölgede diğer Yörük gruplarıyla birlikte huzursuzluk çıkarınca tekrar yerlerine dönmeleri için 1700 tarihinde merkezden emir çıkarılmıştır. Çıkarılan emre rağmen geri dönmeyip Akseki ve Manavgat bölgesinde eşkıyalık yapan Yörüklerin, İçel'e sakin oldukları bölgeye gönderilmeleri için 1708 tarihinde yeni bir hüküm daha gönderilmiştir. Yörüklerin, başta Karahacılılar olmak üzere geldikleri yerlere dönmeyip, eşkıyalığa devam etmeleri üzerine 1712 tarihli fermanla Kıbrıs'a sürgünle iskan edilmeleri emredilmiştir. Sürgün edilen Yörük grubu içerisinde Karahacılılarla birlikte Eskiörüklerde bulunmaktadır. Burada yer alan Eskiörüklerin, Karahacılıların obası olan Eskiörükler olabileceği ihtimal dahilindedir. Payitahttan arka arkaya gönderilen hükümlerde sürgünde ısrar edilirken 1714 tarihli fermanla Karahacılıların da içinde bulunduğu grubun bulundukları yerlerde huzursuzluk çıkarmamaları karşılığında sürgün edilmelerinden vazgeçileceği bildirilmiştir.⁸⁷ Mamalu aşiretinden olduğu ileri sürülen Karahacılı Yörükleri, Anadolu'nun farklı bölgelerinde bulunmakla birlikte Osmanlı döneminde Teke ve Alanya sancağı ile Manavgat kazası içeri-

sinde yer almışlardır.⁸⁸ Teke yöresindeki Karahacılı oymağının, büyük oranda Mersin'den geldikleri kuvvetle muhtemeldir.

Çok eski dönemlerden beri Antalya içerisinde varlıklarını sürdüren Karahacılı Yörük oymağı; Galdırcılar, Solaklı, Çüngüllüler, Hacıhamzalı, Eskiörük,⁸⁹ Hümmetli ve Sarıg Balı obalarından oluşmaktadır.⁹⁰ Ayrıca Macit Selekler tarafından Karahacılılar altı oba olarak kaydedilmiştir. Yukarıdaki tasniften farklı olarak Ali Kahya adı ile bir Karahacılı obasının olduğundan bahsedilirken Karahacılı kolu Eskiörüklerden bahsedilmediği gibi Sarıabalı obası da Sarı Habalı olarak alınmıştır. Cumhuriyetin ilk dönemlerinden itibaren Karahacılı Yörükleri, o dönemin Belkis köyü hudutları içerisinde Kızılbelen, Emirkadiroğlu, Vezirağa Boğazı, Yemişli Tahta, Osmanağa Çiftliği, Kürtali, Kükürtlü Çeşme, Eski Balkız, Teraziler, Çatal tepe ve Uzunöz gibi mahallelerde üçer beşer hatta onar yirmişer ev olarak yer almışlardır. Buradaki yerleşme şekli bir anlamda kışlak alanındaki yerleşmeyle ilgilidir.⁹¹ Bu vesileyle Karahacılı obalarının tamamını Serik bölgesinde görmek mümkündür. Karahacılı Yörük obalarından Galdırcılar ve Çüngüllüler, Deniztepesi köyüne; Solaklılar, Kürüş köyü, Karadayı ve Belkis beldelerine; Sarıabalılar, Sarıabalı ve Sağırın köyüne; Hacıhamzalılar, Sarıabalı, Belpınar, Üründü köyü ve Belkis'a; Eskiörükler, Karadayı'ya; Hümmetliler ise Belkis'a yerleşmişlerdir.⁹² Diğer taraftan Elmalı'ya bağlı Çobanisa, Ali ve Dere köylerinin yaylalarına çıkan bir grup Karahacılı obası Elmalı ve Finike bölgesine yerleşmiştir.⁹³

Anadolu Yörüklerinden olduğu belirtilen Hacısalı Yörükleri, Osmanlı döneminde Teke, Alanya sancakları ile Manavgat ve İbradı kazalarında olmak üzere Antalya'nın farklı yörelerinde yer almışlar⁹⁴ ve çoğunlukla diğer Yörük gruplarında olduğu gibi kışlak alanlarına yerleşmişlerdir. Hacısalı Yörüklerinin büyük çoğunluğu bugün Çandır, Pınarcık ve Abdurrahmanlar'da

88- C. Türkay, a.g.e., s. 404.

89- Buradaki Eskiörükler, Karahacılı Yörüklerinin bir kolu olup asıl Eskiörüklerle karıştırılmamalıdır. Büyük bir Yörük topluluğu olan Eskiörükler ise Serik yöresindeki en kalabalık Yörüklerdendir. Karahacılı obası olan Eskiörükler için bkz. Oğuz Aktan, "*Antalya Çevresinde ve Güney Anadolu'da Depreşen ve Dinen Konar-Göçer Asabiyeti*", I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı (Yörükler) Sempozyumu Bildirileri 25-26 Nisan 1994 Antalya, Ankara 1996, s. 7.

90- Burada bahsi geçen Sarıg Balı obası Sarıabalı olarak bilindiği gibi aynı adla kurulmuş birde köy bulunmaktadır. Karahacılı Yörükleri ve kolları için bkz. M. Eröz, a.g.e., s. 47.

91- M. Selekler, a.g.e., s. 119, 130.

92- Bu bilgilerin alındığı kişi, İsmail Hakkı Güreşçi, 1937 doğumlu, Çiftçi, Okuma-yazması yok, Sarıabalı Köyü- Serik. Karahacılı Yörüklerindendir. Ayrıca bkz. M. Selekler, a.g.e., s. 140. Belpınar köyünün yarısı Karahacılıların Hacıhamzalı obası tarafından teşkil edilmiştir. Bu hususta Bkz. M. Selekler, a.g.e., s. 131-132.

93- H. Moğol, a.g.m., s. 45.

94- C. Türkay, a.g.e., s. 336.

82- Bu bilgilerin alındığı kişi, Mustafa Ak, 1936 doğumlu, Okuma-yazması yok, Çiftçi, Töngüşlü Köyü-Serik. Töngüşlü Yörüklerinden olup, hayvanlarını 1990'da satarak yaylaya göçmeyi bırakıp çiftçiliğe başlamıştır. Antalya'daki Töngüşlü Yörükleri için ayrıca bkz. M. Seyirci, a.g.e., s. 23-27.

83- M. Seyirci, a.g.e., s. 24.

84- C. Türkay, a.g.e., s. 78, 315.

85- Bu bilgilerin alındığı kişi, Mustafa Sabri Büyükgebiz, 1931 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Gebiz-Serik. Gebizli Yörüklerdendir. Yaylaya 1960'a kadar çıkmış ve bu tarihten sonra yerleşik hayata geçerek çiftçiliğe başlamıştır.

86- Macarlar, belgelerde Yörük olarak geçmektedir. Bkz. C. Türkay, a.g.e., s. 487. Mehmet Ak, Osmanlı İmparatorluğunda Bir Âynalık Örneği Yılanlıoğulları, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya 2007, s. 14.

87- Ahmet Refik, Anadolu'da Türk Aşiretleri (1966-1200), İstanbul 1989, s. 118-119, 140-141, 143-144, 148-149, 151-153.

satın aldıkları arazilere yerleşerek çiftçilikle uğraşmaya başlamışlardır.⁹⁵ Ayrıca Manavgat Evren köyü ve kendi adlarıyla anılan Hacısalı köyüne yerleşmişlerdir. Evren köyüne yerleşen ve Hacıseler diye geçen Yörüklerin Hacısalı olmaları kuvvetle muhtemeldir.⁹⁶

Antalya içerisinde yer alan Yörük oymağından birisi de Honamlılardır. Honamlı Yörükleri, Antalya yöresine Aydın'dan gelmişlerdir.⁹⁷ Honamlı Yörük oymağı, Çoşlu, Ötgünlü, Telliler, Elekli, Karaevli, Recepli, Hacımahmutlu, Bekmezci ve Garsavurdanlı obalarından oluşmaktadır.⁹⁸ Serik içerisinde 1875 tarihli Konya vilayet salnamesine göre 459 hanelik bir Honamlı oymağının yerleştiği belirtilirken yirminci yüzyılın başlarından itibaren yine Honamlı obalarından olan Ötgünlü, Recepli, Telliler ve Karaevliler'in yerleştiklerini görmek mümkündür.⁹⁹ Bu yerleşme sürecinde Serik sınırı içerisindeki Honamlı obalarından Çoşlu ve Ötgünlüler Gebiz Çatallar köyüne,¹⁰⁰ Garsavurdanlılar ise Aşağı Kocayatak'a yerleşmişlerdir.¹⁰¹ Ayrıca Manavgat Çolaklı'ya; Taşağıl beldesi ile köylerinden Bereket ve Çakış'a Honamlı obalarından Çoşlu, Karaevli, Ötgünlü ve Garsavurdanlılar yerleşmişlerdir.¹⁰² Antalya Çalkaya beldesi Hacıaliler mahallesine yerleşenler olduğu gibi Manavgat Kaymaz köyünün çoğu Honamlı'dır.¹⁰³

Çakal Yörükleri ise Osmanlı devleti döneminde Teke sancağı ve Karahisar-ı Teke kazasında, Alaiye Sancağı ve Manavgat kazasında yer almışlardır.¹⁰⁴ Böylece

Çakal Yörükleri de bugün Antalya içerisinde farklı alanlarda olmak üzere çoğunluk olarak, başta Alanya'da kurdukları Çakallar adlı köye yerleşmişlerdir.¹⁰⁵ Gebiz Karapınar mahallesine, Yumaklar ve Bilginler köyüne yerleşenler¹⁰⁶ yanında Ayanoz ve Kuşlar köyü tarafında da bir miktar Çakal Yörüşü yer almaktadır.¹⁰⁷ Çakal Yörükleri'nden bir kısmı da Manavgat, Boztepe, Değirmenli ve Karakaya köylerine yerleşmiştir.¹⁰⁸

Kaynaklarda Sarıkeçili olarak ta geçen Sarıkeçili Yörükleri, Türkiye'nin farklı bölgelerine dağılırken Osmanlı döneminde, Teke sancağı içerisinde de yer almışlardır.¹⁰⁹ Sarıkeçili Yörüklerinin isimlerini, besledikleri hayvanların renginden aldıklarını belirtenler olduğu gibi yönlerin renklerle ifadesinden hareketle hakimiyet ve kuvveti ifade ettiğini ileri sürenler de olmuştur.¹¹⁰ Sarıkeçili Yörük oymağı; Dağlı obası, Şeytanlar obası veya diğer adıyla Demirci obası, Üsemoglu obası ve Odabaşıoğlu obasından oluşmaktadır. Korkuteli Esenyurt köyünün halkı Sarıkeçililerin Şeytanlar obasındandır.¹¹¹ Diğer taraftan Korkutelinin Köşeler, Karataş, Yazır, Kemer köylerine, Antalya Dağ beldeşi Akkoç köyüne, Manavgat Taşağıl'a Sarıkeçili'ler yerleşmişlerdir. Bu köylerden Esenyurt, Köşeler ve Akkoç tamamen Sarıkeçili'lerden oluşmaktadır.¹¹²

Yeniosmanlı Yörükleri de, Osmanlı döneminde Teke ve Alaiye sancakları içerisinde yer almışlardır.¹¹³ Yeniosmanlı Yörükleri Antalya bölgesine en son gelen Yörük oymağı oldukları için bu adı almışlardır. Yeniosmanlı Yörük oymağı, Kurşunlu, Topallı, Araplar, Kirişçiler, Çılbak, Başındanyoklu ve Kömürcüler obalarından oluşmaktadır.¹¹⁴ Yeniosmanlılar, çoğunlukla Antalya'da kendi obalarının adını taşıyan köylere yerleşmişlerdir. Odabaşı, Kömürcüler, Duacılar, Başköy, Çıplak, Topallı, Kirişçiler ve Aşağıoba köyü ile Antalya'nın Etiler

mahallesi yerleştikleri alanlardır. Bunların dışında kısmen de Kızıllı, Kevşirler, Ekşili, Beyler, Dereli ve Kovanlık köyleri ile Korkuteli, Finike ve Kumluca'ya; Yenios-

95- Bu bilgilerin alındığı kişi, Hüseyin Durgun, 1933 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Pınarcık Köyü-Serik. Hacısalı Yörüklerinden olup, 1960'a kadar yaylaya çıkmış ve bu tarihten itibaren yayla hayatını bırakıp çiftçiliğe başlamıştır.

96- M. Seyirci, a.g.e., s. 54-55,62.

97- Ali Tanyıldız, **Honamlı Yörükleri**, Isparta 1990, s. 29.

98- Eröz'ün tasnifinde Honamlılar dokuz obadan oluşmaktadır. Gerçi Eröz, bu tasnifi Konya Yunak'taki Honamlılar'dan aldığı bilgilere göre yapmıştır. Ancak Honamlıların Yunak'a geç dönemlerde iskan edildiği göz önüne alınırsa Antalya'daki obalarla henüz bağlarını koparmadıkları kuvvetle muhtemeldir. M. Eröz, a.g.e., s. 46. Tanyıldız, Honamlıları altı oba olarak ele alırken Selekler sekiz oba olarak kaydetmiştir. Tanyıldız, Honamlı obalarından birisini de Hacı Celillili veya Eskiler olarak belirtmektedir. Hacı Celillileri, Selekler'in tasnifinde de görmek mümkündür. Tanyıldız, Elekli obasının diğer adının Adıgüzelli olduğunu belirtirken; Selekler, Karsavurdanlıları Adıgüzelli olarak almıştır. Bu hususta bkz. A. Tanyıldız, a.g.e., s. 38. M. Selekler, a.g.e., s. 119.

99- Muhammet Güçlü, 1864-1950 Yılları Arasında Serik, Antalya 2000, s. 11, 17.

100- Bu bilgilerin alındığı kişi, Mehmet Önder, 1336 doğumlu, Okuma-yazması yok, Çiftçi, Gebiz Çatallar Köyü-Serik. Honamlı Yörüklerinin Ötgünlü obasından olup, yaylaya 1956'ya kadar çıkmış ve bu tarihten sonra hayvanlarını satarak yerleşik hayata geçip çiftçiliğe başlamıştır.

101- Bu bilgilerin alındığı kişi, Muttalip Karsavurdan, 1936 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Aşağı Kocayatak Köyü-Serik. Honamlı Yörüklerinin Garsavurdanlı obasından olup, 1962'de yaylaya göçmeyi bırakarak yerleşik hayata geçmiştir.

102- M. Seyirci, a.g.e., s. 54-55, 62. M. Selekler, a.g.e., s. 141.

103- A. Tanyıldız, a.g.e., s. 41.

104- C. Türkay, a.g.e., s. 243.

105- Metin Türkteş, **"Güney Anadolu'daki Yörük Aşiretlerinin Adları ve Yerleşim Bölgeleri"**, Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri III, Alanya 2004, s. 458.

106- Bu bilgilerin alındığı kişiler, Celil Yıldırım, 1340 doğumlu, Okur-yazar, Esnaf, Gebiz-Serik. Çakal Yörüklerinden olup, yaylaya 1971'e kadar çıkmış, bu tarihten itibaren hayvanlarını satın yayla hayatını bırakarak esnaflığa başlamıştır. Mehmet İleri, 1931 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Bilginler Köyü-Serik. Çakal Yörüklerinden olup, 1950'de yaylaya göçmeyi bırakarak çiftçiliğe başlamıştır.

107- M. Selekler, a.g.e., s. 143.

108- M. Seyirci, a.g.e., s. 62.

109- C. Türkay, a.g.e., s. 559.

110- Hayati Beşirli, **"Sarıkeçili Yörüklerinde Hayvancılık"**, Anadolu'da Yörükler Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler, (ed. Hayati Beşirli- İbrahim Erdal), Ankara 2007, s. 112.

111- M. Eröz, a.g.e., s. 49.

112- Hilmi Dulkadir, **İçel'de Son Yörükler Sarıkeçililer**, Mersin 1997, s. 56-57. M. Seyirci, a.g.e., s. 94, 103.

113- C. Türkay, a.g.e., s. 657.

114- M. Eröz, a.g.e., s. 48.

manlı Yörüklerinden yerleşenler olmuştur.¹¹⁵

Hayta Yörük oymağı, Hacı Süleymanlı, Hacı Ali-ler, Elekli, Kötekli, Saçıgaralı, Kerimli, Küçüklü, Nene- li, Bacaklar, Hacı Nasıflı, Hacıgaralı ve Gosatlı ol- mak üzere oniki obadan oluşmaktadır. Hayta Yörük- leri, fazla cesur, atak ve çokça gezgin olduklarından bu isim ile tanınmışlardır. Çoğu kez Hayta oldukları- nı söylemezler. Ait oldukları obanın ismini söylemek- le yetinirler. Bu duruma sebep, vurucu, kırıcı ve hay- dut manalarına gelen hayta adının yarattığı olumsuz etkiden kurtulmaktır.¹¹⁶ Macit Selekler'in belirttiği- ne göre Hayta Yörükleri, kendilerine hayta denmesin- den hoşlanmadıkları gibi Yörükler içerisinde suç işle- mekte en ileri gidenlerdendir.¹¹⁷ Bu gün Antalya böl- gesinde yerleşmiş olan Hayta Yörükleri olumsuz dene- bilecek eski anlayışlarını terk etmişlerdir. Hayta Yörük oymağının Nene- li, Saçıgaralı¹¹⁸ ve Gosatlı obaları Se- rik bölgesinde yer alan Yörük topluluklarındandır. Ne- neliler, Abdurrahmanlar'a yerleşirlerken¹¹⁹ Gosatlılar, Kumköy, Çakallık, Aşağı Kocayatak ve Karadayı'ya¹²⁰ Saçıgaralılar ise Burmahancı, Cumalı, Boğazkent ve Karadayı'ya yerleşmişlerdir.¹²¹ Saçıgaralılar'dan, Fi- nike Bayındır yaylasında yaylayan bir grup Finike'ye yerleşmiştir.¹²² Merkez Hacıaliler, Aksu, Dumanlar, Yeni Dumanlar, Pınarlı, Çamköy, Altınova Sinan mahallesi, Cihadiye, Güzelbağ, Çalkaya, Yurtpınar ve Alaylı hay- ta Yörük obalarının yoğun olarak yerleştikleri diğer alanlardır.¹²³

Farsakların asıl hareket sahası Adana-Antalya böl- gesidir. Farsaklar, Türkiye içerisinde çoğunlukla bu bölgede bulunmaktadır.¹²⁴ Farsak Yörük oymağının Karacalı, Dağlı ve Yağbasan obaları Antalya bölgesin- de yer almaktadır. Farsaklar Antalya bölgesinde Var- sak olarak bilinirler. Korkuteli Yelten köyü yakınların- da bu üç obaya ait Varsak yaylası bulunmaktadır. Meh- met Eröz tarafından Yörükler içerisinde Varsakların dil-

lerinin kabalığı nedeniyle konuşmalarını anlamanın hayli güç olduğu belirtilmektedir.¹²⁵ Ayrıca Varsaklar, Osmanlı devleti döneminde Teke yöresinde büyük rol oynamışlardır. Osmanlı-Karamanoğulları çatışmasın- da, Varsakların ve diğer Yörük gruplarının da desteği- ni alan Karamanoğulları, Osmanlı devletini uzun süre uğraştırmış ve yıpratmıştır. Varsaklar, Teke bölgesine gelen en eski Yörük oymağından birisidir. Teke yöre- sine Karaman bölgesinden gelmişlerdir. Bu gün Antal- ya içerisinde varlıklarını devam ettiren Varsak Yörükle- ri çoğunluk olarak kendi adlarıyla anılan Varsak belde- sine yerleşmişlerdir.¹²⁶

Karatekeli Yörükleri, Anadolu'nun farklı bölgele- rinde bulunmakla birlikte Osmanlı döneminde Ma- navgat kazasında yer almışlardır.¹²⁷ Yusuf Halaçoğlu, Karatekelileri, Karakeçili oymağının üç kolundan biri olarak ele almaktadır.¹²⁸ Karatekeli Yörük oymağı; Kar- nıkaralı, Topallı, Durağocalı, Sekâreli, Sıçmazlı, Karake- çili ve Akkeçili obalarından oluşmaktadır.¹²⁹ Diğer böl- gelerdeki kadar olmasa da Antalya içerisinde de Ka- ratekeli Yörüklerini görmek mümkündür. Karateke- lilerden kalabalık bir grup Antalya merkez Çıglık kö- yüne, bir kısmı Yağca ve Kömürcüler köyleriyle Yeni- köy beldesine, çoğunluk olarak ta Korkuteli Söğüt kö- yüne yerleşmişlerdir. Diğer taraftan 1850'den son- ra Aydın'dan Kumluca'nın Yazır köyüne gelip yerleşen Karatekeli Yörükleri olmuştur.¹³⁰

Saraçlı Yörükleri, Osmanlı döneminde Manav- gat kazası içerisinde yer aldıkları gibi bugünde aynı ilçe içersinde bulunmaktadır.¹³¹ Kayıtlarda Sıraç ola- rak ta geçen Saraçlı Yörük oymağı, Tarakçılar, Sarıha- sanlı, Sarıimamlı, İhtiyarlı, Beyçukulu, Çenger, Küçük- çenger, Taşbaşı ve İşamtepe obalarından oluşmakta- dır. Akseki'nin üstünde Göktepe'de yaylayan Saraç- lı Yörükleri Manavgat düzlüklerinde kışlamışlardır.¹³² Saraçlı Yörükleri çoğunlukla Manavgat bölgesinde yer almaktadırlar. Saraçlılar, Manavgat Belenobası, Sa- raçlıkale köyleri ile yine Saraçlıların Sarıimamlı oba- sı ve Delioğlan kolu Değirmenli ve Demirciler köyle- rine yerleşmişlerdir.¹³³ Kırahmetli Yörükleri, Gazipa- şa içerisinde yer almaktadırlar. Bu gün büyük çoğun- luğu toprağa yerleşmiştir. Gazipaşa içersinde Göcük köyünün Kırahmetli mahallesine, Kıcık köyünün Ça- kallar mahallesine, Macar köyünün Tosalak mahalle- sine ve Beyrebucak köyünün Hamzalar mahallesine

115- M. Seyirci, a.g.e., s. 16-17.

116- M. Eröz, a.g.e., s. 45.

117- M. Selekler, a.g.e., s. 141-142.

118- Saçıgaralılar için bkz. O. Aktan, a.g.m., s. 16.

119- Bu bilgilerin alındığı kişi, Zeynep Çoban, 1341 doğum- lu, Okuma-yazması yok, Ev kadını, Abdurrahmanlar-Serik. Hayta Yörüklerinin Nene- li obasından olup, yaylaya 1970'e kadar çıkmış ve bu tarihten sonra tamamen yerleşik haya- ta geçmiştir.

120- Bu bilgilerin alındığı kişi, Ali Kosat, 1928 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Kumköy-Serik. Hayta Yörüklerinin Gosatlı obasından- dır. Yaylaya 1970'e kadar çıkmış, bu tarihten itibaren hay- vanlarını satıp yerleşik hayata geçerek çiftçiliğe başlamıştır.

121- Bu bilgilerin alındığı kişi, Tevfik Balabanoğlu, 1931 do- ğumlu, İlkokul, Çiftçi, Burmahancı Köyü-Serik. Hayta Yörük- lerinin Saçıgaralı obasından olup, 1948'de yaylayı bırakarak yerleşik hayata geçmiştir.

122- H. Moğol, a.g.m., s. 45.

123- Bu bilgilerin alındığı kişi, Ramazan Mucan, 1965 doğum- lu, Üniversite, Tarih Öğretmeni, Çalkaya-Antalya. Hayta Yö- rüklerinin Saçıgaralı obasındandır.

124- Fraylıç-Ravlig, *Türkmen Aşiretleri*, (yay. haz. Ali Cin-Haluk Kortel-Haldun Eroğlu), İstanbul 2008, s. 34.

125- M. Eröz, a.g.e., s. 46.

126- B. Karaca, a.g.e., s. 185-186. B. Karaca, a.g.m., s. 78-79.

127- C. Türkay, a.g.e., s. 417.

128- Yusuf Halaçoğlu, *"Anadolu'da Türk Aşiretleri ve Karake- çililer"*, 1. Karakeçili Kültür Şenliği (Panel 16 Eylül 1995) Er- tuğrul Gazi ve Karakeçili Aşireti, Kırıkkale 1996, s. 18.

129- M. Eröz, a.g.e., s. 47.

130- M. Seyirci, a.g.e., s. 44.

131- C. Türkay, a.g.e., s. 551.

132- M. Eröz, a.g.e., s. 48.

133- M. Seyirci, a.g.e., s. 54-55,62.

yerleşmişlerdir.¹³⁴ Diğer taraftan Amcaoğlu, Karalar ve Perakende olarak bilinen Küçükklü Yörükleri de Gazipaşa bölgesinde yer almışlardır.¹³⁵ Buradaki Perakende olarak bilinen Küçükklü Yörüklerinin Hayta obası küçükklülerle akraba oldukları ihtimal dahilindedir.

Kaynaklarda Keşşafli olarak da geçen, Alanya içerisinde yer alan Keşşefli Yörükleri, ortalama yetmiş ailelik, yedi yüz civarında bir nüfusa sahiptirler. Keşşefli Yörüklerinin büyük çoğunluğu bugün kendi adları ile Alanya'da kurdukları Keşşefli köyüne yerleşmişlerdir. Keşşeflilerin, Mersin ve Mut'ta da obaları bulunmaktadır.¹³⁶ Keşşefli Yörükleri dışında Hacı Mehmetli, İshaklı, İspatlı, Ali Efendi, Toslak, Cıkcilli, Mahmutlar ve Akdam köyleri Alanya bölgesi Yörüklerinin kendi adlarıyla kurup yerleştikleri köylerdir.¹³⁷

Ali Efendi Yörükleri, Alanya bölgesinin en kalabalık Yörük gruplarından birisidir. Ali Efendi Yörük oymağı, Mağaza obası, Avara uşağı, Karıncalıgöl, Eminler, Çölemenler, Hacılar, Hacı Hasanlar ve Onbaşılar obasından oluşmaktadır. Ali Efendi Yörüklerinden bir kısmı Tarsus'a göç edip Bulgar dağı eteklerindeki köylülere karışarak bu bölgede yerleşmişlerdir.¹³⁸ Alanya bölgesinde yer alan Ali Efendi Yörük oymağının obaları büyük oranda kendi kurdukları Ali Efendi köyüne yerleşmişlerdir.¹³⁹ Diğer taraftan Alanya'da yerleşen İshaklı Yörükleri, Ali Efendi Yörüklerine sıkı sıkıya bağlıdır. Alanya içerisinde yer alan Payallar Yörüklerinin büyük çoğunluğu, Alanya içerisinde kurdukları Payallar köyü; bugünün Payallar beldesine, bir kısmı da Hacı Mehmetli köyüne yerleşmiştir.¹⁴⁰

Çoğunlukla sığır yetiştiriciliği ile uğraşan, belgelerde Toslaklı ve Toslakoğulları olarak geçen Toslak Yörükleri erken dönemlerde Alanya'da kendi adlarıyla kurdukları köylerine yerleşmişlerdir. Toslak Yörük oymağı, Akağa, Kara Mehmet, Dalı imam, Süleyman Danabaşoğlu, Mümin Kıya, Araboğulları ve Enişoğulları obalarından oluşmaktadır.¹⁴¹

Bahşiş Yörükleri, genellikle Akdeniz bölgesinde Tarsus hattından Alanya'ya kadar olan alanlarda bulunmuşlardır. Osmanlı döneminde Alanya çevresinde yer almışlardır.¹⁴² Antalya içerisindeki Bahşiş Yörükleri bugün dahi yoğun olarak Alanya ve Gazipaşa çevresinde yaşamaktadırlar. Bu bölgedeki Bahşiş Yörük-

lerinin büyük çoğunluğu 1950'den sonra hayvancılığı bırakarak yerleşik hayata geçmişlerdir. Yerleştikleri yerlerde yine Alanya ve Gazipaşa çevresi olmuştur. Alanya'nın Demirtaş beldesine, Hocalar, Yeşilöz, İmamlı ve Uğrak köylerine; Gazipaşa merkez yanında Yeniköy, Karatepe, Çamlıca, Yeşilyurt, Öznurtepe ve Ilıca köylerine yerleşmişlerdir.¹⁴³

Diğer taraftan Antalya içerisinde küçük gruplar halinde yaşayan adlarını bildiğimiz Yörük toplulukları da bulunmaktadır. Bunlardan Suyabatmaz Yörüklerine Elmalı yöresinde rastlanırken erken dönemlerde Elmalı köylerine yerleşip, diğer Yörüklerle kaynaşarak özelliklerini kaybetmişlerdir.¹⁴⁴ Manavgat içerisinde yerleşmiş çok sayıda Yörük grubu bulunmaktadır. Manavgat'taki Yörük grupları ve yerleştikleri yerlere bakıldığı zaman; Hasankeyalı Yörükleri Manavgat Aşağı Işıklar, Hatıplar, Kemer ve Yukarı Işıklar köylerine; Hocalı Yörükleri Cevizler, Hocalı ve Tepeköy'e; Akkoyunlular ve Sarıomarlı Yörükleri Çolaklı beldesine; Camızlı Yörükleri Çolaklı beldesi ve Kemer köyüne; Bekirli Yörükleri Demirciler, Doğançam ve Karaöz köylerine; Hacıobası Yörükleri Hacıobası köyüne; Senirli Yörükleri Halitağalar köyüne; Horasan Yörükleri Hocalı köyüne; Kızılağaç Yörükleri Hatıplar ve Kızılağaç köyüne; Fettahlı Yörükleri Kalemler, Gündoğdu, Hocalar, Kısalar ve Çakış köyüne; Sınıklı Yörükleri Karacalar ve Sülek köyüne; İdrisli Yörükleri Oymapınar köyüne; Salur ve Göğü Yörükleri Salur köyüne; Bozahmetli Yörüklerinin Curalar, Kötenli, Eskili ve Ebeli obaları Bucakşeyhler, Sevinç ve Yavrudoğan köylerine; Dağlı Yörükleri Sırt köyüne; Sülek Yörükleri Sülek, Ulukapı ve Hacıalı köyüne; Taşkesiği Yörükleri Taşkesik köyüne; Alibazlar, Keskinler ve Okumuşlar Taşağıl beldesine; Avşar Yörükleri Kızılot'a; Serdaroğulları Beydiğin köyüne; İlarma ve Say Yörükleri Denizyaka köyüne; Hacıpınarı Yörükleri Parakende köyüne yerleşmişlerdir.¹⁴⁵ Manavgat yöresinde bu kadar fazla Yörük grubunun bulunması farklılıktan ziyade büyük oymaklarda yaşanan kopmalar sonucunda ortaya çıkan ufalanmalarla açıklanabilir. Bu ufalanmada farklı bölgelerden koparak gelenler olduğu gibi bölgede Yörük nüfusunun fazla olmasından dolayı otlak ihtiyacını karşılamak amacıyla yaylak ve kışlakta yaşanan bölünmeler neticesinde zamanla kopmalar yaşanmış olması da ihtimal dahilindedir.

Antalya bölgesinde kışlayan Yörükler, ilkbaharın gelmesiyle birlikte epeyce rahatlamışlardır. Bu rahatlık özellikle Nisan ayından sonra sahilde havaların ısınması, sıcağın ve sineğin artması yanında otların kurumaya yüz tutmasıyla son bulmuştur. Bunun üzerine hayvanlar için yeni taze otlaqlara sahip iç kesimlerdeki Toros sıradağları üzerinde yer alan yüksek, serin yaylalara hummalı bir göç işi başlamıştır.¹⁴⁶ Hayvanları sa-

134- M. Seyirci, a.g.e., s. 57.

135- M. Türktaş, a.g.m., s. 456-457.

136- İbrahim Erdal, "*Anamur'da Yerleşik Yörük Türkmen Aşiretleri ve Kıbrıs'a İskânları Konusu*", Anadolu'da Yörükler Tarihî ve Sosyolojik İncelemeler, Ankara 2007, s. 100.

137- A. Oğuz Korum, "*Alanya Yörüklerinin Toprağa Yerleşmesi*", Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri 1992-1993-1994-1995, Alanya 1996, s. 275.

138- M. Türktaş, a.g.m., s. 457. İ. Erdal, a.g.m., s. 101.

139- İ. H. Konyalı, a.g.e., s. 269.

140- M. Türktaş, a.g.m., s. 456-457.

141- M. Türktaş, a.g.m., s. 457. İ. Erdal, a.g.m., s. 101.

142- C. Türkay, a.g.e., s. 191.

143- M. Seyirci, a.g.e., s. 71.

144- M. Seyirci, a.g.e., s. 50.

145- M. Seyirci, a.g.e., s. 54-55, 62-63.

146- M. Seyirci, a.g.e., s. 4.

hilin sıcağından ve sineğinden kurtarmak için oldukça erken yaylaya gitmek gerekmektedir. Yaylaya göçün en yoğun yaşandığı dönem Mayıs ayının ilk haftasıdır. Bir tarafta koyun, keçi ve sığırlar diğer tarafta at, eşek, katır ve deve sırtında eşyalarla yapılan göç yaz döneminde yaylaya; kış döneminde kışlağa dönüşümlü olarak meşakkatli bir şekilde devam etmiştir.¹⁴⁷

Yörüklerin, yaylak ve kışlak sürecinde hayvanlarını otlattıkları alanlarda, yerleşik köylülerle münasebetleri kaçınılmazdır. Özellikle sahil bölgesinde yer alan köylüler, yaz dönemlerinde hayvanlarına bakmakta güçlük çektikleri için koyun, keçi ve ineklerini “*Ölmez Ana*” tabir edilen bir usulle Yörüklerle vermişlerdir. Bu usulde verilen hayvanın sayısı sabit kalır. Ölen olursa Yörük bunu tamamlar. Genellikle aralarında yapılan anlaşmaya göre, ölmez ana usulünde Yörük, mal sahibine on koyun için bir okka yağ, bir okka güz yünü ve bir kuzu; bir sığır için dört okka yağ verir. Ağnam vergisi yarı yarıya ödenir. Bunun dışında kalan masraflar bakıcıya aittir. Diğer taraftan mal sahibi ile malları teslim alan arasında bazı değişiklikler yapılabilir. Eğer sürü büyük ise bu riski göze alacak adam bulanamadığı için kahya tutma usulü vardır. Sürü sahibi, hali vakti yerinde kendisine bir şey emanet edilebilecek vasıfta birisini sürüsünün idaresi için belirli bir ücretle kahya tayin eder. Kahya, yayla ve kışlak arasındaki süreçte sürüye çoban tutar ve sürüyü mal sahibi adına idare eder. Bu usulde hayvanların bütün geliri mal sahibine aittir. Sayım vergisi, köpek işesi ve çoban ücreti de mal sahibi tarafından ödenir. Sürü sahibi sürünün miktarına göre pazarlıkla para öderken aynı zamanda pazarlık harici olarak, kahya'nın evinin işesi için ihtiyacı kadar buğday ve bir miktar para verir. Yaylaya göç sırasında burunlarından damgalanan hayvanlar kahyaya teslim edilirken, kahya da, eğer ölen hayvan olmuştusa burunlarından damgalı derileri muhafaza ederek yayla dönüşünde mal sahibine teslim eder.¹⁴⁸

Dölü yarıya usulü vardır ki, aynı ölmez ana usulüne benzer ancak burada doğan yavrular her sene yarı yarıya paylaşılır ya da bir sene asıl mal sahibinin diğer sene sürüye bakanın olur. Bu uygulamada mal sayısı sabit kalmaz artabilirde azalabilirde. Yörükler arasında yardımlaşmanın ön planda tutulduğu Sürü keşik'i olarak adlandırılan bir uygulama daha vardır. Bu uygulama süt keşik'i ve gütme keşik'i olarak ikiye ayrılır. Süt keşik'inde hayvan sahipleri, hayvanların yattığı eğerde süt veren malları oranında gün kadar her biri sırayla gider sütleri sağlar. Bu uygulama sadece süt ile sınırlıdır. Gütme keşik'inde ise ellerindeki hayvanları birleştirirler mal oranında gün kadar sırayla hayvanları güderler.¹⁴⁹ Diğer taraftan Anamas bölgesine çıkan

Yörükler arasında yaz döneminde sütler azaldığı zaman komşular arasında sıra ile süt değişimi yapılır. Bu aslında azalan sütü, peynir ve diğer ürünleri yapabilecek kadar miktara ulaştırmaktır. Bu değişim işi değişik olarak adlandırılır. Yörükler arasında yardımlaşma yoluyla herhangi bir işin kısa sürede bitirilmesi için Badaşık adı verilen usul vardır ki imece usulüyle aynıdır.¹⁵⁰

Antalya Yörükleri, batıdan doğuya uzanan Toros sıradağları üzerinde yoğunlaşmışlardır. İç Anadolu bozkırlarının güney sınırı ile Göller bölgesi, yaylaların bulunduğu yerlerdir. Bu bölgedeki Yörükler, kışlak olarak daha çok dağların sahil kesimlerine doğru, güney yamaçlarından aşağıdaki vadi ve ovaları kullanırlarken, yaylak olarak Anadolu'nun iç kesimlerine doğru bakan dağların eteklerindeki veya dağların yayvanlaştığı yerlerdeki yaylaları kullanmışlardır.¹⁵¹

Antalya Yörükleri, Toros dağları üzerinde yer alan yaylalara yine Torosları aşan önemli geçitleri kullanarak ulaşmışlardır. Gazipaşa içerisinde yer alan Yörükler, Yunt, Gökkuzuluk, Topseki, Feslekan, Karatepe, Çalttaş, Cavırkırdığı ve Barcın yaylasına çıkarlar.¹⁵² Sarıveliler ile Alanya sınırları içerisinde kalan Barcın yaylası, Anamur, Gazipaşa ve Alanya Yörüklerinin yaz döneminde buluşup, ortak olarak yayladıkları bir yayladır.¹⁵³

Alanya Yörükleri, yaylalarına ulaşırken beş ayrı yol kullanırlar. Gündoğmuş yolu, taştan yolu, Dim yolu, Koçdavut yolu ve Sapandere yolu üzerinden yaylalarına ulaşırlar.¹⁵⁴ Bu göç yollarını kullanan Alanya Yörükleri, Söbüçimen, Kızlarkırdığı, Eşekkırdığı, Köprübaşı, Gören, Samsa, Tosmur, Akdağ, Susuzdağı, Yunt, Gevre, Çayarası, Söğüt, Topsekisi, Türbelinas ve çevresindeki yaylalara çıkarlar.¹⁵⁵ Alanya ile Manavgat arasında yaşayan Yörüklerin bir bölümü Güzelbağ, Kemerköprü ve Kırkdönmeler güzergahından; bir kısmı da batıda Ali köprüsü yolu ile Gündoğmuş'un kuzeyinde yer alan Geyik dağı çevresindeki Yenicepazar, Eğrigöl, Karıngöl, Söbüçimen ve Oğuz yaylasına; Selahattin Derbenti-Emir Hasan geçitleri üzerinden gidenlerde Akseki ötesindeki Nodar ve Seydişehir yörelerine çıkarlar.¹⁵⁶ Ayrıca Barcın yaylası da Alanya Yörükleri

nomik Uygulamalar”, Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri III, Alanya 2004, s. 83.

150- Bu bilgilerin alındığı kişi, Emine Ak, 1949 doğumlu, Okur-yazar, ev hanımı, Gebiz-Serik. Karakoyunlu Yörüklerinden olup, sürüsü ile birlikte hâlâ Anamas Sorkun yaylasına çıkmaktadır.

151- İlhan Şahin, **Osmanlı Döneminde Konar-Göçerler**, İstanbul 2006, s. 59-60.

152- M. Seyirci, a.g.e., s. 57-58, 74.

153- Mustafa Ertaş, **“Alanya ve Toroslar’da Halk Kültüründen Damlalar”**, Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri 1992-1993-1994-1995, Alanya 1996, s. 253.

154- Alanya Yörükleri göç yolları ve konakları için bkz. Oğuz Korum, “Alanya’da Yayla Göçü”, Alanya 1. Tarih ve Kültür Semineri, Tarihsiz, s. 30-32.

155- M. Seyirci, a.g.e., s. 56.

156- Giray Ercenk, **“Antalya Bölgesi Yörükleri Göç Yolları”**, I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı (Yö-

147- M. Selekler, a.g.e., s. 165. Hüseyin Çimrin, **Antalya Folkloru**, 2. Kitap, Antalya 1991, s. 151.

148- M. Selekler, a.g.e., s. 151-153. Ölmez Ana usulü için ayrıca bkz. H. Çimrin, a.g.e., s. 158.

149- M. Nuri Gönüllü, **“Alanya ve Çevresinde Bazı Zirai Eko-**

tarafından kullanılan bir yayladır.¹⁵⁷

Manavgat ile Köprüçayı arasında yaşayan Yörüklerin bir kısmı Kesikbeli yolunu; diğer kısım ise Emedin Beli yolunu izleyerek bölgede yer alan yaylalara ulaşmışlardır.¹⁵⁸ Bu yöredeki Yörükler beş farklı göç yolu üzerinden bu geçitleri aşarak Kuyucak, Gölcük, Küpe dağı, Gencek, Zekerye, Huğlu, Yörük köyü, Melik, Anamas, Ketenlik, Sülek, Çatayağı, Merdiven, Yenicepazar, Göktepe, Toka, Eynif, Aliefendi, Gembos, Körmenlik, Çamurluk, Çataloluk ve Dumanlı yaylalarına çıkmışlardır.¹⁵⁹

Köprüçayı ile Aksu çayı arasında kışlayan Yörükler, Sanlı beli yolu ile Kırkgeçit yolunu kullanarak Anamas, Sultandağı ve Akşehir'e kadar uzanan bölgedeki yaylalara çıkmışlardır.¹⁶⁰ Anamas yaylaları olarak bilinen yaylalar Isparta'nın Eğirdir, Aksu, Yenişarbademli, Şarkıkaraağaç, Yalvaç ve Gelendost ilçelerinin çevrelediği sınırlar içerisinde yer almaktadır. Sorkun, Eğriceöz, Senitli, Keşli, Göçeri, Çatmalıpınar, Kayapınarı, Karacalar, Üçkuyu, Başkuyu, Yemektaş, Akarca, Sağırtaş, Kuvvetalanı, Söbüova, Bodas, Kızılova, Yelibel, Ortabelen veya Deliktaş, Çilpen, Kemikli, Yartlan, Dokuzkuyu, Taşlıgöl, Akbel, Mezaralanı, Yaylacık, Çayır, Kızılkılık, Kozanboğazı, Çukurpınar, Yağlıçukur, Eşekalanı, Sarıalan, Köklü, Körmenlik, Melikler, Sayacak, Çobantaşı ve Çamova Anamas yaylaları silsilesi içerisinde yer alan yaylalardır. Bütün bu yaylalar birbirleriyle sınır komşusu olup, bir yaylanın sınırının bittiği yerde bir diğeri başlamaktadır.¹⁶¹

Aksu çayının batısında ve Antalya Döşemealtı'nda yaşayan Yörükler, Döşeme boğazı ve Yenice boğazı yollarını izleyerek Korkuteli Hacıbekar ve Söbüce yaylasına, daha batıda Kızılcadağ'a çıkarlarken bir kısmı da Söbüce'nin kuzeyinde yer alan Kapaklı yaylasına çıkmışlardır.¹⁶² Bir grupta Burdur'un Tefenni ve Karamanlı yakınlarındaki Eşeler dağı yakınlarında yaylamıştır.¹⁶³

Finike ve Kumluca düzlüklerinde kışlayanlar Kızılcadağ'ın Elmalı'ya bakan yüzlerindeki yaylalara

rükler) Sempozyumu Bildirileri 25-26 Nisan 1994 Antalya, Ankara 1996, s. 135.

157- Mustafa Ertaş, "*Alanya-Barcın Yaylasında Alanya Yörükleri ve Çevresi*", Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri III, Alanya 2004, s. 185.

158- G. Ercenk, a.g.m., s. 135.

159- Bölgede takip edilen göç yolu güzergahları ve çıkılan yaylalar için bkz. M. Seyirci, a.g.e., s. 55-56, 63-66. G. Ercenk, a.g.m., s. 135.

160- G. Ercenk, a.g.m., s. 136.

161- Bu bilgilerin alındığı kişi, Hüseyin Ak, 1957 doğumlu, ilkökul, Hayvancılık, Gebiz-Serik. Töngüslü Yörüklerinden olup, hayvanlarıyla birlikte hâlâ Anamas Sorkun yaylasına göçmektedir. Ayrıca bkz. M. Seyirci, a.g.e., s. 88-89. Süleyman Sükûti Yiğitbaşı, Eğirdir-Felekâbad Tarihi, İstanbul 1972, s. 122-123.

162- G. Ercenk, a.g.m., s. 136.

163- M. Seyirci, a.g.m., s. 195. M. Seyirci, a.g.e., s. 5.

çıkarlarken, Kaş Yörükleri, Akdağ ve Susuz dağlarının üzerindeki yaylalara ve Dereboğazı'na çıkmışlardır.¹⁶⁴ Kemer ve Çamyuva'dakiler Üçoluk, Belen yaylasına; Finike ve Kumluca'dan Beydağı yaylasına; Kemer Beycik ve Çıralı köylüleri Emzik Çeşme yaylasına; Güzörenliler Karagöl yaylasına, Kumluca Toptaş ve Beşikçi köylerinden çıkanlar Göllü yaylasına; Kemer ve Kumluca-lılar Altınyaka veya diğer adıyla Gödene ve Söğütçuması yaylasına çıkmaktadırlar. Bu yaylaların çoğu bugün Yörüklerden ziyade yazlık dinlenme yeri ve turizm amacıyla kullanılmaktadır.¹⁶⁵

Yörükler, yaylaya göç ederlerken yerleşiklerle birtakım çatışmalar yaşamışlardır. Yörüklerin yerleşiklerle olan çatışması genellikle yaylak ve kışlak sürecinde yer tutmak, otlak sahibi olmak yanında ekili arazilere Yörüklerin verdiği zararlardan kaynaklanmıştır.¹⁶⁶ Yörükler, yaylaların kendilerine ait olduğunu iddia ederlerken bölgede yer alan köylüler de yaylaların kendi hudutları içerisinde yer aldığını ileri sürmüşlerdir. Bu vesileyle Yörüklerden otlak parası almak istemişler ve tepkiyle karşılaşmışlardır. Bu çatışmalar her zaman bir taraf için öteki sorununu gündeme getirmiştir. Yerleşikler Yörüklerle, Yörükler de yerleşiklere aşağılayıcı bir gözle bakmışlardır. Bu süreçte yaşanan çatışmalarda taraflar öteki sorununa karşı birbirlerine kenetlenmiştir. Yayla köylüleri: "Allahın yörüğü..." tabirini kullanırlarken; Yörükler de: "Yayla köylüsü değil mi? Beyni soğuk olur" diyerek birbirlerini aşağılamışlardır.¹⁶⁷

Yerleşiklerle Yörükler arasında bu çatışmalar yaşanırken Osmanlı döneminde devlet, Yörükler açısından birtakım tedbirleri almak zorunda kalmıştır. Devlet kaynaklarının korunmasından orduya eşya nakline ve eşkıyaların cezalandırılmasına kadar her alanda hizmetleri bulunan Yörükler bazen bulundukları alanlarda rahat durmamışlardır. Bahar döneminde sahilten yaylalara çıkarlarken hayvanlarını göç yolları üzerindeki tarlalara, bağlara ve bahçelere saliverip, zararlar verdikleri gibi yerleşik halkın mahsullerini zorla almışlar ve yolcuların yollarını kesip, pek çok kişiyi de öldürmüşlerdir. Devlet huzursuzluk çıkaranları iskan ve sürgünle uslandırmaya çalışmıştır. İçel, Alaiye ve Teke yöresinde eşkıyalık yapan Yörükler 1712'de Kıbrıs'a sürülmüşlerdir.¹⁶⁸ Bu sürgüne rağmen Yörüklerin bazıları kaçmış, bazıları da yolda gemilerin reislerini öldürerek geri Anadolu'ya çıkmışlardır. Sürgün işinde devlet başarılı olmayınca bu defa 1716'da yerlerinde rahat durmaları kaydıyla Kıbrıs'a sürgünden vazgeçilmiştir. Osmanlı devleti döneminde farklı alan-

164- M. Seyirci, a.g.e., s. 5.

165- C. Sarı-Y. Tepeli, a.g.m., s. 494-496.

166- İ. Şahin, a.g.e., s. 19.

167- Yerleşik-Yörük çatışmasında ilginç saptamalar için bkz. O. Aktan, a.g.m., s. 4-5.

168- Yücel Özkaya, *XVIII. Yüzyılda Osmanlı Kurumları ve Osmanlı Toplum Yaşantısı*, Ankara 1985, s. 164, 168. Yörüklerin verdikleri zararlar için ayrıca bkz. M. Ak, a.g.t., s. 14.

lara gerçekleştirilmek istenen sürgün ve iskan uygulaması devam etmekle birlikte Yörüklerin, devletin bu yaklaşımına karşı direnmeleri üzerine çoğu zaman barışsızlıkla neticelenmiştir.¹⁶⁹

İskan politikasının önem kazanmasında çeşitli faktörler vardır. Uzun süren savaşlar nedeniyle oluşan ekonomik sıkıntılar, vergilerin artırılmasını ve yeni vergiler konmasını gerekli kılmıştır. Boş alanları tarıma açmak amacıyla yine Yörükler iskana tabi tutulmuşlardır. Diğer taraftan iskanla başıboş Yörüklerin eşkıyalıklarını önlemek, yerleşiklere verdikleri zararlara son vermek, boş alanları imar ederek şenlendirmek ve tarıma açmak, yeni kurulan köy, kasaba ve derbent gibi yerlerin nüfus potansiyelini arttırmak amaçlanmıştır. Yörüklerin yaylak ve kışlaklarına iskanları, sürgün yoluyla yapılan iskanlar ve Yörüklerin kendiliğinden yerleşmeleri şeklindedir. İskan politikası çoğu zaman amacına ulaşmamıştır. Buna sebep olarak iskan alanlarının iyi seçilemeyişi, Yörüklerin hayat tarzlarına uygun yerlerin verilmemesi, tarım için verilen toprakların verimsizliği, idarecilerin anlayışsız tutumları gösterilebilir. Buna karşılık iskan işi olumlu gelişmelere de sahne olmuştur. Yörüklerin yaşadıkları alanlarda kurulan köyler ve mezralar Yörükler için cazip hale getirilmiştir.¹⁷⁰

Cumhuriyet döneminde de çıkarılan kanunlara rağmen Yörüklerin yerleştirilmesi hususunda tutarlı bir politika tespit ve takip edilememiştir. Bir anlamda Yörükler kendi başlarının çaresine bakmak zorunda kalmışlardır.¹⁷¹ Bu dönemde ekonomik gelişmelere paralel olarak yaşanan tarım alanındaki gelişmeler sonucunda Yörük'lerin hareket sahası daralmıştır. Özellikle ekili-dikili alanların artması üzerine otlaklar azalmış, hayvanları besleme ve koruma zorlaşmıştır. Hayvancılığın eskisi gibi kârlı olmaması, orman kanunlarının Yörükleri sıkıntıya sokması, göç yolu üzerinde yol ve bekçilik ücretleri talep edilmesi, okuma-yazma kavramına önem verip çocuklarını okutmak istemeleri, bir köye yerleşildiğinde köyün otlaklarından rahatça faydalanma düşüncesi yerleşmede etkili olmuştur. Bu nedenlerle Yörük'te çevresine uyum sağlamak zorunda kalmış, toprak satın alarak kışlak alanlarına yerleşmiştir. Bu dönemdeki yerleşme çoğu zaman kendiliğinden olmuştur.¹⁷²

Antalya Yörüklerinin büyük çoğunluğu bugün tamamen yerleşik hayata geçmiştir. Uğraş alanları büyük oranda tarım olmakla birlikte yaylalara hayvanlarıyla göçen Yörük sayısı her yayla için üç beş çadırı geçmez. Diğer taraftan bugün yaylalar, tamamen yerleşik hayata geçenler tarafından yaz döneminde sıcaklığın etkisinden kurtulmak için dinlenme yeri olarak kullanılmaktadır. Geçmişte yaylak ve kışlak arasında yapılan göç-

te en büyük vasıta develer olmuştur. Göç mevsimi gelince başlayan hazırlıklar neticesinde atlar ve merkep-ler nallanmıştır. Kadınlara sarı çizme, mücessem denilen başörtüsü, kırmızı pazen elbiselik alınmış, kahve, şeker ve sabun gibi günlük ihtiyaçlar tamamlanmıştır. Değirmene gidilerek yolluk un yapılmış, tüfekler tamir ettirilmiştir. "Yörüğe göç demektense bir göç çekivermek yeğdir" sözünden hareketle kediye, tavuğa, çocuk beşiğine kadar her şey develere yüklenerek yaylanın yolu tutulmuştur. Yörükler arasında "Göç yolda düzelir" sözü hep söylenegelmiştir. Tülü deve ve maya, deve katarının en önüne katılarak evin en genç kadını en yeni ve süslü elbiselerini giyerek göç katarını çekmekle yükümlüdür. Göçe yaşlı bir erkek at veya eşek üzerinde refakat etmiştir.¹⁷³

Yörük göçü içerisinde develerin yüklenmesinden göç yolunda çekilişine, birbiri ardına tirkenmesine kadar bir gösteriş hakim olmuştur. Develerin üzerine ala kilimler atılmış, develer, ziller, çanlar ve boncuklarla süslenmiştir. Develerin donanımları da çok önemlidir. Havut, deve başlığı, çanlar ve kolanlar önemli deve donanımlarıdır. Göç esnasında develere takılan çanların çıkardığı sesler göçe ayrı bir ahenk katmıştır. Göç yolu üzerinde belirli menzillerde konaklama merkezleri her zaman bellidir. Üç dört saatte bir konaklanır. Konaklaya konaklaya ortalama on-on beş günlük bir süreç sonrasında yaylaya ulaşılmıştır.¹⁷⁴ Göç sırasında Yörüklerin sürüleri önden giderken, ağırlıklar yani eşya yüklü deve katarları arkadan gelmiştir. Böylece yolda önde giden sürüde ayağı kırılan, topal olan veya hastalanan hayvanları taşımak için arkadan deve, eşek ve at ile gelenlerin yardım ve desteği sağlanmıştır.¹⁷⁵ Günümüzde yaylaya göç vasıtası olarak kullanılan develer yok olmakla birlikte göçlerin şekli değişmiştir. Develerin, atların, katırların ve eşeklerin yerini traktörler ve kamyonlar almıştır. Geleneksel göç tarzı yaşlılar arasında özele anlatılarak anılarda kalmıştır. Motorlu araçlarla eşyalar ve ev halkı yaylaya çıkarırken, hayvanları birkaç kişi eski göç yolları üzerinden otlatarak yaylalara çıkarmaktadırlar.¹⁷⁶

Yaz döneminde Toroslar üzerindeki ve iç kesimlerdeki yaylalara çıkan Yörükler, koyunlarından keçilerinden elde ettikleri sütü, peyniri, yağı, keşi, çökeleği, loru, yünü, kılı, deriyi yaylalara yakın pazarlara götürerek satmışlar ve ihtiyaçlarını karşılamışlardır. Hayvanlarının kuzularını ve oğlaklarını ise yaylalara çıkan

173- Antalya'da yayla göçü ve yapılan hazırlıklar için bkz. Süleyman Fikri Erten, *Antalya Tarihi*, İstanbul 1940, s. 136-138. M. Selekler, a.g.e., s. 170.

174- M. C. Doğan-M. S. Doğan, a.g.e., s. 78-79.

175- Ali Çelik, *Bir Yörük Çocuğunun Sergüzeşt ve Yörüklerin Dünyası*, Isparta 2006, s. 37.

176- Atilla Erden, *"Günümüz Toros Yörüklerinden İzlenimler"*, I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı (Yörükler) Sempozyumu Bildirileri 25-26 Nisan 1994 Antalya, Ankara 1996, s. 145. O. Aktan, a.g.m., s. 19. M. C. Doğan-M. S. Doğan, a.g.e., s. 81.

169- O. Aktan, a.g.m., s. 11-12.

170- M. C. Doğan-M. S. Doğan, a.g.e., s. 9-10.

171- M. Eröz, a.g.e., s. 261-277.

172- O. Aktan, a.g.m., s. 18-19. M. C. Doğan-M. S. Doğan, a.g.e., s. 11.

kasaplara ya da çevrelerinde bulunan pazarlara götürüp ayak usulü olarak adlandırdıkları yöntemle pazarlamışlardır. Güz döneminde Eylül ayından itibaren kısa süreli olarak kaldıkları güzleklerde kışlık ihtiyaçları olan yağı, peyniri ve çökeleği yaptıkları gibi yakınlarındaki pazarlardan kuru gıdaları da satın alarak kışlık hazırlıklarını da tamamlamışlardır.¹⁷⁷

Yörüklerin beslediği en önemli hayvanlardan biri de deve'dir. Deve göç esnasında yük taşımasında kullanılan bir hayvan olması yanında düzenlenen deve güreşleri halk eğlencelerinden biri olmuştur. Günümüzde hâlâ Güney Marmara, Ege ve Batı Akdeniz bölgesinde yaygın olarak deve güreşleri yapılmaktadır.¹⁷⁸ Hayvancılık alanında ekonomiye önemli katkıları olan Yörükler, deve yanında koyun, keçi, sığır ile birlikte yük hayvanı olarak deve, at, katır ve eşek yetiştirmişlerdir. Sadece hayvancılıkla yetinmemişler yaylak ve kışlaklarında kendilerine yetecek kadar ziraatla da uğraşmışlardır. Hayvancılıkla uğraşan Yörükler, kendi ihtiyaçları yanında ürettikleri bu ürünlerle şehirlerin ihtiyaçlarını da karşılamışlardır. Yörüklerde besledikleri ve avladıkları hayvanlara bağlı olarak birtakım yan sanayi ürünlerini kendilerinin ürettiklerini görmek mümkündür. Deriden yapılan çarık, su ve ayran tuluğu, su kovası, gocuk bunlardan bazılarıdır. Yine halı ve kilim dokuma kavramı da gelişen bir diğer yan sanayi dalıdır.¹⁷⁹ Aynı zamanda Yörükler, besledikleri at, deve, keçi ve koyun gibi hayvanların hastalıklarını yine kendi yöntemleriyle başta bitkiler olmak üzere çeşitli yöntemlerle tedavi etmeye çalışmışlardır.¹⁸⁰

Yörükler, sadece hayvan yetiştiren, kendisi için çalışan insan topluluğu değildir. Onların Osmanlı döneminden beri yükümlü oldukları hizmetler ve ödedikleri vergiler vardır. Besledikleri hayvanların sayısına göre alınan vergiler ve sürü başına alınan ağıl vergisi, otlak vergisi, yaylak ve kışlak vergisi başlıca ödedikleri vergilerdir.¹⁸¹ Selçuklular ve Osmanlılar döneminden beri vergi ödeyen Yörükler, milli ekonomiye önemli miktarda katkıda bulunmuşlardır. Osmanlılar döneminde ödenen vergiler bugün kalkmıştır. Bugün Yörükler, yaylak, kışlak ve güzle için otlak bedellerini bulundukları mekanların köy sandıklarına ödemektedirler.¹⁸² Yörükler diğer taraftan Osmanlı döneminde devlet için bazı görevleri yerine getirmekle de yükümlüydüler. Önemli geçit ve yolların güvenliği ni sağlamak, yol yapım ve onarımında çalışmak, köp-

rü, kale ve liman yapımı, kervanların korunması ve sefere giden orduya yardım konusunda görevlendirilmişlerdir. Savaş veya barış zamanlarında devlet adına taşınacak malzemelerin taşınması için başvuru alan ilk adres Yörüklerdir. Deve kervanlarıyla limanlardan iç kesimlere ve pazarlara malları sevk ettikleri gibi şehirlerin ihtiyacı olan mahsulleri de onlar taşımışlardır. Maden ocaklarının erzak ihtiyacı yanında madenleri, işlenecek olan alana yine onlar götürmüşlerdir. Ordunun mühimmat, cephanesi ve erzak ihtiyacını taşımışlardır. Pazarlara ve şehirlere nakledilen mallardan ücret alırlarken devlet için yerine getirdikleri hizmetler karşılığında devlete ödedikleri vergilerin tamamından veya bir kısmından muaf tutulmuşlardır.¹⁸³

Ekonomik olarak hayvancılıktan tarıma kadar pek çok alanda kendi ihtiyaçlarını karşılayan Yörükler, yiyecekleri yanında giyeceklerinin çoğunu da kendileri üretmişlerdir. Günlük gereksinimlerini karşılamak üzere ördükleri çoraplar, kazaklar, yaptıkları oyalar ve yarıklar, işledikleri deriler ve çarıklar, dokudukları yün kumaşlar, kilimler, torbalar, çullar, sandık işlevi gören heybeler, sicimler, kolanlar ve çuvallar geleneksel el sanatlarının orijinal örnekleri olarak günümüze ulaşmıştır.¹⁸⁴ Yörükler özellikle dokudukları halı ve kilim üzerine işledikleri ve yarış adı verdikleri motiflerde kendi kültürel unsurlarını kullanmışlardır.¹⁸⁵ Halı ve kilim dokuma alanında kuzu yünü ve güz döneminde koyunlardan kırılan yünler eğrilerek kök boyalarla¹⁸⁶ veya hazır boyalarla boyandıktan sonra kullanılmıştır. Sanat alanında gelişmiş sumak, cicim ve düz dokuma tekniği ve kök boya tekniği bilinmesine rağmen günümüzde kök boya kavramı bırakılmıştır.¹⁸⁷

Antalya yöresinde Yeşilbarak köyünde farklı model ve motiflerin yer aldığı yeşilbarak kilimleri dokunmaktadır. Bu kilimlerin kirman ipi yerine hazır ip kullanılarak dokunması eski önemini kaybettirmiştir.¹⁸⁸ Antalya merkez Döşemealtı düzlüğünde bulunan Yörüklerin yerleştiği Kovanlık, Aşağıoba, Ekşili, Killik, Yağca ve Çıgılık köylerinde Döşemealtı halısı adı altında bölgeye özgü bir halı dokunmaktadır. Antalya ve ilçelerinde dokuma kavramının yaygınlık gösterdiğini görmek mümkündür. Bu yaygınlığın temelinde yatan Yörük

177- M. Seyirci, a.g.e., s. 4-5. H. Çimrin, a.g.e., s. 153.

178- Celal Erdem, *"Halk Eğlencelerinde Deve Güreşlerinin Bölgesel Turizmdeki Yeri"*, Türk Halk Kültürü Araştırmaları 1998, Ankara 2000, s. 21.

179- Z. Kazıcı, a.g.e., s. 169.

180- A. Rıza Gönüllü, *"Alanya Folklorunda Veteriner Hekimliği"*, Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri III, Alanya 2004, s. 296-298.

181- Yörüklerin Osmanlı devleti döneminde ödedikleri vergiler için bkz. M. Eröz, a.g.e., s. 233-236. Z. Kazıcı, a.g.e., s. 171.

182- M. Eröz, a.g.e., s. 236.

183- Z. Kazıcı, a.g.e., s. 173. M. Eröz, a.g.e., s. 225-229.

184- Tülay Er, *"Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Batı Alanya Yörükleri"*, Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri 1992-1993-1994-1995, Alanya 1996, s. 361.

185- Hilmi Dulkadir, *"Türk Dokumalarının Coğrafi Dağılımı Üzerine Görüşler"*, V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Maddi Kültür Seksiyon Bildirileri, Ankara 1997, s. 159-160.

186- Kök boya kavramı için bkz. Aysen Soysaldı, "Doğal Boyacılık ve Metodoloji", Türk Halk Kültürü Araştırmaları 1998, Ankara 2000, s. 59.

187- A. Erden, a.g.m., s. 145.

188- Ahmet Topbaş, *"Yeşilbarak Kilimciliği"*, I. Antalya Yöresi El Sanatları Sempozyumu Bildirileri 16 Ekim 1988, Antalya 1999, s. 107-111.

kültürü ile iç içe olmaktır.¹⁸⁹ Bu halıyı bölgeye getiren Karakoyunlu Yörükleri olmakla birlikte zamanla Karakoyunlular yanında Yeniosmanlı Yörükleri de dokumaya başlamış ve bölgede yaygınlaşmıştır.¹⁹⁰ Dokuma alanında zengin bir çeşitliliğe sahip olan Karakoyunlu Yörük kadınları zili, baldırlı, külahlı, kara kilim, ala kilim ve hasanca kilimi başta olmak üzere dokuma alanında en iyi kilimleri dokumuşlardır.¹⁹¹ Töngüşlü Yörükleri arasında da farklı ebatlarda kırmızılı namazlağ, kavalı namazlağ, cingilli namazlağ, kavalı kilim, depeli kilim, azık torbası, heybe, oturgan çuval ve esbab çuvalı gibi farklı dokumaları görmek mümkündür.¹⁹² Gazipaşa Karatepe köyüne yerleşen Bahşiş Yörükleri kilim dokuma alanında epeyce maharet sahibidirler. Zili başta olmak üzere sandıklı alaçuval, koçboynuzlu alaçuval, çırnaklı namazlağ, sığırtmaç heybe, kara çul, boncuk kilimi ve harda kilimi Bahşiş Yörüklerinin dokumalarından bazılarıdır. Deve gözlü zilisi, kara dallı zilisi, sarı bağılı zilisi, yan eğer kaşı zilisi, top eğer kaşı zilisi gibi zili dokuma alanında farklı türler mevcuttur. Kilimler üzerindeki her bir motifin farklı bir anlamı vardır. Koçboynuzu motifi gücü, elibelinde motifi doğurganlığı, hayat ağacı motifi hayata bağlılığı simgeler.¹⁹³ Alanya Yörüklerinin dokumaları da çeşitlilik arz eder. Alanya Yörükleri dokudukları seccadeleri, kocaala, uçaklı, dokuzkollu ve gözala olarak adlandırmışlardır. Zililer ise kara zili, aynalı zili, eyerkaşı zili ve dokuzlu zili gibi türlerden oluşmaktadır. Kilimler ise üzerindeki motiflere göre adlandırılmıştır. Yoz kilim, delikli kilim, geydirmenalı kilim, aynalı salma, kirtme kilim, üzümlü salma, çubuklu ala kilim ve üçlü ala kilim olmak üzere zengin bir çeşitliliğe sahiptir. Ayrıca alaçuval, un çuvalı ve heybe dokunmaktadır.¹⁹⁴

Dokuma kavramı sadece halı ve kilim ile sınırlı değildir. Dokumaların çoğunu Yaz döneminde yaylaya çıktıkları dönemlerde kadınlar yapmışlardır. Yörüklerin hayatında kadının önemli bir yeri vardır. Yaylakta ve kışlakta ev olarak kullandıkları kıl çadırı ıstar adı verilen ağaçtan yapılmış düzeneğe Yörük kadınları kendileri dokumuşlardır. Kilimi, halıyı, heybeyi, seccadeyi, ihramı, sofrayı, çuvalı, çulu, kolanı, sicimi, pamuktan iç gömleğini kadın dokumuş; keçe ve kepe-neği kadın yapmıştır. Koyundan ve keçiden kırkılan yünü, kılı temizleyip, yay'da atarak kirmen'de eğirip

çark'ta bükerek ihtiyacı olan alanda kullanan kadındır. En kaliteli yünü seçerek hazırlayıp, çulhalıkta dokuyarak kumaş haline getirip, kapan'da tepildikten sonra ceket ve pantolon olarak diken yine kadın olmuştur. Bütün Yörük topluluklarında kadınların her alanda dokuma bilgisine sahip olduklarını görmek mümkündür. Konar-göçerliği bırakarak yerleşik hayata geçip tarımla uğraşmaya başladıktan sonra büyük oranda dokuma kavramını da unutmuşlardır.¹⁹⁵

Yörükler arasındaki kültürel canlılık müzik alanında da kendisini göstermiştir. Akdeniz yöresi Yörüklerine has denebilecek boğaz havalarının Yörükler arasında çalındığı bilinmektedir. Boğaz çalma, parmakların gırtlığa bastırılmasıyla çıkarılan seslerden oluşmaktadır. Diğer taraftan Yörükler arasında kaval, düdük, kemençe, cura ve bağlama yaygın olarak kullanılan müzik aletleri olmasına rağmen bugün bu aletleri çalanlar yok denecek kadar azdır. Özellikle kaval ve boğaz havasını çalan birisini bulmak mümkün değildir. Bu müzik aletlerini çalanlar pratik nota bilgisine sahip değillerdir. Kaval çalarken doğaçlama usulü ağır basar. Yerleşmeye paralel olarak doğaçlama usulü müzik aleti kullanma kavramı da sona ermiştir.¹⁹⁶

Yirminci yüzyılın ilk yarısında Yörük kadınlarının giysilerine bakıldığı zaman üç peş entari, paçası boğulmuş don, belden aşağı kısmı don üzerine salınmış yerli bez gömlek, sırtta işlemeli çuha kepe ve kepe biçimi kısa pamuklu hırka ile belde şal türünden kuşaklar bulunmaktadır. Ayrıca göğsü örtecek öncek takmışlardır.¹⁹⁷ Erkekler, başta fes ve üzerine sarık sarmaları, belde kuşak ve kuşak arası silahlık bulunması, üzerlerine kebe ve salta giymeleri yönüyle yerli köylülerden ayrılmışlardır. Zengin olanlar, Başına fes veya abani sarık sarmış, beline şal ve ipek Alaiye kuşağı kuşanmış, menevrek, fasüne, kazmir veya çuhadan elifi şalvar ve kazmirden ceket; çarık, körüklü çizme, kundura ve iskarpın giymişlerdir. Bugün bu giyim tarzı yerini başta köşeli şapka, üstte ceket, ayakta şalvar ve çoğunlukla pantolon ile ayakkabıya bırakmıştır.¹⁹⁸ Yörükler arasında kullanılan geleneksel giysiler yok almaya yüz tutmuştur. Sadece yaşlılar arasında kısmen eski geleneksel giysileri giyenler vardır. Yörükler yerleşme sürecinde modern zamanların nimetlerinden faydalanırken gençler arasındaki giyim tarzının bugün yerleşiklerden herhangi bir farkı yoktur.

189- Naci Özcan, "Antalya El Sanatlarına Genel Bir Bakış", I. Antalya Yöresi El Sanatları Sempozyumu Bildirileri 16 Ekim 1988, Antalya 1999, s. 57-59.

190- Nermin Çolak, "Bir Döşemealtı Halısı", I. Antalya Yöresi El Sanatları Sempozyumu Bildirileri 16 Ekim 1988, Antalya 1999, s. 23.

191- Bu bilgilerin alındığı kişi, Emine Ak, 1949 doğumlu, Okur-yazar, Ev kadını, Gebiz-Serik.

192- Musa Seyirci, "Antalya'da Oturan Töngüşlü Yörükleri ve Dokumaları", V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Maddi Kültür Seksiyon Bildirileri, Ankara 1997, s. 374-378.

193- M. Seyirci, a.g.e., 78-81.

194- Musa Seyirci, "Alanya Dokumaları", Alanya 1. Tarih ve Kültür Semineri, Tarihsiz, s. 83-84.

195- Yörüklerde kadının aile içindeki rolü için bkz. M. Seyirci, Batı Akdeniz'de Yörükler..., s. 199. M. C. Doğan-M. S. Doğan, a.g.e., s. 71-72. Yörüklerde dokuma kavramı ve sanat anlayışları için bkz. Ulla Johansen, 50 Yıl Önce Türkiye'de Yörüklerin Yayla Hayatı, (çev. Muallâ Poyraz), Ankara 2005, s. 136-165. Yörüklerde ıstar ve çulhalık dokumaları için bkz. Ali Rıza Yalman, Cenupta Türkmen Oymakları, c. I, Ankara 1977, s. 246-247. Dokuma kavramı ve dokumada kullanılan aletler için bkz. M. Eröz, a.g.e., s. 171-191.

196- M. Seyirci, a.g.e., s. 137, 152-157.

197- M. Selekler, a.g.e., s. 168.

198- H. Çimrin, a.g.e., s. 154.

Kadınlar tarafından köylerde olduğu gibi dış donu adı verilen şalvar kullanılmaktadır. Eskiden kuzu yününden seçilip dokunan yün pantolon ve ceket artık kullanılmaz olmuştur. Bir anlamda çulfa-lık dokumayı bilenlerde yok denecek kadar azdır. İç gömleği kavramı yok olmuştur. Çarık çok öncelerden kaybolmuştur.¹⁹⁹

Anadolu Yörükleri arasında mesken olarak ala-çık, topak ev ve kıl çadır kullanılmıştır. Kıl çadır, kara çadır veya çul çadır olarak ta adlandırılmıştır. Kara çadır en az üç direkli olmak üzere büyüklüğüne göre yedi direğe kadar olanlar bulunmaktadır.²⁰⁰ Antalya Yörüklerinin kullandıkları çadır, kara çadır olarak bilinen keçi kılından yapılan en az üç direkli çadırlardır.²⁰¹ Eröz, Anadolu'da keçe çadır'ın yerini kara çadırın almasının nedenini nüfus artışı, meraların azalması ve Anadolu'nun koyun beslenmesine Asya kadar müsait olmaması dolayısıyla keçi beslenmesine bağlamaktadır.²⁰² Çadır, burada beslenen keçiye bağlı bir yan ürün olmasına rağmen diğer etkenler göz ardı edilemez. Yörükler Anadolu'da da büyük oranda koyun beslemişlerdir ancak buna rağmen keçi kılından yapılan kara çadırı kullanmışlardır. Antalya Yörükleri- nin hemen hemen tamamının kara çadır kullandıkları göze çarpar. Keçe çadır veya diğer çadır türlerini kullananlar yok denecek kadar azdır. Kara çadır, keçe çadıra göre daha dayanıklı, uzun ömürlü ve kullanım kolaylığına sahiptir. Kara çadır ortalama on-on beş yıl arasında kullanılabilir. Keçe ısladığı zaman suyu bünyesine tuttuğu için ağırlaştığı gibi koku yapar ve iki üç yıl içerisinde çürür. Bu sebeplerle kıl çadır tercih edilmiştir. Keçi beslemeyenler dahi koyunla- rından elde ettikleri yünü keçi kılı ile değiştirerek veya kıl satın alarak çadır dokutup kullanmışlardır. Her çadırın yanında oda adı verilen taştan yapılmış üzeri ar- dıç kabuğu ile kapatılmış tek odalı yerlere rastlamak mümkündür.²⁰³ Alanya bölgesinde yer alan Yörükler kara çadırla birlikte alaçık veya keçe ev adı verilen mes- ken türünü de kullanmışlardır.²⁰⁴

Yörük çadırı içerisinde yerleşim düzeni bellidir. Çadır kurulduktan sonra sağ, sol ve ön tarafı hasır- la, çitle çevrildiği gibi yaylalarda genellikle taştan du- var örülmüştür. Önden bakıldığı zaman Kapı genellik- le sağ taraftan bırakılmıştır. Sol köşeye genellikle yor- gan, yastık ve döşeklerden oluşan eşyalar yığılmıştır. Sol arka taraftan başlamak üzere sağ köşeye doğru ala çuvallar, boz çuvallar, kıl çuvallar veya tırıl çuvallar ile un çuvalları dizilir. Sağ köşede kapı girişinin yanına aynı zamanda kapı kacak ve gazlı ocak yerleştirilmiştir. Günlük kullanılan bir kısım eşyalar ve giysiler çuvallar- da düzgün bir şekilde saklanır. Büyük çadırlar genel- likle orta direğin yanından yük takımlarıyla ikiye bö- lünerek iki oda oluşturulmuştur. İçeriye kamıştan ya- pılmış hasır serildikten sonra hasırında üzerine el ya- pımı keçeler veya kilimler serilmiştir. Çuvalların üzeri el dokuması kilim veya ihramlarla örtülmektedir. Ger- gin bir şekilde kurulan çadırlar yağmur suyunu içeriye almamıştır. Günümüzde çadırların üzerine naylon çe- kildiği gibi eskiden içeride ön ortada etrafı taşla çev- rilerek ateş yakılan ocaklık kalkmış, çadırlar içerisine 1990'dan sonra soba girmiştir. Çıra ile aydınlatmadan gaz lambası yani idareye; bundan da elektrik veya akü ile aydınlatmaya geçilmiştir. Çadır içerisinde yakılan ateşin yerini soba almıştır.²⁰⁵

Her Yörük oymak ve obasının yaylalarında ken- dilerine ait mezarlıkları bulunmaktadır. Göç sırasında ölenler göç yolu üzerindeki mezarlıklara defnedilmiş- tir. Bunun için göç yolu üzerindeki mezarlıklarda her Yörük obasına ait bir mezara rastlamak mümkündür.²⁰⁶

Antalya bölgesinde yer alan Yörük oymaklarının büyük çoğunluğu 1950-1970 arasında sahil bölgesine yakın köy ve beldelerde toprak alıp, evler inşa ederek yerleşik hayata geçmiştir. Dil, kültür, gelenek, görenek ve sanat anlayışlarında Türk kültürünün eski kaynak- larını devam ettiren Yörükler son yıllarda yerleşme ile birlikte hızlı bir değişim içine girmişlerdir. Yaylalara çı- kan Yörük sayısı birkaç çadırı geçmemektedir. Faal Yö- rüklük kavramı Antalya bölgesinde son demlerini ya- şamaktadır. Çok kısa bir süre sonra son kuşakta yayla hayatını bırakınca Yörük kültüründen ve sanat anlayı- şından geleceğe canlı çok fazla bir şey kalmayacaktır.²⁰⁷ Yörükler artık birkaç yüzyıl önceki Yörükler değildir. Çeşitli değişimler ve dönüşümler geçirmişlerdir. Yerle- şik hayata geçiş hayat tarzlarında önemli değişimlere sebep olmuştur. Olumlu gelişmelerin yanında olum- suz etkileri de görmek mümkündür. Saf ve temiz Yö- rük ahlaki yozlaşmaya yüz tutmuş, ağızdan çıkan söz senettir anlayışı unutulmuş, geçimsizlik, yalan, kavgı gibi özellikler yer tutmaya başlamıştır.²⁰⁸

Antalya Yörüklerinde aile kavramına önem veril- miştir. Evlenen erkeklere genellikle yeni ev açılmış an-

199- Eski Yörük giysileri için bkz. Sevil Kişioğlu-Beyhan Pamuk, *"Kızılağaç ve İkiztaş Köylerindeki Yörük Giysilerinden Ör- nekler"*, Türk Halk Kültüründen Derlemeler 2000, Ankara 2004, s. 265-269.

200- M. Eröz, a.g.e., s. 97. Z. Kazıcı, a.g.e., s. 166.

201- Kıl çadırın yapılışı için bkz. M. Eröz, a.g.e., s. 98-105. Kara çadır ve planı için bkz. Ali Rıza Yalman, *Türkmen Oymakla- rı c. II*, s. 419-424. Dokunmuş olan çadır kanatlarının dikile- rek hazır hale getirilişi için bkz. U. Johansen, a.g.e., s. 36-43. Çadır türleri ve dokuma kavramı için bkz. A. Erden, a.g.m., s. 144-145.

202- M. Eröz, a.g.e., s. 97.

203- Bu bilgilerin alındığı kişi, Yusuf Yıldız, 1938 doğumlu, İl- kokul, Hayvancılık, Karadayı-Serik. Karakoyunlu Yörüklerin- den olup hâlâ sahip olduğu sürü ile birlikte Anamas Çayır yaylasına göçmektedir.

204- M. Nuri Gönüllü, *"Alanya Yaylalarında Geleneksel Mes- kenler ve Barınaklar"*, Türk Akdeniz 2000-Belleten, Antal- ya 2001, s. 49,52.

205- Çadır düzeni için bkz. M. Selekler, a.g.e., s. 169.

206- M. Seyirci, a.g.e., s. 25.

207- H. Çimrin, a.g.e., s. 156-158.

208- M. C. Doğan-M. S. Doğan, a.g.e., s. 63-64.

cak baba ocağında en küçük erkek evlat kalmıştır.

Yaylaya göç sürecinde gençler ailelerinin sürdürdüğü bu zahmetli işi yapmamak için direnmişler ya okuyarak iş ve meslek sahibi olmuşlar ya da toprağa yerleşerek çiftçiliği tercih etmişlerdir. Böylece Antalya havalisinde yer alan bütün eski Yörük oymak ve obalarının büyük bir kısmı geçimlerini tarım sektöründen sağlamaya başlamışlardır. Bu yerleşmede tarımdan sanayiye, ticaretten eğitime ve sağlığa kadar her alandaki beklenti etkili olmuştur. Yörükler arasında 1970'ten sonra okuma-yazma kavramına önem verilmiştir. Bu süreçten sonra hemen hemen her Yörük ailesinden mutlaka üniversite okuyan bir gence rastlamak mümkündür. Yaylaya göçmeye devam eden Yörüklerde göç işi, 1970'ten sonra deve yerine kamyon ve traktörlerle gerçekleştirilmeye başlanmıştır. 1980'lerden sonra Yaylalara, kurulan derneklerin çabalarıyla, yolların yapılması ve motorlu araçların artmasıyla deve taşımanın zarureti ortadan kalkmış, Yörükler'in hayatında devenin yerini motorlu araçlar almıştır. Orman köylerine yerleşenler deveyi daha erken dönemlerde terk etmişlerdir. Zira deve aşılanmış ağaçlara zarar vermektedir. Hâlâ yaylaya göçmeye devam eden Yörüklerin her birinin kışı geçirdiği mekanda sahip olduğu arazisinde çiftçilik işleriyle ve büyük oranda seracılıkla uğraştığını görmek mümkündür. Her ailenin serası yanında betonarme evi ve besicilik için büyük ahır bulunmaktadır.

Yörüklerin yerleşme sebebi, tarımdaki gelişmeler ve otlak alanlarında yaşanan daralma gibi gözükse de modernleşme sürecine ayak uydurmalarının gerekliliği hiçbir zaman unutulmamalıdır. Otlak alanlar daralmasa bile Yörüklük aynı şekliyle 19. yüzyıl mantığıyla devam edemezdi. Halen yaylaya göç eden Yörüklerle bakıldığı zaman modern zamanların nimetlerinden faydalanmaya çalışmaktadırlar. Hayvancılık daha bilinçli ve daha teknik şartlarda yapılmaktadır. Kara çadırlarda 1990'dan sonra elektrik, televizyon ve soba yerini almıştır. Tarımdan hayvancılığa Türk insanı her alanda modernleşme sürecinden payını almaya çalışmaktadır. Kültürel değerlerini kaybetmeden, yozlaşmadan bu yapılmalıdır. Son zamanlarda oluşan bakış açısına göre, Yörüklük kavramını kara çadır ve şölen mantığının içerisine sıkıştırmak doğru değildir. Sonuç olarak; arzulanan, Antalya bölgesinde yerleşik hayata geçmiş olan Yörüklerin tekrar eski hayat tarzlarına dönmeleri değil, geçmişleriyle olan kültürel bağlarını koparmadan, mevcut kültürel birikimlerini modernleşme sürecinde çok sağlam temeller üzerine oturarak, milli benliklerini kaybetmeden adına ister Yörük densin ister çiftçi, her kesimin çağın gereklerine ayak uydurması, ülke için üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmesidir.

KAYNAKÇA

- Ahmet Refik; **Anadolu'da Türk Aşiretleri (966-1200)**, İstanbul 1989, Enderun Kitabevi Yay.
- Ak, Mehmet; **Osmanlı İmparatorluğunda Bir Âyânlık Örneği Yılanlıoğulları**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya 2007.
- Aktan, Oğuz; "Antalya Çevresinde ve Güney Anadolu'da Depreşen ve Dinen Konar-Göçer Asabiyeti", **I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı (Yörükler) Sempozyumu Bildirileri 25-26 Nisan 1994 Antalya**, Ankara 1996, Kültür Bak. yay., s. 1-23.
- Beşirli, Hayati; "Sarıkeçili Yörüklerinde Hayvancılık", **Anadolu'da Yörükler Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler**, (ed. Hayati Beşirli- İbrahim Erdal), Ankara 2007, Phoenix yay., s. 111-132.
- Çabuk, Vahid; "Yörükler", **İslâm Ansiklopedisi**, c.13, Eskişehir 2001, MEB. yay., s. 430-435.
- Çelik, Ali; **Bir Yörük Çocuğunun Sergüzeşti ve Yörüklerin Dünyası**, Isparta 2006, Kardelen Sanat yay.
- Çimrin, Hüseyin; **Antalya Folkloru**, 2. Kitap, Antalya 1991, Akdeniz Kitabevi yay.
- Çolak, Nermin; "Bir Döşemealtı Halısı", **I. Antalya Yöresi El Sanatları Sempozyumu Bildirileri 16 Ekim 1988**, Antalya 1999, Antalya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü yay., s. 21-33.
- Doğan, Cihangir-Doğan, Said; **Yörüklerin Sosyal ve Kültürel Hayatı (Antalya Örneği)**, İstanbul 2005, Kızılelma yay.
- Doğan, Sait; "Tarihsel Gelişim Sürecinde Yörükler", **Anadolu'da Yörükler Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler**, (ed. Hayati Beşirli- İbrahim Erdal), Ankara 2007, Phoenix yay., s. 133-148.
- Dulkadir, Hilmi; **İçel'de Son Yörükler Sarıkeçililer**, Mersin 1997, İçel Valiliği yay.
- Dulkadir, Hilmi; "Türk Dokumalarının Coğrafi Dağılımı Üzerine Görüşler", **V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Maddi Kültür Seksiyon Bildirileri**, Ankara 1997, Kültür Bakanlığı yay., s. 157-163.
- Er, Tülay; "Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Batı Alanya Yörükleri", **Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri 1992-1993-1994-1995**, Alanya 1996, Alanya Belediyesi yay., s. 359-366.
- Ercenk, Giray; "Antalya Bölgesi Yörükleri Göç Yolları", **I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı (Yörükler) Sempozyumu Bildirileri 25-26 Nisan 1994 Antalya**, Ankara 1996, Kültür Bak. yay., s. 133-138.

. Erdal, İbrahim; "Anamur'da Yerleşik Yörük Türkmen Aşiretleri ve Kıbrıs'a İskânları Konusu", **Anadolu'da Yörükler Tarihî ve Sosyolojik İncelemeler**, (ed. Hayati Beşirli- İbrahim Erdal), Ankara 2007, Phoenix yay., s. 91-110.

. Erdem, Celal; "Halk Eğlencelerinde Deve Güreşlerinin Bölgesel Turizmdeki Yeri", **Türk Halk Kültürü Araştırmaları 1998**, Ankara 2000, Kültür Bakanlığı yay., s. 21-30.

. Erden, Atilla; "Günümüz Toros Yörüklerinden İzlenimler", **I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı (Yörükler) Sempozyumu Bildirileri 25-26 Nisan 1994 Antalya**, Ankara 1996, Kültür Bak. yay., s. 139-146.

. Eröz, Mehmet; **Yörükler**, İstanbul 1991, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı yay.

. Ertaş, Mustafa; "Alanya ve Toroslar'da Halk Kültüründen Damlalar", **Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri 1992-1993-1994-1995**, Alanya 1996, Alanya Belediyesi yay., s. 253-261.

. Ertaş, Mustafa; "Alanya-Barcın Yaylasında Alanya Yörükleri ve Çevresi", **Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri III**, Alanya 2004, Alanya Belediyesi yay., s. 184-186.

. Erten, Süleyman Fikri; **Antalya Tarihi**, İstanbul 1940, Tan Matbaası.

. Fraylıç-Ravlig, **Türkmen Aşiretleri**, (yay. haz. Ali Cin-Haluk Kortel-Haldun Eroğlu), İstanbul 2008, IQ Kültür Sanat yay.

. Göktürk, Hilmi; **Anadolu'da Oğuz Boyları**, c. II, İstanbul 1979, Türk Dünyası yay.

. Gönüllü, A. Rıza; "Alanya Folklorunda Veteriner Hekimliği", **Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri III**, Alanya 2004, Alanya Belediyesi yay., s. 296-298.

. Gönüllü, M. Nuri; "Alanya Yaylalarında Geleneksel Meskenler ve Barınaklar", **Türk Akdeniz 2000-Belleten**, Antalya 2001, Antalya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü yay., s. 49-60.

. Gönüllü, M. Nuri; "Alanya ve Çevresinde Bazı Ziraî Ekonomik Uygulamalar", **Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri III**, Alanya 2004, Alanya Belediyesi yay., s. 83-84.

. Gündüz, Tufan; **Anadolu'da Türkmen Aşiretleri**, İstanbul 2007, Yeditepe yay.

. Güçlü, Muhammet; **XX. Yüzyılın İlk Yarısında Antalya**, Antalya 1997, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Kültür yay.

. Güçlü, Muhammet; **1864-1950 Yılları Arasında Serik**, Antalya 2000, Serik Belediyesi yay.

. Halaçoğlu, Yusuf; "Anadolu'da Türk Aşiretleri ve

Karakeçililer", **1. Karakeçili Kültür Şenliği (Panel 16 Eylül 1995) Ertuğrul Gazi ve Karakeçili Aşireti**, Kırıkkale 1996, İl Gazetesi Ofset Matbaacılık, s. 14-22.

. Johansen, Ulla; **50 Yıl Önce Türkiye'de Yörüklerin Yayla Hayatı**, (çev. Muallâ Poyraz), Ankara 2005, Kültür Bak. yay.

. Karaca, Behset; **XV. ve XVI. Yüzyıllarda Teke Sancağı**, Isparta 2002, Fakülte Kitabevi yay.

. Karaca, Behset; "XV. ve XVI. Asırlarda Teke Sancağındaki Yörüklerin Sosyal ve Ekonomik Durumu", **Son Bin Yılda Antalya Sempozyumu 18-19 Aralık 2003**, Antalya 2006, Akdeniz Üniversitesi yay., s. 75-95.

. Kazıcı, Ziya; **Osmanlı'da Toplum Yapısı**, İstanbul 2003, Bilge yay.

. Kıvrın, Fuat- Uysal, Mustafa; **Antalya**, Antalya 1988.

. Kişioğlu, Sevil – Pamuk, Beyhan; "Kızılağaç ve İkiztaş Köylerindeki Yörük Giysilerinden Örnekler", **Türk Halk Kültüründen Derlemeler 2000**, Ankara 2004, Kültür Bakanlığı yay., s. 263-296.

. Konyalı, İbrahim Hakkı; **Alanya (Alâiyye)**, (yay. haz. M. Ali Kemaloğlu), İstanbul 1946, Ayaydın Basımevi.

. Korum, A. Oğuz; "Alanya'da Yayla Göçü", **Alanya 1. Tarih ve Kültür Semineri**, Tarihsiz, Alanya Belediyesi yay., s. 27-33.

. Korum, A. Oğuz; "Alanya Yörüklerinin Toprağa Yerleşmesi", **Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri 1992-1993-1994-1995**, Alanya 1996, Alanya Belediyesi yay., s. 273-276.

. Moğol, Hasan; "Alaiye'de Yörük Göçü ve Tarihi Kaynağı", **Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri III**, Alanya 2004, Alanya Belediyesi yay., s. 41-45.

. Özcan, Naci; "Antalya El Sanatlarına Genel Bir Bakış", **I. Antalya Yöresi El Sanatları Sempozyumu Bildirileri 16 Ekim 1988**, Antalya 1999, Antalya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü yay., s. 57-61.

. Özkaya, Yücel; **XVIII. Yüzyılda Osmanlı Kurumları ve Osmanlı Toplum Yaşantısı**, Ankara 1985, Kültür Banklığı yay.

. Sakin, Orhan; **Anadolu'da Türkmenler ve Yörükler**, İstanbul 2006, Toplumsal Dönüşüm yay.

. Sarı, Cemali-Tepeli, Yusuf; "Batı Antalya (Beydağları) Yaylaları", **Son Bin Yılda Antalya Sempozyumu 18-19 Aralık 2003**, Antalya 2006, Akdeniz Üniversitesi yay., s. 487-498.

. Selekler, Macit; **Yarımşırın Arkasından Antalya'da Kemer Melli-İbradı Serik**, İstanbul 1960.

. Seyirci, Musa; "Batı Akdeniz'de Yörükler" **I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı (Yörükler) Sempozyumu Bildirileri 25-26 Nisan 1994 Antalya**, Ankara 1996, Kültür Bak. yay., s. 191-202.

. Seyirci, Musa; "Antalya'da Oturan Töngüşlü Yörükleri ve Dokumaları", **V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Maddi Kültür Seksiyon Bildirileri**, Ankara 1997, Kültür Bakanlığı yay., s. 371-380.

. Seyirci, Musa; "Alanya Dokumaları", **Alanya 1. Tarih ve Kültür Semineri**, Tarihsiz, Alanya Belediyesi yay., s. 81-85.

. Seyirci, Musa; **Batı Akdeniz Bölgesi Yörükleri**, İstanbul 2000, Der yay.

. Soysaldı, Aysen; "Doğal Boyacılık ve Metodoloji", **Türk Halk Kültürü Araştırmaları 1998**, Ankara 2000, Kültür Bakanlığı yay., s. 59-68.

. Sümer, Faruk; **Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri-Boy Teşkilatı Destanları**, İstanbul 1999, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı yay.

. Şahin, İlhan; **Osmanlı Döneminde Konar-Göçerler**, İstanbul 2006, Eren yay.

. Tanyıldız, Ali; **Honamlı Yörükleri**, Isparta 1990, Özgül Tipo-Ofset yay.

. Tekerli, Nuri; **Dünya Kenti Antalya**, Antalya 1996.

. Tekindağ, Şehabeddin; "Teke-Eli veya Teke-İli", **İslâm Ansiklopedisi**, c. 12/1, Eskişehir 1997, MEB yay., s. 124-128.

. Tekindağ, Şehabeddin; "Teke-Oğulları", **İslâm Ansiklopedisi**, c. 12/1, Eskişehir 1997, MEB yay., s. 128-133.

. Topbaş, Ahmet; "Yeşilbarak Kilimciliği", **I. Antalya Yöresi El Sanatları Sempozyumu Bildirileri 16 Ekim 1988**, Antalya 1999, Antalya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü yay., s. 107-117.

. Uzunçarşılı, İsmail Hakkı; **Osmanlı Tarihi**, c. I, Ankara 1982, TTK yay.

. Türkay, Cevdet; **Başbakanlık Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemaatler**, İstanbul 2005, İşaret yay.

. Türktaş, Metin; "Güney Anadolu'daki Yörük Aşiretlerinin Adları ve Yerleşim Bölgeleri", **Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri III**, Alanya 2004, Alanya Belediyesi yay., s. 456-459.

. Yalman, Ali Rıza; **Cenupta Türkmen Oymakları**, c. I, Ankara 1977, Kültür Bak. yay.

. Yalman, Ali Rıza; **Cenupta Türkmen Oymakları**, c. II, Ankara 1977, Kültür Bak. yay.

. Yiğitbaşı, Süleyman Sükûti; **Eğirdir-Felekâbad Tarihi**, İstanbul 1972, Çeltüt Matbaacılık yay.

KAYNAK KİŞİLER

. Arif Yörük, 1931 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Eskiörük Köyü-Serik.

. Ali Kosat, 1928 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Kumköy-Serik.

. Bayram Tekneci, 1931 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Kayaburnu Köyü-Serik.

. Celil Yıldırım, 1340 doğumlu, Okur-yazar, Esnaf, Gebiz-Serik.

. Emine Ak, 1949 doğumlu, Okur-yazar, Ev hanımı, Gebiz-Serik.

. Hüseyin Ak, 1957 doğumlu, İlkokul, Hayvancılık, Gebiz-Serik.

. Hüseyin Durgun, 1933 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Pınarcık Köyü-Serik.

. İsmail Hakkı Güreşçi, 1937 doğumlu, Çiftçi, Okuma-yazması yok, Sarıabalı Köyü-Serik.

. Mehmet İleri, 1931 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Bilginler Köyü-Serik.

. Mehmet Önder, 1336 doğumlu, Okuma-yazması yok, Çiftçi, Çatallar Köyü-Serik.

. Mustafa Ak, 1936 doğumlu, Okuma-yazması yok, Çiftçi, Töngüşlü Köyü-Serik.

. Mustafa Sabri Büyükgebiz, 1931 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Gebiz-Serik.

. Muttalıp Karsavurdan, 1936 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Aşağı Kocayatak Köyü-Serik.

. Ramazan Mucan, 1965 doğumlu, Üniversite, Tarih Öğretmeni, Çalkaya-Antalya.

. Tevfik Balabanoğlu, 1931 doğumlu, İlkokul, Çiftçi, Burmahancı Köyü-Serik.

. Yusuf Yıldız, 1938 doğumlu, İlkokul, Hayvancılık, Karadayı-Serik.

. Zeynep Çoban, 1341 doğumlu, Okuma-yazması yok, Ev hanımı, Abdurrahmanlar-Serik.

Oğlaklar. Foto: A. Kerim ATILGAN

2. Yörüklerle İlgili Resimler

Resim 1. Yörük Göçü

Resim 2. Yörük Göçü

Resim 3. Yörük Göçü

Resim 4. Yörük Göçü

Resim 5. Yörük Göçü

Resim 6. Yörük Göçü

Resim 7. Yörük Göçü

Resim 8. Yörük Göçü

Resim 9. Yörük Göçü

Resim 10. Sürü İle Birlikte Yörük Göçü

Resim 11. Yörük Göçü

Resim 12. At, Eşek ve Deve'nin Yerini Motorlu Araçların Aldığı Yörük Göçü

Resim 13. Eğrekte Koyun Sürüsü

Resim 14. Yörük Çadırının Kurulması

Resim 15. Yörük Çadırı

Resim 16. Yörük Çadırı ve Önünde Kilim İstarı

Resim 17. Yörük Çadırı

Resim 18. Yörük Ahalisi

Resim 19. Kilim Dokuyan Yörük Kızı

Resim 20. Kilim Dokuyan Yörük Kızı

Resim 21. Yufka Yapan Yörük Kadını

Resim 22. Keçi Sağan Yörük Kadını

Resim 23. Keçi Sağan Yörük Kadını

Resim 26. Kaval Çalan Yörük

Resim 24. Un Çuvalı

Resim 25. Ala Çuvalı

Resim 27. Yörük Mezarlığı

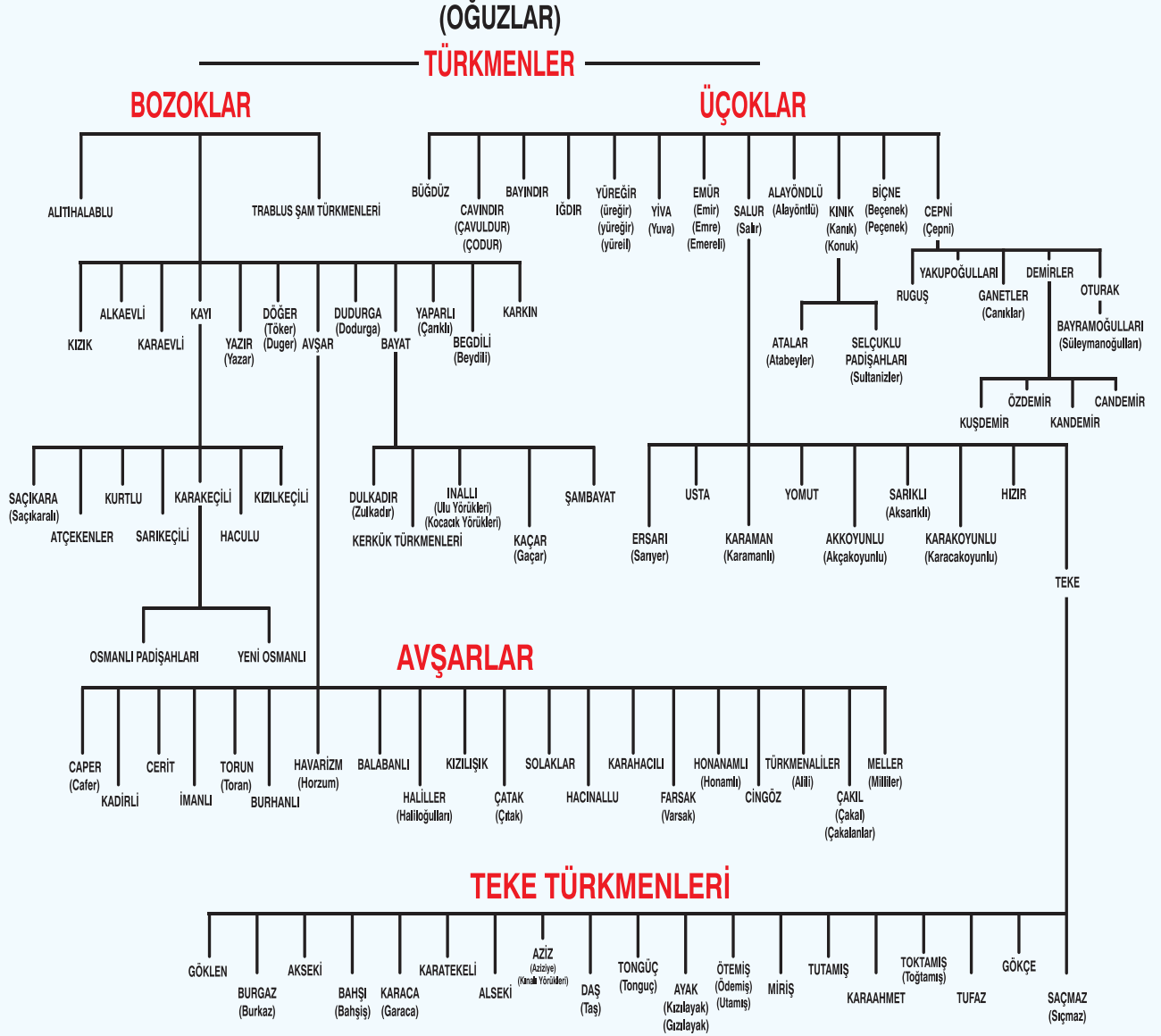

Tahıl Ambarları Y. Dereköy Kumluca.

Foto: A. Kerim ATILGAN

(Bkz.)-Konu, Kitabımızın"1.Cilt-IV-TÜRK DÖNEMİ ANTALYASI-3-OSMANLI DÖNEMİ ANTALYASI-1. XV. VE XVI. YÜZYILLARDA TEKE SANCAĞI'NIN SİYASİ, SOSYAL, KÜLTÜREL, EKONOMİK VE ASKERİ DURUMU-C-Başlıca Kır-İskân Merkezleri: Köyler-2- Konar-Göçer Zümre-ler (Yörükler)" bölümünden de değişik açıdan incelenebilir.

3. Yörükler Soy Kütüğü

YÖRÜKLERİN
SOY KÜTÜĞÜ

Faydalanılan Kaynaklar :

Divan-ı Lügat-ü Türk (Kaşgarlı Mahmut)

Türkmenlerin Şeceresi (Padişah Abdulgazi Bahadır)

Tarihe Hükmeden Millet (Cemal Anadolu)

Türkmenler (Prof. Dr. Faruk Sümer)

Türkistan (Prof. Zeki Velidi Togan - Türkistanlı Alim)

Tarih'i Alem Arayı Abbasi - Farsça (İranlı Tarihçi)

Tarihi Gitti Kuşa - Farsça (Mahmut Gülistani)

Türkmenler Arasında - Fransızca (Henri De Couliboef De Blocqueville) Türkmenlere Esir Düşen Fransız Yazar

Hazırlayan :

Hamit Kemal TÜRKMEN

Yayık-(Yörüklerin Kullandığı Yayığın Unutulmadığı Yeni Görüntüsü)

Foto:A.Kerim ATILGAN-11/04/2009-İbradı/ANTALYA

c. TAHTACILAR

c.1. Tahtacılar ve Antalya Tahtacıları*

Öznur TANAL*

Tarihçesi hakkında kesin bilgiler bulunmamakla birlikte, bir kaynağa göre ilk kez MS. 460'lı yıllarda yaşadıkları, Asya topraklarından Oğuz'ları izleyerek Kafkasya'daki Gökçeöl ve Kazakistan'a, bir diğerine göre de Horasan ve Anadolu'ya geldikleri sanılmaktadır. Ormanlarda kerestecilik işiyle uğraştıkları için 13.yy.da "Ağaçeri" 16. yy.dan sonra Osmanlı tapu tahrir defterlerinde "Cemaat-ı Tahtacıyan" ve daha sonra da "Tahtacılar" olarak anıldıkları görülmektedir. Çoğunlukla ormanda yaşadıkları için bu adı almışlardır. Nasıl demirciye demirci, kalaycıya kalaycı denirse ormandan ağaç kesip biçen insanlara da Tahtacı denmiştir.

Tahtacı olarak adlandırılmalarında onların kültürel yapılarındaki Şamanizm'den gelen ağaç ve orman kültürünün ve onunla ilgili inanışların da etkili olduğu kesindir. Etnik olarak Türkmen, dinsel olarak Alevi inancına sahip oldukları kabul edilse de gerek Alevilik gerek Tahtacılık tek bir inanç ya da etnik unsurla anlatılamaz, hiçbirine mal edilemez. Orta Asya'daki eski Türk inançlarından çıktığı yolda ilkin Şamanizm ve

Budizm'den mistik unsurlar katılır ona. Sonra Maniheizm ve Zerdüştlük'ten beslendi, Yesevilik, İslamiyet ve İslam Sufiliğinin etkilerine uğradı. Buna Horasan'ın Kallender tavrı eklenerek Anadolu'ya gelindi. Burada Hristiyan dönemi yerel kültürleri ile tanıştı. Safevilik'ten aldığı motiflerle harmanlandıktan sonra ortaya böyle bir bileşim çıktı. İşte Alevilik inancı kısaca böyle hikâye edilir. Kopup geldiği, gelişip yeşerdiği çok çeşitli kültürlerin izlerini taşır.

Anadolu'daki Tahtacılar dinsel olarak iki ocağa bağlıdır. Bunlardan biri İzmir Narlıdere'deki Yanyatır Ocağı, diğeri Aydın Reşadiye'deki Hacıemirli Ocağı'dır. Müsahip olma, ikrar verme, tercüman kurbanı gibi dinsel ayinlerini bu ocaklardan gelen dedelerin önderliğinde yaparlar. Kutsal kitap olarak İmam Cafer Buyruğu'nu kabul ederler.

Tahtacılar hakkında yerli ve yabancı birçok bilim insanı çalışmalar yapmıştır.

Bu konuda çalışan yerli araştırmacılardan Fuat Köprülü ve Zeki Velidi Togan Ağaçerileri Anadolu'da 12.yy.da rastlanılan Oğuzlardan ayrı bir Türk Boyu olarak kabul etmektedir. Yalnız son yıllarda gerek Anadolu'nun 1071 sonrasında Türkleştiği savına karşı

çıkarak Orta Asya'dan göçün bir efsane olduğunu söyleyen, Gen Haritası yöntemiyle buradaki insanın tarihi 40 bin yıl öncesine uzandığını savunan bilim adamları (İTÜ öğretim üyesi, antropolog Timuçin Binder) gerekse bazı arkeolojik çalışmalar kendilerini yüzyıllardır "Anadolu'nun Kadim halkı" olarak tanımlayan Tahtacıların geçmişine ilişkin yeni bulgular ortaya koyacak gibi görünmektedir.

Ağaçerilerin Moğol İstilasası sırasında birçok kayıp verdikleri, tutsak edildikleri ya da sürgüne gitmek zorunda kaldıkları da gerçektir. Ancak Moğolların ne denli kırarlarsa kırsınlar Ağaçerilerin varlığını ortadan kaldıramadıkları görülmektedir. Nitekim tarihi kaynaklarda 14.yy.da Memlukların Halep Naibi Temur Beğ'in Çukurova bölgesinde karışıklık çıkaran Ağaçeri Türkmenlerini ortadan kaldırmak için güçlü bir ordu ile bölgeye geldiği, burada kendisinden aman dileyen Türkmen Beyleri ve erkekleri öldürüp kadınları ve çocukları tutsak aldıkları yazılıdır.

Bunun gibi Selçuklu ve Osmanlı'nın benzer birçok kırım ve saldırısına uğrayan Ağaçeriler 1920'lere kadar göçebe, daha sonra yarı göçebe ve yerleşik hayata geçişlerine kadar kültürlerini ve dillerini koruyarak günümüze dek gelmişlerdir.

Tahtacılar, dağlarda 15 ile 20 çadırdan oluşan obalarda yaşamışlardır. Her obanın orman idaresi veya tüccarla bağlantısını kuran Tahtacıların "keye" dediği bir kâhyası vardır. Kestikleri ağaçları işleyip tüccarlara kereste olarak satarak geçinmişlerdir. Yazın yaylada, kışın sahilde göçebe, yoksul da olsalar mutlak bir düzen içinde yaşamışlardır. Kışın kestiği ağacı yonup biçer, yaz boyunca kurutup taşınabilecek kadar hafifleyince de tüccara vermişlerdir. Ağacın aldığı bu şekle "Lata" denir. Ağacın aralarından hava geçecek ve güneş ışığı alacak şekilde kafes şeklinde sıralandığı düzeneğe "Çandı", bu Çandıların topluca bulunduğu yere de "İskele" adı verilir. Keresteler kullanılacağı yere göre; 14x28 - 13x26 - 15x15 ya da 4'lü, 3'lü 2.5'lu gibi ölçülerde kesilir, uzunluk ölçüsü birimi olarak da "Arşın" kullanılmıştır. İşlenen keresteler katırın taşıyabileceği ağırlıkta ise katırlarla, yoksa coşkun çağlayan suların aktığı, çaylarda taşınır, denize ulaştırılmıştır. Keresteler katırlarla 2-3 saatlik yola götürülür, bir katır en fazla 40'ardan 80, katır güçlü ise 50'lerden 100 bazen 120 kiloluk iki lata taşıyabilirdi. Herkes kestiği keresteyi tüccarın kâtibine teslim eder sonra katırlarla Antalya'ya gidip tüccarla hesap görmüşler, bu şekilde elde ettikleri parayla da evlerinin ihtiyaçlarını karşılamışlardır.

Obalarda emek ve hak esas olmak üzere çalışılmış, artan zamanlarda da cem ve muhabbetlerle vakit geçirilerek sakin bir yaşam sürdürülmüştür. Ancak yerleşik düzene geçip insan içine karıştıkları 1950'lere kadar insanoğlunun genlerinde var olan hırs, öfke vb. olumsuz duyguların zaman zaman depreşmesi ya da

kız kaçırmaya vb. gibi aile hayatını etkileyecek olumsuz durumlar sonucu kavga ve anlaşmazlıklar olduğu zamanlarda da bu sorunları mümkün merteye resmi kanallara ulaştırmadan kendi aralarında çözmüşlerdir. Bu yerel mahkeme "Güruf" denen küçük cem ayinlerinde görülmüştür.

Aleviliğin temel anayasalarından biri olan "Eline, beline, diline sahip ol" ilkesi gibi "Yıktığın varsa kaldır, döktüğün varsa doldur, ağlattığın varsa güldür" esası uyarınca kavga eden, kırılan, sorun yaşayan kişi ve aileler bu cemde bir araya getirilerek aralarındaki sorun haklının hakkı teslim edilmek suretiyle sessizce çözülür. "Hatır kalır, yol kalmaz" sözünde bayraklaşan bu toplumsal kurallar kesindir. Kimse "Falanca küsmesin, filanca üzülmesin!" diye bu anlamda gördüğü düzene bozacak davranışı gizleyemez. Eğer bu alınan toplumsal kararı taraflardan biri kabul etmezse bu kez en büyük ceza verilir, "Düşkün" edilerek toplumdan dışlanır, kimse toplumdan ayrı yaşayamayacağı için mecbur kabul ederdi. Bu nedenle neredeyse idam gerektiren olaylar dışında çatışmalar resmi kurumlara yansıtılmazdı.

Dağda orman arazisi içinde çalışacakları alana yakın bir yerde devlet arazisinde yurt tutup çadırlarını kurarlardı. Bu yerleşim ile hem ortak yaşam, toplumsal ilişkiler ve yardımlaşma hem de can ve mal güvenliğini sağlanırdı. Obalar kendi içlerinde aşiret reislerinin adlarıyla (Dana Ahmet Obası gibi), dışarıda ise iş yaptıkları tüccarın adıyla anılırdı (Arap Mursi Obası, Gebizli Ali Bey Obası gibi).

1920'lere gelindiğinde, ülkemizdeki orman varlığının giderek azalması, makineleşmenin onların varlığını boşa çıkarması ve daha da önemlisi devletin iskan politikasına daha fazla direnememeleri nedeniyle birer ikişer ormanları terk ederler. Bugün hemen hepsi köylerde yerleşik yaşama geçmiş, tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadırlar.

c.2. Antalya'daki Tahtacı Yerleşimleri

Merkez: Karatepe, Yeniköy, Kemer-Kuzdere, Değirmendere, Kızılarık ve Duacı Mahalleleri, Serik; Yedigöller, Manavgat: Gültepe, Elmalı; Akçaeniş, Kumluca; Hasyurt, Beşikçi, Toptaş, Finike; Gökbük, Arif Köyü Çatallar Mahallesi olarak sayılabilir.

Antalya özelinde Tahtacıların yaşayışlarının en güzel anlatımını 1979 yılında Süha Arın'ın yönettiği Altın Portakal Ödüllü "Tahtacı Fatma" belgeselinde anlatılmıştır.

Gelenekleri ve yaşayışları itibarıyla diğer Alevi gruplarına göre daha kapalı bir topluluk oldukları bilinmektedir. Bugün büyük oranda değişime uğramakla birlikte dıştan evlenmeyen ve dışarıya kız vermeyen bir yapıya sahiptirler.

Dilleri, müzikleri, samahları, anlatıları, kültürleri ve geleneklerinde temel değer; önce "İnsan ve doğa sevgisi" olmak üzere, Türkmenlik ve Türkçe'dir. Bazı geleneklerinde antik dönemin izleri görülür ancak binlerce yıldır dağlarda ve egemen kültür etkisinden uzak yaşadıkları için dilde ve sözlü kültürde Arapça-Farsça etkisinden uzak kalmışlardır. Bu nedenle onlar "Türkçe'yi en iyi koruyan ve yaşatan topluluk" olarak anılırlar.

Tahtacılar Eseli, Enseli, Göğceli, Danabaş, Aydın-ı, Cicili, Mazıcı, Çaylak, Nacarlı (Neccar: Ağaç Yontan) Elementli, Üsküdarlı, Evcı, Cingöz (Sivri Külahlı) gibi oynamalara ayrılırlar. Bu isimler ya gelinen ya yerleşilen coğrafyadan ya da yapılan işten (Evcı: Yörüklerin keklik kafesi şeklinde yaptıkları, keçeden eve benzeyen ve "topak ev" denen evleri yaptıkları için) veya kullandıkları eşya ve simgelerden dolayı verilmiştir.

İnançları genellikle Perşembe geceleri yapılan Ayin-i cemlerde yerine getirilen 12 hizmet esasına dayanır. Yanyatır Ocağına bağlı dedeler veya onların görevlendirdiği yerel dini lider mürebbiler önderliğinde kurbanlar kesip cemlerde bu 12 hizmeti yerine getirirler. Cemlerde kişilere öğretilenler aslında insanlığın evrensel idealinden başka bir şey değildir.

Din dinleme,

Gov govlama,

Gaybet eyleme,

Elinle koymadığını elleme,

Gözünle görmediğini söyleme,

Gözünle gördüğünü eteğinle ört,

Kendine hoş gelmeyen şeyleri başkalarına reva görme,

Eline, beline, diline sahip ol.

Alevi inancına sahip Tahtacılar'da evli insanlar bir takım dinsel uygulamalarla yola girip cem törenlerinde ibadet ederler. Yola girmenin baş şartı "İkrar" törenidir. Bu, kişinin kendi rızası ile bütün dünyevi tamahlardan vazgeçip deyim yerindeyse ölmeden ölmesi, batınıyla da ikinci doğumdur. Buna karar veren kişi bir kurban keserek dede ve cem erenlerinin huzurunda bir daha günah işlemeyeceğini, eline, beline, diline sahip olacağını kabul ve beyan edip ikrar yani söz verir.

Tahtacı inancında en önemli unsurlardan biri de "müşahiplik" kurumudur. Öyle ki "Yol Kardeşliği" anlamına gelen bu kardeşlik bel kardeşliğinden bile üstün tutulmuştur. Çünkü insanın tabiatıyla kendi kardeşini seçme şansı yokken burada vardır. Bu kurumda birbirini tanıyan ve anlaşılan ikrarlı iki aile, toplumun ve dedenin de onayı ile yine dedenin olduğu cemde kurban keserek müşahip olurlar.

Elmalı-Akçeşniş Köyü Ağaç Erleri

Bu kardeşliğin koşulları oldukça ağırdır. Yol kardeşi olan iki ailenin çocukları da kardeş sayılır ve evlenemezler. İki ailenin her birinin evine ne alırsa diğer eve de alması, para alıp verirken saymaması, birinin lideri ölürse diğerinin bakması gibi maddi unsurlar yanında birbirlerinin günahlarından da sorumlu olmaları inancı vardır. Bu yolla hem muazzam bir toplumsal dayanışma hem de toplumsal kontrol sağlanır. Sahip çıkmak anlamına da gelen Müsahipliği alışmak, aşına olmak anlamına gelen Aşinalık, yolundan gitmek anlamında Peşinelik ve bu sanal akrabalıklar yoluyla çakıl taneleri gibi çoğalmak amacı taşıyan Çiğildas veya Çingildaslık kurumları izler. Bu dört aşamalı oluşum Alevilikteki Şeriat, tarikat, marifet ve hakikat gibi dört kapıda yoldaş olmakla eşleştirilmişlerdir.

İbadet için seçtikleri kutsal yerler göçebe zamanlarında ulu ağaçlar, genellikle Şah diye adlandırılan Ardıçlar, yerleşik hayata geçtikten sonra da Abdal Musa, Hacı Bektaş Veli gibi Alevi Bektaşî ulularının makamlarıdır.

Kadınlar Tahtacı kültüründe çok değerlidir. Kadınlarına dişi değil kişi olarak bakan Tahtacılar günlük yaşamdan ibadete, düğünden cenazeye yaşamın her alanını kadınlarıyla yan yana yaşamaktadır.

Yaşamın mutlak gerçeği ölümü çok büyük bir olgunlukla karşılarlar. Çünkü Tahtacılarda ruhun bir bedenden diğerine geçmesi demek olan Tenasüh ve Tanrı'dan gelerek tekrar Tanrı'ya dönmesi anlamına gelen Devriye inancı vardır.

Ölüm bir son değil, aslına yani Yaradan'a dönüşen yeni ve sonsuz bir yaşamın başlangıcıdır. Bu inanç ve uygulamalar Alevilikteki insanla Tanrı'nın birlik içinde olması, tanrının evreni ve insanı yoktan var etmesi değil, kendisini görünür hale getirmesi demek olan Vahdeti vücut inancı ile de uyum içindedir. Bu nedenle ölüm yerine "Hakka Yürüme" ibaresi kullanılır. Bu yeni yolculuğa ondan mahrum kalmanın acısını gizlemeyeden ağıtlar yakarak, saz ve cura ile eşlik ederler.

Sabaha kadar curanın tın tınları, ağıt gaydaları eşliğinde yakımlar yakarlar.

Tahtacılığın geleneğinin bunca yıldır yaşamasındaki asıl sır dini öğretinin ve törenin günümüze kalan sözlü kültür ürünlerinde yaşatılarak nesilden nesile aktarılmasıdır. Dini öğretilerin gelecek kuşaklara aktarılmasında dede öğretileri yanında Alevisi şiiri "Nefes" ve "Deyiş"ler büyük önem taşımaktadır.

Günümüzde Motorlu
Ağaç Kesimi.
Foto: A. Kerim ATILGAN